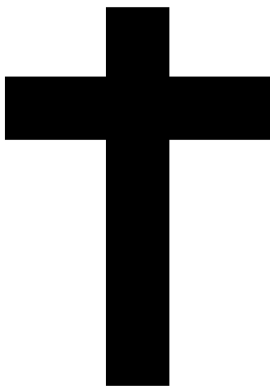

Bibiri Kuyie
Nnààntì Pátírì

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátíri

The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 1 Jun 2022

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16

Contents

Matie	1
Mariki	57
Duku	93
Isãã	150
Yesu Tõrè	189
Odommu	236
1 Kòdènti	258
2 Kòdènti	279
Kadasii	292
Efèesi	300
Fidipu	308
Kòdòosi	314
1 Tèsadoniki	320
2 Tèsadoniki	325
1 Timòntee	328
2 Timòntee	335
Titi	340
Fidemòò	343
Ebedeebè	345
Isaku	364
1 Pìeri	370
2 Pìeri	377
1 Isãã	381
2 Isãã	387
3 Isãã	388
Sudi	390
Mudáammu	392

Matie wārimè tináaṅsààtì Di mpátíri tɔ̀ tìi náaṅtì

Tináaṅtì tìi ti náá Matie kó dipátíri tɔ̀ tìi náaṅtì. Yesu tancóumbè epíítè nè bedébé kòò mǎu bè tu we Matie, weè wāri de kó dipátíri.

Matie wāri o pátíri meketimè o kɔ̀be Sifube kpéi nke, ke bo bè benke Yesu tumè Sifube kóo kpààtì Dafiti yaàbire Abarahammu kó kuwuɔ̀ nkou, nè de kpéi nkòo bate o yaàribè fuke ì duó ke dòmme. Ke nàké o pátíri miéke Kuyie nkó dikpààtiyuu kpéi, Kuyie nkpààtiyuu tǔónimè kè benitibè dò nkéceete, kòò nàké ke benke ke dò nYesu tú Kuyie mpāānāaṅtì náaṅbè nàké wèè kōme mme.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dòmme

1. Bè peitémè Yesu nè ò ketémè o tōmmú. (1-4)
2. Yesu duó nyii tié nditāri ñnkè. (5-7)
3. Yesu dǎdǎ tìi dieti nè bè ò yetemè (8-12)
4. Yesu nàké yèè náaṅhāntiyè (13)
5. Okpààtì bè yete wè kó mutōmmú (14-23)
6. Bè nàkémè Yesu kó muwētimmù kpéi (24-25)
7. Yesu kó mukūũ nnè ò yǎntémè (26-28)

Yesu yaàribè kó yeyètè

(Wénté Duku 3:23-38)

¹ Ntenè Yesu Kirisi yaàribè kó kufuku: Yesu yaàri kóti tu Dafiti kè Dafiti kóo yaàri kóti me ntó tú Abarahammu.

² Abarahammu weè peité Isaki, kè Isaki peité Sakɔ̀bu, kè Sakɔ̀bu peité Sudaa nè betɔ̀bè. ³ Kè Sudaa peité Pedesi nè Isaraa kè be yǎ ntú Tamaa, kè Pedesi peité Esidommu, kè Esidommu peité Aramu. ⁴ Kè Aramu peité Aminadabu, kè Aminadabu peité Nasǎǎ, kè Nasǎǎ peité Sadimɔ̀. ⁵ Kè Sadimɔ̀ peité Boasi, kè Dahabu ntú o yǎ. Kè Boasi peité Obedi kè Udutí ntú o yǎ. ⁶ Kè Obedi peité Isaii, kè Isaii peité okpààtì Dafiti.

Kè Dafitii peité Sadomɔ̀ kòo yǎ ntú Udii pokù Dafiti do kùò Udii kètúótè wè. ⁷ Kè Sadomɔ̀ peité Odoboammu, kè Odoboammu peité Abia, kè Abiaa peité Asaa. ⁸ Kè Asaa peité Sosafaa, kè Sosafaa peité Sodammu, kè Sodammu peité Osiasi, ⁹ kè Osiasii peité Soatammu, kè Soatammu peité Akaasi, kè Akaasii peité Esekiasi. ¹⁰ Kè Esekiasii peité Manansee, kè Manansee peité Amɔ̀, kè Amɔ̀ peité Sosiasi, ¹¹ kè Sosiasii peité Yekonniasí nè o neí. De mǎnni ndi Babidǎnni kóo kpààtì bè pīmmúmè kékǎnnè.

¹² Bè bè kònnè dìi m̀ǹnni Babid̀ǹnni de m̀ǹnni ndi Yekonniasì peitè mè Sadatieri, kè Sadatieri peitè Sodobabèedi. ¹³ Kè Sodobabèedi peitè Abiudi, kè Abiudii peitè Ediakimmu, kè Ediakimmu peitè Asòari. ¹⁴ Kè Asòari peitè Sadòki, kè Sadòki peitè Akimmu, kè Akimmu peitè Ediudi. ¹⁵ Kè Ediudii peitè Ediesee kè Ediesee peitè Matāā kè Matāā peitè Sakòbu, ¹⁶ kè Sakòbu peitè Sosefu. Weè Sosefu do puoke Maari wèè peitè Yesu bè tu wè Kirisi.

¹⁷ Abarahammu kó dim̀ǹnni k̀nt̀o k̀tùak̀eǹe Dafiti tidap̀unt̀ont̀i bo tep̀iit̀e nè t̀iǹàa ndi. Dafiti kó dim̀ǹnni k̀tùak̀eǹe bè bè p̀iim̀m̀m̀e ke kònnè Babid̀ǹnni kè de m̀ake tidap̀unt̀ont̀i tep̀iit̀e nè t̀iǹàa. Bè bè p̀iim̀m̀m̀e ke kònnè Babid̀ǹnni k̀tùak̀eǹe bè peitè mè Yesu kè de m̀ake tidap̀unt̀ont̀i tep̀iit̀e nè t̀iǹàa.

Maari do p̀uòmm̀e Yesu

(Wénté Duku 2:1-7)

¹⁸ Nte de wũākémè kè bèe peitè Yesu Kirisi. Sosefu weè do p̄ Maari Yesu ȳ, ke mu nyí nhò duónè, kòo p̀uònnè Muyaánsààmù kó muwèrimú. ¹⁹ Sosefu wèè do p̄ Maari kòo tu wèè dé Kuyie, ò í ndó kóò yete kè de nfeí ò yàà bo s̀ink̀unne mèè kpéi Maari yètirì, ke né ndó kóò yete dis̀r̀i. ²⁰ Ò kpaá ke me ntoti o yèmmè kè Kuyie ntōnni marii ò béinnè tidòuntì ke d̀: Sosefu, Dafiti yaàbire, bá nyièkù a bo túótémè a pokù Maari, ke yé ò p̀uòmm̀e nè Muyaánsààmù kó muwèrimú mmu. ²¹ Ò bo peitè denitidabire kàa de yu ke d̀ Yesu, weè yóó deeté o nìtibè be yei mmieke.

²² Dende kó dimàà do t̀ùak̀eǹi kè de bo d̀ò Kuyie ndo nàkè t̀inti ku p̄ānāānti nāāntò kòo tì béi, nke d̀:

²³ Desap̀umbire dèè mu nyí duónè onitidòu

dè bo p̀uò nképeitè denitidabire

kè bèe de yu ke d̀ Emanniyeri,

(dèè tu Kuyie nti bonè).

²⁴ Sosefu ènte dìi m̀ǹnni kédòò Kuyie ntōnni ò nàké tì, k̀t̀ùot̀é o pokù Maari, ²⁵ ò me nyí nhò duónè koò yàa peitè nè debire kè Sosefu de yu ke d̀ Yesu.

2

Siwààwéibè d̀uomm̀e Yesu

¹ Edòti do tú dìi m̀ǹnni ndi okpààti, bè peitè mè Yesu Betideemmu Sudee kó kutempè mmieke. Kè siwààwéibè * ítení diyie yìenì kèè bíékè k̀tùak̀eǹi Sedisademmu, ² kébeke ke d̀: Yé Sifube kóo kpààti bè peitè wè bàmbà? Ti yà o wàtè nte diyie yìenì kèè bíékè ke k̀teǹi ke bo ò d̀u.

* **2:1** siwààwéibè: Beyuwùombè do mbe, bè me ndo í tú Kuyie nkòbe. Kè bè mpakí siwàà nè si t̄mmú si t̄mmú.

³ Okpààti Edṓti kèè dii m̀ǹnni de kó tináànti, kòo yèmmèe caàrè mediè. Kòo eì Sedisademm̄u k̀be b̄em̄ou yèmmè caàrè. ⁴ Kòo tíi nyikúò niùbè kó bekótíbè b̄em̄ou nè ikuó wāābè, ké bè beke bè d̀ò nk̀ep̄eitè d̀è Kirisi. ⁵ Kè b̀èe ò nàkè ke d̀ò: Bè d̀ò nk̀òò p̄eitè Betideemm̄u nwe Sudee temp̄e mm̄ieke. Kuyie mp̄āānāānti nāāntò tì wàrimu ke tú:

⁶ F́s̄ m̄Betideemm̄u Sudaa tenkè kó dihei, a í k̀ēñn̄inè Sudaa kó yehèkè teyè, ke yé f́s̄̀ mièke nke okpààti yè̀t̄inímè, weè yóó c̄emmú n kó benitibè Isidayeeriè.

⁷ De m̀ǹnni kè Edṓtii duó nkè b̀èe yúni siwāāwéibè kòo bè beke dis̀r̀i bè yà dii m̀ǹnni ndi weti weti tewàtè, ⁸ kédeè ké bè t̄s̄ m̄Betideemm̄u ke d̀ò: K̀at̄enè kéwammú k̀ébiékè weti weti kè di yà de kó debire di w̄et̄eni ké n nàkè kè m̄ múnke k̀at̄e ké d̀è d̀ou.

⁹ Okpààti bè nàkè dii m̀ǹnni o kpeti kédeè, kè b̀èe kété kè tewàtè bè do yà t̀è diyiè ỳiení kèè bíékè kè t̀è nk̀erí be ìkè k̀étuàke debire bo dii b̀òr̀i ke cómmú. ¹⁰ Kè diwèi bè p̄i mm̄ediè mbè yà dii m̀ǹnni tewàtè c̀óm̄m̀m̀. ¹¹ Kè b̀èe taroo t̄ec̄īt̄è k̀éyà debire nè de ȳs̄ Maari ke nínkú ké d̀è d̀ou, k̀ékp̄etè be d̀outi ké d̀è p̄ammú yep̄arè, mes̄o nè tihúúnti idíítí idieyi kpeti bè tu tì ànsáà nè bè tu tì m̄iur̄i. ¹² Kè Kuyie mbè nàkè keyènkè nè tidòuntì ke d̀ò: Di báá w̄t̄e Edṓti borè. Memme kè b̀èe kété kuce tekù k̀ékò.

Bè t̀uótémè Yesu ke cokénè

¹³ Siwāāwéibè kò ndii m̀ǹnni kè Kuyie nt̄ōnni mari k̀at̄eni Sosefu borè kóò béinnè tidòuntì ke d̀ò: Ít̄e k̀étúótè debire nè de ȳs̄ Maari k̀écoké k̀ék̄at̄e Esibiti, ké nke mbo ke baanè m̄ bo da nàkémè ke d̀ò a w̄et̄eni, ke yé Edṓti yóó wammúmè debire ke bo d̀è k̀uò.

¹⁴ Kè Sosefuu ít̄e k̀étúótè debire nè de ȳs̄ keyènkè kè b̀èe k̀at̄e Esibiti, ¹⁵ ké nke mbo kè Edṓti yàa kúnè. Memme kè d̀èe d̀ò Kuyie mp̄āānāānti nāāntò do nàkè tì ke d̀ò: N yu m̄ bire ke d̀è d̀enne Esibiti mièke.

Edṓti k̀uòmè ibí

¹⁶ Edṓti bantè dii m̀ǹnni ke d̀ò nsiwāāwéibè ò souté, kòo mièke peike mediè. Kòo duó nkè bè nk̀òu inítidabí ìi m̀òke yebie nyèdèè nè is̄āmp̄òl Betideemm̄u mièke nè sihekésì s̄iì ò t̀òkèné, k̀ébennènè siwāāwéibè do yóò ò nàkè kè d̀è berí ndè. ¹⁷ Memme kè d̀èe d̀ò Kuyie mp̄āānāānti nāāntò Sedemii do nàkè tì ke d̀ò:

¹⁸ N yo metammè mamè mme Damaa eì, yekúdabùò nyèè ỳiení nè iwúótì, Daseedi bí ìi ku kòò kuò, bá ke í d̀ó b̀èe ò bántè.

Bè k̀onnèmè Yesu Nansarèti

19 Edoti ku dii mōnni kè Kuyie ntōnni marii katení Esibiti Sosefu borè, 20 kòò béinnè tidòuntì mieke ke dò: Íté kétúóté debire nè de yō, kè dí wēte Isidayεεribe kó ketenkè, ke yé bèè do wanti kékuo debire bè kumè.

21 Kè Sosefuu íté kétúóté debire nè de yō kè bèè wēte Isidayεεribe kó ketenkè. 22 Kòò keè kè bè tu Adisedauusi còuté o cice Edoti kpàti ke tú Sudee kóo kpàti, kòò yote ò bo bátémè de kó dihei mieke. Kè Kuyie nhò béinnè tidòuntì kòò kote Kadidee kó kutempē, 23 kékari Nansareti kó dihei mieke kè dèe dòò Kuyie mpānāaanti náanbè do nàké tì ke dò bè bo nhò yu ke tú: Nansareti èi kou.

3

Isā-Batiisi do āāmè benitibè bátémmù

(Wénté Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18 nè Isā 1:19-28)

1 De kó dimōnni kè Isā-Batiisii keté o tōmmú kénnáá Kuyie nnāaanti Sudee kó dikpáa mieke ke tú: 2 Ceetenè di borime, ke yé Kuyie ntóótémè ke bo kanne ku kó dikpàatiyuu.

3 Weè Isā kpéi nke Kuyie mpānāaanti náanò Esaii do náammè ke tú:

Wèè pèù dikpáa mieke ke tú:

Tüntenè ti Yiè nKuyie nkó kuce,

séinnè o ce.

4 Isā do dáátí diyaabòri dii dùòkenè dindi yoyó kó ticiti, ke bou fenaakōnfè o ka, kòò kó mudii ntú ico nè ticièti. 5 Kè Sedisadεmmu kabε nè Sudee kó kutempē nkumou kabε nè yehékè teyè yèè tōkénè Suditēē kó kukó nkè bè nkōriní o borè, 6 ke dáanko be yei nkè Isā bè āā bátémmù Suditēē kó kukó mmieke.

7 Kè Isā yà Fadisībe péu nè Sadusībe, kè bè kòròo o borè kòò bo bè ānné bátémmù kòò bè nàké ke dò: Iwààke dindi! We ndi nàké ke tú dí yenténè Kuyie nkó tibeénti tii kēriní? 8 Di borimeε benke tūnké ke dò ndi cèète. 9 Di yèmmè bá ndò ndi bo na kécooté di tú mèè kpéi Abarahammu kó ibí. N di náammu Kuyie mbo na kédòò yetārè yie nho bí. 10 Okōuti sūótému o pīētè ke bo u detie, detie ndèè í péi yebe sàayè bè bo dè u kécóu. 11 Mí n di āā bátémmù menie mmieke nke kè dè benkú ke dò ndi borime cèète, wèè tūnni ò deumu ke m pēēté. N yí sannè m bo deitemè o neùti, wenwe bo ndi āā bátémmù nè Muyaánsààmù nè muhāá. 12 Ò to o pienkú nku ke bo ye nkébate mebií ònè tifùti, kékouté mebií nkéānné o bou mieke, kécóu ntifùti muhāá mmùù í kō mmu mieke.

Isā-Batiisi āānnémè Yesu bátémmù

(Wénté Mariki 1:9-11 nè Duku 3:21-22 nè Isā 1:29-34)

13 Isā āā dii mōnni bátémmù Suditēē kó kukó mmieke, kè Yesu íténi Kadidee kó kutempēē kétuakeni o borè kòò bo ò ānné

bàtémùmù. ¹⁴ Kè Isāā yete ke dò: Fṣṣ̄ do dò ké nh ānné bātémùmù ke wētē ke tú n da ānné bātémùmà!

¹⁵ Kè Yesu ò tēñné ke dò: Yie mbake ké nh ānné bātémùmù ke yé dè wennimèmu ke dò nti dṣṣ̄ Kuyie ndó dè.

Kè Isāā yie nkòò ānné bātémùmù, ¹⁶ kòò nyètiní menie mmiēke kè tiwetii kpeté kè Muyaánsààmù cùténí ke dōnnè dikpētínónkperi kécómmú o ìnkè. ¹⁷ Kè bèe keè metammè mamè de ìnkè bíékè ke mè tu: Yie nweè tu m bire kè n dè dṣ̄ mesàa ke dè tã mediè.

4

Dibṣṣ̄ bennémè Yesu

(Wénté Mariki 1:12-13 nè Duku 4:1-13)

¹ Dε mōnni kè Muyaánsààmù tanné Yesu dikpáa miēke kè dibṣṣ̄ bo ò benné. ² Kè Yesu ríboú dinùù ke dṣ̄ iyie nsipísìnàà, deyènnè sipísìnàà kè dikōnni ò pī. ³ Kè dibṣṣ̄ kōtení o borè kóò nàké ke dṣ̄: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè yetárè yie nnaa mmudii. ⁴ Kè Yesu di nàké ke dṣ̄: Tì wàrimu ke tú onìtì í fòùnè mudii mǎá, ò fòùnè tináaṣṣ̄tì tì yìèní Kuyie nnùù miēke tìnti.

⁵ Mēmme kè dibṣṣ̄ ò kōtenè Sedisademmu kóò dēkenè Kuyie ncīètè ìnkè kóò nàké ke dṣ̄: ⁶ Kàa tu Kuyie mBire nde, puuo, ke yé Kuyie nnáaṣṣ̄tì wàrimè ke tú:

Kuyie mbo duōnni ku tōrè

kè yè da cóútè

bá a naàcètè báá bété ditāri mari.

⁷ Kè Yesu di tēñné ke dṣ̄: Tì wàrimu kupíkù tekù ke tú: Á báá benné a Yiè nKuyie.

⁸ Kè dibṣṣ̄ ò dēkenè ditāri diērì mari ìnkè kóò benke kutenkù kó yekpàatiyo yemou nè ye kpàtì deu mèè botí, ⁹ kóò nàké ke dṣ̄: N yóó dè nda duómumu demou kè nsà kàa nínkú n yìikè ke m bāntè. ¹⁰ Dε mōnni kè Yesu di nàké ke dṣ̄: Fṣ̄tè m borè fṣ̄ ndibṣṣ̄ ke yé tì wàrimè ke tú: Á mbáá nha Yiè nKuyie mmáà kēmpī nkuù tōmmú.

¹¹ Mēmme kè dibṣṣ̄ íté kè Kuyie ntōrèe kōtení kēmpī nho tōmmú.

Yesu ketémè kēnnáa Kuyie nnáaṣṣ̄tì Kapennaummu miēke

(Wénté Mariki 1:14-15 nè Duku 4:14-15)

¹² Yesu kèè dii mōnni bè kpetínnémè Isāā kékōte Nansareti Kadidee kó kutempē mmiēke. ¹³ Ò í nkàri Nansareti, kékōte kēmbō Kapennaummu Kadidee kóo dāmèèrì mǎnku, Sabunṣṣ̄ nè Nefutadii kó yehékè také, ¹⁴ kè dè bo dṣṣ̄ Kuyie mpāānāaṣṣ̄tì náaṣṣ̄tò Esaii do nàké tì ke dṣ̄:

¹⁵ Sabunṣṣ̄ nè Nefutadii kó ketenkè kōbe bèè bo dāmèèrì také Suditēē kó kukó nyáa

nè bèè í tú Sifube ke bo Kadidee.

¹⁶ Díndi bèè do bo dibìnni miēke

di yàmu kuwenniku diékù.

Di do bo dibìnni kó dihèi,
mukũũ nkperi miεε nke,
kè kuwenniku di mìité.

¹⁷ Diì m̀nni ndi Yesu ketémè kénnáá nKuyie nnáànti ke tú:
Ceetenè di borime ke yé Kuyie ntóótémè ke bo kanne ku kó
dikpààtiyuu.

Yesu yumè o kó betancòumbè kètibè

(Wénté Mariki 1:16-20 nè Duku 5:1-11)

¹⁸ Diyìè mari kè Yesu mpeké Kadidee kó menie nkéyà benitibè
bèdébè, Simᵌᵌ bè tú wè Pieri nè o nantè Āntidee kè bè buᵌ
muyĩnditìmu ke yé bè do túmè beyĩnwambè mbe. ¹⁹ Kè Yesu bè
nàké ke d̀: N tũnnenè kè n di d̀ᵌ benitiwambè.

²⁰ Kè bè p̀nkεε yóu be yĩnditìrè kóᵌ tũnne.

²¹ K̀o yíé kédétóo ḱyà betᵌbè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè
Isāā kè bè bo kudabekù miεε nè be cice Sebedee ke d̀ari be
yĩnditìrè. ²² Kè Yesu bè yu kè bè p̀nkεε yóu be cice nè kudabekù
kóᵌ tũnne.

Yesu yètiri do pitémè Kadidee omᵌu miεε

(Wénté Mariki 1:39 nè Duku 4:44, 6:17-18)

²³ Kè Yesu ñcènti Kadidee omᵌu titiintouti miεε ke náante
benitibè tináànti Kuyie nkó dikpààtiyuu kpeti ke miεkũnko
benitibè mumᵌmmú mumᵌu nè tikᵌnyonkuti timᵌu. ²⁴ Kè bè
nnáá nho kpéi Sidii kó ketenkè kemᵌu miεε, kè benitibè ntᵌuni
bèè f̀ũri nè mumᵌmmú nè bèè k̀nti yóu yóu nè yebᵌkè ta bè nè
bèè duᵌ yecírèncirè nè tihᵌuti, kè Yesu mbè miεkũnko bεmᵌu.
²⁵ Kè benitibè péuu ᵌ tũnne. Kadidee kᵌbe nè Sedisademmu
kᵌbe nè Sudee kᵌbe nè yehεkè tepítè kó ketenkè kᵌbe nè Suditēē
kó kukó nyàà kᵌbe.

5

Yesu duᵌ nyì tié nditāri ĩnkè

(Wénté Duku 6:20-23)

¹ Yesu yà diì m̀nni ditĩnni kédeke ditāri nè o tancòumbè
kénkari kè bè ᵌ k̀ri ² kòᵌ bè tiè nke tú:

Kuyḕnaatí mᵌmmᵌnku

³ Dè ñnaati bèè banté ke d̀ mbè cĩnni Kuyie mbíékè,
ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè beè kpéi!

⁴ Dè ñnaati bèè yèmmè cààrè,
ke yé Kuyie nyóó bè bántémè!

⁵ Dè ñnaati bèè yèmmè boo,
ke yé Kuyie nyóó bè duᵌmmè ketenkè kè bèè tieke!

⁶ Dè ñnaati bèè wanti kédᵌᵌ Kuyie ndó d̀,
ke yé Kuyie nyóó bè teemmèmu

kè bèε dè dòò mediè!

⁷ Dè ñnaati bèè kuò nhotòu mesémmè,

ke yé Kuyie nyóó bè kuómmè mesémmè!

⁸ Dè ñnaati bèè yèmmè wenni,

ke yé beè yóó yàmè Kuyie!

⁹ Dè ñnaati bèè waà mbenitibè kó kuyeñnaati,

ke yé beè yó ntúmè Kuyie mbí!

¹⁰ Dè ñnaati bè fěũnkoo bè

bè dòòri mèè kpéí nKuyie ndó dè,

ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè kpéí!

¹¹ Dè ñdi naati bè bo ndi sǎǎ ndi mǎnni ke di fěũnko ke sou nke náá ndi nu ndòò mèè yei di tú mèè kpéí n kǎbe. ¹² Di yèmmè ñnaati kè di bo diwèi miεke ke yé di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, mèè botí nku bè fěũmmè Kuyie mpǎãnáànti náam̀bè bèè di niiténni.

Mukókúó nnè kuwenniku de kó medonnimè

(Wénté Mariki 9:50 nè Duku 8:16-18, 14:34-35)

¹³ Dii tu kutenkù kó mukókúó. Kè mukókúó nné seté, bè bo mù náríkunnènè ba? Mù ténke báá dǎdǎnè dèmarè, kè bè í mù útóo ditowaà ndi kè benitibè nàù.

¹⁴ Dii tu kutenkù kó kuwenniku. Dihei dìi maá ditāri ĩnkè di báá na kénsǎri. ¹⁵ Bè òò í ncóu nfitirè kéánné tecètè miεke, bè òò dè cǎnné deyitirè nde kè dè mmí bèè kó dimàà bo tecitè miεke.

¹⁶ Di kó kuwenniku dò nké mme mmí kutenkù kǎbe kè bèè yà mutǎmmú di pĩ mmù wennimè, késǎnte di cice wèè bo keĩnkè.

Yesu nàké ti kè dè ntukúnè ikuó

¹⁷ Di yèmmè bá ndò n kǎtení ke bo paa mMoyiisi kó ikuó

yoo Kuyie mpǎãnáànti náam̀bè do wàri ti. N kǎtení ke bo dǎke ì wèńkunnemu. ¹⁸ N di náá mmómmuò nwe: Ketenkè nè keĩnkè kè dè kpaá bo ikuó kó fewārifè sǎmpófè mafè báá yaate, kè kutenkù yàa deènè. ¹⁹ Wèè bo yete tũnkè Kuyie nkuó

mai, kénáké betǎbè kè bèè ì yete de yiè mbo ntú osǎmpóu Kuyie nkpààtiyuu miεke. Wèè me mbo yie nyikuó imou kénáké betǎbè kè bèè ì yie nde yiè mbo ntú odiwè Kuyie nkpààtiyuu miεke.

²⁰ N di náámmu: Kè di borime í wenni ke pēēté Fadisīēbe kǎme di báá ta Kuyie nkpààtiyuu miεke.

Kemieke yiè nè obanteu kó tináànti

(Wénté Mariki 11:25 nè Duku 12:57-59)

²¹ Di yému ke dò mbè do nàké di yembè ke dò: A báá kuò oniti, kè wèè kùò oniti bèè ò bekénè. ²² Kè mí nné di náá nke tú kè wèè miεke peike otòu bèè o bekénè, kè wèè sǎǎ nhotòu kuyeĩnkù,

bèbeëndiebèè ò bekénè, kè wèè me nsǎǎ nhotòu ke tú kuwáátikù ò dò nkéta muhǎǎ mmuù í kǎ mmu miεke nke. ²³ Kàa kǎte diwǎstǎnni borè ke bo pǎ Kuyie ndipǎnni ke dèntení dèborè a

kou tɔ̀u da mɔ̀kenɛ̀mɛ̀ tɪ̀matì, ²⁴ dɔ̀u ndɛ̀ndɛ̀ a pã̀nnì diwũ̀stɔ̀nnì borè kékɔ̀tɛ̀, kè dí tì tũ̀ntɛ̀ kàa né wɛ̀tɛ̀nì kɛ̀pã̀ a pã̀nnì Kuyie. ²⁵ Kòo mɔ̀u da yu tibeé̀ntì kè di kéri kɛ̀ kɔ̀rì, á yetoo kè dí tì tũ̀ntɛ̀ kucɛ̀ kɛ̀ mu nyí tũ̀òkɛ̀. Ò yàà bo da duò mbebeé̀mbè kè bebeé̀mbè da duò pòdĩ̀sibè, kè bè da kpetínné. ²⁶ N da náá móm̃muɔ̀ nwe a í yetì deborè kɛ̀ í yietì dárè sɔ̀nwe.

Dèè buò mmẽyɛ̀i mmiɛ̀kɛ̀

(Wé̀nté Matie 18:8-9 nè Mariki 9:43, 47-48)

²⁷ Di yé̃mu ikuò ìì tu: A báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀u. ²⁸ Kè mí nné di náá nke tú wèè bo wé̀nté onitipòkù mɔ̀u kòd yaá ò ò duónèmu o yèmmè miɛ̀kɛ̀. ²⁹ Kàa nònfè youfè fèè yó nte kàa dɔ̀d mɛ̀yɛ̀i, kpéé̀té fɛ̀ kédootóo dɛ̀détirè, dè wennimu a nònfè fè̃máà bo fetimè nè ì bo mbomè idé kàa né ta muhãã mmùù í kɔ̀ mmu miɛ̀kɛ̀. ³⁰ Kàa nòutè youtɛ̀ tɛ̀è bo nte kàa dɔ̀d mɛ̀yɛ̀i, kèé̀té tɛ̀ kédootóo dɛ̀détirè, dè wennimu a nòutè tèmáà bo fetimè nè sì bo mbomè sidé kàa né ta muhãã mmùù í kɔ̀ mmu miɛ̀kɛ̀.

Onitì nè o pokù bɛ̀ yatimu kó tináàntì

(Wé̀nté Matie 19:7-9 nè Mariki 10:4-5, 11-12 nè Duku 16:18)

³¹ Di yé̃mu ikuò ìì tu: Kè wèè dɔ̀ kɛ̀yɛ̀tɛ̀ o pokù wèè wã̀rì diyatɛ̀pátìrì kòd duú. ³² Kè mí nné di náá nke tú: Kè wèè pokù í dɔ̀uti dɔ̀utinè benitidaabè kòo ò bèti ò dɔ̀ wèè náa nhonitipòkù wèè dɔ̀uti dɔ̀utinè wènwe benitidaabè, kè wèè túóté onitipòkù bè bèti wè ò náa nhonitidòu wèè dɔ̀uti dɔ̀utinè wènwe benitipòbè.

Dèè tukú̀nè ti bo mparikunè

³³ Di yé̃mu bè do nàké tì di yembè kɛ̀ dò: A dɔ̀unnè Kuyie ndiì nuù, dɔ̀d di. ³⁴ Kè mí nné di náá nke tú: A bá mparikunè kɛ̀ĩnkè, kɛ̀ yé̃ Kuyie nkpàatikà̀rì ndimè. ³⁵ A bá mparikunè ketenkè kɛ̀ yé̃ ku nacèdaánnì ndimè. A bá mparikunè Sedisadɛ̀mmu kɛ̀ yé̃ okpàatì diɛ̀wè èì ndimè. ³⁶ A bá mparikunè a yuu kɛ̀ yé̃ a í yóò namè kèpé̃ikunne a yùrikù kùmáà yoo a kù sòukunne. ³⁷ Di kòd è̃è ntú è̃è, kè àà ntú áà, tì yèú̀tì tì tú dibòò kpeti nti.

Mɛ̀yɛ̀i nkó muƒò̃mmù kó tináàntì

³⁸ Di yé̃mu ikuò ìì tu: Wèè kpéé̀té a nònfè a kpéé̀té o kɔ̀fɛ̀, kè wèè feutè a nìnnì a feutè o kperi. ³⁹ Kè mí nné di náá nke tú: Kòd mɔ̀u da potè a báá ò tɛ̀ĩné, kòo da potè metofiè kuyóú á ò benke kucã̀nku. ⁴⁰ Kòd mɔ̀u da yu tibeé̀ntì kɛ̀ dɔ̀ kétúóté a yaabòrì sã̀mpòrì, á yóu kòo túóté nè didierì. ⁴¹ Kòd mɔ̀u dɔ̀ kédúò nnè muwè̃rímu kàa tɔ̀ o tɔ̀u kɛ̀ dɔ̀ cidòmétirì òmáà, a dɔ̀ bèdébè. ⁴² Kòd mɔ̀u da mɔ̀o dèmarè, pã̀ we, a báá yetenè wèè dɔ̀ á ò pɛ̀ntɛ̀.

Ndónè di kprantídèntòbè
(*Wénté Duku 6:27-28, 32-36*)

⁴³ Di yému bè do nàkè ìl kuò di yembè ke dò: A ndó a kou ke níi nha kprantídèntò. ⁴⁴ Kè mí nné di náá nke tú: Ndónè di kprantídèntòbè, ke békú Kuyie nkó mesàà mbèè di buò nkusĩnkú be kpéí, kémbáá nKuyie mbèè di fěũnko nè bèè di sénnĩnko be kpéí. ⁴⁵ Kè di dɔ̀ri memme dè bo benke di túmè di cice wèè bo keĩnkè o kó ibí, ke yé ò duómme kè diyìè yìèni benitiyibe nè besààbè borè, ke duó nkè fetaafe niù bèè wetí nè bèè í wetí be borè. ⁴⁶ Kè di dɔ̀ bèè di dɔ̀ máà, di kó tikuuti bo ntú ònti Kuyie mborè? Bedàmpòòcòutibè múnke í me ndɔ̀raà? ⁴⁷ Kè di dɔ̀ ndi kɔ̀be máà ndi yé di dɔ̀rimè ténke cáánnè dè? Bèè í tũ nKuyie mbè í me ndɔ̀raà? ⁴⁸ Tũ nní ndòmmè páíí di cice wèè bo keĩnkè ò dómme páíí.

6

Yepārè dò nkémpāā mmèè botí

¹ Di bá mpāā ndi kperè becĩribè benitibè ìkè ke bo benke dimáà, kè di dɔ̀ri memme di báá pété tikuuti di cice wèè bo keĩnkè o borè.

² Kàa dɔ̀ kēpā dèmarè ocĩrì a báá pĩkè meyèmmè mèdémè yembè ò pĩkè mèè botí titiintouti mieke nè ice ìnkè, ke dɔ̀ benitibèè bè sante. N di náá mmómmuò nwe be kó tikuuti nti memme bè còúmè. ³ Kàa yóó pā dèmarè ocĩrì a báá yie nkàa nòutè cānkutè nyé teyoute dɔ̀ri dè. ⁴ Pā we didé borè bá òmòu bá nyé, a cice Kuyie nkùu wùò ndisòrì kè kùu de nda yietí.

Mubáammu nè menùboúmmè
(*Wénté Duku 11:2-4*)

⁵ Di bá mbáá nKuyie meyèmmè mèdémè yembè kōme bèè ò ndó kéncomú titiintouti mieke nè icyatii ke báá nKuyie nke dɔ̀ benitibè mbè wùò. Mómumuò nwe n di náámmè be kó tikuuti nti memme bè còúmè. ⁶ Kàa yóó bántè Kuyie, ta a dieku, kékpetinné a càù, kémbáá nha cice ò bomu de, ke wùò a dɔ̀ri dè disòrì ke bo dè nda yietí.

⁷ Kàa báá nKuyie nha bá nsũũnko tináañti detetirè kpeti bèè í tũ Kuyie mbè ò ndɔ̀rimè kè be yèmmè dò nkè be náañti sũũ Kuyie mbo bè teennè. ⁸ Bá ndɔ̀rinè be kōme, ke yé di cice yémèmu di dɔ̀ dè bá di mu nyí dè nhò mɔ̀. ⁹ Ntènè di dò nkémbáá mmèè botí Kuyie:

Ti cice wèè bo keĩnkè,
a dò mpáíí nwe,
yóu kè tí banté a dómme páíí.

¹⁰ Baaté kutenkù,
kàa dómè ndɔ̀ri ketenkè ìnkè
dè dómme keĩnkè mieke.

11 Ti pã ti bo di mù yíe.

12 Ti cǐē nti yei,

ti ɔ̃ɔ cǐēm̃m̃è bèè ɔ̃ɔ ti caàrè.

13 A báá yóu kè ti ta mesoũmm̃è miεke,

ti δεετένε διβῶδ.

[Ke yé f̃ɔ̃ɔ bakém̃è,

ke kpeññi kàa yètìrì δευ sãã.

Kè dè mme ndò.]

14 Kè di cǐenko βετῶβè be yei bè di d̃ɔ̃rì mè, di cice wèè bo keĩnkè ò yóó di cǐēm̃mu di yei. 15 Kè di me nyí cǐenko βετῶβè be yei mbè di d̃ɔ̃rì mè di cice wèè bo keĩnkè ò báá di cǐē ndi yei.

Ti bo mbou m̃èè botíyenò

16 Kàa boũ dinùù a báá s̃ɔuk̃uñne a ìikè kéndò nha bo meyeñcaàrim̃è miεke meyèmm̃è mèdém̃è yembè d̃d̃òrim̃è, bèè ɔ̃ɔ cake be ìikè ke bo benke benitibè bè boum̃è dinùù. N di náá mm̃óm̃mũ nwe bè c̃out̃ému be kó ticuuti. 17 Kàa boũ dinùù, yuutè a ìikè k̃éyíi nha yùti, 18 kòò m̃òu báá banté a boum̃è dinùù, kàa cice wèè wùó ndisòrì kperε, kè weè m̃áa nyé ké dè nda yietí.

A kpàti borè a yèmm̃è de mbo

(Wénté Duku 12:33-34)

19 Di báá kóu kékóu kutenkù kó tikpàti yebiè càá ntì, tìi ɔ̃ɔ nirime, beyóóbè ɔ̃ɔ duute k̃éyúúkú tì. 20 Pèt̃inke ñkounè keĩnkè kó tikpàti nti yebiè í cáá ntì, tìi í nírímú, beyóóbè í yóó na kédúute k̃éyúúkú tì. 21 Ke yé a kpàti borè a yèmm̃è de mbom̃è.

Tikònti kó defitírè tu fenònfè

(Wénté Duku 11:34-36)

22 Inũ ntu tikònti kó defitírè nde, kàa nũ nwùó nha kònti tim̃ou ɔ̃ mbo kuwenniku miεke nke. 23 Kàa nũ mme nyí wùó nha kònti tim̃ou ɔ̃ mbo dibiinñi miεke nke, kuwenniku kùù da mí, kè kù sòute dibiinñi d̃òke bo ðeuke mediè.

A bo t̃unnem̃è bekpàatibè bèdébè

(Wénté Duku 16:13)

24 Òm̃òu báá na kéntū mbekpàatibè bèdébè, ò bo ndó yie nke níi nhotòu, ò bo ntaunè yie nke senku otòu, òm̃òu báá na kéntū Kuyie nnè idiítí.

Kuyie ndàkem̃u ti kpéi

(Wénté Duku 12:22-31)

25 Deè te kè n tu di bá ntoti di yèmm̃è di bo dimu yoo di bo dáátímu kpéi, di fòm̃mu p̃ēēt̃ému mudii kè di kònti p̃ēēt̃é tiyààti. 26 Wénténè siñou, si í bũti si í k̃òu, si í m̃òke yebũ kè di cice wèè bo keĩnkè kòò si piú. Díndi, di í p̃ēēt̃é siñou? 27 Di miεke we mbo na nè o yentotí k̃éyíi o fòm̃mu kó mehokùm̃è bá sám̃pó?

28 Ba nkpeí nné te kè di toti di yèmmè tiyààti kpéí? Wénténè mutepóó ndòmmè dikpáà miéke, mù í pĩ mmutōmmú, mù me nyí duàkù tiyààti. 29 N né di náámmu, bá Sodoməə nè o kpàti dièti miéke, ò í dàátí tiyààti tii wenni ke mù tùòke. 30 Kè Kuyie nsàrì tifaàti tii bo yíe nke naa yóó cóúté, dè bo yĩmè kè kù báá di dátinné tiyààti? Di tákùmmè í deu! 31 Di bá ntoti di yèmmè ke tú: Ti bo nyo mba, ke yō mba, ke daati ba? 32 Bèè í tũ nKuyie mbeè màke de kó iyeñtotí, di cice wèè bo keĩnkè ò yému di békú dè. 33 Wammúnè di bo tamè Kuyie nkpààtiyuu meketimè nè di bo ndəərimè kù dó dè, kù bo dè ndi duó ndeməu. 34 Di bá ntoti di yèmmè nanke kpéí, nanke weè yé nanke kpèti, bá dii yiè nè di kó iyeñtotí nyi.

7

Otə̀u kó iwátii kó tináahti
(Wénté Duku 6:37-38, 41-42)

1 Di bá mbekùnè ditə̀bè, kè dèe yie nkè Kuyie mbáá di bekénè. 2 Ke yé Kuyie nyóó di bekénèmmè di bekénè mèè botí nku betə̀bè, ke di fós ndi dòò dè betə̀bè. 3 Dè dòmme kàa wùò nkumúú kùú ã a kou nònfè miéke, kè kumundóú né pámúú a kə̀fe miéke! 4 A bo yĩme kénáké a kou ke dò: Yóu kè n deite kumúú a nònfè miéke, kè kumundóú né pámúú a kə̀fe miéke. 5 Fós mme yèmmè mèdémè yiè, keté kə̀pánté kumundóú kùú pámúú a nònfè miéke ke né na kə̀yà a bo yĩmè kédeite kumúú kùú ã a kou kə̀fe miéke.

Di bá nduò nKuyie nkperε simə́

6 Dèè cáá nke tú Kuyie kperε di bá ndè duó nsimə́, di me mbá ndokoo di dèi nyefñnkè ìikè yè yàà bo me nàù kédeè kéwēētení di bíékè ké di cááké.

Mə̀nè kè bè di pā
(Wénté Duku 11:9-13)

7 Mə̀nè kè bè yóó di pāmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentenè dicàù kè bè yóó di kpetému. 8 Ke yé wèè mə̀ bè ɔ̄ we mpāmè, wèè wammú weè ɔ̄ pété, wèè bente dicàù bè ɔ̄ we nkpeté. 9 Òmə̀u bo di miéke wèè birε bo ò mə̀ mudii kòò dè duó nditáràà? 10 Yáà kè dè ò mə̀ tɛyĩntè wèè dè duó nfewààfè? 11 Díndi náke benitiyiibe kè di yé ke duó ndesààrè di bí dè bo yĩme di cice wèè bo keĩnkè kòò báá duó ndesààrè bèè dè nhò mə̀.

12 Ndəərinè betə̀bè di dó bè ndi dəərimè. Mə̀yiisi kó ikuó nè Kuyie mpāānāahti náambè do nàké ti me nyē.

Icε ìdèi
(Wénté Duku 13:23-24)

¹³ Tannè dibòrì dii mǎpùrì. Dibòrì pēkùrì tu mukūũ nkperi ndi kè di ce pēkè. Besūkùbè ku ntũ. ¹⁴ Dibòrì dii mǎpùrì dii tu mufòmmu kperi, kè di ce mǎpùrì. Benitibè sámpó ku ntũ.

Mutie nè mu be

(Wénté Matie 12:33 nè Duku 6:43-44)

¹⁵ Ndakenè bèè tu bemáà Kuyie mpāānāānti náam̄bè be kpéi. Bè ð nkériní di borè ke yòð nke dò nyipe nyi ke né tú timuntũnti. ¹⁶ Di bo mbè banní nè be dǎðrimè miēke nke. Bè í tǎũ fínyĩ kó yebe tisāmpotì ìnkè bè me nyí tǎũ fikíē kpeye mupòrimù ìnkè. ¹⁷ Mutie sààmù péi yebe sààyè nye kè musĩmmù péi yesĩnyè. ¹⁸ Mutie sààmù háá na képeité yebe sĩnyè, musĩmmù me mbáá na képeité yesààyè. ¹⁹ Detie ndèè kó dimàà í péi yebe sààyè bè ðð dè kǎũmu kécóu. ²⁰ Memme di yó mbannímè bèè tu bemáà Kuyie mpāānāānti náam̄bè nè be dǎðrimè miēke.

Bèè yu Kuyie nnè be nò

(Wénté Duku 6:46, 13:25-27)

²¹ Dè í tú bèè kó dimàà ñ tu: Ti Yiè, nti Yiè, beè tati bemou Kuyie nkpaàtiyuu miēke. Wèè dǎðri n cice wèè bo ke ìnkè ò dómè, wèè tati o kpààtiyuu miēke. ²² Tibeénti yiè besūkùbè bo n náké ke dò: N Yiè, nè a kó diyètìrì ndi ti nàkémè a náānti, nè a kó diyètìrì ndi ti bètimè yebókè ke dǎð tidiēti péu! ²³ Kè n né bè nàké de mǎnni ke dò: Fũtenè m bo dè! N yí di yé bitì, díndi bèè dǎðri meyei.

Kuyèinkù nè wèè cii

(Wénté Duku 6:47-48)

²⁴ Wèè kemmu n náānti ke dǎðri tì yēmmè ò dǎnnè onitì wèè cii wènwè ke maá o cǐētè dipèrì ìnkè. ²⁵ Kè fetaafeē ni, kè ikó mpíe, kè kuyaakù fùùtè ke tè poté bá tè í ndo ke yé tè maámè dipèrì ìnkè. ²⁶ Kè wèè me nkèmmù n náānti ke í dǎðri tì yēmmè ò dǎnnè kuyèinkù nku kùù maá ku cǐētè mubirímú ìnkè. ²⁷ Kè fetaafeē ni, kè ikó mpíe kè kuyaakù fùùtè ke tè poté kè tè do páíi.

Yesu do tiènnè muwērimú mmu

²⁸ Kè benitibèē keē Yesu bè duò nyìl tié kè ìi bè ta. ²⁹ Ke yé o náānti do í dǎnnèmè ikuò wǎābè kpeti, ò do náānnè muwērimú mmu.

8

Yesu miēkùnnemè dikònni

(Wénté Mariki 1:40-45 nè Duku 5:12-16)

¹ Yesu cùténí dii mǎnni ditāri ke ditĩnni péu nhò tũ. ² Kè dikònni marii kōtení ke nínkóo o ìikè kóò bàntè ke dò: Okótì, kàa dǎ a bo na ké m miēkùnnè ké n wénkùnnè.

³ Kè Yesu youtoo o nùtè ké di kááké ke dò: N dómu, miēté.

Kè dìi mieté kéwenke. ⁴ Kè Yesu dà: A báá yie nkénáké òmòu, kòte kébenke amáà ikuó nùtì kédòò Mòyiisi dàú nyìi kuó kè dèe benke a mietéme.

Ohāāpànkòtì m̀òu yiemme Yesu

(Wénté Duku 7:1-10 nè Isāā 4:46-54)

⁵ Yesu tati dìi m̀nni Kapennaummu kè behāāp̀mbè kóo kótì m̀òu katení o borè kóò bántè ke dà: ⁶ N Yiè, n kóo t̀nti weè duó n c̀fètè ke ààrinè kuyonku bá ò í nò nke nampú. ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dà: M bo kòte kóò mièk̀nnè. ⁸ Kè behāāp̀mbè kóo kótì b́i nke dà: Okótì n yí sànnè a bo tamè n c̀fètè, b́i nha nùù m̀áa kè n kóo t̀ntii mieté. ⁹ M m̀kemu bèè m baké, ke m̀ke tihāāp̀nti m baké tì, kè n nàké kù ke yí: Kòte! Kùu kòte. Kè n nàké kù ke yí: Kòtení! Kùu kòtení. Kè n yí n kóo t̀nti dàò dè, wèe dè dàò.

¹⁰ Kè Yesu keè de kó tináànti k̀p̀nsiri behāāp̀mbè kóo kótì, kénáké bèè ò neínè ke dà: Bá Isidayeeri be mièke m mu nyí yà onitì wèè tá miè mbotí. ¹¹ N di náá mmómmuò nwe benitibè péu bo yènní tipítì timòu kéwènnénè Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu Kuyie nkpaàtiyuu. ¹² Kè Isidayeeri be bèè na nte Kuyie nkpaàtiyuu kè bè né bè dootóo ditowaà dibìnni mièke be yó nkuò ndè ke cáa mbe nù.

¹³ De kó dif̀nkúò kè Yesu nàké behāāp̀mbè kóo kótì ke dà: Kò nkè dèe dàò kéndò nha dó m̀è botí.

Dènde bàmbà kòo kóo t̀ntii mieté.

Yesu mièk̀nnemè Pieri pokù yò

(Wénté Mariki 1:29-31 nè Duku 4:38-39)

¹⁴ Kè Yesu kòte Pieri c̀fètè ke ś mPieri pokù yò m̀ nkuk̀ntonnoò ke duó. ¹⁵ Kè Yesu ò k̀áké o ǹutè, kòo k̀ntii bonke, kòo ité kéwaá mmudii kóò duó nkòo di.

Yesu c̀utémè ti kó ticítì

(Wénté Mariki 1:32-34 nè Duku 4:40-41)

¹⁶ Kuyuoku m̀nni ke bè nk̀rinní Yesu borè benitibè péu yebàké ta bè. Kè Yesu ní b́i kè yèe yè, kémièk̀nnè bemuòmbè bemuò. ¹⁷ Kè dèe dàò Kuyie mpāānāànti náàntò Esaii do nàké tì ke dà: Ò c̀utè ti kó ticítì ke t̀ ti kó mumòmmú.

Yesu kó mut̀nnimù

(Wénté Duku 9:57-62)

¹⁸ Kè Yesu yà dit̀nni dièrì ò munnémè kéduó nkè bèe sénté meniè nyáà. ¹⁹ Kè Kuyie nkuó wā̀tì m̀òu katení Yesu borè kóò nàké ke dà: Okótì n yó nda t̀mmu tipítì timòu bá kàa k̀rì kè. ²⁰ Kè Yesu ò nàké ke dà: Ihānké m̀kemu if̀tì kè sinòò m̀ke tiỳènti, Onitibire me nyí m̀ke dè bo duó dè kéom̀pè.

²¹ Kòo t̀ù m̀òu wèè do t̀ nYesu kòo ò nàké ke dà: Okótì m p̀a kuce kè m mu nkòte kék̀nnè n cice. ²² Kè Yesu ò nàké ke dà: Nni ntù nkéyóu kè becírìbèe k̀nnè becírìbè.

Yesu do cònnémè kuyaakù

(Wénté Mariki 4:35-41 nè Duku 8:22-25)

²³ Kè Yesu ta kudabekù kòo tancòumbèè ò ñeìnè kè bè bo sénté diyàá terì. ²⁴ Kè kuyaakù kperikù makùu íténí kénfuuti kè menie nyiitiní ke taà kudabekù, kè Yesu yie yè ñke duó. ²⁵ Kòo tancòumbèè ò ènte kòò ñàké ke dò: Ti Yiè nti dèetè, ti kumu! ²⁶ Kè Yesu dò: Dè dòmmè kè kufòwáá ndi pĩ mèmme? Di í n tá kè dè ðeùà!

Mèmme kòo íté kèpèi nkuyaakù nè menie nkè dè dò béu. ²⁷ Kè dèè bè di beməu kè bè ntú: We nniti boti nku yie? Bá kuyaakù nè menie nkè dè yié nhò yè mmù!

Yesu do bètimè yebəkè kè yèe ta yefònkè

(Wénté Mariki 5:1-20 nè Duku 8:26-39)

²⁸ Yesu sénté dii mònni menie nyàá Kadaraa kó ketenkè, kè benitibè bèdébè yebəkè ta bèe yènní ifòti mieke. Bè do yóumu mediè, bá òmòu í daati ke dè pènkù. Kè bèe kéténi kéco Yesu, ²⁹ kékúónko ke dò: Ti kpeti dòmmè tínti nè fò nkuyie mBire, a kòtení ke bo ti fèũmmu bá dimònni í tùòkaà?

³⁰ Ke sò nkufònkècēnku diekù makù bo mekentímè ke diiti. ³¹ Kè yebəkèe bántè Yesu ke dò: Kàa dó ké ti beti yóu kè tí ta kufònkècēnku kuu. ³² Kè Yesu yè ñàké ke dò: Kòtenè! Kè yèe yè bèe nitibè mieke kéta yefònkè. Kè kuù fònkècēnkúu cokení ditāri ñnkè ke yàa diu menie.

³³ Bèè do cēm̀m̀m̀ yefònkè kè bèe coké kéta dihei kénáké dèè dòò nè dèe tùòkení benitibè yebəkè ta bè. ³⁴ Kè dihei kó benitibè beməuu yènní kéco Yesu kòò bántè ke dò wèe yè be tenkè.

9

Yesu mièkùnnemè kuhòùkù

(Wénté Mariki 2:1-12 nè Duku 5:17-26)

¹ Kè Yesu ta kudabekù késénté menie nkéwēte o ei * nKapédinaummu nwe. Wénté Mariki 2:1. ² Kè bèe tóní kuhòùkù kè kù duó ku dóù ñnkè, kékòtenèní Yesu borè, kè Yesu nwúó mbè támè ke dò nhò bo kù mièkùnnè, kénáké kuhòùkù ke dò: M bire cátinne a yèmmè n da cīēm̀m̀m̀ a yei.

³ De mònni kè ikuó wāābè mabè nnáá be yèmmè mieke ke tú: Oniti yie ncàari Kuyie nyètìrì ndi.

⁴ Kè Yesu banté be toti ti be yèmmè ké bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di m̀ake iyentotí yeiyi ii mbotí? ⁵ Ònde í yóùnè dèterè, m bo yīmè n da cīè nha yeinaà kè m bo yīmè íté kékétè? ⁶ N né dó di bantému kedò nhOnitibire m̀ake muwērímú ketenkè ñnkè ke bo na kécīè mmeyei. Mèmme ò ñàkémè kuhòùkù ke dò: Íté kètúóté a mièkù kékò!

* 9:1 o ei: Yesu ei bè nàá ndiì kpéi ndie, bè yè

⁷ Kè kuhòùkùu íté kékò. ⁸ Kè bèè dè yà kè kufōwáá mbè pĩ nkè bè nsántí Kuyie nke tú: Kuyie nyètìrì ndeù! Kù duómme benìtìbè muwērímu muù mbotí.

*Yesu nàké tì bèè yèmmè dò mbè wenni
(Wénté Mariki 2:13-17 nè Duku 5:27-32)*

⁹ Kè Yesu íté deborè kèmpēnké kényà onìtì mǎu kòo yètìrì tu Matie kòò kàri bedàmpòòcǎutìbè kóo bìróò, kè Yesu dò: N tǔnne! Kè Matie íté kóò tǔnne.

¹⁰ Diyìè marì Yesu nè o tancòumbè kè bè nkari Matie cǐtè ke yo nnè bedàmpòòcǎutìbè nè benìtìbè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè. ¹¹ Kè Fadisiēbe mabèè dè yà kèbeke Yesu tancòumbè ke dò: Dè dòmmè kè di kóo kótì wēñnè bedàmpòòcǎutìbè nè mufòmму yeimu yembè kè bè yo?

¹² Kè Yesu keè ké bè nàké ke dò: Dè í dò mbèè kǎntì naati beè wáà nhotàntì, bemuǎmbe beè ò wáà. ¹³ Kǎtenè kétotì di yèmmè kèbanté tináàntì tìi tu: N dó wèè mǎke wènwe otǎu kó mesémmè, n yí dó di n feu ù wũ. Ke yé n yí kǎtenímè ke wanti bèè yèmmè dò mbè wetí, n wanti bèè banté bèmbe ke dò mbè tu benitiyeibe.

*De kótìrè nè depànnè kó tináàntì
(Wénté Mariki 2:18-22 nè Duku 5:33-39)*

¹⁴ Diyìè marì kè Isā-Batiisi tancòumbèè kǎte kèbeke Yesu ke dò: Dè dòmmè kè tǐnti nè Fadisiēbe kè ti bou yenò bá a tancòumbè í bou? ¹⁵ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di yà onìtì tǔu dè o pokù kòo népobè yèmmè cǎàràà? De kó yewe kpaanímu kè bè bo pĩ nwèè tǔu o pokù ke íténè, de mǎnni kè bè né bou yenò.

¹⁶ Bè ǎ í ñyá nkuyaàpànkù kukótíkù ñnkè, kǎa mè dǎò kuyaàpànkù bo yũ nkukótíkù kè dikētìrì ðake ðeuke. ¹⁷ Bè me nhǎ í ncũ menapàmmè tidǎuti kótítì mieke, kǎa mè dǎò tidǎuti bo puoti kè menàà ncake. Menàà mpàmmè dò nkéncũ tidǎuti pǎntì mieke nke, ðemǎu kè dè nweni.

*Yesu do cǎnnémè onitipòkù yǎnti, kèmiekǔnne desapùmbire
(Wénté Mariki 5:21-43 nè Duku 8:40-56)*

¹⁸ Kè Yesu nkpaá ke bè nǎànnè kè Sifube kóo kótì mǎu kǎtení kénínkóo o ìikè, kóò nàké ke dò: N sapùmbire ðeè ku bàmbà mmie, bá nè memme kǎte kénós nha nǎu ðe ñnkè kè ðeè foute.

¹⁹ Kè Yesu íté nè o tancòumbè kóò tǔnne.

²⁰ Kòo nitipòkù mǎu mǎ ntiyǎntì kè dè tǔòke yebie ntepiítè nè yèðèè, kòo kéténi Yesu fǎnkúò bíékè kékááké o yaàbòrì mǎnkù.

²¹ Ke yé ò do tǔmè nè o yèmmè mieke: Bá kè n na ke kǎáké o yaàbòrì m bo miété.

²² Kè Yesu wēēte ké nhò wùó nke dò: N kóo sapàà a tákùmè ða miekǔnnemu. Kòo nitipòkù pǎnke miété.

²³ Bè tùòke dii m̀ǹǹni de k̀oo dakòtì c̀f̀èt̀è ke ns̀ò ndit̀f̀ǹni tikú ke kuò nke eu sikúheú. ²⁴ Kè Yesu bè nàké ke d̀ò: Ỳenǹè, desap̀umbire í ku, d̀è ỳè nke duómu.

Kè bè nhò daú. ²⁵ Ò bè d̀enǹe dii m̀ǹǹni k̀edeè k̀éta kudieku k̀épf̀i ndesap̀umbire ǹut̀è k̀è d̀èe íté. ²⁶ Kè de k̀ó tináànt̀i pité de k̀ó kutemp̀è nkum̀ou miéke.

Yesu wéimmè tiyũ̀ònt̀i tidéti

²⁷ Kè Yesu íté deborè k̀emp̀enk̀é k̀è tiyũ̀ònt̀i tidét̀i ò tũ̀nne k̀emp̀if̀ek̀u ke tú: Dafiti k̀ó debire, ti kuò m̀mesémm̀è.

²⁸ Yesu t̀uòke dii m̀ǹǹni t̀ec̀f̀èt̀è k̀è t̀i yũ̀ònt̀i k̀atení o borè k̀òo t̀i beke ke d̀ò: Di ỳemm̀è d̀ò m bo na k̀é di wéinaa? Kè t̀i ò t̀ènǹé ke d̀ò: Eé, ti Yiè nha bo na.

²⁹ Kè Yesu k̀ááké t̀i nuò nké t̀i nàké ke d̀ò: D̀èe d̀òò k̀éndò ndi tá ke d̀ò ndè bo d̀òòm̀è.

³⁰ Kè bè p̀ank̀ee wénté, kè Yesu bè cau nke d̀ò: Di báá yie nkòò m̀ou t̀i k̀èè.

³¹ Bè ỳeroo dii m̀ǹǹni ke p̀ank̀e nnáantoo Yesu k̀p̀éi diheì dim̀ou miéke.

*Yesu do d̀ennem̀è dib̀òò dih̀ònǹi dii í nò nke náá di miéke
(Wénté Duku 11:14-15)*

³² Bè p̀enk̀é dii m̀ǹǹni k̀è bèè k̀atenní onit̀i m̀ou Yesu borè k̀è dib̀òò ò ta ke d̀anne o ǹóndenf̀è. ³³ Yesu d̀enǹe dii m̀ǹǹni dib̀òò o miéke k̀òo ǹóndenf̀èe date k̀òo na k̀énnáá nkè d̀èe di benit̀ibè mediè nkè bè ntú: Ti mu nyí yà die mbotí Isidayeeribe k̀ó ketenk̀è.

³⁴ Kè Fadisĩ̀be bembè né ntú: Nè ob̀òk̀p̀ààt̀i k̀ó muẁerímú m̀mu ò bèt̀im̀è yeb̀òk̀è.

*Mesémm̀è do p̀ĩ̀mm̀è Yesu bèè k̀pa oc̀enti be k̀p̀éi
(Wénté Mariki 6:6-34 nè Duku 10:2)*

³⁵ Kè Yesu ñcenti yeh̀ek̀è yem̀ou yedièyè nè yesámp̀óyè, ke náante Tináànsààt̀i Kuyie nk̀p̀ààt̀iyùù k̀peti titiíntouti miéke, ke miék̀unko bemuòmbè be m̀ommú mum̀ou nè be k̀õnyonkuti tim̀ou. ³⁶ Kè mesémm̀è ò p̀ĩ̀ m̀mediè ñnè de k̀ó benit̀ibè, ke yé bè do òumè k̀è be ỳemm̀èe caàrè, kè bè ndò ntipièti t̀i k̀pa oc̀enti.

³⁷ Kòo náké o tanc̀òumbè ke d̀ò: Tidit̀i bimú ke sũ mediè nkè t̀i d̀èibè né k̀énǹi. ³⁸ Bánt̀ènè kupaku yie nkòò duònní bet̀òmbè k̀è bèè dei o diiti.

10

*Yesu t̀omm̀è o tanc̀òumbè
(Wénté Mariki 3:13-19, 6:7-13 nè Duku 6:12-16)*

¹ Kè Yesu yu o tanc̀òumbè t̀epiítè nè bèdébè k̀é bè duò muẁerímú kè bè bo m̀beti yeb̀òk̀è ke miék̀unko bemuòmbè m̀ommú mum̀ou nè bèè m̀ò ntik̀õnyonkuti tibotí tibotí. ² Nte Yesu tanc̀òumbè t̀epiítè nè bèdébè k̀ó yeyètè: Oketiwè Sim̀òò kè

bèe ò yu ke dò Pieri nè o nantè ãntidee nè Sebedee kó ibí, Isaku nè Isãã. ³ Fidipu nè Batidemii nè Tomaa nè Matie wèè do tú odampòòcòutiwè. Nè Adifee kó debire Isaku Tadee ⁴ nè Simòò wèè do ã ntú Sedoti kó fenafe kou nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

⁵ Yesu tancóumbè tepíítè nè bèdébè mbe ò tã mbè ké bè nàké ke dò: Di báá kote bèè í tú Sifube be kó yehékè, di me mbáá kote Sammarii kó yehékè. ⁶ Kòtenè Isidayeeriibe bíékè, bè dònne ipe ì feti ìnyi, ⁷ ké mbè nàá Kuyie nkpaàtiyuu tóònnímè, ⁸ kémmiékunko bemuambe ke duò nkè becírìbè yánni ke miékunko yekùò nkè yè wènkú, ke beti yebòkè. N di pãmu di í donté, pãnè kè bè báá di yietí. ⁹ Di bá ntò idíítí. ¹⁰ Di bá ntò kudòukù yoo yeyaàbòrè yèdèè yoo tineùti yoo kupààti ke yé otònti nè o tãndiiti nti.

¹¹ Kè di tùòke dìi èi dí yà onitisààwè kébáté o cǐètè ké nde mbo ke yàa pǐètènè deborè. ¹² Kè di ta tèè cǐètè di dò: Kunaati ndi bonè. ¹³ Kè tecǐètè yembè di còuté, dí bè pã kunaatí, kè bè me nyí di còuté, di báá kù mbè pã. ¹⁴ Kè tecǐètè matè yoo dihei mari kòbe í dó ké di còuté yoo bè í kèmmú di kpèti, dí íté deborè ke kpááté di nacètáá. ¹⁵ N di nàá mmómmuò nwe tibeénti kó diyie Sodómmu nè Komòò Kuyie ndo còù nyèè ekè kó tiyèiti bo nkèíninè de kó dihei kpèti.

Bè yóó fǐũmmè Yesu kòbe

(Wénté Mariki 13:9-13 nè Duku 21:12-17)

¹⁶ N di tã nkè di do nyipe nyi yekpamaà ncuokè, ñciìnè iwààkke kōme ke yòò ke dònne yekpètinónkperè. ¹⁷ Ndakenè! Benitibè yóó di kòtenèmu bebeémbè borè kè bè ndi puoti yedá titíntouti miéke, ¹⁸ bè bo di kòtenè bebaatibè nè bekpàatibè borè kè di bo bè nàké n kpéi, nke náké n bèè í tú Sifube. ¹⁹ Kè bè di kòrinè tibeénti, di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké tì nè di yóó tì nàké mèè botí, kè di tùòke Muyaánsààmù bo di duò ndi dò nkénáké tì. ²⁰ Ke yé díi í yó nnáámmè di mómmambe Kuyie nYaá mmuù yó ndi duò ndi yó nnáá nti.

²¹ Benitibè bo nduò nkè bè kòù be tebii, kè ibí cicebè ñduò nkè bè ì kòù, kè ibí nduò nkè bè kòù i cicebè. ²² Benitibè bemu bo ndi níi ndi tú mèè kpéi n kòbe, wèè me mbo nwéèrì kétuòke kumànkù ò bo còoté. ²³ Kè bè di fǐũnko dihei mari dí coké kékòte diteri, n di nàá mmómmuò nwe di bo nkpaá ke í dèè Isidayeeriibe kó yehékè kòo nitibiree wètenímu.

²⁴ Wèè bebí ò í pǐèté wèè ò benkú, otònti me nyí deunè wèè ò duò mmutómmú. ²⁵ Bè dòò mèè botí wèè benkú be yóó me ndòò ò benkú wè, bè dòòmè tecǐètè yiè mbè yóó me ndòò o kóo

tǒnti. Kè bè yu təcīètè yiè nhobɔ̀kpààti o cīètè kɔ̀be kperɛ bo pēēté memme.

Di bá ndé bèè kùù tikǎnti

(Wénté Mariki 8:38 nè Duku 9:26, 12:2-7)

²⁶ Bá ndénè tǔnké benitibè, dèè dǎ̀rri disòri dè bo faité, kè dèè bo dibìnni kè dèe yènni kuwenniku. ²⁷ N di nàké ti timáà borè nákénè ti kupiiti, n di wɛɛ ti, pī̀ékénè ti. ²⁸ Di bá ndé bèè kùù tikǎnti ke í nɔ̀ nke kòù diwènni. Ndénè Kuyie nku kùù bo na kékuɔ̀ tikǎnti nè diwènni muháá mmiɛke. ²⁹ Bè ɔ̀ɔ̀ í nfité inɔ̀ribí idéi ndi dáràà? Nè memme dèmarè ɔ̀ɔ̀ í ndo ketenkè kè di cice Kuyie nyí yé. ³⁰ Bá di yùti Kuyie nti kàammu ke yé ti mààmè. ³¹ Di bá nyī̀èkù tǔnké di pēētému inɔ̀ribí péu.

Ti bo yīmè ti tú Yesu kɔ̀be

³² Wèè bo nàké benitibè iikè ò tumè n kou, m bo nàké n cice wèè bo kéinkè de yiè ntumè n kou. ³³ Wèè bo n yete benitibè iikè m bo ò yete n cice wèè bo kéinkè o iikè.

Yesu kàtenèní mèè yatimè

(Wénté Duku 12:51-53, 14:26-27)

³⁴ Kè Yesu béi nke dò: Di yèmmè bá ndò n kàtenèní kunaati nku kutenkù kuu mmiɛke, n kàtenèní mudoò mmu. ³⁵ N kàtení ke bo yate debire nde nè de cice, ke bo yate denitipobire nè de yɔ̀, kéyate osapàà ònè o còkù. ³⁶ Kè benitibè cḗi kɔ̀beɛ naá mbe kpantidèntòbè.

³⁷ Wèè dó o cice yoo o yɔ̀ kè dè pēēté mí nhò báá na kéntú n kou, kè wèè dó o kóo dapàà nyoo o kóo sapàà nkè dè pēēté mí nhò báá na kéntú n kou. ³⁸ Wèè í tɔ̀ o dapā̀ati ke n tǔnne ò báá na kéntú n kou * mefḗũtīmè mme yoo ifei (wèè í dó kéfḗũtè n kpéi yoo wèè í dó kèdi ifei n kpéi). ³⁹ Wèè bo ndó kédeɛtè o fòmmu ò bo mù fétinne, kè wèè fétinne o fòmmu n kpéi kòo mù pètè.

Wèè cɔ̀uté Yesu ò cɔ̀uté Kuyie nku

(Wénté Mariki 9:41)

⁴⁰ Wèè di cɔ̀uté ò cɔ̀uté mí nYesu nwe, kè wèè n cɔ̀uté kòò cɔ̀uté Kuyie nkùù n tǔnni. ⁴¹ Kè wèè cɔ̀uté wèè naá nKuyie nnáànti ò tu mèè kpéi wèè naá nKuyie nnáànti, ò bo pètè ticuuti wèè naá nKuyie nnáànti ò yóo pètè ti. Kè wèè cɔ̀uté wèè dǎ̀rri Kuyie ndómè ò dǎ̀rri mèè kpéi Kuyie ndómè ò bo pètè ticuuti wèè dǎ̀rri Kuyie ndómè ò yóo pètè ti. ⁴² Wèè bo yènté menébuo mbesámpòbè bie nkóò mɔ̀ù ò tu mèè kpéi n kóo tancòuntì, n di naá mmómumu nwe, Kuyie mbo ò cú de kó ticuuti.

* **10:38** dapā̀ati: Kudapā̀ati bè naá nkùù kpéi ndè benkú

11

¹ Yesu tié ndii m̀ǹǹni o tancòumbè tēpítè nè b̀d̀é̀b̀è k̀é̀d̀é̀ k̀é̀it̀é d̀éborè k̀é̀k̀otè k̀é̀nnáante Kuyie nnáànti de kó yehèkè mièke, ke tì mbè tiè.

*Yesu do t̀é̀h̀né tì Isāā-Batiisi
(Wénté Duku 7:18-35)*

² Kè Isāā-Batiisi m̀bo dikpetíntou k̀é̀k̀é̀è Yesu p̀i mmùu t̀ómmú k̀ét̀o nho tancòumbè k̀è b̀è bo ò beke ke d̀: ³ F̀ó̀ tu wèè d̀ò nkékatēnī yáa ti d̀ò nkémbaa otòu m̀òu nwe? ⁴ Kè Yesu b̀è t̀é̀h̀né ke d̀: Kòtenè k̀énákè Isāā di yà d̀è nè di k̀èè tì. ⁵ Tiyũ̀ònti wèh̀ni k̀è yecìè ncènti séi, k̀è yekùu mmierí, k̀è yewũ̀ò nkèu, k̀è becírìbè yánni k̀è besénnibè k̀èu Tináaànsààti. ⁶ Dè r̀naati wèè í yóu ò bo nni ntámè.

⁷ Isāā tancòumbè ité d̀ii m̀ǹǹni k̀è Yesu nnáánnè benitibè Isāā kpéi ke tú: Di do k̀òtè k̀éyà ba dikpáa cuokè? Dipènni kuyaa k̀u nampú dàà? ⁸ Kè m̀èè d̀òke di né k̀òtè ke yà ba? Onitì wèè dàátí tiyaàsàtàà? Tiyaàsàti yembè ò mbo sikpààticéi nsi. ⁹ Yáa di k̀òtè ke yà Kuyie mpāānāànti náaàntò nwe? N né di náámmu ke tú ò p̀é̀t̀ému Kuyie mpāānāànti náaàntò. ¹⁰ Isāā kpéi nke tì wàrimè ke tú: Mí nKuyie n yóo duónkomu n kóo t̀ònti k̀òo niitè k̀étũntè a ce. ¹¹ N di náá m̀ómmu nwe benitibè pié b̀èè kó dimàà, òm̀òu mu nyí buoté wèè p̀é̀t̀é Isāā-Batiisi. Nè m̀emme wèè tu osàmpòu Kuyie nkpààtiyuu mièke kòo de u koò p̀é̀t̀é. ¹² Isāā kó dim̀ǹni k̀éntò k̀étuòkenèni yíe, Kuyie nkpààtiyuu taànè muwèrimú mmu k̀è bewèríntiebe beè di taà. ¹³ Kuyie mpāānāànti náaàmbè nè M̀oyiisi kó ikuó d̀è nàkèmu de kó dikpààtiyuu kpéi k̀éntò k̀étuòkenèni Isāā. ¹⁴ Bè nàkèmu ke tú Edii d̀ò nkéketé k̀éwètení k̀è Odètiwè né kòtení, k̀è di bo tì yie, wèhwe die. ¹⁵ Wèè m̀òke yeto ke bo keè, wèè keè!

¹⁶ M bo donnèè ba di m̀ǹǹni kó benitibè? M bo yí b̀è dònne ibí nyi ù k̀ari yaárè ke náánnè itei ke tú: ¹⁷ Ti di eé fetàrifè bá di í aá, k̀è ti kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ¹⁸ Isāā k̀òtenímu ke í yo nhò me nyí ỳò m̀menaà, k̀è di d̀ò dibò d̀ii bo o mièke. ¹⁹ Kè Onitibire kòtení ke yo nke ỳò m̀menaà nke di ỳè nhò tu odiiti kunaàyààk̀u, ke dápúnè bedàmpòòcòutibè nè b̀è tu b̀è benitiyibe. Be t̀ómmú kó mucóntimu muu né benkú Kuyie nkuu b̀è duómmè de kó m̀eci.

*Yesu do kpannèmè Kadidee kó yehèkè kòbe
(Wénté Matie 10:15 nè Duku 10:12-15)*

²⁰ M̀em̀me k̀è Yesu keté k̀énpannè yehèkè ò do d̀ò yèè mièke tidietì péu ke ỳé de kó yehèkè kòbe do í yiemme ke bo ceete be borime. ²¹ Kòò mbè náá nke tú: Di bo yà d̀indi Korasèè nè Betisaidaa kòbe ke ỳé tidietì n d̀ò tì di cie, k̀è n do ntì d̀ò

Tiiri nè Sitõõ mieke nke, nè yíe mbè do dàátí tifòòtòntì nti ke pũ mmutápéi nke benke be borime cèètemè. ²² Dèè kpéi nte kè n tu tibeénti yiè, Tiiri kàbe nè Sitõõ kàbe kó tiyēīti bo nkēñnìnè di kpèti. ²³ Díndi Kapennaummu kàbe di yèmmè dò nKuyie mbo di dee nkēñkàà? Bitì, kù bo di cūūnní kè di tanné kudònkù, ke yé tidièti tii dòò di cie kè ti do ndòò Sodòmmu ò na nkpaá bomu nè yíenní. ²⁴ Dèè te kè n tu tibeénti yiè Sodòmmu tenkè kàbe kó tiyēīti bo nkēñnìnè di kpèti.

Kuyie ñsònnè ti bèè cii
(Wénté Duku 10:21-22)

²⁵ Dè kó dimònni kè Yesu sántè Kuyie nke dò: N cice n da sántí f̄s nwèè te ketenkè nè keñkè a sònnemè timómmònti mecii nyembè nè meyītímè yembè ke ti benke bèè í tú bèmabè. ²⁶ N cice n da sánti ke yé f̄sò dómè dè ndò mmemme.

²⁷ N cice a n duómmu demòu. Òmòu í yé debire kè dè í tú de cice. Òmòu me nyí yé debire cice kè dè í tú debire nè dè dó kébenke bè de cice.

Yesu kó ditòu í c̄èè

²⁸ Kòtenèní m borè dimòu díndi bèè tò yetuò c̄éyè ke òu kè n di touté ke di om̄pùnnè. ²⁹ Tònè n kó ditòu, yiennè n kó itíe nképétè meom̄pùmè, ke yé n yòòmèmu kè n yèmmè boo. ³⁰ N yóó di tóu ndii tòu í yóu mutòu, di í c̄èè.

12

Yesu wèè baké teom̄pùtè
(Wénté Mariki 2:23-28 nè Duku 6:1-5)

¹ Dè kó difònkúò kè Yesu mpēnké depaa mmarè nè o tancòumbè teom̄pùtè yiè kè dikònni bè bo kè bè nkáũ tidibénti ke cáá. ² Kè Fadisīēbèe dè yà kénáké Yesu ke dò: Wénté a tancòumbè dòòrimè teom̄pùtè yiè ikuó yete dè. ³ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di í kàa ndikònni do pī nDafiti nè o kàbe kòo dàòràà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncīètè kétúótè p̄ēēbè bè p̄a bè Kuyie ñnè o nìtibè kè bèe cááké, òmòu do í dò nkécááké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè máàà? ⁵ Yáa di í kàa mMòyiisi kó ikuó mieke ikuó niùbè bèè pī nKuyie ncīètè mieke mutòmmú bè ò mmù pīrmmè teom̄pùtè yiè bè me nhõõ í nyeténè ikuóà? ⁶ Mí nné di náámmu ke tú òmòu bo die nke deunè Kuyie ncīètè. ⁷ Kè di do mbanté tináaanti tii tu: N dó wèè m̄ke wènwe otòu kó mesémmè kè dè p̄ēētè di n feu ìi wũò, di na bá nyí bè dòò meyèi. ⁸ Onitìbire dèè baké teom̄pùtè.

Yesu mièkùnnemè wèè bakù f̄aũ teom̄pùtè yiè
(Wénté Mariki 3:1-6 nè Duku 6:6-11)

⁹ Kè Yesu íté ðe borè kéta kutííntouku makù miεke, ¹⁰ kòo nìti mǎu ðè bo kòo bakù fǎũ, kè Fadisiǐβε ndó kédíí nYesu kέyà kòò bo yeté, kòò beke ke ðà: Ikuó yie nha bo miεkùnnemè onìti teom̄pùtè yìèà? ¹¹ Kè Yesu bè tǐnné ke ðà: Di miεke kòò mǎu mǎke fepièfè fēmǎá kè fè do ðàkè teom̄pùtè yìè ò báá kate ké fè ðèitenáá? ¹² Onìti wèè né pǐètè fepièfè tá? Ikuó tũ nyí yete a bo ðòmè mesàà nteom̄pùtè yìè. ¹³ De mǎnni kè Yesu náké wèè bakù fǎũ nke ðà: Youte a bakù.

Kòo youte, kè kùu wēte kékpenke kέναάνnè kutekù. ¹⁴ Kè Fadisiǐβε ye kέtíí nke bo yà bè yóó yīmè kέkuo Yesu.

Kuyie nkóo tǎnti kù tǎátè wè

(Wénté Mariki 3:7-12 nè Duku 6:17-19)

¹⁵ Kè Yesu tí kèè kέítè ðe borè kè benitibè pǐu nhò tũ nkòo miεkùnnε bèè mǎ mbemǎu, ¹⁶ kέ bè cau nke ðà bè báá náké ðmǎu ò tu wè. ¹⁷ Kè ðè bo ðò Kuyie mpǎānǎānti náāntò Esaii do náké tí ke ðà:

¹⁸ Nte n kóo tǎnti
n tǎátè wè, koò ðó,
n yèmmè naatinè wè,
m bo ò duó n kó Muyaá
kòo náké ibotí imǎu m beénti kpéí.

¹⁹ Ò í yóó nwanti yekpàrè,
ò í yóó nwékute,
òmǎu í yóó keè o tammè ice miεke.

²⁰ Ò í yóó bóótè dipènni ðii kónné,
ò í yóó kuò ðefitíre ðèè kó muhǎá nkéke,
kénkémmúnè bá wè ò bo ðòmè Kuyie ndó ðè.

²¹ Kè yebotè yemǎuu ò yie.

Yesu tǐnné tí bèè ò wátiri

(Wénté Mariki 3:22-30 nè Duku 11:14-23, 12:10)

²² Kè bèè katenèní onìti mǎu Yesu borè kè dibòò marì ò ta koò yèikúnne ke ðanne o nóndenfè kè Yesu ò miεkúnne kòo wénté kένα kένnáá. ²³ Kè ðèe di benitibè mediè kè bè nnáá mbemǎá ke tú: Dafiti yaábire í ðakaá?

²⁴ Kè Fadisiǐβεe tí kèè ke ðà: Nè obòokpààti kó muwērímú mmu ò bètimè yebòkè.

²⁵ Yesu me nyémèmu be yèmmè dòmmè kòo bè náké ke ðà: Kè dikpààtiyuu marì toté ke kpa ndimáá yoo tecǐètè matè toté ke kpa ntemáá tè bá nhǎ ke bo. ²⁶ Kè dibòò bèti dibòò di toté ke kpa ndimáá ndi di kpààtiyuu bá nhǎ ke bo. ²⁷ Kè nsà kè m bèti yebòkè nè obòokpààti kó muwērímú mmu, di kabe né yè bèti nè we nkómu? Deè kpéí nte kè di kabe yó di bekénè. ²⁸ Kè m me mbèti yebòkè nè Muyaánsààmù kó muwērímú mmu, Kuyie nkpààtiyuu ðii tũ ntùòkení di borè.

29 Òmòù báá na kéta onitikperì cǐètè kétúóté o kperε ò m̀̀ke d̀̀, ke í keté kóò bou, kòo me nhò bou ke d̀̀e ò bo na kétúóté o kperε ò m̀̀ke d̀̀e kó dimàà o cǐètè.

30 Wèè í n wéínnè ò n kpànnèmu, wèè í n wéínnè kè tì tíkí ò d̀̀ímu. 31 Dèè kpéí nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo cǐé mbenìtìbè meyi mmemou nè tináanyeyiti timou, wèè me mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cǐé mbitì. 32 Wèè bo sáá nhOnitìbire Kuyie mbo ò cǐé, wèè me mbo sáá Muyaánsààmù ku báá ò cǐé yem̀̀rè yie mmieke yoo yèè kpaaní ye mieke.

Mutie nè mu be kó medonnimè
(Wénté Matie 7:16-17 nè Duku 6:43-45)

33 Kè mutie tú musààmù, mu be ò nsàmù, kè mù tu musímmù, mu be nsí, bè banní mutie sààmù mu be borè nde. 34 Iwààkε d́́ndi di bo yíme kéna kénáké tináansààtì ke tú beyeibe, ke yé tìi bo onitì yèmmè mieke o nùù ti nnáammè. 35 Onitìsààwè náàntì tìi benkú desààrè d̀̀è bo o mieke, kòo nitiyeyiwe kpeti benkú meyi mmèè bo o mieke. 36 N di náámmu ke tú tibeéntì yie Kuyie mbo bekénè benìtìbè bè nàké tìi náàntì detetirè kpeti ìnkè. 37 Ke yé nè a náàntì mieke nke Kuyie nyóó da bekénèmmè ke da kpetínné yoo kù da coo.

Bè do bekemè Yesu tidietì
(Wénté Matie 16:1-4 nè Mariki 8:11-12 nè Duku 11:29-32)

38 De m̀̀nni ikuó wáàbè nè Fadisíēbe mabè kè bèe beke Yesu ke d̀̀: Okóti ti d́́ á d̀̀ò tidietì nti kè tí yà. 39 Kè Yesu bè t̀̀ínné ke d̀̀: Di mm̀̀nni kó benìtìbè bèè bùtínné Kuyie, ke d̀̀ori meyi bè m bekú tidietì, bè me mbáá tì yà, kè d̀̀ í tú tìi do d̀̀ò Kuyie mpáánáàntì náàntò Sonaasi. 40 Sonaasi do yíme iyie nyitáàti, deyènnè d̀̀táàti t̄yĩ̀ndietè p̄utì mieke, Onitìbire yóó me nyí iyie nyitáàti, deyènnè d̀̀táàti ketenkè mieke. 41 Tibeéntì kó diyie Ninifu kó dihèi k̀̀be bo bekénè di mm̀̀nni kó benìtìbè ké bè kpetínné ke yé Sonaasi do bè nàkémè Kuyie nnáàntì kè bèe ceete, ntenè òmòù ke bo diε nke deunè Sonaasi. 42 Tibeéntì kó diyie Sebaa kóo nitipokpààtì bo bekénè di mm̀̀nni k̀̀be ké bè kpetínné, ke yé ò iténímè dihèi d̀̀tìri ke k̀̀tení ke bo keè Sodom̀̀ kó tináàntì mecii nkpeti. Nte òmòù diε nke deunè Sodom̀̀.

Dibòò bo yèmmè onitì mieke k̀̀wètení
(Wénté Duku 11:24-26)

43 Kè dibòò yè onitì mieke ke k̀̀te t̀̀d̀ontè ìnkè ke wanti di bo om̀̀pè d̀̀ ke m̀̀nté di bo yí: 44 M bo w̄ete onitì n sòò bo wèè mieke. Di t̀̀òkénì dii m̀̀nni k̀̀ns̀́ nkè d̀̀ k̀̀utè páíi ke t̀̀unte bá òmòù í bo o mieke. 45 Di bo w̄ete k̀̀wáá nyeteyè yèyiekè yèè yóu ke di p̀̀èté kè yèe w̄etení kéta o mieke. De m̀̀nni kòo borimε

sĩnte kẹ́pě́ẹ́tẹ̀ mẹ̀ sòdò dòm̄mẹ̀. Di mmònnì kó benìtìbẹ̀ tu beyeibe mbe, be kperẹ yó mme ndò.

Yesu yẹ nho kọbe tú bẹ̀

(Wénté Mariki 3:31-35 nẹ̀ Duku 8:19-21)

⁴⁶ Kẹ̀ Yesu nkpaá náánnẹ̀ ditĩnnì kòo yò nẹ̀ o nẹ́i kẹ̀ bẹ̀e tuakeni kẹ̀ncóm̄mú ditowaà ke dọ́ kòdò bẹ̀innẹ̀. ⁴⁷ Kòdò mọ̀u náké Yesu ke dọ̀: A yò nẹ̀ a nẹ́i bẹ̀ còm̄mú ditowaà ke dọ́ ké da bẹ̀innẹ̀. ⁴⁸ Kẹ̀ Yesu ò tẹ̀nnẹ̀ ke dọ̀: We ntú n yò? Kẹ̀ òmbe tú n nẹ́i?

⁴⁹ Kẹ́fietí o tancòumbẹ̀ ke dọ̀: Ntenẹ̀ n yò nẹ̀ n nẹ́i. ⁵⁰ Ke yé wẹ̀è dọ̀rri n cice wẹ̀è bo keĩnkẹ̀ ò dọ́ dẹ̀, weè tumẹ̀ n yò nẹ̀ n tãũ nẹ̀ n nantẹ̀.

13

Wẹ̀è yaù tidiiti o kó dináaanhántíri

(Wénté Mariki 4:1-9 nẹ̀ Duku 8:4-8)

¹ De kó diyìe miẹke kẹ̀ Yesu yẹ̀ teciẹ̀tẹ̀ kẹ́kọte kẹ̀nkari dàmeèrì nùù. ² Kẹ̀ benìtìbẹ̀ péuu tínnì o borẹ̀ kòo ta kudabekù kẹ̀nkari kẹ̀ bẹ̀ còm̄mú dinébènnì. ³ Kòo mbẹ̀ náánnẹ̀ yenáaanhántiyẹ̀ péu miẹke ke tú: Onitì mọ̀u weè yẹ̀ ke bo yaá o diiti, ⁴ kényaù kẹ̀ medibii mmamẹ̀ do kuce ìnkẹ̀ kẹ̀ sinəw kọtení ké mẹ̀ di. ⁵ Kẹ̀ metēmẹ̀ do fekũũfẹ̀ ìnkẹ̀ kẹ́cārike kẹ́yènnì ke yé mutáá nyí sūmẹ̀ dẹborẹ̀. ⁶ Diyìe náátẹ̀ dii mònnì ke kpenke ké mẹ̀ tūw nkẹ̀ mẹ̀e kpeí ke yé me cīē nyí namẹ̀ ke fũũkú. ⁷ Kẹ̀ metēmẹ̀ do tipoti miẹke kẹ̀ tii íténí ké mẹ̀ èt̄t̄. ⁸ Kẹ̀ metēmẹ̀ do ketenkẹ̀ wenni dẹ̀ kẹ́peitẹ̀ mie ntekòt̄t̄ (100) metēmẹ̀ sipísikuò metēmẹ̀ sipísitàāt̄i.

⁹ Kẹ̀ wẹ̀è mọ̀ke yeto ke bo keè wẹ̀e keè.

Mùù kpéi ndo te kẹ̀ Yesu nnáa yenáaanhántiyẹ̀

(Wénté Mariki 4:10-12 nẹ̀ Duku 10:9-10)

¹⁰ Kẹ̀ Yesu tancòumbẹ̀e ò beke ke dọ̀: Dẹ̀ dòm̄mẹ̀ kàa bẹ̀ náánnẹ̀ yenáaanhántiyẹ̀? ¹¹ Kẹ̀ Yesu bẹ̀ tẹ̀nnẹ̀ ke dọ̀: Díndi Kuyie ndi duóm̄mu meciì nkẹ̀ di bo yíētẹ̀ ku kpààtiyuu kpeti tii sòri, bembe me nyí mẹ̀ mọ̀ke. ¹² Ke yé wẹ̀è mọ̀ke bẹ̀ yóo we nyíemẹ̀ kòo mọ̀ote mediè, wẹ̀è kpa kẹ̀ bẹ̀e fiete desánpórẹ̀ ò mọ̀ke dẹ̀. ¹³ Dẹ̀ kpéi nte kẹ̀ m bẹ̀ náánnẹ̀ yenáaanhántiyẹ̀ ke yé bẹ̀ wùóm̄mẹ̀ ke í bannì ke yo ke í keu, ¹⁴ kẹ̀ dẹ̀ bo dọ̀ Kuyie mpāānāaanti náaantò Esaii do náké tì be kpéi nke dọ̀:

Di bo nyo di me mbáá keè,

kénwúo di me mbáá bantẹ̀.

¹⁵ Ke yé de kó kubotí kọbe yèmmẹ̀ kpeh̄nimẹ̀,

kẹ̀ bẹ̀ It̄innẹ̀ be to,

ke báá keè, ke ũũ nkẹ̀ báá yà,

bẹ̀ yàà bo ceete mẹ̀e kpéi

kẹ̀ m bẹ̀ miékunnẹ̀.

¹⁶ Díndi biε, dè ndi naati ke yé di nuo nwùómmè kè di to yo. ¹⁷ N di náá mómmuε nwe Kuyie mpāānāānti náāmbè péu nè bèè dó Kuyie bè do dómu ke bo yà di mè nwùò ndè bá bè í yà, ke bo keè di me nyo ti bá bè í ti kèè.

*Yesu wènkùnnemè wèè yaù tidiiti o kó dināānhāntíri
(Wénté Mariki 4:13-20 nè Duku 8:11-15)*

¹⁸ Ntenè wèè yaù tidiiti o kó tināānti benkú ti. ¹⁹ Kuce ñkè kó medibii ndo dè tu oniti bè nàké wènwε Tināānsàati Kuyie nkpààtiyuu kpèti bá ò í nti banté kè dibəə kateni ké ti dèite. ²⁰ Fekūūfε medibii ndo fèè ñkè tu oniti bè nàké wènwε Tināānsàati kòo ti coute mecāā nè diwèi. ²¹ Ò í nyóu kè ti bo fiíkú o miεke, ò í mməke mewéérímè, meyeñcaarímè tūəkení dii mōnni yoo bè ò fēñ nKuyie nnāānti kpéi, ò pānkεε bútinne Kuyie. ²² Tipoti medibii ndo tii miεke tú oniti bè nàké wènwε Tināānsàati, meborimε kó iyentoti nè a bo ndómè tikpāti kè dεε ti èüté bá ti í mpī mmutōmmú mamù o miεke. ²³ Ketenkè sààkè medibii ndo kèè miεke tú benitibè mbe bè nàké bè Tināānsàati kè bè ti coute nè be yèmmè meməu ke kòte ke waanni betəbè, yie sipisitàati, otəu sipisikuə, otəu tekəüté (100).

Yesu dōnnenemè Kuyie nkpààtiyuu kupaku

²⁴ Kè Yesu yíé ké bè nàké medonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè oniti məu nwe wèè do buəti tidiboti sàati o paku. ²⁵ Keyènkè benitibè yè nke duó dii mōnni kòo kprantidəntəu kateni kébuəti timúyeiti tii ti dōnnè de kó kupaku miεke kéité. ²⁶ Tidiboti sàati yènni dii mōnni timúyeiti tii ti dōnnè kè tí múnkεε yènni. ²⁷ Kè kupaku yiè nkó betəmbèε ò beke ke dō: Okóti a í buəti tidiboti sàati nti a pakaà? Timúyeiti tii ti dōnnè ti né boni de ke yènni de miεke. ²⁸ Kòo bè tēñné ke dō: N kprantidəntəu weè dōd mēmmε, kè betəmbèε ò beke ke dō: Á dó kè ti kəte kéhu de kó timúyeitaà? ²⁹ Kòo bè tēñné ke dō: Áà kè di u timúyeiti di yàa bo taunnè tidisàati. ³⁰ Yóunè kè dè nwē nke kótíri kè dididèi tūəke n di nàké, kè dí keté kékéi timúyeiti kébou kéćóu, kédeè kékéi tidisàati kéānnè m bəu miεke.

*Yesu dōnnenemè Kuyie nkpààtiyuu feyōñfε
(Wénté Mariki 4:30-32 nè Duku 13:18-19)*

³¹ Kè Yesu yíé ké bè nàké medonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè feyōñfè dōmmè mme ke kéñni, ³² kàa né fè buəti fèe yènni kékóté kénaá mmutie diemù nè ibake kè sinəə yīē nyi ñkè.

*Yesu dōnnemè Kuyie nkpààtiyuu mutie mùu muuti péè
(Wénté Duku 13:20-21)*

33 Kè Yesu bè nàké mēdonnimè tēmè ke dō: Kuyie nkpààtiyuu dōnnè mutie mùu muuti p̄ḗḗ mù dōmmè mme kòo nitipòkù ̄̄ mù waá nsám̄p̄órè kék̄̄orenè tip̄ḗḗcootì kè tìi múútì tim̄̄.

Yesu do náámmè yenáanhāntíyè

34 Yesu do ̄̄ nnáánnè benitibè nè yenáanhāntíyè nye sáá, 35 kè dè bo dōd Kuyie mp̄āānāāntì náāntò do nàké tì ke dō: M bo bè nàké nè yenáanhāntíyè kè bè benke dèè sòri nè Kuyie ndòòmè kutenkù.

*Yesu wènkùnnemè tidibotì nè timúyeiti de kó mēdonnimè
(Wénté Mariki 4:33-34)*

36 Kè Yesu cau ndit̄̄nni kékò ntecf̄̄tè, kòo tancóumbèe tíi nho borè kóò beke ke dō: Á ti wènkùnnè timúyeiti bè buótì tì kupaku miēke dè benkú mù.

37 Kè Yesu bè t̄̄nné ke dō: Wèè buótì tidibotì sààti wèè tu Onit̄̄bire. 38 Kè kupaku tú kutenkù, kè tidibotì sààti tu bèè tu Kuyie nkpààtiyuu kòbe, kè timúyeiti tú bèè tu dibòò kòbe. 39 Kupaku yiè nkpant̄̄dèntò wèè buótì timúyeiti wèè tu dibòò, kè dididèi tu kutenkù kó mudeèmù, kè bedidèibè tu Kuyie nt̄̄rè. 40 Bè ̄̄ k̄̄ m̄̄ botì timúyeiti kécóu, dè yó mme ndò kutenkù kó mudeèmù m̄̄nni. 41 Onit̄̄bire bo t̄̄nni Kuyie nt̄̄rè kè yèe t̄̄nké Kuyie nkpààtiyuu miēke bèè tann̄̄nko betobè meyei mmiēke nè bèè d̄̄rri Kuyie nyí dó dè, 42 kè bè ānné muhāá mmiēke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe n̄̄i. 43 De m̄̄nni bèè d̄̄rri Kuyie ndó dè kè bè mmiēti ke dōnnè diyìè be cice kó dikpààtiyuu miēke. Kè wèè m̄̄ke yeto ke bo keè wèe keè.

*Yesu dōnnenè m̄̄ Kuyie nkpààtiyuu dēmarè sààrè dèè sòri
kupaku miēke*

44 Kuyie nkpààtiyuu dōnnè dēmarè sààrè nde dèè sòri kupaku miēke, kòo m̄̄u dè yà kédòò kè dè sōnne kékōnnè diwèi, kéfítè ò m̄̄ke dèè kó dimàà kékote kédonté de kó kupaku.

Yesu dōnnenè m̄̄ Kuyie nkpààtiyuu medèi

45 Kuyie nkpààtiyuu dōnnè medèi nsààmè mme opotaà nwanti m̄̄. 46 Ò p̄̄tè dii m̄̄nni medèi nsààmè m̄̄e díitì kpeñ̄̄ni kékò nkéfitè ò m̄̄ke dèè kó dimàà kè m̄̄e donté.

Yesu dōnnenè m̄̄ Kuyie nkpààtiyuu muyīndit̄̄mù

47 Kuyie nkpààtiyuu dōnnè muyīndit̄̄mù m̄̄u bè bō mmù dām̄̄èrri miēke ke p̄̄i nsiȳ̄i sibotì sibotì. 48 Mù píe ndī̄ m̄̄nni kè bèe mù ȳ̄s̄̄ nkédenn̄̄ní, kékari kētānké sisààsi kēānné yemāmm̄̄yáké kēút̄̄o des̄̄ntékpere. 49 Dè yó mme ndò nkutenkù kó mudeèmù m̄̄nni, Kuyie nt̄̄rè bo k̄̄tení kēbate besààbè nè beyeibe, 50 kēānné beyeibe muhāá mmiēke bè yó nkuò ndè ke cáá mbe n̄̄i. 51 Kè Yesu bè beke ke dō: Di banté de kó tināāntì dim̄̄uà? Kè bè dō: È̄̄ ti tì bantému. 52 De m̄̄nni kòo bè

nàké ke dò: Dèè kpéi nte ikuó wáàtì wèè yie nKuyie nkprààtiyuu kpèti mesàà ò màke tikpàti tidétì nti o miéke, metaummè kótímè kpèti nè mepàmmè kpèti.

Yesu èi kàbe do í ò tá

(Wénté Mariki 6:1-6 nè Duku 4:16-30)

⁵³ Kè Yesu bè nàké de kó medonnimè meməu kéité deborè, ⁵⁴ kékəte Nansareti ò biíkú dii èi kénnaá Kuyie nnáaṅti kutiintouku miéke kè dèe di benitibè mediè kè bè ntú: Ò yà de meciì mmie? Ò yíme ke na ke dɔəri tidietì tii? ⁵⁵ Wenwe odabeesũṅti bire! Maari bire! Kòo neí tú Isaku nè Sosefu nè Siməə nè Sudi, ⁵⁶ kòo tābè bo ti cuokè! Ò né yà dè de kó muwērimú?

⁵⁷ Kè deè nte kè bèe ò yete. Kè Yesu bè nàké ke dò: Bè ɔɔ í nsènkəri Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò məu kupíkú makú kè dè í tú o èi kàbe nè o cīṅtè kàbe.

⁵⁸ Ò í ndòò tidietì péu deborè bè í ò tá mmèè kpéi.

14

Bè kùomè Isāā-Batiisi

(Wénté Mariki 6:14-29 nè Duku 9:7-9)

¹ Edəti Kadidee kóo kpààti kèè dii mǎnni kè bè nàà nYesu kpéi, ² kénáké o kó betǔmbè ke dò: Isāā-Batiisi wèè wète ke yǎnté deè te kòo màke muwērimú ke dɔəri tidietì.

³ Ke yé wèè Edəti do duómme kè bèe pī nyIsāā kéboú kékpetinné wenwe Edəti o nantè Fidipu pokú Edodiyati kpéi.

⁴ Ke yé Isāā do nàkémè Edəti ke dò: A í dò nkéfiete a nantè Fidipu pokú képuoke.

⁵ Kè Edəti ndó ke na nkùə Isāā kè né ndé benitibè ke yé bè do yéməmu Isāā tumè Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò.

⁶ Kè Edəti anné o peité yiè kó dibanni. Kè Edodiyati kóo sapàà nta kéhaá benitibè ìkè kè dèe narike Edəti mediè, ⁷ kòo béi nke dò: Osapàà mbeke a d dèè kó dimàà m bo dè nda duó, mú béi! ⁸ Kòo yə ò tié nkòo nàké Edəti ke dò: Ānné Isāā kó diyuu dibuu miéke ké n duó ndie!

⁹ Kòo kpààti yemmèe caàrè, ò né me ndiémme ke béi nho kàbe ìkè kòo dò bèe di nhò duó, ¹⁰ kətə kè bèe kəte dikpetintou miéke kékéuté Isāā, ¹¹ kéānné o yuu dibuu miéke kékətenní kéduó nhosapàà kòo di duó nho yə. ¹² Kè Isāā kó betancóumbèe kəte kòò tùóté kékūnné kédeè kékəte kénáké Yesu dèè dòò.

Yesu sântemè Kuyie mpéèbè bènùmmù nè siyĩ sidəsi kè dèe sũũ

(Wénté Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17 nè Isāā 6:1-14)

¹³ Yesu ti kèè dii mǎnni kéta kudabekú kéité kénkəri dikpráà omáà borè. Kè benitibèe ti kèè kényenni be ekè kòò tūnne nè

βε ναὰςεἰ. ¹⁴ Kè Yesu nyètiní kudabekù káyà benitibè péu kè mesémmèè ò pĩ kòo mmiekùngo bemuòmbè.

¹⁵ Kuyuoku mǎnni kè Yesu tancòumbèè ò nàké ke dǎ: Diyiè mè ndèèmè kè ti bo dikpáá cuokè, duó nkè benitibèè kote yehékè kédonté kédi. ¹⁶ Kè Yesu bè tèǎné ke dǎ: Bè í dò nkékote, duónnè be kè bèè di. ¹⁷ Kè bèè ò tèǎné ke dǎ: Ti mǎke die mpéèbè bènúmmù máà ndi nè siyĩ sidési. ¹⁸ Kè Yesu dǎ: N duónnènni de.

¹⁹ Kòo duó nkè benitibèè kari timúti ìnkè kòo túóté péèbè bènúmmù nè siyĩ sidési kébóuté késǎnte Kuyie nkéwéri péèbè kéduó nho tancòumbè kè bèè toti benitibè. ²⁰ Kè benitibè bèmouu cááké kénsànnè kè dèè súó kempíéké yemámmùyákè tepíitè nè yèdèé kòo tancòumbèè tǎ. ²¹ Bèè do cááké de kóò péè nè de kó siyĩ bè bo ntùòke sikòupísìnùmmù (5000), bè í kàannè benitipòbè nè ibí.

Yesu do kéréme menie nyĩnkè

(Wénté Mariki 6:45-52 nè Isǎa 6:15-21)

²² De kó difǎnkùò kè Yesu duó nkòo tancòumbèè ta kudabekù ke bo ò niiténè késénté menie nyáà kè wenwe nkpaá ke cínko benitibè. ²³ Ò bè cié ndii mǎnni kédeè kédeke ditǎri omáà borè, kémbáá nKuyie nkè keyènkè yàa biitenè kòò nkè kpaá omáà. ²⁴ De mǎnni kè kudabekù bo menie ncuokè kè kuyaakù fuutini ku ìkè kè yenéǎnfirè kù kóónnè. ²⁵ Kukǎnwentóo mǎnni kè Yesu nkǎri o tancòumbè borè ke kéri menie nyĩnkè. ²⁶ Bè ò yà dii mǎnni kòò kèriní menie nyĩnkè kè kufòwáá mbè auté kè be yèmmè ndò dibòò marì ndi.

Kè bèè kuónko mediè. ²⁷ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Bá nyĩèkùnè, mínwe kufòwáá mbáá di pĩ.

²⁸ Kè Pierii béi nke dǎ: N Yiè, kè fǎ nwe duó kè n kétóo menie nyĩnkè ke da co. Kè Yesu dǎ: Kéténí. ²⁹ Kè Pierii yènni kudabekù kékété menie nyĩnkè kénwetí Yesu. ³⁰ Ò yà dii mǎnni kuyaakù kpeñnimè kè kufòwáá nhò pĩ, kòo keté ò bo diumè kékuónko ke dǎ? N Yiè n deeté!

³¹ Kè Yesu pǎnkèe dieke o nòutè kóò pĩ nkòò nàké ke dǎ: Dè dòmmè kàa wète ke yĩèke, a í tá kè dè deu!

³² Bè ta dii mǎnni kudabekù kè kuyaakùu cómmú. ³³ Yesu tancòumbè bèè do kpaá kudabekù mieke kè bèè nínkóo o ìkè ke dǎ: A mènke tú Kuyie mBire nde.

Bemuòmbè do káámmè Yesu ke mieri

(Wénté Mariki 6:53-56)

³⁴ Kè bèè sénté menie nkétuòke Sennesareti kó ketenke. ³⁵ Benitibè bèè de bo kè bèè banté Yesu kénáké yehékè yemou yèè dè tókè kè bè nkǎrinèni bemuòmbè o borè, ³⁶ kòò bàá nke tú wèè

yóu kè bèe kááké bá o yaàbòrì mànkú. Bèè kó dimàà kàáké o yaàbòrì kè bèe mièté.

15

Kuyie nkó ikuó nè benìtìbè kpɛyi
(Wénté Mariki 7:1-13)

¹ Kè Fadisiēbe nè ikuó wāābèe yènni Sedisademmu kékəteni Yesu borè kóò beke ke dò: ² Dè dòmme kaa taŋcòumbè í dəori ti yembè kó ikuó ke ɔ̄ di ke í nìte? ³ Kè Yesu bè tḗné ke dò: Díndi tá, dè dòmme kè di yóu Kuyie nkó ikuó ke tū ndi mómməmbə di kpɛyi? ⁴ Kuyie nnáaŋti tu: Á ndé a cice nè a yā, kè wèè sǎá nho cice yoo o yā bèe ò kù. ⁵ Kè díndi tú kè wèè cice bo dikònni kòò ò nàké ke tú, ò na nhò pā dè, ò dè pā Kuyie nku, dè dèemu. ⁶ Di kù Kuyie nkó ikuó nyi ke tū ndi mómməmbə di kpɛyi. ⁷ Meyèmmè mèdémè yembè díndi! Kuyie mpāānāaŋti náaŋtò Esaii do naatimu ò náá ndi mōnni ke tú: ⁸ Bè nnìtìbè sǎntí Kuyie nnè be nò nye kè be yèmmè né kù dēténè. ⁹ Bè kù bàá ndetetirè nde ke tiè mbe mómməmbə kó ikuó ke dò n yì tú Kuyie n kpɛyi.

Dè sīnkùŋko onìti
(Wénté Mariki 7:14-23)

¹⁰ Kè Yesu náké difīnni ke dò: Ké́ténè kékéè tii. ¹¹ Dè í tú onìti yo ndè dèè ò sīnkùŋko, tináaŋti tii yìni onìti nùu tii ò sīnkùŋko. ¹² Kòò taŋcòumbèe tóónni o borè kóò nàké ke dò: A bēi ntii náaŋti yonkemu Fadisiēbe. ¹³ Kè Yesu bè náké ke dò: N cice Kuyie nyí fííkú dèè tie nkó dimàà ò bo dè u. ¹⁴ Nwúónnè be, tiyūŋnti tii dèri titeti. Kè kuyūŋnkù me ndèri kutekù tì bo do tidé difōtìrì mièke. ¹⁵ Kè Pieri dò: Á ti náké de kó dináaŋhāntìrì tu mù. ¹⁶ Kè Yesu bè tḗné ke dò: Di múŋke í na ke bo bantáa? ¹⁷ Di í yé ke dò ndèè taà dinùu dè kòrì tipəuti nti ke pēnkù ke yièa? ¹⁸ Dèè me nyièni dinùu dè bonní meyèmmè mièke nke, kè dèè sīnkùŋko onìti. ¹⁹ Meyèmmè mièke nke iyeŋtotí yeiyi yiènímè, ì tu: Munitikòu nè a bo duónèwè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dəu nè di bo ndəuti dəutinè ditəbè nè mupocēnwammù nè muyòò nè muyeticaàrimù nè iwátii. ²⁰ Ntènè dèè sīnkùŋko. A bo dimè ke í nìte dèè í sīnkùŋko onìti.

Kannahā kóo nitipòkù do tāmè Yesu
(Wénté Mariki 7:24-30)

²¹ Kè Yesu íté dəborè kékəte Tiiri nè Sitɔ̄ kó kutempē mmièke. ²² Kòò nitipòkù məu kəteni o borè kóò bántè ke dò: Okótii! Dafiti kó dəbire n kuó mmesémme, dibəò dii ta n kóo sapàà kòò fēūŋko mediè.

23 Yesu με νύι nhò tɛ̀nné tìmatì kòo tancòumbèe ò nàké ke dò: Dòd we ò da békú tì, ke yé ò ti tūmmè ke wékíí. 24 Kè Yesu dò: Kuyie nni ntōnní Isidayeeribe kpéí nke, bèè dōnnè ipe ìi feti.

25 Kè de kóo nitipòkùu nínkóo Yesu ìikè ke dò: Okóti n teennè! 26 Kè Yesu dò: Dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudii kédúo nyimábi. 27 Kòo nitipòkùu béi nke dò: Mómumu nwe Okóti, nè memme simóó né ò ntóumu icabìri si yìe nyo nkè ìi duò.

28 De mōnni kè Yesu ò nàké ke dò: Onitipòkù a tá kè dè deumu, dèe dōd a dómè. Memme kòo kóo sapàa pánke mieté.

*Yesu miékūnnemè bemuombe Kadidee kó menie ntaké
(Wénté Mariki 7:31-37)*

29 Kè Yesu íté deborè kékété Kadidee kóo dāmèèrì pèémmè kékote kédeke ditāri ìnkè kénkari. 30 Kè benitibè péu nkorinèní o borè yekpíè ònnè tihòùti nè tiyū̀ònti nè yewū̀ò ònnè bemuombe tóbè péu ké mbè dōunko Yesu borè kòò bè miékūnko. 31 Kè benitibèe yà yewū̀ò nnáammè, kè tihòùti cènti kè yekpíè nsèiri kè tiyū̀ònti wènni kè dèe bè di mediè nkè bè nsāntí Kuyie nyIsidayeeribe tū nkù.

*Yesu do yíe kédòdòmè tidietì kè benitibè sikòupísìnàà di
(Wénté Mariki 8:1-10 nè Matie 14:13-21)*

32 Kè Yesu yú o tancòumbè ké bè nàké ke dò: Mesémmè meè m pī̀nnè be nnitibè, diyìe tāānni ndi yíe ònnè bè bomè m borè, bá bè í mōke bè bo di mù, kè m bè cié memme bè yàa bo duó kuce nè dikōnni.

33 Kòo tancòumbèe ò nàké ke dò: Ti bo péte de mudii dikpàa dii ncuokè kè ditī̀nni dii ndi kénsānnè? 34 Kè Yesu be beke ke dò: Di mōke pèèbè bède? Kè bè dò: Bèyiekè nè siyī̀ sám̀pó.

35 De mōnni kè Yesu duó nkè benitibèe kari ketenkè. 36 Kòo túóté pèèbè beyiekè nè siyī̀ kēsānte Kuyie nké bè wéri kédúo nkòo tancòumbèe dè totí benitibè. 37 Bemou kè bèe cááké kénsānnè kè dèe súo nképie yemámmùyákè yèyiekè kòo tancòumbèe to. 38 Bèè do cááké de kóò pèè bè do bo sikòupísìnàà ndi (4000) bá bè í kàannè benitipòbè nè ibí. 39 Yesu cié ndii mōnni benitibè kédeè kéta kudabekù kékote Makatāā.

16

*Fadisī̀be nè Sadusī̀be bekemè Yesu tidietì
(Wénté Matie 12:38-39 nè Mariki 8:11-13 nè Duku 11:16, 29, 12:54-56)*

1 Fadisī̀be nè Sadusī̀be kè bè ndó kédíí nYesu kékote o borè kóò beke ke dò: Dòd tidietì kè ti banté ke dō nha bonní Kuyie mborè. 2 Kè Yesu bè tɛ̀nné ke dò: Diyìe ò ntati kè di tú keī̀nkè bo ncaānni ke yé tiwetì wennimè yíe, 3 dikū̀nweñni kè di ntú fetaafe yóo nimu yíe nke yé tiwetì sòumè. Dè dōmmè kè di nō nke banní tiwetì kó mebenkumè ke né í banní yebenkùyè di yau yè

yewe yie mmiεke. ⁴ Di mmònni kó benitibè bèè bùtinné Kuyie ke dɔəri meyei bè m bèkú tidietì, bè me mbáá yà tìmatì kè de í tù tì do do dɔ̀ Kuyie mpāānāāntì nāāntò Sonaasi.

Ò yī memme ke íté képēēté ké bè yóu.

*Yesu yemmè bè ndake Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó itié nkpéí
(Wénté Mariki 8:14-21)*

⁵ Kè Yesu tancóumbè nsentì menie nyáà nkéyè mbè bo ñtómè pēē. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: Nyénè Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó mutie mùu muuti pēē mu kpéí.

⁷ Kòo tancóumbè yemmè ndò nhò nàá memme bè í tò mēè kpéí nke pēēbè.

⁸ Kè Yesu banté be yemmè ké bè nàké ke dò: Dè dòmme kè di mɔke meyemmè memme botí? Di í tá kè dè deu! Dè dòmme kè di yemmè dò ndi í tò mēè kpéí nke pēē, ⁹ di mu nyí bantáá? Di í kpaá ke yé n sòò wèrí pēēbè bènùmmù kè benitibè sikɔupísìnùmmùu (5000) cááké kénsànnè kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tɔáá? ¹⁰ Nè pēēbè bèyiekè n sòò wèrí bè kè benitibè sikɔupísìnàà (4000) cááké kè yemámmùyákè nkpaá súó nyèdè kè di tɔáá? ¹¹ Dè dòmme kè di yemmè dò n di náánnè pēē kpéí nke n yī dii mònni nyénè Fadisīēbe nè Sadusīēbe kó mutie mùu muuti pēē mu kpéí.

¹² De mònni kòo tancóumbèe banté ke dò nhò do í bè náánnè mutie mùu muuti pēē mu kpéí, kòò bè náánnè Fadisīēbe nè Sadusīēbe be kó itié nkpéí nke.

*Pieri nàkémè Yesu tumè Kuyie mBire
(Wénté Mariki 8:27-30 nè Duku 9:18-21)*

¹³ Yesu tùòke dii mònni Sesadee Fidipu kó dihèi kébeke o tancóumbè ke dò: Benitibè yē n tú we mí nhOnitibire? ¹⁴ Kè bèè ò tēnné ke dò: Bèrabè yemmè do nha tú Isāā-Batiisi, kè betòbè yē nha tú Edii, kè betòbè tu a tú Sedemii yoo Kuyie mpāānāāntì nāānbè kóò mɔ̀. ¹⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Díndi né yē n tú we? ¹⁶ Kè Simɔ̀ Pierii ò tēnné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie Bire. ¹⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Simɔ̀ Sonaasi bire, dè nda naati ke yé n cice Kuyie nkuù tì nda nàkémè, fṣṣ́ í tì banté nè amáà. ¹⁸ N né da náámmu ke tú a tú ditári ndi, dii tári ñnkè nke n yóó fíímmè n kó ditānni, bá mukūū báá na ké kù nampε. ¹⁹ M bo da duó nKuyie nkpaàtiyuu kó sikpetisi, kàa yete dè ketenkè, Kuyie ndè yete keñkè, kàa yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkeñkè.

²⁰ De kó difānkúò kè Yesu cau nho tancóumbè ke dò: Di báá nàké òmòu n tùmè Kirisi Odεtíwè Kuyie nnàké wèè kpéí.

*Yesu do náámmè o kūū nkpéí
(Wénté Mariki 8:31-33 nè Duku 9:22)*

²¹ De kó dimònni miεke nke Yesu ketémè kénnaá nho tancóumbè ke tú: N dò nkékote Sedisadεmmu nwe ikuó tūmbè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bè n fēū, ké n kuə, kè n yánté diyie tāānni yie.

²² Kè Pierii ò yu kékenténè kóò nàké ke dò: N Yiè, Kuyie m báá yie nkè dè da tuəkení.

²³ Kè Yesu wēēte kénáké Pieri ke dò: Fūte m borè fš ndibòò! A dó ké m bəmmu, a toti mēè yēmmè í tú Kuyie nkōme, benitibè kōme mme.

*Ti bo ntū mmèè botí Yesu
(Wénté Mariki 8:34-9:1 nè Duku 9:23-27)*

²⁴ Kè Yesu náké o tancóumbè ke dò: Kòò m̀òú dó ké n tūnne wèè bútinne omáà, kətə o dapāāti ké n tūnne*. ²⁵ Ke yé wèè bo ndó kédεεtə o fōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè duó nho fōmmu n kpéi kòo mù pēté. ²⁶ Oniti bo cōnte ba kòò m̀ake kutenkù kuu nkperε deməu kòo wēnni né feti. Oniti bo yietí ba kòo wēnni yenté? ²⁷ Ke yé Onitibire yó nwētiniémè nè de cice wērímú ke neínè Kuyie ntōrè, káyietí bá wè o tōmmú mannè tì yeti. ²⁸ N di náá mmómmuə nwe díndi bèè bo die ndi kó bèmabè yó nkpaá fòumu kéya Onitibire kè dè wētini ke bo baaté de kpàatiyuu.

17

*Yesu k̀nti do cèetεmè
(Wénté Mariki 9:2-13 nè Duku 9:28-36)*

¹ Kè dè mməke yewe yèkuò kè Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isaku nantè Isāā, kè bèε deke ditāri dierì marì ĩnkè bemáà borè. ² Kè Yesu k̀nti ceete be ĩkè, kòo ĩkè mmietì ke dò ndiyie, kòo yàātii peike kēmpĩnti. ³ Kè bè nyóó daate ḱyà M̀oyiisi nè Edii kè bè náānnè Yesu. ⁴ Kè Pierii náké Yesu ke dò: N Yiè ndè wennimu ke dò nti m̀bo die, kàa dó m bo d̀ò titouti titāāti, fš nkumáà, Edii kumáà, M̀oyiisi kumáà.

⁵ Ò kpaá ke me nnáá kè diwetiri marii kətení ke mietì ké bè káānko kè bèε keε metammè mamè di miεke kè m̀ε tu: Yie nweé tú m bire kè nh ò dó mesàà, kòò yári mediè, nyíennè o kpeti.

⁶ Yesu tancóumbè kèè dii m̀nni de kó metammè kè kufōwáá mbè auté kè bèε do kénsš nkεtenkè. ⁷ Kè Yesu tóonko be borè kè bè bàutè ke dò: Kufōwáá mbáá di pī, iténè.

⁸ Kè bèε ĩnni be yə ke wéntení ḱyà Yesu máá.

⁹ Bè cutini dii m̀nni ditāri kè Yesu bè cau nke dò: Di báá yie nkénáké òm̀ò di yà dè, kè Onitibire yàa yánténè.

¹⁰ Kè Yesu tancóumbèε o beke ke dò: Ba nkpeí nte kè ikuó wāābè tu Edii wèè dò nkéketé kékətení? ¹¹ Kè Yesu bè tēnné ke dò: M̀ómmuə nwe Edii dòmmè kēniitè kékətení kētūntε deməu.

* 16:24 Wénté 10:38 nè tì wénkūnne

¹² N di náámmu ke tú Edii kàtenímu ke dèè, bá benìtìbè í ò banté ke ò dòò bè dó mèè botí, mèè botí nku bè yóó fěũmmè Onìtìbire.

¹³ Kòò tancòumbèe banté ke dò nhò bè náánnè Isāā-Batiisi kpéi nke.

Yesu tancòumbè do yĩkè mè dibòò

(Wénté Mariki 9:14-29 nè Duku 9:37-43)

¹⁴ Bè tũ̀kè dii m̀ǹnni ditĩnni borè kòò nìtì m̀òu kateni Yesu borè ke ninkóo o iikè ke d̀: ¹⁵ Okòtì! Kuó m̀ bire mesémmè, dè duò yecíncirè nye sáà muhāá mmieke nè menie ke fěũri mediè, ¹⁶ kè n dè kàtenni a tancòumbè borè kè bè yĩkè bè bo dè mièkũnnemè.

¹⁷ Kè Yesu béi nke d̀: Itookperí yembè d̀indi, m̀i yó nhā ke di t̀aà? M̀i yó nhā ke di bonāà? Kàtenni debire m̀ borè!

¹⁸ Kè bèe dè kàtenni kòò péi ndibòò kè dii yè, kè debiree p̀nke miè.

¹⁹ Kòò tancòumbèe o beke bè borè bemāà ke d̀: Dè d̀omme kè tínti í na ke dènnè de kó dibòò? ²⁰ Kè Yesu d̀: Di í tá kè dè dèu. M̀mmu nwe n di náámmè kè di do ntá bá kè dè mmānnè feyonfè, dèmarè na bá ndi yòunè, di níi na nnamu kénáké ditāri ke d̀: Íté! Kè dii íté. [²¹ Dibòò dii mboti 55 í nyè kè di í bou dinùù ke bántè Kuyie.]

Yesu do náámmè o kũũ nkpeí nkuce medérimè

(Wénté Mariki 9:30-32 nè Duku 9:43-45)

²² Diyie mari Yesu nè o tancòumbè kè bè mbo Kadidee kó kutempè nkòò bè nàké ke d̀: Bè bo fité Onìtìbire, kè bèe dè k̀ò, ²³ diyie t̀ānni yiè kè dèe yānté.

Kòò tancòumbè yèmmèe caàrè mediè.

Yesu yietimè Kuyie ncĩtè kòò dàmpòò

²⁴ Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuòke Kapennaummu. Bèè c̀ú Kuyie ncĩtè kòò dàmpòò kè bèe beke Pieri ke d̀: Di kóo kòtì í yietì Kuyie ncĩtè kòò dàmpòò? ²⁵ Kè Pieri d̀: Ò yietimu.

Pieri ta dii m̀ǹnni tẽcĩtè kè Yesu niitè kòò beke ke d̀: Simòò a yèmmè d̀ nwe ndò nkéyietì dàmpòò, ketenkè yembāa, kè bepòòbè? Kòò d̀: Bepòòbè. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke d̀: Ketenkè yembè í d̀ nkéyietì. ²⁷ Ti né í me ndómè dèe bè yonke, kate dàmmèrì kèbò nha yĩmpie, a bo keté kètuoti tèè yĩntè, á baá te nùù kédèite fedífè kè fè mmānnè n kòò dàmpòò nè a kou kàa bè yietì.

18

Yesu tancòumbè nènnimè tikóti kpéi

(Wénté Mariki 9:33-37 nè Duku 9:46-48)

¹ Dè m̀ǹnni kè Yesu tancòumbèe ò beke ke d̀: We nyó mbaké Kuyie nkpaàtiyuu mieke?

² Kè Yesu yúní debire sámpòrè kécónné be ìikè ké bè nàké ke dò:
³ Mómumu nwe n di náámmè kè di í cèète ke naánnè ibí sámpòyí di báá ta Kuyie nkpaàtiyuu miéke. ⁴ Wèè bo kékúnne omáá kénáá debire sámpòrè weè yó ntú odiéwè Kuyie nkpaàtiyuu miéke. ⁵ Kè wèè còuté debire marè nè n kpéí ò còuté mínwe m mómumu.

Wèè bo bə nhotə̀u meyi mmieke ò bo ya
(Wénté Mariki 9:42-48 nè Duku 17:1-2)

⁶ Kòò mǎ̀u bə mbesámpòbè bie mbèè n dó be kóò mǎ̀u meyi mmieke, kè bè ò duú nditári diéri ke dootóo dàméèrì miéke dè ntǎ̀u. ⁷ Meyi nyí yóo paà kutenkù, wèè né bo tanné otǎ̀u meyi mmieke ò bo yà!

⁸ Kàa nǎ̀utè tèè yó nte yoo a naàcètè kàa dǎ̀dǎ̀ meyi, kééte te kédootóo mēdētīmè. A bo tamè mufòmumu mómumu miéke nè kubakù kumáá yoo kutààku kumáá dè tǎ̀unè a bo mmakemè debàà ndèdèrè nè itààke ìdèi ke né ta muhǎ̀á mmù ì kǎ mmu miéke. ⁹ Kàa nǎ̀nfè fèè me nyó nte kàa dǎ̀dǎ̀ meyi nkprééte fè kédootóo mēdētīmè, a bo tamè mufòmumu mómumu miéke nè kunǎ̀nfèkù dè tǎ̀unè a bo mmakemè inuò nyidèi ke né ta muhǎ̀á mmù ì kǎ mmu miéke.

Fepièfè fèè feti
(Wénté Duku 15:3-7)

¹⁰ Nyénè ke báá senkèrì besámpòbè bie nkóò mǎ̀u, n di náá mómumu nwe Kuyie ntǎ̀rè yèè bè bàà yè mǎ̀kemu kuce ke bo beé nKuyie mbe kpeti. ¹¹ [Ke yé Onitìbire kǎ̀tenímè ke bo deeté bèè feti bèmbè.]

¹² Di yèmmè dò nkòò nìtì mǎ̀ke ipe tekǎ̀utè (100) kè fèmáá feti ò báá yóo sipìsìwei nè ìwei kè ì nkpaá dinaacēnhòò kòò kǎ̀te kéwammú fèè me nfetaà? ¹³ N di náá mmómumu nwe ò fè yà dìi mǎ̀nnì dè bo ò narike kèpèéte sipìsìwei nè ìwei ì me nkpaá ke í feti. ¹⁴ Mèè botí nku di cice Kuyie nyí dómè besámpòbè bie nkóò mǎ̀u feti.

Kàa kou dǎ̀dǎ̀ meyi nha ò nàké

¹⁵ Kàa kou dǎ̀dǎ̀ meyi, kǎ̀te kóò nàké didé borè, kòò yie nha ò tēnnénímu kuce kusààkù miéke, ¹⁶ kòò me nyí yie nha yú onitì omáá yoo bèdébè kè di wēnné benitìbè bèdébè yoo bètǎ̀ati ké tì tǎ̀ntè. ¹⁷ Kòò me nyí yie ndi kpeti, nàké tì ditǎ̀nnì, kòò í yie nditǎ̀nnì kpeti, dí ò wènté wèè í yé Kuyie, osoùntì. ¹⁸ N di náá mmómumu nwe di bo yete dè ketenkè, Kuyie mbo dè yete kéĩnkè, kè di yie ndè ketenkè Kuyie ndè yie nkeĩnkè.

Ti bo wēnnémè dinùù kébántè Kuyie

¹⁹ N di náámmu kè benitìbè bèdébè wēnné ketenkè ìnkè ke mǎ̀o bá dèè botí n cice wèè bo kéĩnkè ò bo dè mbè duó. ²⁰ Ke yé kè benitìbè bèdébè yoo bètǎ̀ati tìi ndè n kpéi m bomu be cuokè.

Okpààti do cǐemmè obanteu

²¹ De m̀ǹnni k̀e Pierii beke Yesu ke d̀: N Yiè, k̀e n t̀èbite n caari, n d̀o nk̀òò cǐé nkuce m̀ède? Kuce m̀èyiekàà? ²² K̀e Yesu ò t̀ènné ke d̀: Áà, m báá da náké ke d̀o kuce m̀èyiekè, m bo yǐ á ò cǐé nkè d̀e tuòke sipìsìyiekè kuce m̀èyiekè. ²³ M̀eè botí nku Kuyie nkpààtiyuu d̀onnè m̀e okpààti m̀ou wèè do d̀o ó kó betòmbèè ò yietí yebàà mbè ò bannè yè. ²⁴ Ò keté dii m̀ǹnni kémbaàti o bàà nkè b̀eè k̀atení òm̀ou wèè ò bannè yesòwèrè tekòupíítè (1000). ²⁵ De k̀òò nìti í mpètè ke yietí, k̀òò kpààti d̀ò b̀eè ò fité wenwe nè o pokù nè o bí nè o k̀pèrè dem̀ou k̀eyietí o bàà. ²⁶ K̀e weè nìti do k̀énínk̀òò okpààti ìk̀è, k̀òò bántè ke d̀: Minné, k̀e n yóó da yietímu dem̀ou. ²⁷ K̀e mesémmèe pǐ nhokpààti k̀òò ò pã de k̀ò idíítí, k̀òó yóu k̀òò íté.

²⁸ Weè nìti itóo dii m̀ǹnni kéconè o népo m̀ou, wèè m̀únke o bannè idíítí sám̀p̀, k̀òò pǐ nkéyíé o f̀óníi ke d̀: N yietí n díítí! ²⁹ K̀òò népoo nínk̀òò o ìk̀è, k̀òò bántè ke d̀: Minné k̀e n yóó da yietímu dem̀ou. ³⁰ K̀òò yete k̀òò k̀petínné k̀òò bo nkpetí ke yàa ò yietínè o bannè. ³¹ Betòmbèè t̀òbè dè yà dii m̀ǹnni k̀e be yèmmèe caàrè mediè, nkè b̀eè k̀ate k̀énáké okpààti d̀èè d̀ò. ³² De m̀ǹnni k̀òò kpààti yúní de k̀òò nìti k̀òò náké ke d̀: Onitiyeyiwe f̀ǐ, n da pã a do m bannè ìi díítí im̀ou a m bántè m̀èè k̀péi, ³³ a do í d̀ò nkékuó nha népo mesémmè m̀e nda kuó mmèè botáà? ³⁴ K̀òò kpààti mièke pèike mediè nkòò duó nde k̀òò nìti sãndámmùbè, k̀e b̀è bo nhò k̀petí k̀òò yàa yietínè o bannè dim̀ou.

³⁵ M̀eè botí nku n cice wèè bo k̀éinkè ò yóó di d̀òòmè, ke nsà k̀e di í cǐenko ditòbè nè di yèmmè mem̀ou.

19

Mupobetimù

(Wénté Mariki 10:1-12)

¹ Yesu duó ndii m̀ǹnni o tié nkédeè, k̀éité Kadidee k̀ékote Sudee k̀ò kutempè mmieke, Suditèè k̀ò nyáà. ² K̀e ditǐnni dieri nhò urínè k̀òò mièk̀unko bemuòmbè.

³ K̀e Fadisǐèbèe k̀atení ke bo ò dii nk̀òò beke ke d̀: Ikuó yie nhoniti bo betimè o pokù bá t̀i k̀péinnàà? ⁴ K̀e Yesu b̀è t̀ènné ke d̀: Di í k̀àa ntii wàri ke tú: M̀eketimè m̀ǹnni Kuyie ndo d̀ò oniti nè o pokù nwaà? ⁵ Nè de k̀péi nkòò nitidùu bo yóu o cice nè o yò k̀étaunnè o pokù k̀e b̀èe naá nhoniti omáà. ⁶ De m̀ǹnni b̀è t̀énke í bo b̀èdèbè, b̀è naá nhoniti omáà ndi. Oniti t̀u mbáá yate Kuyie ntàu ndè.

⁷ K̀e Fadisǐèbèe ò beke ke d̀: Ba nkpéi nnè te k̀e M̀oyiisi k̀ò ikuó tú: K̀òò nìti d̀ó k̀ebetí o pokù wèè ò duó mmeyatimè k̀ò dipátiri? ⁸ K̀e Yesu b̀è t̀ènné ke d̀: Di k̀ò itookperí k̀péi nte k̀e M̀oyiisi yè ndi mbeti di pobè, meketimè m̀ǹnni dè do í me ndò.

⁹ N di náámmu ke tú kòo nìtì pokù í yìè ke dounè betòbè kòo dòu ò bèti ke tùóté otòu ò naá nwèè dauti dautinè wènwe benitipòbè.

¹⁰ Kòo tancòumbèè ò nàké ke dò: Kè dè dò mmemme kòo nìtì í puoke dè tǎũ. ¹¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Benitìbè báá na kécouté de kó tináaṅtì kè dè í tú Kuyie nteennè bè. ¹² Mēborime sūmu péu mēè te kè bèmabè í puokú: Bēmabè túmu yedatàà nnè bè bè piémè, kè bè fōmmu betòbè ke bè pīñné sīkpààticēī miēke mutōmmú, kè betòbè yóu dipopuò ke bo na kēpī nKuyie nkpààtiyuu kó mutōmmú. Kè wèè bo na kécouté de kó tináaṅtì wèè tì còuté.

Yesu mōmè Kuyie nkó mesàà nyibí kpéí

(Wénté Mariki 10:13-16 nè Duku 18:15-17)

¹³ Kè benitìbè nkōrìnèní ibí Yesu borè kòo bo nós nho nou i ñkè kébántè Kuyie nnè í kpéí, kòo tancòumbè mbè kpànnè. ¹⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: Yóunè kè ibí nkōrini m borè bá nyi bètìnè, ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè i dōnnè be kpéi nke.

¹⁵ Kè Yesu nós nho nou i ñkè, kébántè Kuyie, kédeè kéíté.

Odapàà ntikpàti yìè

(Wénté Mariki 10:17-31 nè Duku 18:18-30)

¹⁶ Kòo nìtì mōu kōtení Yesu borè kóò beke ke dò: Okótì, n dò nkédòò ba dèè tu desààrè kēpété mufōmmu mùu bo sáà?

¹⁷ Kè Yesu ò tēñné ke dò: Dè dòmmè kàa m bèkú dèè tu desààrè? Òmòu màà wèè sà, kàa dó kēpété mufōmmu mùu bo sáà, a ndōri nKuyie ntannò yēmmè. ¹⁸ Kòo beke Yesu ke dò: Ñnye nyè? Kè Yesu ò tēñné ke dò: Yèè tu: A báa kuò onitì, a báa duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dòu, a báa yúúkú, a báa souté kēcaàrè a kou tòu yètirì, ¹⁹ a dé a cice nè a yō, kéndó a kou tòu a dó mèè botí amàà.

²⁰ Kè de kóo dapàà nho tēñné ke dò: N tūmmu de kó yetannò yemou, ñnye kpaá ke n dōnni ténke? ²¹ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kàa dó kēwenke páíí, kōte kēfíté a mōke dè kēpāmmú idiítì becīrìbè a bo pété kēñkè kó tikpàti, kàa dèè á wētení kè n tūnne.

²² De kóo dapàà nkèè dii mōnni de kó tináaṅtì kòo yēmmèè caàrè, kòo ité ke yé ò mōkemè tikpàti mediè.

²³ Kè Yesu nàké o tancòumbè ke dò: N di náá mmómmuò nwe, dè bo nyóunè tikpàti yìè nhò bo tamè Kuyie nkpààtiyuu miēke.

²⁴ M bo yí kè di nàké ke tú dè bo nyóunè tikpàti yìè mbo tamè Kuyie nkpààtiyuu miēke kēpēēté yòyó bo tamè feyárifè fiè.

²⁵ Kè Yesu tancòumbèè tì kèè kè dèè bè di mediè, kè bè dò: Kè dè dò mmemme we mbo na kēcooté?

²⁶ Kè Yesu béi nke dò: Dè yóunèmu benitìbè dè me nyí yóunè Kuyie.

²⁷ De mōnni kè Pierii beke Yesu ke dò: Ti me nyóumè demou ke da tūnne ti kpeti né yó ndōmmè?

²⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dò: Mōmmuò nwe n di náámmè Kuyie mbo dòò dii yìè demou

depannè kè Onitibire nkari de kpààtikàri tidietì kperi ìnkè, dínni n tancòumbè di bo nkari yekpààtikàrè epíítè nè yèdéè, kébekénè Isidayeεribe kó iwuα ntepíítè nè idéi. ²⁹ Bèè bo yóu be cēi nè be neí nè be tābè nè be cicebè nè be yōbè nè be bí nè be paa n kpéi, bè bo pété kè dèe nóo nkuce tekòutè (100) kè bè mməke mufòmmu mùu bo sáà. ³⁰ Besũkùbè bèè tu beketibè di mmònni bè bo naá mbesəmbè, kè bèè tu besəmbè di mmònni kè bèè naá mbeketibè.

20

Kupaku yiè nwaámmè betōmbè

¹ Kuyie nkpààtiyuu dònne onitì mǎu nwe wèè do yè dikūnweñni sèi ke bo waá mbetōmbè kéānnè o paku. ² Kè bèè taá ndiyiè dimáà kó idíítí, kòo duó nkè bèè kōté kénkúúti. ³ Kòo yíe kényè tewebietè mēwei, ke nsó mbēmabè centi yaárè bá bè í pī mmùmamù. ⁴ Kòo bè nàké ke dǎ: Kōténè kēpī mmutōmmú m paku kè n di yietí dè dǎ n di yietí mēè botí, kè bèè kōté. ⁵ Kòo wēte kékote diyie còmú dīi mǎnni yeyα nè tewebietè mētāāti mǎnni kéwaá mbetōbè. ⁶ Mesəmmε kòo yè tewebietè mēnūmmù, kénsó mbēmabè tó centi yaárè, kòo bè beke ke dǎ: Dè dǎmmε kè di tũũ ndie nke í pī mmùmamù? ⁷ Kè bè dǎ: Òmǎu í ti benke mutōmmú. Kòo bè nàké ke dǎ: Múnke kōténè kēpī mmutōmmú m paku.

⁸ Kuyuoku mǎnni kè kupaku yiè nnáké wèè bàa betōmbè ke dǎ: Yú betōmbè ké bè yietí kékete bèè dēntení, kédente bèè ketení. ⁹ Kòo yietí bèè do kōté tewebietè mēnūmmù diyie dimáà tōmmú díítí. ¹⁰ Bèè do keté kékōté kè bèè tuakení kè be yēmmè ndò mbè yóo bè yietí kè ìi pēēté betōbè kpēyi, kè bè né bè yietí bá wè diyie dimáà tōmmú díítí múnke. ¹¹ Kè be miεke peike kupaku yiè, nkè bè nkpa nke tú: ¹² Bie mpī mmutōmmú tewebietè mēmáà ndi kàa bè yietí kè ì mǎnnè ti kpēyi, tínti bèè tũũ nke pī mmutōmmú kuyie mmiεke ke òu. ¹³ Kè kupaku yiè nténné be kóò mǎu ke dǎ: N népo n yí da ciitè a do yiemmu ke bo cǎuté diyie dimáà tōmmú díítí. ¹⁴ Cǎuté a díítí kéíté, n dǎ kényietí wèè dēntení kè ì mǎnnè a kpēyi nyi. ¹⁵ N yí dǎ nkédònnè n dǎmmè n díítáà? Yáà a miεke peike n nitì mēè kpéi nke. ¹⁶ Mēè botí nku bèè tú besəmbè bè bo naá mbeketibè, kè bèè tú beketibè kè bèè naá mbesəmbè.

*Yesu do náammè kuce metāammè o kũũ nkpeí
(Wénté Mariki 10:32-34 nè Duku 18:31-34)*

¹⁷ Yesu kǎri dīi mǎnni Sedisadεmmu kényú o tancòumbè tepíítè nè bédébè kè bè nkéí kòo bè nàké ke dǎ: ¹⁸ Ti mē nkǎri kù Sedisadεmmu bè bo fité Onitibire, kè ikuó niùbè nè ikuó wāàbè kè bèè ò bekénè ke dǎ ò dǎ nkékuα, ¹⁹ kóò duó mbèè í tũ nKuyie

nkè bè nhò puotì yedá koò daú, kòò baaké kudapāātí. Diyiè tǎānni yiè kòo yǎnté.

Sebedee bí dǎmè yekàrè ketiyè

(Wénté Mariki 10:35-45)

²⁰ De mǎnni kè Sebedee pokùu kǎtenni o bí Yesu borè ke nínkóo o ìikè kòò bántè. ²¹ Kè Yesu ò beke ke dǎ: A dǎ ba? Kòò dǎ: N dǎ a yóu kè m bí ìi nnanke nkari a kpààtiyuu mieke die nha bakù you detèrè kucǎnku. ²² Kè Yesu dǎ: Di í yé di békú tì, di bo na kǎyǎ n yóo yǎ fèè bòòfàà? Kè bè dǎ: Èè, ti bo na. ²³ Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Mǎmmuǎ ndi bo fè yǎ. Mú né í yóo tǎāté bèè yó nkari m bakù you nè kucǎnku, n cice wèè yé bèè te de kó yekàrè.

²⁴ Kè Yesu tancòumbè sǎmbe tǎpítèe tì kèè kè be miekèe peike Isaku nè o nantè Isǎā. ²⁵ Kè Yesu bè yu bǎmǎu ké bè nàké ke dǎ: Bèè tu bekpààtibè, kǎtenkè yǎmbè beè fǎũnko benitibè, kè bekperibè yo mbesǎnǎpòbè muwǎrímú. ²⁶ Di kperè í dǎ nkéndǎ mmǎmmè, wèè dǎ kǎntú odièwè wèè naá betǎbè kóo tǎntì, ²⁷ wèè dǎ kǎntú oketiwè wèè naá betǎbè kó kudakù. ²⁸ Onitibire í kǎtení ke bo nkari kè bè pǎi nho tǎmmú, ò kǎtení ke bo pǎi mmutǎmmú mmu benitibè kpéi, kédúú nho fǎmmu kédonté kusùkù.

Yesu do wéimmè tiyũǎnti tidéti Sedikoo mieke

(Wénté Mariki 10:46-52 nè Duku 18:35-43)

²⁹ Yesu nè o tancòumbè bè yèti dii mǎnni Sedikoo kè benitibè péu mbè tũ, ³⁰ kè tiyũǎnti tidéti kǎri kuce nùú kékéè Yesu pǎnkémè kǎpǎkè ke dǎ: Okóti! Dafiti kó debire ti kuó mmesémmè.

³¹ Kè benitibè nti kpànnè ke tú tui cǎkè, kè tì né dǎke pǎkè mediè nke dǎ: Okóti Dafiti kó debire ti kuó mmesémmè.

³² Kè Yesu cómmǎo ké tì yúní ké tì beke ke dǎ: Di dǎ n di dǎo ba? ³³ Kè tì dǎ: Okóti tì dǎ kǎwéntému.

³⁴ Kè mesémmèe pǎi nYesu kòo kááké tì nuǎ nkè tì pǎnkèe wénté kòò tũnnè.

21

Yesu tatimè Sedisadǎmmu ke deke sǎmmarímú

(Wénté Mariki 11:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isǎā 12:12-19)

¹ Bè tǎnnè dii mǎnni Sedisadǎmmu ke tũðke Betifasee Odifè tǎri také. Kè Yesu tǎ nho tancòumbè bèdébè, ² kè bè nàké ke dǎ: Kǎtenè dihèi dii me mbo di ìikè di bo yǎ sǎmmarínsèrì kè dè píití nè di bii kè dí dè pítè kékǎtenèní. ³ Kòò mǎu di beke ke tú: Di dǎori ba? Di dǎ: Ti Yiè nweè dè dǎ. Ò yóo di yóumu kè dí dè tũóténi.

⁴ Kè dè bo dǎo Kuyie mpǎānǎānti nǎāntò do nàké tì ke dǎ:

⁵ Sedisadǎmmu kǎbe, ntenè di kóo kpààti ke kǎríní di borè,

ke yòò nke deke sãmmarímú,
ke deke sãmmarínserì kó dibii.

⁶ Kè Yesu tancòumbèe kote kédòò ò bè nàké ti, ⁷ kékòtenèni sãmmarínserì nè di bii, kénósò mbe yààti di ìnkè kè Yesu deke. ⁸ Kè besükübè mpíenko kuce mesàà nke nenkù be yààti ku ìnkè. ⁹ Bèè ni Yesu ìkè nè bèè ò tũ nkè bè mpĩèkù ke tú: Dafiti kó debire a yètìrì ñdeu! Kuyie ndòò mesàà nf̄ n wèè kèrínì nè ti Yiè nKuyie nkó diyètìrì! Kuyie nyètìrì ñdeu ke ìnkè!

¹⁰ Yesu ta dìi m̀nni Sedisademmu kè kunòòroo dátínghé diheì kè benìtibè mbékú ke tú: Wenninwe yie? ¹¹ Kè bèè bè t̄́nné ke d̀: Kuyie mp̄ãñáàntì náàntò Yesu nwe Kadidee kó kutemp̄ nkó diheì Nansareti kou.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie nc̄t̄ètè mièke

(Wénté Mariki 11:15-19 nè Duku 19:45-48 nè Isãà 2:13-22)

¹² Kè Yesu ta Kuyie nc̄t̄ètè kèbeti bepótanfítibè nè bedombe, kèbuò mbèdííteetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sinónkpeé be kó yekàrè, ¹³ kédeè ké bè nàké ke d̀: Ti wàrimu ke tú bè bo nyu n c̄t̄ètè ke tú mubáammu kpete, ke d́ndi né t̄è d̀òò beyóóbè kó disòrì!

¹⁴ Tiyũòntì nè yekp̄iè kè bè nkòrínì Yesu borè Kuyie nc̄t̄ètè mièke kòò bè mièkùnkò. ¹⁵ Ikuò niùbè nè i wãàbè bè yà dìi m̀nni Yesu d̀òò t̄i dieti, nè ibí p̄ĩkùmè ke tú: Dafiti bire a yètìrì ñdeu, ¹⁶ kénáké Yesu ke d̀: A yo bè tùmàà? Kè Yesu bè t̄́nné ke d̀: Di í kàa nt̄i wàri ke tú: Ibí nè ibíbénnì bo ndiè nke da sãntáà?

¹⁷ M̄m̄me kè Yesu bè yóò debore k̄w̄t̄e k̄ȳié m̄Betannii eit̄e.

Yesu duóm̄mè kè mutie kpeí

(Wénté Mariki 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Kè d̄e wenté kè Yesu nw̄t̄inì diheì mièke kè dikònni ò p̄i. ¹⁹ Kòò yà fikíè kó mutie mamù kuce nùù k̄t̄óónko kè tifãàti máa dàátì kòò mù nàké ke d̀: Á t̄́nke báa peit̄e bit̄i.

Kè mutie p̄ãnk̄e kpeío. ²⁰ Kòò tancòumbèe d̄e yà kè d̄e bè di mediè nkè bèè ò beke ke d̀: Dè d̄omme kè de kó mutie kpeío d̄ende bàmbà? ²¹ Kè Yesu bè nàké ke d̀: N di náá móm̄muo nwe, kè di do n tá ke í ȳièkù di bo na kédòò kè d̄e p̄t̄é n d̀òò d̄e mutie muu, di bo na kénáké dit̄ari dii nke d̀: Ít̄e d̄ende k̄edo dàmed̄èrì mièke kè d̄e d̀òò. ²² Kè di báa nKuyie nke tá, di kù mòú d̄è kó dimàà di báammu mièke kù bo d̄e d̀òò.

Yesu w̄rímú bonní d̄e

(Wénté Mariki 11:27-33 nè Duku 20:1-8)

²³ Kè Yesu w̄t̄e k̄eta Kuyie nc̄t̄ètè k̄enduò mbenìtibè it̄iè kè ikuò niùbè kó bekótibè nè beheik̄enkótibè kè bèè ò beke ke d̀: Nè òmmu w̄rímú mmu a d̄òòrinè mè diè? We nda duò dinùù kàa d̄e d̀òòrì?

²⁴ Kè Yesu bè tɛ́nné ke dò: M mú́nke bo di beke tìmatì kè di n tɛ́nné nné di náké nè mùù wɛ́rímú mmu n dè dò̀̀rinèmè. ²⁵ We ndo tǒnní Isāã kòo nhāã bàtém̀̀m̀̀m̀̀u benìtibè, Kuyie naà kè benìtibè?

Kè bè nnáá mbemáà ke tú: Kè ti yī Kuyie nkuù do ò tǒnní ò bo yī ba nkpréi nné te kè ti í yie nho kpɛti. ²⁶ Kè ti me nyī benìtibè beè ò tǒnní, ti bo cé ndikpànni ke yé benìtibè bemou do yémè ke dò nyIsāã tu Kuyie mpāānāaantì náaantò. ²⁷ Kè bèe tɛ́nné Yesu ke dò: Tì í yé. Kè Yesu dò: M me mmúnke báá di náké nè mùù wɛ́rímú mmu n dè dò̀̀rinèmè.

Ibí idéi kó medonnimè

²⁸ Kè Yesu yíe ké bè beke ke dò: Di yèmmè dòmmè nè tináaantì tii? Onitì mǒu weè do mǎke ibí idéi kényú deketirè ké dè nàké ke dò: Kǒtè yíe m paku kɛ́pí mmutǒmmú. ²⁹ Kè dèe ò tɛ́nné ke dò: M báá na, kédeè kédemmu mùù kpéi nte kè dè béi memme kékǒtè. ³⁰ De kó difǎnkúò kòo yú detèrè ke me ndè nàké, kè dende ò tɛ́nné ke dò: N cice m bo kǒtè. Dè me nyí nkǒtè. ³¹ De kó ibí idéi memme òndè yie nde cice kpɛti? Kè bè dò: deketirè. Kè Yesu bè nàké dò: N di náá mmám̃mu nwe beyóóbè nè benitipòbè bèè dauti dautinè benitidaabè bè bo di niiténè kéta Kuyie nkprààtiyuu mièke. ³² Kè yé Isāã-Batiisi kàtenimè ke di benke kuce sààkù, di me nyí yie nhò di nàké tì, beyóóbè nè bèè dauti dautinè betòbè kè bè ti yie, nkè di yà, di me nyí cèète ke bo yie nho kpɛti.

Betǎmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Mariki 12:1-12 nè Duku 20:9-19)

³³ Kè Yesu yíe ké bè nàké ke dò: M bo di náké medonnimè tɛ́mè, onitì mǒu weè do fiúkú detie mbè tu dè fínyī kémaá kuduotí ké dè fii, kédammú difǎtirì ò yó nhūtírí dè yetebe, kémaá didènni bè bo ndekù di ke baa o paku. De kó difǎnkúò kéānné betǎmbè kupaku kɛ́itè kékǒte kupòòkù. ³⁴ Yetebe bi dii mǎnni kòo tǎ nho tǎmbè bèè bàa o paku mièke be borè kè bè bo ò duónko o kó yetebe. ³⁵ Bèè bàa o paku kè bèe pī nho tǎmbè mabè ò tǎnko bè kédúkú òmǒu, kékua otǎu, kébústí otǎu yetárè. ³⁶ Kè kupaku yiè nwéte kɛ́tǎ nho tǎmbè tǎbè kè bè nsūnè beketibè, kè bèe bè dòò bè do dòò mèè botí beketibè. ³⁷ Kòo yóu kɛ́tǎ nho bire móm̃m̃nde kòo yèmmè ndò mbè bo dè yǎte. ³⁸ Bèè bàa kupaku bè yàní dii mǎnni o bire kénáké bemáà ke dò: Ntènè wèè yóó tieke kupaku, ti kǎte kóò kùò ké kù tieke. ³⁹ Memme kè bèe ò pī nkéyennè kupaku mǎnku kékua.

⁴⁰ Kè Yesu né beke ke dò: Di yèmmè dò nkupaku yiè mbo tuakéní dii mǎnni ò bo yíme bèè bàa o paku? ⁴¹ Kè bèe ò tɛ́nné ke dò: Ò bo kua de kó betǎmbè yeibe kéwaá mbetòbè kéānné o paku, bèè yó nhò duò nho tebe ye bi dii mǎnni.

42 Kè Yesu yíe ké bè nàké ke dò: Di í kàa tii wàràà? Tii tu:
 Bèè maà bè dootóo dii tãri
 dii naá ndipũũ kó ditãri mómmandi,
 Kuyie nkuù dòò de kó tidieti
 kè ti ti yà kè dè ti naati.

43 Deè kpéi nte kè n di náá nke tú Kuyie mbo fiete ku kpààtiyuu
 di borè kéduó nkubotí tekù, kùu yóó pĩ mmutõmmú sààmù kù
 dó mù. [44 Wèè bo bété de kó ditãri ò bo koute, kè di do wèè
 ìnkè dii ò nànto.]

45 Ikuú nùbè kó bekótibè nè Fadisĩbe bè kèè dii mòmni de kó
 medonnimè kèbanté ke dò nYesu be nnáánnè, 46 kéndó kóó pĩ
 nke né yote benitibè ke yé benitibè bemou do tímè Yesu tú Kuyie
 mpããnaãnti náãntò.

22

Mupotúòmù kó dibanni *(Wénté Duku 14:15-24)*

1 Kè Yesu nsóké ke bè náánnè medonnimè miéke ke tú:
 2 Kuyie nkpààtiyuu dõnnè okpààti wèè do kùu wènwe tidiiti o
 bire kó mupotúòmù kpéi, 3 kètõ nke dà bèe yúni ò sòò nàké
 bè mupotúòmù kpéi nkè bèe katení kédi dibanni, bá òmòu í
 nkòtení. 4 Kòo yíe kètõ mbetõmbè tóbè ke dò: Kòtenè ké bè nàké
 ke dò: N kùumu n wũs sàayi kè bè bènné ke dèè, kè bèe katení
 dibanni. 5 Bá bè keté ke í ndake de kó dibanni kpeti, kè yie
 nkõté o paku, kòo tãuu kote o potaá, 6 kè betõbèe pĩ nde kó
 betõmbè ké bè fẽũ nkè bè kùu. 7 Kòo kpààti miéke peike kòo tã
 mbehããpõmbè kè bèe ku de kó benitibè kécóu mbe ei. 8 De kó
 difõnkúò kòo náké o tõmbè ke dò: Mudii bimu, n yu bè me nyí
 mánne ké mù di. 9 Kòtenè dihei miéke kè di yà bèè kó dimàà,
 dí bè yúni kè bèe katení kédi dibanni. 10 Kòo tõmbèe kote dihei
 miéke, kényúni bè yà bèè kó dimàà cénke, besààbè nè beyeibe, kè
 benitibèe píe ndibanni kó kudieku.

11 Kòo kpààtii ta ke bo yà bèè yo ndibanni, kénsó nhòmòu dè
 kóké ke í dáátí dibanni kó tiyààti okpààti bè duó ntí. 12 Kòo ò
 beke ke dò: N népoo, dè dõmme kàa í dáátí dibanni kó tiyààti?
 Bá de kóo niti í nténné timati. 13 Kòo kpààtii náké o tõmbè ke dò:
 Bounè we kédootóo ditowaà dibiinní miéke, ò yó nkuù ndè ke
 cáá nho nù. 14 Ke yé Kuyie nyumè péu nwe ke tããtè sãmpó.

Yesu yẽmmè bèe dúó Sesaa o kperε kéduó Kuyie nku kperε *(Wénté Mariki 12:13-17 nè Duku 20:20-26)*

15 Kè Fadisĩbe nwanti bè bo díinnè tí Yesu o náãnti miéke
 kóo pĩ, 16 kètõ mbe kòbe mabè nè Edoti kó fenafe kòbe mabè kè
 bèe kote kénáké Yesu ke dò: Okóti, ti yému ke dò nha tú wèè
 náá ntímómmandi ke benkú Kuyie nkó kuce weti weti, a í yĩkù

òmàù bá kòo tú wè. ¹⁷ Dè wenni ke dò ntí nyietì dàm্পòò okpààti diewè wèè bo Odommàà, kè ti báá nyietì?

¹⁸ Yesu né me nyémè be yèmmè kòo bè nàké ke dò: Díndi me yèmmè mèdémè yembè dè dòmme kè di dó ké n díí? ¹⁹ Duónnènnì fèdífè fèmàà di yietì fè dàm্পòò kè n yà.

Kè bèè ò duó nfedífè fèmàà. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke dò: We nte kufènkù kùù bo fe mièke nè diyètìrì dii wàri fe ìnkè? ²¹ Kè bèè ò tèǹné ke dò: Sesaa, okpààti diewè wèè bo Odommu.

Kè Yesu bè nàké ke dò: Duónnè Sesaa o kperè kéduó nKuyie nku kperè.

²² Bè kèè dii mǎnnì de kó tináàntì kè dèè bè di kè bèè cíété.

Dipopuò í bo keǹkè

(Wénté Mariki 12:18-27 nè Duku 20:27-40)

²³ De kó diyèè dimàà mièke Sadusīēbe bèè tu mukúkéyántímù í bo kè bèè kǎtení kébeke Yesu ke dò: ²⁴ Okótì, Mǎyiisi kó ikuó tú kòo nìti ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantèè ò tùóté kòo peitè ibí kè ìi sǎoté wèè ku o cǐtèè. ²⁵ Kè diyǎfūǎ marì kǎbe né mbo bèyiekè kòo ketiwèè puoke ke kú bá debire í bo kòo nantèè túóté de kóo kúpokù ²⁶ ke múnke ke kú bá debire í bo, kè bè mme nhǎ ke yàa tuǎkenè oyiénwè. ²⁷ Kè dè mboní kòo nitipòkùu kú. ²⁸ Mukúkéyántímù yiè be we nyó nte de kóo nitipòkù, bemǎu bè me nhò puokemè?

²⁹ Kè Yesu bè tèǹné ke dò: Di yetému di í yé mèè kpéi Kuyie nnáàntì di me nyí banté ku kó muwērímù. ³⁰ Ke yé becírìbè bo yánté dii mǎnnì dipopuò í yó mbomè, bè yó ndònnè Kuyie ntǒrè dòmme mme keǹkè. ³¹ Kè tii tú mukúkéyántímù kpeti di í kàa ntii wàràà? Tii tú: ³² N tú Kuyie nku a yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu bè do tū nkù. Kuyie nyí tú becírìbè kǎku, kù tú befòubè kǎku nku.

³³ Kè ditǹnnì keè Yesu bè tèǹné mèè botí kè dèè bè di mediè.

Ikuó ìi pǎēté isǎnyi

(Wénté Mariki 12:28-34 nè Duku 10:25-28)

³⁴ Kè Fadisīēbe yà Sadusīēbe í namè ke tèǹné Yesu bè nàké tì, ke tíí. ³⁵ Kè Fadisīēbe kóo kótì ndó kédíí nYesu kóò beke ke dò: ³⁶ Okótì, ikuó dieyì tú ònyi? ³⁷ Kè Yesu ò tèǹné ke dò: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè memǎu, nè a wǎnnì dimǎu nè a ciì mmemǎu. ³⁸ Ìi tu ikuó ketiyì ìi deu. ³⁹ Nte iteì ìi ì dònne: Ndó a kou tǎu a dó mèè botí amàà. ⁴⁰ Mǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpǎānǎàntì náam̀bè do nàké tì timǎu kó dikūnnì ndi.

Kirisi tu Dafiti yaàbire ndeà?

(Wénté Mariki 12:35-37 nè Duku 20:41-44)

⁴¹ Fadisīēbe me ndè tikúmè kè Yesu bè beke ke dò: ⁴² Di yèmmè dò nKirisi tú we nkó deyaàbire? Kè bèè ò tèǹné ke dò Dafiti.

43 Kè Yesu bè beke ke dò: Ba nkpréi nné te kè Muyaánsààmù do niité Dafiti kòo nyu Kirisi ke tú o Yiè? Ò nàá ndì m̀nnì ke tú: 44 N Yiè nKuyie nnàkèmu n Yiè nke yī: Nkari m bakù you kè n yàa da duónnè a kprantídèntàbè kàa bè cùuti. 45 Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yiè, nho Yiè mbo yīme kèwète kéntú o yaàbire?

46 Bá òmòu í nna kòò tḗnné. Nè de yiè òmòu tḗnke í ndàátí kòò beke tìmatì.

23

Yesu kprannèmè Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè

(Wénté Mariki 12:38-39 nè Duku 11:43, 46, 20:45-46)

1 Kè Yesu náké ditīnni nè o tancóumbè ke dò: 2 Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè beè dò nkémbenkú M̀oyiisi kó ikuó. 3 Nyiénnè ke d̀ori bè di nàá ntì, di né bá ntū mbe kó meborime ke yé bè di nàá ntì bè í ti nd̀ori. 4 Bè bou yetuò cḗyè nye ke touñko benitibè, bè né í bè teénnè bá sámpò kè bè bo yè t̀. 5 Bè ò nd̀ori be kperere demou ke dó benitibè beè bè yà, ke yántí iduké dieyi ke àà yenáaǹkéke de miéke ke ũ be baà, ke kpēnti be yaàbòrè mànke mupààkómmú okùmù, 6 ke dó yekàrè kètiyè yebaa mmieke nè titiíntouti miéke, ke dó bè mbè d̀ou nke bè dèúkunko yekà̀tè miéke, 7 ke bè yu ke tú: Okóti, okóti. 8 Díndi di bá nyié nkè bè ndi yu ke tú: Okóti, di kó Okóti bo omáà ndi, dimou kè di eri. 9 Di bá nyu òmòu ketenkè kie nyīnkè ke tú di cice, ke yé di cice bomè omáà ndi wèè bo keīnkè. 10 Di báá yie nkè bè ndi yu ke tú: Oniùti ke yé di kóo niùti bomè omáà ndi wèè tu Kirisi. 11 Wèè deu di miéke we ntú betàbè kóo t̀nti. 12 Wèè dèúkunne omáà bè bo ò kékunne, wèè kékunne omáà kè bèè ò dèúkunne.

Yesu do kprannèmè Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè

(Wénté Mariki 12:40 nè Duku 11:39-42, 44, 52, 20:47)

13 Di bo yà díndi Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè, meyèmmè mèdémè yembè! Di paanko m̀è kpéi Kuyie nkprà̀tiyuu benitibè, di í tati di mómm̀mbe, di me nyí yóu bèè dó kè bè bo ta.

[14 Di bo yà dínni Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè, meyèmmè mèdémè yembè! Ke yé di fekùmè bekúpobè kperere demou, nè memme ke ò nhokunko di báammu kè dè bo ndò ndi wetí, Kuyie mbo di potè kè dè nyòu m̀mediè.]

15 Di bo yà díndi Fadisiēbe nè ikuó wā̀abè meyèmmè mèdémè yembè! Díndi bèè cènti ketenkè kemou nè dà̀mèèrì miékoo ke wanti kèpétè wèè bo tūnne di kó kuce, di ò pètè dii m̀nni ke né ò sīnkunne kòo di pḗtè kèmmànne kéta muháá mmieke di tati mù.

16 Di bo yà díndi tiyũ̀nti tìi dó kèniité benitibè! Díndi tú kòò m̀ou yu Kuyie ncī̀tè yètiri ke pà̀rikè ke yē nhò bo d̀ò tì, ke í tì

dòò, de kpɛti í bo, kòò me nyu Kuyie nciētè kó mesəə nyètìrì ndi ò dò nké tì dòòmu. ¹⁷ Tiyèintì, tiyũòntì díndi, ònde pēēté detere meəə naa kè Kuyie nciētè tèè mè wénkũnko? ¹⁸ Kε wētε ke tú: Kòò mǎu yu diwũòtǎnni yètìrì ke pàrikè de kpɛti í bo, kòò me nyu dipǎnni bè pǎ di Kuyie ndiwũòtǎnni ìnkè ò dò nkédəəmu ò yu ke yē nhò bo dǎò tì. ¹⁹ Díndi tiyũòntì ònde pēēté detere? Dipǎnnàa kè diwũòtǎnni dìi wénkũnko dipǎnni? ²⁰ Kε wèè yu diwũòtǎnni yètìrì ke pàrikè ò yu nè dèè kó dimàà bo dènde di ìnkè. ²¹ Wèè yu Kuyie nciētè yètìrì ke pàrikè ò pàrikènè Kuyie nku kùu ā de miεke. ²² Kε wèè yu kεìnkè yètìrì ke pàrikè ò pàrikènè Kuyie nkpààtikàrì ndi nè Kuyie nkùu kàrì di ìnkè.

²³ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wǎǎbè, meyèmmè mèdémè yembè! Bèè duò nKuyie nyikũmbotí iməu kó meyaatimè tepíitè, ke búútí dèè tú demóm̄m̄onnε ikuó miεke, a bo ndəərimè dèè wenni, ke kuò nhotəu mesémmè, ke dəəri Kuyie ndó dè. Deè do dò nkéndəəri ke né báá yóu desənnε. ²⁴ Tiyũòntì díndi tìi dèrì benitibè, di ɔ̄ɔ cááté mēniε ndi yàà bo yǎnè mèè kpéí tɛbitè ke né ní maánko yòyó.

²⁵ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wǎǎbè, meyèmmè mèdémè yembè! Di eiri íbòòke nè yebə ìnkè kè de miεke né píéké di yùúkú dè nè di fèke dè. ²⁶ Tiyũòntì díndi Fadisīēbe, keténè kéheitè íbòòke nè yebə miεke kè de ìnkè né na kéwenke.

²⁷ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wǎǎbè! Di dònne ífǒti nyi bè bí í ke pa nyi ìnkè kè i miεke né píéké yekũò nè depākùrè. ²⁸ Kε dəəri ke dò ndi wenni benitibè ìikè ke né məke meyèmmè mèdémè nè meyi ndi miεke.

*Yesu kpannèmè Fadisīēbe nè ikuó wǎǎbè
(Wénté Duku 11:47-51)*

²⁹ Di bo yà díndi Fadisīēbe nè ikuó wǎǎbè, díndi bèè màa Kuyie mpǎānǎǎntì náam̄bè fǒti mesàà nke sǎrì bèè do dəəri Kuyie ndómè be kpɛyi, ³⁰ ke náa nke tú: Kε ti do mbo de mǎnni ti na bá ñwēnnénè tì yembè kè ti kùo Kuyie mpǎānǎǎntì náam̄bè. ³¹ Dii náa ndi móm̄m̄ombe di túmè bèè do kùo Kuyie mpǎānǎǎntì náam̄bè be kó ibí. ³² Səoténè tũnké kédeè di yembè do keté mùu tǎmmú. ³³ Iwààke díndi! Di bo yīme kéna kéyenténè muhǎá mmùu í kǎ! ³⁴ Deè kpéí nte kè n yóó di duó nKuyie mpǎānǎǎntì náam̄bè nè meciì nyembè nè bepátíyíētíibè kè dí kuò bèmabè, kébaaké betəbè idapǎátí ìnkè, képuotí betəbè yedá di kó titiíntouti miεke, ké mbè bèti yeheké yeməu. ³⁵ Kè dè bo yie nkè di kùo bèè nitibè kó tibeéntì do di yə ìnkè, kéketé onitisàu Abɛeri kétuəkenè Sakarii Badasii kó debire di kùo wè Kuyie nciētè nè diwũòtǎnni de saku. ³⁶ Móm̄muə nwe n di náammè de kó tibeéntì doti di mǎnni kó benitibè yə ìnkè nke.

Yesu do náammè Sedisadεmmu kó mupòmmù kpéí
(*Wénté Duku 13:34-35*)

³⁷ Sedisadεmmu kαβε díndi bèè kòù Kuyie mpāānāaṅti náambè ke buoti yetārè ku kó betōmbè kù di duònni bè ke bè kòù, kuce mède ndi n dómè ke di tínni tekote 35 tí mmèè boti te bí kéoke bá di í yie. ³⁸ Di ei bo pante kēnaá ndidobonni. ³⁹ Mómumu nwe n di náammè di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yī dii yiè mesàà ní mbonè wèè kèrini nè ti Yiè nkó diyètiri.

24

Yesu nàkémè Kuyie ncīētè kó mupòmmù nè kutenkù kó mudeèmù kpéí

(*Wénté Mariki 13:1-2 nè Duku 21:5-6*)

¹ Kè Yesu yènni Kuyie ncīētè kényiti kòo tancòumbèe tóónni kòò benke Kuyie ncīētè maá ke wenni mèè boti. ² Kè Yesu bè nàké ke dò: Di wúo ntè maá ke dòmmàà? N di náá mmómumu nwe, ditári mari í yó nkpaá ke nónké diteri ñnkè, demou dè bo duó. ³ Kè Yesu deke kénkari Odifíè tãri ñnkè kòo tancòumbèe dekoo kòò beke bemáà borè ke dò: Tí náké de yóo tuakeni dii mōnni nè ti yóo yà dè kēbanté ke dò nha wētini, kè kutenkù kó mudeèmù tōónni.

⁴ Kè Yesu bè tēnné ke dò: Nyēnè kòò mōu báá di souté. ⁵ Kè yé benitibè péu yó nkōrini mè ke sou nke tú bè tu Kirisi kēsouté kusūkù. ⁶ Di yóo keemu bè náammè mudoò kpéí nè mu kó kutoweku, kufōwaá mbáá di pī nke yé dè dòmmè kētuakenimu, dè né mu nyí yó ntú kumànkù. ⁷ Ku mboti bo íté kénkpannè kutekù kè dikpàatiyuu dii nyité kékpannè diteri, kè yekòbèe tanni kè ketenkè ñhau. ⁸ Dè bo ndò kupèitèyonku 35 keté mèè boti onitipòkù.

⁹ Bè bo di fēū nké di ku, kè iboti imou ndi níi ndi tú mèè kpéi n kαβε. ¹⁰ Nè de kpéi besūkùbè bo yé nKuyie, kénfiiti betòbè ke bè kòù, kè bè nníi mbetòbè. ¹¹ Kè benitibèe ānné kéntú bemáà Kuyie mpāānāaṅti náambè kēsouté kusūkù. ¹² Kè meyei ndeuke, kè besūkùbè kó medókumèe yaate. ¹³ Wèè bo nwēēri kētuoke kumànkù Kuyie mbo ò deeté. ¹⁴ Bè bo náké Tināaṅsàati Kuyie nkpàatiyuu kpèti kutenkù kumou kè iboti ti kèè, kè kutenkù né deè.

Bèè tu bemáà Kuyie mpāānāaṅti náambè nè Kirisi tekùbè
(*Wénté Mariki 13:14-23 nè Duku 21:20-24*)

¹⁵ Kè di yà dii mōnni isoke ìi duò mmeyēncārimè, Kuyie mpāānāaṅti náaṅtò Danniyēeri do nàké ìi kpéi, kè ì bo ikuó dieku, wèè kàà nwèe dōò meyoōmmè nè de kó tināaṅti. ¹⁶ Kè dè sō mbèè bo Sudee kó ketenkè bèe coké kédeke yetārè ñnkè. ¹⁷ Kè wèè bo kudànkù, ò báá cútēni kudieku ke bo túóté ò kperε. ¹⁸ Kè

wèè bo kupaku ò báá kò nke bo túóté o yaàbòrì. ¹⁹ Dè bo nyóùnè benitipòbè bèè pùó nnè bèè tó ibí de kó yewe. ²⁰ Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuàkení diyòò mièke, yoo teomputè yìè. ²¹ Ké yé de kó yewe meyeñcaàrimè yó ndeumè mediè, me kó kubotí mu nyí ànné nè Kuyie ndòòmè kute nkù, mè me nyí kpaá ke bo ànné bitì. ²² Kè Kuyie ndo í yààte de kó yewe òmòu na báá yenté. Ku kòbe kù tãáté bè beè kpéí nte kè kù yè yààte.

²³ Kòò mòu di nàké ke tú: Kirisi bo diè nyoo ciè, di báá tì yie. ²⁴ Ké yé Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bemáà Kuyie mpāānāāntì nāānibè yóó ànnémè kéndòari tidietì nè dèmarè cànnè, ke dó kèsouté bá nè Kuyie ntāāté bè. ²⁵ N ti ndi nàkému kè dè mu nyí tūàkení.

²⁶ Kè bè di nàké ke tú: Ò bo dikpàà cuokè di báá kòte, kè bè me ndi nàké ke tú: Ò sòri ciè nkudieku mièke, di báá tì yie. ²⁷ Fetaafè òò míité mè diyìè yìèní kèè bíékè kè di taà kèè bíékè kòbeè yà kuwenniku, Onitìbire wētìmù yó mme ndò. ²⁸ Decírè duó dè timancòntì yóó de ntíí.

Yesu bo nwētìnímè o kòbe kpéí

(Wénté Mariki 13:24-27 nè Duku 21:25-28)

²⁹ Dèndè bàmbà mefēñtímè bo pēñtómè kè diyìè sòuté, bá otānkù ténke bá mpéí, kè siwāā nduòní, kè siwāā diesii sántè. ³⁰ De mōnnì kè Onitìbire kó mebenkùmèè feiténì kēñkè kè ketenkè kó ibotí imòu mè yà kētiitè yedabùò, kēyà Onitìbire kè dè cutinì yewetè mièke nè muwērímù diemù nè tikpetì. ³¹ Kè ditāteheùu kuó mmediè nkòò tō nKuyie ntōrè itemmānke imòu kè yèe tí nhò tãāté bè.

Mutie bè tu mù fikìè mu kó medonnimè

(Wénté Mariki 13:28-31 nè Duku 21:29-33)

³² Wénténè fikìè kó mutie kó meborime, mù bité diì mōnnì ndi bè òò bantémè ke dò ndiyòò tōónnì. ³³ Mèè botí nku kè di yà diì mōnnì dèndè kó dimàà, di banté ke dò nhOnitìbire tōónnìmu ke bo dibòrì. ³⁴ N di náá mmómmuò nwe benitìbè bèè fòu di mōnnì bè í yóó kú bemòu kè dè mu nyí tūàkení. ³⁵ Kēñkè nè ketenkè dè bo pēñté, n nāāntì me mbáá pēñté bitì.

Kuyie nkuù máà yé Yesu wētìnì diì mōnnì

(Wénté Mariki 13:32-37 nè Duku 17:26-30, 34-36)

³⁶ Òmòu í yé diyìè yoo dimōnnì ò wētìnì di, bá Kuyie ntōrè, bá Kuyie mBire. Kuyie nkuù máà yé de kó dimōnnì. ³⁷ Dèè do dōò Nòwee kó dimōnnì, deè yóó dōò Onitìbire bo nwētìnímè. ³⁸ Benitìbè do yommu ke yò, ke puokú ke puonko be bí, kè Nòwee yàa tanè bàtòò mièke, kè fetaafè diefèe tuàkení. ³⁹ Bè do í yìèkù tìmatì, kè fetaafè diefè yàa tuàkení kè bè pōnténè bemòu. Dè yó mme ndò Onitìbire bo nwētìnímè. ⁴⁰ Benitidaabè bèdébè bo nwē

nke kúútí, kè bèe túóté òmáà kényóu otàù. ⁴¹ Benitipòbè bèdébè bo nwē nke naà nkè bèe túóté òmòu kényóu otàù. ⁴² Ndakenè tũnké ke yé di í yémè di Yiè nwētini dìi yiè. ⁴³ Di yému ke dò nkè teciētè yiè nyé oyúòkù kàriní kèè yènkè ò báá yè nkéduó kòo yúókùu pònte o cfiētè càù. ⁴⁴ Kè dè dò mmemme nwākénè ke yé di í yémè Onitibire wētini dìi mǎnni.

Otōnti bē bānne wē betōmbè tōbē
(Wénté Duku 12:41-48)

⁴⁵ Dí ndonnè otōnti wèè dǎdri dèè wenni ke cii, bè bānne wē betōmbè kòò bo mbè duò mmudii ò dò nké mmù mbè duò ndii mǎnni. ⁴⁶ Dè bo narike otōnti wèè yiè mbo nwētini ke sǎ nhò pĩ nho tǎmmú. ⁴⁷ N di náá mmómumu nwe, de kóo tǎnti yiè mbo ò bānne o kpàti timòu. ⁴⁸ Kè de kóo tǎnti me ntú oyeiwe ò bo yí o yiè nyí wētini mecāā, ⁴⁹ kémpuotì betōmbè, kénéinè tinaàyààti kè bè ñyo nke yǎ mmènaà. ⁵⁰ De kóo tǎnti yiè mbo wētini ò í ò bàà dìi yiè, ò í dake dìi mǎnni, ⁵¹ képuotí de kóo tǎnti mediè, kóò wēnnénè meyèmmè mèdémè yembè, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nìi.

25

Besapàmbè tepíítè kó medonnimè

¹ Kuyie nkprààtiyuu bo ndonnè besapàmbè tepíítè bèè do tùóté be fitiyi kénkòri ke bo co be dàù. ² Kè bènùmmù tu tiyeinti kè bènùmmù cii. ³ Bèè yei nkè bèe túóté be fitiyi bá bè í nsùó mmefitíkùò nkéntò. ⁴ Bèè cii kè bèe cǔs mefitíkùò nkésús nkéntò nè yemátidiè. ⁵ Be dàù í ncārike ke tǔòkení kè inuò mbè pĩ nkè bèè duó.

⁶ Keyènkè cuokè kè bèe pīèké ke dò: Di dàù tǔòkenímu. Kòtenè kóò co. ⁷ Kè bèè besapàmbèe ente bemòu kèntũnni be fitiyi. ⁸ Bèè me nyei nkè bèe mǎò bèè cii ke dò: Tí pǎnè mefitíkùò nsámǎpó kè ti fitiyi ìi dǎ kékú. ⁹ Bèè cii kè bèe yete ke dò: Mè í yó nti sǎnnè, kòtenè bèè fiiti be borè kédonté. ¹⁰ Bèè yei mbè kàte dìi mǎnni mefitíkùò ndommu, kè be dàùu tuòkení kétúóté bèè cii ke bàátí, kè bèe ta mupotúòmù kó kudieku, kékpetinné kápáá, ¹¹ kè bèè yei, bèè do kàte mefitíkùò ndommu kè bèe tuòkení kényú ke dò: Ti yiè nti kpeté. ¹² Kòò né bè tǎnnéní ke dò: N di náá mmómumu nwe n yí di yé.

¹³ Ndakenè tũnke ke yé di í yémè di Yiè nwētini dìi yiè yoo dìi mǎnni.

Betōmbè bètāāti kó medonnimè
(Wénté Duku 19:11-27)

¹⁴ Kuyie nkprààtiyuu dōnnè onitì wèè kòri wènwè kupòòkù ke yu o kó betōmbè ke bè totí mesò, ¹⁵ ke duó nhoketiwè yēsòwèrè sikòu sìnùmmù (500), odérínwè sikòu sidé (200),

otáánwè tekòùtè (100), bá wè o wērí mú mamè ke ité. ¹⁶ Bè duó nwè yesòawèrè sikou sinùmmù kòo yè dònè kupotaá nkécõnte sikou sinùmmù kè yè wēnné tekòupíitè (1000). ¹⁷ Bè do duó nwè yesòawèrè sikou sidé kòo me ndòò kécõnte sikou sidé kè dèe wēnné sikou sinàà (400). ¹⁸ Bè do duó nwè yesòawèrè tekòùtè (100) kòo kate kédammú difõtìrì kè yè kùnné.

¹⁹ Kè dèe mante kè yesòawèrè yiè nkonni kébeke o tãmbè kè dà bèe ò nàké bè dònè mù o sòawèrè. ²⁰ Bè do duó nwè yesòawèrè sikou sinùmmù kòo kateni ke tò tekòupíitè ke dò: Okóti nte a do n duó nyèè sòawèrè sikou sinùmmù, né nte sikou sinùmmù tesi n cõnte si. ²¹ Kè mesò nyiè ndò: N da pénsiri a tú otõnti sàawè nwe wèè weti dèmarè sàm̀pòrè mieke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kateni kè tí ñwè nke yo ndiwèi. ²² Bè duó nwè yesòawèrè sikou sidé kòo kateni ke tò yesòawèrè sikou sinàà ke dò: Okóti, ñte a do n duó nyèè sòawèrè sikou sidé, né nte sikou sidé tesi n cõnte si. ²³ Kè mesò nyiè ndò: N da pénsiri a tú otõnti sàawè nwe, wèè weti dèmarè sàm̀pòrè mieke, nè de kpéi m bo da duó ndedierè, kateni kè tí ñwè ke yo ndiwèi. ²⁴ Bè duó nwè yesòawèrè tekòùtè kòo kateni ke dò: Okóti n sòò yému a yóumè, ke dei tidiiti a í buotí tí, ke kou a í ye ntì. ²⁵ Kè kufõwaá ni mpí nkè n dammú difõtìrì ke yè kùnné, nto a sòawèrè. ²⁶ Kè mesò nyiè nhò nàké ke dò: F́ nhotõnti yeiwe, kutõnnédíékù, a tú n dei tidiiti n yí buotí tí ke kou n yí ye ntì, ²⁷ a tũ nné na nhãnné n sòò tedíticfètè mieke kè n na nwētini ke tũóté n sòò nè mè peité mè. ²⁸ Fietenè n do ò duó nyèè sòawèrè tekòùtè kéduó n do duó nwè yesòawèrè sikou sinùmmù. ²⁹ Ke yé wèè màke bè yóó we nyíémè kòo dake m̀ote, kè wèè màke sàm̀pò bèe dè fiète. ³⁰ Dooténko de kó kutõnnédíékù ditowaà, dibiinnì mieke, ò yó nkuò ndè ke cáá nho nì.

Tibeénti sãnti

³¹ Onitibire bo nwētini dii yiè nè de kpeti, ke neinè Kuyie ntõrè, ke kari de kpàatikarì ñnkè. ³² Kè kutenkù kumou kó benitibèe tíi nho ñkè kòo bè bâte opecenti ãã bate m̀è botí ipe nè sibóó. ³³ Kè ipe m̀bo o bakù you kè sibóó bo kucãnkù. ³⁴ Kòo kpàatìi nàké bèè bo o bakù you ke dò: Kateni dindi Kuyie ndòò bè mesàà nkédi tikpàti kù dòò tí di kpéi nnè kutenkù kó mudòòrimù m̀nni. ³⁵ Ke yé dikònni do m bomè kè di m pã mudii kè n di, kè sinéyèi nní mbo kè di m pã menie kè n yã, kè nní ntú opòò kè di n còuté. ³⁶ Kè nní nkpa tiyàati kè di n dátinné, kè nní mmò nkè di ndake n kpéi, kè bè nni nkpeti kè di kòri ke n dáu. ³⁷ Bèè dòòri Kuyie ndómè kè bèe ò beke ke dò: Ti Yiè nti da yà òndaà ndi, kè dikònni da bo kè tí da pã mudii kàa di? Kè sinéyèi nda bo kè tí da pã menie nkàa yà? ³⁸ Kàa ntú opòò kè ti da còuté?

Kàa nkpa tiyààti kè ti da dátínné? ³⁹ Kàa mmə nkè tí ndake a kpéí? Kè bè nda kpetí kè tí nkərì ke da dǎú? ⁴⁰ Kòo kpààti bè tǝ́nné ke dǎ: N di náá mmómumu nwe, di dǎəri dèè kó dimàà n kǎbe sám̀pǎbè biè, di dè dǎəri mínwe. ⁴¹ De kó difǎnkúò kénáké bèè bo o bakú cǎnku ke dǎ: Fǔtenè m borè díndi Kuyie ncǎǎ bè, tannè muhǎá mmùù í kǎ mmu mièke, Kuyie ndǎò mù dibǎò nè di tǎrè de kpéí. ⁴² Ke yé dikǎnni do m bomè di í nni mpǎ mudii kè n di, kè sinéyǝ́i nní mbo di í nni mpǎ meniè kè n yǎ. ⁴³ Kè nní nkpa tiyààti di í n dátínné, kè nni ntú opǎò di í nni ncǎuté, kè nní mmə ndi í ndake n kpéí, kè bè nní nkpetí di í nkərì ke n dǎú. ⁴⁴ Kè bèè o beke ke dǎ: Ti Yiè ti da yǎ òndaà kè dikǎnni da bo, kè sinéyǝ́i da bo, kàa tu opǎò, kàa kpa tiyààti, kàa mǎ, kè ti né í nda teennè kè bè nda kpetí kè ti í kərì ke da dǎú. ⁴⁵ De mǎnni kòo kpààti nè bè tǝ́nné ke dǎ: Di í dǎò dii mǎnni n kǎbe sám̀pǎbè biè nkóò mǎù mesàà, mínwe di í mè dǎò mè. ⁴⁶ Kè bembèe ta muhǎá mmùù í kǎ mmu mièke, bèè dǎəri Kuyie ndómè kè bè mbo mufǎmmu mièke sǎà.

26

Bè dàkemè ke bo pǐ nYesu

(Wénté Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2 nè Isǎa 11:45-53)

¹ Yesu dèè dii mǎnni o náànti kénáké o tancǎumbè ke dǎ: ² Di yému ke dǎ ndè kpáá yewe yédéè ke diyentébanii tuǎkení, dii mièke nke bè yóó fitémè Onitibire, kè bèè dè baaké kudapǎàti.

³ De mǎnni kè ikuó niùbè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè kè bèè tí nyikuó niùti diewè Kaifu cǝ́tè ⁴ ke bo yǎ bè yóó yǐmè kǝ́pǐ nYesu nè mǝcii nkékuə, ⁵ kénáké bemáà ke dǎ: Ti báá ò pǐ ndibanni mièke ti yàà bo cé ndikpǎnni benitibè cuokè.

Onitipòkù do cǎummè Yesu tǔdǎàrí

(Wénté Mariki 14:3-9 nè Isǎa 12:1-8)

⁶ Kè Yesu kǎte Betanii kémbu Simǎ tekǎntè cǝ́tè. ⁷ Bè kàri dii mǎnni ke yo nkòo nitipòkù mǎùu taroo ke tǎ dimátidènni péiri kè tǔdǎàrí idiítí dièyi kou piéké di mièke, kòo ò cǎú nYesu yuu ìnkè. ⁸ Kè Yesu tancǎumbèè dè yǎ kè dèè bè yonke kè bè dǎ: Ba nkpeí nte kòo cake de kóò tǔdǎàrí? ⁹ Ti na bá nhò fitè idiítí péu ke pǎmmú beçǝ́ribàà?

¹⁰ Kè Yesu keè ké bè nàké ke dǎ: Dè dǎmmè kè di caari onitipòkù yèmmè? Ò dǎò dè n kpéí ndè wennimu. ¹¹ Ke yé di yó mbonèmu beçǝ́ribè, di me nyí yó nhǎ ke m bonè. ¹² Ò pǎnke n cǎú ntǔdǎàrí ke bo mbaanè n kǔnnímù mmu. ¹³ Mómumu nwe n di náámmè kutenkù kumǎu bè bo náké dè Tináansàati bè bo náké de kóo nitipòkù kpéí nnè ò dǎò dè.

Sudaasi fitémè Yesu

(Wénté Mariki 14:10-11 nè Duku 22:3-6)

14 De m̀ǹǹǹi k̀e Sudaasi Isikadiyoti Yesu tanc̀òumb̀e t̀ep̀íít̀e ǹe b̀ed̀é̀b̀e k̀òò m̀òu k̀òt̀e k̀éya ikuú ǹìub̀e k̀ó b̀ek̀òt̀íb̀e, ¹⁵ k̀é b̀e ǹàk̀é k̀e d̀ò: K̀e ǹ di p̀ĩ ǹYesu d̀í ǹ duó nyìd̀e?

K̀e b̀e kaa mm̀ed̀ít̀ib̀ii nsip̀ísit̀aãti k̀òò duó. ¹⁶ De m̀ǹǹǹi k̀e Sudaasi nwaà dim̀ǹǹi s̀ààr̀i ò bo d̀ínǹe d̀i k̀é b̀e p̀ĩ ǹYesu.

Yesu ǹàk̀ém̀e ẁèè ỳóó ò f̀ít̀e

(*Ẁént̀e Mariki 14:12-21 ǹe Duku 22:7-14, 21-23 ǹe Isãã 13:21-30*)

¹⁷ P̀éè̀b̀e b̀èè í k̀òr̀eǹe mutie mùu muuti b̀e k̀ó dibanni yìè k̀èt̀ir̀i yìè, k̀e Yesu tanc̀òumb̀eè ò beke ke d̀ò: Á d̀ó ti da b̀énǹe d̀e diyent̀ébanni k̀ó mudii? ¹⁸ K̀e Yesu b̀e ǹàk̀é ke d̀ò: Tanǹe diheì yie nc̀íèt̀è, k̀òò ǹàk̀é ke d̀ò mí nhokòt̀i ǹ tú m̀ m̀ǹǹi dii t̀ónǹi k̀e ǹ d̀ó k̀édi diyent̀ébanni o c̀íèt̀è ǹe ǹ tanc̀òumb̀e.

¹⁹ K̀e Yesu tanc̀òumb̀eè d̀òò ò b̀e ǹàk̀é t̀i k̀éb̀énǹe diyent̀ébanni k̀ó mudii.

²⁰ Kuyuoku m̀ǹǹi Yesu ǹe o tanc̀òumb̀e k̀e b̀e nkari ke yo, ²¹ k̀òò b̀e ǹàk̀é ke d̀ò: M̀ómmuò nwe ǹ di náámm̀e di k̀òò m̀òu ẁèè ỳó ǹ f̀ít̀e.

²² K̀òò tanc̀òumb̀e ỳemm̀e caàr̀e mediè mbá ẁèè k̀òò ò beke ke d̀ò: M̀ínwaà ǹ Yìè? ²³ K̀e Yesu b̀e t̀ènǹe ke d̀ò: Ǹe ẁèè ti ẁènǹe dibuu, ẁèè ỳó ǹ f̀ít̀e. ²⁴ Onìt̀ibire ỳóó k̀úmu k̀énd̀onǹe ti ẁàrim̀e d̀e kp̀éí, ẁèè né bo f̀ít̀e Onìt̀ibire ò bo yà, d̀e yìè nk̀e b̀e do í ò p̀eit̀e d̀è na nt̀òũ.

²⁵ K̀e Sudaasii ò beke ke d̀ò: M̀ínwaà Okòt̀i? K̀e Yesu ò t̀ènǹe ke d̀ò: A ti mb̀éi.

Yesu do d̀òumm̀e Mudisààm̀u k̀ó ikuú

(*Ẁént̀e Mariki 14:22-26 ǹe Duku 22:15-20 ǹe 1 K̀òd̀enti 11:23-25*)

²⁶ B̀e yo nd̀ii m̀ǹǹi k̀e Yesu túót̀e p̀éè̀ k̀ésãnt̀e Kuyie nk̀óò ẁèr̀i k̀éduó ǹho tanc̀òumb̀e ke d̀ò: Cáák̀éǹe, diè nd̀èè benkú ke d̀ò m̀ p̀ã ǹ k̀ènt̀i di kp̀éí.

²⁷ K̀òò deè k̀ét̀úót̀e f̀eb̀òòf̀è, k̀ésãnt̀e Kuyie nk̀é b̀e duó nke d̀ò: Ỳàǹe dim̀òu, ²⁸ d̀eè tu ǹ ỳĩ, b̀e ỳó ǹ kuò k̀e m̀e cóu nkusũk̀u yei nc̀íèmm̀e kp̀éí, Kuyie nỳóó taunǹem̀e benìt̀ib̀e kumáà. ²⁹ Ǹ di náá mm̀ómmuò nwe ǹ t̀énke í ỳóó ỳã f̀inỳĩ k̀ó menàà, k̀e d̀è í tú ti bo ẁènǹe dii yìè k̀éyà m̀epàmm̀e ǹ cice kp̀ààtiyuu mièke.

³⁰ B̀e d̀ènt̀e dii m̀ǹǹi Kuyie nk̀ó yesãã nk̀édeè k̀édeke Odif̀f̀è t̀àr̀i.

Yesu ǹàk̀ém̀e o tanc̀òumb̀e b̀e ỳóó ò f̀ít̀ém̀e

(*Ẁént̀e Mariki 14:27-31 ǹe Duku 22:31-34 ǹe Isãã 13:36-38*)

³¹ K̀e Yesu náké o tanc̀òumb̀e ke d̀ò: Ke nỳènk̀e di bo ǹ ỳóu dim̀òu ke ỳé ti ẁàrim̀e ke tú: M̀ bo kuò opec̀enti k̀e ipee cíét̀e.

³² Ǹ né bo ỳánt̀e dii m̀ǹǹi m̀ bo niit̀e k̀é ndi baa Kadidee.

³³ Kè Pierii ò nàké ke dò: Bá kè betòbè da yóu βεμου, mí mbáá da yóu bitì. ³⁴ Kè Yesu ò nàké ke dò: N da náá mmómumu nwe ke nyènkè tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikèmu kuce mètàãti ke tú a í n yé. ³⁵ Kè Pierii yete ke dò: Bitì, bá kè bè bo n wènnénè kékua m báá da yete.

Kè betòbè múnke me ndò.

*Yesu bantèmè Kuyie mbè yóó ò pī nkè yènkè
(Wénté Mariki 14:32-42 nè Duku 22:39-46)*

³⁶ Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuàke dibòri mari kè bè di tu Setisemandee, kòo bè nàké ke dò: Nkarinè die nkè n kòte ke bantè nKuyie.

³⁷ Kéneinè Pieri nè Sebedee kó ibí idé, kòo yèmmè keté mè bo càrèmè, kòo kòm̀bù̀tì duò. ³⁸ Kòo bè nàké ke dò: N yèmmè mèè càrè mediè mmómumme kè dè tonté, nkpaánè die nkè nni ñwèínè kè ti wúó.

³⁹ Kòo détóo sám̀pó, kénínkú késinné, kébántè Kuyie nke dò: N cice kè dè bo yie fe mbòòfè mēfēūtímè kòfe n déténè, dè bá ntú mī̀ mè dó, dè ntú fṑ mè dó.

⁴⁰ Kédeè kénwētinní o tancòumbè borè ke ś mbè yè nke duó, kòo nàké Pieri ke dò: Di í na ke bo nni nwúónnè tewebiètè mēmáà miēkaà? ⁴¹ Nwúónnè ke báá nKuyie nkè mesòummè báá di na, meyèmmè dómu kè tikònti né kpa muwērímú.

⁴² Kòo wēte kuce medérímè kémbáá Kuyie nke tú: N cice kè dè í yóó yie nkè fe mbòòfè mēfēūtímè kòfe n déténè a dómèe dò.

⁴³ Kòo nwētini o tancòumbè borè ke ś nyinu mbè auté bá bè í na ke bo nwúó nke yè nke duó. ⁴⁴ Kè Yesu wēte kékenté kuce metáámmè kémbáá nKuyie ke baa náá nhò do náá ntì, ⁴⁵ kéwētini o tancòumbè borè kè bè nàké ke dò: Di wēte ke dúomu ke ompuà? Dimònni tù̀̀kemu kè bè bo pī nhOnitibire kédúo mbenitiyibe. ⁴⁶ Íténè kè ti kòte, ntenè wèè yó n fité ke tù̀̀kení.

Bè do pī̀mmè Yesu

(Wénté Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53 nè Isāa 18:3-12)

⁴⁷ Yesu kpaá ke me nnáá nkè Sudaasi Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébè kóò m̀ou tù̀̀kení, ke neínè ditīnni ikuó niù̀bè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè bè tōnní di, kè di tò yese nè yedù̀rè.

⁴⁸ Ke ś nSudaasi nàké ditīnni ke tú kòò d̀ou nwè kòò ̀arí, bèe banté ke dò nweñwe kóò pī. ⁴⁹ Ò tù̀̀kení dii m̀onni Yesu borè kóò d̀ou nke dò: Okòtì, a kpeínàà!

Kóò ̀arí. ⁵⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: N népoo, a kòtení ke d́ kédòò tì, d̀òò tì.

De m̀onni kè ditīnni munnéní kóò pī. ⁵¹ Mèmmè bèè do neínè Yesu be kóò m̀ou nòtemè disiè kéheí nkédate ikuó niù̀tì diwèwè kóò t̀nti toò. ⁵² Kè Yesu ò nàké ke dò: Ǹonne a siè, bèè kpanne yese bè yóó kúnè yese nye. ⁵³ A í yé ke dò n na nna kèbèke n cice

kòò n duónnì miε mbàmbhà nho t̄s̄rè sik̄ou sik̄ouaà? ⁵⁴ Kè m mè d̄d̄ò, dè né ȳime kéd̄d̄ò tì w̄ari ke ȳē ndèe d̄d̄mè?

⁵⁵ Kè Yesu deε kébekε dit̄f̄nnì ke d̄ò: N tú onitik̄òt̄t̄i nwe kè di k̄tenì m borè ke t̄o yese nè yed̄uràà? Nh ã mbomu di borè yewe yem̄ou ke duò nyitié Kuyie n̄c̄f̄t̄è miεke bá di í m p̄í. ⁵⁶ Dem̄ou dè t̄ùd̄kenì kè dè bo d̄d̄ò Kuyie mp̄ããnaànt̄i náam̄bè do w̄ari t̄inti.

De m̄d̄nnì kòò tanc̄òumbè bem̄ouu ò yóu kécoké.

Bè bekénèmè Yesu

(Wénté Mariki 14:53-65 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isāā 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Kè bèε k̄tenè Yesu ikuó wāābè nè dihei yembè tikú dè ikuó niùti diewè Kaifu c̄f̄t̄è. ⁵⁸ Kè Pieri nt̄u nYesu ke diētiri ke yàa tannenko ikuó niùti diewè kó kudànkù kénkari tihāāp̄ont̄i borè ke bo yà dè yóo d̄d̄mè.

⁵⁹ Ikuó niùbè kó bekótibè nè dibeént̄f̄nnì, kè bè nwanti Yesu nu nd̄d̄ò tì, t̄i bo nte kè bèε ò kùo. ⁶⁰ Kè benitibè péu nk̄arinì ke náa nhò nu nd̄d̄ò mèè yei bá be teti í mmáá, kè dè mbonì kè benitibè bèdébèε béi nke d̄ò: ⁶¹ Onit̄i yie mbéim̄mu ke tú ò bo na k̄p̄onte Kuyie n̄c̄f̄t̄è k̄éw̄t̄e k̄é t̄è maá yewe yētāāti miεke.

⁶² Kè ikuó niùti diewèε íté kébekε Yesu ke d̄ò: A í yóo t̄énné timati benitibè bie nyē nha d̄d̄ò tì ñnkàà?

⁶³ Kè Yesu n̄c̄f̄k̄é kè ikuó niùti diewè d̄ò: Kuyie mbomu, nè kuù kó diyētiri ndi n da békúmè ke tú á n náké timómm̄ont̄i, f̄š̄ tu Kirisi Kuyie mbiraà? ⁶⁴ Kè Yesu ò t̄ēñné ke d̄ò: Ε̄ε, a t̄i mbéi, n né di náam̄mu ke tú di bo yà Onit̄ibire kè dè k̄ari Kuyie mmuw̄érímú mum̄ou yie mbakù you, kè dè yà kè dè cutinì nè yewetè.

⁶⁵ De m̄d̄nnì kè ikuó niùti diewèε k̄t̄é o yaàbòri ke d̄ò: Ò s̄āā nKuyie nku, ti t̄énke í dò nk̄ēmbaa wèè bo náké ò d̄d̄ò mèè yei. Di k̄èemu di mómm̄ambe ò s̄āāmmè Kuyie, di yemmè d̄omm̄e?

⁶⁶ Kè bèε ò t̄ēñné ke d̄ò: Ò dò nk̄ékuomu.

⁶⁷ Kè bè nsuu o ìk̄è tinánt̄ōt̄i koò dukù yenac̄ekuute, kè betabè ò bèmmu ke tú: ⁶⁸ F̄ó nKirisi náké wèè da poté.

Pieri do parikèmè ke d̄ò ò í ȳé Yesu

(Wénté Mariki 14:66-72 nè Duku 22:56-62 nè Isāā 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kè Pieri baa nkari kudànkù miεke, kòò nitipot̄ōnt̄i m̄ouu ò nàké ke d̄ò: A múnke do neín̄emu Yesu Nansaretì kou.

⁷⁰ Kè Pierii parikè ke d̄ò: N yí ȳé a dó ke n náké t̄i.

⁷¹ K̄éité kényet̄i, kòò nitipòkù t̄ouu ò yà, kénáké bèè dè bo ke d̄ò: Onit̄i yie mmúnke do neín̄emu Yesu Nansaretì kou.

⁷² Kè Pieri tó yete k̄eparikè ke d̄ò: Bit̄i, n yí ȳé de kóo niti!

⁷³ Kè dèe yíe sám̀pó, bèè dè bo kè bèe náké Pieri ke d̀: A m̀enke tú Kadidee kou nwe, ti bantému a náaànti. ⁷⁴ De m̀onni kè Pierii d̀ake yíe k̀eparikè ke d̀: N yí yé de kóo niti.

De m̀onni kè tekotee kuó. ⁷⁵ Kè Pierii denteni Yesu do ò náké ti ke d̀: Tekote bo nyóó kuó nkáa parikè kuce m̀etáati ke tú a í n yé. Kè Pieri yè kénkuò mmèdiè.

27

*Bè do dàkemè ke bo kuó Yesu
(Wénté Mariki 15:1 nè Duku 23:1-2 nè Isāā 18:28-32)*

¹ Ikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè kè bèe tíi ndikũnweñni sèi kédake ke bo kuó Yesu, ² kóó bou kékote kédúo mPidati Odommu kabe kóo kùmàndáa.

*Sudaasi do nùrínemè omáa
(Wénté Yesu Tōrè 1:18-19)*

³ Sudaasi wèè fité Yesu ò yà dii m̀onni bè yóo kuómè Yesu kédemmu mediè, ke t̀énné medítibii nsipísitáati kédúo nyikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè ke d̀: ⁴ N d̀ò mèyei mme ke di fiténè wèè í càarè m̀umamù kè di bo kuó. Kè bèe ò t̀énné ke d̀: Ti kpèti í bo, dè tú a kpèti nti. ⁵ Kè Sudaasii útóo idíítí Kuyie ncĩètè mieke káyè kékote kénúnné omáa.

⁶ Kè ikuó niùbè kó bekótíbèe kouté de kó idíítí ke d̀: Ti kó ikuó í yie nti bo ò ànnémè Kuyie ncĩètè kó ditou mieke, ke yé mukũ nkó idíítí nyimè.

⁷ Kè bèe wènné kénáké, kè ò t̀úóté kédonténè oyaamarì m̀ou kó kupaku ke bo nkũri bepòòbè. ⁸ Deè kpéi nte kè bèe yu de kó kupaku nè yiénni ke tú: Mukũ nkó kupaku. ⁹ Mèmme kè dèe d̀ò Kuyie mpānāaànti náaàntò Sedemii do náké ti ke d̀: Bè t̀úóté medítibii nsipísitáati Isidayeeribe do ò taá nyi, ¹⁰ ke donténè oyaamarì paku kéndonnè ti Yiè nKuyie ndo ti nákémmè.

*Bè do kàtenemè Yesu Pidati borè
(Wénté Mariki 15:2-5 nè Duku 23:3-5 nè Isāā 18:33-38)*

¹¹ Kè bèe katenè Yesu Pidati Odommu kabe kóo kùmàndáa borè kòo ò beke ke d̀: F̀óó tú Sifube kóo kpààtàà? Kè Yesu d̀: Èé, a ti mbéi.

¹² Ikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè kè bèe nwátiri Yesu, ò me nyí mbè t̀énné timati. ¹³ De m̀onni kè Pidatii ò beke ke d̀: A í yo bèe tu a d̀ò m̀èe yeinaà?

¹⁴ Bá Yesu í nhò t̀énné timati kè dèe ò di mediè.

*Bè do f̀eũmmè Yesu
(Wénté Mariki 15:6-15 nè Duku 23:13-25 nè Isāā 18:39-19:16)*

¹⁵ Bá dii yentébanni kùmàndáa do òó f̀i nkukpetínkù kumáa ndi ditĩnni yè nwèe f̀i nkù. ¹⁶ Ke ś nkukpetínkù makù bo dikpetintou kè bèe kù yé bəmou kè ku yètiri tu Barabaasi. ¹⁷ Kè

Pidatii beke ditĩnni ke dò: Di dó n fĩ nwe, Barabaasaa kè Yesu bè tú wè Kirisi?

¹⁸ Kè yé ò do yémèmu ke dò mbè pĩ nYesu be mieke ò péi mènè kpéi nke.

¹⁹ Kè bè nkpaá ke bekù kè Pidati pokùu tōnní kè bèe ò nàké ke dò: A báá ta onitì yie nkpeti ò í cààrè mùmamù, ke yé nh àkénèmè tidòuntì keyènkè kie nho ìnkè.

²⁰ Ikuó nùbè nè dihei kó bekótibè kè bè nsukíí benitibè ke tú: Di yĩ bèe fĩ mBarabaasi kékuo Yesu. ²¹ Kè Pidatii yíé ké bè beke ke dò: Bédé memme n fĩ mbe we? Kè bè dò: Barabaasi! ²² Kè Pidatii bè beke ke dò: N né bo yĩme Yesu bè tú wè Kirisi? Bəmou kè bè dò: Baaké we kudapāātí! ²³ Kè Pidatii yíé ké bè beke ke dò: Ò dòò òmme yei? Kè bè dake pĩéké ke dò: Baaké we kudapāātí!

²⁴ Kè kutoweku dake déúkú kè Pidatii banté ò í yóó namè kédòò tìmatì kényènté menie nkénite ditĩnni ìkè ke dò: N yí te onitisàù yie nkó mukũũ, di kpeti nti. ²⁵ Kè benitibè bəmouu ò tēñné ke dò: O kó kusĩnkù tí do tĩnti nè ti bí.

²⁶ Memme kè Pidatii fĩ mBarabaasi kéduó nkè bèe puotí Yesu yedá, kédeè kòo wè mbè duó nkè bè bo ò baaké.

Tihāāpòntì do daúmè Yesu

(Wénté Mariki 15:16-20 nè Isāā 19:2-3)

²⁷ Kè tihāāpòntii ò kàtenè Pidati cītè kětíí ndihāāpòntĩnni dimou kóo munné, ²⁸ kédeite Yesu yààti kóò dàtínné diyabòrì wũārì, ²⁹ kéduake ipo kó dipì kóò òó, kóò pií nho nùtè youte kupààti kénínkú o ìkè koò daú ke tú: A kpeñnàà Sifube kóo kpààti!

³⁰ Kè suu o ìkè tinóntōũti ke puotì o yuu kuhāri. ³¹ Bè ò daá dìi mǎnni kédeè kédeite o yaabòrì wũārì kéwēte kóò dàtínné o yààti kénkòrinè ke bo baaké.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Mariki 15:21-32 nè Duku 22:26-43 nè Isāā 19:17-27)

³² Bè yènni dìi mǎnni dihei kéconè Simə Sidenni èi kóo niti kóò pĩñné muwērimú kéduó nkòo tə Yesu dapāātí. ³³ Kè bèe tuake dibòrì mari kè bè dì yu ke tú Kodikotaa dèè tu kuyukšũ.

³⁴ Kè tihāāpòntii ò duó mmenie mmèè kəorenè mutie mùu kòu kuyonku, kè Yesu yááké kényete bá ò í nyà.

³⁵ Kè bèe ò baaké kudapāātí ìnkè kētāā tété kětótí o yààti, ³⁶ kédeè kénkari koò bà. ³⁷ Kéwāri tedabəetè ìnkè mùu kpéi nte kè bè ò baaké ke dò: Yie nweè tu Sifube kóo kpààti kédanne kudapāātí yómmè. ³⁸ Kè bèe baakénè benitikòube mabè bèdébè kóo pènnè yie nho bakù yóu otòu kucānku.

³⁹ Kè bè m̀pènkù koò sǎá nke bókii yeyo ke tú: ⁴⁰ Fš nwèè sòò yĩ a bo pǎnte Kuyie ncītè kéwēte ké tè maá yewe yètāāti mieke, deeté amàà! Kàa tu Kuyie mBire nde, cúténí kudapāātí ìnkè.

⁴¹ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè ikuó wããbè nè dihei kó bekótíbè kè bè múnke nho daú ke tú: ⁴² A deeté betòbè a me nyí na ke deeté amáà, kàa tu Isidayeribe kóo kpààti nwe, cúténí kudapãáti ìnkè ke ti né na kényie nha kpèti. ⁴³ A mè ndómè Kuyie nku, kè kù da dómu kù tũ nda deeté ke yé a yémme a tú ku Bire nde.

⁴⁴ Bè do baaké bèè nitikòbè kóò pèénnè, kè bè múnke mme nhò sãá.

Yesu kumè

(Wénté Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49 nè Isãã 19:28-30)

⁴⁵ Diyie còmú dii mòmni yeyo kè dèe biite ketenkè kemou, kèmbi ke yàa tuakenè tewebiètè mètàãti. ⁴⁶ Tewebiètè mètàãti mòmni, kè Yesu kuó mmediè ke dò: Edoyii, Edoyii, damasabatannii! (Dèè tu Kuyie, Kuyie, dè dómme kàa n yóu!)

⁴⁷ Bèè dè bo kè bèmabèe keè ke dò: Ò yu Edii nwe.

⁴⁸ Kè be kóò mòmni coké kéméúnní disòsũò menéyãã nkécóó nkuhãri yómme kèyoutoo Yesu koò bo yà. ⁴⁹ Kè bèmabè nnáa nke tú yóu kè ti yà kè Edii bo katení kóò deeté.

⁵⁰ De mòmni kè Yesu wète kékuó mmediè nkétòte.

⁵¹ Kuyààkù kùu do pi Kuyie ncifètè mièke ikuó nenti bo kùu fáá kè kùu kètè ku yuu nè ku fũóní, kè ketenkèe sântè kè yepèrèe può. ⁵² Kè ifõtii pootè kè besükùbè bèè do dó Kuyie nke ku kè bèe yánté, ⁵³ Yesu yánté dii mòmni kédeè kè bèè ta Sedisademmu kè benitibè péuu be yà.

⁵⁴ Odommu kòbe kó kuhãpònkù nè tihãpònti teti nè ti bè do baa Yesu fãti kè bèe yà ketenkè sântèmè nè dèè kó dimàà dòò kè kufõwáá mbè auté kè be dò: Onitì yie mmènke tú Kuyie mBire nde. ⁵⁵ Ke sò mbenitipòbè mabè péu bèè do neitinè Yesu ke pí nho tómmú ò bo dii mòmni Kadidee kè bè còmú medétimè ke wúónní. ⁵⁶ Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa kou nè Maari Isaku nè Sosefu be yõ nè Sebedee kó ibí yõ.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56 nè Isãã 19:38-42)

⁵⁷ Kuyuoku mòmni kè tikpàti yiè mmòmni tuakení kòo yètiri tu Sosefu Adimatee eì kou, kòo tu Yesu kou. ⁵⁸ Kòo kote kémoo dinùu Pidati ke bo túóté Yesu, kè Pidatii duó nkè bèe wè nhò duó. ⁵⁹ Kè Sosefuu túóté Yesu kóò pãũ nkuyaàsààkù, ⁶⁰ kóò dáu wenwe Sosefu ò keú kùu fãti pánkù ke bía nditári kèpoo nkéité. ⁶¹ Kè Maari Makitadaa eì kou nè Maari tòu kè bè dè bo ke kari ke co kufãti.

Tihãpònti bàamè Yesu fãti

⁶² Kè dèe wenté bè ãã bénné dii yiè teomputè kó mudii kó kukünwentóo, kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè Fadisĩbe kè bèe kote Pidati cifètè ke dò: ⁶³ Okótì, ti kpaá yému de kó siyáàbisí yiè nsòò kpaá fòu ke náá nti ke tú ò bo kú ke yánté diyie tãánni yiè. ⁶⁴ Duó

nkè bè mbaa o fōti ke dō yewe yētāāti, o tancòumbè yàà bo sari mēè kpéí nkòò dèite kēsouté ke dō: Ò yānté, kè dè dōò memme de kó siyāàbìsì bo pēēté siketisi.

⁶⁵ Kè Pidati dō: Dè wenni, ntenè tihāāpònti, kōtenè ké tì bānne kè tì mbaa kufōti mesàà ndi dō mēè botí.

⁶⁶ Kè bèe kōte kēpoo nkufōti mesàà nképōnné kédeè kébanne tihāāpònti.

28

Yesu yāntémè

(Wénté Mariki 16:1-10 nè Duku 24:1-12 nè Isāā 20:1-10)

¹ Kè Sifube kó teompūtèe pēēté kè Maari Makitadaa kou nè Maari tōu kè bè nkōri dimāāsì yiè dikūnweñni Sifube kóò tōnketè yiè ke bo síéké Yesu fōti. ² Kè bè nyóó daate kè ketenke sàntè mediè, kè Kuyie ntōnni cùténì ke pòòte ditāri ke kari di ñnkè, ³ ke pīnti ke dō nfetaafè 55 mííté kè dè ndōmmè, kè di yààti péi ke dōnnè tipààkónti. ⁴ Kè kufōwaa nhauté tihāāpònti kè tì ñkpeutí ke duò ke dō nti ku. ⁵ Kè Kuyie ntōnni náké benitipòbè ke dō: Díndi bá nyīèkù n yému ke dō ndi wanti Yesu nwe bè sòò baaké wè, ⁶ kéndōnnè ò sòò di nàkémè ke dō ò bo yānté, ò yāntému, ò í bo diè, kōtenni kēyà ò do duó dè, ⁷ kékōte mecāā nkénáké o tancòumbè ke dō ò yāntému ke di niiténè Kadidee di yóó ke nhò yà. N do mōke tinti ke bo di náké.

⁸ Kè bèe íté mecāā nkufōti borè nè kufōwaa, kè kuyēñnaatí diekù wēte ke bè bo. Kè bèe coké kénkōri ke bo náké Yesu tancòumbè dèè dōò, ⁹ ké nyóó daate kēyà Yesu kòò kèrínì be ìiké ké bè dōu nke dō: Di kpeñnàà?

Kè bèe nínkóo o ìiké kóò dōu. ¹⁰ Kòo bè náké ke dō: Kufōwaa mbá ndi bo, kōtenè kénáké n tancòumbè kè bèe kōte Kadidee bè yóó ke nni n yà.

Bè do yēmmè tihāāpònti báa náké Yesu yāntémè

¹¹ Kè benitipòbèe íté kénkūnti, kè tihāāpònti tii do baa kufōti kè tì kó timatii kōte dihei mièke, kénáké ikuó niübè kó bekótibè dèè dōò. ¹² Kè ikuó niübè kó bekótibè nè dihei kó bekótibè kè bèe tí nkénáké kéduó ntihāāpònti idíítí mediè, ¹³ ke dō: Di yí o tancòumbè beè kōtenì ke sá ndi yē nke duó kè bè ò tūóté. ¹⁴ Kè kùmandáà tì kèè ke dō ke di pī nti bo ò bārmú kòo di yóu.

¹⁵ Kè tihāāpòntii yie mbè yē mmù, kécōuté idíítí kè de kó tināāntii pité Sifube cuokè ke kpáá bo nè yíennì.

Yesu do tōmmè o tancòumbè

(Wénté Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49 nè Isāā 20:19-23 Yesu Tōrè 1:6-8)

¹⁶ Kè Yesu tancòumbè tepíítè nè omáà kōte Kadidee kó ditāri ñnkè, Yesu do yē mbè yóó máá dè. ¹⁷ Bè ò yà dii mōnni kénínkóo

o ìkè kòò d̄ou, bá nè m̄emme bèmabè í nyie ke dò nYesu nwe.
¹⁸ Kè Yesu bè t̄ónnè ké bè n̄aké ke d̄ò: Kuyie nni nduómmu
 muw̄erímú mum̄ou ketenkè ìnkè nè keìnkè mīeke. ¹⁹ K̄ot̄enè
 kutenkù kum̄ou, k̄ew̄aá nyibotí im̄ou mīeke n kó bet̄ũmbè, ké m̄
 bè ãã bàt̄émmù Cice nè debire nè Muyaánsààmù be yèt̄irì, ²⁰ ké
 bè n̄aké kè bè ntũ n di duó nyì tié nyim̄ou. N yó ndi bon̄emu
 yem̄òrè yem̄ou kè kutenkù yàa deènè.

Mariki wàrimè tináaṅsààtì Di mpátíri tɔ tii náaṅtì

Yesu tancóumbè tepíítè nè bedébè kòò mǎu bè tu wè Mariki weè wàri di mpátíri. Ò do tú Sedisademma eì kou nwe, kòò yō yètìri tu Maari (Yesu Tārè 12:12). Bè í nàké o cice yie kpèti. Mariki kó dipátíri dii tu dipátíri dii kēñni tináaṅsààtì kó yepáte mièke.

Mariki kó dipátíri ò di wàri Odommu kǎbe kpéi nke, ke bè náá nKirisì tumè ti Yiè nKuyie nkóo tǔnti kù tǔnni wè kòò bo pĩ nKuyie nkó mutǔmmú, de kó dipátíri wàri ke náá nYesu pĩ mmùu tǔmmú mmu, Kuyie mpāñáaṅtì náaṅbè nàké mùu kpéi (Esaii 42:1-21, 49:1-7). Mariki né dǎke ìkú tii ìnkè ò wǎu dii mǎnni o pátíri tii tu: Tidièti Yesu dǎò tii, tii benkú ò tumè Kuyie mBire.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dǔmmè

1. Isā-Batiisi náammè Kuyie nnáaṅtì nè ò ānnémè Yesu bàtémǔ (1:1-13)
2. Yesu otǔnti pĩ mmùu tǔmmú (1:14-13:37)
3. Yesu otǔnti yiemǔ Kuyie nkpeti ke yàa kúnè (14-15)
4. Yesu otǔnti yǎntémè ke na mukũ (16)

Isā-Batiisi náammè Kuyie nnáaṅtì

(Wénté Matie 3:1-12 nè Duku 3:1-18 nè Isā 1:19-28)

¹ Kuyie mBire Yesu Kirisì kó Tináaṅsààtì keténè, ² Kuyie ndo nàké tinti ku pāñáaṅtì náaṅtò Esaii ke dǎ:

N yóo duónkomu n kóo tǔnti

wèè yóo niité kètũntè a ce.

³ Weè pĩèkù dikpáa mièke ke tú:

Tũntenè ti Yiè nkó kuce,

séinnè o ce.

⁴ Tii dǎò Isā-Batiisi bo dii mǎnni dikpáa mièke ke náá nke tú: Duónnè kè bè di dǎò bàtémǔ dèè benkú ke tú di dèmmu di yei, nkéceete, kè Kuyie nhütè di yei ndi dǎò mè.

⁵ Kè Sudee kó kutempè nkǎbe bemma nè Sedisademma kǎbe bemma kè bè nkǎròo o borè ke dáanko be yei nkè Isā bè āā bàtémǔ kukó Suditèè mmieke.

⁶ Kè weè Isā ndáátì diyaàbòri dii dùǎkénè yòyó kó ticitì ke bou fenaàkǎnfè o ka, kòò kó mudii ntú ico nè ticiètì. ⁷ Kòò nnáá nke tú: Wèè n tũnni ò deumu ke m pèètè n yí tũðke m bo sǎnnémè kéütè o neütì. ⁸ Mí n di āā bàtémǔ nè menie mme, kè wenwe bo ndi āā bàtémǔ nè Muyaánsààmù.

Bè ànnémè Yesu bàtém̀m̀ ǹ dibòò ò benném̀
(*Wénté Matie 3:13-4:11, ǹ Duku 3:21-22, 4:1-13 ǹ Isāā 1:31-34*)

⁹ De kó dimònni k̀ Yesu ỳenni Nansareti, Kadidee kó kutemp̀, nke Isāā-Batiisii ò ànné bàtém̀m̀ kukó Sudit̀ēē miēke. ¹⁰ Ò ỳetini dii m̀nni meniē mmiēke k̀ tiwetii kpeté k̀ Muyaáansààm̀u cùténì o ìnkè ke dònne dikpetinónkperi. ¹¹ K̀ bèe keè metamm̀ mam̀ ỳennim̀ k̀ ìnkè ke tú: A tú m biré nde k̀ n da dó mesàà, ke da tá mediè.

¹² Dende bàmbà nk̀ Muyaáansààm̀u tanné Yesu dikpáà miēke. ¹³ Kòo k̀ d̀ yewe sipísinàà k̀ dibòò ò beú, kòo bo tikpasinti miēke k̀ Kuyie ntòrè p̀i nho tómm̀.

Yesu yum̀ o tancóumb̀ k̀tibè

(*Wénté Matie 4:12-22 ǹ Duku 4:14-15, 5:1-11*)

¹⁴ Bè kpetinné dii m̀nni Isāā k̀ Yesu k̀te Kadidee k̀ennáá Tináansààti Kuyie nkpeti ke tú: ¹⁵ Kuyie ndo nàké dii m̀nni k̀péi, dii t̀òkè, k̀ k̀ t̀óté ke bo kanne ku kpààtiyuu, ceetenè di borim̀ k̀yie nTináansààti.

¹⁶ Diyìè mari k̀ Yesu mpéké Kadidee kó meniē nnùù k̀yà Simòò ǹ o nantè Ìntidee k̀ bè buò mmuỳnditim̀u meniē, ke ỳè bè do túm̀è beỳnwamb̀è mbè. ¹⁷ K̀ Yesu bè nàké ke d̀: N t̀unnenè k̀ n di d̀ò benitiwamb̀è.

¹⁸ K̀ bè p̀ankèe ỳou be ỳinditirè kòò t̀unne.

¹⁹ K̀ Yesu ỳíè d̀tòò k̀yà Sebedee kó ibí Isaku ǹ o nantè Isāā k̀ bè m̀nke bo be dabek̀u miēke ke d̀ori be ỳinditirè. ²⁰ K̀ Yesu bè yu k̀ bè p̀ankèe ỳou be cice Sebedee ǹ betòmb̀è kudabek̀u miēke kòò t̀unne.

Yesu bètim̀ dibòò onit̀i miēke

(*Wénté Duku 4:31-37*)

²¹ Teom̀p̀utè ỳiè Yesu ǹ o tancóumb̀è k̀ bèe k̀te Kapennaummu, k̀ Yesu ta kutíintouku k̀ennáá mbenit̀ibè Kuyie nnáant̀i. ²² K̀ d̀èe bè di mediè nnè ò bè nàá mmèè botí, ke ỳè ò do í bè nàámm̀è ikuó wààb̀è k̀m̀e, ò do bè nàánnè muẁrím̀u m̀mu.

²³ Ke s̀ nnonit̀i m̀ou bo de miēke k̀ dibòò mari ò ta, kòo kuónko ke d̀: ²⁴ Ti kpeti d̀omme Yesu Nansareti kou, a k̀tení ke bo ti kuðmaà? Ti ỳemu ke d̀ nha tú Kuyie ntònni ẁè, ẁèe kpa meyèi.

²⁵ K̀ Yesu di péi nke d̀: Cíéké k̀yè onit̀i ỳiè mmiēke!

²⁶ K̀ dibòò kpekii de kóo nit̀i k̀ekuónko mediè nkéyè. ²⁷ K̀ d̀èe di benit̀ibè bəm̀ou, k̀ bè mbékú betòb̀è ke tú: Ba nni m̀mu diè? Tináam̀p̀ant̀i mat̀i b́nè! Ò m̀òke muẁrím̀u ke péinko yebòkè k̀ ỳè d̀òri ò ỳè mm̀u.

²⁸ Menm̀e kòo ỳetir̀i p̀ankèe feité Kadidee kó ketenkè miēke.

Yesu do miékùnnemè bemuɔmbε péu
(*Wénté Matie 8:14-17 nè Duku 4:38-41*)

29 Bè yènní dii mǎnni kutíintouku kè Yesu níkari Simɔɔ nè ǎntidee be cǐtè kè Isaku nè Isāā kè bèe ò neinè, 30 kénsó Simɔɔ pokù yō mǎ nkòo kǎnti tǎnni mediè kòò duó kè Yesu tuǎkoo kè bè pǎnkee ò nàké o kpéi. 31 Kè Yesu kǎtoo ò duó dè, ke pǐ nho nǔtè, kòò ínni, kòo miété kòo kǎnti bonke, kòo waá mmudii kè bè duó kè bèe di.

32 Diyìè ta dii mǎnni kè bè nítauo bemuɔmbε bemou nè yebǎkè ta bè. 33 Dihèi kǎbe bemou kè bè ntikoo ò bo tèè cǐtè miéke dibòri nuù. 34 Kè Yesu miékùnnε bemuɔmbε péu bèè do mǎ mmumǎmmú mubotí mubotí kébeti yebǎkè péu yèè do ta benitibè, ò í nyie nkè yè bo nnáá ke yé yè ò yémèmu.

Yesu do náantemè Kuyie náantì Kadidee kó mutantáá

35 Kukūnwentóo kè dè kraá bi mediè, kè Yesu íté kékenténè sicéí kémbáá nKuyie. 36 Simɔɔ nè o népobè kè bèe kǎte o wammù. 37 Bè ò yà dii mǎnni kòò nàké ke dǎ: Benitibè bemou da waámmu.

38 Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Ti kǎtenè tipítì teti sihekési miéke kè m bè nàké Kuyie nnáantì, ke yé deè kpéi ntemè kè n kǎtení.

39 Merǎmε kòo nícenti Kadidee kó ketenkè kemou ke náante Kuyie nnáantì titíintouti miéke, ke beti yebǎkè yèè ta benitibè.

Yesu miékùnnemè dikǎnni
(*Wénté Matie 8:1-4 nè Duku 5:12-16*)

40 Diyìè mari kè dikǎnni marii kǎtení Yesu borè kénínkóo o ìkè kóò bántè ke dǎ: Kǎa dǎ a bo na ké m miékùnnε kè n wenke.

41 Kè mesémǎε pǐ nYesu kòo youte o nǔtè kóò kǎáké ke dǎ: N dǎmu, miété kéwenke.

42 Dεnde bǎmbà kè tikǎnti deè kòo wenke. 43 Kè Yesu pǎnkee ò cau nweti weti ke dǎ: 44 A báá yie nkénáké òmǎu dèè dǎdǎ, kǎte kébenke a máá ikuó nǔtì, kédǎdǎ Mǎyiisi dǎu nyii kuó, kè dεe benke benitibè bemou a miétémè.

45 De kóo niti itóo dii mǎnni kénnáantoo de kó tináantì ké ti pité tipítì timǎu, nè de kpéi mbá Yesu ténke í nna ke ta dihei mari, kémbó mekentímè kè tipítì timǎu kǎbe kǎròo o borè.

2

Yesu miékùnnemè kuhǎùkù
(*Wénté Matie 9:1-8 nè Duku 5:17-26*)

1 Kè dè dǎ yewe mayè kè Yesu wète Kapennaummu, kè bèe keè ò bomè tecǐtè matè. 2 Kè benitibèe tíinko péu bá mefiè nténke í nkpaá nè ditowaào, kè Yesu mbè náà nKuyie nnáantì.

3 Kè benitibè mǎbèe tuǎkení bènáà ke tǎ kuhǎùkù. 4 Ditǐnni dεu mèè kpéi bè í nna ké kù tuǎkenè Yesu borè, ke yóu kédeke kéduute timǎmmuntì Yesu berinè dè, ke cǐũnko be òkù nè ku

dòu. ⁵ Kè Yesu nwúó mbè tàmè ke dò nhò bo kù miékùnne, kénáké kuhòkù ke dò: M bire n da cǐǐmmu a yei.

⁶ Ke sǐ nyikuó wǎǎbè mabè dè kàri, kéntoti be yèmmè ke tú: ⁷ Dè dòmmè kòo nìti yie ndàátí ke náá mmie mbotí? Ò càari Kuyie nyètìrì ndi, kè dè í tú Kuyie mmáà we mbo na kécǐǐ mmeyei? ⁸ Kè Yesu pǎnkee banté bè toti ti be yèmmè, kè bè beke ke dò: Dè dòmmè ke di toti meyèmmè memme kó kubotí? ⁹ Òndè í yóu nè dèterè? M bo yǐmè bè da cǐǐ nha yeinaa, kè m bo yǐmè íté kétúóté a dóu kékété? ¹⁰ N né dó kè di bantému ke dò nhOnitibire mǎke muwērímú ketenkè ñnkè ke bo na kécǐǐ mmeyei. ¹¹ Ò me nyí kénáké kuhòkù ke dò: Íté kétúóté a dóu kékò, kè mǐ me nyè.

¹² Ò b́ei memme kè kù pǎnkee íté kétúóté ku dóu kè benitibè bemǎu nkù wúó nkè kùu yè, kè dèe bè di bemǎu, kè bè ndéúkunko Kuyie nyètìrì ke tú: Ti mu nyí yà die mbotí nè ti bomè.

Yesu yumè odǎmpòdǎutíwè mǎu bè tu wè Defii
(Wénté Matie 9:9-13 nè Duku 5:27-32)

¹³ Kè Yesu wète ḱeyè ḱempké Kadidee kóo dǎmèèrì nùu ke kunitisùkù ñkǎròo o borè kòò bè tiè. ¹⁴ Ò pǎnké dii mǎnni ḱeyà Adifee kó debire Defii kóo kàri bèè cǎu dǎmpòò be kóo biròò, kè Yesu ò yu ke dò: N tǔnne!

Kè Defii íté kóò tǔnne.

¹⁵ Yesu nè o tancóumbè kè bè ñkari Defii cǐǐtè ke yo, ke wǎǐnnè bèè cǎu dǎmpòò nè benitibè tǎbè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè, ke yé benitibè do bè tǔmmè péu. ¹⁶ Ikuó wǎǎbè Fadisǐǐbe kó fɛnafɛ kǎbe yà dii mǎnni kè Yesu wǎǐnnè bèè cǎu dǎmpòò nè benitibè tǎbè bè do tú bè mufòmму yeimu yembè ke yo, ḱebeke o tancóumbè ke dò: Dè dòmmè kóo wǎǐnnè bèè cǎu dǎmpòò nè mufòmму yeimu yembè ke yo?

¹⁷ Kè Yesu keè ḱe bè nǎké ke dò: Dè í tú bèè kǎnti naati beè wanti otánti, bemuǎmbe beè wanti otánti. N yí kǎtení ke wanti bèè yèmmè dò mbè wenni, n wanti bèè banté bè mbe ke dò mbè tu benitiyeibe.

Menubóummè
(Wénté Matie 9:14-17 nè Duku 5:33-39)

¹⁸ Diyie mari kè Isǎǎ-Batiisi kó betancóumbè nè Fadisǐǐbe kǎbe kè bè mboú dinùu, kè benitibè mabèe kǎte ḱebeke Yesu ke dò: Dè dòmmè kè Isǎǎ-Batiisi tancóumbè nè Fadisǐǐbe kǎbe kè bè bou dinùu bá fǐ nkǎbe í bou. ¹⁹ Kè Yesu bè tǔnné ke dò: Di yèmmè dò nhoniti tòu dii mǎnni o pokù o népobè bo na ḱebouú dinùu kòo kpaá bè bonàà? Biti! Bè báá na ḱeyóu mudii ò bè bonè dii mǎnni. ²⁰ De kó yewe kpaanímu kè bè bo deite wèè tòu o pokù, kè de yiè tǔǎke bè bo bou dinùu.

Dèpǎnnè nè dekótírè kó tináañti

21 Bè 5̄5 í nyá nkuyaàpànkù kukótíkù ìnkè, kàa mè d̄d̄d̄ kupànkù bo ȳũ nkukótíkù kè dikētírì ðàke ðeuke. 22 Bè 5̄5 í ncũś menaà mpàmmè tidouti kótì kàa mè d̄d̄d̄ tidouti bo pote, kè menaà ncake nè tidouti ðeməu. Menaà mpàmmè dò nkéncũđ tidouti pànti nti.

Yesu wèè baké teompùtè

(Wénté Matie 12:1-8 nè Duku 6:1-5)

23 Teompùtè matè yiè kè Yesu mpēnké ðepaa mmarè miεke, kòo tancòumbè nkááte tidiiti. 24 Kè Fadisiēβεε ò nàké ke d̄: Wénté a tancòumbè d̄d̄ri dè, ba nkprí nte kè bè d̄d̄ri ikuó yete dè teompùtè yiè? 25 Kè Yesu bè tēhné ke d̄: Di í kàa ndikònni do pī nDafiti kòo d̄d̄mè wenwe nè o kəbaa? 26 Ò do tamè Kuyie ncfētè, ikuó niùti diewè Abiataa kó dimònni, kétúóté p̄ēēbè bè p̄a bè Kuyie, kè bèe cááké wenwe nè o kəbe, òmòu do í dò nkécááké bè kè dè í tú Kuyie nkuó niùbè máàà?

27 Kè Yesu bè nàké ke d̄: Kuyie ndòd̄ teompùtè oniti kprí nke, kù í d̄d̄ oniti teompùtè kprí. 28 Onitibire bakénèmu teompùtè.

3

Yesu miékùnnemè wèè bakù fāũ teompùtè yiè

(Wénté Matie 12:9-14 nè Duku 6:6-11)

1 Diyiè mari kè Yesu wēte kéta kutiíntouku kòo niti m̄u dè bo kòo bakù fāũ. 2 Bèè d̄ó kēwátí Yesu, kè bè nhò wùó nke bo yà kè nsà ò bo miékùnne ðe kóo niti teompùtè yiè. 3 Kè Yesu náké ðe kóo niti wèè bakù fāũ nke d̄: Íté, kécóm̄mú ðie mbenitibè cuokè! Kòo íté kécóm̄mú.

4 Kè Yesu bè beke ke d̄: Ikuó yē nti d̄d̄ mesà̀nàa kè meyei nteompùtè yiè? Ì yē nti ðeetè onit̄a kè tí ò kùo?

Kè bè ndò nyúóó. 5 Kè Yesu bè wénté wénté nè kemieke, kòo yèmmèe caàrè be to kpeñnimè, kòo náké ðe kóo niti ke d̄: Youte a bakù!

Kòo youte kè kù p̄anke miété.

6 Kè Fadisiēβεε yènní ké p̄ankeε tíinnè Edoti kó fenafe kəbe ke bo yà bè yóó yīmè kékua Yesu.

Yesu miékùnnemè bemuəmbε péu

(Wénté Matie 4:25, 12:15-16 nè Duku 6:17-19)

7 Yesu nè o tancòumbè kè bèe íté kékote Kadidee kóo dà̀mè̀rì bíkè kè kunitisükù nhò tũ, bè do bonní Kadidee, nè Sudee 8 nè Sedisadεmmu nè Idumbee, nè yehékè yèè bo Suditēē kó kukó nyàà ndi nè yehékè yèè t̄kénè Tiiri nè Sit̄ō yε kəbe. Kè bè ñkòrì Yesu borè ke yé bè do yomè ò d̄d̄ri dè. 9 Kè Yesu náké o tancòumbè ke d̄ bèe ò waanní kudabekù kè kù nhò t̄kénè, benitibè yàa bo ò èüté mèè kprí. 10 Ke yé ò do miékùnkómè

benitibè kè deè nte kè bemuambe ndeiti ke bo ò kàáké. ¹¹ Kè yebòkè ta bè níí ò yà, kénínkóo o ìnkè kékúónko ke dò: A tú Kuyie mBire nde. ¹² Kè Yesu bè cau weti weti ke dò yè báá náké ò tú wè.

*Yesu tãátémè o tancòumbè tepítè nè bèdébè
(Wénté Matie 10:1-4 nè Duku 6:12-16)*

¹³ Kè Yesu deke ditàri ìnkè kényu ò dó kényú bè, kè bè nkòròo o borè. ¹⁴ Kòo tãáté benitibè tepítè nè bèdébè, kè bè bo nhò bonè, ¹⁵ kòò bè tũs nkè bè náante Kuyie nnáanti, kòo bè duó mmuwērímú be yó mbetìnèmu yebòkè. ¹⁶ Nte benitibè tepítè nè bèdébè ò tãáté bè kó yeyètè: Simoo kòo o yu ke dò Pìeri, ¹⁷ nè Sebedee kó ibí, Isaku nè o nantè Isãã kè Yesu be yu ke dò: Boannèrikèesi (dèè tu fetapíèfè), ¹⁸ Æntidee nè Fidipu nè Batidemii nè Matie nè Tomaa nè Adifee kó debire Isaku, Tadee Simoo Sedoti kó fenafe kou, ¹⁹ nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu cīètè kòbe do dómè kóò dèite

²⁰ Kè bèè konní tecīètè kè ditínni wēte kətíínni bá Yesu nè o tancòumbè í mpèté mefiè nke bo di. ²¹ O cīètè kòbe ti kèè dii mònni kékoteni ke bo ò dèite ke yé bè do náámmè ke tú o yèmmè í naati.

*Tecīètè tèmáà kó mutotímù
(Wénté Matie 12:22-32 nè Duku 11:14-23, 12:10)*

²² Kè ikuó wãábè bèè do yènni Sedisadèmmu kè bè ntú: Obòokpààti weè bo o mièke, nè weè kó muwērímú mmu ò bètìmè yebòkè.

²³ Kè Yesu bè yu ké bè ãnté ke dò obòokpààti bo yíme kèwēte kèbeti obòokpààti? ²⁴ Kè dikpààtiyuu dimáà kòbe toté ke kpa mbemáà de kó dikpààtiyuu bá nhã ke bo. ²⁵ Kè tecīètè temáà me ntoté ke kpa ntemáà de kó tecīètè bá nhã ke bo. ²⁶ Kè nsà kè obòokpààti toté ke kpa nhomáà, kè meyatimè bo o cuokè o kpàti bá nhã ke bo, ti bo deè.

²⁷ Òmòu báá na kéta onitikperì cīètè kèhéi o kperè, kè í keté koò boú, kòò me nhò boú ke dèè de mònni ò bo na kèhéi o kperè demòu o cīètè mièke.

²⁸ Timómmonti nti n di náámmè Kuyie mbo cīé mbenitibè be yei mmemòu nè yesáambè bè kù sãã nyè. ²⁹ Wèè me mbo sãã Muyaánsààmù Kuyie mbáá ò cīé, o yei bo mbo o ìnkè sãã.

³⁰ Yesu do béi mmemme ke yé bè do tùmè dibòò mari dii bo o mièke.

*Yesu yò nè o neí bè do ò waámmè
(Wénté Matie 12:46-50 nè Duku 8:19-21)*

³¹ Yesu yō nè o neí kè bèe tuakení kémbo ditowaà kètō nkè bè bo ò yùní. ³² Kòò nsó ditínni kàri koò cě̀̀ete, kè bèe ò nàké ke dò: A yō nè a neí bè bo ditowaà ke da yu. ³³ Kè Yesu bè tě́nné ke dò: We ntú n yō ke òmbé tú n neí?

³⁴ Kòò deè kėwénté wénté bèe kàri koò cě̀̀ete ke dò: Ntenè n yō nè n neí. ³⁵ Wèè dò̀̀ri Kuyie ndó de wèe tú n nantè nè n tãũ nè n yō.

4

Wèè yaù o diiti kó dináaanhántíri

(Wénté Matie 13:1-9 nè Duku 8:4-8)

¹ Kè Yesu wěte kėnnáa nKuyie nnáaanti Kadidee kóo dàméèri nùù, kè benitibèe tíinko o borè kénsũ, kòo ta kėnkari kudabekũ dàméèri miéke, kè ditínni kàri dàméèri nùù. ² Kè Yesu mbè tiè nyitié mpéu nè yenáaanhántiyè miéke, ké mbè náa nke tú: ³ Onitì mǎu wèe do yè ke bo yaá o diiti. ⁴ Ò yaù dii mǎnni kè medibii mmamèe do kuce nùù kè sinǎo kǎtení ké mè di. ⁵ Kè metēmèe do fekũũfe ìnkè mutáá nyí sũ dè kécãrike kėyènní, ke yé mutáá nyí sũmè deborè. ⁶ Kè diyìe tǎnkè ké mè tũo nkè mèe kpeí ke yé icě nyí namè ke bo fííku. ⁷ Kè medibii ntēmèe do tipoti miéke kè ti iténí ké mè èũté bá mè í nna kėpeité. ⁸ Kè medibii ntēmèe do ketenkè wenni dè kėyènní kėnkótírí ke kpeñni, kè mie mpeité mebii nsipísitãati kè metēmèe peité medibii sipísikuò, kè metēmèe peité medibii ntekòutè (100).

⁹ Kòò deè ke dò: Wèè mòke yeto ke bo keè, wèe keè!

Mùu te kè Yesu do náánnè yenáaanhántiyè

(Wénté Matie 13:10-17 Duku 8:9-10)

¹⁰ Yesu ité dii mǎnni ditínni borè, o tancòumbè nè betòbè bèè ò bonè kè bèe o beke de kó yenáaanhántiyè tú mù. ¹¹ Kè Yesu bè tě́nné ke dò: Kuyie ndi benkemu ku kpàatiyuu kó timómmani tiì sòri, betòbè bie m bè náánnè yenáaanhántiyè nye, ¹² kè bè bo nwúo nke báa yà, kényo ke báa banté, bè yàa bo ceete kè Kuyie mbè cě́ mbe yei.

Yesu wènkũnnemè wèe yaù o diiti kó tináaanti o tancòumbè

(Wénté Matie 13:18-23 nè Duku 8:11-15)

¹³ Kè Yesu yé ké bè nàké ke dò: Kè di í banté de kó dináaanhántíri di né bo yíme kėbanté yenáaanhántiyè teyè yemǎu. ¹⁴ Nte de kó dináaanhántíri tu mù: Wèè yaù medibii nweè tu wèe náa Kuyie nnáaanti. ¹⁵ Medibii mmèe do kuce nùù kè mè tu benitibè bè nàké bè Kuyie nnáaanti, kè bè ti kèe, dende bàmbà nkè dibòò kǎtení ke ti dèite. ¹⁶ Medibii mmèe do fekũũfe ìnkè, mè tu benitibè mbe bèe òò keè Kuyie nnáaanti ke pǎnkee ti cǎutè nè kuyènaatí. ¹⁷ Bè me nyí nyóu kè ti bo fííku be miéke, bè í

nwéérì kè meyeñcaàrìmè tùòkení dìi mònni yoo bè bè fěũ bè nàá mmèè kpéi Kuyie nnáànti bè pànkke bútiné Kuyie. ¹⁸ Medibii mmèè do tipoti miéke mè tu bèè kèè bèmbé Kuyie nnáànti. ¹⁹ Kè kutenkù kó iyèntotí nè tikpàtí kó muwammù kè dèe bè souté nè deterè deterè kó medókùmè kè dèe ta be yèmmè miéke kèhěũté Kuyie nnáànti bá tì í nna kèpéité. ²⁰ Medibii mmèè do ketenkè wenni dè, mè tu benitibè bèè òò keè bèmbé Kuyie nnáànti ké tì còuté kékòte kéwaá mbetòbè, yie sipísitààti, otòu sipísikuà, otòu tekòutè (100).

Fítirè nè tebietè de kó tináànti
(Wénté Matie 5:15, 10:26 nè Duku 8:16-18)

²¹ Kè Yesu yíe kébéi nke dò: Bè òò í ncòu nfitirè ké dè tàa nteçètè miéke yoo bèè dè Ìnné mutěí fũò, bè òò dè cònné fecùùfè nfe. ²² Kè yé demarè í bomè dèè sòri ke í yóó feité. Dèè sòri dè yóó yènnímu kuwenniku. ²³ Wèè mòke yeto ke bo keè wèè keè!

²⁴ Kè Yesu yíe kébéi nke dò: Daatenè mesàà ndi yo tii náànti kpéi, bè bo di benné nè tebietè di beú nè tè betòbè, kédeè ke yíe de Ìnkè. ²⁵ Wèè mòke bè yóó ò yíemu, kè wèè kpa bèè deitoo desámpòrè ò mòke dè.

Tidibotí kó tináànti

²⁶ Kè Yesu yíe kébéi nke dò: Kuyie nkpààtiyuu dònne onitì wèè buotí wènwè medibii nho paku miéke. ²⁷ Kòo yè nke duó yoo ò wùó, tidiiti nkótírí nè timáà keyènkè nè kuyie mbá ò í yé ti kótírí mèè botí. ²⁸ Ketenkè keè ò mpí mmutómú nè kemáà kè tidiiti kótírí kékéte kéànné difènni kédeè kè mebii nné ànné kápíe. ²⁹ Tì bi dìi mònni kòo tì dèite ke yé mudidèi tùòkemè.

Feyonfè kó dináànhántíri

(Wénté Matie 13:31-32, 34 nè Duku 13:18-19)

³⁰ Kè Yesu yíe kébéi nke dò: Tì bo donnèè ba Kuyie nkpààtiyuu? Tì bo yí dì dònneè ba? ³¹ Tì bo yí dì dònneè feyonfè dòmmeè mmè ke kènni. ³² Kè bè fè buotí fèe yènni kékóté kénaà mmutie diemù nè ibake, kè sínò yíe nyi Ìnkè.

³³ Nè ye náànhántiyè miéke nke péu ò do bè nàànnèmmè Kuyie nnáànti, ke bè nàànnè bè bo na kékeè mèè botí. ³⁴ Yesu do ò náànnè ye náànhántiyè nye sáà, kè bè né bo dìi mònni bèmáà borè nè o tancòumbè wèè tì mbè wénkúnne timòu páíi.

Yesu cònnémè kuyaakù nè menie

(Wénté Matie 8:18, 23-27 nè Duku 8:22-25)

³⁵ De kó diyie dimáà kuyuoku mònni, kè Yesu náké o tancòumbè ke dò: Tí sénté menie nyáà teri.

³⁶ Bè cíe ndii mònni benitibè kédeè, ke iténè kudabekù Yesu do bo kùu miéke, kè tidabèetì tetii ò neinè. ³⁷ Kè kuyaakù kperikù makùu iténí kénfuuti, kè menie ntaà kudabekù miéke ke mmó

nke piaku. ³⁸ Kè Yesu yie yè nke duó kudabekù miéke ke ceké diyuceénni o yuu. Kòo tancóumbèe ò èntè ke dò: Okóti kè ti ku a kpeti í boà?

³⁹ Kè Yesu íté kéréi nkuyaakù ke dò: Cómú! Kébéinnè menie nke dò: Yí só!

Dèndè bàmbà nkè kuyaakùu cómmú kè menie ndò béu. ⁴⁰ Kòo bè beke ke dò: Dè dòmmè kè kufōwáá ndi auté memme? Dè dòmmè kè di í n tã?

⁴¹ Kè kufōwáá mbè auté kè bè mbékú betòbè ke tú: Wenninwe yie, kuyaakù nè menie nkè dè yíé nhò yè mmù?

5

*Yesu miékunnemè onìti dibòò ta wè
(Wénté Matie 8:28-34 nè Duku 8:26-39)*

¹ Yesu nè o tancóumbè kè bèe sénté kétuòke Sedasaa kó ketenkè, ² kè Yesu ncutiní kudabekù, kòo niti mǎu, dibòò mari ta wèe yènní ifòti kékéténi o bíékè. ³ De kóo niti do ã ifòti miéke nke, bá bè ténke í nnò nkoò bou bá nè mēfimme. ⁴ Ke yé bè do ò boumè kuce mēpéu mēfimme, ke táú nho naàcèi timáti, kòo tǎu mēfimme kébóké timáti. Òmǎu ténke í nna ke bo ò yòkunnè. ⁵ Yemàrè yemǎu keyènkè nè kuyie kòò nhari ifòti miéke nè yetàrè ìnkè ke wúótí ke bokù omáá yepèrè.

⁶ Ò yàní dii mǎnni Yesu kécokóo kénínkú o ìkè, ⁷ kékúonko mediè ke dò: Ti kpeti dòmmè mí nnè fǒ, oìnkènkpààti kó debire? N da báámmu nè Kuyie nyètìrì a bá nfěũ.

⁸ Ke yé Yesu do di péimmè ke dò: Yè onìti yie mmieke fǒ ndibòò.

⁹ Kè Yesu beke dibòò ke dò: A yètìrì tú ba? Kè di dò: N yètìrì tu kusǔkù, ke yé ti sǔmè.

¹⁰ Kè yè mbáá nYesu ke tú: A báá ti denne dihei.

¹¹ Ke sǒ kufònkècēnku makù bo ditāri ìnkè ke diiti. ¹² Kè yèè bókèe bántè Yesu ke dò: Yóu kè tí kǎte kéta yefònkè yie.

¹³ Kè Yesu dò: Yènnè, kè yèe yè de kóo niti miéke kéta kufònkècēnku, kè kùu coké kécúténí ditāri ìnkè kédiu menie mmieke, yè do bo mbo sikòupísidé (2000).

¹⁴ Bèè do cēmmù de kó yefònkè kè bèe coké kéyèe de kó tináañti dihei miéke nè depaanko, kè benitibèe íté ke bo kǎte kǎyà dèè dǎò, ¹⁵ kétuòkoo Yesu borè kǎyà onìti yebókè kusǔkù do ta wè kòò kàri ke ã tiyaàsààti, kòo yèmmè wenke, kè kufōwáá mbè pī. ¹⁶ Bèè do dè bo ke yà dèè dǎò, kè bèe bè nàké dè dǎòmè onìti yebókè ta wè, nè dèè dǎò yefònkè. ¹⁷ De mǎnni kè bèe bántè Yesu ke dò wèe yè be tenké.

¹⁸ Yesu tati dii mǎnni kudabekù onìti yebókè do ta wè kòò ò bántè ke dò ò bo nhò nēinè. ¹⁹ Kè Yesu yete kòò nàké ke dò: Kò

nha c̣ḥètè kénáké a k̄abe ti Yiè nda d̄òò d̄èè kó dimàà, nè ò da kuó mm̄èè botí mesém̄m̄è.

²⁰ Kè weè nitii k̄ate kénáantoo kutemp̄e yehékè t̄epiítè k̄oku kum̄ou miéke Yesu d̄òò d̄èè kó dimàà, kè d̄èe bè di b̄em̄ou.

Yesu còhn̄ém̄è onitipòkù yónti ke fòùkùnne Saiduusi sapùmbire (Wénté Matie 9:18-26 nè Duku 8:40-56)

²¹ Kè Yesu sénté menie nyáà nè kudabekù kè kunitisũkùu tíínko o borè menie nnùù. ²² Kè kutiíntouku kóo kótì m̄òu bè tu wè Saiduusi kòo tuàkení k̄éyà Yesu kénínkóo o ìikè, ²³ kòò bántè nè o yèmm̄è mem̄ou ke d̄ò: N sapùmbire deè màùnè mukũũ, n da báámmu k̄atení kénóó nha n̄ou de ìnkè kè d̄èe miété, kénfòù.

²⁴ Kè Yesu ò neinè kè dit̄innì nhò urínè koò èũ tipiítì tim̄ou.

²⁵ Kòo nitipòkù m̄òu dè bo ke m̄o ntiyónti yebie ntepiítè nè yèdèè bá tì í commu. ²⁶ Kòò k̄àrì b̄edòòtòribè péu borè ke f̄èũtè mediè, ke càke o díítì im̄ou bá dè í t̄ũkú, kè dè pètìnke né yetíròo mediè. ²⁷ Kòò keè kè bè nàà n̄Yesu kp̄éí kòo k̄otoo dit̄innì miéke, ke kétóo Yesu f̄ònkúò bíékè kékááké o yaàbòrì. ²⁸ Nè o yèmm̄è miéke ke yé ke dò mbá kòo na ke kàáké o yaàbòrì ò bo miété. ²⁹ Ò kàáké mem̄me Yesu yaàbòrì, kòo yónti p̄ánk̄ee cómmú, kòo bantè o k̄ònti miéke o m̄ommú d̄èem̄è. ³⁰ Kè Yesu bantè muw̄erímú mamù yèm̄è o miéke k̄éw̄è̄tè k̄ébeke dit̄innì ke d̄ò: We nkàáké n yaàtì? ³¹ Kòò tancòumbèe ò t̄ènnè ke d̄ò: A wúó nkè dit̄innì da èũ miè mbotí k̄aa bèkú wèè da kàákàà?

³² Kè Yesu nwéí tipiítì tim̄ou ke bo ya wèè ò kàáké. ³³ De m̄ònnì kòo nitipòkù k̄ònti au nè kufōwáá nke yé ò yèm̄è d̄èè d̄òò o k̄ònti miéke, kòo t̄ónko Yesu borè ke nínkóo o ìikè kòò nàké tim̄ómm̄anti. ³⁴ Kè Yesu né ò nàké ke d̄ò: N kóo sapàà a t̄ákum̄è da miékunn̄emu, k̄ate kè dè nnaati, k̄aa m̄ommú deè.

³⁵ Ò kpaá ke me nnáá nkè kutiíntouku kóo kótì k̄abe tuàkení kòò nàké ke d̄ò: A sapùmbire kumu a báá benné kénk̄ónnè okótì.

³⁶ Kè Yesu mbúútì bè nàà ntì, kénáké Saiduusi ke d̄ò: N tá máà, ke bá nyĩèkù.

³⁷ Yesu í nyie koò m̄òu bo ò neinè kè dè í tú Pieri nè Isaku nè o nantè Isã. ³⁸ Bè t̄ùkoo dii m̄ònnì kutiíntouku kóo kótì c̄ḥètè kè Yesu ya kunitisũkù kè kutoweku dáátì kè bè kuò nyekúdabùò. ³⁹ Kòò taroo kè bè beke ke d̄ò: Ba nte kutoweku kuu? Di kuònnè ba? Debire í ku dè yé ke duómu.

⁴⁰ Kè bè nhò daú kòò bè d̄enne k̄éyú debire cice nè de yō nè o tancòumbè bèè ò neinè k̄etannè debire duó dè, ⁴¹ k̄épf̄ ndesapùmbire nòùtè ke d̄ò: Taritakumi! (Dèè tu: Desapùmbire, íté kè m̄i me nyè!).

⁴² Dende bàmbà nkè desapùmbiree íté k̄écente. Dè do m̄ake yebie ntepiítè nè yèdèè ndi, kè d̄èe bè di mediè nkè kufōwáá mbè

auté. ⁴³ Kè Yesu bè nàké ke dò bè báá yie nkòò mǎu tì keè, kédeè ke dò: Duónnè desapùmbire mudii kè dèè di.

6

Yesu èi kǎbe do í ò tá
(Wénté Matie 13:53-58 nè Duku 4:16-30)

¹ Kè Yesu íté dǎborè kénéinè o tancóumbè kè bèè kǎte dihei ò biikú dì. ² Teomputè matè yiè kè Yesu mbè tiè nkutíintouku mieke kè dèè bè di, kè bè nnáá nke tú: Ò yà de die nkó dimàà? We nhò duó nde kó mecii, ò yíme ke na ke dǎori tidietì ò mè ndòòri tí? ³ Dè í tú wenwe odabeesùtàà? Maari bire í dǎkaà? Isaku nè Sosesi, Sudi nè Simǎo be kóo kótàà? O tǎbè í bo die ti cuokàà?

Nè de kpéi bè í nhò tá. ⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: Benitibè bǎmǎu ò ndému Kuyie mpǎánáàntì náàntò, o èi kǎbe nè o cǐtè kǎbe bèè òò í nhò dé.

⁵ Dǎborè Yesu í ndòò tidietì mati péu, kè dè í tú ò ndómmè o nǎu bǎmuǎmbe mabè ìnkè kè bèè miété. ⁶ Kè dèè di Yesu mesàà mbè í ò tá mèè kpéi.

Yesu tǎmmè o tancóumbè bèdébè débè
(Wénté Matie 9:35, 10:5-15 nè Duku 9:1-6)

⁷ De kó difǎnkúò kè Yesu ñcentì yehékè yèè dè tǎké ke bè nàà nKuyie nnáàntì, memme kòo yú o tancóumbè tepítè nè bèdébè ké mbè tǔǔ mbédébè débè, ké bè duó muwǎrímú kè bè bo mbeti yebǎkè. ⁸ Di ntǎ di pààti máà, di bá ntǎ mudii yoo kudǎukú yoo idiítì. ⁹ Kòo bè nàké ke dò: Ánnénè di neùtì, di báá ánnè yeyaàbòrè yèdéè déè.

¹⁰ Ke yíé ké bè nàké ke dò: Kè di tǔòke dihei mari ke bàtè tèè cǐtè di nde mbo ke yàa íténè de kó dihei mieke. ¹¹ Kè dihei mari kǎbe í dǎ ke di cǎuté, bè me nyí dǎ ké di kémímú di íté de kó dihei, kékpáátè di naàcètáá nkè dèè benke ke dò mmeyei nkérínì be yo ìnkè.

¹² Kè Yesu tancóumbèè kǎte kénnáante benitibè ke tú bèè ceete be borime. ¹³ Kè bè mbeti yebǎkè péu yèè ta benitibè, ke wáári bǎmuǎmbe péu mekúò nkè bè miéri.

Edoti kùǎmè Isǎa-Batiisi
(Wénté Matie 14:1-12 nè Duku 9:7-9)

¹⁴ Kòo kpààti Edotii keè kè bè nàà nYesu kpéi, ke yé o yètìrì do feitémè tipítì timǎu kè bè ntú Isǎa-Batiisi weè wète ke yǎnté, kè dèè te kòo mǎke muwǎrímú ke dǎori tidietì.

¹⁵ Kè bèmabè ntú: Edii nwe Kuyie mpǎánáàntì náàntò dièwè.

Kè betǎbè tu: Kuyie mpǎánáàntì náàntò mǎu nwe kòo dònnè betǎbè do dòmmè.

¹⁶ Edoti tì kèè dìi mǎnnì ke dò: N sòò kùò wèè Isǎa weè wète ke yǎnté.

17 Kε γέ δε κóο Edoti weè do pīmmè Isāā kéboú, kékpetínné. Edoti do fiète o nantè Fidipu pokù Edodiyati nwe képuoke. 18 Kè Isāā o nàké ke dò: Dè í wenni ke dò nhá puoke a nantè pokù. 19 Kè Edodiyati miékeε peike Isāā kòo nwanti ke bo ò kùò, ò me nyí nna, 20 ke γέ Edoti do démè Isāā koò kánké, ke γέ ke dò nhò tu onìti wèè dòòri Kuyie ndó dè ke kpa meyei. Kè Isāā ní nnáá nkè dèe ò di kòo baa né ndó ké nhò kèmmú.

21 Kè diyie marì né mbo Edodiyati yóo díinnè di kédòò ò mè ndómè. Kè Edotii ànné o peitéyie kó dibanni, kényú benitidièbè o èi kòbe nè behāāpòmbè iwēĩ yembè, nè Kadidee ekè kó bekótíbè. 22 Kè Edodiyati kóo sapàà nta bè kàri dè, kéhaá kè dèe narike Edoti nè ò yu bè, kòo kpààti Edotii béi nke dò: Osapàà m beke a dó dè, m bo dè nda duó.

23 Bá kè n kpàti kó dikèè ndi, m bo da duó. Míi me nyé.

24 Kòo sapàà nyè kébeke o yā ke dò: M bo ò beke ba? Kòo ò nàké ke dò: Beke we Isāā-Batiisi yuu.

25 Kòo sapàà nwēte mecāā nkéta okpààti kàri dè, kòò nàké ke dò: N dó á ànné bàmbà mmie Isāā yuu ndi dibuu miéke ké n duó.

26 Kòo kpààti yèmmèε caàrè, ò me nyí ndó kéyete ke γέ ò diemmè ke béi nho népobè ìkè. 27 Kòo kpààti pànkεε tō nkuhāāpònkù ké kù nàké ke dò: Kòte dikpetintou ké n tóni Isāā-Batiisi yuu. 28 Kè kuhāāpònkùu kòte kéféúté Isāā kéànné o yuu dibuu miéke kékòtènni ké di duó nhosapàà nkòo di duó nho yō. 29 Kè Isāā tancóumbèε tì kèè, kékòte kòò tùóté kékūnné.

*Yesu dòòmè tidietì kè pèèbè nè siyĩ sinùmmù kè dèe sũũ
(Wénté Matie 14:13-21 nè Duku 9:10-17 nè Isāā 6:1-14)*

30 Kè Yesu tancóumbèε wētení kətíi mbeməu Yesu borè kóò nàké bè dòò dèe kó dimàà nè bè nàké tìi kó dimàà. 31 Kòo bè nàké ke dò: Tì ítnè kékòte mekentímè kè dí om̀pè sám̀pó. Ke γέ benitibè do sūmè kè bie nkòrini kè betòbè iiti bá bè í mpèté mefiè nke bo di.

32 Kè bèε ta kudabekù ke bo kòte dibòri marì dii cié. 33 Bè kéri dii m̀nni kè tipítì timəu kòbeε bè yà, ké bè banté, kécoké be naacèi, ké bè diènnè de bíékè.

34 Yesu cùtèni dii m̀nni kudabekù kèyà ditfinni dieri kè mesémmèε ò pī nnè de kó benitibè, ke γέ bè do dòmmè ipe ìi kpa inyì ocènti, kòo pànkεε mbè tiè Kuyie nnáànti péu. 35 Diyie dèè dii m̀nni kè Yesu tancóumbèε kòtení o borè kóò nàké ke dò: Tì bo dikpàà cuokè nke die nkè diyie die nke dèe. 36 Cíε mbε kè bèε kòte depaa nkó sicéĩ nè sihekésí sii dè t̀kè kédonté kèdi.

37 Kè Yesu bè t̀énné ke dò: Díndi di mómməmbε duónè be kè bèε di. Kè bèε ò t̀énné ke dò: A dó tì kòte kédonté pèèbè yewe sikəusidé (200) t̀ómmú díití nyi ké bè duónáà?

38 Kè Yesu bè beke ke dò: Di mọke pèèbè bède? Kòtenè kẹyà. Kè bèe kọte kẹyà betòbè kẹwētení kóò nàké ke dò: Ti mọke pèèbè bènùmmù ndi nè siyĩ sidési.

39 Kè Yesu dò: Kannenè benitibè timúsũùti ìnkè yetĩrè yetĩrè. 40 Kè bèe bè kànnè biè ntekòutè kòutè, betòbè sipísìnùmmù nùmmù. 41 Kè Yesu túóté pèèbè bènùmmù bembè nè siyĩ sidési sinsi kébóúté ke ìnkè késāntè Kuyie, kédeè ké mbè wéú, ke duò nho tancóumbè, kè bè toti benitibè, ké bè totínè siyĩ sidési sinsi beməu. 42 Kè bèe cááké beməu kénsānnè. 43 Kè yepèèwétiyèe súò nképiè nyemómumùyakè tepíitè nè yèdèè kè Yesu tancóumbèe tò nè siyĩ siì súò. 44 Bèè kó dimàà do cááké de kóò pèèbè bè do bo sikəupísìnùmmù (5000) ndi.

Yesu do kérímè meniè nyĩnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Isāā 6:16-21)

45 De kó difōnkúò kè Yesu duò nkòo tancóumbèe ta kudabekù ke bo niitè késénté meniè nyáá Betisaidaa bíékè kè wenwe nkpaá ke cíenke benitibè. 46 Ò bè cíe ndiì mōnni kédeè kédeke ditāri ìnkè ke bo bántè nKuyie. 47 Dè biitè diì mōnni ke sǒ nkudabekù kááké meniè ncuokè kè Yesu kpaá diyáà o máà, 48 kébanté o tancóumbè màunèmè kuyaakù ke yé kù do fuutinímè be ìikè bíékè nke, kukūnwentóo mōnni kè Yesu nkéroo be bíékè ke ceñti meniè nyĩnkè, ke ndó ke na mbè pèēté. 49 Kè bèe ò yà kòò kèriní meniè nyĩnkè kè be yèmmè ndò ndibòò mari ndi, kè bèe kuónko mediè. 50 Ke yé bè do ò yàmè kè kufōwaá mbè auté, kè Yesu bè nàké ke dò: Di bá nyĩèkù, kufōwaá mbáá di pí mínwe.

51 Kòo taroo be borè kudabekù mieke kè kuyaakùu cómmú, kè dèè di Yesu tancóumbè mediè 52 bá nè ò do me ndòòmè tidietì kè pèèbèe sũũ kè be yèmmè baa ñkpeñni. Bè í nna kébanté.

Bemuəmbè do káámmè Yesu yaàbòrì ke mièrí

(Wénté Matie 14:34-36)

53 Bè sènté diì mōnni meniè nkétuəke Sennesareti kó ketenkè, kèpítinnè be dabekù. 54 Bè yènni diì mōnni kudabekù kè benitibèe banté Yesu, 55 kénkəri tipíiti timəu kéntəu bemuəmbè nè be dúò ke kərinke o borè, kè bè kèè kòò bo dè bèe bè kòtenko. 56 Bá kè Yesu kòte kùù píku sihekésí yoo yehékè yoo depaa, benitibè ñtəuo bemuəmbè ke dəunko yaárè koò bàá nke tú wèe yóu kè bèe kááké bá o yaàbòrì fũò. Bèè kó dimàà ò kàá nkè bè mmierí.

7

Kuyie nkó ikúò nè benitibè kpeyi

(Wénté Matie 15:1-9)

¹ Fadisĩēbe nè ikuó wāābè bèè itení Sedisademmu kè bèè tí nYesu borè, ² kényà Yesu tancóumbè mabè yommè bá bè í nite ikuó yēmmè.

³ Ke yé ikuó wāābè nè Sifube tǎbè bəmǎu bèè tū mbe yembè kó ikuó, bè do ǎǎ í ndi ke í nite ikuó yēmmè. ⁴ Bè do ǎǎ konní dikàtìrì kénite ikuó yēmmè mme ke né di, ke mǎkenè ikuó tēi péu bè yóo nheirí mèè botí ibòòke nè yedó nè sikũmboó timátí kpesi.

⁵ Fadisĩēbe nè ikuó wāābè kè bèè beke Yesu ke dǎ: Dè yĩme kàa tancóumbè í tū nti yembè kó ikuó ke yo mbá bè í nite ikuó nyēmmè?

⁶ Kè Yesu bè tēñné ke dǎ: Meyēmmè mèdémè yembè, Kuyie mpāñáaanti náaantò Esaii do naatimu ò wāũ dìi mǎnni di kpéi nke tú:

Be nnitibè sántí Kuyie nnè be nò nye,
kè be yēmmè né kù dēténè.

⁷ Bè kù báá ndetetirè nde,

ke yé bè tùótémè benitibè dǎu nyii kuó
ke tuonko betǎbè,
ke dǎnnè ì tu Kuyie nkpeyi.

⁸ Kè Yesu nsǎké ke bè nǎa nke tú: Di bùtínnému Kuyie nkó ikuó ke tū mbenitibè dǎu nyi.

⁹ Kòo yíe kébéi nke dǎ: Di mènke bùtínnému páíí Kuyie nkuó ke tū ndi mómmǎmbe di kpeyi. ¹⁰ Mǎyiisi béimmu ke tú: A ndé a cice nè a yǎ, ke yíe mbè yē mmù. Kè wèè sǎǎ nho cice yoo o yǎ bèè ò kùǎ. ¹¹ Kè dǎndi tú: Kòo niti nǎké o cice yoo o yǎ ke tú: N na n da pǎ dèè kó dimàà n de duó nkuyie nku, dè dèèmu. ¹² Nè de kó ikuó miēke kè di bè pǎ kuce bá bè ténke í teennè be cicebè nè be yǎbè. ¹³ Nè de miēke ke kǎu Kuyie nkó ikuó ke tuonko benitibè kpéi ditǎbè, ke wète ke dǎarinè dēterè dēterè péu mè kó kubotí.

Dèè sīnkũnko oniti

(Wénté Matie 15:10-20)

¹⁴ Kè Yesu yíe kényú ditĩnni ké di nǎké ke dǎ: Kénténè dimǎu mesàà nkékeè. ¹⁵ Dèmarè í bo oniti bo di dè kè dèe ta o miēke kóò sīnkũnne, dèè yìèní oniti nùu dèè ò sīnkũnko. [¹⁶ Kè wèè mǎke yeto ke bo keè, wèè keè!]

¹⁷ Yesu ité dìi mǎnni ditĩnni borè ke kò nteçfètè, kòo tancóumbèè ò beke de kó dináaanhántìrì tu mù. ¹⁸ Kòo bè tēñné ke dǎ: Dǎndi múnke di í na ke bantáá? Di í yé ke dò nhoniti yo ndè kè dè taà o miēke dè báá na kóò sīnkũnnaa? ¹⁹ Ke yé dè í taàmè o yēmmè miēke, dè taà o pǎuti nti ke kǎrì ke yiè.

(Yesu do dǎ ké bè nǎké ke tú tidiiti timǎu wennimu.) ²⁰ Kòo yíe kébéi nke dǎ: Dèè yìèní oniti nùu dèè ò sīnkũnko. ²¹ Ke yé oniti yēmmè miēke nke meyēmmè yeime yìènímè, mèè ǎ nte koò dǎò meyei, mèè tú: A bo ndauti dǎutinè mè benitidaabè yoo

benitipòbè nè muyóò nè munitikàù. ²² A bo yóumè a pokù yoo a dàu kényiè ke dounè betòbè, ke í diè ntikpàti, a bo ndòrimè, a bo ciitémè otàù, nè mufòmmu yeimu, nè mehēēmmè, a bo caàrèmè otàù yètirì, a bo mməkemè tepòtè, deyèinkpɛɛ kó mudòrìmù. ²³ De kó meyei mmeməu yìenì onitì yèmmè miεε nke koò sɪnkùngo.

*Onitipòkù wèè do kékùnnε omáà ke péte meteèmmè
(Wénté Matie 15:21-28)*

²⁴ Kè Yesu íté deborè kékote Tiiri kó dihei, teçǐtè matè, bá ò í ndó òmòu nyé o kpéí, ò me nyí nna ke bo sari. ²⁵ Dende bàmbà nkòo nitipòkù mòu dibòò mari ta wèè bire, kòo keè kè bè tu Yesu dè bo kòo pánkεε coké kékote Yesu borè ke nínkóo o ìkè. ²⁶ De kóo nitipòkù do í tú Sifube kó kubotí kou bè do ò peité Siirii nwe Fenisii kó dihei miεε. Kòo bántè Yesu ke dò wèè denne dibòò dii ta o sapùmbire. ²⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Yóu kè ibí keté kédì kénsànnè, ke yé dè í wenni a bo túótémè ibí kó mudù kédúo nyiməbí. ²⁸ Kòo nitipòkù ò tǐnné ke dò: Éē, n Yiè n yí yete, iməbí né ò ndéumu ibí yo nkè dèè duò. ²⁹ Kè Yesu ò tǐnné ke dò: Nè a béi ntii náantì kpéí, kò nkè dibòò yèmu a sapùmbire miεε.

³⁰ Kòo kò kénsó o bire duò béu de dóù ìnkè kè dibòò yè.

Yesu kèèkùnnemè teòntè kè tè nnə nke náá mmesàà

³¹ Kè Yesu íté Tiiri káyènnè Sitōō kǐpǐtè kutempǐ nyehékè tepíitè kòku kétuəke Kadidee kó menie. ³² Kè bèè kətenní teòntè matè Yesu borè, bá tè í nə nke náá mmesàà, kè tèè bántè Yesu ke dò wèè nòó nho nou te ìnkè kè tè miεkùnnε. ³³ Kè Yesu né tè dète kékenténè ditinnì, kébaá o nómbε te to miεε, kédeè kəsute o nómbife kékááké te nóndenfè, ³⁴ kédeè kébóúté kǐnkè, kéwei mediè nke dò: Efufataa! (Dèè tu yèe kpété).

³⁵ Dende bàmbà kè teè òntèe keè, kéna kénnaá mmesàà. ³⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò bè báá yie nkòo mòu ti kèè, kè bèè yete kénnaá, kòo bè nàké kè bè nàké, kè bè ncǐéké ke náante tipíiti timəu. ³⁷ Kè dèe di benitibè mediè mmómme kè bè nnáá nke tú: Ò dòòri deməu kè dè wennimu mediè, nhò kèèkùngo yewūō nyèè nóndié ndàri kè yè na ke nàké mmesàà.

8

*Yesu dòòmè tidietì kè benitibè sikəupisìnàà di
(Wénté Matie 15:32-39)*

¹ Diyiè terì mari kè benitibè tó tíi nYesu borè kénsū bè í mməke bè bo di mù, ² kè Yesu yú o tancóumbè kè bè nàké ke dò: Mesémme mèè mpǐnnè benitibè bie! Diyiè tāánni ndi yíe nkè bè m bonè bá bè í məke bè yo mmù. ³ Kè m bè cíe mbè bo duónè dikònni kuce ke yé bèmabè bonnime dedétirè. ⁴ Kòo tancóumbèe

ò tǝ́nné ke dò: Ti bo pété de pǝ́ǝ̀bè dikpáà dii mmieke kè bèe di kénsànnè? ⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Di m̀ake pǝ́ǝ̀bè bède? Kè bèe ò tǝ́nné ke dò: Pǝ́ǝ̀bè bèyiekè.

⁶ Kòo duó nkè difinnì karoo ketenkè, kòo túóté pǝ́ǝ̀bè beyiekè bembé késante Kuyie, ké bè wèrì kédúó nho tancòumbè ke dò bèe totí benitibè, kè bèe bè totí. ⁷ Ke s̀ mbè tonè siyĩ sámposi masi kè Yesu m̀o Kuyie nkó mesàà nkénáké o tancòumbè ke dò bèe sì totí. ⁸ Kè bèe di bemou kénsànnè kè dè nsús nke piéké yemómmùyákè yèyiekè kè bèe t̀. ⁹ De kó benitibè do bo mbo sikoupsinàà (4000) ndi bèè di. Kè Yesu duó nkè bèe kò. ¹⁰ Yesu nè o tancòumbè kè bè p̀ankè ta kudabekù kékote Dadimanutaa kó ketenkè.

Fadisǝ̀be do díimè Yesu

(Wénté Matie 12:38-39, 16:1-4 Duku 11:16-29, 12:54-56)

¹¹ Kè Fadisǝ̀be ndíi Yesu kékoteni ké nhò ǹinè ke tú: Dòò d̀marè d̀è bo cúténi kǝ́nkè, d̀è bo benke Kuyie nkuù da t̀nnimè. ¹² Kè Yesu wei mediè nke dò: Ba nkprí nte kè di mm̀nni k̀be m békú ke tú n d̀ò tidietì. M̀mmuò nwe n di náammè bè báá yà tidietì matì.

¹³ De kó dif̀nkúò kè Yesu íté deborè kéta kudabekù késénté menie nyáà terì.

Yesu tancòumbè do í banté ò d̀̀ri t̀ dieti bonèni dè

(Wénté Matie 16:5-12 nè Duku 12:1)

¹⁴ Kè Yesu tancòumbèe yè mbè bo ntomè pǝ́ǝ̀bè kénto pǝ́ǝ̀ omáà be dabekù mieke. ¹⁵ Kè Yesu bè ǹaké ke dò: Daatenè Fadisǝ̀be nè Edoti be kó mutie mùu muuti pǝ́ǝ̀ mu kpéí.

¹⁶ Kòo tancòumbè nnáá mbemáà ke tú: Ò náá mmie nti í t̀ mèè kpéí nke pǝ́ǝ̀bè.

¹⁷ Kè Yesu banté be yèmmè ké bè ǹaké ke dò: Dè d̀omme kè di toti di yèmmè pǝ́ǝ̀ ìnkè, di mu nyí bantáà? Di mu nyí yǝ́táà?

¹⁸ Di to yeè kpeñnàà? Di me mm̀ke inuò nke í wúónáà? Di me mm̀ke yeto ke í yoà? ¹⁹ Di í kpaá ke yé n sòò wèrì pǝ́ǝ̀bè bènùmmù kè benitibè sikoupsinùmmù (5000) cááké, kè bèe súò nkémpíéké nyemómmùyákè yèdè kè di t̀? Kè bèe ò tǝ́nné ke dò: Tǝ́pítè nè yèdèè. ²⁰ Kòo yí kébéi nke dò: Kè n wèrì pǝ́ǝ̀bè bèyiekè kè benitibè sikoupsinàà (4000) cááké kè dèe súò nkémpíéké nyemómmùyákè yède kè di t̀? Kè bè dò: Yèyiekè.

²¹ Kè Yesu bè beke ke dò: Bá di mu nné í bantáà?

Yesu wéimmè kuyũ̀nkù

²² Yesu nè o tancòumbè kè bèe tuòke Betisaidaa, kè bèe ò toní kuyũ̀nkù makù kòò bántè ke dò wèe kù kááké ké kù miek̀nnè. ²³ Kè Yesu dete kuyũ̀nkù kèyènnè dihei m̀nku, késute o ǹmbife tinóntũ̀ti kékááké ku nuò, kénósò nho nõu ku

ĩnkè, ké kù beke ke dò: A yà dèmaràà? ²⁴ Kè kuyũḍnkũu wénté ke dò: N yà benitibè mbe kè bè dònne detie nke centi.

²⁵ Kè Yesu yíe képi ku nuò, kù wénté dii m̀nni ké ns̀ nkù wùó mpáíi ke wùó ndemou. ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kò nha cĩètè a né báá kété diheì mièke.

Benitibè yē nYesu tu wè

(Wénté Matie 16:13-20 nè Duku 9:18-21)

²⁷ Yesu nè o tancòumbè kè bè nk̄ori Fidipu kóó Sesadee kó yehékè, kè Yesu be beke ke dò: Benitibè yèmmè dò n tú we?

²⁸ Kè bèè ò t̄ĩnné ke dò: Bèmabè yèmmè dò nha tú Isāā-Batiisi, kè betabè yèmmè dò nha tú Kuyie mpāānāānti náāntò diewè Edii kè betabè kōme dò nha tú Kuyie mpāānāānti náānbè kóó m̄ou.

²⁹ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dò: Díndi yèmmè dò n tú we? Kè Pierii ò t̄ĩnné ke dò: A tú Kirisi nwe Kuyie ntāāté wè koò t̄ōnni.

³⁰ Kè Yesu bè cau nke dò bè báá yie nkoò m̄ouu ti kèè.

Yesu nàkémè ò yóó kúmè keyánté

(Wénté Matie 16:21-28 Duku 9:22-27)

³¹ De m̀nni kéketé ké mbè náá nke tú: Onitibire dò nkéféũtému mediè, kè Kuyie ncĩètè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèè ò yete kóó kùò, diyie t̄āānni yiè kòo yánté.

³² Kè Yesu nti mbè náá mbá ò í s̄ori, kè Pierii ò yu kékenténè ké nhò kpānnè. ³³ Kè Yesu wēēte kéwénté o tancòumbè képi m̄Pieri ke dò: Fũte m borè f̄̄ ndibòò, ke yé a yèmmè í tùmè Kuyie nkōme, mè tú menitiyèmmè mme.

Ti bo ntũ mmèè botí Yesu

(Wénté Matie 16:24-28 nè Duku 9:23-27)

³⁴ Kè Yesu yú o tancòumbè nè dit̄ĩnni ké bè nàké ke dò: Kòò m̄ou dó ké n t̄ũnne wèe duó nhomáá kétò o dapāātí ké n t̄ũnne.

³⁵ Ke yé wèè bo ndó kédeeté o f̄ōmmu ò bo mù fétinne, kè wèè yete o f̄ōmmu n kpéi nè n náānti kpéi kòo mù pèté. ³⁶ Oniti bo c̄ōnte ba kòò m̄ake kutenkù kuu nk̄p̄ere demou kòo wēnni né feti?

³⁷ Oniti bo yietí ba kòo wēnni yenté! ³⁸ Ke yé ifei bo mbo wè nè n kpéi nè n náānti kpéi di mm̄ōnni kó benitibè bèè b̄ut̄inné Kuyie nke d̄ōri meyei mbe cuokè, mí nhOnitibire m múnke bo nhò m̄akenè ifei m bo nwēt̄iní dii m̀nni nè Kuyie nkó tikpeti ke néinè Kuyie ntōrè.

9

¹ Kè Yesu yíe kébéi nke dò: Móm̄muò nwe n di náāmmè díndi bèè bo die ndi kó bèmabè yó nkpaá ke f̄ōumu keyà Kuyie nkpaāt̄iyuu t̄ùòkenímè nè muwērimú.

*Yesu kǎnti cèètémè
(Wénté Matie 17:1-13 nè Duku 9:28-36)*

² Kè yewe yèkuòò pēēté kè Yesu túóté Pieri nè Isaku nè Isāā kè bèe deke ditāri dierì marì ìnkè bεmáà borè, kè Yesu kǎnti ceete kè bè nhò wùó. ³ Kòò yààtìi pεike kέmmiεti mediε, onìtì mǎù báá na kédòò o yààtì kè tìi pεike mε botí ketenkè kie nyínkè. ⁴ Kè bèe yà Edii nè Mǎyiisi kè bè kǎtení ke náánnè Yesu. ⁵ Kè Pieri dǎ: Okóti, dè wennimu ke dò ntí mbo diε, ti bo dǎò titouti títǎàti, fǐ nkumáà, Edii kutekù, Mǎyiisi kutekù.

⁶ Ke yé kufǒwáà ndo bè autémè, kòò í nyé ò tu mù. ⁷ Kè diwetiri marii kǎtení kè di déé mbè dátinné, kè bèe keè metammè mamè di miεke kè mε tu: Yie nwèè tú m birε kè nh ò dó mediε, nyíénnè o kpeti.

⁸ Dende bàmbà nkè Yesu tancòumbèe nyóó daatení kémóntóo betòbè, kényà Yesu máà, kè weè bè kpaánè.

⁹ Bè cùténì dii mǎnni ditāri ìnkè kè Yesu bè cau nke dǎ: Di báá náké òmǎù di yà dè, kè Onitibire yàa yánténè.

¹⁰ Kè bèe yie nho náànti ke né mbékú betòbè ke tú: Ba ntú ke yánté? ¹¹ Kè Yesu tancòumbè ò beke ke dǎ: Ba nkprí nte kè ikuó wǎàbè tu Edii weè dò nkéketé kékǎtení? ¹² Kè Yesu bè tǎnné ke dǎ: Mómumu nwe Edii dòmmè kékéte kékǎtení kétũntε demǎu, ba nkprí nné te kè tì wǎri ke tú: Onitibire dò nkéféúté mediε nkè bèe dè sènkèrì. ¹³ N né di náámmu ke tú Edii kǎtenímu kè benitibè ò dǎò bè dó mèè botí, kéndònnè tì wǎrimè o kprí.

*Yesu tancòumbè do yǐεkemè bè bo betimè dibò
(Wénté Matie 17:14-21 nè Duku 9:37-43)*

¹⁴ Yesu nè Pieri nè Isaku nè Isāā bè tũðke dii mǎnni o tancòumbè tǎbè borè ke sǒ nditǐnni dierì bè murí kè bè diètinnè ikuó wǎàbè. ¹⁵ Bè yàní dii mǎnni Yesu kè dèe bè di kè bè ncokòo kòò dǎù. ¹⁶ Kè Yesu beke o tancòumbè ke dǎ: Nè be di diètì ònti ìnkè? ¹⁷ Kòò niti mǎuù béinní ditǐnni miεke ke dǎ: Okóti n kǎtenní m birε nde a borè, dibòò marì dii dè ta ke dǎnne de nǎndenfè. ¹⁸ Bá kùù píkù kè di dè pǐ ndii dè bǎ nkè tinóntǎpùùtì nyiè de nùù kè dè cáá nde nìi nkésǎté. Kè m bántè a tancòumbè bá bè í na ke di bèti.

¹⁹ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Itookperí yembè díndi! Míi yó nhǎ ke di bonàà? Míi yó nhǎ ke di tǎà? Kǎtenní debire m borè. Kè bèe dè kǎtenní.

²⁰ Dibòò yà dii mǎnni Yesu kékpekii debire, kè dèe do, kémbrímu kè tinóntǎpùùtì yiè de nùù. ²¹ Kè Yesu beke debire cice ke dǎ: Nè òndaà ndi dè ò ketémè? Kòò dǎ nè de bíkémbénti. ²² Kuce mǎpéu kè dibòò dè buò mmuhǎá mmiεke nè menie mmiεke ke bo dè kùù. Kǎa bo na kédòò demarè a ti kuó mmesémmè kè ti teennè. ²³ Kè Yesu dǎ: Ba nte kǎa tú kè m bo na! Kǎa n tá dè í yóù.

24 Kè debire cicee kuónko ke dò: N támu, a né n teennè kè n tákùmèe deuke.

25 Kè Yesu yà ditĩnni cokùnímè ke péi ndibòò ke dò: Fó ndibòò dii ònkùnne debire: Yè debire ke ténke báá wēteni!

26 Kè dibòò kuónko mediè nképekii debire kényè, kè debire nduó ke dò ndè ku, nè de kpéi nkè bèmabè ntú dè kúmu. 27 Kè Yesu né pĩ nde ndùtè kényínni kè dèe cómmú.

28 Yesu kò ndii mònni teciētè bemaá borè kòo tancòumbè ò beke ke dò: Dè dòmmè kè tĩnti í na ke dènnè de kó dibòò? 29 Kè Yesu bè tēnné ke dò: Mubáammu muù máà bo na kédènnè dibòò dii mboti.

*Yesu do náammè o kũũ nkpeí kuce medérímè
(Wénté Matie 17:22-23 nè Duku 9:43-45)*

30 Kè bèe íté deborè kempēnké Kadidee kó ketenkè bá Yesu í ndó bè nyé o kpéi. 31 Ò do dó kēmməke mēfiè mme kētié nho tancòumbè, ò do bè nàá mbè yóó pĩ mēmmē wenwe Onitibire keduó mbenitibè kè bèe ò kùò, kòo yánté diyìè tǎánni yìè.

32 Bá bè í mbanté de kó tináantì tu mù, bè me nyí ndàátí ke bo ò beke tìmatì.

*Yesu tancòumbè do diètìmè ké bo yà wèè bè baké
(Wénté Matie 18:1-5 nè Duku 9:46-48)*

33 Bè tùòke dii mònni Kapennaammu kēmbò teciētè miēke kè Yesu bè beke ke dò: Di do dièti ba nkpeí nkuce?

34 Kè bè ndò nyúóó, ke yé bè do diètìmè ke bo yà be miēke wèè bè baké wēnwe. 35 Kè Yesu karoo kényú o tancòumbè tēpiítè nè bèdébè ké bè nàké ke dò: Di miēke kè wèè dó kēmbaké betòbè ò ntú osámpòú kéntú betòbè kóo tǎnti.

36 Kédeè kédeteni debire kécónné be cuokè ké dè ɔrí ke dò: 37 Kè wèè còuté o cfiētè debire sámpòrè dèè mǎnnè diē n kpéi, mí nwe ò còuté, kè wèè n còuté ò í còuté míí máà, ò còuténnèmu wèè n tōnni.

*Yesu kpannèmmè o tancòumbè bè yete mēè kpéi nwèè bèti yebòkè
nè Yesu yètìrì*

(Wénté Duku 9:49-50)

38 Kè Isāá náké Yesu ke dò: Okótì, ti yà òmòu nwe kòo bèti yebòkè nè a yètìrì kè ti ò bàa ke yé ò í ti nēinèmmè. 39 Kè Yesu bè tēnné ke dò di na bá nyete ke yé òmòu í yóó na kédòò tidietì nè n yètìrì, dende bàmbà nkéwēte ké n sáá. 40 Ke yé wèè í yete ti kpēti, ò ti wēnnémèmu. 41 Wèè bo di yēnté menébuo nkè dí yà dí tú mēè kpéi n kòbe, n di nàá mómmuò nwe de yìè mbáá mǎnté de kó ticuuti.

*Wèè bo bə nhotòu meyi mmieke
(Wénté Matie 18:6-9 nè Duku 17:1-2)*

42 Kòò mǎu bo mbesánpòbè biè bèè n tá be kóò mǎu meyei mmièke, de yiè kè bè ò dùù nditári dièri kédootóo dàméèri mièke de ntǎu. 43 Kàa nùtè teè yó nte kàa dǎò meyei, nkéété te, a bo mmǎkemè mufòmму sǎà nè kubakù kumáà, de tǎùnè a bo mmǎkemè debaà ndèdèrè ke né ta muhǎá mmùù í kǎ mmu mièke. [44 Mu mièke yebiè yèè càá ntikǎnti yè í kǎ, de kó muhǎá me nyí kǎ.] 45 Kàa naàcètè teè yó nte kàa dǎò meyei nkéété te, a bo mmǎkemè mufòmму mùù bo sǎà ke kpa tenaàcètè, de tǎùnè a bo mmǎkemè sinaàcèi sidé ke né ta muhǎá mmùù í kǎ mu mièke. [46 Mu mièke yebiè yèè càá ntikǎnti yè í kǎ, de kó muhǎá mme nyí kǎ.] 47 Kàa nǎnfè feè yó nte kàa dǎò meyei nkpéété fe, a bo tamè Kuyie nkpààtiyuu mièke nè kunǎnfièkù, de tǎùnè a bo mmǎkemè inuǎ nyidè ke né ta mmuhǎá mmùù í kǎ mmu mièke. 48 Mu mièke yebiè yèè càá ntikǎnti yè í kǎ, de kó muhǎá mme nyí kǎ.

49 Bè yóó yááké benitibè bémǎu nè muhǎá mmu.

50 Mukókúú ntú dèmarè sààrè nde, kè mù né fétinne mu naati di bo mù náríkunnè ba? Di fòmму mmǎke mukókúú nkó kunaatí kè di nnaatinè ditǎbè.

10

Onitì nè o pokù be kó muyatimù

(Wénté Matie 19:1-12 nè Duku 16:18)

1 Kè Yesu íté deborè kékǎte Sudee kó ketenkè mǎnku, késénté Suditèè kó kukó, kè benitibè tó tíínko o borè kòo mbè nǎá nKuyie nnáaǎnti ò ò mbè nǎá mmèè botí.

2 Kè Fadisièbe ndó kóó yááké kékǎteni o borè, kóò beke ke dǎ: Ikuú yie nhonitì bo betimè o pokàà? 3 Kè Yesu bè tǎíné ke dǎ: Mǎyiisi kó ikuú yè nti ndǎari ba? 4 Kè bè dǎ: Mǎyiisi kó ikuú yè nkòo nitì dǎ kèbeti o pokù wèè wǎri muyatimù kó dipátiri kóò duú nkóò bèti. 5 Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Di kó itookperí kpéi nte kè Mǎyiisi di duú nde kó ikuú. 6 Meketimè mǎnni dè do í me ndò, Kuyie ndo dǎò onitì nè o pokù nwe. 7 Dèè kpéi nte kòo nitidùù bo yóu o cice nè o yǎ kétaunnè o pokù. 8 Kè bèè naá nhonitì omáà, de mǎnni bè ténke í bo bèdébè, bè naá nhonitì omáà ndi. 9 Onitì tǎ mbáá yate Kuyie ntàu ndè.

10 Bè kò ndi mǎnni tecfètè kè Yesu tancòumbèè wète kóò beke de kó tináaǎnti tu mù. 11 Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Kòo nitì yete o pokù ke tǎóté otǎu ò yúúkumu ke yeténè oketiwe. 12 Kòo nitipòkù wèè me nyete o dǎu ke cǎnté otǎu o tú wèè bǎtinnè wènwè o dǎu ke dǎuti dǎutinè benitidaabè.

Kuyie nkpàti bo bèè dǎnnè ibí be kpéi nke

(Wénté Matie 19:13-15 nè Duku 18:15-17)

13 Kè benitibèè kǎtenní ibí sǎmpóì Yesu borè kòo bo ò kǎáké, kòo tancòumbè mbè kpǎnnè. 14 Yesu de yà dii mǎnni kè dèe

ò yonke kòo bè nàké ke dò: Yóunè kè ibí nkər̀r̀nì m borè di bá nyi bètì, ke yé Kuyie nkpr̀ààtiyuu bomè bèè ì dònne be kpéi nke. ¹⁵ Timómm̄nti nti n di náámmè. Kè wèè í yie nKuyie nkpr̀ààtiyuu nè debire kó meyèmmè, ò báá na kéta di miéke.

¹⁶ Ò yí memme ké ì ər̀í ké ì nòó nho nou ké ì pā mesàà.

Yesu nè tikp̀ati yìè

(Wénté Matie 19:16-30 nè Duku 18:18-30)

¹⁷ Yesu iti dii m̀nni kòo niti m̀ou cokéni kéninkóo o ìikè kóò beke ke dò: Okóti sàawè n d̀ nkéd̀òò ba kèpété mufòmmu mùu bo sàà? ¹⁸ Kè Yesu ò nàké ke dò: Ba nkpr̀éi nte kàa n tú osàawè, òm̀ou í wenni kè dè í tú Kuyie mmáà. ¹⁹ A yému Kuyie ntannò yèè tú: A báá ku onitì, a báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a d̀ou, a báá yúúkú, a báá caàrè otòu kó diyètiri, a báá ciitè otòu, ndè a cice nè a yó. ²⁰ Kè de kóo niti ténne Yesu ke dò: Okóti n d̀d̀mu dende kó dimàà nè m b́kembénti miéke. ²¹ Kè Yesu ò wénté ké nhò d̀ó, kóò nàké ke dò: Dèmarè máà deè kpr̀áa ke da d̀nni, kote kèfitè a m̀ke dè, kèpāmmú idíiti beçiribè, de m̀nni a bo pété keĩnkè kó tikp̀ati ké né katení ké n tũnne.

²² Odapàà wenwe kèè dii m̀nni de kó tináaanti kòo ìikèe soute, kòo iténè meyeñcaàrimè ke yé ò do m̀kemè tikp̀ati mediè.

²³ Kè Yesu wénté wénté o tancòumbè ke dò: Dè yóunèmu bèè m̀ke tikp̀ati bè bo tamè Kuyie nkpr̀ààtiyuu miéke.

²⁴ Kè dèe di o tancòumbè de kó tináaanti kpéi, nkè Yesu yí ké bè nàké ke dò: M bí dè yóumu a bo tamè Kuyie nkpr̀ààtiyuu miéke. ²⁵ Dè bo nyóunè tikp̀ati yìè mbo tamè Kuyie nkpr̀ààtiyuu kèpèèté yòyó bo tamè feyárfife fiè.

²⁶ Kè dèe d̀ke di o tancòumbè de kó tináaanti ìnkè kè bè mbékú betabè ke tú: Kè dè d̀ mmemme we mbo na kécooté?

²⁷ Kè Yesu mbè wùó nké bè nàké ke dò: Dè yóunè benitibè mbe, dè í yóunè Kuyie.

²⁸ Kè Pierii náké Yesu ke dò: Ti yóumu demou ke da tũnne. ²⁹ Kè Yesu ò ténne ke dò: M̀mmu nwe n di náámmè òm̀ou í yóu o c̀ètè, yoo o neí, yoo o tãbè, yoo o cice, yoo o bí, yoo o paku n kpéi nè Kuyie nnáaanti kpéi, ³⁰ kè í mpété ticuuti kè dèe nòó nkuce tekòutè (100) meborime mèè kpr̀aani me miéke. Sicéí, nè o neí, nè o tãbè, nè o yòbè, nè o bí, nè depaa nnè mefèũtímè. Ke né mm̀ke mufòmmu mùu bo sàà meborime mèè kpr̀aani me miéke. ³¹ Besũkùbè bèè tu beketibè di mm̀nni bè bo naá mbesambe, kè besũkùbè bèè tu besambe di mm̀nni kè bèe naá mbeketibè.

Yesu do kər̀imè Sedisademmu kuce mesomme

(Wénté Matie 20:17-19 nè Duku 18:31-34)

³² Yesu nè o tancòumbè kè bè nkéri ke kəri Sedisademmu kòo tancòumbè kãm̀b̀uàti duò kè kufōwáá mbo bèè bè tũ. Kè Yesu tó yú o tancòumbè ké mbè náà tii yóó ò tuòkení, ke tú: ³³ Ti mè nkəri

kù Sedisademma, bè bo pĩ nhOnitibire, kédúó nyikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bè dō ò dō nkékuomu kóò duó mbèè í tú Sifube. ³⁴ Kè bè nhò daú koò sùu tinántũti, kóò puotí yedá, kóò kùò, yewe yètāati kó difōnkùò kòo yánté.

*Sebedee kó ibí do dómè kéntú beketibè
(Wénté Matie 20:20-28 nè Duku 22:25-27)*

³⁵ Kè Sebedee kó ibí Isaku nè Isāā katení Yesu borè kóò nàké ke dō: Okóti ti dō a ti dōdōmu ti yóó me nda beké ti. ³⁶ Kè Yesu bè beke ke dō: Di dō n di dōdō ba? ³⁷ Kè bèè ò tēhné ke dō: A bo mbo dii mōnni a kpàti dieti mieke, a yóu kè ti nkari yie nha bakù yóu, otòu kucānku. ³⁸ Kè Yesu bè nàké ke dō: Di í yé di m békú ti di bo na kényā n yóó yā fèè bōdōfāā? Di bo na kè bè di ānné be yóó nh ānné wèè bātēmmāā? Kè bè dō: Eé, ti bo na. ³⁹ Kè Yesu bè tēhné ke dō: Mómumu ndi yóó namu kényā n yóó yā fèè bōdōfē. Kè bè di ānné bè yó nh ānné wèè bātēmmù. ⁴⁰ Dè né í tú mĩ yóó tāāté bèè yó mbo m bakù yóu nè kucānku, de kó yekārè Kuyie nyè dōdō bèè kpéi mbèè yè te.

⁴¹ Yesu tancóumbè sōmbe tepítè ti kèè dii mōnni kè be mieke pēike Isaku nè Isāā. ⁴² Kè Yesu bè yu bemou kè bè nàké ke dō: Di yému ke dō mbèè tu bekpàatibè yebotè mieke bè yè fēũnkómè, bèè tu bekpēribè ye mieke kè bè yè diinko mesémmè. ⁴³ Di kpere í dō nkéndò memme, wèè dō kéndeu di mieke wè ntú di kóo tōnti. ⁴⁴ Kè wèè dō kéntú oketiwe di mieke wè ntú dimou kó kudaakù. ⁴⁵ Ke yé Onitibire í katenímè ke bè bo mpĩ de tōmmú, dè katení ke bo pĩ mmutōmmú mmu benitibè kpéi nkéduó nde fōmmu kédenne kusũkù meyei nkó tidaati mieke.

*Yesu wéimmè kuyũñkù Baatimbee
(Wénté Matie 20:29-34 nè Duku 18:35-43)*

⁴⁶ Kè bèè tuōke Sedikoo Yesu nè o tancóumbè bè yèti dii mōnni de kó diheì kè kunitisũkù péu bè tũ, kè kuyũñkù makù bè tu kù Baatimbee, Timbee kó debire kè kù kàri kuce nùu ke móú. ⁴⁷ Kù kèè dii mōnni kè bè tú Yesu Nansareti kou weè pēnké kè kùu pēnké ke dō: Dafiti kó debire, Yesu n kuó mmesémmè.

⁴⁸ Kè benitibè nkù kpānnè ke tú kùu cīkéké kè kù né dōke pēnké ke dō: Dafiti kó debire á n kuó mmesémmè! ⁴⁹ Kè Yesu cómmóó kébéi nke dō: Yúnni we!

Kè bèè kù yu ke dō: Ò da yumu, íté nè tikōnyauti.

⁵⁰ Kè kuyũñkùu ítení kédootóo ku yaabòri kéitóo mecāā nkékétóo Yesu bíékè. ⁵¹ Kè Yesu kù beke ke dō: A dō n da dōdō ba? Kè kuyũñkùu ò nàké ke dō: N dō kēwéntému. ⁵² Kè Yesu kù nàké ke dō: A tá mèè kpéi nke dō m bo na ke da miékũnne, íté! Kāa miētému.

Kè kù pānke wénté kēneinè Yesu.

11

Yesu tatimè Sedisadεmmu ke deke disāmmarímbii
(Wénté Matie 21:1-11 nè Duku 19:28-40 nè Isāā 12:12-19)

¹ Bè tòónnènko dìi mǎnni Sedisadεmmu kémberínè Betifasee nè Betannii Odifè tārì také, kè Yesu tō nho tancòumbè bèdébè ke dò: ² Kǎtenè diheì dìi bo di ìkè, di bo mbo tuǎkoo káyà disāmmarímbii, òmòu mu nyí dèke di kè di piítí, kè dí di pité kékǎtenèní. ³ Kòò mǎu di beke ke yí: Dè dòmme kè di di pitírí? Dí ò nàké ke dò: Ti Yiè nweè di dó. Dende bàmbà nhò bo di yóu kè dí di tùóténí.

⁴ Kè bèe kǎte ké mènke nsó disāmmarímbii marì piítí teciètè matè kó ditowaà kuce nùu, kè bè ndi pitírí. ⁵ Bèè dè bo kè be kó bèmabèe bè beke ke dò: Di dǎori ba? Dè dòmme kè di pitírí de kó disāmmarímbii? ⁶ Kè bèe bè tǎnné Yesu do bè nàké tì, kè bèe yóu kè bèe di tùóté, ⁷ kè di kǎtenní Yesu borè kénós mbe yààti di ìnkè kè Yesu deke. ⁸ Kè besükùbè mpíenke kuce mesàà nkè betabè piiti be yààti ku ìnkè. ⁹ Bèè ni Yesu ìkè nè bèè ò tū nkè bè mpíèkù ke tú: Kuyie nyètìrì ndeu! Mesàà nní mbonè fí nwèè kèríní nè ti Yiè nkó diyètìrì. ¹⁰ Kuyie ndéúkunnè dikpààtiyuu dìi kèríní ti yààrì Dafiti kperi, Kuyie nyètìrì ndeu ke ìnkè!

¹¹ Kè Yesu tuǎke Sedisadεmmu kéta Kuyie nciètè ke wénni demǎu, ò dèè dìi mǎnni ke sǎ ndiyiè dèè, kòò kǎte Betannii nè o tancòumbè tepíitè nè bèdébè.

Yesu béinnèmè mutie bè tu mù fikíè
(Wénté Matie 21:18-19)

¹² Kè dèe wenté kè bè nyetíní Betannii kè dikònni pí nYesu. ¹³ Kòo yà mutie bè tu mù fikíè medétimè kè mù ã tifaàti kòo kǎtoo ke bo yà yebe bo mbo, ò tòónko dìi mǎnni, káyà tifaàti máà, ke yé dè do í tùmè de kó detie mpei dìi mǎnni. ¹⁴ Kè Yesu béinnè de kó mutie ke dò: Òmòu ténke báá cááké a be nè a bo mbomè. Kòò tancòumbèe keè ò béimmè.

Yesu bètimè bepótambè Kuyie nciètè
(Wénté Matie 21:12-17 nè Duku 19:45-48 nè Isāā 2:13-22)

¹⁵ Bè tùòke dìi mǎnni Sedisadεmmu kè Yesu ta Kuyie nciètè kémbeti befítibè nè bedombe, kébuó mbedíticeetibè kóò tábùribè nè bèè fiiti sinónkpeé be kǎrè. ¹⁶ Ò í nyie nkòò mǎu mpènkùnè tipotantì Kuyie nciètè borè, ¹⁷ kédeè ké mbè tiè nke tú: Ti wǎrimu ke tú: Bè bo nyu n ciètè ke tú mubáammu kpete yebotè yemǎu yó mbáá ndè kè díndi né tè dǎò beyóóbè kó disòrì.

¹⁸ Kuyie nkuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wǎàbè tì kèè dìi mǎnni kénwanti bè bo yímè kèpí nYesu kékuo, ke né nhò dé ke yé benitibè bemǎu do pénsirímè o náàntì. ¹⁹ Dè yuoté dìi mǎnni Yesu nè o tancòumbè kè bèe yè diheì.

A bo mbáámmè Kuyie nke tá
(*Wénté Matie 21:20-22*)

²⁰ Kè dèe wenté kè bè mpēnké kényà muù tie kè mù kpeí nè mu cīēnko. ²¹ Kè Pierii dentení dèè wee dòò kénáké Yesu ke dò: Okótí wénté mutie a wee béinnè mù ke kpeí.

²² Kè Yesu bè tēnné ke dò: Ntánè Kuyie, n di náá ntimóm̄m̄nti nti ²³ kòò m̄òu nàké di ntári ke yī: Íté a me mbo dè kédò dàm̄èèrì miēke bá ke í yīēkù, ke tá ke dò nhò béi ntí bo d̄ò, tì bo d̄ò. ²⁴ Dèè kpéí nte kè n di náá nke tú: Di m̄óú dèè kó dim̄àà nè mubáámmu miēke di ntá ke dò ndi dè p̄tému, Kuyie bo dè ndi duó. ²⁵ A cómmú diì m̄ònnì ke báá nKuyie nkàa d̄enténì ke dò nha m̄àkenè òm̄òu t̄imatì cīē nwe, kàa cice wèè bo kēīnkè kòò da cīē nha yei. [²⁶ Kè di me nyí cīēnko dit̄òbè, di cice wèè bo kēīnkè, ò báá di cīē ndi yei.]

Yesu w̄ērímú bonní de?
(*Wénté Matie 21:23-27 n̄è Duku 20:1-8*)

²⁷ Kè bèe w̄ete Sedisad̄emmu kè Yesu ícentì Kuyie nc̄ēt̄è miēke kè ikuó n̄iùbè kó bekótibè nè ikuó w̄āàbè nè Kuyie nc̄ēt̄è kó bekótibè kè bèe k̄otení Yesu borè, ²⁸ kóò beke ke dò: Nè òmmu w̄ērímú mmu a d̄òrin̄em̄è diē? We nda duó ndin̄uù kàa dè d̄òòrì? ²⁹ Kè Yesu bè tēnné ke dò: N yóó di beke t̄imatì máà ndi, kè di n tēnné, n né di náké nè mùù w̄ērímú mmu n dè d̄òrin̄em̄è. ³⁰ Isāā do āā wèè b̄at̄émmù do bonní ben̄it̄ibè bor̄àa kè Kuyie mborè? Dí n tēnné.

³¹ Kè bè nnáá m̄bem̄àa ke tú: Kè ti yī de kóò b̄at̄émmù do bonní Kuyie mborè ò dò: Ba nkpéí nné te kè di í tá Isāā? ³² Kè ti me nyī: De kóò b̄at̄émmù bonní ben̄it̄ibè bor̄è...

(Bè do dé ben̄it̄ibè m̄be, ke yē b̄em̄òu bè do yém̄em̄u ke dò nyIsāā tu Kuyie mp̄āān̄aant̄i náant̄ò m̄ómmuò.)

³³ Kè bèe tēnné Yesu ke dò: Ti í yē. Kè Yesu dò: M me mbáá di náké nè mùù w̄ērímú mmu n dè d̄òrin̄em̄è.

12

Bet̄ōmbè yeibe

(*Wénté Matie 21:33-46 n̄è Duku 20:9-19*)

¹ Kè Yesu mbè n̄àannè yen̄āānh̄ant̄iyè miēke ke tú: On̄it̄i m̄òu wèè do f̄ikú detie mbè tu dè f̄inyī, kémaá kuduotí ké dè f̄ii, kédammú dif̄t̄irì bè yó nh̄ūt̄írì dè yetebe, kémaá did̄ènnì bè bo ndekù di ke baa kupaku, kédeè k̄ít̄é k̄ékat̄e kup̄òòkù. ² Yetebe bi diì m̄ònnì kòò t̄ō n̄ho kóò t̄ōnti m̄òu bet̄ōmbè borè kè bè bo di duónko o kó yetebe. ³ Kè bèe ò p̄ī nképuotí k̄ébeti bá bè í nhò duó nd̄em̄arè. ⁴ Kè kupaku yiè nw̄ete k̄ét̄ōnko ot̄ōnti d̄érì kè bèe ò k̄ōmmu kóò s̄ām̄mú. ⁵ Wèè te kupaku kòò yí k̄ét̄ōnko ot̄āánwè kè bèe ò kùò, ké me nd̄òò bet̄òbè p̄éu k̄énk̄òu biē nke puotí bet̄òbè.

⁶ Kòo biré deè máà nkpaá ò dọ̀ dè mediè nkòo dente ké dè t̄nko, kòo yèmmè ndò mbè bo dè yàte. ⁷ Kè bè né dake ke dọ̀: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, yóunè kè tí ò kùò ké kù tieke. ⁸ Kè bèè p̄i nho biré kékuò kédoótóo kupaku mànku.

⁹ Kè Yesu bè beke ke dọ̀: Kupaku yiè mbo dọ̀ ba de m̀nni? Kè bè dọ̀: Ò bo kote kékuò de kó bet̄mbè kéwaá mbet̄bè kéánné o paku miéke. ¹⁰ Di í kàa nt̄i w̄ari ke tú: Bèè maà bè doótóo dii t̄ari dii naá ndipũ̀ kó dit̄ari móm̄m̄ndaà? ¹¹ Ti Yiè nKuyie nkuù dọ̀ de kó tidiet̄i kè ti ti yà kè dè ti naati.

¹² Ikuó niùbè kó bekót̄ibè nè ikuó w̄āābè kè bè nwanti bè bo ȳimè kép̄i nYesu ke ȳé bè bantémè ke dọ̀ nho ānté bembé ke né yote dit̄inn̄i, k̄yóu, k̄íté.

Sesaa kper̄e nè Kuyie nkper̄e

(Wénté Matie 22:15-22 nè Duku 20:20-26)

¹³ Kè bèè t̄nko Fadisiēbe mabè nè Ed̄oti kó fenafe k̄obe mabè Yesu borè, kè bè bo ò díí nk̄yà ò bo béi nt̄imati k̄eyeté kè bèè ò p̄i. ¹⁴ Kè bèè k̄otoo Yesu borè kóò beke ke dọ̀: Okót̄i ti ȳému ke dọ̀ nha náá timóm̄m̄nti bá a í ȳìkù òm̄ou, bá kòo tú wè, ke benkú Kuyie nkó kuce nè timóm̄m̄nti. Dè wenni ke dọ̀ nti yiet̄i d̄ampóò Odommu k̄obe kóo kp̄àtàà? Ti dọ̀ nk̄eyiet̄àà, kè ti báá yiet̄i?

¹⁵ Kè Yesu banté be yèmmè bomè mèdémè, ké bè beke ke dọ̀: Ba nk̄p̄éi nte kè di dọ̀ ké n díí? Duónnènni fedif̄e fem̄àà kè n yà.

¹⁶ Kè bèè ò duó, kòo bè beke ke dọ̀: We nte diyuu dii, nè diyèt̄iri dii? Kè bèè ò t̄ēnné ke dọ̀: Sesaa, Odommu kóo kp̄àt̄i. ¹⁷ Kè Yesu bè n̄aké ke dọ̀: Duónnè Sesaa o kper̄e kéduó nKuyie nku kper̄e.

Kè dèè bè di mediè nnè ò bè t̄ēnné ti kp̄éi.

Dipopuò í bo k̄ēnkè

(Wénté Matie 22:22-33 nè Duku 20:27-40)

¹⁸ Kè Sadusiēbe bèè í yie mbecír̄ibè yóó ȳántémè kè bèè k̄ateni Yesu borè kóò beke, ke dọ̀: ¹⁹ Okót̄i nte M̄oyiisi ti duó nȳi kuó ke tú kòo nit̄i ku ke yóu o pokù bá ò í m̄ake debire, o nant̄e ò t̄uóté kòo peit̄e ibí kè ìi s̄oté wèè ku o c̄f̄ēt̄è. ²⁰ Benit̄ibè mabè beè do bo bèyiekè, kòo ketiwè m̄po kékú bá debire í bo. ²¹ Kòo d̄er̄i t̄uóté de kóo kúpokù, kékú bá debire í bo, kè dè me ndòò ot̄āānwè. ²² Beyiekè bembé kè bè nt̄óu de kóo nitipòkù ke k̄ō, bá òm̄ou í nhò m̄d̄tenè debire, de kó dif̄ōnkúò kòo nitipòkù múnke kú. ²³ Becír̄ibè bo ȳánté dii yiè be we nyó nte de kóo nitipòkù, bem̄ou bè me nhò puokem̄emu?

²⁴ Kè Yesu bè t̄ēnné ke dọ̀: Ntenè dèè kp̄éi nte kè di yeté, di í banté t̄i w̄ari, di me nyí banté Kuyie nkó muw̄er̄ímú. ²⁵ Becír̄ibè bo ȳánté dii m̀nni benitidaabè í yó m̄puokú, benitipòbè me nyí yó nyenkú, bè yó ndònnè Kuyie nt̄r̄è dòm̄mè m̄me k̄ēnkè. ²⁶ Kè

becírìbè kóò káyánté kpeti nti, di í kàa mM̄oyiisi pátiri miéke Kuyie ndo ò nàké tì difāpèù miéke ke dò: Kù tu Kuyie nku Abarahammu nè Isaki nè Sakabu bè do tū nkùà? ²⁷ Kuyie nyí tú becírìbè kaku kù tú befòùbè kaku nku. Di yetému mediè.

Ikuó ì pēēté itei

(Wénté Matie 22:34-40 nè Duku 10:25-28)

²⁸ Kè ikuó wāātì mōu keè bè nàammè káyà Yesu tēñné mēè botí mesàà Sadusīēbe bèè í tá mukúkáyántímù bomè kētóonko Yesu borè kóò beke ke dò: Kuyie ntannùù òndi pēēté yeteyè.

²⁹ Kè Yesu ò tēñné ke dò òntenè dii pēēté yeteyè: Kémúnè dīndi Isidayēeribe, ti Yiè nKuyie ntú Kuyie nku, kùù bo kumáà. ³⁰ Á ndó a Yiè nKuyie nnè a yēmmè mmēmōu nè a wēnni dimōu nè a ciì mēmōu nè a wērímú mumōu. ³¹ Nte diteri dii di tū: Á ndó otòu a dó mēè botí amáà. Yèmayè ténke í pēēté yie.

³² Kè ikuó wāātii ò tēñné ke dò: Okótì dè wennimū a nàké timómmānti nti, Kuyie mbo kumáà ndi kutekù makù í bo. ³³ A bo nkù dómè nè a yēmmè mēmōu, nè a ciì mmēmōu nè a wērímú mumōu, kéndó otòu a dó mēè botí amáà deè pēēté bè feu ì wūō ke tuò nyewūōtòrè ñnkè Kuyie nkprí, ke kù pāānnè yepārè teyè péu.

³⁴ Kè Yesu nsó nwe ò tēñné nè mecii nkóò nàké ke dò: Á tókénēmu Kuyie nkpràtiyuu.

De kó difōnkúò òmōu ténke í ndàátí kóò beke timati me kó kubotí.

Kirisi nè Dafiti

(Wénté Matie 22:41-46 nè Duku 20:41-44)

³⁵ Kè Yesu nsaké ke bè tiè Kuyie ncīētè miéke ké bè beke ke dò: Ikuó wāābè bo yīme ke dò Kirisi tú Dafiti yaābire? ³⁶ Ke yē Muyaansāamù do niitēmè Dafiti kòò bēi nke dò: N Yiè nKuyie nnakēmu n yiè nke yī ñkari m bakù yóu kè n yàà da duónnè a kprantídèntabè kàa bè cùuti.

³⁷ Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yiè, o Yiè mbo yīme kēwēte kéntú o yaābire? Kè kunitisükù nhò kēmú kè dè kù naati.

Yesu yēmmè bè ndake ikuó wāābè kpéi

(Wénté Matie 23:1-36 nè Duku 20:45-47)

³⁸ Kè Yesu mbè tiè nke tú: Daatenè ikuó wāābè kpéi mbèè ò ndó kénhā yeyaābòrè dieyè kè benitibè bo mbè dāú nkè bè dēúkunko yaārè miéke. ³⁹ Ke ò ndó yekàrè de ìkè kpeye titiintouti miéke nè yebaa miéke. ⁴⁰ Ke fekù bekúpobè kperè, ke ò mbáá Kuyie kémante, Kuyie mbo bè poté kè dè ncáá ke yóu.

Okúpocīri kó dipānni

(Wénté Duku 21:1-4)

41 Diyie mari kè Yesu nkari Kuyie ncīètè miεεε ke wetí bè ãà dè idíítí, ke wéí benítibè ãà mèè botí, ke tikpàti yembè péu ãà idíítí mediè. 42 Kòo kúpocīrì mǝu tuǝkení kéǝnné fedífè sámprófè. 43 Kè Yesu yú o tancǝumbè ké bè nàké ke dǝ: Mómumu nwe n di náammè okúpocīrì yie nweè ãnné kè dè pēētè betǝbè. 44 Ke yé bè ãàmè ke suǝmmu mediè. Wenwe nè o cīti miεεε kòo ãnné ò do mǝke fè ke bo dinè femǝu.

13

Kuyie ncīètè kó mupǝmmù

(Wénté Matie 24:1-2 nè Duku 21:5-6)

1 Yesu yetini dìi mǝnni Kuyie ncīètè kòo tancǝumbè kòò mǝu ò nàké ke dǝ: Okóti wénté keyà bè maánè yèè tǝrè Kuyie ncīètè yè wenni mèè botí, kéwénté Kuyie ncīètè wennimè. 2 Kè Yesu ò tēnné ke dǝ: A wúó ntè maá ke deu mèè botáà? Ditǝrì mari í yó nkpráá nǝnké diteri ñnkè. Demǝu dè bo duó.

3 Kè Yesu nkari Odifíè tǝri ñnkè ke wetí Kuyie ncīètè. Pieri nè Isaku nè Isǝã nè ãntidee kè bèè ò beke bemáà borè ke dǝ: 4 Á ti náké dè yóó dǝò dìi mǝnni nè ti yóó yà dè kébanté ke dǝ nde mǝnni tǝòke.

Tii yóó tuǝkení kè kutenkù né na kédeè

(Wénté Matie 24:3-14 nè Duku 21:7-19)

5 De mǝnni kè Yesu mbè náá nke tú: Ndakenè kòò mǝu báá di souté. 6 Ke yé benítibè péu kǝrinímè ke bo ntú beè tú Kirisi, ke suó kusǝkù. 7 Di yóó keǝmu bè náammè mudòò kpéi nnè mu kó kutoweku, kufǝwáá mbáá di pǝ nke yé dè dǝmmè kétuǝkenímu, dè né mu nyí yó ntú kumǝnku. 8 Ku mbotí bo íté kénkpannè kutekù, kè di nkpráàtiyuu íté kénkpannè diteri, kè ketenkè nsǝnti tipíiti timǝu, kè yekòbèe tanní, dè bo ndò nkupéitèyonku òò ketémè onitipòkù.

9 Nyénè dimáá kpéi, bè bo di kǝtenè tibeéndieti kè bè ndi puoti ipàati titúintouti miεεε, ké di kǝtenè bekpráàtibè borè nè ketenkè yembè borè n kpéi, kè dí bè nàké n kpéi. 10 Ke yé medeetimè kó tináahti dǝmmè kéketé kénáké ibotí imǝu ndi. 11 Kè bè di kǝrinè dìi mǝnni tibeénti di báá niité kénwáà ndi bíí bo náké ti, kè de mǝnni tǝòke di nnáá tii taáni di nò ke yé díi í yó nnáammè di mómumǝmbe, Muyaánsáamù muù yó nnáá ndi kpéi. 12 Benítibè bo fiiti be nei nè be kó bekótibè kè bèè bè kùò kè ibí cicebèe i fiítí kè ibí sǝntenè i cicebè kéduó nkè bèè bè kùò. 13 Benítibè bemǝu bo ndi níí n kpéi, wèè me mbo nwééri kétuǝkenè kumǝnku ò bo cooté.

Yewe yeiye

(Wénté Matie 24:15-28 nè Duku 21:20-24)

14 Kè di yà dìi m̀ǹǹni isòke ìi duò mmeyèncààrìmè kè ì bo ì do ì do ì do ì nkémbo dè, wèè kàa nwèe d̀d̀d̀ meyoðmmè, kè dè s̀s̀ mbèè bo Sudee kó ketenkè bèe coké kédeke yetārè ìnkè. 15 Kè dè s̀s̀ nwèè bo o c̀f̀t̀t̀ kudànkù ò báá cúténí kudieku ke bo túóté o kperè. 16 Kè dè s̀s̀ nwèè bo kupaku ò báá kò ke bo túóté o yaàbòrì. 17 De kó diyìè dè bo nyòùnè benitipòbè bèè bo mpúó nnè bèè bo ntò ibí. 18 Mbáánnè Kuyie nkè dè báá tuòkení diyòò mieke. 19 Ke yé de kó yewe meyeñcaàrìmè mèè yó mbo me kó kubotí mu nyí ànné nè Kuyie ndòòmè kutenkù, mè me nyí kpaá ke bo ànné bitì. 20 Kè Kuyie ndo í yààte de kó yewe òmòu na bá nyenté, kù me nyè yààte ku kó benitibè kù tãáté bè kpéi nke. 21 Kòò m̀ò̀ di nàké ke tú: Kirisi bo die nyoo cie, di bá ntì tá. 22 Ke yé Kirisi tekùbè nè bèè yó ntú bemáà Kuyie mpããnáàntì náam̀bè bè yóò ànnémè kéndòori tidietì nè dèmarè cànnè ke dó késouté bá nè Kuyie ntãáté bè. 23 Nyénè dimáà kpéi, n die nke di nàkému demòu.

Yewe sonye

(Wénté Matie 24:29-31 nè Duku 21:25-28)

24 De kó yewe mieke mefèũtímè memme kó difònkùò, diyìè bo soute, otànkù ténke bá mpéi. 25 Kè siwàã nduòní ke ìnkè kè siwàã diesii sántè. 26 De m̀ǹǹni kè bèe yà Kuyie mBire kè dè cutiní yewetè mieke nè muwèrimù diemù nè Kuyie nkó tikpeti, 27 kètò nho tōrè itemmànke imòu kè yèe tíi nKuyie ntãáté bè.

Fikie kó mutie kó medonnimè

(Wénté Matie 24:32-35 nè Duku 21:29-33)

28 Banténè fikie kó mutie kó medonnimè, mu baka sũũkè dìi m̀ǹǹni kè mu fãàtì bitírì di òò bantému ke dò ndiyòò tònni. 29 Mèè botí nku di yà dìi m̀ǹǹni kè dende kó dimáà tũòkení di nyé ke dò nhOnitibire tònnímu ke bo dibòrì. 30 Timómm̀nti nti n di náammè benitibè bèè fòu di mm̀ǹǹni bè í yóò kú bemòu kè dè mu nyí tũòkení. 31 Ke ìnkè nè ketenkè dè bo pèèté, n náànti me mbáá pèèté bitì.

Ndakenè

(Wénté Matie 24:36-44)

32 Òmòu í yé de yiè yoo de m̀ǹǹni, bá Kuyie ntōrè bá Kuyie mBire, Kuyie nkuu máà yé. 33 Ndakenè ke báá duó ke yé di í yémè dè yóò tuòkení dìi m̀ǹǹni. 34 Dè bo d̀d̀d̀ kéndònnè onitì wèè kòri kupòòkù ke benke o c̀f̀t̀t̀ o tōmbè ke duó mbá wè o tōmmú ke nàké wèè bàà dibòrì ke yì ò báá duó. 35 Ndakenè ke yé di í yémè tec̀f̀t̀t̀ yiè nwētini dìi m̀ǹǹni, kè de yèmmè kuyuoku yoo keyènkè cuokè, yoo dikodakòhni yoo kukūwentóo. 36 Nyíèkùnè ò bo nwētiniimè ke s̀s̀ ndi yè nke duó

kòo di déété. ³⁷ M me ndi nàké tì n ti nnáá mbenìtibè bemou: Ndakenè!

14

Be do dakiimè ke bo pī nYesu

(Wénté Matie 26:1-5 nè Duku 22:1-2 nè Isāā 11:45-53)

¹ Kε sō nde kpaá yewe yèdèé kè diyentébanni nè pèèbè bèè í kōorenè mutie mùu muuti pèè kè mu kó dibanni né tuokení, kè ikuó nùbè nè ikuó wāàbè nwanti bè bo yīme kēpī nYesu kékua.

² Kε yé bè do tùmè: Ti báá ò pī ndibanni mieke, ti yàà bo cé ndikpànni benìtibè cuokè.

Onitipòkù wèè còu nYesu yuu tudààrí

(Wénté Matie 26:6-13 nè Isāā 12:1-8)

³ Kè Yesu míbo Betannii Simō dikònni cīètè. Bè kàri dìi mōnni ke yo nkòo nitipòkù mōu taroo ke tō dimátidènni péiri, kè di piéké tudààrí idíítí dieyi kou bè dōnè wè mutie bè tú mù náári, kè di bōtè kécóu nYesu yuu tudààrí. ⁴ Kè dèe yonke bèmabè be mieke kè bè nnáá mbemáà ke tú: Ba nkpeí nte kòò cāke de kòò tudààrí. ⁵ Ti na bá nhò fité dibenni tōmmú diítí kēpāmmú beçiribàà?

Kè bè nkpannè de kóo nitipòkù. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dō: Yóunè we, dè dōmme kè di caàri o yèmmè? Ò dō mèdōrìmè sààmè mme n kpéí. ⁷ Kε yé di yó mbonèmmu beçiribè, di bo na kè bè dō mèsàà ndi dō dìi mōnni, mí mme nyí yó nhā ke di bonè. ⁸ Ò na ndòòmè ò pānke me ndòò, kè nh ānnè tudààrí kè m bo mbaànè n fōti. ⁹ Timómmōnti nti n di náámmè kutenkù kumōu mieke bè bo nàké dè mèdetímè kó tináànti bè bo nàké de kóo nitipòkù dō dè, kéndenniní o kpéí.

Sudaasi do dómè kēpī nYesu

(Wénté Matie 26:14-16 nè Duku 22:3-6)

¹⁰ Kè Sudaasi Isikadiyoti, Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébè kòò mōu kōte kēyà ikuó nùbè kó bekótíbè ke bo bè pī nYesu. ¹¹ Bè ti kèè dìi mōnni kè dèe bè narike kè bè dō bè bo ò duó nyidíítí. De mōnni kè Sudaasi nwanti dimōnni sààri ò bo díinnè di kè bè pī nYesu.

Yesu nè o tancòumbè yommè diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nè Duku 22:7-14, 22-23 nè Isāā 13:21-30)

¹² Pèèbè bèè í kōorenè mutie mùu muuti pèè kó dibanni yiè kètiri bè òó fié di diyentébanni kó ipe, kè Yesu tancòumbèe ò beke ke dō: Yé a dō ti kōte kè kè da bénnè diyentébanni kó mudii?

¹³ Kè Yesu tō nho tancòumbè bèdébè kè bè nàké ke dō: Kōtenè dihei mieke, di bo conè onitidòu mōu kòò tō didúu nè menie nkè dí ò tūnnè. ¹⁴ Kòò ta dè, dí nàké de kó tecīètè yiè nke dō: Okóti

tú yé ò yóó di kùù dieku mieke diyentébbanni kó mudii nè o tancóumbè? ¹⁵ Ò bo di benke kudieku diekù kudànkù ìnkè ké kù tũntè páíí, demou kè dè bo ku mieke, dende di yóó ti bénnémè diyentébbanni kó mudii.

¹⁶ Kè Yesu tancóumbèe íté kékote dihei mieke, kénsó ndè dò nYesu do bè nàkémè, kè bèe bénné diyentébbanni kó mudii.

¹⁷ Kuyuoku kè Yesu tuakoo nè o tancóumbè epíítè nè bèdébè.

¹⁸ Bè kàri dii mǎnni ke yo nkè Yesu bè nàké ke dò: Mómumu nwe n di náámmè di kóò mǎu nè wè ti wè nke yo nweè yó n fité.

¹⁹ Kè be yèmmèe caàrè bá wè kòo ò beke ke dò: Mí nwaà? ²⁰ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: Díndi n tancóumbè epíítè nè bèdébè kóò mǎu nè wè ti wè ndibuu dimáà mieke. ²¹ Onitibire yóó kúmu, ti wàrimè de kpéí, wèè né bo fité Onitibire ò bo yà. De yiè nkè bè do í ò peité dè na ntǎũ.

Yesu dǎúmmè Mudisààmù kó ikuó

(Wénté Matie 26:26-30 nè Duku 22:15-20 nè 1 Kǎdenti 11:23-25)

²² Bè yo ndii mǎnni kè Yesu túóté pǎé késǎnte Kuyie nkédeè kóò wérí kéduó nho tancóumbè ke dò: Cáákénè, die ndeè benkú ke dò m pǎ n kǎnti di kpéí.

²³ De kó difǎnkúò kǎtúóté fǎbòòfè, késǎnte Kuyie nké bè duó nkè bèe yǎ bemou. ²⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: Die ndeè benkú n yǎ, bè yó n kuó kè mǎe cóú, Kuyie nyóó taunnèmè benitibè kumáà, mǎe yóó cóú kusúkù kpéí. ²⁵ Timómmoni nti n di náámmè n tǎnke í yóó yǎ menàà, nkè dè í tú m bo wǎte kǎyǎ dii yiè mǎpammè Kuyie nkǎpǎatiyuu mieke.

²⁶ Bè dǎntè dii mǎnni Kuyie nkó yesǎa nkédeè kédeke Odifè tǎri.

Yesu do yǎmmè o tancóumbè bo ò yóu

(Wénté Matie 26:31-35 nè Duku 22:31-34 nè Isǎa 13:36-38)

²⁷ Kè Yesu nàké o tancóumbè ke dò: Di bo n yóu dimou ke yé ti wàrimè ke tú: M bo poté opecǎnti kè ipee cíété. ²⁸ M bo yǎntè dii mǎnni, m bo niité kékote Kadidee ké ndi baa.

²⁹ Kè Pierii ò tǎnné ke dò: Bá kè betǎbè da yóu mí mbáà da yóu. ³⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: Mómumu nwe n da náámmè, yíe nkó keyènkè tekote bo nyóó kuó mǎmedérímè kǎa yete kuce metǎati ke tú a í n yé.

³¹ Kè Pierii yete ke dò bitì! Bá kè bè bo n wǎnnénè kékuó m báa da yóu.

Kè betǎbè múnke me mbéi.

Yesu báámmè Kuyie Setisemandee mieke

(Wénté Matie 26:36-46 nè Duku 22:39-46)

³² Kè bèe tuakè dibòrì mari kè bè di tu: Setisemandee kè Yesu nàké o tancóumbè ke dò: Nkarinè die kè n kote kǎbántè Kuyie.

³³ Kòo nneínè Pieri nè Isaku nè Isãã, kòo kãm̀b̀ù̀t̀ì ñduò kòo yèmmè cààrè. ³⁴ Kòo bè nàké ke d̀ò: N yèmmè meè cààrè mediè mmóm̃mm̃me kè dè n tonté, nkpaánè die ndi né báá yè nkéduò.

³⁵ Ke détóo sámp̀òrè kénínkú késĩnné kébántè Kuyie nke d̀ò: Kè dè bo yie ndimònni dii, mmefféũtímè kperi, n déténè. ³⁶ Ke mbáá nKuyie nke tú: N cice a ñmmu demou a yóu kè m báá yà fe mbòòfè mefféũtímè kafe. Á d̀ò a dómè kè dè bá ntú n dómè.

³⁷ Kòo nwētini o tancòumbè borè ke s̀s̀ mbè yè nke duò, kòo beke Pieri ke d̀ò: Sim̃ a yè nke duómaà? Á í na ke bo nwúò tewebiètè mefitímè mèmáà mièkaà? ³⁸ Nwúónnè ke báá nKuyie nkè mesoummè báá di na. Meyèmmè miè dómu kédòò mesàà, nkè tikònti né kpa muwērímú.

³⁹ Kòo wēte kékprénté, kém̀b̀áá nKuyie, ke náá nhò baa do náá ntì. ⁴⁰ Kéyíé kèwētení o tancòumbè borè ke s̀s̀ mbè yè nke duò kè be nuò ncēēke, bè í nya bè bo ò nàké tí.

⁴¹ Ò wētení dii m̀nni kuce metáámmè kè bè nàké ke d̀ò: Di wēte ke duómu keompua? Dè d̀ò ke deèmu, dimònni t̀̀̀̀kemu kè bè bo fité Onitibire kè benitiyeibeè dè pĩ. ⁴² Íténè kè tí kate, ntenè wèè yó m pĩ ke t̀̀̀̀kení.

Bè p̃m̀mè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Duku 22:47-53 nè Isãã 18:3-12)

⁴³ Yesu kpaá ke me nnáá nkè Sudaasi, o tancòumbè tepíitè nè bèdébè kóò m̀̀̀̀ t̀̀̀̀kení ke neínè ikuó niùbè kó bekótíbè nè ikuó wããbè nè Kuyie ncīètè kó bekótíbè t̃nni bè, kè bè t̃ yese nè yedùrè. ⁴⁴ Ke s̀s̀ nwèè yóò fité Yesu ò nàké dit̃nni ke tú: Kè n d̃ou nwe, koò ɔrí, di banté ke d̀ò weñwe, kóò pĩ kè nhò baa mesàà.

⁴⁵ Ò t̀̀̀̀kení dii m̀nni Yesu borè ke p̀̀̀̀nke d̀ò: Okótì!

Kédeè kóò ɔrí. ⁴⁶ De m̀nni kè de kó benitibè p̀̀̀̀nke munnéni kèpĩ nYesu.

⁴⁷ Kè Yesu tancòumbè kóò m̀̀̀̀u ñte disie kéhei nkédate ikuó niùti diwè kóò t̃nti toò. ⁴⁸ Kè Yesu bè nàké ke d̀ò: Di k̃t̃enni yese nè yedùrè ke bo m pĩ ke d̀ò n tú onitikò̀̀̀tì. ⁴⁹ Nh ã mbo yewe yemou di cuokè ke di tiè nKuyie nnáantì Kuyie ncīètè mièke bá di í m pĩ, dè t̀̀̀̀ke kè dè bo d̀ò tì w̃ari ke yèmmè mme.

⁵⁰ De m̀nni kòo tancòumbè bemouu ò yóu kécoké.

⁵¹ Kòo dapaà mm̀̀̀u nkpaá kòo tũ nke dáátì kuyààkù máa kè bè ndó kóò pĩ, ⁵² kòo f̃ĩnko kuyààkù kécoké mebiì.

Bè bekénèmmè Yesu

(Wénté Matie 26:57-68 nè Duku 22:54-55, 63-71 nè Isãã 18:13-14, 19-24)

⁵³ Kè bèe k̃atenè Yesu ikuó niùti diwè cīètè, ikuó niùbè kó bekótíbè nè Kuyie ncīètè kó bekótíbè nè ikuó wããbè, kè bèe tí nde borè. ⁵⁴ Kè Pieri ntũ nYesu ke díetiri, ke yàa tanǹ̀̀nko ikuó

niùti diewè kó kudànkù miεke, kénkari tihããpònti borè, ke iiri muhãã.

⁵⁵ Ikuó niùbè kó bekótibè nè dibeéntĩnni kè bè nwanti Yesu dòò tì, tì bo nte kè bèε ò kùò bá bè í mpètè. ⁵⁶ Kè besükùbè nsou nke náá nYesu nu ncákemu bá bè teti í mmáá. ⁵⁷ Kè bèmabè nyiiti ke sou nke tú: Ti kèè kòo tu ⁵⁸ ò bo pònte Kuyie ncifètè benitibè maá tè nè be nou kémaá tetetè yewe yètããti miεke tèè í yó ntú benitibè maá tè.

⁵⁹ Bá nè memme be teti í mmáá.

⁶⁰ Kè ikuó niùti diewèe íté ditĩnni cuokè kébeke Yesu ke dò: Á í yóó ténne timatàà? Benitibè bie nyε nha dòò ba?

⁶¹ Kè Yesu nciféké, ò í mbéi ntimatì kè ikuó niùti diewè yíe kóò beke ke dò: Fóò tu Kirisi Kuyie nti sánti kù kó debiraà? ⁶² Kè Yesu ò ténne ke dò: Εε n we ntú, kè di bo yà Onitibire kòò kàri Kuyie mmuwérímú mumou yíe mbakù you, kóò yà kòò cutiní nè yewetè kéfinkè.

⁶³ De mònni kè ikuó niùti diewèe kètè o yaabòri, kébéi nke dò: Dè ténke dòmmu ti níwaà nwèè bo náké ò dòò mèè yeinaà? ⁶⁴ Di kèemu ò sàámmè Kuyie, di yèmmè dòmmè?

Bemou kè bè dò: Ò dò nkékuomu.

⁶⁵ Kè bèmabè nhò sùu tinóntõùti, kékãã nho ìkè kuyààkù ké nhò puoti yεnacèkuute ke náá nke tú: Banté wèè da poté.

Kè tihããpònti nhò bèmmu.

Pieri nennimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-75 nè Duku 22:56-62 nè Isãã 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Kè Pieri nkpaá ke bo ketenkè kudànkù kè ikuó niùti diewè kóo nitipotõnti mōu tūokení, ⁶⁷ kèyà Pieri kòò ìiri muhãã, kòò ò wènté mesàà, kòò nàké ke dò: Fí nha múnke do tūmmu Yesu Nansareti kou. ⁶⁸ Kè Pierii nenni Yesu ke dò: N yí banté a dó ké n nàké tì.

De kó difõnkúò ke íté kudànkù kéntati kukpánkpánkù kè tekotεe kuó. ⁶⁹ Kè wèè nitipòkùu wεte kóò yà kénáké bèè dè bo ke dò: We nniti tú be kóò mōu nwe, kè Pierii wεte kénenni.

⁷⁰ Kè dè nyóó yíe kè bèè dè bo kè bèε náké Pieri ke dò: A mènke bè wéñnèmu ke yé a tùmè Kadidee kou ke náá nKadidee kó tináaanti. ⁷¹ De mònni kè Pierii parikè ke dò: N tú n yí yé oniti di me nnáá nwèè kpéi, kè n soummu Kuyie nni ncõõ.

⁷² Dende bàmbà nkè tekotεe kuó nkuce medérímè kè Pierii denteni Yesu sòò ò nàké tì ke tú: Tekote bo nyóó kuó nkuce medérímè kàa parikè kuce mètããti ke tú a í n yé. Kè Pieri nkuò.

15

Bè do dakémè ke bo kuɔ Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Duku 23:1-5 nè Isāa 18:28-38)

¹ Dikūnweñni sèi, ikuú niùbè kó bekótíbè, nè Kuyie nciètè kó bekótíbè nè ikuú wāābè nè dibeéntīnni diməu, kè bèe tíi nke bo yà bè yóó yīmè Yesu, məmme kè bèe ò bou kékətenè kéduó mPidati Odommu kəbe kóò kùmàndáà. ² Kè Pidatii ò beke ke dò: Fɔ́ɔ tu Sifube kóo kpààtàà? Kè Yesu ò tēñné ke dò: A ti mbéi.

³ Kè ikuú niùbè kó bekótíbè nnáá nYesu nu ndòò dè. ⁴ Kè Pidatii wēte kébeke Yesu ke dò: A í yóó tēnné tìmatàà? A í yo bè tu a dòò dèè kó dimàà?

⁵ Bá Yesu ténke í ntēñné tìmatì kè dèe di Pidati.

Pidati yēmmè bèe baaké Yesu kéfúńko Barabaasi

(Wénté Matie 27:15-26 nè Duku 23:13-25 nè Isāa 18:39-19:16)

⁶ Bá dii yentébbanni mieke Pidati do ɔ́ɔ fīi nkukpetínkù kumáà ndi ditīnni yē nwèe fīi nkù. ⁷ Ke sɔ́ mbè kpeti onitì mɔ̀u kòo yètìrì tú Barabaasi nè o kəbe, ke yé bè do yetemè okpààti kpeti, kè dikpànni ànné kè bèe kuɔ onitì. ⁸ Kè ditīnni kəte Pidati borè, kóò nàké ke dò, wèe bè dòò ò ɔ́ɔ bè dòòmè. ⁹ Kè Pidatii bè beke ke dò: Di dó n fīńko Sifube kóo kpààti nweà?

¹⁰ Ke yé ò do yémèmu ke dò nyikuú niùbè kó bekótíbè pī nYesu be mieke ò péi mèè kpéi nke. ¹¹ Kè ikuú niùbè kó bekótíbè nsukíi ditīnni kè di bo duó nkè Pidatii fīńko Barabaasi. ¹² Kè Pidatii yé ké be beke ke dò: Di né dó n yīme di tú wè Sifube kóo kpààti? ¹³ Kè bèe wekii ke dò: Baaké we kudapāāti ĩnkè! ¹⁴ Kè Pidatii be beke ke dò: Ò dòò ìmme yei? Kè bè dəke wekii mediè nke dò: Baaké we kudapāāti ĩnkè.

¹⁵ Kè Pidati ndó ditīnni yēmmè bo narikemè ke fīńko Barabaasi kéduó nkè bèe puotí Yesu yedá kédeè kòo ò duó ntihāāpànti kè ti bo ò baaké kudapāāti ĩnkè.

Bè ìnnémè Yesu ipo

(Wénté Matie 27:27-31 nè Isāa 19:2-3)

¹⁶ Kè tihāāpàntii tannè Yesu Odommu kəbe kóò kùmàndáà cīètè, bè kàri dè ke bekù, ke tíi ntihāāpànti timəu. ¹⁷ Kóò dàtinné diyaabòrì wūōrì kécitì ipo kóò ìnné, ¹⁸ kédeè ké nhò daú ke tú: A boà fɔ́ nSifube kóo kpààti!

¹⁹ Ke puotì o yuu kuhāri koò tīū tinóntōūti, ke ninku ke sīńko o ìikè ke dò mbè ò dəu. ²⁰ Bè ò daá dii mōnni kénsànnè kédeite diyaabòwūōrì, kéwēte kóò dàtinné o yààti, kóò yènnè dihei ke bo ò baaké kudapāāti ĩnkè.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Duku 23:26-43 nè Isāa 19:17-27)

²¹ Kè Sidenni ei kóo nitì mɔ̀u nkūntinì kupaku kè bè ò tú Siməə, Adekisāntiri nè Dufuusi be cice, kè tihāāpàntii ò pī nnè

muwērímú kédúó nkòo tó Yesu dapāāti. ²² Kè bèe kòtenè Yesu Kodikotaa (dèè tú kuyukũ), ²³ kòò dúó mmenaa mmèè kòorenè mutie mùù kòù kuyonku bá Yesu í nyie nkéyá. ²⁴ Kè bèe ò baaké kudapāāti ñnkè, kètāā tété kətóti o yààti. ²⁵ Diyie do berinè tewebiètè mèwèi ndi dikūnweñni kè bèe baaké Yesu kudapāāti ñnkè, ²⁶ kēwāri mùù kpéi nte kè bè ò baaké ke dò: Sifube kóo kpààti, kédanne kudapāāti yómmè. ²⁷ Kébaaké benitikòùbè bèdébè, òmòu o bakù yóu, otòu kucàнку. [²⁸ Mèmmè kè dèe dòò ti wārimè ke tú: Bè ò wēnnénè benitiyie.]

²⁹ Ke bè mpēnkù koò sǎǎ nke bókii yeḡo ke tú: Hé! Fǎ nwèè do tú a bo pante Kuyie nciētè kémaa tetetè yewe yētāāti mieke, ³⁰ deetè amáà! Cúténi kudapāāti ñnkè.

³¹ Ikuó nìùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bè ndaú Yesu ke náá mbemáà ke tú, ò deetè betòbè ò me nyí na ke bo deetè omáà. ³² Kirisi Isidayeeribe kóo kpààti, cúténi kudapāāti ñnkè kè ti yà kéntá. Bè do baaké bè kóò péennè, kè bè múnke nhò sǎǎ.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Duku 23:44-49 nè Isāā 19:28-30)

³³ Diyie cómmú dii mōnni yeḡo kè dèe biite ketenke kemou kēmbi kè dè yàà tuakenè tewebiètè mētāāti. ³⁴ Tewebiètè mētāāti mōnni kè Yesu kuó mmediè nke dò: Edoyii, Edoyii, damasabakitani (dèè tú: Kuyie, nKuyie, ba nkpeí nte kàa n yóu!).

³⁵ Bèè dè bo kè be kó bèmabèe keè, ke béi nke dò: Keèné ò yumè Edii.

³⁶ Kè be kóò mōu coké kēméunní disòsũð menéyāā nkécóó nkuhāri yómmè kēyoutoo Yesu kòò bo yā, ke náá nke tú: Yóunè kè ti yà Edii bo kōtení kóò cūūnni kudapāāti ñnkè.

³⁷ Kè Yesu kuó mmediè, kētōte.

³⁸ Kè kuyààkù kùù do pi Kuyie nciētè mieke ikuó nenti kó kudieku kè kùu kēté de ñnkè nè difūñní. ³⁹ Kè Odommu kó kuhāpònkù kùu ni tihāpònti tekòtè (100) kè kù cómmú Yesu ìkè kēyà Yesu ku mèè botí kēbéi nke dò: We nniti mēnke tú Kuyie mBire nde!

⁴⁰ Kè benitipòbè mabè dè bo ke cómmú medétimè ke wúó. Bèè kó bèmabè tu: Maari Makitadaa èi kou nè Isaku dedapùmbire nè Sosesi be yō Maari nè Sodombee, ⁴¹ bèè do ò neitinè ke pfi nho tōmmú ò bo dii mōnni Kadidee, nè benitipòbè tòbè péu bèè do ò neiné kékote Sedisademmu.

Bè kūnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Duku 23:50-56 nè Isāā 19:38-42)

⁴² Kuyuo ku bè do sǎ tūnte kù demou kè dè né wenté teomputè, ⁴³ kè Sosèfu Adimatee èi kou, kòò tú dibeéntīnni kou kè bè ò dé, kòò bàa Kuyie nkpaātiyuu bo tuakenímè, kòo kote nè dikōnibùò

kéyà Pidati kóò mǎo dinùù ke bo kũnné Yesu. ⁴⁴ Kè Pidatii keè Yesu kumè mecāã, nkè dèe ò di koò yu kuhāpònkù ké kù beke, ke bo yà Yesu ku kè dè mǎnte yoo dè í mǎnte. ⁴⁵ Kè kuhāpònkù ò nàké, kòo duó ndinùù Sosefu kòo bo túóté Yesu. ⁴⁶ Kè Sosefuu donté kuyàakù kécũñní Yesu kudapāāí, koò pǎũ, kédóú nkufōti miéke bè keú kù dipèri miéke, kédeè kápoo nkutááí. ⁴⁷ Maari Makitadaa kó dihei kou nè Maari Sosesi yǎ ke bè nwúó mbè ò dǎú ndè.

16

Yesu yǎntémè

(Wénté Matie 28:1-8 nè Duku 24:1-12 nè Isāã 20:1-10)

¹ Kè teompùtèe pǎēté kè Maari Makitadaa ei kou nè Maari Isaku yǎ nè Sodombee kè bèe donté mekùò nkunóú natikù kǎme ke bo kǎte képe nYesu. ² Ké pike cute dimáàsì kó dikũnweñní kentuakoo kufōti borè kè diyie yènní. ³ Kè bè mbékú bemáá ke tú: We mbii yóò ti pootè kufōti kó kutááí.

⁴ Bè wèntóo dii mǎnni kénsó nkuù tááí pòòte. ⁵ Kè bèe ta kufōti miéke, kéyà odapaà mmǎu kòò kàri, ke dáátí tiyaápéíti kè kufōwaá mbè pǐ mmediè. ⁶ Kè weè dapàà mbè nàké ke dǎ: Kufōwaá mbáá di pǐ, di wanti Yesu Nansareti kou nwe bè baaké wè kudapāāí ínkè. Ò yǎntému ke itè, ò í kpaá die, ñtenè bè sòò ò dǎú dè. ⁷ Kǎtenè kénáké o tancóumbè nè Píeri ke dǎ ò niité Kadidee, di bo ke nhò sǎñké kéndonnè ò sòò di nàkémè.

⁸ Kè bèe yènni kécoké kè be kǎnti au bá bè ténke í te bemáá, bè í ndáátí kénáké òmǎu timati, ke yé kufōwaá ndie nke bè autémè.

Yesu benkemè omáá Maari Makitadaa ei kou

(Wénté Matie 28:9-10 Isāã 20:11-18)

[⁹ Dimáàsì yiè kó dikũnweñní ndi Yesu yǎntémè, kéketé kébenke omáá Maari Makitadaa ei kou, ò do bèti wèè miéke yebókè yèyiekè. ¹⁰ Kòo kǎte kénáké bèè do neitinè Yesu, ke sǎ mbè kuò nYesu kó mukũũ. ¹¹ Bè kèè dii mǎnni Maari túmè Yesu yǎnté kòò ò yà bá bè í ntì tá.

Yesu benkemè omáá otancóumbè bèdébè

(Wénté Duku 24:13-35)

¹² De kó difōnkúò kòo tancóumbè bèdébè nkəri depaa nkòo bè benke omáá kè dè ncáánnè ò sòò benkemè omáá Maari. ¹³ Kè bèe wèteni ke múнкеe ti nàké betòbè bá bè í ntì tá.

Yesu do tǎmmè o tancóumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Duku 24:36-49 nè Isāã 20:19-23 nè Yesu Tǎrè 1:6-8)

¹⁴ De kó difōnkúò ke né benke omáá o tancóumbè tepíitè nè omáá ke sǎ mbè kàri ke yo nkòo bè kpannè bè í tǎmè ke dò nhò mènke yǎnté. Kè be yèmmè kpaá kpeñni, ke yé bè do í tǎmè bèè

tu bè ò yà koò yǎnté be kpeti. ¹⁵ De mǎnni kè Yesu bè nàké ke dò: Kǎtenè kutenkù kumǎu kénáké Tináaǎsààtì benìtìbè bemǎu. ¹⁶ Wèè bo tì yie nkè bèè ò ǎnné bàtémǎmù Kuyie mbo ò deeté, kè wèè í tì yie nkùu ò kpetínné. ¹⁷ Ntenè bèè bo yie mbè yó ndǎori tì dietì: Bè bo mbetì yebǎkè nè n yètìrì, kénnáá ntináaǎcàntì. ¹⁸ Bè bo mpǎ nyiwààke bá ì í bè dǎmmù, kè bè yǎ mutie mùu kòu mù báá bè dǎdǎ meyei mmamè, bè bo nnǎnku be nǎu bemuǎmbe ìnkè kè bè miérì.

*Yesu wǎte ke dèkemè kèìnkè
(Wénté Duku 24:50-53 Yesu Tǎrè 1:9-11)*

¹⁹ Ti Yìè nYesu bè nàké mǎmmè kédeè, kè Kuyie nhò tùóté, kédekènè kèìnkè, kòo kari Kuyie mbakù you. ²⁰ Kè Yesu tancóumbèè kǎte tipùtì timǎu kénnáante Tináaǎsààtì, kè ti Yìè mbè bonè, kè bè dǎdǎri tidietì, kè dè benkú bè nàá ntì tùmè timǎmmǎnti.]

Duku wàrimè Tináaṅṣààtì Di mpátíri tò tìi náaṅtì

Duku weè wàri di mpátíri kè dì ti náá nYesu tumè Isidayεεribe kóo δεετίwè nè kutenkù kuməu kóo δεετίwè. Duku wàri o pátíri ke bo benke Yesu dómè mme benitibè nè Sammarii kóo niti kó dináaṅhántíri nè kukpààtiyeinkù kperi nè oniti wèè bire do feti kòo wēte ké dè pēté, nè Kuyie ntōrè do nàkémè βενααεῆmbe Yesu kó mupeitímù kpéi. Duku ti náá nKuyie ndómè mme besámphè nè beçiribè nè bepòòbè. Ke nàké ke ìkú Yesu tùmè Onitibire, deè te kòo bàte ò yààribè kó ifuke ke tùòkenè Adammu.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dōmmè

1. Duku wàrimè o pátíri 1:1-4
2. Yesu kó mupeitímù nè ò bàátímè o tōmmú kpéi 1:5-4:13
3. Yesu pī mmùù tōmmú 4:14-19:27
4. Yesu fēütémè 19:28-23:56
5. Yesu kumè nè ò yāntémè 24:1-53

Mùù kpéi nte kè Duku wàri di mpátíri

¹ Benitibè péu wàrimu Yesu fōmmu kó tináaṅtì tìi dòò ti cuokè, ² ke tūnne Kuyie nkó betōmbè bèè ò yà nè be nuə ndè keté dii mōnni bè tì nàké kè tì dōmmè. ³ M mómumuə nkè m biéké weti weti dè dòò mèè boti nè dè keté dii mōnni, ke s̄ ndè wenni ke dò n da wàri de kó tináaṅtì f̄ nhokóti Teofiiri. ⁴ Kàa nyé ke dò nha yie ntìi náaṅtì tú timómṁnti.

Kuyie ntōnni do nàkémè Isāā-Batiisi kó mupeitímù kpéi

⁵ Edəti do tú dii mōnni Sudee kóo kpàati kè ikuó niùti məu bo kòo yètiri tú Sakarii, ikuó niùti Abia kó fənafə kou, kòo pokù yètiri tú Edisabeti, Anə kó kufuku kou. ⁶ Bedé kè bè dōòri Kuyie ndómè, ke yíe nKuyie ntannò nè ku tié nyiməu. Tìmatì í mbo bè bo bè sei ntìi miəke. ⁷ Kè bè kòté bedé bá bè í məke debire ke yé Edisabeti do tùmè tēhāunte.

⁸ Diyie mari kè Abia kó fənafə kó məfitímè tuəke ⁹ kéndōnnè bè do ə ndərimè, kè bèè tǎá tété kétāātə Sakarii kòo ta Kuyie nçfètè kəntuə ntihúúnti. ¹⁰ Kè benitibè bəməu mbo ditowaə, ke báá nKuyie ò tùò ndiì mōnni tihúúnti. ¹¹ Kè Kuyie ntōnni cúténì kəncómú dihúúntōnni ìnkè, di píkù yóu. ¹² Sakarii di yà dii mōnni kè dèè ò di mediè nkè kufōwaá nhò pī. ¹³ Kè Kuyie ntōnni náké Sakarii ke dò: Kufōwaá mbáá da pī nKuyie nçəutému a báammì, a pokù Edisabeti bo da peitè denitidabire kàa dè yu ke dò Isāā. ¹⁴ Diwèi bo da pī, nkàa yèmmè narike

mediè kè benitibè péu nyānku bè ò peité mèè kpéi. ¹⁵ Ké yé ò yó ntúmè Kuyie nkóo nitidièwè nwe, ò í yó nyò dìfèè yoo menaà mmèè kó dimàà muò. Bè bo nyóò ò peité kè Muyaánsààmù muù pānke ò piéké. ¹⁶ Weè yóó tēnnéni Isidayeribe péu be Yiè nKuyie mborè. ¹⁷ O borime bo nwenni kè Kuyie nhò duó nku Yaá nnè muwērímú Kuyie pāānāānti náāntò Edii do mǎke mù, kòo wētè kénáríkunnè ibí nè i cicèbè, kéceete itookperí yembè kè bèe mǎote meyèmmè, mèè bo yie nKuyie kētūntè benitibè kè bè mbaa ti Yiè.

¹⁸ Kè Sakarii beke Kuyie ntōnni ke dò: M bo yīme kébanté ke dò a náá mmómumu nke yé n kòtémè kè m pokù kòté? ¹⁹ Kè Kuyie ntōnni ò tēnné ke dò: N tú Kabiyeri nwe ke bo Kuyie mborè, kè kù n tōnni kè m bo da náké de kó tināānsààti. ²⁰ A í me ntāmè ke dò ndè bo dǎò, a nǎndenfè bo dari, bá a bá nnò nke náá nkè dè yàa dǎdǎnè, ke yé dè yóó dǎòmèmu de mǎnni bo tuǎke dii mǎnni.

²¹ De mǎnni kè benitibè ò bàa ditowaà kè dè bè di, kè bè mǎnté dè yīmè koò ǎote Kuyie ncīètè miéke. ²² Ò yènni dii mǎnni ò í nna ke bo bè béinnè ké mbè benkú nè sinou máà kè bèe banté ke dò timati tii ò tūǎkeni Kuyie ncīètè miéke.

²³ Sakarii dèè dii mǎnni o tōmmú Kuyie ncīètè, kékò nho cīètè. ²⁴ Kè dèe yíe sámǎpó kòo pokù Edisabetii púo nkémmǎke betǎǎbè bènùmmù ke sǎri ke náá nke tú: ²⁵ Kuyie ndèntení n kpéi ke n dǎò mesàà, ke dèite ifei ìi do m bo benitibè ìikè.

Kuyie ntōnni nàkémè Yesu kó mupeitímù kpéi

²⁶ Edisabeti pǎuti mǎke dii mǎnni betǎǎbè bèkuò, kè Kuyie ntōnni ku tōnni Kabiyeri Kadidee kó dihei marì miéke, kè bè di tu Nansareti, ²⁷ desapùmbire marè dèè í yé onitidòu de borè, kè de yètiri tu Maari, kè Sosefu, okpààti Dafiti kó kufuku kou de pǎ. ²⁸ Kè Kuyie ntōnni ta desapùmbire cīètè ke dò: Maari, diwèl nda bo, Kuyie nda bonèmu ke da dǎò mesàà mmediè.

²⁹ Kè dèe di Maari kòo mǎnté tii náānti boti nku. ³⁰ Kè Kuyie ntōnni náké Maari ke dò: A bá nyīèkù, Kuyie nkuù da dǎò mesàà. ³¹ A bo púo nképeité denitidabire ké dè yu ke dò Yesu. ³² Ò bo ntú onitidièwè kè bè nhò yu ke tú Oīnkènkpààti bire, kè ti Yiè nKuyie nhò duó nho yààri Dafiti kó dikpààtikàri. ³³ Ò bo ntú Sakòbu kǎbe kóo kpààti sǎà.

³⁴ Kè Maarii beke Kuyie ntōnni ke dò: Dè bo yīme kédǎò m mu nyí me nyémè onitidòu? ³⁵ Kè Kuyie ntōnni ò tēnné ke dò: Muyaánsààmù bo cúténi a ìnkè kè Oīnkènkpààti da dátinné o kó medéè, dèè te debire a yóó peité dè í yó mmǎkemè meyei, bè bo ndè yu ke tú Kuyie mBire. ³⁶ Nte a tèbite Edisabeti pùómmè o kóti miéke ke bo otǎnkù kuónwè, wenwe bè do tú wè tehāunte.

37 Ke yé dèmarè í yóunèmè Kuyie. 38 De mònni kè Maari dò: N tú Kuyie nkóo tǒnti nwe, dèe dàò kéndònnè a béimmè.

De mònni kè Kuyie ntǒnni íté.

Maari kàtemè Edisabeti dǎummu

39 Kè Maarii íté kékote Sudee kó dihei mari yetārè ñnkè, 40 kétuoke kéta Sakarii cǐtètè kédou nhEdisabeti. 41 Kè Edisabetii keè Maari ò dǎummè kè debiree nampɛ o pouti mièke kè Muyaánsààmùu ò píe. 42 Kòo pǐéké ke dò: Kuyie nda dǎòmu mesàà mbenitipòbè bɛmɔu mièke, kè ku kó mesàà mbonè debire a púo ndè. 43 N tú we kè n Yiè nyǒ kǎtení n cǐtètè. 44 Ke yé n kèè dii mǎnni a dǎummu kè diwèi pǐ ndebire m pouti mièke kè dè nampɛ. 45 Dè nda naati ke yé a yiemmmè ke dò nKuyie nda nàké ti bo dàò.

Maari kó fɛyènfɛ

46 Kè Maarii dentè ke dò:

N wɛnni sǎntímu n Yiè,

47 kè n yèmmè naatinè Kuyie

kunku n dɛɛtíwè.

48 Ke yé kù n wèntémè fɛnɔnsààfè,

mí nku kóo tǒnti sǎmpóu,

kè bè bo nni nyu sǎà ke tú diwèi yiè.

49 Ke yé Muwǎrímú mumɔu yiè nni ndǎòmè dèmarè dierè,

wenwe wèè yètiri tú kpa meyei,

50 kòò kuò mmesémmè sǎà bèè ò dé,

51 ke yòute o bakù nè muwǎrímú

kè sifeí yembè cǐtètè,

52 ke buó mbekpààtibè

ke íi mbecǐribè,

53 ke píe ntikpàti dikònni bo bè,

ke bèti tikpàti yembè bɛ nɔu sinùmmù,

54 ke kuó mmesémmè ku kó betǎmbè Isidayɛɛribɛ,

ke bè teennè,

55 kéndònnè kù do ti nàkémè ti cicèbè

nè Abarahammu kó diyuu ñnkè

nè o yaàbíó sǎà.

56 Maari do bo mbonè Edisabeti ke dò betǎàbè bètǎàti ndi kèwɛtɛ kékò nho ciɛ.

Isāa-Batiisi kó mupɛitímù

57 Kè Edisabeti peitémònni tuoke kòo peité denitidabire.

58 Edisabeti pɛetitòbè nè o naàmùnkù kàbɛ kè bèe keè ti Yiè

nKuyie nhò dǎò mèè sàà nkóò wɛnnénè kè bè nyǎnku. 59 Debire

yiè níinnì yiè kè bèe kǎtení ke bo dè cǎnté, kéndó ké dè yu ke dò

Sakarii, dɛ cicɛ yètiri. 60 Kòo yǒ yetɛ ke dò: Debire yètiri yó ntú

Isãã nwe. ⁶¹ Kè bèe yete ke dò: Òmòu í bo di naàmùnkù mièke wèè m̀̀ke de kó diyètìrì.

⁶² Kè bèe beke Sakarii nè tenòutè ke bo yà ò d́ o birè yètìrì yó ntú mù. ⁶³ Kè Sakarii beke tedabèetè kèwāri ke d̀̀: O yètìrì yó ntú Isãã nwe. Kè d̀̀e bè di bem̀̀u. ⁶⁴ Kòo nóndenfè p̀̀nkèe date kòo na kébéi nkésāntè Kuyie. ⁶⁵ Kè kufōwāá mp̄i nho c̀̀pèetitòbè bem̀̀u, kè de kó tináaantì pité, k̀̀tuakènè yehèkè yèè bo Sudee kó yetārè ìnkè. ⁶⁶ Bèè kó dimàà tì kèè kè bè mbékú bemàà ke tú: De kó debire sàà yó ntú we?

Kuyie nkó muwērímú muù do ò bonè.

Sakarii kó feyènfe

⁶⁷ Kè Muyaánsààmùu píe nSakarii, debire cice kòo náké Kuyie mp̄ānāaantì ke d̀̀:

⁶⁸ Ti Yiè nKuyie t́nti Isidayèeribe tū nkù, n da sántímu.

F́ nwèè teennè a nìtìbè ke bè deetè,

⁶⁹ ke duənní Odèetíwè dièwè

a kóo t̀̀ntì Dafiti kó kufuku mièke,

⁷⁰ a p̄ānāaantì náam̀̀bè do ti nàkému nè dimònni,

⁷¹ a yóo duənnímè Odèetíwè,

kòo ti deeténè ti kpantídèntòbè,

ke ti patenè bèè ti ní.

⁷² A dèntenímu a kó metaummè sààmè kpéí,

ke kuó nti cicebè mesémmè.

⁷³ A do náké t́nti ti yààri Abarahammu ke d̀̀:

⁷⁴ A bo ti deeténè ti kpantídèntòbè,

kè ti na kèmpí nha tōmmú ke bá nyìèkù,

⁷⁵ kéndò mp̄áíí a ìkè,

ke d̀̀ari a dómè ti fòmmu mum̀̀u mièke.

⁷⁶ F́ m birè,

bè bo nda yu ke tú

Oĩnkènkpààtì kó tip̄ānāaantì náaantò,

ke yé f̀̀ò yóo niitémè kètũntè ti Yiè nce,

⁷⁷ kèbenke benitìbè ti Yiè nyóo bè deetémè,

ké bè c̀̀é m̀̀be yei.

⁷⁸ Nè Kuyie nkó mesémmè diemè kpéí nke,

kù ti duənnímè keĩnkè kó kuwenniku,

⁷⁹ kè kù bo mííté

bèè bo mukũũ nkó dibìnni mièke,

ke ti tanné meom̀̀pùmè kó kuce.

⁸⁰ Kè debire nkótírí ke kpénkú Kuyie nkó kuce mièke kéta kémbo dikpàà mièke ke yàa keténè o tōmmú Isidayèeribe cuokè.

2

*Bè peitémè Yesu**(Wénté Matie 1:18-25)*

¹ Sesaa Okusiti do tú dìi m̀ǹǹni okpààtì, kéǎnné mukàmmù ketimù o kó ketenkè kem̀ou miéke. ² De kó mukàmmù ketimù do ǎnné Kiriniisi tú dìi m̀ǹǹni ndi kùmàndàà Sidii kó kutempè mmiéke. ³ Kè benitibè bem̀ou nk̀r̀i bá wè o yembè èi kè bè wàũ be yètè. ⁴ Kè Sosefuu íté Nansareti Kadidee tempè, kékote Dafiti kó dihei bè tú di Betideemmu Sudee kó kutempè mmiéke, ke yé ò tumè Dafiti kó kunaàm̀nk̀k̀u kou nwe, ⁵ ke bo wāri o yètiri ke néinè Maari o pokù kòò pùó. ⁶ Kè bè mbo Betideemmu kè dè yà tuakenè Maari bo peitémè. ⁷ Kòo peité o kòò po, kòò p̄ũ nkuyààk̀k̀u ke d̀ou nyiwũs yonnè k̀ùu nenk̀u miéke, ke yé bembè do í pètémè mefiè ntepòòc̄f̄ètè miéke.

Kuyie ntōnni nàkémè bepecēmbè bè peitémè Yesu

⁸ Ke s̄ mbepēcēmbè mabè bo Betideemmu kó depaa nkèyènkè, ke baa be pe. ⁹ Kè Kuyie ntōnni k̄otoo be borè, kè Kuyie nkó kuwennikuu bè fité kè kufōwāá mbè auté. ¹⁰ Kè Kuyie ntōnni bè nàké ke d̀: Kufōwāá mbáá di p̄i, n di t̄n̄i Tináānsàatì nti t̄i yó ntú kubotí kum̀ou kó kuyeh̄naatí. ¹¹ Bè di peitému yíe Kirisi Odeetiwè, ti Yiè nDafiti kó dihei miéke. ¹² Ntenè dèè yó nte kè dí ò banténè, di bo yà debire kè dè p̄ũs kuyààk̀k̀u kédúó iwũs yonnè k̀ùu nenk̀u miéke.

¹³ Dende bàm̀bà nkè Kuyie nkó yetōrè teyèe cúténí keĩnkè péu kéwēnnénè Kuyie ntōnni kè yè nsántí Kuyie nke tú:

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu keĩnkè miéke,
kè ku kó mesàà nní mbonè benitibè
ku d̀o bè ketenkè ìnkè!

Bepecēmbè kòtemè ke d̀ou nYesu

¹⁵ Kuyie ntōrè wète dìi m̀ǹǹni keĩnkè kè bepecēmbèe nàké bemáà ke d̀: Ti k̄otenè Betideemmu ḱyà dèè d̀ò, ti Yiè nti nàké dèè kpéi.

¹⁶ Kè bèe íté mecāā nkékote ḱyà Maari nè Sosefu nè debire kè dè dúó iwũs yonnè k̀ùu nenk̀u miéke. ¹⁷ Bè yà dìi m̀ǹǹni debire ké bè nàké Kuyie ntōnni do bè nàké tì de kó debire ìnkè. ¹⁸ Kè dèe di bèè kó dimàà kèè bepecēmbè náá nti. ¹⁹ Kè Maari tì ǎ̄ o yèmmè ke toti o yèmmè tì ìnkè. ²⁰ Kè bepecēmbè nwēti ke sántí Kuyie nke déúk̀unko ku yètiri bè kèè tì ke tì yà tì kpéi, nke yé dè do d̀òmmè Kuyie ntōnni bè nàké mèè botí nku.

Bè yúmè Yesu o yètiri

²¹ Kè dèe tuoke diyie nínni bè yóó c̄anté di debire, kè bèe dè yú ke d̀o Yesu, Kuyie ntōnni do ò yu di bá bè mu nyí ò pùó.

Bè benkemè Yesu Kuyie

²² Mɔyisi do dɔ́u nyì kuó tùðke diì m̀nni, Sosefu nè Maari kè bèe kɔtenè debire Sedisademmu kè bo dè benke Kuyie kédòò ikuó mewénkùmè kpɛyi, ²³ ti wàrimè ikuó miεke ke tú bè ní duó bèè tu Mpo be kó dimàà Kuyie. ²⁴ Sosefu nè Maari kè bèe kɔte kédòò ikuó yemmè, kékua yekpetinónkperε yèdéè yoo sinónkpeé mómmənsi sidési.

²⁵ Dè do ś nnoniti m̀u weè bo Sedisademmu kòo yètiri tú Simmeɔɔ, kòo d̀̀ri Kuyie ndó dè ke dé Kuyie kè Muyaánsààmù ò piéké, kòo bàa Isidayεεribe kóo deεtíwè. ²⁶ Ke yé Muyaánsààmù do ò nàkémè ke d̀ ò bo yà Kirisi Odeεtíwè, Kuyie ntənní wè, ke né na kékú. ²⁷ Kè Muyaánsààmùu niité Simmeɔɔ kòo ta Kuyie ncĭtè Yesu yembè ò k̀rinni diì m̀nni ke bo d̀ò ikuó. ²⁸ Kè Simmeɔɔ cɔuté debire kəsante Kuyie nke d̀:

²⁹ N Yiè nha do nàké ti d̀̀mu, di mm̀nni yóu mí a kóo t̀nti kè n kú nè diwèi.

³⁰ Ke yé n yàmè nè n nu

a duənní wèè deεtíwè,

³¹ ibotí im̀u kpéi nke a ò duənnímè,

³² weè tú kuwenniku kùu yóó míté yebotè,

kéduó nyIsidayεεribe disanni.

Simmeɔɔ nàkémè Kuyie mpāānāaṅti Yesu kpéi

³³ Kè dèe di debire cice nè de yō Simmeɔɔ nàa ti debire kpéi. ³⁴ Kè Simmeɔɔ m̀u Kuyie nkó mesàa mbe kpéi nkédeé kénáké Maari ke d̀: Debire die nképéi nke Isidayεεribe péu yóó duómè kè péuu íté. Dè yó ntú Kuyie nkó dibenkèri ndi ke cé ntineiti besükubè cuokè. ³⁵ Meyèmmè m̀è do s̀ri kè mèe feité. Kè f̀ mMaari, dem̀u memme dè bo ndò ndisiè kékoute a yèmmè.

Anni sántemè Kuyie

³⁶ Ke ś nKuyie mpāānāaṅti nāaṅtò m̀u dè bo kè bè ò tu Anni, Fanniyεeri kóo sapàà, Aseε kó kubotí kou ke kòtè mediè, ò do yóó yenke ke mu nyí yé onitid̀u kè bè mməke yebie nyèyiekè kòo d̀uú kú. ³⁷ Kòo ntú okúpokù kétuəkenè yebie nsipísini nè yènàa ke báa nKuyie, Kuyie ncĭtè miεke, ke bou dinùu. ³⁸ Kòo múnkeε tuəkení de m̀nni kəsante Kuyie nkénáké Yesu kpéi Sedisademmu kəbe bèè do baε Odeεtíwè.

Yesu nè o yembè bè wètemè Nansareti

³⁹ Maari nè Sosefu bè d̀ò diì m̀nni Kuyie nkó ikuó kédeε kéwεte kékònnè debire Nansareti Kadidee kó kutempε mmieke. ⁴⁰ Kè debire nkótírí ke kpénkú ke məke mecii nkè Kuyie nkó mesàa ndè bonè.

Yesu tamè Kuyie nc̄t̄ètè de m̀n̄ni ke m̀ke yebie ntepīt̄è nè yèdèè
 41 Yesu ȳ nè o cice bè do ã̄ k̄temu bá dī benni Sedisad̄mmu diyent̄ebanni. 42 Yesu m̀ke dī m̀n̄ni yebie ntepīt̄è nè yèdèè k̄n̄ein̄e o yembè kè bèe k̄te, ke ȳ ò t̀ù̀k̄em̄e o m̀n̄ni. 43 Dibanni kó yewe dèè dī m̀n̄ni Maari nè Sosefu kè bè nkũnti bá bè í ndà̄te ke dò nYesu í bè n̄in̄e, kè Yesu nkpāá Sedisad̄mmu. 44 Kè bè dò kuce diyie òm̄àà ke ȳ ke tú Yesu n̄in̄e bet̄òbè, kòò m̀nt̄é k̄ek̄et̄é o wamm̀u be c̄í k̄be nè be n̄epobè borè. 45 Bá bè í nhò yà k̄ew̄te Sedisad̄mmu kòò wanti, 46 kòò yà diyie t̄ã̄nni yiè Kuyie nc̄t̄ètè mīeke kòò soké ikūò niùbè cuokè kè bè nàà nkòò k̄n̄m̀m̀u ke bè bèkú tin̄ānt̄i. 47 Kè d̄e di bèè kó òm̄àà d̄e bo m̄ecī nhò m̀ke mè nè ò bè t̄n̄n̄inko mèè botí. 48 O cice nè o ȳ bè ò yà dī m̀n̄ni kè d̄e bè di mediè nkòò ȳ ò beke ke dò: M bire, d̄e d̄omme k̄a ti dòò m̄emm̄e? Mí nnè a cice ti da wamm̀umu kè ti ȳemm̄e càarè. 49 Kòò bè t̄n̄né ke dò: Di n wanti ke ȳ mba? Di í ȳ ke dò n dò nk̄ep̄i n cice t̄omm̄àà?

⁵⁰ Bè m̄e nyí mbant̄é ò dó kè bè nàké ti.

⁵¹ Kè Yesu bè n̄in̄e kè bèe w̄te k̄ékò nNansareti, kòò nyíe mbe k̄peti kòò ȳ nh̄ã d̄e kó òm̄àà dòòri o ȳemm̄e mīeke. ⁵² Kè Yesu nkótírí kòò cī nd̄èúkú kòò d̄w̄rim̄e nwen̄ni Kuyie nnè ben̄it̄ibè.

3

Isā̄-Batiisi kó mut̄omm̀m̀u

(W̄nt̄é Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Isā̄ 1:19-28)

¹ Tib̄eri Sesaa kó tikp̄ati benni t̄epīt̄è nè òinum̄uri mīeke, kè P̄õnsi Pidati tu Sudee kòò k̄m̄ãnd̄ãà kè Ed̄oti Tetidaki tu Kadidee kóo kp̄ã̄ti, kóo nant̄e Fidipu tu Itidee nè Tadakonniti kó ketenkè kóo kp̄ã̄ti. Kè Disanniya Tetidaki tu Abid̄enni kóo kp̄ã̄ti. ² Ke s̄s̄ nh̄Anni nè Kaifu bè tu ikūò niùbè kó bekótibè. Kè Kuyie mb̄éinn̄e Isā̄, Sakarii bire dikp̄ãà mīeke. ³ Kè Isā̄ k̄te Sudit̄ẽ kó yeh̄ekè k̄n̄n̄ãante ben̄it̄ibè ke tú: Dūonn̄e kè bè di ã̄nn̄e bat̄emm̀u, d̄e ben̄kú ke dò ndi borim̄e c̄èete kè Kuyie ndi c̄í ndi ȳi.

⁴ M̄emm̄e kè d̄e d̄ò k̄endò nKuyie mp̄ã̄n̄ã̄nt̄i nã̄ã̄nt̄ò Esaii do w̄ari t̄i ke dò:
 On̄it̄i w̄eè bo dikp̄ãà mīeke
 w̄eè péu m̄etamm̄e ke tú:
 Tũnten̄e ti Yiè nkó kuce,
 séinn̄e o ce,

⁵ k̄éit̄inn̄e yef̄òt̄e yem̄ou
 k̄ep̄ante yet̄ar̄e nè sit̄ã̄,
 k̄és̄éi nyice ìi k̄n̄m̀m̀u
 k̄eh̄enne d̄eè ikū.

⁶ Kè ben̄it̄ibè b̄em̄ou yà Od̄eet̄iw̄e Kuyie ndūnn̄i w̄e.

⁷ Kè Isāā nnáá mbèè k̀r̀ǹǹi o borè k̀o bo bè ānné b̀t̀ém̀m̀ù k̀e tú: Iwààk̀e d̀ǹd̀ǹi! We ndi ǹk̀é k̀e tú di yenténè Kuyie nk̀o kemiek̀e k̀èè k̀èr̀ǹi? ⁸ Di borimèe benk̀e t̀ǹk̀é di c̀èètemè. Di bá ntú d̀è s̀annè di bo ntúmè Abarahammu tu di c̀ic̀e. N di náá m̀ómmuò nwe, Kuyie mbo na k̀étúótému ỳe nt̀arè k̀édòò Abarahammu k̀o iyaabí. ⁹ Okõ̀ùtì s̀ũ̀st̀ému o p̀ĩ̀t̀è k̀e bo u detie. Detie ndèè k̀o dimàà í p̀eí ỳebe s̀ààyè bè bo d̀è u k̀écúu.

¹⁰ Kè benitibèe ò beke k̀e d̀ò: Ti né d̀ò nk̀édòò ba? ¹¹ K̀òò bè t̀è̀ǹné k̀e d̀ò: K̀è wèè m̀àk̀e ỳe yaabòrè ỳèd̀èè wèè p̀ā d̀imáà wèè k̀pa, k̀è wèè m̀àk̀e tidiiti k̀òò toténè wèè k̀pa.

¹² Kè bedampòòcòutibèe k̀atèni Isāā borè, k̀òò bo bè ānné b̀t̀ém̀m̀ù, k̀òò beke k̀e d̀ò: Okòtì ti d̀ò nk̀édòò ba? K̀òò bè t̀è̀ǹné k̀e d̀ò: ¹³ Di bá ncóu d̀ampòò k̀è d̀è p̀enk̀ù bè ỳè nyi mmàmè.

¹⁴ Kè behāāpòmbèe ò beke k̀e d̀ò: Tínti tá? Ti d̀ò nk̀édòò ba? K̀òò bè t̀è̀ǹné k̀e d̀ò: Di báá fiete òm̀òu k̀p̀ere nè muwèrímú, di báá p̀ĩ̀ nhòm̀òu k̀òò di yietì detetirè, di yèmmè ñnaatinè bè di yietì ì d̀íítì.

¹⁵ Benitibè do m̀e mbaamè Odeetiwè k̀è b̀e yèmmè ndò Isāā bo ntú Odeetiwè nwe. ¹⁶ Kè Isāā bè ǹk̀é k̀e d̀ò: Mí n di āā b̀t̀ém̀m̀ù nè menie m̀m̀e, wèè n t̀ũ̀nnì ò d̀eumu k̀e m̀ p̀è̀t̀é, n yí t̀ù̀k̀e m bo ùtémè o ǹeùtì k̀o mutáá, wenwe bo ndi āā b̀t̀ém̀m̀ù nè Muyaánsààmù nè muhāā. ¹⁷ Ó t̀o o pienk̀ù nku k̀e bo ye nk̀ébate mebii nnè tifutì k̀éānné mebii nho b̀òu mieke k̀écúu ntifutì muhāā mmùù í k̀õ mmu mieke.

¹⁸ Nè itie mpéu mieke nke Isāā do náammè benitibè Tináansààti, ¹⁹ k̀ékpannè okpààti Edoti Tetidaki ò fiète mèè k̀p̀éí o nantè Fidipu pokù Edodiyati k̀e puoke, k̀e wète k̀e d̀òò meyei tèmè péu. ²⁰ Kè Edoti né d̀òk̀e yí k̀édòò meyei nk̀épfì Isāā k̀ékpetinné.

*Bè do ānnémè Yesu b̀t̀ém̀m̀ù
(Wénté Matie 3:13-17 nè Mariki 1:9-11)*

²¹ Kè Isāā nhāā benitibè b̀em̀òu b̀t̀ém̀m̀ù k̀è Yesu m̀únk̀ee duò nk̀òò ò ānné b̀t̀ém̀m̀ù k̀òò b̀ántè Kuyie k̀è tiwetii k̀peté. ²² Kè Muyaánsààmù c̀úténì o ìnk̀è k̀e d̀onnè dik̀p̀etìnónk̀peri, k̀è bèè keè metammè mamè k̀éĩnk̀è bíékè k̀è m̀è tu: Yie nweè tu m birè k̀è nh ò d̀ó mesàà nkoò tá mediè.

*Yesu k̀o kufuku
(Wénté Matie 1:1-17)*

²³ Yesu do yóò keté o t̀ómmú k̀e m̀àk̀e yèbie nsipisitàati ndi k̀è benitibè yèmmè ndò o c̀ic̀e tú Sosefu, k̀è Sosefu c̀ic̀e tú Edii. ²⁴ Kè Edii c̀ic̀e ntú Matati, k̀è Matati c̀ic̀e tú Defii, k̀è Defii c̀ic̀e tú Medisii, k̀è Medisii c̀ic̀e tú Yannaii, k̀è Yannaii c̀ic̀e tú Sosefu. ²⁵ Kè Sosefu c̀ic̀e ntú Matatiasi, k̀è Matatiasi c̀ic̀e tú Amòosi, k̀è Amòosi c̀ic̀e tú Naummu, k̀è Naummu c̀ic̀e tú Esidii, k̀è Esidii c̀ic̀e tú Nakaii. ²⁶ Kè Nakaii c̀ic̀e ntú Maati,

kè Maati cice tú Matatiasi, kè Matatiasi cice tú Semmèinni, kè Semmèinni cice tú Yosee, kè Yosee cice tú Yodaa. ²⁷ Kè Yodaa cice ntú Yoannanni, kè Yoannanni cice tú Desaa, kè Desaa cice tú Sodobabèeri, kè Sodobabèeri cice tú Sadatièri, kè Sadatièri cice tú Nèdii. ²⁸ Kè Nèdii cice ntú Mèdiki, kè Mèdiki cice tú Adii kè Adii cice tú Kosammu, kè Kosammu cice tú Edimadammu, kè Edimadammu cice tú Èeri. ²⁹ Kè Èeri cice ntú Sesuu, kè Sesuu cice tú Ediesèè, kè Ediesèè cice tú Yodimmu, kè Yodimmu cice tú Matati, kè Matati cice tú Defii. ³⁰ Kè Defii cice ntú Simmèḍḍ, kè Simmèḍḍ cice tú Sudaa, kè Sudaa cice tú Sosefu, kè Sosefu cice tú Yonnamu, kè Yonnamu cice tú Ediakimmu. ³¹ Kè Ediakimmu cice ntú Mèdeya, kè Mèdeya cice tú Menna, kè Menna cice tú Matataa, kè Matataa cice tú Natāā. ³² Kè Natāā cice ntú Dafiti, kè Dafiti cice tú Isaii, kè Isaii cice tú Obèdi, kè Obèdi cice tú Boasi, kè Boasi cice tú Sadimḗḗ, kè Sadimḗḗ cice tú Nasḗḗ. ³³ Kè Nasḗḗ cice ntú Aminadabu, kè Aminadabu cice tú Adiminni, kè Adiminni cice tú Adinii kè Adinii cice tú Esidommu, kè Esidommu cice tú Pedèsi, kè Pedèsi cice tú Sudaa. ³⁴ Kè Sudaa cice ntú Sakḗbu, kè Sakḗbu cice tú Isaki, kè Isaki cice tú Abarahammu, kè Abarahammu cice tú Tedaa, kè Tedaa cice tú Nakḗḗ. ³⁵ Kè Nakḗḗ cice ntú Seduki, kè Seduki cice tú Edeuu, kè Edeuu cice tú Pedèki kè Pedèki cice tú Èbèeri kè Èbèeri cice tú Siraa. ³⁶ Kè Siraa cice ntú Kainammu, kè Kainammu cice tú Adifakisari, kè Adifakisari cice tú Semmu, kè Semmu cice tú Nḗwee, kè Nḗwee cice tú Demèki. ³⁷ Kè Demèki cice ntú Matusadèmmu, kè Matusadèmmu cice tú Enḗki, kè Enḗki cice tú Yedeti, kè Yedeti cice tú Madedeedi, kè Madedeedi cice tú Kenammu. ³⁸ Kè Kenammu cice ntú Enḗsi, kè Enḗsi cice tú Seti, kè Seti cice tú Adammu kè Adammu cice ntú Kuyie.

4

Dibḗḗ do bennémè Yesu

(Wénté Matie 4:1-11 nè Mariki 1:12-13)

¹ Kè Yesu nyètiní kukó nSuditèè kè Muyaánsààmù ò pièké kóò tanné dikpàà mièke. ² Kòò dà yewe sipísìnàà kè dibḗḗ ò beú. De kó yewe mièke ò do í yo ndèmarè kè dikònni ò pī. ³ Kè dibḗḗ ò nàké ke dà: Kàa tu Kuyie mBire nde, duó nkè ditàri dii nnaá mmudii. ⁴ Kè Yesu di tèǹné ke dà: Tì wàrimu ke tú: Onìtì í fòùnè mudii maa.

⁵ Kè dibḗḗ ò dèkenè ditàri dièri ñnkè kóò benke dimònni dimáà ketenkè kó yekpàatiyo yemou, ⁶ kóò nàké ke dà: N yóó da duómму ye nkpàatiyo yemou nè ye kpeti, ke yé mû dè temè, ke dè duó n dè dónè wè. ⁷ Demou miè nḗḗḗ yó ndè te, kè nsà kàa nìnkú n yùikè. ⁸ Kè Yesu di tèǹné ke dà: Tì wàrimu ke tú: Á mbáá nha Yiè nKuyie mmáà kémpī nkuù tómmú.

⁹ Kè dibòò ò kàtenè Sedisadεmmu kóò dèkenè Kuyie nciètè ìnkè kóò nàké ke dò: Kàa tú Kuyie mBire nde, puuo, ¹⁰ ke yé tì wàrimè ke tú: Kuyie mbo duó ndinùù ku tǝrè kè yè nda baa, ¹¹ kè da cóúté bá a naàcètè háá bété ditári mari. ¹² Kè Yesu dì tǝnné ke dò: Ti wàrimu ke tú: Á báá benné a Yiè nKuyie.

¹³ Kè dibòò ò benné mebennímè memou kè mée deè kè dii íté kémbaa dimònni teri.

*Yesu do tièmmè benitibè titíintouti mieke
(Wénté Matie 4:11-17 nè Mariki 1:14-15)*

¹⁴ Kè Yesu nwēti Kadidee kó kutempǝ nkè Muyaánsààmù ò piéké nè muwǝrímú kè bè nnáá nho kpéi nde kó kutempǝ nkumou mieke. ¹⁵ Kòo ntiè mbenitibè titíintouti mieke kè benitibè bemou nhò sánti.

*Yesu do náammè Kuyie nnáahti Nansareti
(Wénté Matie 13:53-58 nè Mariki 6:1-6)*

¹⁶ Kè Yesu kǝte Nansareti ò biíkú dè, ke tó ta kutíintouku teomputè yiè kǝité ke bo kaà ndipátiri. ¹⁷ Kè bèe ò duó nKuyie mpāānāahti náahtò Esaii kó dipátiri kòo pǝnte tì wàri dii bòri ke tú:

¹⁸ Ti Yiè nKuyie nkó muaá mmuù bo n yǝnkè,
kù n tāātému ke cóù n yuu mekùò ke n tǝ,
kè m bo náké Tináaansàati besénnibè,
kédeeté tidaati, kéwéi ntiyũònti,

kédeeté bè fǝũnko bè,

¹⁹ kénáké Kuyie nkó mesàà mbenni tũòkemè.

²⁰ Kòo deè kékpéú ndipátiri kéduó nho tǝnti kékari kè bèe kó dimàà bo kutíintouku mieke kè bè nhò wùó. ²¹ N kòo bè nàké ke dò: Di bo ke yo tii náahti yie nti dǝòmu.

²² Kè dèe bè di bemou kè bè nhò sánti Tináaansàati ò nàà nti kpéi, kémbékú bemàà ke tú: Dè í dò nSosefu bire ndeà? ²³ Kè Yesu bè nàké ke dò: N yǝmu ke dò ndi bo n náké dináaanhántiri dii tu: Otànti taà nhamáà. Ke n náké ke dò: Ti kèè kè bè yǝ nha dǝò dè Kapennaummu, dǝò de die nha ei. ²⁴ Kè Yesu yíe kǝbéi nke dò: N di náá mmómumu nwe bè òó í mpǝnsiri Kuyie mpāānāahti náahtò mǝu o ei. ²⁵ Bekúpobè do sǝmu Isidayǝeribe mieke, Edii kó dimònni, fetaafe do yietí dii mǝnni ke dǝ yebie nyetāāti nè dikéè, kè dikònni dieri tanni dihei. ²⁶ Kuyie me nyí nduó nkè Edii kǝte be kóò mǝu borè, kéduó nkòo kǝte okúpokù mǝu borè nde kòo ā Sadeputaa, Sitǝó kó ketenkè mieke. ²⁷ Yekùò mmúnke do sǝmu Isidayǝeribe mieke Kuyie mpāānāahti náahtò Edisee kó dimònni. Ó me nyí mmiekúnne ye kó dimari kémiekúnne Naamaa Sidii kó ketenkè kou nwe omáà.

²⁸ Bè kèè dii mǝnni de kó tināahti kutíintouku mieke kè bè mieke peike bemou. ²⁹ Kè bèe íté kóò pǝ nkédekenè bè do maá

dii tārì ìnkè, ke bo ò tèntení kuduókù miéke. ³⁰ Kè Yesu yè be cuokè kèpèḗtè.

*Yesu bètimè dibòò onìti miéke
(Wénté Mariki 1:21-28)*

³¹ Kè Yesu kòte Kapennaummu Kadidee kó kutempè mmieke kèntiè mbenitibè teomputè yiè. ³² Kè dèe bè di mediè nke yé ò do bè nàánnèmè muwèrímú mmu. ³³ Kòò nìti m̀òu bo kutííntouku miéke, kè dibòò ò ta, kòò kuónko mediè nke d̀ò: ³⁴ Ti kpeti d̀omme Yesu Nansareti kou, a kàtení ke bo ti kuḗmaà? N yému ke d̀ò nha tú Kuyie ntōnní wè, wèè kpa meyei.

³⁵ Kè Yesu péi ndibòò ke d̀ò: Cíéké kèyè onìti yie mmieke!

Kè dii ò bo mbenitibè cuokè, kèyè, bá di í ò d̀òò meyei mmamè.

³⁶ Kè dèe bè di bem̀òu kè bè mbékú betòbè ke tú: Ǿmmu wèrímú bo onìti yie nnáànti miéke, kòò péinko yebòkè kè yè yiè?

³⁷ Kè bè nnáá nYesu kpréi de kó ketenkè kem̀òu miéke.

*Yesu do miékùnnemè Sim̀òò pokù ỳò
(Wénté Matie 8:14-17 nè Mariki 1:29-34)*

³⁸ Kè Yesu yè kutííntouku miéke kékòte Sim̀òò c̀fètè ke s̀ó nho pokù ỳò m̀ò nkòò k̀nti t̀nni mediè, kè bèe bántè Yesu ke d̀ò wèè ò miékùnnè. ³⁹ Kòò s̀inné o ìnkè kèpèi mmum̀ommú kè mùu deè, kòò p̀ankèe íté kéwaá mbè bo di mù.

⁴⁰ Diyìè ta dii m̀nni bèè kó benitibè do m̀ò mmum̀ommú mubotí mubotí, kè bè mbè k̀rinní Yesu borè kòò bè ǹonku o ǹou ke bè miékunko. ⁴¹ Kè yebòkè ñyìè benitibè péu ke wékíí ke tú: Kuyie m̀Bire nde! Kè Yesu nyè k̀pànnè ke tú yè bá nnáá nke yé yè yém̀emu ke d̀ò nhò tú Kirisi.

*Yesu do yetimè Kapennaummu bá bè í d̀ò
(Wénté Mariki 1:35-39)*

⁴² Dè wenté dii m̀nni kè Yesu yè dihei kékòte om̀àà borè kè benitibè péu nhò wanti, kòò yà kéndó ò nkpaá be borè kè báá íté. ⁴³ Kè Yesu bè nàké ke d̀ò: N d̀ò nkénákému Tináànsààti Kuyie nkpaàtiyuu kpeti yehekè teyè ke yé Kuyie nni ntōnnimè deè kpréi.

⁴⁴ Kòò kòte kènnáante Kuyie nnáànti Kadidee kó titííntouti miéke.

5

*Yesu do yumè o tanc̀òumbè kètibè
(Wénté Matie 4:18-22 nè Mariki 1:16-20)*

¹ Diyìè marì kè Yesu m̀bo Senesareti kó menie mborè kè difinnì ndeítí ke bo ò t̀ónnè kékéè Kuyie nnáànti. ² Kè Yesu yà tidabèeti tidéti menie nnùu kè beỳnwambè c̀uté ke ̀ou be ỳinditirè. ³ Kè Yesu ta ti kó k̀makù, k̀ùu tu Sim̀òò k̀ku, kòò nàké ke d̀ò bèe f̀utenè menie nnùu s̀ampó, kè bèe f̀ute kè Yesu nkari kudabekù miéke ke tiè ndifinni.

⁴ Ò tié ndii m̀n̄n̄ni beǹit̄ibè kédeè kénáké Sim̄o ke d̀: K̄at̄enè kudabek̀ù decũmpure kè dí b̀o ndi ỳindit̄irè. ⁵ Kè Sim̄o ò t̄énnè ke d̀: Okóti, ti yie nke bùmmu bá ti í p̄i, a né mè mbéimmè m bo b̀o ndedit̄irè.

⁶ Kè bèe b̀o nkép̄i siȳi péu kè s̄i píe nkè be dit̄irè ñt̄ũ. ⁷ Kè bèe pasir̄i be népobè bèè bo kudabek̀ù tek̀ù ke d̀ bèe k̄ateni ké bè teennè, kè bèe k̄ateni kédei siȳi k̄ép̄ie ntidab̄eeti tid̄éti kè ti ndó k̄édu. ⁸ Sim̄o Pieri dè yà d̄i m̀n̄n̄ni kénínkoo Yesu ìkè ke d̀: N Yiè bá n t̄ónnè, n tú onitiyeiwe nwe.

⁹ Ke yé kuf̄waá nhò autémè nè o népobè bè p̄i ns̄i ȳi kp̄éi. ¹⁰ Kè Isaku nè Isãã Sebedee kó ibi Sim̄o népobè kp̄ere múnke mme ndò, kè Yesu náké Sim̄o ke d̀: Bá nȳèk̀ù, di mm̀n̄ni a yó ntú onitiwant̄i nwe.

¹¹ Kè bèe k̄atenè be dab̄eeti menie nnùù ké de nti yóu k̄ét̄unne Yesu.

*Yesu do miék̀unnemè dik̀n̄ni
(Wénté Matie 8:1-4 nè Mariki 1:40-45)*

¹² Diyie mar̄i kè Yesu mbo dihei miéke, kè dik̀n̄ni mar̄i k̄ateni o borè, kénínkoo o ìkè kóò bántè ke d̀: Okóti k̄aa d̀o a bo na ké m miék̀unne, ké n wénk̀unne.

¹³ Kè Yesu youte o ǹutè ké di k̄áké ke d̀: N dómu, á wenke. D̄ende b̄ambà kè tik̀nt̄i deè kòo miété kéwenke. ¹⁴ Kè Yesu o cau nweti weti ke d̀: A báá náké òm̄ò, a né k̄ate kébenke amáá ikuó n̄it̄i k̄édò M̄oyisi kuó p̄at̄iri ȳemmè, kè d̄e benke beǹit̄ibè b̄em̄o a miétémè.

¹⁵ De m̀n̄ni kè Yesu ỳet̄iri né d̄ake pité kè beǹit̄ibè nk̄ariní o borè ke bo keè o náant̄i kòo bè miék̀unne. ¹⁶ Kè Yesu né íté k̄ék̄ote omáá borè kémbáá nKuyie.

*Yesu do miék̀unnemè kuh̀ùk̀ù
(Wénté Matie 9:1-8 nè Mariki 2:1-12)*

¹⁷ Diyie mar̄i kè Yesu ntiè mbeǹit̄ibè, kè Fadisīebe nè ikuó w̄ãbè bèè bo Kadidee nè Sudee nè Sedisad̄emmu, kè bè k̄aké de miéke, kè Kuyie nkó muw̄erímú ò bonè kòo miék̀unko b̄em̄umbe. ¹⁸ Kè bèmabèe tūkeni ke t̄o kuh̀ùk̀ù, kè k̀ù duó ku d̄óu ñnkè, kè bè nwanti bè bo ȳimè ké k̀ù tanné k̄édóu nYesu ìkè. ¹⁹ Bè í nna nè dit̄inn̄i, k̄eyóu, k̄édeke, k̄eduute tim̀umm̀nt̄i Yesu berí ndè, ké k̀ù c̄ũnko beǹit̄ibè cuokè, k̄édóu nYesu ìkè. ²⁰ Kè Yesu nwúó mbè t̄ámè ke d̀o nhò bo k̀ù miék̀unne, ké k̀ù n̄áké ke d̀: N da c̄émmu a yei.

²¹ Fadisīebe nè ikuó w̄ãbè kè bè ntoti be ȳemmè ke tú: Wenni nwe yie nkòo n̄á mmie nke cāari Kuyie nỳet̄iri? We mbo na k̄éc̄é m̄meyei nkè dè í tú Kuyie mmáá.

²² Kè Yesu banté be ȳemmè, ké bè beke ke d̀: Dè d̄omme kè di toti di ȳemmè mie mboti? ²³ Ònde í yóu nè det̄erè, m bo ȳimè n da c̄é nha yeinaa, kè m bo ȳimè íté k̄ék̄été? ²⁴ Dè né bo yiemme

kè di banté ke dò Onìtibire màke muwērímú ketenkè ìnkè ke bo na kécĭē mmeyei m bo yī: Íté kétúóté a dǔ̀ù kékò!

²⁵ Kè kù pǎnkēe íté benìtibè ìikè, kétúóté ku dǔ̀ù, kénkūnti ke sǎntí Kuyie. ²⁶ Kè dèe bè di bεmǎu, kè bèe depe Kuyie nké nkù sǎntí, ke náá nke tú: Ti yà yíe ndèmarè cànnè.

Yesu do yumè Defii

(Wénté Matie 9:9-13 nè Mariki 2:13-17)

²⁷ Kè Yesu íté deborè kèmpǎnké káyà odǎmpòòcǔutíwè mǎ̀ù kòo yètìrì tú Defii kòo kàri bè yietì tèè cĭētè dǎmpòò kòo ò yu ke dǔ̀:

²⁸ N tǔ̀nnè! Kè Defii yóu demǎu kéité kóò tǔ̀nnè.

²⁹ De kó difǎnkúò kè Defii bénné tidiiti káyú Yesu kè bedǎmpòòcǔutíbè nè benìtibè tǎbè péu kè bè nwē nke yo. ³⁰ Kè dèe yonke Fadisiēbe nè ikuó wǎǎbè kè bèe beke Yesu tancǔumbè ke dǔ̀: Dè dǔ̀mmè kè di wēñnè bedǎmpòòcǔutíbè nè mufòmму yeimu yembè kè di yo nke yǔ?

³¹ Kè Yesu bè tēñné ke dǔ̀: Dè í tú bèè kǔ̀nti naati bèe wǎ̀a nhotǎntì, bεmuǎmbe bèè ò wǎ̀a. ³² N yí kàtení ke bo yú bèè yèmmè dò mbè wenni, n kàtení ke bo yú benitiyeibe mbe kè bèe ceete be fòmму.

Bè do bekemè Yesu menùboúmmè kpɛti

(Wénté Matie 9:14-17 nè Mariki 2:18-22)

³³ Kè benìtibè mabèe beke Yesu ke dǔ̀: Dè dǔ̀mmè kè Isǎã-Bǎtiisi tancǔumbè nè Fadisiēbe kǎbe bou dinùù ke báá nKuyie nsǎ̀ kǎa kǎbe biε yo nke yǔ? ³⁴ Kè Yesu bè tēñné ke dǔ̀: Onìti tóu dii mǎ̀nni o pokù o népobè bo na kéboú dinùù o bè bonè dii mǎ̀nnàà? ³⁵ De kó diyie kpaanímu kè bè bo deite wèè tóu o pokù, de mǎ̀nni bè bo boú dinùù.

³⁶ Kè Yesu yíe ké bè nàké nè dináaanhǎntírì ke dǔ̀: Bè ǔ̀ ì nkéété kuyaǎpǎnkù káyá nkukótíkù ìnkè, kǎa mè dǔ̀ò, a cààrèmu kuyaǎpǎnkù, de kó dikéè me mbáá yie nkétaunnè kukótíkù. ³⁷ Bè ǔ̀ ì ncǔ́ǔ mēnaà mbémme tidǔ̀uti kótì mieke, kǎa mè dǔ̀ò tidǔ̀uti bo pote kè mēnaà ncake nè tidǔ̀uti demǎu. ³⁸ Mēnaà mbémme dò nkéncǔ́ǔ tidǔ̀uti pǎnti mieke nke. ³⁹ Òmǎ̀ù ǔ̀ ì ndó mēnaà mbémme ò yǎ dii mǎ̀nni mèè bi, ò ǔ̀ yī mèè bi mèe naati.

6

Yesu tancǔumbè do kǎrímè medibii

(Wénté Matie 12:1-8 nè Mariki 2:23-28)

¹ Teomǎ̀pùtè matè yie kè Yesu mpǎnké depaa mmarè mieke, kòo tancǔumbè nkǎ̀atε medibii nke cáá. ² Kè Fadisiēbe mabèe beke Yesu ke dǔ̀: Dè dǔ̀mmè kǎa tancǔumbè dǔ̀òrì ikuó yete dè teomǎ̀pùtè yie? ³ Kè Yesu bè tēñné ke dǔ̀: Di í kǎa ndikònni do pī nDafiti nè o kǎbe kòo dǔ̀ò dèà? ⁴ Ò do tamè Kuyie ncĭētè kétúóté

péèbè, nè o kɔbe kè bèe cááké, òmòu do í dò nkécááké bè, kè dè í tú ikuó niùbè máàà?

⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Onìtibire deè baké teom̀pùtè.

Yesu do miékùnnemè wèè bakù fãũ

(Wénté Matie 12:9-14 nè Mariki 3:1-6)

⁶ Teom̀pùtè tetè matè yiè kè Yesu ta kutíintouku ké mbè tiè, kòo nìti m̀òu dè bo kòo bakù youku fãũ. ⁷ Kè Fadisīēbe nè ikuó wãàbè, bèè do wanti bè bo yīmè kéwátí Yesu, kè bè nwúó nke bo yà kòò bo miékùnnè de kóo nìti teom̀pùtè yiè. ⁸ Yesu né me nyémè be yèmmè, kòo nàké wèè bakù fãũ nke dò: Íté kécómmú dèndè benìtibè cuokè!

Kòo íté kécómmú. ⁹ Kè Yesu bè beke ke dò: Ikuó yē nti d̀ò mesàà nnàa kè meyei nteom̀pùtè yiè? Ti deeté onìt̀aa, kè ti ò k̀ò?

¹⁰ Kè Yesu bè wènté bem̀òu, kénáké wèè bakù fãũ nke dò: Youte a bakù!

Kòo k̀ù yòute, kè k̀ùu kpenke. ¹¹ Kè d̀eè yonke Fadisīēbe nè ikuó wãàbè mediè nkè bè mbékú bet̀òbè bè yóó yīmè Yesu.

Yesu do t̀aatémè o tanc̀òumbè tep̀ítè nè bèdébè

(Wénté Matie 10:1-4 nè Mariki 3:13-19)

¹² De m̀ònni kè Yesu deke dit̀ari ìnkè kényiè nke báá nKuyie. ¹³ Kè d̀eè wenté kòo yú o tanc̀òumbè kèt̀aaté tep̀ítè nè bèdébè ké bè d̀ò o t̀òrè. ¹⁴ Sim̀òò ò do yu wè ke d̀ò Pieri nè o nantè Āntidee nè Isaku nè Isãã nè Fidipu nè Batidemii, ¹⁵ nè Matie nè Tomaa nè Isaku Adifee bire nè Sim̀òò Sed̀oti kó fenafe kou, ¹⁶ nè Sudi Isaku bire nè Sudaasi Isikadiyoti wèè fité Yesu.

Yesu do tièmmè benìtibè, ke miékùnko bem̀òmbè

(Wénté Matie 4:23-25)

¹⁷ Kè bèe cúté kécómmú kubiriku o tanc̀òumbè tikú dè nè benìtibè péu bèè bonní Sudee nè Sedisademmu, Tiiri nè Sit̀òò kó yehèké yèè t̀òkèné d̀àmèèrì. ¹⁸ Bè do k̀atení ke bo keè ò nàámmè mme kòo bè miékùnnè be m̀òmmú, ke múnke miékùnnè yebòké ta bè. ¹⁹ Kè benìtibè bem̀òu nwanti ke bo ò k̀ááké ke yé muwèrímú mamù yiènimè o mièke ke bè miékùnko bem̀òu.

Yesu do tièmmè o tanc̀òumbè dit̀ari ìnkè

(Wénté Matie 5:1-12)

²⁰ Kè Yesu nwúó nho tanc̀òumbè ké bè nàké ke dò: Dè nnaati d̀índi bèè tu bec̀iribè,

ke yé Kuyie nkpàat̀iyuu bomè díi kpéí!

²¹ Dè nnaati d̀índi dik̀ònni bo bè,

ke yé di yóó dimè kénsànnè!

Dè nnaati d̀índi bèè kuò

ke yé di yóó dimè diwèi!

²² Dè ndi nnaati benìtibè bo ndi ní ndi m̀ònni ke di yete, ké ndi sáá nke di senku, di tú mèè kpéí n kɔbe ke dò ndi tú

benitiyeibe. ²³ Kè dè di tùòkení dìi m̀nni dè ndi naati kè di nyānku nè diwèi ke yé tiyeti dieti di baamè keĩnkè. Mèè botí nku bè yembè do fěũmmè Kuyie mpāānāaanti náam̀bè.

²⁴ Di né bo yà díndi tikpàti yembè,

ke yé di dimè di kó diwèi ke dèè!

²⁵ Di bo yà díndi bèè yo nke sànnè,

ke yé dikònni yóó di pĩmmè!

Di bo yà díndi bèè daú,

ke yé di yóó tamè meyeñcaàrimè mieke kénkuò!

²⁶ Di bo yà díndi benitibè bemou sánti bè, ke yé be yembè múnke do sántimèmu bèè tu bemáà Kuyie mpāānāaanti náam̀bè.

Ndónè di kprantídentòbè

(Wénté Matie 5:38-48, 7:12)

²⁷ N né di náammu díndi bèè ñ kèmmú ke tú: Ndónè di kprantídentòbè, ndəarinè mesàà mbèè di níí. ²⁸ Ndəarinè mesàà mbèè di dónè meyei, kembáá nKuyie mbèè di fěũnko be kpéi.

²⁹ Kòò m̀u da bente, benke we a ba tekù. Kòò m̀u fiète a yaàbòrì dièrì yóu kòò wēnnénè di sàm̀pòrì. ³⁰ Mpāā bèè kó dimàà da móú, kòò m̀u tùóté a kperε a báá dè nhò beke. ³¹ A dó bè nda dəarimè, ndəarime betòbè.

³² Kè di dó bèè di dó máà, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè? Bèè í tũ nKuyie mbè múnke dómu bèè bè dó. ³³ Kè di dəari mesàà mbèè di dəari bèmbe mesàà, di dəarimè né càà nhònde? Bèè í tũ nKuyie mbè múnke me ndəari. ³⁴ Kè di penni idiíti bèè yóó di ténne máà, di kó ticuuti bo ntú ònti Kuyie mborè, bèè í tũ nKuyie mbè múnke pennimu bèè yóó bè ténne.

³⁵ Petinke ndónè di kprantídentòbè ké mbè dòòri mesàà, kè bè di pènte idiíti di bá nkémmú bè bo di ténnemè. Dè m̀nni ndi di kó ticuuti yó ndeumè keĩnkè, kè di ntú Kuyie nkùù baké ketenkè nè keĩnkè ku kó ibi ke yé kù dəarimè bèè í kù tũ nnè benitiyonkubε mesàà. ³⁶ Nkuònnè ditòbè mesémmè di cice Kuyie mè ndi kuò mmèè botí.

Di bá mbekùnè ditòbè

(Wénté Matie 7:1-5)

³⁷ Di bá mbekùnè betòbè kè Kuyie mbáá di bekénè. Di báá yí otàù cààrè, Kuyie nyàa bo yí di cààrè. Ncífkonè ditòbè kè Kuyie ndi cíé. ³⁸ Mpāānnè kè Kuyie ndi pā, kù bo cūs di yaàyòrè kèpíε nkéĩkú, ke yé Kuyie nyóó di bennémmè di bennénè tèè biètè nte betòbè.

³⁹ Kè Yesu yíé ké bè nàké nè medonnimè mieke ke dò: Kuyũ̀nkù báá na kédete kutekù, kè kù dète kutekù ti bo do tidé

difõtìrì miεke. ⁴⁰ Wèè bebíí ò í pēēté wèè ò benkú, kòo me mbebíí ke dèè ò bo maatenè wèè ò benke.

⁴¹ Dè dòmmε kàa wùó nkumúú kùù ã a kou nònfè miεke ke né í dake kumundóú kùù bo a kòfe miεke ku kpéí. ⁴² A bo yíme kénáké a kou ke dò: Yóu kè n deite kumúú kùù pāmúú a nònfè miεke kè kumundóú né pāmúú a kòfe miεke. Meyèmmè mèdémè yìè nfó, keté kápánté kumundóú kùù pāmúú a nònfè miεke ke né na kédeite kumúú kùù bo a kou kòfe miεke.

Bè 55 banté mutie mu be borè nde
(Wénté Matie 7:16-20, 12:33-35)

⁴³ Mutie sààmù í pèí yebe sīnyè, musīmmù me nyí pèí yεsàayè. ⁴⁴ Bè banní mutie mu be borè nde, bè í tōū fikìè be musāmporimù ìnkè, bè me nyí tōū fīnyī be mmuporimù ìnkè. ⁴⁵ Onìti wèè miεke wenni weè dòòri mesàà, kè wèè miεke í wenni kòò dòòri meyi, ke yé tìi bo onìti yèmmè miεke, o nùù ti nnáámmè.

Kuyèinkù nè wèè cii
(Wénté Matie 7:24-27)

⁴⁶ Dè dòmmε kè di n tú ti Yìè, ti Yìè, ke né í dōori n di náá nti? ⁴⁷ M bo di náké wèè kàtení m borè ke kémúú n náánti ke dōori ti yèmmè ò dònnè wè. ⁴⁸ Ò dònnè onìti nwe wèè dó kémaá teciētè, ke dammú, ke tùòke dipèrì, ke pūūtè di ìnkè. Ketenkè kuó mmenie ndiì mōnni kè ikó mpíe, kè menie nyènni ké ntè puoti bá tè í ndo, ke yé tè pūūtémmè dipèrì ìnkè. ⁴⁹ Wèè me nkèhmú n náánti ke í dōori ti yèmmè ò dònnè wèè maá wènwε o cīètè dibiri ìnkè bá ò í dammú ke sōnté ke pūūté. Kè ketenkèe kuó nkè ikó mpíe nkè menie nyènni ké tè poté kè tè pānkeε do kápante páíí.

7

Yesu do miεkūnnεmè ohāāpònkòti kóo tōnti
(Wénté Matie 8:5-13 nè Isāā 4:46-54)

¹ Yesu bè nàké diì mōnni de kó tináánti kédeè kékote Kapennaumu. ² Kòo āāpònkòti mōu kóo tōnti ò dó wè mesàà nkòò mmō nkè dè cēè mediè. ³ Kòo keè Yesu kpéí, kétō nSifube kó bekótibè mabè, kè bè bo bántè Yesu kòo kàtení kémiεkūnnε o kóo tōnti. ⁴ Kè bèε tuoke kébántè Yesu ke dò: De kóo niti dò nha ò teennemu, ⁵ ke yé ò dómè ti kó kubotí, kè weè ti maá kutíintouku.

⁶ Kè Yesu bè neinè. Bè tōnko diì mōnni teciētè kè behāāpòmbè kóo kótii tōnni o népobè kè bèε náké Yesu ke dò: Okòti, ohāāpònkòti tu a báá fēū nhamáà, ò í tùòke a bo tamè o cīètè.

⁷ Dè te kòò í dàátí ke kàtení o mómmuε nha borè. Ò tu á béi nha nùù máà kòo nkóo tōntii miēté. ⁸ Ke tú ò mōkemu bèè ò baké ke mōke tihāāpònti ò baké ti kòò nàké kù ke yí: Kote! Kùu kote, kòò

nàké kù ke yī: Kàtení! Kùu kàtení, kòo yī o kóo tǎntìi dàò dè, wèè dè dǎò.

⁹ Kè Yesu keè de kó tináàntì kérénsiri behāāpòmbè kóo kóti, kēwēēte kénáké ditǎnni ke dò: Bá Isidayeeriibe miēke m mu nyí yà onitì wèè n tá mie mbotí.

¹⁰ Behāāpòmbè kóo kóti do tǎ mbè wētoo dii mǎnni teciētē kénsó nho kóo tǎnti miētē.

Yesu duómme kòo kúpokù mǎu birēe yǎntē

¹¹ Kè Yesu nkəri dihei bè tu di Nainni ke neínè o tancóumbè, kè ditǎnni ò tū. ¹² Bè tatoo dii mǎnni dihei, kòo kúpokù mǎu mǎke denitidabire demáà kè dè ku, kè dihei yembè ò neínè ditǎnni kè bè kòri ke bo dè kǔnné. ¹³ Kè ti Yiè nYesu yà debire yǎ kè mesémmèe ò pī nkòo ò nàké ke dò: Bá ríkuò.

¹⁴ Kè tóonko kékááké kudéenkù, bèè tǎ kè bèe cómmú, kè Yesu béi nke dò: Dedapùmbire ité mǎ me nyé!

¹⁵ Kòo cǔi ité kékari kénnaá nkè Yesu ò duó nho yǎ. ¹⁶ Kè kufōwáá mbè pī mbemǎu kè bè nsántí Kuyie nke tú: Kuyie mpāānǎàntì nǎàntò diewè kàtení ti cuokè, Kuyie nkuù dǎò mesàà nku kó benitibè.

¹⁷ Kè de kó tináàntìi pité Sudee kó kutempē nkumǎu nè yehékè yèè dè tǎké.

*Isāā-Batiisi do tǎmmè o tancóumbè Yesu borè
(Wénté Matie 11:2-19)*

¹⁸ Kè Isāā-Batiisi tancóumbèe tì nhò nàké. ¹⁹ Kòo deite bèdébè kētǎ nkè bè bo beke Yesu ke dò: Isāā-Batiisi tu tì da beke ke dò: ²⁰ Fǎò tu wèè dò nkékàtenáà yǎà ò kpaaní?

²¹ Ke sǎ nYesu miékunko bemuǎmbe péu, tikǎnyonkuti yembè, nè yebókè ta bè, ke wéinko tiyūǎnti péu. ²² Kè Yesu bè nàké ke dò: Kàtenè kénáké Isāā di yà dè nè di kèè tì, tiyūǎnti wènni kè yekpīè ncènti séi, kè yekùò mmierí, kè yewūǎ nkèu, kè becírìbè yǎnni, kè besǎntibè kèu Tináànsààti. ²³ Dè nnaati n yí tú wèè kpéi ndidǎntàri.

²⁴ Isāā do tǎ mbè kò ndii mǎnni kè Yesu nnáà mbenitibè Isāā kpéi ke tú: Di do kàte káyà ba dikpáà cuokè, dipènni kuyaakù nampú dàà? ²⁵ Kè mèè dǎke di né kàte ke yà ba? Onitì wèè dàátí tiyaàsààtàà? Tiyaàsààti yembè ò rǎbo sikipàaticéi miēke nke. ²⁶ Yáa di kàte ke yà Kuyie mpāānǎàntì nǎàntò nwe? N né di náámmu ke tú ò pēētému Kuyie mpāānǎàntì nǎàntò. ²⁷ Isāā kpéi nke tì wàrimè ke tú: Nte mí nKuyie nke duónko n kóo tǎnti wèè yóo niité kētunte a ce. ²⁸ N di náá mmómmuǎ nwe benitibè pié bèè kó dimàà, òmǎu mu nyí buoté wèè pēēté Isāā, nè memme wèè tu osǎmpǎu Kuyie nkpàatiyuu miēke, kòo deu koò pēēté.

²⁹ Bèè kó dimàà do kèè Isāā náámmè kétaunnè bedǎmpòòcǎutibè bè do bantému Kuyie ndòòrimè kù béi ntì kè

dèè nte kè bèè duó nkè Isãã bè ànné bàtémmù. ³⁰ Bá Fadisiẽbe nè ikuó wããbè bembè í nyie nkòo bè ànné bàtémmù. Memme bè yetemè Kuyie ndo bè dónè mètè sàà.

³¹ Kè Yesu dò: M bo donnè ba di mmònni kó benitibè? ³² M bo yí bè dònne ibí ìi kàri yaárè ke náá nyitei ke tú: Ti di eé fetarife bá di í aá, kè ti kuó ndikúdabònni bá di yèmmè í cààrè. ³³ Isãã kòtenímè ò í yo nhò me nyí yõ mmenaà, kè di tú dibòò bo o mièke. ³⁴ Kè Onitibire kòteni ke yo nke yõ mmenaà, kè di yẽ nho tú odiiti, kunaàgãkù, ke dápùnè bedàmpòòcòutibè nè di tú bè benitiyieibe. ³⁵ Bèè yie nKuyie bembè bantému Kuyie nciimè ke dɔori kù búi nti.

Onitipòkù wètè do còu nYesu yuu tudaàri

³⁶ Kè Fadisiẽ mɔu yú Yesu kè bè bo di o cĩètè, kè Yesu kɔte kè bè nkari ke yo. ³⁷ Kè de kó dihei kóo nitipòkù mɔu wètè dɔuti dɔutinè benitidaabèe keè Fadisiẽ mɔu yumè Yesu kè bè yo, nkétúóté dimátidènni péiri kè tudaàri píéké di mièke, ³⁸ kékɔte kéncómú Yesu fɔ̀nkúò ke kuó nkè tinɔnnietii dúóké Yesu naàcèi, kòo ninkú ké sɪ ùté nè o yùti, ké sɪ yɔ̀re tudaàri ké sɪ waare. ³⁹ Fadisiẽ wètè yu Yesu ò dè yà dii mònni, nè o yèmmè mièke ke dò: Kè we nniti mènke do ntú Kuyie mpããnaànti náàntò nwe, ò na nyému wètè nitipòkù mè nhò kàá nhò tu wè. ⁴⁰ Kè Yesu ò nàké ke dò: Simɔo m mɔke timatì nti ke bo da náké. Kòo ò tẽnné ke dò: Búi nhokòti.

⁴¹ Kè Yesu dò: Benitibè bèdébè bèè do mɔkenè òmɔu dibànni, kè yiè nní ndò kòò yietí medítibii nsikɔusìnùmmù (500), oɔ̀u sipisìnùmmù. ⁴² Be mɔu í nna kòò yietí kòo bè cĩé nké bè pã de kó idíítí, bedé memme, be we ndò nké nhò dó mediè? ⁴³ Kè Simɔo ò tẽnné ke dò: N yèmmè dò mbè pã wè idíítí dieyi. Kè Yesu dò: A tẽnné kè dè wenni.

⁴⁴ Kébenke onitipòkù ke dò: A wúo nwe nnitipòkàà? N ta a cĩètè bá a í n duó mmenie nkè m bo óúté n naàcèi kè wenwe me nsi óúté nè o nɔnnietii ke sɪ ùténè o yùti. ⁴⁵ A í n co ke nh ɔ̀ri, nè n tannímè wenwe baà wààrimu n naàcèi. ⁴⁶ A í còu mmekùò n yuu ìnkè kè wenwe còu ntudaàri n naàcèi. ⁴⁷ Dèè kpéi nte kè n da náa nke tú: Nh ò cĩémmu o yei ndiemè ke yé ò n dómè mediè, bè cĩé nwè sám̀pò ò ɔ̀ɔ̀ benke sám̀pò nwe ò dómè wètè ò cĩé.

⁴⁸ De mònni kè Yesu náké onitipòkù ke dò: N da cĩémmu a yei.

⁴⁹ Nè bè bè kàri ke yo nkè bè nnáá bemáà ke tú: Wenninwe yie nwèè dàátí ke cĩé mmeyei? ⁵⁰ Kè Yesu náké onitipòkù ke dò: A tákùmmè da deétemu, kɔte kè dè nnaati.

8

Yesu do centimè yehékè ke náante Tináansàati

¹ Kè Yesu ícentì yehékè nè sihekésí ke náante Tináaṅsààtì Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, ke neínè o tancóumbè tepíítè nè bédébè, ² nè benitipòbè mabè yebòkè do ta bè kòo yè bèti, ké bè miékunne be mǎmmú, bè kòò mǎu tu Maari Makitadaa eì kou, yebòkè yèyiekè do ta wè kè Yesu yè bèti. ³ Nè Isanni Susaa wèè do baa Edòtì kpàtì o pokù nè Susanni nè betòbè péu, bèè do pǎa mbe kperε ke teénnè Yesu nè o tancóumbè.

*Wèè yaù tidiiti o kó dináaṅhāntírì
(Wénté Matie 13:1-9 nè Mariki 4:1-9)*

⁴ Diyiè mari kè benitibèe yènnì yehékè yehékè ke tǔ nYesu borè ditǔnnì kòo mbè nǎánnè yenáaṅhāntíyè ke tǔ:

⁵ Onitì mǎu wèè do yè ke bo yaá o diiti, kényaù kè medibii mmamèe do kuce ìnkè kè bè mmè nǎu kè sinǎ kǎténì ké mè di. ⁶ Kè metēmèe do fekũũfe ìnkè kényènnì kékpeío ke yé mè í pètémè kbooku. ⁷ Kè medibii ntēmèe do ipo miεke kényènnì kè ipoo mè éũté. ⁸ Kè metēmèe do ketenkè wenni dè kékóté képeité mebii ntekòutè kòutè. Kè Yesu deè ke dò: Kè wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè.

*Yesu do náá mmùù kpéi yenáaṅhāntíyè
(Wénté Matie 13:10-17 nè Mariki 4:10-12)*

⁹ Kè Yesu tancóumbèe ò beke de kó dináaṅhāntírì tu mù. ¹⁰ Kòo bè tǔnné ke dò: Díndi Kuyie ndi duómmu meciì nkè di bo yǐtè ku kpàatiyuu kpeti tǐ sòri, bembε bie m bè nǎánnè yenáaṅhāntíyè nyε:

Kè bè bo nwúó nke báá yà, kényo ke báá banté.

*Yesu wénkùnnemè wèè yaù tidibotì o kó tináaṅtì
(Wénté Matie 13:18-23 nè Mariki 4:13-20)*

¹¹ Ntenè de kó dináaṅhāntírì benkú mù: Medibii ntú Kuyie nnáaṅtì nti, ¹² kè kuce ìnkè medibii ndo dè tu benitibè mbe, bèè òò keè Kuyie nnáaṅtì kè dibòò kǎténì, ké tì dèite be yèmmè miεke, bè yàa bo ti yie mmèè kpéi nkè Kuyie mbè deeté. ¹³ Fekũũfe medibii ndo fèè ìnkè tu benitibè bèè òò keè bèmbε Kuyie nnáaṅtì ke pǎnkeε tì cǎuté nè diwèi, bè né í nyóu kè tì bo fííkú be yèmmè miεke kémǎnte. Kè meháárimè tǔòkení bè pǎnkeε bútinne Kuyie. ¹⁴ Tipotì medibii ndo tǐ miεke tǔ bèè òò keè bèmbε Kuyie nnáaṅtì, ke né yóu kè meborime kó iyèntotì nè tikpàtì kóò kéndó, kè dèe ta be yèmmè miεke, ké tì éũté, bá tì í nna képeité yebe kè yèe bi. ¹⁵ Ketenkè wennike medibii ndo kè tǔ bèè òò keè bèmbε Kuyie nnáaṅtì, ké tì cǎuté nè meyèmmè mèmáá, kè be borime ñwenni kè bè nwéèrì képeité yebe.

*Yesu dǎnnenèmè o kǎbe fitírè
(Wénté Mariki 4:21-25)*

16 Kè Yesu dò: Bè ɔ̄ɔ í nɔ́u nfitírè ké dè tàa nteçètè mieke yoo bèe dè Íríné mutɛ́í fũ̀ð, bè ɔ̄ɔ dè nùnné febaafe nfe, bèe kó dimàà taàní kè bè nwúó nkuwenniku. 17 Kè yé dèmarè í bo dèè sòri ke í yóó feitè, dèè sòri dè yóó yènnímu kuwenniku.

18 Daatenè mesàà ndi yo tì náaàntì kpéí, ke yé wèè màke bè yóó we nyíé kòo dòke mɔ̀ɔte, kè wèè kpa bèe fietè desámprè o yèmmè dò nhò màke dè.

Yesu yɔ̀ nè o neí bè do dómè kóò yà

(Wénté Matie 12:46-50 nè Mariki 3:31-35)

19 Yesu yɔ̀ nè o neí kè bèe kɔtení kéndó kóò yà, bè í nna nè ditínni koò yà. 20 Kè bèe náké Yesu ke dò: A yɔ̀ nè a neí bè bo ditowàà ke dó ke da yà.

21 Kè Yesu bè tènné ke dò: Bèè kèmmú Kuyie nnáaàntì ke dɔ̀ori tì yèmmè bèe tu n yɔ̀ nè n neí.

Yesu péimmè menie nnè kuyaakù kè dèe cómmú

(Wénté Matie 8:23-27 nè Mariki 4:35-41)

22 Dyiè mari Yesu nè o tancóumbè kè bèe ta kudabekù makù kòo bè náké ke dò: Ti sénténè menie nyàà.

Kè bèe kété²³ kénsenti kè Yesu yè nkéduó, kè kuyaakù kperíkù makù iténí kénfuuti, kè menie ntaà kudabekù kè kù ndó kédùu.

24 Kè Yesu tancóumbèè ò ènte ke dò: Okóti, ti yóó diumu!

Kè Yesu ente kèpéi nkuyaakù nè yenéfinfirè kè dè dò béu.

25 Kòo bè beke ke dò: Dè dòmmè kè di í tá?

Kè kufɔ̀wáá mbè pĩ, kè dè bè di, kè bè mbékú betòbè ke tú: Wenni nwe yie nkòo péinko kuyaakù nè menie nkè dè yìé nhò yè mmù?

Yesu miékunnemè yebòkè ta wè

(Wénté Matie 8:28-34 nè Mariki 5:1-20)

26 Kè bèe sénté Sedasaa kòbe kó diheí dii wetí Kadidee. 27 Yesu cùténí dii mǎnni kudabekù kè diheí kóò niti mǎuu kéténi ké nhò wetí kè yebòkè péu ò ta, bá ò ténke í daati tiyààti, ò í taà teçfètè, ke ã ifɔ̀ti mieke. 28 Kòo yà Yesu kékuónko mediè nke nínkú o ìkè ke dò: Ti kpèti dòmmè mí nnè f̄́ nkuyie nkùù baké ketenkè nè keĩnkè ku bire? N da báammu, a bá n f̄́ũ.

29 Kè yé Yesu do di péimmè ke dò: Yè oniti yie mmieke f̄́ ndibòò! De kó dibòò do ò ta nè dimǎnni ndi, kè bè níí bou o nɔ̀u mef̄́imme o naàcèi timàti, kòo dè t̄́ũ, kè dii ò tanné dikpáà. 30 Kè Yesu ò beke ke dò: A yètìrì tú ba? Kòo dò: N yètìrì tu: Kusũkù. Yebòkè kusũkù kuù do ò ta. 31 Kè yèè bántè Yesu ke dò: A báá ti tanné dif̄́tìrì cūmpuri.

32 Kè s̄́ nkuf̄́nkècēnku makù bo ditàrì ìnkè ke diiti kè yebòkèè bántè Yesu ke dò wèe yóu kè yèe kɔte kéta de kó kuf̄́nkècēnku.

Kè Yesu dò yèe kòte. ³³ Kè yebòkèe yè de kóo nìti mièke, kéta kufònkècēnku kè kùu coké kécúténí ditārì kédìu menie.

³⁴ Bèè do yè cēmmú kè bèe coké kékòte kénáké dihei kòbe nè deṣaa nkòbe. ³⁵ Kè bèe kòte ke bo yà dèè dòò. Bè tùòkoo dii m̀nni ḱyà oniti yebòkè yè wèè mièke, kòò kàri Yesu borè, ke dáátí tiyààtì, kòo yèmmè wenke páíí kè kufòwaá mbè pī. ³⁶ Bèè do dè bo, ke yà dèè dòò, kè bèe náké bèè kàtení, dè wũòké m̀èè botí kòo nìti yebòkè ta wè miété. ³⁷ De m̀nni kè Sedasaa kó ketenkè kòbe bemaou wēnné ditīnni kébántè Yesu ke dò wèè yè be tenkè, ke yé kufòwaá mbè pīr̀m̀è mediè. Kè Yesu ta kudabekù kényiti, ³⁸ kòo nìti yebòkè yè wèè ò bántè ke dò ò bo ò neinè, kè Yesu yete, kòò náké ke dò: ³⁹ Kò nha cīètè kénáké Kuyie nda dòò dè.

Kè wèè nìti kòte kénáantoo dihei diməu Yesu ò dòò dè.

Yesu miék̀unnemè Saiduusi bire nè onitipòkù wèè m̀ ntiyónti (Wénté Matie 9:18-26 nè Mariki 5:21-43)

⁴⁰ Kè Yesu nwētini Kadidee ke s̀ nditīnni ò bàa, kòò còuté. ⁴¹ Kè kutiintouku kóo kóti m̀ou bè tu wè Saiduusi tuakení, ke nínkóo Yesu ìkè kòò bántè ke dò: Kàtení n cīètè. ⁴² Ke yé ò do m̀kemè desap̀umbire dèmaá ndi, kè dè m̀ke yebie ntepiítè nè yèdèè, ke m̀ nkè dè c̀èè, kè dè duúnnè mukũũ.

Kè Yesu nkəri, ke ditīnni ò murí koò éũ tipũti timəu. ⁴³ Kòo nitipòkù m̀ou dè bo, ke m̀ ntiyónti yebie ntepiítè nè yèdèè, bá ti í commu, kòò kàri bedòòtòribè borè ke càke o díítí iməu, be m̀ou me nyí na koò miék̀unne. ⁴⁴ Kòò kéténi Yesu f̀nkúò bíékè ke kááké o yaàbòrì m̀nku, kòo yóntii p̀nke còmmú. ⁴⁵ Kè Yesu beke ke dò: We nni nkááké?

Beməu kè bè nyetírí ke tú be í yé, kè Pieri dò: Okóti, ditīnni dii da murí ke da éũ. ⁴⁶ Kè Yesu dò: Oniti n kàákému, muwērímú mamù muù yè m mièke.

⁴⁷ Kòo nitipòkù ns̀ nYesu banté, kòo kàtení, kòo k̀nti au, kòo nínkóo o také, kébéi mbenitibè beməu ìkè muù kpéi nte kòò ò kááké nè ò p̀nke miétémè. ⁴⁸ Kè Yesu ò náké ke dò: N kóo sapàà a tákùmè da deetému, kòte kè dè nnaati.

⁴⁹ Yesu kraá ke me nnáa nkòo nìti m̀ou boní Saiduusi cīètè, ke tuakení, kòò náké ke dò: A sap̀umbire kumu, ténke bá nkánnè Okóti.

⁵⁰ Kè Yesu keè, ke náké Saiduusi ke dò: Bá nyìèkù n tá máà ò yóo miétému.

⁵¹ Ò t̀òke dii m̀nni tecīètè ke í nyie nkòo m̀ou bo ò neinnè kéta kè dè í tú Pieri nè Isaku nè Isāā nè debire cice nè de yō be s̀áà. ⁵² Benitibè beməu do kuðmmu debire kũũ, nkè Yesu bè náké ke dò: Bá nkuðnnè debire í kú, dè yè nke duómu.

⁵³ Kè bè nhò daú ke yé bè yémèmu ke dò ndebire ku. ⁵⁴ Kè Yesu pĩ ndebire nòùtè kéréi nke dò: M bire íté!

⁵⁵ Dende bàmbà nkè debiree foute kíté, kè Yesu dò bèe dè duó kè dèe di. ⁵⁶ Kè dèe di debire yembè, kè Yesu bè cau nkè dò bè báá náké òmòu dèè dòò.

9

*Yesu tōmmè o tancòumbè ké bè duó muwērímú
(Wénté Matie 10:5-15 nè Mariki 6:7-13)*

¹ Kè Yesu tíi nho tancòumbè tepíítè nè bèdébè ké bè duó mmuwērímú kè bè bo mbeti yebokè yemou, ke miékunko bemuambe, ² ké bè tō, nkè bè bo nnáante Kuyie nkpààtiyuu kpeti, ke miékunko bemuambe, ³ ké bè náké ke dò: Di bá ntò dèmarè, bá kupààti yoo kudəukù yoo mudii yoo idíítí, òmòu bá ntò yeyaàbòrè yèdéè. ⁴ Kè bè di cəuté tèè cĭtètè, di nte mbo ke yàa íténè de kó dihei. ⁵ Kè bè di yete dii èi di kpááté di nacètáá nke íté, kè dèe benke bè cààrèmmè.

⁶ Kè bèe kəte kéncenti yehékè yemou ke náante Tináaànsààti ke miékunko bemuambe tipŭtì timou.

*Yesu do dəərimè tidietì kè dèe di Edəti
(Wénté Matie 14:1-12 nè Mariki 6:14-29)*

⁷ Kè Edəti Tetidaki, Kadidee kóo kpààtii keè dèè dòòri kè dèe ò di ke yé bèmabè do túmè Isāā-Batiisi weè yānté.

⁸ Kè betəbè tu: Edii weè wētení. Kè betəbè tu: Kuyie mpāānāantì náam̀bè dimònnì kəbe kóò mōu weè yānté.

⁹ Kè Edəti dò: N duó nkè bè fèúté Isāā kè we nné nwe n wētè ke yo kè bè náa nwèè kpéí?

Kòo nwanti ke bo ò yà.

*Yesu dđòmmè tidietì nè pĕĕ̀bè bènùmmù nè siyĩ̀ sidésì
(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Isāā 6:1-14)*

¹⁰ Kè Yesu tōrèe wētení kóò náké yè dòò dèè kó dimàà, kè bèe nei kékentóo dihei bè tu di Betisaidaa di bíékè. ¹¹ Kè ditĭnnii ò yà kóò tŭnnne, kè Yesu bè cəuté ké mbè náa nKuyie nkpààtiyuu kpeti, ke miékunko bèè m̄.

¹² Diyiè yunné dii m̀nnì kè Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébèe tóónni o borè kóò náké ke dò: Cíe mbenitibè kè bèe kəte kəwammú mudii, nè yedúə, ke yé ti bomè die ndikpàà miəke bá dèmarè í bo.

¹³ Kè Yesu bè tĕnné ke dò: Díndi di mómməmbə duónnè be kè bèe di. Kè bè dò: Ti m̄ke pĕĕ̀bè bènùmmù ndi nè siyĩ̀ sidésì m̄ád! Yáa ti kəte kédonténímu kédúó nkunĭiti kuu?

¹⁴ (De kó benitibè do bo mbo sikəupísìnùmmù (5000)). Kè Yesu náké o tancòumbè ke dò: Kannenè be sipísìnùmmù sínùmmù.

¹⁵ Kòo tancòumbèe yie nké bè kànnè bəmou, ¹⁶ kè Yesu túóté p̄èèbè bènùmmù nè siyĩ sidsèsi, ke bóúté keĩnkè, késānte Kuyie ké bè wéri kédúo nho tancòumbè, kè b̄e totí benitibè. ¹⁷ Kè b̄e cááké bəmou kénsannè, kè d̄e sús nképíe nyemóm̄m̄uyáké tepítè nè yèdèè kè b̄e t̄o.

Pieri nàkémè Yesu tu wè
(Wénté Matie 16:13-19 nè Mariki 8:27-29)

¹⁸ Diyie mari kè Yesu mbáá nKuyie nhomáa borè, kòo tancòumbèe kato kòo bè beke ke d̄o: Benitibè yē n tú we? ¹⁹ Kè b̄e ò tēñné ke d̄o: B̄emabè yē nha tú Isāā-Batiisi, kè betabè yē nha tú Edii, kè betabè yē nha tú Kuyie mpāānāānti náam̄bè dim̄nni k̄obe kòo m̄ou ke yānté. ²⁰ Kè Yesu bè beke ke d̄o: Díndi tá, di yē n tú we? Kè Pierii ò tēñné ke d̄o: A tú Kirisi nwe Kuyie ntōnni wè.

Ti bo ntū mmèè botí Yesu
(Wénté Matie 16:20-28 nè Mariki 8:30-9:1)

²¹ Kè Yesu bè cau nweti weti ke d̄o bè báa yie nké ti nàké òm̄ou. ²² Kè yíe ke d̄o: Onitibire d̄o nkéféút̄emu m̄ediè, kè Kuyie ncf̄ètè kó bekótibè nè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè kè b̄e ò yete kóo k̄uā, diyie tāānni yiè kòo yānté, ²³ kédeè ké bè nàké bəmou ke d̄o: Kè wèè d̄ó ké n tūnne wèe b̄útinné omáa k̄ento o dap̄āti yewe yemou ke n tū. ²⁴ Ke yé wèè bo ndó kédeetè o f̄om̄mu ò yóo mù f̄étinnemu, kè wèè f̄étinne o f̄om̄mu n kp̄éi kòo mù deetè. ²⁵ Kutenkù kuù nkper̄e bo d̄o ba onit̄i k̄ensa kòo d̄e m̄ake demou ke né càke omáa yoo ò f̄étinne o f̄om̄mu. ²⁶ Wèè bo nni mm̄akenè mí nhonitibire ifei m múnke bo nhò m̄akenè ifei m bo nw̄etini dii yiè nè tikpeti nè n cice kpeti ke neinnè Kuyie ntōrè. ²⁷ N di náa mmóm̄muo nwe díndi bèè bo die ndi kó b̄emabè yó nkpaá f̄oumu k̄yá Kuyie nkpaāt̄iyuu.

Yesu k̄anti cèet̄emè
(Wénté Matie 17:1-8 nè Mariki 9:2-8)

²⁸ Yesu bè nàké memme kédeè, kè d̄e mm̄ake yewe yèni m̄e ndòm̄m̄e kòo yú Pieri nè Isāā nè Isaku, kè b̄e deke ditāri mari ĩnkè ke bo bántè Kuyie. ²⁹ Ò báa ndii m̄ōnni Kuyie nkòo ìk̄e ceete kòo yāāt̄i peike k̄emietè. ³⁰ Kè bè nyóó daateni k̄yá benitibè b̄edébè, M̄oyiisi nè Edii kè bè ò nāānnè. ³¹ Kè Kuyie nkó tikpeti bè fité kè bè ò nāā nhò yóo kú m̄èè botí Sedisademmu. ³² Pieri nè o népobè bè do yè nkédúomu k̄enhennini k̄yá Yesu kó tikpeti nè benitibè b̄edébè bèè do ò còm̄m̄unè. ³³ Edii nè M̄oyiisi, bè ité dii m̄ōnni kè Pierii nàké Yesu ke d̄o: Dè wennimu ke dò ntí mbo die, ti bo d̄o titouti t̄itāāti, f̄ nkumáa, M̄oyiisi kutekù, Edii kutekù. (Pieri do í yé ò nāā nke tú mù).

³⁴ Ò kpaá ke me nnaá nkè diwetiri marìi katení ké bè dàtínné, kè kufōwaa mpī nYesu tancòumbè bè yà dìi mànnì diwetiri bè dàtínnémè. ³⁵ Kè metammè mamèe yènnì diwetiri mièke ke tú: Yie nweè tu m bire n tãátè dè, nyiènnè o kpèti.

³⁶ Bè yóó keè de kó metammè kè Yesu weè máa dè kpaá. De kó yewe mièke kè Yesu tancòumbè ndò yúóó bè í nnàké òmòu bè yà dè.

Yesu tancòumbè do yĩekemè dibò

(Wénté Matie 17:14-18 nè Mariki 9:14-27)

³⁷ Kè dèe wenté kè bè ncutiní ditàri, kè ditínnì dierìi katení kéco Yesu. ³⁸ Kòo màuu kuónko ditínnì cuokè ke dò: Okótì, daate m bire kpéí! N dè màke demáa ndi, ³⁹ kè dibòò marì òò dè pí nkè dè nwóótí, kè dì dè kpékíi, kè tinóntòũpùtì yìè dè nùu, bá dì báa cãrike kéíté, kényiti ke dè fẽũ mmèdiè. ⁴⁰ Kè m bántè a tancòumbè ke yẽ mbèe dì bètì kè bè yĩeke.

⁴¹ Kè Yesu béi nke dò: Itookperí yembè díndi bèè dòòri meyei, mĩ yó nhã ke di bonàà? Mĩ yó nhã ke di tɔàà? Katení die nha bire.

⁴² Debire tãónnì dìi mànnì Yesu borè, kè dibòò dè bə, nké ndè kpékíi, kè Yesu péi ndibòò kè dìi yè, kòo mièkũnne debire ké dè duó nde cice. ⁴³ Kè dèe di benitibè bəmou, bè yàmè Kuyie nkpeñnimè.

Yesu do yìè kénákémè bè yóó ò kùòmè

(Wénté Matie 17:22-23 nè Mariki 9:30-32)

Bá wè kòo nwóó nYesu dòò dè, kòo náké o tancòumbè ke dò: ⁴⁴ Mpĩnnè mesàa n yóó mè ndi náké tii náahtì: Bè bo fítè Onitibire.

⁴⁵ Bè me nyí mbanté de kó tináahtì tú mù, ti do sɔrimu kè deè nte kè bè í ntì banté, bè me nyí ndáátí ke beké Yesu.

Yesu tancòumbè nennimè tikótì kpéi

(Wénté Matie 18:1-5 nè Mariki 9:33-37)

⁴⁶ Kè Yesu tancòumbèe íté tineitì nè betòbè ke bo yà be mièke wèè deũ. ⁴⁷ Kè Yesu banté be yèmmè kédetení debire kécónné o také ké bè nàké ke dò: ⁴⁸ Wèè bo còuté debire die n kpéi, ò còuté mínwe, kè wèè n còuté, ò còutému wèè n tãnní, ke yé wèè tu o sãmpòu di cuokè wèè deũ ke dì pẽtè.

Wèè bètì yebəkè nè Yesu yètiri

(Wénté Mariki 9:38-40)

⁴⁹ Kè Isãa náké Yesu ke dò: Okótì ti yà òmòu nwe kòò bètì yebəkè nè a yètiri kè ti ò bàa, ke yé ò í ti wẽñnèmè.

⁵⁰ Kè Yesu ò tẽñné ke dò: Di na bá nhò bàa ke yé wèè í yete di kpèti ò di wẽñnèmèmu.

Sammarii kəbe yetemè Yesu

⁵¹ Dè tòóté dii m̀ǹnni Yesu bo dekemè keĩnkè, k̀o ité nè dikòmbùò kénkəri Sedisadεmmu, ⁵² k̀ét̃ mbenitibè k̀e bèe k̀ote Sammarii k̀o dihei mari ke bo tũnte ò yóó báté dè. ⁵³ Sammarii k̀abe me nyi nhò yie nhò k̀ari mèè kpéi Sedisadεmmu. ⁵⁴ Yesu tancòumbè Isaku nè Isāa bè dè yà dii m̀ǹnni ke náké Yesu ke d̀: Ti Yiè nha d̀ó k̀e ti duó nkè muhāā ncúténi keĩnkè k̀e bè k̀uàà?

⁵⁵ K̀e Yesu wēēte k̀e bè k̀pannè ke d̀: Di í yé meyèmmè mèè di t̀o k̀e di náá mmεmmε. ⁵⁶ Onitibire í k̀ateni ke bo kuò benitibè, d̀e k̀ateni ke bo bè deetému. Ò bè náké mmεmmε kédeè k̀e bèe k̀ote dihei teri.

*Yesu nàkémè bèè d̀ó k̀òò tũnne bè d̀ò nkòò tũnne mèè boti
(Wénté Matie 8:19-22)*

⁵⁷ Bè k̀eté dii m̀ǹnni k̀o m̀ou náké Yesu ke d̀: N yóó nda tũmmu tipũti timou a k̀ari k̀èè bíékè. ⁵⁸ K̀e Yesu ò t̀énné ke d̀: Ihānké m̀kεmu i f̃ti, k̀e sinou m̀ke tiyĩnti, Onitibire me nyi m̀ke dè bo duó dè kéom̀pè.

⁵⁹ Ke náké otou ke d̀: N tũnnè. K̀o ò t̀énné ke d̀: Okóti, yóu k̀e m mu nkote k̀ékũnné n cice kédeè. ⁶⁰ K̀e Yesu ò t̀énné ke d̀: Yóu k̀e becírìbèe nkũri becírìbè, k̀e f̃ nkote k̀énáké Kuyie nkpaàtiyuu k̀peti.

⁶¹ K̀o t̀ou m̀ǹkεe béi nke d̀: Okóti n yó nda tũmmu né yóu k̀e n k̀o nkécau n cĩētè k̀abe. ⁶² K̀e Yesu ò náké ke d̀: Wèè dùnè dinaakāā ke wēke o f̃nkúò de yiè mbáá na k̀épi nKuyie nkpaàtiyuu k̀o mutōmmú.

10

*Yesu tōmmè o tōmbè sipisiyiekè
(Wénté Matie 9:37-38, 10:7-16 nè Mariki 6:8-11)*

¹ K̀e Yesu yí k̀etāāté o k̀o betōmbè sipisiyiekè k̀e bè t̃ mbèdébè débè yehékè yemou mieke nè tipũti timou o m̀ommuo nhò do d̀ò nkékote k̀e, ² k̀e bè náké ke d̀: Tidiiti bimu mediè k̀e ti d̀èibè né k̀éni, bántènè kupaku yiè nkòò duonni betōmbè k̀e bèe dei o diiti. ³ K̀atenè, di d̀ò nyipe nyi k̀e n di tũ̀ nyekpamaà mmieke. ⁴ Di bá nt̃o idiítí, di bá nt̃o kudoukù, di bá nniè tinèutì, di báá cómmú kuce kédou nhòmou. ⁵ K̀e di tati t̃è cĩētè, di d̀: Kunaatí ndi bonè! ⁶ K̀o m̀ou bo de k̀o tecĩētè ke tú kunaatí yiè, k̀u nhò bonè, k̀o m̀ou me nyi bo, k̀u wētení di ĩnkè. ⁷ Dí mbo de k̀o tecĩētè ke yo nke ỹ mbè di duó ndè, otōnti nè o t̃ndiiti nti, di bá ns̃oti s̃oti sicēĩ. ⁸ K̀e di ta dii èi k̀e bè di c̃outé ke di duò ndè dí ñyo, ⁹ k̀émmiekũnko bemuambe ke náá nde k̀o dihei yembè Kuyie nkpaàtiyuu t̃ónnímè. ¹⁰ K̀e di ta dihei mari k̀e bè í di c̃outé, di yè k̀écómmú de k̀o dihei ice, ¹¹ k̀ékpááté de k̀o dihei k̀o mutáá mmùù d̀ari di naacèi, ke né bè náké ke d̀: Di nyé k̀e Kuyie nkpaàtiyuu t̃ónnímu. ¹² N di náámmu Kuyie mbeénti

yiè, Sodõmmu èi kàbe kó tiyěĩti bo nkě́nìnè de kó dihei kàbe kpeti.

*Yehkè yèè yete Yesu
(Wénté Matie 11:20-24)*

¹³ Di bo yà d́ndi Korasě́ kàbe nè Betisaidaa kàbe, ke yě́ tidiētì n d̀d̀ di di cice, kè n do ntì d̀d̀ Tiiri nè Sitṣṣ mieke nke bè na ndáátì tif̀d̀t̀ntì, ke pe mmutápeí nnè dim̀nnì ke benke bè cèètemè.

¹⁴ Dèè kpéí nte Kuyie mbeéntì yiè, Tiiri nè Sitṣṣ ekè kàke kó tiyěĩti bo nkě́nìnè di kpeti. ¹⁵ D́ndi Kapennaummu kàbe di yèmmè do nKuyie mbo ndi dee nkě́nkàa? Bitì. Kù bo di cū̀nnì ké di tanné kud̀nk̀ mieke.

¹⁶ Kè Yesu yíe kénáké o tãmbè ke d̀: Kè wèè yie ndi kpeti ò yie mm̀i kpeti, kè wèè di yete ò yete mínwe, wèè n yete kòò yete wèè n tōnnì.

Yesu tãmbè sipísíyiekè ò nàkémè bè pĩ mmèè botí mutãmmú

¹⁷ Kè Yesu tãmbèe wētení nè diwèì ke d̀: Ti Yiè, ti ṣṣ p̄e nyebàkè nè a yètìrì kè yèe cokému.

¹⁸ Kè Yesu bè tḗnné ke d̀: N do wúómmu dib̀d̀ dotinímè keĩnkè tewàtè tēmè. ¹⁹ N di duómmu muwḗrímú kè di bo nnaù iwààke nè inaá nkép̄ante dib̀d̀ wḗrímú mum̀ou, bá dēmarè báá di d̀d̀ meyei. ²⁰ Dè bá ndi naati yebàkè di cokùmè, dè pètínke ndi naati di yètè wàri mēè kpéí nkě́nkè.

*Kuyie mbenkemè besámp̀bè dèè s̀rì
(Wénté Matie 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Dè m̀nnì kè Muyaánsààm̀u píe nYesu kòo s̄ante Kuyie nke d̀: N da s̄antí n cice Kuyie nf̄́ nwèè baké keĩnkè nè ketenkè, a s̀nne mēè kpéí ntimóm̄nti meciì nyembè, nè meyě́tímè yembè, ke ti benke bèè í tú bèmabè. N cice f̄̀d̀ mè d́ ke mè tãátè.

²² Ò dèè memme ke d̀: N Cice n duómmu dem̀ou, òm̀ou í yě debire kè dè í tú de Cice, òm̀ou me nyí yě debire Cice kè dè í tú debire nè debire d́ kébenke bè de Cice.

²³ Kòo deè kéwénté o tanc̀umbè, ké bè nàké bemáa borè ke d̀: Dè ndi naati, d́nni bèè yà di mè nwùó ndè. ²⁴ N di náámmu Kuyie mp̄ānāāntì náām̀bè péu nè bekp̄àtìbè péu do d́mu ḱyà di mè nwùó ndè bá bè í dè yà, bè do d́mu kékéè di me nyo tì bá bè í tì kèè.

*Yesu tḗnné tì ikuó wā̀bè kóó kóti
(Wénté Matie 22:34-40 nè Mariki 12:28-31)*

²⁵ Kè ikuó wā̀bè kóó kóti m̀ou ndó kédíí nYesu ḱité kóò beke ke d̀: Okóti n d̀ nkéd̀d̀ ba ḱépéte muf̀d̀mmu m̀ou bo s̄áa? ²⁶ Kè Yesu ò tḗnné ke d̀: Tì wàri ikuó mieke ke yè mba? A ti kàa nkè tì tú ba? ²⁷ Kè de kóo n̄tì ò tḗnné ke d̀: Tì wàri ke tú: Ndó a Yiè nKuyie nnè a yèmmè mem̀ou nè a wḗnnì dim̀ou, nè a wḗrímú

muməu nè a cii mmeməu kéndó a kou tə̀u a dó mɛ̀è botí amáà.
 28 Kè Yesu ò nàké ke d̀ò: A tɛ̀nné kè dè wenni, ñdɔ̀ri memme a
 yó nfò̀umu.

29 Kè ikuó wā̀àbè kóò kóti ndó kɛ̀benke ò d̀ò̀rimè Kuyie ndó
 dè, kɛ̀beke Yesu ke d̀ò: We ntú n kou tə̀u? 30 Kè Yesu ò tɛ̀nné
 ke d̀ò: Onìti m̀ə̀u weè do yènni Sedisademmu kénkə̀ri Sedikoo,
 kè beyóóbè ò dinté kédúkú kòò ndò nhò kú, kè bèe fietè o
 kpere kóò dɔ̀unko kɛ̀pɛ̀tɛ̀. 31 Kè dè mmànnè ikuó niùti m̀ə̀u dè
 kèrínimè kóò yà kɛ̀pɛ̀é nkɛ̀pɛ̀tɛ̀. 32 Kè Defii botí kou m̀ə̀u nkérini
 kɛ̀tuə̀keni o borè kóò yà kɛ̀pɛ̀é nkɛ̀pɛ̀tɛ̀. 33 Kè Sammarii eì kou
 m̀ə̀u weè né nkə̀ri kupò̀̀kú kénkérini kóò yà kè mesémmè ò pì
 mmediè. 34 Kòo kə̀too o borè, kɛ̀ú o muə̀ nkéwaaɛ mekúò nnè
 menaà mbè tu mè difɛ̀é nkéboú kèdeè kóò kànnè o sāmmarimú
 ñnkè, kóò kə̀tenè tɛ̀pò̀̀dɛ̀tɛ̀ kényiè nkoò tàà. 35 Kè dèe wenté
 kòo deite medítibii mmédémè kédúó nwèè bàa tɛ̀pò̀̀dɛ̀tɛ̀ ke d̀ò:
 Ntaànnè we, kè ì d̀ònté, kàa yíe, m bo nwɛ̀tiní ke da yietí.

36 Kè Yesu deè kóò beke ke d̀ò: A yèmmè d̀ò mbeyóóbè me
 mpuotí wè kou tú we betā̀ati memme? 37 Kè ikuó wā̀àbè kóò
 kóti ò tɛ̀nné ke d̀ò: Wèè me nhò d̀ò mesàà. Kè Yesu ò nàké ke
 d̀ò: Kɛ̀te kédò̀ me botí.

Mariti cə̀utémè Yesu o cɛ̀tɛ̀

38 Yesu nè o tancóumbè kè bè nkéri kɛ̀tuə̀ke dihèi mari, kòo
 nitipò̀kú m̀ə̀u ò cə̀uté o cɛ̀tɛ̀ kòo yè̀tìri tu Mariti, 39 kòo nantè
 bo kè bè tɛ̀ tu Maari, kè tɛ̀e kə̀too kénkari ti Yiè nYesu borè ke
 kə̀mmú o náànti. 40 Kè Mariti nharinè mudibénnimú kényitini
 kɛ̀béi nke d̀ò: Okóti dè wenni m bo mpímmè mutṑmmú m mää
 kè n nantè kàri a boràà? Duó nkòò íténí kè n teennè. 41 Kè ti Yiè
 nYesu ò tɛ̀nné ke d̀ò: Mariti a yī̀kùmu ke arì dèmarè péu kpéi.
 42 Dèmarè mää deè tu desàarè, Maari weè tã̀atè dèè wenni, bè ì
 yóo fietè dè.

11

Yesu yè nti mbáá mmèè botí Kuyie

(Wénté Matie 6:9-13, 7:7-11)

1 Diyiè mari kè Yesu mbáá nKuyie dibòri mari, ò dèè d̀ii
 m̀ə̀nni kòo tancóumbè kóò m̀ə̀u ò beke ke d̀ò: N Yiè, nti tié nti
 bo mbáá mèè botí Kuyie nkéndònnè Isā̀a tiémmè o kə̀be.

2 Kè Yesu bè nàké ke d̀ò: Kè di níi báá nKuyie ndi d̀ò:

Ti cice!

A d̀ò mpáíi nwe,

yóu kè bənìtìbèe banté a d̀ommè páíi.

Baaté kutenkú,

3 Ti pã ti bo di mù yíe,

ti cɛ̀é nti yei

ti ɔ̀ɔ cɛ̀émmè bèè ɔ̀ɔ ti caàri.

4 Báá yóu kè tí ta mesoùmme miéke.

Ti bo mmáú mèè botí Kuyie nti dó dè

(Wénté Matie 7:7-11 nè Duku 18:1-8 nè Isaku 1:5-7)

5 Kè Yesu yíé ké bè nàké ke dò: Di miéke kòo mǎu mǎke o népo ke kǎte kòo sǎnté keyènkè cuokè ke yí: N népo m pente mudii, 6 n kóò népo mǎu weè m pǎnní m me nyí mǎke dèmarè ke bo ò duó. 7 Kè dè dò nho népo bo ò tǎnnéni kudieku miéke ke dò: Bá nni nkóónnè, n dié nke kpetínnému dicàù mí nnè m bí kè ti duó. M báá na kǎité ke da duó mudii. 8 N di náámmu bá kòò do í yóó íté kóò duó, nhò tu mèè kpéí o népo, ò bo ò duó nhò dó dè demǎu ò wè kóónnè mèè kpéí.

9 Mí nné di náámmu ke tú: Mǎonè kè bè yóó di pǎmu. Wammúnè kè di yóó pétému, bentenè dicàù kè bè yóó di kpetému. 10 Ke yé wèè mǎo bè ǎǎ we mpǎmè, wèè wammú weè ǎǎ pété, wèè bente dicàù bè ǎǎ we nkpeté. 11 Òmǎu bo di miéke wèè biré bo ò mǎo mudii kòò dè duó nditáràà? Yáà kè dè ò mǎo tǎyǎntè wèè dè duó nfewáàfè? 12 Yáà kè dè ò mǎo dikoyennì wèè dè duó nfenanfè? 13 Díndi benitiyèibe kè di yé ke duó ndesààrè di bí, dè bo yímè di Cice wèè bo kǎinkè kòò báá duó mMuyaánsààmù bèè mù nhò mǎo.

Yesu miékùmmè dibǎò ta wè ke dǎnne o nǎndenfè

(Wénté Matie 12:22-30 nè Mariki 3:22-27)

14 Kè Yesu beti dibǎò dii ta oniti ke dǎnne o nǎndenfè, kè dii yè, kè de kóo niti na kǎnnáá nkè dǎe di benitibè. 15 Kè bèmabè ntú: Nè obǎokpǎàti kó muwǎrímú mmu ò bètimè yebǎkè.

16 Kè betǎbè ndó kóò yááké, kóò beke ke dǎ wèè dǎò medǎòrímè mamè mèè benkú o wǎrímú bonnìmmè Kuyie mborè. 17 Yesu né me nyémè be yèmmè, kòò bè nàké ke dò: Kè dikpǎàtiyuu marì toté ke kpa ndimáà di bá nhǎ ke bo, di cǎí bo duó sitǎbè ìnkè. 18 Di mè ntúmè m beti yebǎkè nè obǎokpǎàti kó muwǎrímú, kè dibǎò toté ke kpa ndimáà, di kpàti bá nhǎ ke bo. 19 Kè nsà kè m bèti yebǎkè nè obǎokpǎàti kó muwǎrímú mmu di kǎbe né yè bèti nè we nkǎmu? Dǎe kpéí nte kè di kǎbe yóó di bekénè. 20 Kè m me mbèti yebǎkè nè Kuyie nkó muwǎrímú mmu, Kuyie nkpǎàtiyuu dii tǎ ntùòkení di cuokè.

21 Onitikperi bǎátí dii mǎnnì mesàà nke baa o cǎtè o kperè demǎu ǎ mbomu béu. 22 Kòò niti mǎu me nkǎtení wèè kpeñní kòò pǎtè, kòò na, ò bo fietè o kpàrìntenti ò do tá tì, kétúóténè o kperè kǎtotí. 23 Wèè í n wǎrínè ò n kpànnèmu, wèè í n wǎrínè kè ti tíkí ò déímu.

Dibǎò bo wǎtenímè oniti miéke

(Wénté Matie 12:43-45)

²⁴ Kè dibòò yè onìtì ke kòte tédòntè ìnkè, ke wanti di bo om̀pè dè, ke m̀ònté di bo yí: M bo ẁete n sòò bo wèè mièke. ²⁵ Di t̀ùòkoo dii m̀ònni kénsó ndè kàuté páíi ke t̀untè bá òm̀òu í bo o mièke. ²⁶ Kè dii ẁete k̀éwaanni yeyè yèyiekè yèè d̀òke yóu ke di p̀èèté, kè yèe ẁete k̀éta o mièke, kòo borimèe s̀inte k̀épèèté mè sòò d̀òmmè.

Yesu nàkémè bèè tú diwèi m̀ómm̀onni yembè

²⁷ Yesu kpaá ke me nnáá nkòo nitipòkù m̀òu béinní dif̀nni mièke ke d̀ò: Dè nnaati onitipòkù wèè da peité, a yáá wè.

²⁸ Kè Yesu ò t̀énné ke d̀ò: Dè p̀etinke ǹnaati bèè k̀ém̀m̀ú bèmbè Kuyie nnáànti ke d̀òri ti yèmmè.

Yesu do nàkémè dè yó ndòmmè tibeénti yiè

(Wénté Matie 12:38-42)

²⁹ Kè benitibè ntikuní Yesu borè kòo béi nke d̀ò: Di m̀m̀ònni kó benitibè bèè b̀ùtinné Kuyie nke d̀òri meyi, mbè tú n d̀òò tidieti bè me mbáá ti yà kè dè í tú t̀i do d̀òò Sonaasi. ³⁰ Sonaasi do t̀úmè dibenkèri Ninifu k̀obe k̀péi, m̀m̀è botí nku Onitibire yó ntúmè dibenkèri di m̀m̀ònni kó benitibè k̀péi. ³¹ Tibeénti kó diyie Sebaa kóo nitipokpaàti bo cómmú k̀ébekénè di m̀m̀ònni k̀obe kè bè kpetinné ke yé ò iténimè dedétirè ke k̀òtení ke kèè Sodomò náànti mecii nkpeti. Né ntenè òm̀òu die nke deunè Sodomò. ³² Tibeénti yiè Ninifu k̀obe bo cómmú k̀ébekénè di m̀m̀ònni k̀obe kè bè kpetinné ke yé Sonaasi do bè nàkémè kè bèe ceetemu. Né ntenè òm̀òu die nke p̀èèté Sonaasi.

Fenònfè tu tikònti kó defitirè nde

(Wénté Matie 5:15, 6:22-23)

³³ Kè Yesu béi nke d̀ò: Bè òò í ncóu nfitirè kè dè ànné tecètè mièke, bè òò dè cònné deyitirè nde, bèè kó dimàà taàní kè bè nwúo nkuwenniku. ³⁴ Inuò ntu tikònti kó defitirè nde, kàa nuò nwúo nha k̀ònti timòu ò mbo kuwenniku mièke nke. Kàa nuò m̀m̀e nyí wúo a k̀ònti timòu ò mbo dibiinní mièke nke. ³⁵ Daate kè kuwenniku k̀ùu bo a mièke kè k̀ù bá ntú dibiinní. ³⁶ Kè kuwenniku da mí a k̀ònti timòu ke í soké kupíkù makù, a k̀ònti timòu bo mbo kuwenniku mièke, k̀éndònnè defitirè ò nda mímè.

Yesu kpannèmè Fadisĩbe

(Wénté Matie 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)

³⁷ Yesu nàké dii m̀ònni kédeè, kè Fadisĩè m̀òu ò yu o c̀ètè mudii, kè Yesu kòte kè bè nyo. ³⁸ Kè Fadisĩè m̀òu yà Yesu yommè bá ò í nite ikuó yèmmè kè dèe ò di. ³⁹ Kè Yesu ò nàké ke d̀ò: Díndi Fadisĩèbe di òò eité febòòfè nè dibuu ìnkè nke kè di mièke né piéké oyúókù kó meyèmmè nè kuyonku. ⁴⁰ Tiyèinti díndi! Kuyie nkùu d̀òò de ìnkè kuù í d̀òò de mièkaà? ⁴¹ Mpāānnè

beçĩribè nè di yèmmè meməu, memme deməu dè bo wenkemè di kpéi.

⁴² Di bo yà díndi Fadisiẽbe! Díndi bèè duò nKuyie ndi kperε deməu kó meyaatimè epíitè nè tikũnfããtòo, ke yóu di bo ndəorimè Kuyie ndó dè nè di bo nkù dómè. Di do dò nké nde ndəori, di né báá yóu desonne.

⁴³ Di bo yà díndi Fadisiẽbe bèè nənnè yekàrè kètiyè titíintouti miεε, ke dó bè ndi dəú nyekããtè miεε ke ninkoo. ⁴⁴ Di bo yà díndi bèè dònne ifōti ù danné, bè ð ncenti ù ñnkè ke í yé.

⁴⁵ Kè Fadisiẽbe kóo kóti məuú búi nke dò: Okóti a náá mmie nke sãá ntí mbe. ⁴⁶ Kè Yesu ò tēñné ke dò: Di múnke bo yà díndi Fadisiẽbe kó bekótibè bèè bou yetuə cēéyε ke tounko benitibè, di me nyí bè teénnè bá sám̃pó mutəu. ⁴⁷ Di bo yà díndi bèè maà mesàà Kuyie mpããnáãnti náam̃bè di yembè do kuò bè kó ifōti.

⁴⁸ Nè de miεε di benkúmu di kómmúmè di yembè ke yé beè kuòmè Kuyie mpããnáãnti náam̃bè kè díndi maà be fōti. ⁴⁹ Dèè kpéi nte Kuyie nnè ku kó meciì mmieεε kè kùu búi nke dò: M bo bè duónko m pããnáãnti náam̃bè nè n tōrè, kè bèè kuə biε nkéfféũ mbetəbè. ⁵⁰ Kè dèè yie nkè Kuyie mpããnáãnti náam̃bè bè do kùu bè nè kutenkù ketémè kè be kó tibeénti do di mmònni kəbe yə ñnkè, ⁵¹ kéketé Abεeri kó mukòu, kéntə kétuəkenní Sakarii bè kùu wè Kuyie ncíētè nè diwūstònni de saku. Mómumuə nwe n di náammè de kó tibeénti bo do di mmònni kəbe yə ñnkè.

⁵² Di bo yà díndi ikuó niùti bèè pàanko betəbè Kuyie nkó kuce, di í kù tũ ndi móm̃məmbε, ke né díti bèè dó ké kù tũnne.

⁵³ Yesu ité diì mònni de borè kè Fadisiẽbe nè ikuó wããbè miεεε ò peike mediè nkè bè nhò bèkú tináãnti péu, ⁵⁴ ke bo yà ò bo búi nkéyete kè bèè o pí.

12

Dèè sòri dè bo feité

(Wénté Matie 10:26-27)

¹ De mònni kè benitibèe tí nsikəupí sikəupí kénnauə betəbè, kè Yesu keté kénáké o tancóumbè ke dò: Daatenè Fadisiẽbe kó meyèmmè mèdémè kpéi mmèè dònne mutie mùu muuti pēē.

² Dèè sòri dè bo feité, kè disòri kperεε yènni kuwenniku. ³ Dèè kpéi nte di nàké tì kufáá bè bo tì kèè kupiiti, di wεε tì dimáá borè, bè bo deke kudànkù ké tì pīéké.

Ti í dòmmè kéndé bèè kòu tikònti máa

(Wénté Matie 10:28-31)

⁴ N di náammu díndi n népobè: Bá ndénè bèè kòu tikònti máa.

⁵ M bo di benke di dò nkéndé wè, ndénè Kuyie nkùu bo na ke da tanné muháá miεεε a kũũ nkó difòñkùò. Di dò ké nku ndé.

6 Bè ɔ̃ɔ í nfité inɔribí inùmmù dáràà? Nè memme Kuyie ndakemu imɔu i kpéí. 7 Bá di yùtì Kuyie nti kààmmu ke yé tì mààmè. Di bá nyĩ̀èkù, bá wè di mièke ò pēētēmu inɔribí péu.

*Wèè bo náké ò tumè Yesu kou
(Wénté Matie 10:32-33, 12:32, 10:19-20)*

8 N di náámmu, wèè bo náké benitibè ìkè ò tumè n kou, mí nhOnitibire m bo náké Kuyie ntɔrè ìkè ò tumè n kou. 9 Wèè bo n nenni benitibè ìkè, m bo ò nenni Kuyie ntɔrè ìkè.

10 Wèè bo sáà nhOnitibire, Kuyie mbo ò cī́, wèè me mbo sáà mMuyaánsààmù, Kuyie mbáá ò cī́ mbiti.

11 Kè bè di kərinè dii mɔnni tibeénti titiíntouti mièke yoo bekpàatibè nè bebeémbè borè di bá ntoti di yèmmè di bii yóó náké tì kényè, nè di yóó ti náké mēè boti. 12 Kè di tũ̀ðke, Muyaánsààmù muù yó di duó ndi dò nkénáké tì.

Kukpàatiyeinkù

13 Kòo mɔ̀u béinní ditĩnni mièke ke dò: Okóti náké n kóo kóti kè tí totí ti cice ku ke ti yóunè dè. 14 Kè Yesu ò náké ke dò: N népoo we nni ndò obeénti kè m bo ndi bekùnè, yoo n di totí di kperè? 15 De mɔnni ke náké benitibè ke dò: Dòdò mèyòdmmè, ke yóu di bo ndómè di kparikè ke yé oniti kpàti tii í temè o fòmmu.

16 Kòo bè náké dináaanhántiri mari ke dò: Tikpàti yiè mmɔ̀u wèè do bo, ke mɔke deɔa nkè dèe pié mediè. 17 Kòo mbékú omáa o yèmmè mièke ke tú: N yí mɔke m bo ánné dè n diiti? 18 Ke náké omáa ke dò: N yàmu n yóó yĩ̀mè, m bo puɔ m buɔ sánpɔ̀yè, kémaá yediye kèánnè n diiti nè n kperè demɔu. 19 De mɔnni ke náké n wēnni ke dò: A mɔkemu tikpàti péu, íhompu ke yo nke yò nke yānku. 20 Kè Kuyie nné ò náké ke dò: Kuyèinkù f́! Ke nyènkè mómmɔnke m bo túóté a wēnni kè we nné tieke de kó tikpàti?

21 Wèè waà ntikpàti o mómmuɔ̀ nho kpéí nke né í tú okpàati Kuyie mborè o kperè me dò.

*Ti í dòmmè kényĩ̀èkù
(Wénté Matie 6:25-34)*

22 Kè Yesu náké o tancòumbè ke dò: Dèè kpéí nte kè n di náá nke tú: Di bá nyĩ̀èkù di bo dimu yoo di bo dáátí mù kpéí. 23 Ke yé mufòmmu pēētémè tidiiti kè tikànti pēēté tiyààti. 24 Wénténè tinòti, tì í buòti, tì í kōũ, tì í mɔke yeɔu, kè Kuyie nti piú. Díndi náke di í pēēté sinòò? 25 Di we mbo na nè o yehtotí mièke kényíe o fòmmu kè mùu okè? 26 Kè di í yóó na kédòò demarè sánpɔ̀rè, ba nkpeí nné te kè di yĩ̀èkù deterè kpéí? 27 Wénténè mutepóó ndòmmè dikpáa mièke, mù í pĩ̀ mmutómmú, mù me nyí duòkù tiyààti. N né di náámmu kè n tu bá Sadoɔ̀ nè o kpàti dieti mièke, ò í dàátí tiyààti tii wenni ke mù tũ̀ðke. 28 Díndi bèè í tá

kè dè de, kè Kuyie nsàrì tifaàtì tìi bo yíe, ke naa yóó cóúté, dè bo yĩme kè kù báá di dátinné tiyààtì? ²⁹ Di bá nharì ke wanti di bo nyo mmù nè di bo nyõ mmù. ³⁰ Bèè í tũ nKuyie mbèè màke de kó iyèntotí sãã, díndi biè, di màkemu di Cice kòò yé dè di békú dè. ³¹ Petinke wammúnè Kuyie nkpaàtiyuu kè kù né di duó ndesonne kénóó.

Ti bo sannemè tikpàti keĩnkè
(Wénté Matie 6:19-21)

³² M pecēnku, di bá nyĩkù ke tú di í sũ, ke yé di cice weè dómè ke di duó nho kpàtiyuu. ³³ Fíténè di kperε kápāmmú beçĩribè idiítí. Yánnè sidítídóú sii í yóó cake, kéānné tikpàti tii í yóó cake ké tì sònne keĩnkè Kuyie mborè. Beyóóbè í yóó tóónko dè, ditúú í yóó cááké dè. ³⁴ Ke yé a kpàti borè a yèmmè de mbomè.

Ti bo ndakemè
(Wénté Matie 24:42-51 nè Mariki 13:33-37)

³⁵ Yinè di naakũõ kè di fitiyi ncóú, ³⁶ kéndònnè betõmbè bèè bàa wèè bè baké, ò bo nkūntinímè mupotúòmù kébente dicàú kè bèè o kpeté. ³⁷ Dè nnaati betõmbè bèè kóó kótì bo nwētini ke ś mbè wúó. N di náá mmómмуo nwe ò bo ānné o tōnyààtì, ké bè kànnε ké bè duó mmudii. ³⁸ Kòò wētini keyènkè cuokè yoo dikodakánni, ke ś mbè wúó ndè mbè naati. ³⁹ Banténè ke dò nkè tecĩètè yiè nyé oyúókù kàriní dii mǎnni, ò bo nwúó, ò báá yie nkòo ta o cĩètè. ⁴⁰ Díndi múнке nwākénè ke yé Onitibire wētiniímè di í dake dii mǎnni ndi.

Otǎnti yeiwe kó medonnimè
(Wénté Matie 24:45-51)

⁴¹ Kè Pierii beke Yesu ke dò: N Yiè nha náá nde kó dináahāntírì tii kpéináá yáa timou? ⁴² Kè ti Yiè nhò tēnné ke dò: Dí ndònnè otǎnti wèè dǎ̀rri dèè wenni ke cii bè bānnε wè betõmbè kòò bo mbè duó mmudii ò dò nké mmù mbè duó ndii mǎnni. ⁴³ Dè bo narike de kóó tǎnti tecĩètè yiè mbo nwētini dii mǎnni ke ś nho pĩ nde kó mutõmmú. ⁴⁴ N di náá mómмуo nwe tecĩètè yiè mbo bānnε de kóó tǎnti o kpàti timou. ⁴⁵ Kè de kóó tǎnti yèmmè me ndò nteçĩètè yiè nyí wētini meçāā, ke puoti betõmbè benitidaabè nè benitipòbè, ke neinè tinaayǎ̀tì kè bè yo nke yò mmenaà. ⁴⁶ Tecĩètè yiè mbo wētení de kóó tǎnti í ò bàa dii yiè, ò í dake dii mǎnni, kóó puotí mediè, nkóó dǎ̀dè bè dǎ̀rriímè benitiyeibe.

⁴⁷ Otǎnti wèè yé wèè ò baké ò dó dè, ke í dè dǎ̀rri, ò bo cǎutè tiyēiti mediè. ⁴⁸ Wèè tǎnti me nyí yé ke dò nhò dǎ̀rri dè tu meyei, mbè bo ò puotí kè dè nkēñni, bè duó nwè péu bè bo ò beke péu, bè bānnε wè kè dè sũ bè bo ò beke kè dèe pēēté.

Tec̄ētē temáá kó metotímē kó tináañti
(Wénté Matie 10:34-36)

⁴⁹ N kàtení ke bo wete muháá mmu kutenkù miēke kè dè nh ɔ́tí mù bo cútémè. ⁵⁰ N dò mbè nh ānné bātēmmù m̀̀u nwe kè dè nh ɔ́tí bè bo wè nni nh ānnémè. ⁵¹ Di yèmmè bá ndò ñ t̀̀ní kunaatí nku kutenkù kuu mmiēke, n t̀̀ní meyatimè mme. ⁵² N di náá mómumu nwe, kè benitibè bo bènùmmù tec̄ētē, bè bo toté kè bètāāti nkpannè bèdébè, kè bè múнке bè kpannè. ⁵³ Kè debire cice ndè kpannè, kè dè ò kpannè, kòo nitipòkù nkpannè o kòo sapàà, kòo kòo sapàà nhò kpannè, kòo nitipòkù ñkpannè o còkù, kòo còkù ò kpannè.

Ti bo mbaàtimè dèè wenni
(Wénté Matie 16:2-3)

⁵⁴ Kè Yesu yíé kénáké dit̄̀nni ke d̀̀: Di ɔ́ yà diwetiri diyìè yìèní kèè bíékè ke d̀̀: Fetaafè yóo ni. Kè fè mènke ni. ⁵⁵ Kè kubakù c̀̀nku bíékè kó kuyaakù fùute di d̀̀: Kuyiinkù yó mbo, kè kù mènke m̀̀bo. ⁵⁶ Meyèmmè mèdémè yembè díndi, dè dòmmè kè di banní tiwetí kó m̀̀dòmmè nè ketenkè kōme ke né í banní dèè d̀̀̀ri di mm̀̀nni. ⁵⁷ Dè dòmmè kè di í nò nke baati di máà dèè wenni?

Ti bo nt̄̀nnimè t̄̀i bo nè ti kou ti cuokè
(Wénté Matie 5:25-26)

⁵⁸ Nè òm̀̀u kè di m̀̀ke timati ke k̀̀ri tibeénti, yetoo ké ti t̄̀nte kè di mu nyí t̀̀̀ke, kòò báá da duó mpòd̄̀isibè, kè bè da kpetínné. ⁵⁹ N da náá mómumu nwe a í yeti deborè ke í yietí tepíítè s̄̀nte.

13

Sidowee kó kuduotí do k̀̀u bè kó tináañti

¹ De kó dim̀̀nni kè benitibè mabèe k̀̀tení, kénáké Yesu Pidati do k̀̀u Kadidee k̀̀be bè kpéi nke s̄̀ mbè feu Kuyie nyiwũs ke k̀̀ k̀̀u itèi, kè bèe bè k̀̀u kè be ȳ̀i ñwēnnénè iwũs kōme. ² Kè Yesu bè nàké ke d̀̀: Di yèmmè dò nde kó benitibè yei mp̄̀ētēmu Kadidee k̀̀be t̀̀bè kōme kè dèè te kè bè kúá? ³ Biti, n né di náammu ke tú: Kè di í cèète meborime, di yóó kú bè ku m̀̀è botí nku. ⁴ Di yèmmè dò nSidowee kó kuduotí do do, k̀̀yāke bèè n̄̀tibè tepíítè nè bèni kó meyei ndo p̄̀ētēmu Sedisadēmmu k̀̀be t̀̀bè kōmáà? ⁵ Biti, n né di náammu ke tú kè di í cèète meborime di bo kú bè ku m̀̀è botí!

Mutie mùù í péi mu kó dináañhānt̄̀ri

⁶ De kó dif̄̀nkúò kè Yesu bè nàké dináañhānt̄̀ri ke d̀̀: Onit̄̀ m̀̀u wèè do f̄̀i mm̄̀tie o paku miēke, k̀̀k̀tení ke bo t̄̀ũ yebe ò me nyí mp̄̀ètè, ⁷ kénáké wèè bàa kupaku ke d̀̀: Dibenni t̄̀ánni ndi miē nkè n k̀̀r̄̀ni ke bo t̄̀ũ yebe bá n yí p̄̀ètè, k̄̀ũ mu, mù báá s̄̀nté k̀̀ncaari ketenkè. ⁸ Wèè bàa kupaku kòò d̀̀: Okóti yóu mu

di mbenni kè m mù ànné tikùti, ⁹ kè dè yèmmè mù yàa peité, kè mù mē nyí peité a né mù kṣũ.

Onitipòkù dibòò pūtinné wè

¹⁰ Teom̄pùtè matè yiè kè Yesu nítiè mbenitibè kutíintouku miéke. ¹¹ Kòo nitipòkù m̄òu dè bo, kè dibòò mari ò ta, koò pūtinné yebie ntepiùtè nè yèni, bá ò í n̄o nke séiri. ¹² Kè Yesu ò yà kóò nàké ke dò: Onitipòkù n da miékunnemu a m̄ammú.

¹³ Kè n̄ó n̄ho n̄ou o ìnkè, kòo p̄anke séité kénsantí Kuyie. ¹⁴ Kè kutíintouku kóo kótì miéke peike, Yesu miékunnemè om̄w̄anti teom̄pùtè yiè, kòo nàké dit̄inni ke dò: Yewe bo yekuò ndi mut̄ommú kpeye, ñk̄arin̄eni yeè miéke kè bè di miékunko ke yóu teom̄pùtè yiè.

¹⁵ Kè ti Yiè nhò t̄ènné ke dò: Meyèmmè mèdémè yembè d̄indi! Di ã̄ í mpité di w̄ũ teom̄pùtè yiè kék̄ote ké ì n̄inaà? ¹⁶ Onitipòkù yie nwèè né tú Abarahamu kó kubotí kou kè dibòò ò boú yebie ntepiùtè nè yèni, dè do í d̄ò nh ò bouté de kó iw̄ẽi teom̄pùtè yiè?

¹⁷ Yesu nàké mem̄me, kè ifeii p̄i n̄ho kpantid̄ent̄obè, kè dit̄inni yèmmè ñnaati, ò d̄òri t̄i dieti kpéi.

Feyon̄fè nè mutie mùu muuti p̄èè de kó medonnimè
(Wénté Matie 13:31-32 nè Mariki 4:30-32)

¹⁸ Kè Yesu yí kébéi nke dò: Kuyie nkp̄àatiyuu d̄onnè ba? M bo di d̄onnenè ba? ¹⁹ M bo ȳi di d̄onnè feyon̄fè d̄ommè mme, kòo niti ã̄ fè buotí kè f̄e yènni kénáa mmutie diem̄u nè ibake, kè sin̄o ȳẽ mmu bake ìnkè.

Mutie mùu muuti p̄èè mu kó medonnimè
(Wénté Matie 13:33)

²⁰ Kè Yesu yí kébéi nke dò: M bo donn̄enè ba Kuyie nkp̄àatiyuu? ²¹ Di d̄onnè mutie mùu muuti p̄èè mù d̄ommè mme kòo nitipòkù ã̄ mù w̄aá ns̄am̄p̄ó kék̄oarenè mup̄èèȳuò nciróò bèt̄aati kéante kè ticooti múútí tim̄ou.

Dibòri dii m̄ap̄uri
(Wénté Matie 7:13-14, 21-23)

²² Kè Yesu ñduò nyitié nyeh̄ekè nè sih̄ekesi ke k̄eri ke k̄ori Sedisad̄emmu. ²³ Kòo m̄òu ò beke ke dò: Okòti benitibè s̄am̄p̄ò bèè yóo cootàà? Kè Yesu bè t̄ènné ke dò: ²⁴ Yetenko k̄eta dibòri dii m̄ap̄uri, n di náammu kusũkù yóo benn̄emu bè bo tamè k̄eȳĩ̄ke.

²⁵ Tec̄īt̄è yiè mbo ité dii m̄onni kék̄petinné k̄ep̄áá, nkè di m̄bo ditow̄aà di bo mbie ndic̄aù ke tú: Ti Yiè ntí k̄peté. Kòò né di nàké ke dò: N yí ȳé di boñni k̄èè bíékè. ²⁶ De m̄onni kè di ò nàké ke dò: Nè f̄s̄ nt̄i baa do w̄enné k̄edi, k̄aa duò nyitié nti c̄ekar̄àà? ²⁷ Kòo

wēte ke di náké ke dò: N yí yé di boñní kèè bíékè, fūtenè m borè díndi bèè dòòri meyei. ²⁸ Deñde di yóó nkuòmmè ke cáá ndi nùl, ke wúó Abarahammu nè Isaki nè Sakòbu nè Kuyie mpāānāaṅṅi náam̀bè bəm̀ou kè bè bo Kuyie nkpààtiyuu mièke kè d́ndi né bo ditowaà. ²⁹ Benitìbè itinímu tipítì tim̀ou diyìè yìèní kè nè di taà kè kòbe kubakù c̀nku bíékè nè kuyóú kòbe ke bo kari Kuyie nkpààtiyuu mièke kédì. ³⁰ Bèma`bè bèè tũ ndi mm̀ònni bè bo niitè, bèma`bè bèè ni di mm̀ònni kè bèè tũnne.

Yesu do kàtemè Sedisademmu mesomme

³¹ De kó dim̀ònni kè Fadisíēbe ma`bèe kòtení kénáké Yesu ke dò: Íté die, pēēté, Edati dó ké da kuomu. ³² Kè Yesu bè náké ke dò: Kòtenè kénáké de kó fehāāfè* ke dò: M betìmu yebòkè yíè nnè nanke ke mièk̀unko bəm̀oum̀be, diyìè tāānni yìè ke yóó deè n tōmmú. ³³ N do nkésòtèmu n ce yíè nnè nanke nè diyìè terì, ke yé dè í wenni bè bo kuòmè Kuyie mpāānāaṅṅi náaṅṅò dihèi mari kè dè í tú Sedisademmu.

³⁴ D́ndi Sedisademmu èi kòbe bèè kòu Kuyie mpāānāaṅṅi náam̀bè, ke buoti Kuyie ntōmbè yetárè. Kuce mede ndi n dómè ké ndi oke tekote ò nhokemè te bí bá di í yie? ³⁵ Di èi bo pònte kénáá ntidobontì, n di náámmu di ténke í yó n yà, kè dè í tú di bo yí dii yìè: Mesàà nní mbonè wèè kèríní nè ti Yìè nkó diyètìrì.

14

Yesu mièk̀unnemè omuṅṅi teom̀pùtè yìè

¹ Teom̀pùtè matè yìè kè Yesu kòte Fadisíēbe kóo kóti m̀ou c̀fètè ke bo di, kòo nìti m̀ou dè bo ke m̀o nke mùúti, ² kè bè nwéi Yesu meyoòmmè ke bo yà ò bo ò mièk̀unne teom̀pùtè yìè. ³ Kè Yesu beke ikuó wāābè nè Fadisíēbe ke dò: Ikuó yienaà, ke í yete a bo mièk̀unnemè onitì teom̀pùtè yìè?

⁴ Kè bè ndò nyúóó. Kè Yesu nóo nho nòutè omuṅṅi ñnkè kóo mièk̀unne, kéduó nkòo pēēté. ⁵ De m̀ònni kòo bè beke ke dò: Di mièke kòo m̀ou m̀ake o bire yoo o náāfè, kè dè do d̀kè mièke teom̀pùtè yìè, ò báá kòte ké dè dènnenáá? ⁶ Bá bè í nna kóo tēñné timati de kó tináaṅṅi ñnkè.

Bèè dèúk̀unko bəm̀áá

⁷ Kè Yesu yà bè dómè yekàrè ketiyè ké bè náké dináaṅṅhántìrì ke dò: ⁸ Kè bè da yu mupotúòm̀ú kó dibanni, báá niitè kékari dikàri deyìkè kperi, kè dè yèmmè bè yu òm̀ou kòo da pēēté. ⁹ Wèè di yu kòo da náké ke dò: Íté kéfeí nyie ndikàri. De m̀ònni kàa íté nè ifeí, kékòte kékari def̀onkúò kperi. ¹⁰ Kè bè da yu dibanni, kòte kékari def̀onkúò, wèè da yu kòo t̀ùkèní ke da yà ke yí: N népoo, kòtení kékari deyìkè. De m̀ònni dè bo da déúk̀unne betòbè yìkè.

* **13:32** fehāāfè Isidayeribe do wúó nfehāāfè kuwanwankù kùu cii k̀unku ke sou, ke né d̀ori ke d̀ori meyei.

11 Wèè déúkùnnε omáà bè bo ò kékùnnε, wèè kékùnnε omáà kè bèε ò déúkùnnε.

12 Kè Yesu náké wèè ò yu κε δò: Kàa yóó yú benìtibè mudii a báá yú a népobè a με mbáá yú a tebiì, a báá yú a cīètè kàβε, a báá yú a cēρεετιτòβè bèè mòκε be κπερε κε yé bè yóó namèmu κε múνκεε da yú ké δè nda fós. 13 Kàa ànné dibanni, yú becīribè, nè tihàùti nè yeκpīè nnè tiyūðnti kè δεε di. 14 Dè bo nda naati κε yé bè í yóó namè ké δè nda fós, Kuyie nkuù yóó δè nda yietí bèè wetí bè bo yánté dii yiè.

Dinàanhāntīri dii tukúnè wèè yú mudii

(Wénté Matie 22:1-10)

15 Bèè kàri κε yo nkè be kòò mòu náké Yesu κε δò: Dè nnaati wèè bo di Kuyie nkpààtiyuu mieκε.

16 Kè Yesu ò náké κε δò: Oniti mòu wèè do ànné dibanni keyú benìtibè péu kè bè bo di. 17 Mudii bi dii mònni kòo t̄s nho kòo t̄nti kòò bo bè yúní. 18 Bemou kè bèε peri. Kòo ketiwè δà: N donté m paku nku κε δó kékote ké kù yà, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. 19 Kòo t̄u δò: N donté inààκε nyi tepíítè κε δó ké ì yáákénè mutōmmú, n da báámmu n yí yóó na kékotoo. 20 Kòo t̄u δò: N tùóté m pokù nwe bàmbà ndεè te kè n yí yóó na kékotoo. 21 Kòo t̄ntii wētení kénáké tecīètè yiè mbè ò náké tì. Kè tecīètè yiè mmieκεε peike kòo náké otōnti κε δò: Kote mecāā nyaárè nè dihei kó ice keyúní becīribè nè tihàùti nè tiyūðnti nè yeκpīè. 22 Kè δεε yíε sánpó kòo t̄ntii wēte kòò náké κε δò: Okóti ti dōdmu a yē nti dōdmè kè mefiè nkpáá. 23 Kè tecīètè yiè nyíε kénáké otōnti κε δò: Kote ice mieκε nè yeteyo, kàa yà bè, a duó nkè bèε kōtení kè n cīètèε píε. 24 N da náámmu n do keté keyú bèè kó dimàà be kòò mòu báá di n diiti.

Yesu náké tì bèè dó ké nhò tū

(Wénté Matie 10:37-38)

25 Kè dit̄innì dierì ntū nYesu, kòo wēēte ké di náké κε δò: 26 Kòò mòu dó ké n tūnnε, κε í n dó kè δè pēētè o cice nè o yō nè o pokù nè o bí nè o neí nè o kó bekótibè nè o tābè nè o mómmuα, ò báá na kéntú n kou. 27 Kè wèè í t̄o ò dapāáti κε n tū nhò báá na kéntú n kou. 28 Di mieκε we mbo nyóó maá tecīètè κε í nketé κε kàri κε bàte o díiti κε yà kòo bo na ké t̄ε keté ké t̄ε δèè. 29 Ò yàà bo pūūtè mèè kpéi κε í nna κε t̄ε δèè kè bè nhò daú κε tú: 30 We òniti pūūtè κε yīēκε ò bo deèmè. 31 Yàà we òkpààti bo nk̄ori κε bo dokénè okpààtīt̄u κε báá keté kékari kéwénté keyà kòo bo nanè benìtibè tekoupiítè (1000), kédokénè ot̄u wèè mòκε benìtibè sikoupiísidé (2000)? 32 Kòò wénté κε báá na, ò ò̄s t̄s nyetōrè nye, kòo kpààti t̄u kpáá díétiri, kòo ò wammúnè kunaati. 33 Mèε botí nku di mieκε kè wèè í yóu ò mòκε δè demou, ò báá na kéntú n kou.

Mukókúó mmùù fétinne mu naati
(*Wénté Matie 5:13 nè Mariki 9:50*)

³⁴ Mukókúó ntú dèmarè sààrè nde, kè mù né fétinne mu naati, bè bo mù náríkùnnè ba? ³⁵ Mukókúó mmùù ténke í naati bè í mù d̀̀̀rinè mùmamù, mù keté ke báá yie nkédòò tikùti, bè òò mù útóo ditowàà ndi. Kè wèè màke yeto ke bo keè wèè keè!

15

Fepièfè fèè feti

(*Wénté Matie 18:12-14*)

¹ Bedàmpòòcòutibè nè benitibè tòbè bè do tú bè mufòmmu yeimu yembè, kè bèe katení Yesu borè ke bo keè o náànti. ² Kè dèe yonke Fadisĩèbe nè ikuó wààbè kè bè nnáá mbemáá ke tú: Onitì yie nyie nke còuté mufòmmu yeimu yembè ke bè wéínnè kè bè yo.

³ Kè Yesu bè béinnè dináaàhántíri ke d̀̀̀: ⁴ Di mieke we mbo mmàke ipe tekòutè (100) kè fèmáá feti kòo báá yóu sipísíwei nè iwei ìi kpaá kékòte fe wammù? ⁵ Kòo fè yà o yèmmè báá narike kòo fè buútè, ⁶ ò fè kònnè dii m̀̀nni ò báá náké o kòbe ke d̀̀̀: Katenèni kè ti nyānku nè diwèi, n yàmu m pièfè fèè do fetàà? ⁷ N di náámmu diwèi yó mbo m̀̀e botí keĩnkè onitiyeiwe omáá banté dii m̀̀nni o yei nke cèète kè dèe pèèté sipísíwei nè bèwei bèè yèmmè dò mbè wetí kè dè í bè bèkú m̀̀ceetimè.

Fedífè fèè feti

⁸ Kòo nitipòkù m̀̀u màke m̀̀ditíbi ntepiítè, kè m̀̀máá feti, ò í cóu nfitírè ke káá o cĩètè, ke wammú weti weti ke yàà mè yànàà? ⁹ Kòò mè yà dii m̀̀nni ò báá náké o cèpèetitòbè ke d̀̀̀: Katenèni kè ti nyānku nè diwèi, n yàmu n dífè fèè do fetàà? ¹⁰ N di náámmu diwèi yó mbo m̀̀e botí Kuyie ntòrè onitiyeiwe omáá banté dii m̀̀nni o yei nke cèète.

Debire dèè càke de cice kpàti

¹¹ Kè Yesu yíe kébèi nke d̀̀̀: Onitì m̀̀u wèè do màke ibí idèi. ¹² Kòo sàmpòùu náké be cice ke d̀̀̀: N cice n duó nha yóó kú kè n tieke dè. Kè be cicee dè mbè toté. ¹³ Kè dèe yí yewe sàmpò kòo sàmpòùu fité o kperè bè ò duó ndè, kèítè nè o díítí, kékòte dihei détirí kénfòu ò dómè, kècàke o díítí im̀̀u. ¹⁴ O díítí dèè dii m̀̀nni, kè dikònni dieríi tanní de kó dihei, kòo m̀̀nté ò bo di mù, ¹⁵ kéwaá mmutòmmú dihei yíè m̀̀m̀u borè, kòo ò kũò nho paku kòo ncèmmù o f̀̀nkè. ¹⁶ Kòò ní ndó kèdi muf̀̀nkèdii, òm̀̀u me nyí mmù nhò duó. ¹⁷ Kòò totíní o yèmmè ke d̀̀̀: N cice kó betòmbè òò dimu keyĩèke, kè mí nné kònnè die ndikònni. ¹⁸ M bo íté kékò n cice cĩètè kóò nàké ke d̀̀̀: N cice n yeténèmu Kuyie nke da yeténè. ¹⁹ N ténke í mannè a nni ntú a bire, a n d̀̀ò a kóo t̀̀nti. ²⁰ Kòò íté kénkũnti o cice cĩètè.

Ò autóo diì m̀nnì k̀oo cicee ò yàní k̀e mesémmèe ò p̄ĩ nk̀oo cokóo k̀oo ̀rì. ²¹ K̀oo biree ò nàké ke d̀o: N yeténèmu Kuyie nke da yeténè. N ténke í mannè a nni ntú a bire. ²² K̀oo cice né nàké betómbè ke d̀o: Cokénè mecāā nkétúóténí diyaàbòrì sààrì, k̀òò dàtínné, k̀òò ùnné mumámáá, k̀òò ànné tinèùtì. ²³ Túóténèní dinaadaà mekùò nkperi k̀ékuò k̀e ti nyo nke yānku. ²⁴ Ke yé m bire diè ndo k̀úmèmu ke yànté, d̀e do fetimu k̀e n d̀e pèté. Memme k̀e bèe keté kényānku dibanni nè diwèi.

²⁵ Ke s̄́ nho k̀òò po bo kupaku kénkūntiní k̀ékeè be biemmè ke au. ²⁶ K̀oo yú ot̀ntì m̀òu k̀ébeke mùù d̀òrì. ²⁷ K̀oo ò t̀ènné ke d̀o: A nantè t̀è konní, k̀aa cice k̀uò dinaadaà mekùò nkperi, ke yé wè t̀e yàmè nè kukònaatí. ²⁸ K̀e Mpo miekee peike k̀oo yeté mutarimù, k̀oo cicee yenni ke bo o b́ammú k̀oo ta. ²⁹ K̀oo ò nàké ke d̀o: N da bonè yebie yebie nke p̄ĩ nha tómmú, n yí yete a kpeti matì, a me nyí n duó mbá debòbire, k̀e m bo kuò mí nnè n népobè k̀e ti ànné dibanni. ³⁰ A bire d̀èè t̀uóté a kpàtì, ke k̀òte ke d̀outi d̀outinè benitipòbè ke ti càke, k̀e d̀e konní k̀aa né de nkùò dinaadaà mekùò nkperi. ³¹ K̀oo cicee ò nàké ke d̀o: M bire mí nnè f̄́ ntú bo s̄́à, k̀e m m̀òke d̀e tú a k̀pere. ³² Ti do d̀ò nkédòòmu dibanni ke yé a nantè tie ndo k̀úmèmu ke f̀òute, ò do fetimèmu k̀e nh ò pèté.

16

Ti dòmmè k̀encii k̀épèté kutenkù k̀obe

¹ K̀e Yesu nàké o tancóumbè ke d̀o: Tikpàtì yiè mmòu weè do bannè o k̀oo t̀ntì m̀òu o kpàtì k̀e bèe ò nàké ke d̀o de yiè ntì càari. ² K̀oo yú de k̀oo t̀ntì k̀òò nàké ke d̀o: N yo k̀e bè tu a caari n kpàtì, benke a pàte k̀e n yà a p̄ĩ mmèè botí mutómmú. A ténke í yó mbaa n kpàtì. ³ K̀e de k̀òò nìtì ntoti o yèmmè ke tú: Mutómmú yiè nyó m beti k̀e n yíme? N yí yóò na k̀ékúútí, k̀e ifei m bonè muyāũ. ⁴ K̀oo d̀o: N yàmù n yóò yíme k̀e bè m bèti diì yiè mutómmú nní mmòke bèè bo n còuté. ⁵ Ke yúni bèè bannè ò p̄ĩ nwèè borè mutómmú, k̀ébeke oketiwè ke d̀o: A bannè ide wèè n duó mmutómmú? ⁶ K̀oo d̀o: Mekùò ntikànkànti tekòùtè (100). K̀oo d̀o: Túóté a pátìri k̀éwàri ke d̀o tikànkànti sipísinnùmmù. ⁷ K̀ébeke ot̀òu ke d̀o: A ò bannè ide? K̀oo ò nàké ke d̀o: Tiyòtì tekòùtè (100). K̀oo d̀o: Túóté a pátìri k̀éwàri ke d̀o tiyòtì sipísini. ⁸ K̀e tikpàtì yiè nsànte de k̀òò yúókù o cii nkpeí, ke yé kutenkù kuu nkòbe ciimè be kòbe ìkè ke p̀èté bèè tu kuwenniku kòbe.

⁹ N di náammu ke tú: Túóténè ketenkè kie nkó tikpàtì k̀éwammúnè di népobè, k̀e d̀èe yie nkè tì d̀èè diì yiè, bè di còuté k̀éinkè di yó mbo d̀e s̄́à. ¹⁰ Wèè p̄ĩ ndesám̀pòrè k̀e d̀e wenni weè yóò mp̄ĩ ndedierè k̀e d̀e wenni, wèè p̄ĩ ndesám̀pòrè k̀e d̀e í

wenni wè í yó mpí ndedierè kè dè wenni. ¹¹ Kè di í pī nketenkè kie nkó tikpàti kè dè wenni, we mbo di duó ntù tu timómmanti?

¹² Kè di í pī nhotòu kperε kè dè wenni we mbo di duó ndè tu di kperε?

¹³ Otònti mǎu báá na kéntū mbekpàtìbè bédébè, ò bo ndó yie nkénii nhotòu, ò bo ntaunè yie nkéyatènè otòu. Òmǎu báá na kéntū nKuyie nnè idiítí.

Benitìbè wùó ndè dedierè Kuyie ndè wùó nyisǎke nyi
(Wénté Matie 11:12-13)

¹⁴ Kè Fadisībεε keè kéndáú Yesu, ke yé bè dómè idiítí mediè. ¹⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di tú bèè ò ndòori bèmbε benitìbè ìikè ke dò mbè wenni, Kuyie mme nyēmu di yemmè, ke yé benitìbè wùó ndè dedierè, Kuyie ndè wùó nyisǎke nyi.

¹⁶ Mǎyiisi kó ikuó nè Kuyie mpāānāānti náām̀bè kó yepáte dèè do bo ke yàa káānnè Isāā kó dimǎnni. Isāā kó dimǎnni ndi benitìbè kèèmmè Tināānsààti ke maù ke bo ta Kuyie nkpàatīyuu. ¹⁷ Nè memme keīnkè nè ketenkè dè bo pēētémè bo ntōūnè ikuó kó fēwārīfè fēmàà bo fetimè.

Yesu nàkémè mupobetimù kpeti
(Wénté Matie 5:31-32, 19:1-9 nè Mariki 10:2-12 nè Odommu 7:2-3)

¹⁸ Wèè bèti o pokù ke tùóté otòu ò naá nwèè dauti dautinè wènwε benitipòbè. Kè wèè tùóté onitipòkù bè bèti wè ò naá nwèè dauti dautinè wènwε benitipòbè.

Tikpàti yie nnè ocīri Dasaa

¹⁹ Onitì mǎu weè do bo ke mǎke tikpàti mediè nke daati tiyaàkpeti, ke bo diwèi miεke, ke yo ndesàarè yewe yemǎu. ²⁰ Kòo cīri mǎu dè bo, kè bè ò tu Dasaa, kòò dàátī yemuò nho kǎnti timǎu ke dǎu tikpàti yie mbòr̀inùu. ²¹ Ke níí ndó kētānkè tikpàti yie nyo nkè dèè duò, kè simó nkər̀iní ke déú o muò. ²² Kè de kóo cīrii kú, kè Kuyie ntōr̀èè ò tùóté, kékətenè Abarahammu borè, kè tikpàti yie nkú kè bèè ò kūnné. ²³ Kè tikpàti yie nní mbo becírìbè kó dihei, ke fēūr̀i mediè, kèwénté, kèyà Dasaa medétimè, kòo bo Abarahammu borè. ²⁴ Kòo pīēké ke dò: N cice Abarahammu! N kuó mmesémmè, kèduó nkè Dasaa pǎtè o nóm̄bii menie nke yàa dúo n nón̄denfè, n fēūr̀imu mediè mmuhāá mmuu mmiεke. ²⁵ Kè Abarahammuu ò tḗnné ke dò: M bire dentení a do mǎkemè tikpàti ketenkè ìnkè kè Dasaa fēūr̀i, di mmǎnni kè bè ò òmpùnne kàa me ntó fēūr̀i. ²⁶ Difòtìri cūmpuri dii keté ke bo ti cuokè, kòo mǎu dó kékətoo di borè, ò báá na, kè di kóò mǎu me ndó kékətení ti borè, ò báá na. ²⁷ Kè tikpàti yie ndò: N da báammu n cice, duó nkè Dasaa kəte n cītè. ²⁸ N níí bomu sinùmmù kòo sì nàké, kè sì báá kətení m mè mbo

mèè fěũtímè miεke. ²⁹ Kè Abarahammu ò tēhné ke dò: Məyiisi kuó nè Kuyie mpāānāaanti náam̀bè páte dè bomu, bèe yie ndè yē mmù. ³⁰ Kè tikpàti yìè ndò: N cice Abarahammu, bèè ku, kè be kòò m̀òu k̀toò ke bè nàké, bè yóó yiemmu kéceete. ³¹ Kè Abarahammu ò nàké ke dò: Kè bè í yie mMəyiisi kó ikuó nè Kuyie mpāānāaanti náam̀bè páte kpeti, bá kè becírìbè kóò m̀òu yànté ke bè nàké bè í yóó yie.

17

*Yesu nàké ti mecfemmè ìnkè
(Wénté Matie 18:6-7, 21-22, 17:20 nè Mariki 9:42)*

¹ Kè Yesu nàké o táncũmbè ke dò: Dèè bo nte kòò nìtì d̀òò meyei ndè í yóó paà, wèè né bo nte kòò t̀òu d̀òò meyei nde yìè mbo yà. ² Kè bè ò dùú ndit̀ari dierì ke dootóò dà mèèrì miεke dè ñtũñè ò bo b̀ommè besám̀pòbè bie nkóò m̀òu meyei mmiεke. ³ Ndakenè!

Kàa kou cààrè ke banté o cààrìmè a ò c̀íé. ⁴ Kòò da cààrè kuce mèyiekè diyìè dimáà miεke, ke k̀arìní ke da m̀óu mecfemmè, ñc̀íenke we.

Yesu d̀onnenèmè metákùmè feyònfè

⁵ Kè Yesu t̀òrè ò m̀ò ke dò: Ti Yiè nha ti yíé metákùmè. ⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: Kè di do n tá bá kè dè mmannè feyònfè di bo na kénáké mutie muu nke dò: Uuté a mè mborè kédò dà mèèrì miεke kè m̀òu yie ndi yē mmù.

Otònti nè o yìè

⁷ Di miεke kòò m̀òu m̀òke otònti kòò kùútì yoo ò c̀emmù o wũõ ke konní kupaku ò bo ò nàké ke dò: Yàa kari kédia? ⁸ Ò b́áá ò náké ke yì: Bénne kédèè kéceete a yààti k̀etònní kè n duó nkè n di kédèè kàa né na kédia? ⁹ Ò bo s̀ante otònti wenwe ò p̀í mèè k̀péi mmutòmmú ò yē nwèe p̀immàà? Ɔ̀ò! ¹⁰ Di k̀pèrè me ndò nkè di p̀í mbè di duó mmù t̀ommú ke dèè di dò: Ti tú betòmbè mbe c̀enke ke p̀í mmutòmmú ti do d̀ò nképfì mmù.

Yesu miékunnemè yekùò ntepiítè

¹¹ Kè Yesu nk̀ari Sedisademmu, k̀epèēté Sammarii nè Kadidee de tenkè mànkú, ¹² k̀éntati diheì marì kè yekùò ntepiítèe k̀eténí kémaa nkécómmú, k̀ep̀íèké ke dò: ¹³ Okóti Yesu, ti kuó m̀mesémmè!

¹⁴ Kè Yesu nyè wùó, kè yè nàké ke dò: K̀atenè k̀ebenke dimáà ikuó nùbè.

Kè yè nkéri k̀emieté. ¹⁵ Be miεke kòò m̀òu ya ò miétémè k̀ewète k̀epoo nho nacèf̀tè k̀enwètiní Yesu borè k̀ensántì Kuyie, ¹⁶ ke yàa nínkóo Yesu ìkè, kòò d̀ounnè mutòmmú. Sammarii kó diheì kou do nwe. ¹⁷ Kè Yesu ò beke ke dò: Dim̀òu di í miétàà? Betòbè b̀ewei né borè? ¹⁸ Be kòò m̀òu í wètení, f̀õ nhopòò, kè f̀õõ

máà wètenáà? ¹⁹ Kédeè kóò nàké ke dò: Íté kékò, a tákùmè da deetému.

Yesu wētínímè kó tináànti
(*Wénté Matie 24:23-28, 37-41*)

²⁰ Kè Fadisiḗbèe beke Yesu ke dò: Kuyie nkpààtiyuu yóó buoté òmmònni? Kè Yesu bè téníne ke dò: Kuyie nkpààtiyuu í yó nkérini ke feí kè bè di wúó. ²¹ Bè í yóó yí di bo die nyoo cie, Kuyie nkpààtiyuu bomu di cuokè.

²² Ò dèè mēmmē kénáké o tancòumbè ke dò: Yewe kèrínímu di yóó wammú yèè miēke di bo yàmè Onitibire bá diyìè dimáà di me mbáà dè yà. ²³ Kè bè di náá nke tú: Ò bo die nyoo cie. Di báá kè kòte, di bá ndeítí de bíékè. ²⁴ Fetaafe òó míitémè kè dèe wenkoo ku nwetimàнку nè kutèkù Onitibire kó diyìè dè yó mme ndò. ²⁵ Onitibire né dò nkéketé kéfúútemu mediè nkè di mmònni kòbèe ò yete. ²⁶ Dè do dòò mèè botí Nòwee kó dimònni, dè yóó me ndòò Onitibire bo nwētini dii mònni. ²⁷ Benitibè do yommu ke yò nke puokú, ke yenkú, kè Nòwee yàa tannè bàtòò, kè fetadiēfèe kòtení, kè bè kùò bəmòu. ²⁸ Dè do dòòmè Dòti kó dimònni dè yóó me ndòò. Benitibè do yommu ke yò, nke do nke fiiti, ke buotì, ke maà. ²⁹ Dòti né yè dii mònni Sodammu, kè muhāá nnè muhāpòpùo kè dèe cúténi keInkè, kè bè kùò bəmòu. ³⁰ Dè yóó me ndòò Onitibire bo nkérini dii yiè nè de kpeti.

³¹ De yiè kè dè s̄ nwèè bo kudànkù ò báá yí ò bo cúténi kudieku ke túóté o kperè. Kè dè s̄ nwèè bo kupaku ò báá kò nteçfètè. ³² Di báá yè ntii do tùàkení Dòti pokù. ³³ Wèè bo ndó kédèetè o fòmму ò bo mù fétinne, kè wèè mù fétinne n kpéí kòò mù deeté. ³⁴ N di náámmu de kó keyènkè benitibè bèdébè bo nduó didòú dimáà, kè bèe túóté omáà ke yóu otòu. ³⁵ Benitipòbè bèdébè bo nwē nke naà nkè bèe túóté omáà ke yóu otòu. [³⁶ Benitidaabè bèdébè bo nwē nke kúúti kè bèe túóté omáà ke yóu otòu.] ³⁷ Kè Yesu tancòumbèe o beke ke dò: Ti Yiè ndè yóó dòò ònde? Kòò bè ténne ke dò: Decirè duó dè, timancònti yóó de ntii.

18

Ti bo mbáámmè Kuyie nke ti kònti báá yārike

¹ Kè Yesu ndó kè bè benke be dòmmè kémbáá nKuyie nsáà kè be kònti báá yārike, kè bè nàké dináànhāntírì ke dò: ² Obeénti mòu weè do bo dihei mari, bá ò í ndé Kuyie, nhò me nyí mbòti òmòu kpeti. ³ Kòò kúpokù mòu bo de kó dihei kènkòri weè beénti borè kòò báá nke tú: Ti púté mí nnè n kpantidèntòu, ⁴ kényetiróo kè dè mboní kòò beénti dò: Bá n yí me ndémè Kuyie ke í bòti òmòu kpeti, ⁵ m bo teennè we nkúpokù kòò còuté o kperè ke bá nkòrini sáà ke n kòónnè.

⁶ Kè ti Yiè mbéi nke dò: Keènè de kòò beénti yeiwe yí mù. ⁷ Di yèmmè né do nKuyie mbáá teenè ku kàbe bèè kuò nkeyènkè nè kuyienaà? Kù báá ɔ̀te kù bo bè teennèmè. ⁸ N di náámmu kù bo bè teennè bàmbà. Onìtibire né bo nwētini dìi m̀nni dè bo nś mbenìtibè kpaá ke dè tãã?

Fadisĩ nè odàmpòdɔ̀utíwè bè báámmè Kuyie

⁹ Kè Yesu náké dináaṅhāntiri tɛri bèè yèmmè do mbè wenni, ke senku betòbè be kpéi nke dò: ¹⁰ Benìtibè bèdébè beè do ta Kuyie ncī̀tè ke bo bántè Kuyie. Kòò m̀u tu Fadisiĩ, kòò t̀u tu odàmpòdɔ̀utíwè. ¹¹ Kè Fadisiĩ ncómmú ke báá nKuyie nke tú: Kuyie n da sánti n yí dònèmmè betòbè bèè tú beyóòbè, bèè í d̀ori a dómè, bèè d̀uti d̀utinè betòbè, n da sánti n yí dònèmmè odàmpòdɔ̀utíwè yie. ¹² Nh ɔ̀ boú dinùu kuce mèdémè ndi seménni mièke, ke duò n kperɛ dem̀u kó meyaatimè tɛpíítè. ¹³ Kòò dàmpòdɔ̀utíwè ncómmú mekpéèmmè ke sī̀ ke pī̀ nho cī̀ncī̀ni ke tú: Kuyie, nha n kuó mmesémmè mí nhonitiyeiwe! ¹⁴ Kè Yesu dò: N di náámmu de kóo niti do kũnti kè Kuyie nhò wénkũnne, kù me nyi nwénkũnne Fadisiĩ, ke yé wèè bo ndéúkũnko omáà, Kuyie mbo ò kékũnne, kè wèè kékũnne omáà kùu ò déúkũnne.

*Bè do kər̀innímè ibí Yesu borè
(Wénté Matie 19:13-15 nè Mariki 10:13-16)*

¹⁵ Kè benìtibè nkər̀inè ibí Yesu borè kòò bo ì kàáké, kòò tancóumbè nyi bèti. ¹⁶ Kè Yesu ì yúni ke béi nke dò: Yóunè kè ibí nkər̀ini m borè bá nyi bètinè ke yé Kuyie nkpààtiyuu bomè bèè ì dònè be kpéi nke. ¹⁷ N di náá mmómmuɔ̀ nwe kòò niti í còuté Kuyie nkpààtiyuu debire kōme o báá di ta.

*Odapàà ntikpàti yìè
(Wénté Matie 19:16-30 nè Mariki 10:17-31)*

¹⁸ Kè Sifube kóò nìtì m̀u beke Yesu ke dò: Okóti sààwè, n dò nkédòò ba kèpétè mufòmmu mùu bo sãã. ¹⁹ Kè Yesu ò beke ke dò: Ba nte kàa n tú osààwè? Òm̀u í wenni kè dè í tú Kuyie mmáà. ²⁰ A yému ikuó ìi tu a báá duónè a pokù yoo a d̀u í tú wè a báá kuò oniti, a báá yúúkú, a báá souté kécaàrè a kou t̀u yètiri, ndé a cice nè a yɔ̀. ²¹ Kè weè niti ò t̀nnè ke dò: N dè d̀òmmu dem̀u nè m bikémbénti mièke. ²² Kè Yesu ti kèè kòò náké ke dò: Dèmarè kpaá ke da dónnimu, k̀te kífítè a m̀ke dè dem̀u, kèpāmmú becī̀ribè idíítí, a bo pété keī̀nkè kó tikpàti, kékətení kè n tũnne!

²³ Ò kèè dìi m̀nni de kó tináaṅti kòò yèmmè caàrè ke yé ò do m̀kemè tikpàti mediè. ²⁴ Kè Yesu yà o yèmmè cààrèmmè ke dò: Dè yóumu tikpàti yembè bo tamè Kuyie nkpààtiyuu mièke.

25 Dè yóunèmu tikpàtì yìè nhò bo tamè Kuyie nkpààtìyuu ke pēētē yòyó bo tamè feyárifè kó mēfiè.

26 Bèè dè bo kè bè dò: Kè dè dò mmemme we mbo na kécooté?
27 Kè Yesu bè tēñné ke dò: Dèè yóunè benitìbè dè í yóunè Kuyie.
28 Kè Pierii ò nàké ke dò: Nte ti yóumè demou ke da tūnne. 29 Kè Yesu bè nàké ke dò: N di náa mmómmuo nwe, kòò mǎu yóu o cīētè nè o pokù nè o yǎfūǎ kǎbe nè o yembè nè o bí Kuyie nkpààtìyuu kpéí 30 ò yóó pétému meborime mie mmieke kè dè nsū, kēpété mufōmmu mùù bo sǎǎ meborime mèè kraaní me mieke.

Yesu nàké mè ò yóó kúmè kényánté
(Wénté Matie 20:17-19 nè Mariki 10:32-34)

31 Kè Yesu yú o tancòumbè tēpiítè nè bedébè ké bè nàké ke dò: Ti kǎri Sedisademma kè Kuyie mpǎānǎāntì náām̀bè do wàri tì Onitìbire kpéí nkè tii bo dǎdǎ. 32 Bè bo ò pī nkéduó mbèè í tū nKuyie, kè bè nhò daú, koò sǎǎ, koò sùu tinóntǎuti, 33 kòò puotí yedá, kédeè kóò kùò, diyìè tǎǎnnì yìè kòò yánté.

34 O tancòumbè me nyí mbanté ò bè náà ntì kè tì mbè sòù, bè í mbanté ò tú mù.

Yesu wéimmè kuyūǎnkù makù Sedikoo
(Wénté Matie 20:29-34 nè Mariki 10:46-52)

35 Yesu tǎónnè diì mǎnnì Sedikoo kè kuyūǎnkù makù kǎri kuce nùù ke mǎú, 36 kékeè ditǎnnì pēnkémè kébeke mùù dǎdri. 37 Kè bè dò Yesu Nansareti kou weè pēnké. 38 Kè kùu pīéké ke dò: Yesu Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

39 Bèè ni deyìkè kè bè nkù kpànnè ke tú kùu cīéké, kè kù né dǎke pīéké ke dò: Dafiti kó debire n kuó mmesémmè!

40 Kè Yesu cómmóo kéduó nkè bèe kù yúní, kòò kù beke ke dò: 41 A dǎ n da dǎdǎ ba? Kè kù dò: Okótì, n dǎ kèwéntému. 42 Kè Yesu kù nàké ke dò: Wénté, a tákùmè da dǎetému.

43 Kè kù pǎnkēe wénté kētūnne Yesu kénsǎntí Kuyie, kè ditǎnnì ò yà kénsǎntí Kuyie.

19

Sasee kó mucetimù kó tináǎntì

1 Kè Yesu ta Sedikoo hēi kēmpēnké. 2 Kè bedǎmpòdcoutìbè kóo kótì mǎu dè bo, kòò yètìrì tu Sasee, kòò mǎke o kperē mediè. 3 Kòò ndó kényà bè tu wè Yesu, ò me nyí nna nè ditǎnnì, ke yé ò tumè onitikūpúwe. 4 Kòò coké kēniitè, kédeke mutie mamù ke bo na, kè Yesu mpēnké kòò ò yà. 5 Kè Yesu tuǎkoo deborè kébóuté ke dò: Sasee cúténì mecǎǎ! N dǎ nkébaté a cīētè nte yíe.

6 Kè Sasee cúténì mecǎǎ nkóo cǎuténè diwèi. 7 Kè benitìbèe dè yà kénǎǎ nke tú: Ó kǎte ke báté onitiyeiwe cīētè.

⁸ Kè Sasee ncómmú ti Yiè nyiikè koò nàà nke tú: N Yiè m bo duó n kpàtì kó dikée beçiribè. Kè n do souté òmòu ke di o kperε, m bo dè nhò yieti kénós nkuce mènàà.

⁹ Kè Yesu ò nàké ke dò: Kuyie ndeetému te nciētè kabe yie, ke yé Sasee túmè Abarahammu yaàbire. ¹⁰ Onitibire kàtení ke wanti bèè feti bèmbε ke bo bè deeté.

Betōmbè bè do totí bè idíítí be kó tináaṅti
(Wénté Matie 25:14-30)

¹¹ Kè Yesu tóónnè Sedisademmu kè benitibè yèmmè ndò Kuyie kpààtiyuu auté ke bo tuakení, kòo bè nàké dináaṅhāntiri mari ke dò: ¹² Tekpààtibite matè teè do iti kénkòri dihei dètíri, kè bè bo ò pī ntikpàti kòo wētení. ¹³ Ò iti dii mōnni kényú o tōmbè ké bè duó mbá wè idíítí mediè nke dò: Mpeinkonè i kè nni nwētini. ¹⁴ O eì kabe me nyí nhò dó, kòo íté kédeè kè bèe tōnko benitibè kè bèe nàké de kó dihei kóo kpààti ke dò: Ti í dó onitì yie nni ntú ti kóo kpààti.

¹⁵ Kè bèe ò pī ntikpàti kòo konní kényú betōmbè ò sòò duó mbè idíítí ke bo ya bè ò pei mmèè botí. ¹⁶ Kòo ketiwèe kàtení ke dò: Okóti, nte a sòò n duó nyii díítí, né nte m pei nyi kuce tepíítè. ¹⁷ Kòo kpààtì ò nàké ke dò: N da pénsiri a tú otōnti sàawè nwe, wèè pī ndesámprè kè dè wenni, nè de kpéi m bo da duó nyehékè tepíítè kàa nyè baké. ¹⁸ Kòo dérri kàtení ke dò: Okóti, nte a sòò n duó nyii díítí, né nte m pei nyi kuce mènùmmù. ¹⁹ Kòo kpààtì ò nàké ke dò: Baatè yehékè yènùmmù. ²⁰ Kòo tòu kàtení ke dò: Okóti nte a díítí, n yì pōūmmú kesōnne. ²¹ Kufōwaa nkuù sòò m pī ke yé a túmè onitiyonkuwe, ke tóu a í dǎu ndè, ke kōū a í buotí dè. ²² Kòo kpààtì ò nàké ke dò: Otōnti yeiwe n yóó da bekenè a béi ntì ñnkè nke, a do yé ke do n tú onitiyonkuwe ke tóu n yí dǎu ndè, ke kōū n yí buotí dè. ²³ A tū nné na ndǎu n díítí tedíticiētè miεke kè n na nwētini ke sǎ nyi peité kè n túóté, kétúóténè ò peité. ²⁴ Kè Yesu deè kénáké bèè dè bo ke dò: Fietenè idíítí n sòò ò duó nyi kéduó nwèè kpeyi peité kuce tepíítè. ²⁵ Kè bèe ò tēnné ke dò: Okóti, ò die nke mākemu idíítí kuce tepíítè. ²⁶ Kòo kpààtì bè nàké ke dò: N di náámmu wèè mōke bè yóó we nyié, kè wèè kpa bèe fiete desámprè ò mōke dè. ²⁷ Kè n kpantidèntabè bèè do í dǎu n di tikpàti pīmmúnni be, ké bè kuò die n yiiikè.

Yesu kòrimè Sedisademmu
(Wénté Matie 21:1-11 nè Mariki 11:1-11 Isāā 12:12-19)

²⁸ Yesu nàké mēmmε kédeè, kékété, kè ditīnni nhò tū nkòò kòri Sedisademmu. ²⁹ Ò tóónnè dii mōnni Betifasee nè Betannii Odifiè tāri také, kētō nho tancóumbè bèdébè ke dò: ³⁰ Kàtenè dihei, dii me mbo ti iikè, di bo ya disāmmarimbii, òmòu mu nyí dèke di, kè di píítí, kè di di pité kékàtenèni. ³¹ Kòo mǎu di beke

ke yĩ: Dè dòmme kè di di pítírí? Di ò nàké ke dò: Ti Yiè nweè di d́.

³² Kè bèe kote kénsá ndè mènke do nhò do bè nàké ke yèmmè.
³³ Kè bè ndi pítírí, kè di yembèe bè beke ke dò: Dè dòmme kè di pítírí disāmmarímbii? ³⁴ Kè bèe bè tēñné ke dò: Ti Yiè nweè di d́.

³⁵ Kè bèe di kòtenèni Yesu borè kédátinné be yàati di ìnkè kòo deke. ³⁶ Kè bè nneñkù be yàati kuce ìnkè kòo kèrí. ³⁷ Bè tóónnè dii mōnni Sedisadēmmu kēncuti Odifè tāri, kè diwèi pī nho tancòumbè kó diñni dimou kè bè ñdiè nke pīèkù ke sántí Kuyie mbè yà tì dieti kpéi nke tú: ³⁸ Ti da sántí, mesàà ní mbonè f́ nwèè kèríní nè ti Yiè nkó diyètìrì, kunaati ríbo ke ìnkè, kè Kuyie nyètìrì ñdeu nè ke ìnkè mièkoo.

³⁹ Kè Fadisiēbe mabè bo diñni mièke ke nàké Yesu ke dò: Okóti duó nkàa tancòumbèe cīéké. ⁴⁰ Kè Yesu bè tēñné ke dò: N di náammu kè bè cīéké yetárè bo pīéké kè n sante.

Yesu kuómme Sedisadēmmu èi kpéi

⁴¹ Ò tóónnè dii mōnni Sedisadēmmu èi kè di yà kékuó nke dò: ⁴² Sedisadēmmu kàa do mbanté Kuyie nda dónè kùu naati, a me nyí banté, dè kpaá ke da sōrinēmu yíe. ⁴³ De kó yewe kpaanímu kàa dootitabè bo da cētinne ke da pénné kudookōti ke da éüté tipíiti timou, ⁴⁴ kèpante a èi bá bè báa súó nditári mari kè di nnónke diteri ìnkè, kékuo a nitibè bēmu, ke yé a í bantémè Kuyie nkòtení dii mōnni ke bo da deeté.

Yesu bètimè bepotambè Kuyie ncīètè

(Wénté Matie 21:12-17 nè Mariki 11:15-19 nè Isāã 2:13-22)

⁴⁵ Kè Yesu ta Kuyie ncīètè kémbeti bepotambè, ⁴⁶ ke bè nàa nke tú: Tì wàrimu ke tú: Bè bo nyu n cīètè ke tú mubáammu kpete. Kè d́ndi né tē dòò beyóóbè kó disòri.

⁴⁷ Kè Yesu mbè tiè nyewe yemou Kuyie ncīètè mièke, kè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè nè Sifube kó bekótibè kè bè nwanti ke bo ò kùo. ⁴⁸ Bè me nyí nyà bè bo yímè ke yé benitibè bēmu do kémumè ò tiè nnè be yèmmè memou.

20

Bè do bekemè Yesu o wērimú bonni dè

(Wénté Matie 21:23-27 nè Mariki 11:27-33)

¹ Kè Yesu ñtiè mbenitibè Kuyie ncīètè mièke ke bè nàa nTináaṣààti, kè ikuó niùbè kó bekótibè nè ikuó wāābè nè Sifube kó bekótibè, kè bèe kōtení diyie mari, ² kóò beke ke dò: Nè òmmu wērimú mmu a dōrimè die? We nduó nkàa dè dòòri? ³ Kè Yesu bè tēñné ke dò: M múnke yóó di beke timati nti. ⁴ We ndo tōnni Isāã kòo nhāā batémmù? Kuyie naa, kè benitibè?

⁵ Kè bè nnáá mbemáà ke tú: Kè ti yĩ: Kuyie nkuù ò tōnní ò bo yĩ: Ba nkpéí né te kè ti í ò tá. ⁶ Kè ti me nyĩ: Benitibè bèè ò tōnní. Bè bo ti búótí yetárè kékua, ke yé benitibè bemau yémè Isāá tùmè Kuyie mpāānāànti náàntò nwe.

⁷ Kè bèè ò tēnné ke dò: Ti í yé wèè ò tōnní. ⁸ Kè Yesu dò: M me mmúnke báá di náké nè mùù wērimú mmu n dè dōòrinèmè.

Betōmbè yeibe kó medonnimè

(Wénté Matie 21:33-46 nè Mariki 12:1-12)

⁹ Kè Yesu yíé bè ké náké dináānhāntírì mari ke dò: Onitì mōù weè do fiíkú detie, mbè dōòrinè dèè kó yebe menaà, mbè tùmè diféè, kèbanne betōmbè, kékote kupòòkù kémonte. ¹⁰ Yetebe bi dii mōnni, kòo tō nho tōnni bèè bàa kupaku be borè, kè bè bo ò duónko o kó yetebe. Bèè bàa kupaku kè bèè puotí otōnti kóò bèti o nōu sitetírì. ¹¹ Kòo yíé kētō nhotōnti tōù, kè bèè ò puotí kóò sāmúmú, kóò bèti o nōu sitetírì. ¹² Kòo yíé kētōnko otāānwè kè bèè ò puotí kékoute koute kóò bèti. ¹³ Kè kupaku yiè ndò: N né bo yíme? Ke yóu ke dò, m bo tō m bire mómmonde kè dè yemme bè bo dè depe. ¹⁴ Bèè bàa kupaku bè yaní dii mōnni o bire ke né náké bemáà ke dò: Ntenè wèè yóó tieke kupaku, ti ò kùonè ké kù tieke, ¹⁵ kóò pí nkéyennè kupaku mánku kékua. Kè Yesu dò: Kupaku yiè mbo bè dōò ba de mōnni? ¹⁶ Ò bo kotení kékua de kó benitibè kéānné betòbè o paku.

Bè kèè dii mōnni de kó tināānti ke dò: Kuyie mbáá dè tóní!

¹⁷ Kè Yesu bè wénté kébéi nke dò: Kè tii né wāri ke tú:

Bèè maà bè dootóo dii tári,

dii naá ndipūū kó ditári,

tì benkú ba?

¹⁸ Wèè bo do de kó ditári ìnkè ò bo kéété kéété, kè di do wèè ìnkè dii ò nante nante.

Ti bo duómme Sesaa o kperé kéduú nKuyie nku kperé

(Wénté Matie 22:15-22 nè Mariki 12:13-17)

¹⁹ Kè ikuú niùbè kó bekótibè nè ikuú wāābè nwanti ke bo pí nYesu ke né yote ditínni. Bè do bantému ke dò nYesu ānté bembe de kó dináānhāntírì. ²⁰ Kè bèè tāāté benitibè kè bè ndò mbè tu benitisāàbè ke bo díí nYesu, kényà bè bo ò pínnè o náānti miéke kéduú kùmāndāā. ²¹ Kè bèè ò beke ke dò: Okóti ti yému ke dò nha tú wèè náá ntimómmonnti ke tiè nweti weti, ke í yīèkù òmōù bá kòò tu wè ke benkú Kuyie nkó kuce ke tū ntimómmonnti. ²² Dè wenni ke dò ntí nyietì dàmpòò okpààti dièwè wèè bo Odommāà, kè ti bá nyietì?

²³ Kè Yesu banté bè dómè kóò dii nke dò: Benkenè fedifè fēmáà kè n yà. Kè bèè ò duó nkòo bè beke ke dò: ²⁴ We nte diyuu dii nnè diyètìrì dii ndèè wāri fe ìnkè? Kè bèè ò tēnné ke dò: Sesaa, okpààtidèwè wèè bo Odommu.

25 Kè Yesu bè nàké ke dò: Duónnè tũnké Sesaa o kperε, kédúó nKuyie nku kperε.

26 Kè dèε bè di bè í nyà bè bo ò pĩnnè tì benitìbè ìkè, káyóu ke dò yúóó.

Dipopuò í bo keĩnkè

(Wénté Matie 22:23-33 nè Mariki 12:18-27)

27 Kè Sadusĩēbe bèè í yie mmukúkéyántímù bomè, kè bèε kōtení Yesu borè kóó beke ke dò: 28 Okóti, Mōyiisi kó ikuó tú kòo niti ku ke yóu o pokù bá debire í bo, o nantēε ò tùóté kòo peité ibí kè ìi sōoté wèè ku o cīētè. 29 Kè diyōfũò mari kōbe né mbo bèyiekè, kòo ketiwèε puoke kékú bá debire í bo. 30 Kòo nantēε tùóté de kóo kúpokù ke múnkeε kú, bá debire í bo. 31 Kè bè mme nhō ke yàa tuakēnè oyiénwè bá debire í bo. 32 De kó difōnkúò kè de kóo nitipòkùu kú. 33 Mukúkéyántímù yìε be we nyóó nte de kòo nitipòkù, bεmōu bè me nhò puokemēmu.

34 Kè Yesu bè tēñné ke dò: Di mmònni kó benitìbè puokúmu ke yenkú, 35 bèè bo mmànnè kéta meborime mèè kpaaní, bèè yóó yánté kéta meborime pammè mieke bè í yóó mpuokú bè me nyí yóó nyenkú. 36 Bè ténke í yóó kú, bè yóó ndònnè Kuyie ntōrè nyε, kéntú Kuyie mbí, ke yé bè kúmēmu ke yánté. 37 Kè tì tu mukúkéyántímù kpeti. Mōyiisi do béimmu ò yà diì mōnni difāpèu kè di còu nkòo yú Kuyie nke dò: Kuyie, Abarahammu nè Isaki nè Sakōbu bè tū nkù. 38 Kuyie nyí tú becírìbè kōku ke yé kunku borè bè í kúmè.

39 Kè ikuó wāābè mabèε béi nke dò: Okóti a nàké kè dè wenni.

40 Bè ténke í ndàátí kòo beke tìmatì.

Yesu Odeetiwè nè dafiti

(Wénté Matie 22:41-46 nè Mariki 12:35-37)

41 Kè Yesu bè beke ke dò: Benitìbè bo yĩme ke dò Kirisi tú Dafiti yaàbire? 42 Dafiti mómumu do béimmu Yesāā mpátiri mieke ke dò: N Yiè nKuyie nnàkému n Yiè nke yĩ: Ñkari m bakù you. 43 Kè n yàa da duónnè a kprantídētōbè kàa bè cùuti. 44 Kè Dafiti do ò yu ke tú o Yiè, nho Yiè mbo yĩme kēwēte kéntú o yaàbire?

Yesu nàkéme benitìbè ke tú bè ndake ikuó wāābè kpéi

(Wénté Duku 23:1-36 nè Mariki 12:38-40)

45 Kè benitìbè bεmōu nkémú Yesu náahtì, kòo nàké o tancóumbè ke dò: 46 Daatenè ikuó wāābè kpéi bèè ò ndó kénhā yeyaàbòrè dieyè ke centi kè benitìbè bo mbè dōu nke bè sánti yaàrè mieke, ke ò ndó yekàrè deyìkè kpeye titiíntouti mieke nè yekàrè kètiyè yebaa mmieke. 47 Ke fekù bekúpobè kperε, ke ò mbáá nKuyie nkè dèε mōnte, ke bo ndò mbè wenni, Kuyie mbo bè bekénè kè dè ncáá nke yóu mediè.

21

Okúpocĩrì kó dipānnì
(*Wénté Mariki 12:41-44*)

¹ Kè Yesu mbo Kuyie nciētè miεke, kέwénté kέyà tikpàtì yembè pāāmmè Kuyie nyidíítí ke āā ndibuu miεke, ² kέyà okúpocĩrì mǎu pāmè medítibii mēdémè mèè í tùòke dēmarè. ³ Kè Yesu bēi nke dǎ: N di nǎá mmómumu nwe okúpocĩrì yie nweē ānné kè dè pēētè betǎbè bēmǎu. ⁴ Ke yé betǎbè āāmè ke suāmmu mediè, wenwe nè o cītì miεke kòò ānné ò do mǎke ì ke bo dinè.

Yesu nàkémè Kuyie nciētè kó mupòmmù kpéi
(*Wénté Matie 24:1-2 nè Mariki 13:1-2*)

⁵ Kè Yesu tancóumbè mabè nnǎá Kuyie nciētè mǎá mèè botí nè yetǎrè wenniyè nè bè pāmmù tìi sǎtì te kpéi. ⁶ Kè Yesu be nàkè ke dǎ: De kó yewe kraanímu, kè di mè nwùó ndè, ditǎrì mari í yó nkpaá nǎnké diterì ìnkè de mǎu dè bo duó.

Yesu nàkémè o wētímù kpéi
(*Wénté Matie 24:3-14 nè Mariki 13:3-13*)

⁷ Kè bèè beke Yesu ke dǎ: Okóti dè yóò tuǎkení òmmònnì? Tì yóò yà ba kέbanté ke dò ndè auténí? ⁸ Kè Yesu bè tēñné ke dǎ: Nyénè kòò mǎu bǎá di souté ke yé benitibè péu kǎrinímè ke yóò nsou nke tú bè tu Kirisi, dè tùòkenímu ke dèè, di bǎá bè tūnne. ⁹ Kè di kèè dii mònnì kè bè nǎá mmudoò kpéi nnè tikpàtì kó mufèè, kufōwǎá mbǎá di pī, deè dò nkéketé kétuǎkení, dè né mu nyí yó ntú kumànkù.

¹⁰ Ku mbotí bo íté kénkpānnè kutekù, kè di ñkpààtiyuu íté kénkpānnè diterì. ¹¹ Kè ketenkè nsǎnti mediè nkè mumómumu yeimuu tanní tipítì timǎu nè yekòbè kè dēmarè yeire ndǎrì keĩnkè nè yebenkùyè cǎnyè. ¹² Bè yóò keté ke di pīmmumu, ke di fēū, nke di kǎtenè titíntouti, ke di kpetínné, ke di duó mbekpǎàtibè nè kùmàndǎàbè di tú mèè kpéi n kǎbe. ¹³ Nè mèè miεke nke di yóò namè kέ bè nàkè n kpéi. ¹⁴ Nyénè ke níi bǎá niitè kénwǎà ndi bii yóò nǎké tì kέyè. ¹⁵ Ke yé mīi yóò di duómme tinǎànì nè mecìi, bá di kpantidèntòu mǎu bǎá na kè di baàní, yoo wèè tì yete. ¹⁶ Di yembè nè diyǎfò kǎbe nè di cēpetitǎbè nè di népobè bè bo di fíítí kέkuǎ besūkùbè. ¹⁷ Benitibè bēmǎu bo ndi níi ndi tú mèè kpéi n kǎbe. ¹⁸ Di yǎ kó kuyùrikù kùmǎà me mbǎá feti. ¹⁹ Ntēñnè, memme di bo namè kédèetè di fòmmu.

Sedisademma kó mupòmmù
(*Wénté Matie 24:15-21 nè Mariki 13:14-19*)

²⁰ Kè di yà dii mònnì kè behǎāpòmbè cēēte Sedisademma, di banté ke dò nho pǎntimù muù duunní. ²¹ Kè dè sǎ mbèè bo

Sudee bèe coké kédeke yetārè, kè bèe bo Sedisademma miéke bèe yè, kè bèè bo depaa mbè báá konní dihèi. ²² Kuyie nkó tiyēiti kó yewe nye, kè dè bo dɔ̀dɔ̀ tì wāri ke yēmmè. ²³ Dè bo nyòunè benitipòbè bèè bo mpúó nnè bèè tɔ̀ ibí, ke yé meyeñcaàrimè diemè yóó mbomè de kó dihèi miéke kè Kuyie mmieke ncóú nde kó kubotí. ²⁴ Bè bo kuɔ̀ bèmabè nè disie, kèpímmú betòbè kè bèe naá nyibotí iməu kó tidaati, kè bèè í tú Sifube kè bèe pante Sedisademma kédéité, kè dè mme ndò nke kémúnè de kó mefiè mbo deèmè.

Medò̀rìmè mèè yóó dɔ̀dɔ̀ kè Yesu né wētení
(*Wénté Matie 24:29-31 nè Mariki 13:24-27*)

²⁵ De mǎnni dèmarè cànnè bo ndəəri, diyie nè otànkù nè siwāá de ìnkè, dàmeèrì kó kunampoo nè o kó kutoweku bo nte kè yebotè yeməu yèmmèe caàrè. ²⁶ Kufōwaá ndiekù bo pī mbenitibè nè dèè dò̀rì de kpéí, nke yé siwāá diesi yóó sántèmè. ²⁷ De mǎnni kè bèe yà Onitibire, kè dè cutiní yewetè miéke nè muwērimú diemù nè tikpeti. ²⁸ Kè de kó medò̀rìmè keté dii mǎnni di ténke bá nsī, cáttinne di yèmmè ke yé Kuyie nyóó di deetémè bàmbà.

Dèè benkú ke dò nYesu wētimù tǔnní
(*Wénté Matie 24:32-35 nè Mariki 13:28-31*)

²⁹ Kè Yesu bè nàkè ke dò: Wénténè fikie kó detie nnè detie nterè de kó medonnimè. ³⁰ Kè dè bité dii mǎnni di ɔ̀ɔ̀ bantému ke dò ndiyɔ̀ tǔnní. ³¹ Mèè botí nku kè di yà dii mǎnni dende kó dimàà di banté ke dò nKuyie nkpaàtiyuu tǔnní. ³² N di náa mmómmuə nwe benitibè bèè fòu di mmǎnni bè í yóó kú beməu, kè dè mu nyí tuàkení. ³³ Keìnkè nè ketenkè dè bo pēēté, n náànti me mbáá pēēté bitì.

Ti bo nwúómmè ke báá nKuyie

³⁴ Ñdakenè kè de kó diyie bá nyóó tuàkení ke sǔ ndi bo yebaa mmieke ke yà ke muó, nkè kutenkù kuu nkó iyentotí di na, kè di di dééte, ³⁵ ticùditi ɔ̀ɔ̀ pī mmèè botí sinəə de kó diyie yóó me ndééte kutenkù kuməu kəbe. ³⁶ Nwúónnè ke báá nKuyie nsáà kéməke muwērimú kəna kéyenténè dèè kó dimàà yóó tuàkení, kəna kécómmú Onitibire ìkè.

³⁷ Kè Yesu níí ntũũ nke tiè mbenitibè Kuyie ncīètè miéke ke yàa kəte kéyié Odifiè tāri ìnkè. ³⁸ Kè benitibè níí pike cute Kuyie ncīètè, ke bo keè o tié.

22

Sudaasi do dómè kéfité Yesu
(*Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Isāa 11:45-53*)

¹ Kè dè nkpaá yewe sánpó kè pèèbè bèè í kòorenè mutie mùu muuti kó dibanni bè tú dì diyentébannii tuakení, ² kè ikuó nìùbè kó bekótìbè nè ikuó wāābè nwanti bè bo yīmè ké kuò Yesu, ke né ndé benitìbè. ³ De mǎnni kè dibòò ta Sudaasi Isikadiyoti Yesu tancòumbè tepíítè nè bèdébè kóò mǎu. ⁴ Kòo kǎte káyà ikuó nìùbè kó bekótìbè nè ikuó wāābè ké bè nàké ò yóó yīmè, kè bèe pī nYesu. ⁵ Kè dèe bè narike kè bè dǎ bè bo ò duó nyidíítí. ⁶ De mǎnni kè Sudaasi níwanti ò bo yīmè kè bèe pī nYesu bá difīnni bá nyé.

Yesu do yēmmè bèe bénné diyentébanni kó mudii

(Wénté Matie 26:17-25 nè Mariki 14:12-21 nè Isāā 13:21-30)

⁷ Pèèbè bèè í kòorenè mutie mùu muuti kó dibannii, bè ǎǎ fííe dìi yìe ipe diyentébanni kpéí nkè dìi tuakení. ⁸ Kè Yesu tǎ mPieri nè Isāā ké bè nàké ke dǎ: Kǎtenè kébénné diyentébanni kó mudii kè tí di. ⁹ Kè bèe ò beke ke dǎ: A dǎ tí mù bènné de? ¹⁰ Kòo bè tēñné ke dǎ: Kǎtenè dihei, di bo conè onitidǎu mǎu kòo tǎ didúu nè menie, nkè dí ò tūnne. ¹¹ Kòo ta dè dí nàké de kó tǎcǎtè yìe nke dǎ: Okóti tu yé ò yóó di kùu dieku miēke diyentébanni kó mudii nè o tancòumbè? ¹² Ò bo di benke kudieku diekù makù kudànkù ñnkè kè kù tūnte páíí, deñde di yóó bénnémè diyentébanni kó mudii.

¹³ Kè bèe kǎte kénsǎ ndè dǎ nhò do bè nàkémè, kè bèe bénné diyentébanni kó mudii.

Mudii sààmù kó ikuó

(Wénté Matie 26:26-30 nè Mariki 14:22-26 nè 1 Kòdenti 11:23-25)

¹⁴ Dè tǎòke dìi mǎnni Yesu nè o tǎrè kè bè nkari ke yo. ¹⁵ Kè Yesu nàké o tancòumbè ke dǎ: N dǎ nè n yèmmè memǎu ndi, mí nnè dǎndi tí wēnné kédì diyentébanni dìi nkó mudii, kè n né na kǎfǎūté. ¹⁶ N di náá mmámumuò nwe n ténke í yóó mù di kè diyentébanni kó mebenkùmè í dǎò kè Kuyie nkànnè ku kpààtiyuu.

¹⁷ Ò yī memme kǎtúóté febòòfè kǎsǎnte Kuyie nké bè duó ke dǎ: Ntonè káyà dimǎu. ¹⁸ N di náámmu n ténke í yóó yà fīnyī be kó menaà, kè Kuyie nyàa kannenè ku kpààtiyuu.

¹⁹ De kó difōnkúò ke túóté pèè, kǎsǎnte Kuyie, kóo wérí ké bè duó nke dǎ: Die ndeè benkú m pāmè n kǎnti di kpéí, ñdǎorinè de, ke denniní n kpéí.

²⁰ Kè bèe di kǎdeè kòo túóté febòòfè ké bè duó nke dǎ: Fe mbòòfè feè benkú n yī mmèè yó ntemè kè metaummè pámmeè dǎò. ²¹ Wèè yó n fítè ò me nkǎkému die nti yo ndè. ²² Onitìbire yóó kúmu kéndonnè tì wǎrimè de kpéí, wèè me mbo dè fítè ò bo yà.

23 Kè bè mbékú βετῶβὲ κε tú, ti miεε we mbo δῶδ με κό kubotí?

Kuyie nkpatì cǎǎnnèmu kútenkù kpɛti

24 Kè Yesu tancòumbè ñnèi κε bo yà wèè yó mbè baké. 25 Kè Yesu bè nàké κε δò: Yeḃotè κό βεκπαàtibè beè yè fěũnko, bèè baké yeḃotè beè duò nkè bè bè yu κε tú mesàà ndῶribè. 26 Di kπεε í δò nké mμε ndò, wèè kòtí wè ndò di kóo sámḃpóu, wèè baké kòò ndò ndi kóo tῶnti. 27 Wèè kàri κε yo nne wèè ò duò mmudii, be we ndeunè otàù? Wèè kàri κε yo nweè í δευά? M bo di cuokè κε δò nwèè duò nwènwe mudii. 28 Di tú bèè wééeri bèμβε κε m bonè n fěũtímè memou miεε. 29 N cice n duómmu dikpaàtìyuu kè m bo na ké di ndi duó. 30 Di yó nyommu κε yḃ, n kpaàtìyuu miεε kékari yeκpaàtikàrè, kébekénè Isidayεεribe κό iwua tεpiítè nè idéi.

Yesu nàkémè Pιeri ò yóó ò nènnimè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Isāā 13:36-38)

31 Kè Yesu nàké Simῶo κε δò: Simῶo, Simῶo, dibῶḃ yāūtému dinùù κε bo da μεèrè bè ῶḃ μεèrémè medibii nké mè ḃàte nè tifènti. 32 Kè m bántè Kuyie nha kpéi nkè δè bo yie nkàa tákùmè báá bonke. Kàa wète κε fíikú dii mḃnni a kpénkúnne a kῶbe.

33 Kè Simῶo ò nàké κε δò: N Yiè, kè bè bo ti wènné kékpetínné n yiemmu, kè δè με ntú mukũũ nni mmu tí kú. 34 Kè Yesu ò tēínné κε δò: Pιeri n da náámmu tekote bo nyóó kuó nkàa nènnimu kuce mètāāti κε tú a í n yé.

Yesu náámmè o tancòumbè κε tú bèè báátí

35 Kè Yesu bè beke κε δò: N di tῶ ndii yiè bá di í ntῶ idiítí, di í ntῶ yeyḃrè di í ntῶ tineùtì, kè dèmarè di dóntáá? Kè bè δò: Áá, dèmarè í ti dònté.

36 Kòo bè nàké κε δò: Di mmḃnni náke kè wèè mḃke idiítí we nyi tῶ, kè wèè mḃke diyḃrì kòo ndi tῶ, kè wèè í mḃke disiè wèè fíté o yaḃbòri kédonté disiè. 37 N di náámmu tii wàri n kpéi ntì δò nkédῶḃmu. Tii tu: Bè ò wènnénè benitiyeibe, ti me nhauté κε bo δῶḃmu.

38 Kè bèè ò tēínné κε δò: Ti Yiè nte yese yèdéè, kòo bè tēínné κε δò yè sannèmu.

Yesu báámmè Kuyie nkòo bietimèè naá mμεyĩ

(Wénté Matie 26:36-46 nè Mariki 14:32-42)

39 Kè Yesu íté κε τό ñdeètì Odifíè tārì, kòo tancòumbè nhò tũ. 40 Kòo tuῶke ké bè nàké κε δò: Mbáánnè Kuyie nkè mesòummè báá di na.

41 Kékenté kè δè mmannè a bo dootémè ditārì, kòo nínkóo kémbáá nKuyie nke tú: 42 N cice kàa dó a n détinne feḃḃḃfè fie, δè bá ntú mii κό medókùmèè δῶḃ a kῶme μεε δῶḃ. [43 De mḃnni kè Kuyie ntῶnni marii cúténí keĩnkè kóò kpénkúnne. 44 Kè Yesu

yèmmè caàrè mediè nkòo mbáá nKuyie nè o wērímu mumau, kòo biētīmēē naá mmeγī kéndóú ketenkè.]

⁴⁵ Ò bántè dii m̀ǹǹni Kuyie nkédeè kéwētēni o tancóumbè borè, ke nsó mbe yèmmè caàrè, kè bè yè nke duó. ⁴⁶ Kòo bè beke ke d̀: Di yè nke duómaà? Ítēnè kémbáá nKuyie nkè mesoummè báá di na.

Bè dómè képī nYesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Isāā 18:3-11)

⁴⁷ Yesu kpaá ke me nnáá nkè dit̄nni mar̄i tuakeni kè Sudaasi, Yesu tancóumbè tep̄it̄ē nè bèdébè kóo m̀u, di ni, ke tóónni Yesu borè ke bo ò ar̄i. ⁴⁸ Kè Yesu ò nàké ke d̀: Sudaasi, a bo ar̄imu Onit̄ibire ké d̄ē fitáá?

⁴⁹ Bèè neinè Yesu kè bèe yà d̀ē yóo d̀ò kóo beke ke d̀: Ti Yiè, tí kpannè ti seà?

⁵⁰ Kè be kóo m̀u kpatē dis̄iè kéhei nkédate ikuó niùti diewè kóo t̄nt̄i toò youri. ⁵¹ Kè Yesu d̀: Yóunè memme. Kékáákē d̄ē kóo nīti toò, ké di miékunne, ⁵² kédeè kénákē ikuó niùbè nè bèè bàa Kuyie nc̄ēt̄ē be kó bekót̄ibè nè beheik̄enkót̄ibè bèè k̄ten̄i ke bo ò p̄i nke d̀: Di k̄ten̄eni yese nye nè ipàati ke d̀ò n tú onit̄ik̄ùt̄aà? ⁵³ Nh 5̄5 ndi bon̄emu yewe yem̄u Kuyie nc̄ēt̄ē miēke bá di í m p̄i. Di kó dim̀ǹni dii t̄ùd̄ke díndi nè dib̄īnni kóo kpàati.

Pieri n̄ennimè Yesu

(Wénté Matie 26:57-58, 69-75 nè Mariki 14:53-54, 66-72 nè Isāā 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Kè bèe p̄i nYesu kék̄aten̄ē ikuó niùti diewè c̄ēt̄ē, kè Pieri nt̄ū nke díet̄ir̄i. ⁵⁵ Ke s̄́ mbè t̄ùd̄ti muh̄áá nke iiri kud̄ank̄u cuokè, kè Pierii karoo be borè. ⁵⁶ Kòo nitipot̄nt̄i m̀u ò yà, kòo k̄ari muh̄áá ntaké, kòo mme nhò wùó nkébéi nke d̀: We nn̄iti do neín̄emu Yesu.

⁵⁷ Kè Pierii n̄enni ke d̀: Onitipòk̄u, n yí ò yé.

⁵⁸ Kè d̀ē yíé s̄́mp̄ò kòo t̄u m̀u ò yà, kébéi nke d̀: A tú be kóo m̀u nwe, kè Pierii ò t̄ēnné ke d̀: N yí ò w̄ēnnè.

⁵⁹ Kè d̀ē yíé k̄em̄ntoo s̄́mp̄ò tewebiēt̄ē m̄em̄áá t̄ēm̄ē kòo t̄u m̀u béi nke d̀: Móm̄muo nhon̄iti yie ndo ò neín̄emu, ò tú Kadidee kou nwe. ⁶⁰ Kè Pierii ò t̄ēnné ke d̀: N yí yé a d̀ó ké n náké t̄i. Ò kpaá ke me nnáá nkè tekot̄ē kuó. ⁶¹ Kè ti Yiè nw̄ēt̄ē kéwēt̄é Pieri, kòo dent̄eni ò do ò nàké t̄i ke d̀: Tekote bo nyóó kuó nk̄aa n̄enni kuce m̄ēt̄āati ke tú a í n yé. ⁶² Kè Pierii yè kénkuó tin̄on̄niēti.

Bè do daúmè Yesu kòo puoti

(Wénté Matie 26:67-68 nè Mariki 14:65)

⁶³ Bèè bàa Yesu kè bè nhò daú koò puoti, ⁶⁴ ke ní kǎǎ nho ìkè kuyààkù ké nhò bèkù ke tú: Náké wèè da poté.

⁶⁵ Koò sǎǎ nyésǎǎmbè teyè péu.

Bè bekénènè Yesu kubeéndieku kudieku

⁶⁶ Kè dèe wenté kè dihei kó bekótíbè nè ikuó niùbè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè, kè bèe tí nkékotenè Yesu kubeéndieku dieku, ⁶⁷ kòò beke ke dò: Kè fǒǒ tú Kirisi a ti náké, kòo bè tǎnné ke dò: Bá kè n di náké di í yóó yie. ⁶⁸ Kè m me ndi beke timati di í yó n tǎnné. ⁶⁹ Onitibire bo kari yie Kuyie mmuwērímú mumou yie mbakù you.

⁷⁰ Bemou kè bè dò: A tū ntú Kuyie mBire ndaà? Kòò dò: Di ti mbéi, n de n tú.

⁷¹ Kè bè dò: Ti né ténke baa ònti ti kèemu ti mómmombe ò béi ntì nè o nuù.

23

Bè kàtènnèmè Yesu Pidati borè

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Isǎǎ 18:28-38)

¹ Kè bèe íté bemou kékotenè Yesu Pidati borè, ² ké nhò wátiri ke tú ò sukii benitibè mbe kè bè bo yete okpààti, ke bè nàa nke tú bè bá nyietì dàmpòò okpààti diewè Sesaa, ke yu omáà ke tú Kirisi okpààti.

³ Kè Pidatii ò beke ke dò: Fǒǒ tu Sifube kòò kpààtàà? Kòo tǎnné ke dò: A ti mbéi.

⁴ Kè Pidatii náké ditinni nè ikuó niùbè kó bekótíbè ke dò: N yí yà onitì yie nkó meyei.

⁵ Kè bè nyetíróo ke tú: Ò sukii benitibè mbe kè bè bo yete okpààti. Ò dè keté Kadidee nwe ke ta Sudee omou ke tũkenèni die.

Pidati dúmmè Yesu Edoti

⁶ Pidati kèè dii mǎnni Kadidee kó diyètiri kébeke ke dò: A tú Kadidee kou nweà?

⁷ Ò kèè dii mǎnni Yesu tímè Kadidee kou kóò duónko Edoti, ke sǎ nhEdoti bo Sedisademma de kó yewe. ⁸ Kè Edotii yà Yesu kè dèe ò narike mediè nke yé ò do yomè o kǎme, kéndó wèè dǎò tidietì kòo yà. ⁹ Kòo bíké Yesu tináàntì péu ò me nyí nhò tǎnné timati. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótíbè nè ikuó wǎǎbè ncómmú ke wátiri Yesu mediè. ¹¹ Edoti nè o kó behǎǎpǎmbè kè bè nhò daú, koò sǎǎ, kóò dàtinné diyààbòrì sààrì, kéwète kóò duónko Pidati. ¹² De kó diyèti Edoti nè Pidati kè bèe narike ke do sǐ.

Bè fǐimmè Barabaasi ke baaké Yesu kudapǎati

(Wénté Matie 27:15-26 nè Mariki 15:6-15 nè Isǎǎ 18:39-19:16)

¹³ Kè Pidatii tí nyikuó niùbè kó bekótíbè nè dihei kó bekótíbè, ké bè náké ke dò: ¹⁴ Di kàtènni onitì yie m borè ke tú ò sukii

benitibè kè bè bo yete okpààti kpeti, kè nh ò bièké di iikè m me nyí yà ò càke mù. ¹⁵ Edati me mmúnke í yà o yei mmamè ke wète ke wè nni nduanni, ò tū nyí dḡḡ meyei mmamè mèè bo nte kè ti ò kùḡ. ¹⁶ M bo duḡ nkè bèè ò puoti kè nh ò fī.

[¹⁷ Bá dii yentébanni Pidati do ò ndò nkè bè fī nkukpetínkù kùmáà ndi.]

¹⁸ Kè bèè pīēké bəmou ke dḡ: Kuḡ oniti yie nkéfi Barabaasi.

¹⁹ (Bè do yete okpààti kpeti nti kè dikpànni ànné kè Barabaasi kuḡ oniti kè bè nhò kpeti.) ²⁰ Kè Pidati ndó kéfi nYesu, ke yí kébéinnè ditīnni. ²¹ Kè ditīnni dḡke pīēké ke dḡ: Baaké we kudapāāti! Baaké we kudapāāti!

²² Kè Pidatii wète kébéi nkuce metāammè ke dḡ: Ò dḡ òmmeyei? N yí yà ò càrèmu mùḡ bo nte kè ti ò kùḡ. M bo duḡ nkè bèè ò puoti kè nh ò fī.

²³ Kè bè nyetíroo ke pīēkù ke tú: Baaké we kudapāāti, baaké we kudapāāti! Kè be toweku dḡke déukú kóḡ na. ²⁴ Kè Pidatii yóu kéyie mbe kpeti, ²⁵ kéfi mbè do yete okpààti kpeti kè dikpànni ànné kè wèe kuḡ oniti kè bè nhò kpeti, ké bè duḡ nYesu kè bè bo ò dḡḡ bè ò dónèmè.

Bè do korinèmè Yesu ke bo baaké

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki nè 15:21-32 nè Isāa 19:17-27)

²⁶ Kè bè nkōrinè Yesu ke bo baaké, kéconè Simḡ Sidenni èi kóḡ niti mḡḡ kòḡ kūntiní kupaku, kè bèè ò pī nkóḡ tou nkudapāāti, kòḡ nkù tḡ ke tū nYesu.

²⁷ Kè ditīnni ò urí, kè benitipòbè méi méi ke kuḡ nho kpéi. ²⁸ Kè Yesu wēēte ké bè nàké ke dḡ: Sedisadèmmu kó benitipòbè bá nkuḡnnè n kpéi, pètinke nkuḡnnè dimáà kpéi nke nè di bí kpéi.

²⁹ Kè yé yewe kpaanímèmu kè bè bo yí dè náaati sihāūnsi, bèè í pié, bèè í yāā nyibí. ³⁰ De mōnni benitibè bo nnáa nyetārè ke tú: Duónèni ké ti yāke! Ke náa nsitāā ke tú: Tí káānnè. ³¹ Kè bè dḡḡri mie nkudḡú kusūūkù, kukperíkù kperè bo ndòmmè?

³² Kè bèè katenèni benitikòbè bèdébè, bè yóḡ wēnnénè bè Yesu kékuḡ. ³³ Bè tḡḡke dii mōnni dibòri mari bè tu di Kodikotaa (dèè tu kuyukḡū) ké de mbaaké Yesu nè benitikòbè bèdébè, yie nho bakù you, otḡḡ kucànkù. ³⁴ Kè Yesu béi nke dḡ: N cice cfé mbe bè í yé bè dḡḡri dè.

Kè tihāāpònti tāā tété kétoté o yàati. ³⁵ Kè benitibè ncommú dèborè koḡ wuḡ nkè Sifube kó bekótibè nhò daú ke tú: Wenwe wèè dèetè betòbè, kòḡ mènke tú Kirisi nwe, Kuyie ntāātè wè wèè dèetè omáà.

³⁶ Kè tihāāpònti múnke nhò daú, ke tóonko kòḡ duḡ mmenéyāā nke dḡ: ³⁷ Kāa mènke tú Sifube kóḡ kpààti nwe, dèetè amáà!

³⁸ Kè bèè wāri tedabèetè ke dḡ: Yie nweè tu Sifube kóḡ kpààti. Kédanne kudapāāti yómmè.

³⁹ Bèè nitikòùbè bè ò wēnnénè bè ke baaké kè be kóò mǎu nhò daú ke tú: Fǎ́ ò baa tú Kirisàà? Deeté amàà ke né ti deeté.

⁴⁰ Kòò tǎu ò kpannè ke dǎ: A baa dé Kuyie naa? Fǎ́ nnè we di bo difǎ̀rìrì dimáà ndi. ⁴¹ Tínti dǎò mèè yei mmànnè bè ti kuǎmu, wenwe me nyí dǎò meyei mmamè, ⁴² kédeè kénáké Yesu ke dǎ: Kàa wētení dìi mǎnni a kpààtìyuu miéke a nyé n kpéí. ⁴³ Kè Yesu ò nàké ke dǎ: N da náá mmómumu nwe, a bo nni mbonè yí ndiwèihèi miéke.

Yesu kǔū nkó tináańti

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Isāā 19:28-30)

⁴⁴ Dyiè dǎ kécómmú dìi mǎnni yeyǎ kè dèe biitoo ketenkè kemǎu kémbi, kétuǎkenè tewebiètè mètǎāti. ⁴⁵ Bá diyè ténke í nná kè Kuyie ncǐètè kó kuyààkùu kēté ku cuokè. ⁴⁶ Kè Yesu pǐéké ke dǎ: N cice nh ānné m máà a nǎu miéke nke.

Ò béi memme kédeè kētǎte. ⁴⁷ Kè Odommu kǎbe kó kuhāǎpǎnkùu yà dèè dǎò késǎnte Kuyie nke dǎ: Onìti yìe mmènke í dǎò meyei mmamè.

⁴⁸ Bèè do kǎtení muwéimù, bè yà dìi mǎnni dèè dǎò kè be yèmmèe caàrè kè bè ncǐèrì ke pǐ mpǐ mbe cǐncǐrè nè meyencaàrimè. ⁴⁹ Bèè yé Yesu nè benitipòbè bèè do ò neitinè nè Kadideení kè bè ncómmú mekentímè ke wúó ndèè dǎòri.

Bè kǔnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Isāā 19:38-42)

⁵⁰ Onìti mǎu weè do bo dibeéńfǐnni miéke kè bè ò tu Sosefu, kòò tú onitisàù ke dǎòri Kuyie ndó dè. ⁵¹ Wenwe do í yie nho kǎbe kpèti, ò me nyí nkǎké bè tì dǎòri dè, ò do tú Adimatee eì kou nwe, ke baa Kuyie nkpààtìyuu. ⁵² Kòò kǎte kémǎo Pidati dinùu ke bo kǔnné Yesu, ⁵³ kóò cǔūnni kudapǎāti, kóò pǎū nkuyaàsààkù, kédǎú nkufǎti miéke bè do keú kù dipèrì ĩnkè, bá bè mu nyí nkù kǔnné òmǎu. ⁵⁴ Dè do tú Sifube kó teomǐpùtè ketírì kùu yuoku nku, kè dè né bo wenté kè tè mbo.

⁵⁵ Bèè nitipòbè do neinèní Yesu Kadidee, kè bèe neinè Sosefu kéyà kufǎti nè bè ò dǎu mmèè botí, ⁵⁶ kéwēte kékò nkédǎò mekùò nnè tǔdǎàrí, kénhompù teomǐpùtè yìe ikuó yèmmè.

24

Yesu yǎntémè

(Wénté Matie 28:1-10 nè Mariki 16:1-8 nè Isāā 20:1-10)

¹ Dìmáàsì kó dikǔnweńni sèi kè benitipòbè nkǎri kufǎti ke tǎ mekùò mmèe kǎkénè tǔdǎàrí bè dǎò mè, ² kénsǎ nditári dìi do poke kufǎti dì pòòte. ³ Kè bèe ta bá bè í nyà ti Yìe nYesu. ⁴ Kè dèe bè di, kè bèe yà benitibè bèdébè kè bè dàátì tiyaàpéitì kè tì mièti. ⁵ Kè kufǎwáá mpǐ mbenitipòbè kè bè nsǐ nsǐ, kè de kó benitibèe bè beke ke dǎ: Dè dǎmmè kè di waà nwèè fòu becírìbè miéke? ⁶ Ó í kpaá die nhò yǎntému, dentenèni ò sòò di nàké tì ò kpaá

dii m̀ǹǹni Kadidee ke d̀: ⁷ B̀e bo p̄i Onit̄bire k̀dúo mb̀èé í t̄u nkuyie nk̀è b̀èè ò baak̀e kudap̄āāt̄i ĩnk̀è k̀o ȳānt̀e diȳie t̄āān̄ni ȳie.

⁸ K̀e b̀èè dent̄en̄i Yesu s̀ò ò b̀è n̄ak̀è t̄i, ⁹ k̀ew̄ete k̀ek̀o nk̀en̄ak̀e Yesu tanc̀òumb̀è t̄ep̄it̀è ǹè om̄āā ǹè bet̄ob̀è. ¹⁰ Maari Makitad̄aa kou ǹè Isanni, ǹè Maari Isaku ȳo, ǹè benitip̄ob̀è t̄ob̀è bèè do t̄i n̄ak̀e Yesu tanc̀òumb̀è. ¹¹ K̀e Yesu tanc̀òumb̀è ỳemm̀è nd̀o mb̀è í ỳè b̀è n̄āā n̄ti n̄ti b̄ā b̀è í n̄ti t̄ā. ¹² K̀e Pierii cok̀è k̀ek̄ote kuf̄ōti k̀es̄iék̀è, k̀eȳā t̄iȳāt̄i b̀è s̀ò ò p̄ū n̄ti m̄āā, k̀enw̄etin̄i o k̄obe bor̀è, k̀e d̀è ò di ǹè d̀èè d̀ò d̀e k̄p̄ēi.

*Yesu benkem̀è om̄āā b̀èè k̀ori Emayuusi
(W̄ent̀e Mariki 16:12-13)*

¹³ D̄e k̀o diȳie k̀e Yesu tanc̀òumb̀è b̀ed̀eb̀è nk̄ori t̄eh̄eit̀e mat̀e b̀e tu t̀e Emayuusi, ǹè Sedisad̄emmu k̀e d̀e m̀ok̀e cid̄om̄et̄irib̀è t̄ep̄it̀è ǹè om̄āā, ¹⁴ k̀enk̀er̄i ke n̄āante d̀è d̀ò. ¹⁵ B̀e n̄āante memme k̀e Yesu b̀e n̄inte k̀e b̀e ĩn̄ēi. ¹⁶ K̀e d̄emar̀è n̄e nk̄ank̀e be nūo nk̀e b̀e í n̄na k̀o b̄ant̀e. ¹⁷ K̀e Yesu be beke ke d̀: Di n̄āā m̄ba nk̄p̄ēi?

K̀e b̀èè cómm̄o k̀e b̀e ỳemm̀è c̄ār̀e. ¹⁸ B̀e tu ẁe Kedeopaasi k̀o ò t̀ēn̄n̄e ke d̀: F̄o nwe am̄āā ẁe bo Sedisad̄emmu ke í ỳè d̀è d̀ò ỳe n̄we mīeke. ¹⁹ K̀e Yesu beke ke d̀: Ba nd̀ò? K̀e b̀e d̀: A í k̀èè t̄i t̄ūk̄en̄i Yesu Nansaret̄i kou, ẁe tu Kuyie mp̄āān̄āānt̄i n̄āānt̀o ke d̄ōri tid̄iet̄i ke n̄āā nk̀o n̄āānt̄i m̀ok̀e muw̄er̄im̄ú, Kuyie n̄ǹe benit̄ib̀e k̀e d̀e ỳeā? ²⁰ K̀e ikūo nīub̀è ǹe dihei k̀o bek̄ot̄ib̀e k̀e b̀e ò p̄i nke ỳe mb̀èè ò k̀u, ke dūo nk̀e b̀e ò baak̀e kudap̄āāt̄i. ²¹ Ti ỳemm̀è do d̀o nwèè ỳo d̄et̄e Isidaȳer̄ibe! Ȳie nwe diȳie t̄āān̄ni ǹè d̀e d̀ò m̀e. ²² K̀e ti k̀o benitip̄ob̀è mab̀e p̄ike c̄ute ke k̄ote kuf̄ōti ke w̄eten̄i ke n̄ak̀e k̀e d̀e ti di, ²³ ke ỳe mb̀èè í ò ȳā ke ȳā Kuyie nt̄ōr̀e, k̀e ỳe b̀e n̄ak̀e ke t̄u ò ȳānt̀e. ²⁴ K̀e ti k̄obe mab̀e k̄ote kuf̄ōti ke s̄s̄ nd̀e d̀o benitip̄ob̀è do t̄i n̄ak̀em̀e, b̀e me nȳi ò ȳā.

²⁵ K̀e Yesu d̀: D̄indi benit̄ib̀e b̀èè d̄ont̀e meỳemm̀e ke í c̄ā di bo nt̄ām̀e Kuyie mp̄āān̄āānt̄i n̄āāmb̀e n̄ak̀e t̄i. ²⁶ Kirisi do í d̀o nk̀ef̄ēūt̀e mèe bot̄i ke n̄e na k̀e d̄eukà?

²⁷ K̀ed̄e k̀e b̀e n̄ak̀e Kuyie n̄n̄āānt̄i t̄i w̄ari M̄oȳiisi k̀o yep̄ate ǹe Kuyie mp̄āān̄āānt̄i n̄āāmb̀e k̄peye, k̀e b̀e n̄ak̀e tim̄ou t̄i w̄ari o k̄p̄ēi.

²⁸ B̀e t̄ōnn̄e dii m̀ǹǹni b̀e k̀ori t̀èè eit̀e k̀e Yesu d̄ò k̀end̀o nh̄o p̄enk̀e. ²⁹ K̀e b̀èè yete ke d̀: Ȳou k̀e t̄i ȳie nk̀e diȳie d̄emmu, k̀e keȳenk̀e bīiri.

K̀o ȳie nk̀e b̀e ta k̀eb̄at̀e. ³⁰ B̀e ỳo di dii m̀ǹǹni k̀o t̄uót̀e p̄ḕe, k̀es̄ante Kuyie, nk̀o w̄er̄i k̀e b̀e dūo. ³¹ D̄e m̀ǹǹni k̀e d̀e b̀e wenke, k̀e b̀e ò b̄ant̀e ke n̄e ò m̄ont̀o. ³² K̀e n̄ n̄āā mb̄em̄āā ke t̄u: D̀e do í d̀o muh̄āā mm̄am̄u c̄ú n̄ti mīeke ò ti n̄āānn̄e dii m̀ǹǹni kuce ke ti benk̄u Kuyie n̄n̄āānt̄ā?

³³ Kè bèe pànkεε íté kέwετε Sedisadεmmu kénsó nYesu tancóumbè τειπίτè nè omáà nè betóbè kè bè tikú. ³⁴ Kè bèe bè nàké ke dò: Mómμuω ti Yiè nyántému ke benke omáà Simω.

³⁵ Ké bè nàkénè tii dòò bè kèrí dii mòmni nè bè ò bantémè ò wéú dii mòmni pée.

Yesu benkemè omáà o tancóumbè

(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Isāa 20:19-23 nè Yesu Tōrè 1:6-8)

³⁶ Bè kpaá ke me nnáá nkè Yesu cómmóω be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè!

³⁷ Kè kufōwaa mbè pī nkè be yèmmè ndò ndibòò mari ndi. ³⁸ Kè Yesu be beke ke dò: Di kōmbùòti duonè ba? Dè dòmmε kè di í tá ke dò mmí nwe? ³⁹ Wénténè n nou nè n naàcèi, mínwe m mómμuω, n káákénè kέyà, dibòò mari í mōke tikōnti di me nwúo nkè m mōke ti.

⁴⁰ Ò béi mmεmme ké bè benke o nou nè o naàcèi. ⁴¹ Kè diwèi bè pī mbè né mu mbaa í ntá ke dò nweñwe, kòo bè beke ke dò: Di í mōke dèmarè kè n diáà?

⁴² Kè bèe ò duó ndiyīnkèè dii ãũ. ⁴³ Kòo di coute kécááké be ìikè. ⁴⁴ Kédeè ké bè nàké ke dò: N sòò ti ndi náá, n kpaá di bonè dii mòmni ke tú: Tii wāri n kpéi Mōyiisi páte mieke nè Kuyie mpāānāantì náam̀bè kó yepáte mieke nè yesāā nkpeye mieke ti dò nkédòòmu.

⁴⁵ Mεmme kòo bè duó mmeciì nkè bè bo banténè tii wāri, ⁴⁶ ké bè nàké ke dò: Tì wārimu ke tú Kirisi dò nkéféütému, kè bèe ò kùω, kòo yánté diyie tāānni yiè. ⁴⁷ Kè Kuyie nnāantìi náké kέketénè Sedisadεmmu nè ibotí imou miekoo. Kè benitibèe banté be yei nkéceete kè Kuyie mbè cīé. ⁴⁸ Di dè yamu ke dò nkénáké di yà dè. ⁴⁹ Né nkpaánè die nSedisadεmmu kè n di duó nkéīnkè kó muwērimú n cice yē nhò yóo di duó mmù.

Yesu dèkemè keīnkè

(Wénté Mariki 16:19-20 nè Yesu Tōrè 1:9-11)

⁵⁰ Kè Yesu deè ké bè kōtenè Betannii bíékè, kέyoute o nou be īnkè ké bè pā mesàà. ⁵¹ Ò bè pāā ndi mòmni mesàà nkéité kéndèèti keīnkè. ⁵² Kè bèe nínkú, kóò sāntε kéité nè kuyēnaatí kέwετε Sedisadεmmu, ⁵³ kémbō Kuyie ncīētè sáà ke sánti Kuyie.

Isāā wārimè Tináaṅsààti Di mpátíri tɔ tii náaṅti

Yesu tancóumbè tepíítè nè bedébé kóò mǎu bè tu wè Isāā Sebedee kó debire. Weè Isāā weè wāri Tináaṅsààti kó dipátíri kòo náaṅti yuu tú: Benìtibèe banté ke dò nYesu weè tu Kírisi Kuyie mBire. Kè bèè dè yie mbèe pété mufòmmu mùu bo sǎà. Isāā weè mǎa nàké ke ìkú Yesu kó yetannò ò do náá nyè ke tú: Míi tu timómmonti ke tú kuce nè mufòmmu. Isāā nàkému o pátíri miéke tidietí Yesu dǎò tì, deè benkú Yesu túmè Kuyie mBire. De kó dipátíri dii nàké ke bàte meborime mamè tináaṅsààti kó yepáte teyè í nàkéme. Kéndònnè mupotúdòmù mùu do ānné Kanaa, Nikodemmu kàtemè kèyà Yesu, Sammarii kóo nitipòkù nè Yesu be kó tináaṅti, bè peité wèè nìti kòò tu kuyūḍnkù o kó tináaṅti.

Di mpátíri náaṅti duó ke dòmmè

1. Bè tu wè tináaṅti ò tùótémè tinitikḍnti 1:1-14
2. Isāā-Batiisi nàkéme Kuyie mBire kpéi 1:15-34
3. Kuyie mBire benkemè de wērimú 1:35-12:50
4. Kuyie mBire benkemè dè dómè benìtibè nè de tōmmú miéke 13-17
5. Kuyie mBire duómmè demǎa kè bè dè kùu 18-19
6. Kuyie mBire yǎntémè kébenke demǎa 20-21.

Bè tu wè Tináaṅti weè tu kuwenniku

¹ Kuyie nyóó dǎò kutenkù bè tu wè Tináaṅti kòò bomu, ke bonè Kuyie nke tú Kuyie. ² Bè tu wè Tináaṅti ò do bonèmu Kuyie nkù yóó dǎò dii mōnni kutenkù. ³ Kuyie nwe ndònnè dèè kó dimǎa bo demǎu, demarè í dǎò kòò kpa. ⁴ Mufòmmu do bo weè miéke, kè de kó mufòmmu tú kuwenniku ke mí benìtibè. ⁵ Kuwenniku mímu dibiiṅnì miéke bá dibiiṅnì í na ke kù dǎtínnè. ⁶ Kuyie ntōnnímu onìti mǎu kòo yetíri tu Isāā, ⁷ kòò kàtení, ke nàké benìtibè kuwenniku kpéi kè dè bo yie nkè bèe keè kèntá kuwenniku. ⁸ Isāā do í tú o mómumu nkuwenniku, ò do kàtení ke bo nàké kuwenniku kpéi nke. ⁹ De kó kuwenniku kuù mǎa do tú kuwenniku mómmonku, kùu kàtení kutenkù ke mí benìtibè bemǎu.

¹⁰ Bè tu wè Tináaṅti ò do bomu kutenkù, Kuyie nwe ndònnè kutenkù, kutenkù me nyí ò banté. ¹¹ Ò kàtenímu o nìtibè borè, bá bè í ò cǎuté. ¹² Bèè me nhò cǎuté koò tá, ò bè duómmu muwērimú kè bè naá nKuyie nkó ibí. ¹³ Kuyie nyí bè peité onìti peímè kù bè duó mmufòmmu pǎmmù mmu.

¹⁴ Bè tu wè Tináaṅti weè náá nhonìti ke kàtení ti borè ke tǎni mesǎa nnè timómmonti, kè ti yà o kpeti o cice Kuyie nhò duó nti

wenwe wèè bo omáà. ¹⁵ Isāā do náá nweè kpéí nke tú: Ntenè, n di náá nke tú wèè n tūnní, ò n kpeñnìnèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo.

¹⁶ Weè ti duó ndemou, ke ti duó mmesàà mmebotí mebotí. ¹⁷ Mòyiisi weè ti nàké Kuyie nkó ikuú kè Yesu ti tóní Kuyie nkó mesàà nnè timómman̄ti. ¹⁸ Òmòu í yà Kuyie, ku Birè dèè bo demáà, ke kù bonè dèè te kè ti kù yíťé.

Isāā-Batiisi kó mutāmmú

(Wénté Matie 3:1-12 nè Mariki 1:1-8 nè Duku 3:1-18)

¹⁹ Ntenè Sedisademmu ei kó bekótibè do tōnní ikuú niùbè nè Defiibe Isāā borè, kè bèè beke Isāā ò tú wè, kòo bè tēñné tì. ²⁰ Ò do í bè sònne, ò do bè nàkèmu mpáíí ke dò: Míí í tú Kirisi. ²¹ Kè bè dò: A tú we náke? A tú Edii òwea? Kòò dò: N yí tú Edii. Kè bè dò: A tú Kuyie mpāānāan̄ti náan̄to òwea? Kòò dò: Ɔ. ²² De mōnni kè bè dò: A né tú we? Ti nàké kè ti kò nkénáké bèè ti tōnní. ²³ Kè Isāā bè nàké ke dò: Kuyie mpāānāan̄ti náan̄to Esaii do náá mmú kpéí nke tú: On̄ti mōu kó metammè péú dikpāà miēke ke tú: Tūntenè ti Yiè nkó kuce.

²⁴ Bè do tōnní bè Isāā borè bè do tú Fadisīēbe mbe. ²⁵ Kè bèè wēte kóò beke ke dò: Kàa í tú Kirisi, a me nyí tú Edii, a me nyí tú Kuyie mpāānāan̄ti náan̄to, dè né dōmme kàa āā bàtēmmù? ²⁶ Kè Isāā bè tēñné ke dò: Mí ndi āā bàtēmmù nè menie mme, òmòu né bomu di cuokè di mu nyí yé wè. ²⁷ Ò n tūnnímu m me nyí tūòke m bo ūtémè o neùti kó mutāá.

²⁸ Demou memme dè do dōori Betannii nwe Suditēē kó kukò nyāà Isāā do āā dè bàtēmmù.

Isāā-Batiisi nàkémè Yesu kpéí

²⁹ Kè dèè wenté kè Isāā yà Yesu kòò kèríní kòò béi nke dò: Ntenè Kuyie mpehii dii dèi benitibè kó meyei. ³⁰ N di náá nweè kpéí nke ke tú wèè n tūnní, ò n deunèmu, ò do yó mbo kè m mu nyí bo. ³¹ M mómmuō n do í ò yé. N né kōtení ke āā benitibè bàtēmmù nè menie mme kè dè bo yie nkè Isidayeēribēe ò banté.

³² Kè Isāā béi nho kpéí nke dò: N yà Muyaánsààmù cùténí mēmmē keñkè ke dōnnè dikpetinónkperi ke cōm̄mú o ñnkè. ³³ Nh 5̄5 í nhò yé Kuyie nkùu n tōnní kè nh āā bàtēmmù nè menie, kuù n nàké ke tú kè n yà kè Muyaánsààmù cùténí wèè ñnkè, weè yóò nhāā bàtēmmù nè Muyaánsààmù. ³⁴ N de nyà ke náá nke tú ò tu Kuyie mBire.

Yesu yumè o tancòumbè kètìbè

³⁵ Kè dèè wenté, kè Isāā wētení ò wee borè nè o tancòumbè bèdébè. ³⁶ Kè Yesu mpēnké kòo ò yà ke dò: Ntenè Kuyie mpehii.

³⁷ Kòo tancòumbè bedéē keè ò béi ntì, kētūnne Yesu. ³⁸ Kè Yesu wēēte kényà bè ò tūmmè ké bè beke ke dò: Di wanti ba? Kè bè dò: Okòtì, yé a ā dè? ³⁹ Kòò dò: Kōtení kè di bo yà nh ā dè.

Kè bèe kote kèyà ò ã dè, ké nhò bonè de kó diyìè. Dè do ś ntewebiètè puotì mènàà ndi kuyuoku.

⁴⁰ Simᵋᵋ Pìeri nantè Àntidee, weè do tú bèè do kèè Isāā béimmè kètũnne Yesu be kòò mᵋᵋ. ⁴¹ Kè Àntidee máánè o kóo kótì Simᵋᵋ kòò nàké ke dᵋ: Tì yàmu Kirisi, Kuyie ntāātè wè,

⁴² kòò niité Yesu borè kè Yesu nhò wùó nkébéi nke dᵋ: A tú Simᵋᵋ nwe Sonaasi kó debire, di mmònni bè bo nda yu ke tú Sefaasi, dèè tu: Ditāri.

Yesu yumè Fidipu nè Natannayēeri

⁴³ Kè dèe wenté kè Yesu nkᵋri Kadidee kéconè Fidipu kòò nàké ke dᵋ: N tũnne.

⁴⁴ Fidipu do tú Betisaidaa èi kou nwe, bè peité dè Àntidee nè Pìeri. ⁴⁵ Kè Fidipuu máánè Natannayēeri kòò nàké ke dᵋ: Tì yàmu Mᵋyiisi nè Kuyie mpāānāānti náāmbè bè nàké wèè kpéi, Yesu Nansareti kou Sosefu kó debire.

⁴⁶ Kè Natannayēerii ò beke ke dᵋ: Dèmarè sààrè bo na kèyènni Nansareti miēkaà? Kè Fidipuu ò tēnné ke dᵋ: Kᵋtení kèyà.

⁴⁷ Kè Yesu yà Natannayēeri kòò kèrini kòo béi nke dᵋ: Isidayēeri mómmuᵋ ntú yie, ò í mᵋke siyāābisí. ⁴⁸ Kè Natannayēerii ò beke ke dᵋ: A n yīté de? Kè Yesu dᵋ: N do da yàmu a kari dii mᵋnni diteyuu, kè Fidipu mu nyí da yu. ⁴⁹ Kè Natannayēeri dᵋ: Okóti, a tú Kuyie mBire nde, Isidayēeribe kóo kpààti. ⁵⁰ Kè Yesu dᵋ: N da nàké mèè kpéi nke tú n da yà, a kari dii mᵋnni diteyuu, dèè te kàa tá a bo yà dèmarè dièrè dèè pēēté diè. ⁵¹ Mómmuᵋ nwe n di náāmmè di bo yà tiweti kpetémè kè Kuyie ntᵋrè dèkù ke cuutini Onitibire ìnkè.

2

Yesu dᵋò tii dieti ketiti

¹ Kè dè mmᵋke yewe yētāāti kè mupotúòmù bannii ānné Kanaa, Kadidee kó kutempē nkè Yesu yᵋ ndè bo. ² Kè bè múnkēe yú Yesu nè o tancòumbè de kó mupotúòmù banni. ³ Kè menàà ndeè kè Yesu yᵋ ò nàké ke dᵋ: Menàà ñdónté. ⁴ Kè Yesu ò nàké ke dᵋ: N yᵋ, fᵋᵋ bá n nàké n dò nké dᵋò tì! M mᵋnni mu nyí tūàke.

⁵ Kòo yᵋ nàké betᵋmbè ke dᵋ: Kòò di nàké tì, di tì dᵋò timᵋu.

⁶ Ke ś nsicee dè bo sikuᵋ, bè maánè sì yetārè, Sifube do ᵋᵋ uté sì menie nkéhóúnè bemáà kébántè Kuyie. Bá tē, tē do bo mbo dítiribè tekòutè (100). ⁷ Kè Yesu nàké betᵋmbè ke dᵋ: Píennè sicèe sii mmenie.

Kè bèe sì píe nfèi fèi. ⁸ Kòò dᵋ: Yēnténè di mmònni kédúó nwèè ni dibanni kó mutᵋmmú.

Kè bèe ò duó. ⁹ Kòo yááké menie mmèè naá mmenàà, nhò í mbanté de kó menàà nyènni dè, kè betᵋmbè bie me nyé ke yé beè dómè de kó menie. ¹⁰ Wèè ni dibanni kòo yú wèè tóu o pokù kòò nàké ke dᵋ: Betᵋbè ᵋᵋ keté kótóti menàà mmèè naati

mèmmè kè benitibè muó nke deè bè né totí mèè í naati mesàà nkè f̄́ ndèntenè menatimè!

¹¹ De kó tidièti Yesu dḡò tì Kanaa, Kadidee kó kutempē mmiēke, tii tú tiketiti, ò dḡò tì, ke benke ò kpeñnimè, kòo tancòumbè dakee nhò tá.

¹² De kó dif̄́nkúò kè Yesu kḡte Kapennaummu nè o yḡ nè o neí nè o tancòumbè ke dḡ yewe sàmḡó.

Yesu do bètimè bepotambè Kuyie nc̄ētè miēke

(Wénté Matie 21:12-13 nè Mariki 11:15-17 nè Duku 19:45-46)

¹³ Sifube kó dibanni bè tu di diyentébanni kè dii tḡnní kè Yesu kḡte Sedisademmu, ¹⁴ k̄yà benitibè kè bè fiiti inàake nè ipe nè sinónkpeé Kuyie nc̄ētè kó kudànkú miēke nè bedíticeetibè kè bè kàri tábùribè také. ¹⁵ Kòo dḡò kuhḡ didàù, kè bè bèti bemḡu nè be nàake nè be pe ke díe bedíticeetibè dííí k̄ebuó mbe tábùribè, ¹⁶ kénáké bèè fiiti sinónkpeé ke dḡ: Túóténè di terè k̄yé, di báá dḡò n cice c̄ētè kupotaá nkpete.

¹⁷ Kòo tancòumbèe dentení tii w̄ari ke tú: NYiè nKuyie n dḡmu a c̄ētè kè dè n tuò mmuháá nkḡme.

¹⁸ Kè Sifube ò beke ke dḡ: Dḡò tidièti mati kè tí banté ke dḡ nha m̄ake kuce ke bo na kédḡò a mè ndḡò dè.

¹⁹ Kè Yesu bè t̄nné ke dḡ: P̄ontenè Kuyie nc̄ētè kè n w̄ete k̄é tè maá yewe yètāāti miēke. ²⁰ Kè Sifube dḡ: Tínti maá Kuyie nc̄ētè tè yebie nsipísìnàà nè yèkuò kè f̄́ nné bo tè mmaá yewe yètāāti miēkaà?

²¹ Yesu do náá Kuyie nc̄ētè k̄péí nke ȳe nho mḡmmuo nwe. ²² Yesu yānté dii m̄nni kòo tancòumbèe dentení ò sòò tì béimmè, k̄yie nKuyie nnáañti tii w̄ari, nè Yesu nàké tì.

Yesu yémè tii bo oniti yèmmè miēke

²³ Yesu bo dii m̄nni Sedisademmu diyentébanni kè benitibè péuu yà ò dḡḡri tii dièti k̄é nhò tá. ²⁴ Yesu me nyí mbè tá ke yé ò yémè be yèmmè bemḡu. ²⁵ Dè do í dḡ mbèe ò nàké oniti dḡmmè, ò do yému nè omáá tii bo oniti yèmmè miēke.

3

Yesu nàké tì Nikodemmu

¹ Oniti mḡu weè do bo Fadis̄ēbe kó fenafe miēke, kòo yetirì tu Nikodemmu, kòo tu Sifube kóò kótì. ² Kòo kḡte keyènkè makè Yesu borè k̄béi nke dḡ: Okótì, ti yému ke dḡ nKuyie nkuù da tḡnní kàa bo ti nàké ku náañti, ke yé òmḡu báá namè kédḡò a mè ndḡḡri tii dièti kè Kuyie nyí ò bonè. ³ Kè Yesu ò nàké ke dḡ: N yóó da nàké timḡmm̄nti nti, kè bè í peité oniti mepammè ò báá na k̄yà Kuyie nkpaàtiyuu. ⁴ Kè Nikodemmu dḡ: Bè bo ȳime k̄éw̄ete k̄epéité onitikótì? Ò bo na k̄éw̄ete k̄éta o yḡ p̄outi

kè bèè ò peitáá? ⁵ Kè Yesu ò tēnné ke dò: Timóm̄m̄nti nti n da nàkémè, kè bè í peité onìti nè menie nnè Muyaánsààmù ò báá na kéta Kuyie nkprààtiyuu miéke. ⁶ Onìti peité wè tu onìti nwe kè Muyaánsààmù peité wè tu Muyaánsààmù kou. ⁷ Dè báá da di n da nàkémè ke tú: Di dò mbè di peité mepàmmè. ⁸ Kuyaakù ò nfuuti kù dó kèè bíékè nkè, kàa yo kù nampúmè, a me nyí yé kù iténí dè yoo kù kàri kè. Muyaánsààmù peité wè o kperε me ndò. ⁹ Kè Nikodemmu dò: Dè yóó yíme kédòò? ¹⁰ Kè Yesu dò: F́s nwèè tu Isidayεeribe miéke ikuó wāābè kóo kóti a í tì yéá? ¹¹ N da náá mmóm̄muo nwe: Ti náá ti yé tì nti nè ti yà tì, di me nyí dó ké tì yie. ¹² Kè n di náá kutenkù kpeti kè di í tá, di bo yíme kéntá n di náá ndiì m̀nni keĩnkè kpeti? ¹³ Òm̀ou í dèke keĩnkè kè dè í tú Onìtibire, dèè cùténí keĩnkè. ¹⁴ M̀oyiisi do cònné mèè botí femátìwààfè dikpráa miéke, mèè botí nku bè yóó baakémè Onìtibire kudóú kécónné. ¹⁵ De m̀nni bèè ò tá kè bè mm̀ke mufòm̄mu mùù bo sáá. ¹⁶ Ke yé Kuyie mm̀enke d̀kemè kutenkù, ke duənní ku Bire dèè bo demáa, kè bèè dè tá bè báá kú, bè mm̀ke mufòm̄mu mùù bo sáa. ¹⁷ Kuyie nyí duənní ku Bire kè dè bo bekénè kutenkù, kù dè duənní kè dè bo kù dεetému. ¹⁸ Wèè tá Kuyie mBire kù báá ò bekénè, wèè me nyí dè tá kù ò bekénè ke dèemu, ke yé ò yetemè Kuyie mBire dèè bo demáa. ¹⁹ Nte Kuyie mbeénti tú tì: Kuwenniku kàtenímu kutenkù kè benìtibè d̀ke dibìnni kè dè pēēté kuwenniku, ke yé be d̀òrimè tumè meyeime. ²⁰ Wèè d̀òri meyei nhò í dó kuwenniku, ò ò mbo dibìnni miéke nke, ò d̀òri mèè yei nyàa bo feitè mèè kpéí. ²¹ Wèè me nd̀òri dèè wenni ò ò mbo kuwenniku miéke nke kè benìtibè bo yà ò d̀òrimè Kuyie ndò dè.

Yesu nè Isāā-Batiisi

²² Yesu nè o tancóumbè kè bèè kote Sudee kó kutempē nke dò yewe sám̀pó kòo āā benìtibè bàtém̄m̀. ²³ De m̀nni kè benìtibè péu nkəriní Isāā borè kòò bè āā bàtém̄m̀ Enə, Sadimmu také, ke yé menie ndè sūmè. ²⁴ (De m̀nni kè bè mu nyí kpetínné Isāā.)

²⁵ Sifu m̀ou nè Isāā-Batiisi tancóumbè kè bè nnei Isāā āā wèè bàtém̄m̀ kpéí. ²⁶ Kè bèè kote kénáké Isāā ke dò: Okóti, nè wè di sòò bo Suditēē kó nyàa, a sòò náá nwèè kpéí, wèè āā bàtém̄m̀ kè benìtibè bem̄ou k̀ri o borè. ²⁷ Kè Isāā bè tēnné ke dò: Onìti m̀ke dè Kuyie nkuu dè nhò duó. ²⁸ N sòò di nàkému weti weti ke dò: M̀í í tú Kirisi, Kuyie ntāāté wè, n niiténí ke bo náké o kpéí nke. ²⁹ Onìti ò ntóú o pokú kòo népo còrím̀ú ke yo o tammè kè dè ò naati mèè botí, n kperε me ndo. ³⁰ Ò dò nkéndéúkúmu kè n kékú.

Keĩnkè kou nè ketenkè kou de kó tináaanti

³¹ Wèè bonní keĩnkè weè baké demou, wèè bo ketenkè kòò tu ketenkè kou, ke náá nketenkè kó tináañti. Wèè bonní keĩnkè weè baké demou. ³² Ke náá nhò kèè tì nè ò yà dè Kuyie mborè, òmòu me nyí tì yie. ³³ Wèè tì yie nhò bantému ke dò nKuyie ntú timómmanti kaku nku. ³⁴ Kuyie ntōnní wè weè náá nku kpɛti ke yé Muyaánsààmù ò piékémè ke í m̀ake kum̀anku. ³⁵ Kuyie ndómu ku Bire, ke dè duó ndemou kè dè baké. ³⁶ Wèè tá Kuyie mBire ò m̀akemu mufòmmu mùù bo sáà, kè wèè í tá Kuyie mBire ò báá mù pèté, Kuyie mmieke bo nhò còú.

4

Yesu nè Sammarii kóo nitipòkù

¹ Kè Fadisĩ̀be keè Yesu m̀ò̀temè benitibè kè bè sũ̀nè Isāā kabe kòò bè ãà batémmù. ² Weti weti, Yesu do í ãnné òmòu batémmù, ò tancòumbè beè do ãà batémmù. ³ Yesu kèè dii m̀onni bè náantemè o kpéi nkéíté Sudee kénkə̀ri Kadidee, ⁴ kè dè ndò nwèe yé Sammarii.

⁵ Kòo tuəke Sammarii kó diheì mari, bè tú di Sisaa, kè di t̀akénè Sakəbu do duó nkùù paku o bire Sosefu. ⁶ Kè Sakəbu do keú t̀èè binte dè bo. Ke s̀ó ndiyiè còmmú yeyə kè Yesu əu kékaroo tebinte také.

⁷ Kè Sammarii kóo nitipòkù m̀ouu kətení ke bo dó menie, kè Yesu d̀ò: M pã menie nkè n yà. ⁸ (Dè do s̀ó nho tancòumbè ta diheì ndi ke bo donté mudì.) ⁹ Kè d̀èè di de kóò nitipòkù kòò d̀ò: Dè yĩme f̀ó nSifu kàa m m̀óú menie mí nSammarii kou ke bo yà? (Sifube í naatinè Sammarii kabe.) ¹⁰ Kè Yesu ò t̀ènné ke d̀ò: Kàa do nyé Kuyie mpã ndè, ke yé wèè da m̀óú menie ke bo yà, f̀s̀ò na nhò m̀ə kòo da pã menie mmèè duò mmufòmmu. ¹¹ Kòo nitipòkù ò t̀ènné ke d̀ò: Okóti, a í m̀ake dihənni kè tebinte cũmpúri, a bo yĩme kéninte menie? ¹² A yèmmè do nha deunèmu ti yàari Sakəbu wèè do yə nde kó tebinte kó menie nnè o bí nè o wũ̀s ke ku ke t̀è nti yóunàà? ¹³ Kè Yesu ò t̀ènné ke d̀ò: Wèè bo yà menie mmie sinéyẽĩ wəti ke bo ò pĩ́mu. ¹⁴ Wèè me mbo yà menie nh ò pã̀mè sinéyẽĩ t̀énke báá ò pĩ, mè bo náa ntebinte kémpũ̀è nho mieke, kòo duò mmufòmmu mùù bo sáà. ¹⁵ Kòo nitipòkùu béi nke d̀ò: Okóti m pã de kó menie kè sinéyẽĩ t̀énke bá m pĩ kè n wətení die mmudúò. ¹⁶ Kè Yesu d̀ò: Kəte ke yúní a d̀ò. ¹⁷ Kòo nitipòkùu ò t̀ènné ke d̀ò: N yí m̀ake n d̀ò. Kè Yesu d̀ò: A naatimu a me ntúmè a í m̀ake a d̀ò. ¹⁸ A béi mómmuə nwe, ke yé a yenkemè benitidaabè bè̀nùmmù, kàa mè mbo wè yie nyí tú a d̀ò. ¹⁹ Kòo nitipòkùu béi nke d̀ò: Okóti, m bantému, a tú Kuyie mpã̀nàañti náañtò nwe. ²⁰ Tinti Sammarii kabe ti yembè ð mbáá nKuyie ndi ntāri ĩnkè nke. Kè d̀indi Sifube kè di tú

Sedisadεmmu nwe ti dò nké nkù bàámmè. ²¹ Kè Yesu ò tḗnné ke dò: Onitipòkù fṣ, a nyé ke tú de mōnni kpaanímu kè bè tḗnke í yó mbáá nKuyie di ntārì ñnkè nè Sedisadεmmu. ²² Díndi Sammarii kabe di í yé di báá mmù, tínti Sifube ti yému ti báá mmù, ke yé medeetímè bonnìmmè Sifube borè nde. ²³ De mōnni duunnímu ke tũòkení, bèè tũ nKuyie nnè timómmṁnti kè bè bo nkù báá nnè timómmṁnti nè Muyaánsààmù, Kuyie ndó muù báammu botí. ²⁴ Kuyie ntú muyaá mmu, bèè kù báá mbè do nké nkù báá nnè timómmṁnti nti, nè Muyaánsààmù. ²⁵ Kòo nitipòkù ò nàké ke dò: N yému ke dò nKirisí Kuyie ntāāté wè kòriní, ò bo kōtení dìi mōnni ò bo ti náké demou. ²⁶ Kè Yesu dò: Mí nwèè da náánnè, mī ò tú.

²⁷ De mōnni kòo tancòumbè wētēní, ke nsó mbè nàá, kè dèe bè di, bè me nyí ndáátí ke beke onitipòkù wanti mù yoo Yesu ò náánnè mùù kpéí.

²⁸ Kòo nitipòkù yóu o dúù deborè kéwēte dihei kénáké ke dò: ²⁹ Kōtēnní kényà wèè n nàké n dṁò dèè kó dimàà, Kirisí bo nní nwe.

³⁰ Kè benitibèe íténi kékōtení Yesu borè.

³¹ Ke nsó kòo tancòumbè ò bàá nke tú: Okóti, a báá dià? ³² Kòo bè nàké ke dò: N kó mudii di í mù yé.

³³ Kòo tancòumbè mbékú betabè ke tú: Òmòu wèè sàà ò duó nkòò dià?

³⁴ Kè Yesu bè nàké ke dò: N kó mudii tú m bo dṁòmè wèè n tōnní ò dó dé, kédeè mutōmmù ò n duó mmù. ³⁵ Díndi tú betāābè kpaá bènàà kè tidiiti bi, mi nné di náámmu ke tú: Wéntēne depaa tidiiti bimu ke baa mukōũ. ³⁶ Wèè kōũ tidiiti ò mōkemu o kó tiyeti, ke tíkí tidiiti mufōmmu mùù bo sáà mu kpéí. Wèè buṁti nè wèè kōũ be wèè dimáà ndi. ³⁷ Kè dè dò mmeemme tii nááñti tú yie mbuṁti kòo tōũ kōũ, tì tú timómmṁnti nti. ³⁸ N di tō nké di kōũ tii diiti dī í ti kùúti, betabè beè tì kùúti ke di dei.

³⁹ Kè Sammarii kabe péuu yie nYesu, onitipòkù bè nàké mèè kpéí nke tú: Ò n nàkému n dṁò dèè kó dimàà. ⁴⁰ Kè bèe kōtení Yesu borè kóò bántè ke dò wè nkpaá, kòo yie nkénkpaá ke dò yewe yèdéè. ⁴¹ Kè kusūkùu keè ò bè nàà ntì kényie nké nhò tá, ⁴² kénáké onitipòkù ke dò: De í tú a ti nàké tì, tii te kè ti yie koò tá. Ti mōmmṁmbe ti kèèmu ò náámmè ke banté ke dò nhò tu kutenkù kumou kó Odeetiwè.

*Yesu miékunnemè onitidiwè biré
(Wénté Duku 7:1-10, 17:5)*

⁴³ Yewe yèdéè kó difōnkùò kè Yesu íté kénkōri Kadidee. ⁴⁴ Bá nè ò do me mbéimmè ke dò: Bè ã ñ ndé Kuyie mpāānāñti nááñtò mōu o eì miēke. ⁴⁵ Ò tũòkoo dìi mōnni Kadidee kè bèe ò cōuté mesàà, ke yé bè do kōtemè diyentébanni Sedisadεmmu kényà ò dṁò dè.

46 Kè Yesu íté kékote Kanaa ò do cèète dè menie nkè mèe naá mmenaà, ke sɔ̄ nhonitidiwè mɔ̀u dè bo ke yènní Kapennaummu, kòo birɛ mɔ̄. 47 Kòo keè kè bè tú Yesu iténí Sudee ke tùðkení Kadidee, kòo kote kòò bántè ke dɔ̀: M birɛ dɛè mɔ̄ nke duúnnè mukũũ, ti kò nkàa dè miékũnne. 48 Kè Yesu ò nàké ke dɔ̀: Kè n yí dòò tidiɛti nè mɛdɔ̀ðrìmè càmmè di ɔ̄ɔ í ntá! 49 Kè weè nitidiwè nhò báá nke tú: Okóti! Tí kò nkè m birɛ mu nyí kú. 50 Kè Yesu ò nàké ke dɔ̀: Kò! Nkàa birɛ miétému.

Kòo yie nYesu ò nàké ti kékété, 51 kénkũnti, kòo tɔ̀mbèè ò co kòò nàké ke dɔ̀: A birɛ miétému.

52 Kòo bè beke ke dɔ̀: Dè dè tɔ̀ũke ðmmònni? Kè bèè ò nàké ke dɔ̀: Ò weè miétému tɛwebiètè mèmáà mɔ̀nni.

53 Kè dɛbirɛ cicee banté ke dɔ̀ Yesu weè ò nàké dii mɔ̀nni ndi ke dɔ̀: A birɛ miétému. Wenwe nè o cɛ̀tè kɔ̀be kè bèè yie nkéntá Yesu.

54 Yesu do yíe kédòò tii diɛti dɛ́rɛnti ò iténí dii mɔ̀nni Sudee ke wètení Kadidee.

5

Yesu miékũnnemè wèè mɔ̄ nyɛbie nsipísitàati nè yèni

1 Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Sifubɛɛ ãnnè dibanni mari Sedisadɛmmu kè Yesu kote. 2 Kè dibòri mari bo kè bè di tu Ipe kó dibòri, kè kubinku makù dè bo kè bè kù yu nè ebedee ke tú Betesitaa, kè bè kù cèète tifiiti tìnùmmù. 3 Kè bɛmuɔ̀mbe péu duó ti miɛke, tiyũ̀nti, nè yekpɛ̀ nè tihùuti. [Bè do ɔ̄ mbaa menie mbo nampɛmè mme, 4 ke yé Kuyie ntɔ̀nni mari do ɔ̄ cúténimè kénampɛ menie nkòo muɔ̀nti wèè niitè ke ta, wèè miété, bá kòo mɔ̄ mmù mɔ̀mmú botí.] 5 Kòo niti mɔ̀u dè bo ke mɔ̄ nke tùðke yɛbie nsipísitàati nè yèni. 6 Kè Yesu ò yà kòò duó, kòo banté ò dè bomè kè dè mɔ̀nte, kòò beke ke dɔ̀: A dɔ̀ kɛmiɛtáa? 7 Kòo muɔ̀ntii ò tɛ́nné ke dɔ̀: Okóti n yí mɔ̀ke òmɔ̀u wèè bo n tanné kubinku miɛke, kè menie nnampɛ kè nh àri ke bo ta otɔ̀u weè ɔ̄ niitè kɛta. 8 Kè Yesu ò nàké ke dɔ̀: Ítè! Túóté a mièkù kékété.

9 Dɛndɛ bàmbà nkòò miété kétúóté o mièkù kékété.

Dè do tú tɛom̀pùtè yiè ndi. 10 Kè Sifubɛɛ ò nàké ke dɔ̀: Dè cimɔ̀ a bo ntɔ̀mè a mièkù tɛom̀pùtè yiè. 11 Kòo bè tɛ́nné ke dɔ̀: Wèè m miékũnne, weè yè n túóté m mièkù kékété. 12 Kè bèè ò beke ke dɔ̀: Weninwe wèè mɛ nyè?

13 Dɛ kóo niti mɛ ndo í yé wènwe, diɛ́nni dii do sũ kè Yesu taroo di miɛke.

14 Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Yesu ò yà Kuyie ncɛ̀tè miɛke kòò nàké ke dɔ̀: A mɛ mmiétémè a tɛ́nke báá dɔ̀ò meyei, dɛdierè yàà bo da tuðkení.

15 Kè dɛ kóo niti kote kénáké Sifubɛ ke dɔ̀: Yesu weè m miékũnne. 16 Dɛ mɔ̀nni kè Sifubɛ nkpannè Yesu wè ò miékũnne

41 N yí wanti benìtibè nni nsāntí. 42 N di yēmu, kè di í dó Kuyie. 43 N cice weè n tōnní bá di í n cōuté, kòò tōu mōu kōtēni nè omāà di bo ò cōuté. 44 Di bo yīme kēntā, dīndi bèè wanti ditōbè kó yēsāā, ke í wanti Kuyie nkuu māà di sante. 45 Di yēmmè bá ndo mmū yóó di sei nKuyie mborè, Mōyiisi di yie nwèe kpēti weè yóó di sei. 46 Kè di mēnke do nyiemmu Mōyiisi kpēti di na nyiemmu n kpēti, ke yé ò nākémè mū kpéi. 47 Di né í me nyiemmu Mōyiisi wāri ti, di bo yīme kēyie n kpēti.

6

Yesu duómme kè pēè sūū

(Wénté Matie 14:13-21 nè Mariki 6:30-44 nè Duku 9:10-17)

1 Kè Yesu sénté Kadidee kó menie mbè tu mè Tiberiyati me kó diyāà. 2 Kè benìtibè péu nhò tū mbè yà mēè kpéi kòò miēkūnko bēmuōmbe 3 kè Yesu deke ditāri kēnkari nè o tancōumbè. 4 Kè s̄ nSifube kó dibanni bè tu di diyentēbanni kè di duunní. 5 Kè Yesu yà ditīnni kè di kōriní o borè kòo beke Fidipu ke dō: Ti bo donté de mudii kè ditīnni dii ndi? 6 Ò do yēmu ò yóó dōòmè ke né beke Fidipu ke bo yà ò bo tēnné ti. 7 Kè Fidipuu ò tēnné ke dō: Bá kè ti donténè dibenni tōmmú díítí pēèbè, dè bá nsānnè bá wè ò bo pētémè tēwétitè.

8 Kè Yesu tancōumbè kóò mōu Āntidee, Simō Pieri nantēe ò nāké ke dō: 9 Dēdapūmbire marè mōke die mpēèbè bēnūmmū nè siyī sidési, dēnde né bo dōò ba kunitisūkū kuu? 10 Kè Yesu dō: Duōnnè kè bèe kari.

Ke s̄ ntimúti dè bo kè bèe karoo ti ĩnkè, bè do bo mbo sikōupísìnūmmū (5000). 11 Kè Yesu cōuté pēèbè kēsante Kuyie nké bè totí nè siyī bè dó mēè botí. 12 Bè di dii mōnni kēsānnè kè Yesu náké o tancōumbè ke dō: Tíinnè yewétiyè yèè kpaá, kè òimari báá feti.

13 Kè bèe yè tíi nkè yèe píe yemómumuyákè tepíitè nè yèdèè.

14 Kè bèe yà Yesu dōò dè ke dō: Onìti yie mmēnke tú Kuyie mpāānāanti náantò nwe, kù yē nwèe kōriní.

15 Kè Yesu ns̄ mbè dó kóò pī ntikpàti nè muwērímú, kēwēte kédeke ditāri o māà borè.

Yesu kètémè menie nyīnkè

(Wénté Matie 14:22-33 nè Mariki 6:45-52)

16 Kuyuoku mōnni kòo tancōumbèe kōte menie mborè, 17 kédeke kudabekū kēsenti Kapēnaummu biékè, ke s̄ ndè biite kè Yesu mu nyí wētēni be borè. 18 Kè kuyaakperikú makūu ité kēnfuuti ke íinko yēnéfīnfīrè. 19 Dè do bo ns̄ mbè tūðke cidómētīribè bēnūmmū yoo bèkuò, kēyà Yesu kòò kērōo menie

nyĩnkè ke bè tóóntoo kè kufōwaa mbè pī. ²⁰ Kè Yesu bè nàké ke dò: Mí nwe! Kufōwaa mbáa di pī.

²¹ Kè bè ndó kóò tùóténè kudabekù káyà bè pánke tùòkemè bè kòri kè.

Bèè do wanti Yesu pèè kpéí

²² Kè dèe wenté kè bèè kpaá menie nyáà bè wee ité dè, kè bèe dentení kudabekù wee dè bomè kumáà ndi, kè Yesu tancóumbèe kù ta kéíté bá ò í neí. ²³ De mǎnni kè tidabæeti matì bonní Tiberiyati kētuakení Yesu wee sǎnte dè Kuyie mpèè kpéí kè bèe dè cááké. ²⁴ Benitibè banté dii mǎnni ke dò nYesu nè o tancóumbè bè í dè kpaá kéta de kó tidabæeti kékote Kapennaummu o wammù.

Yesu weè tu mudii mùu duò mmufòmmu

²⁵ Bè yà dii mǎnni Yesu kóo beke ke dò: Okóti, a tùòkení die òmmǎnni? ²⁶ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: N di náá mómumu nwe, di n wanti ke naati ke yé di wee cáákémè pèèbè kénsànnè, dè í tú di yà mèè kpéí n dǎori dè. ²⁷ Di bá mpī mmutǎmmú mudii mùu yóó cake mu kpéí, mpīnnè mùu í yóó cake mu kpéí, mùu yóó di duó mmufòmmu mùu bo sǎà. Onitibire dǎ ké mu ndi duó nke yé o cice Kuyie nhò cànnemè koò duó mmuwèrimú.

²⁸ Kè bèe ò beke ke dò: Ti dò nkédǎò ba ke pī nKuyie ntǎmmú? ²⁹ Kè Yesu bè tǎnné ke dò: Kuyie nkó mutǎmmú tú di bo ntámè kù tǎnni wè. ³⁰ Kè bèe ò beke ke dò: A bo na kédǎò ònti dieti kè ti yà ke né ntá, a bo na kédǎò òmmu tǎmmú! ³¹ Ti yembè do dimu mánni dikpáa mieke, kéndònnè tì wàrimè ke tú: Kù bè duó nkeĩnkè kó mudii kè bè di. ³² Kè Yesu bè tǎnné ke dò: N di náá mmómumu nwe, dè í tú Mǎyisi weè di duó keĩnkè kó mudii, n cice weè di duó keĩnkè kó mudii mómumu. ³³ Kuyie nduò mùu dii tú wèè cùténí keĩnkè ke duó mmufòmmu kutenkù. ³⁴ De mǎnni ke be dò: Okóti, níti duò nde kó mudii sǎà. ³⁵ Kè Yesu bè nàké ke dò: Míi tú mudii mùu duò mmufòmmu, wèè kòtení m borè dikònni ténke báa ò pī, wèè n tá sinéyèi ténke báa ò pī. ³⁶ M mè nti ndi nàké: Di n yàmù, di me nyí tá. ³⁷ N cice n duó mbè bəmou bè kàrinímu m borè, m me nyí yóó yete òmòu! ³⁸ Ke yé n cùténimè keĩnkè ke bo dǎò wèè n tǎnni ò dómè mme, dè í tú m mómumu n dómè. ³⁹ Wèè n tǎnni ò í dǎ n fétinne ò n duó mbè kóò mǎu, ò dǎ n duó nkè bèe yántému diyie sǎnni yiè. ⁴⁰ N cice dǎ bèè kó dimàà yà debire ke dè tá bè mmakemu mufòmmu mùu bo sǎà, kè dèe duó nkè bèe yánté diyie sǎnni yiè.

⁴¹ Kè dèe yonke Sifube Yesu yī mèè kpéí nhò tú mudii mùu cùténí keĩnkè. ⁴² Kè bè dò: Sosefu kó debire nde, kè ti yé o cice nè o yǎ, ò bo yīme kéna ke dò o cùténí keĩnkè.

43 Kè Yesu dò: Bá nhũntínè dimáà. 44 N cice wèè n tōnní, kòò í yũǎnní òmòù, ò báá na kékatení m borè, kè n duó nkòo yánté diyìè sǎnni yìè. 45 Kuyie mpāānāāntì nāām̀bè páte miēke tì wàri ke tú Kuyie mbo bè duó nyitié. Wèè kèè Cice tié nke ì yie nweè kòriní m borè. 46 Dè í tú n yē nhòmòù yà Cice Kuyie, wèè iténí Cice Kuyie mborè wèè kù yà. 47 N di náá mmóm̄mmuò nwe, wèè n tá ò màkemu mufòm̄mmu mùù bo sǎà. 48 M̀íú tú mudii mùù duò mmufòm̄mmu. 49 Di yembè do dimu mánni dikpáà miēke nè memme ke ku. 50 Mudii mùù cùténí kēĩnkè muù tú muu, wèè mù di ò báá kú. 51 M̀íú tú mudii mùù cùténí kēĩnkè ke duò mmufòm̄mmu. Kè wèè di de kó mudii ò yó nfòumu sǎà. N yóó pā mùù dii tú n kǎntì, n yóó mu mpā kè dèe yie nkè benitibè nfòu.

52 Ò b́ei mmemme, kè Sifube ñnèi bemaà mediè nke tú: Ò bo yĩme ke ti duó nho kǎntì kè ti cááké.

53 Kè Yesu bè nàké ke dò: N di náá mmóm̄mmuò nwe, kè di í cááké Onitibire kǎntì ke yà de yĩ ndi bá mmoke mufòm̄mmu. 54 Wèè cáà n kǎntì ke yō n yĩ wèè màke mufòm̄mmu mùù bo sǎà, kè n yóó duó nkòo yánté diyìè sǎnni yìè. 55 Ke yé n kǎntì tii túmè mudii móm̄mmu, kè n yĩ ntú meniè mmóm̄mmu. 56 Wèè cáà n kǎntì ke yō n yĩ wèè n taunè, kè nh ò taunè. 57 N cice wèè n tōnní ò fòumu sǎà, ke te kè n fòu. Mèè botí nku wèè cáà n kǎntì m bo ntemè kòò nfòu. 58 M̀íú tú mudii mùù cùténí kēĩnkè, mù í wēĩnè di yembè do di mù kékú. Wèè bo di de kó mudii ò bo nfòu sǎà.

59 Kapennaummu kó kutíintouku miēke nke Yesu do nàkémè de kó tináāntì.

Yesu tancòumbè mabè do ò yetemè

60 Bè kèè dii m̀nni Yesu b́immè de kó tináāntì kòo tancòumbè sũkùbè dò: De kó tináāntì yóumu, we mbo na ké tì yie.

61 Kè Yesu banté tì kàkénèmè o tancòumbè, ké bè beke ke dò: Tì di kàkénèmaà? 62 Dè né bo ndi dòmmè di bo yà dii m̀nni kè Onitibire deètì ò do bo kè nè dim̀nni? 63 Muyaánsààmù muù duò mmufòm̄mmu, tikǎntì í d̄ori d̄emarè, tináāntì n di nàké tì tú Muyaánsààmù mmu ke fòu. 64 Bè mabè di miēke me nyí tì tá. Yesu do yému nè dim̀nni bèè í ò tá, nè wèè yóó ò fité.

65 Kè Yesu yíé ḱebéi nke dò: Dè ḱpéi nte kè n di nàké ke tú òmòù í yóó na kékatení m borè kè n Cice í ò yũǎnní.

66 De m̀nni kòo tancòumbè besũkùbèè ò yóu bá bè t̄enke í nhò neínè. 67 Kè Yesu beke o tancòumbè tepítè nè bedé ke dò: Díndi í d́ó ḱeítáà? 68 Kè Sim̄o Pierii ò t̄éĩné ke dò: N Yìè nkè ti da yóu ti bo k̄te we mborè? F́s̄ò màke tináāntì tii duò mmufòm̄mmu mùù bo sǎà. 69 Tì t̄ámu ke banté ke dò nha tú wèè kpa m̄eyei, Kuyie

ntōnní wè. ⁷⁰ Kè Yesu bè nàké ke dò: Míi di tãáté diməu tɛpítè nè bèdébè, nè mɛmmɛ di miɛke kòò məu tu dibəò.

⁷¹ Ò do náá Sudaasi Siməə Isikadiyoti kó debire kpéi nke, o tancóumbè tɛpítè nè bèdébè kóò məu wèè yóó ò fité.

7

Yesu nei do íyie nho kpɛti

¹ Dɛ kó difɔ̀nkúò kè Yesu n̄cɛnti Kadidee kó kutempɛ mmiɛke, ò ínyie nke kɛtɛ Sudee, ke yé Sifubɛ do wantimè ke bo ò kùə. ² Kɛ s̄s̄ nSifubɛ kó dibanni bè tú di titouti kpɛri di tóónní. ³ Kòo nei ò nàké ke dò: Kɛtɛ Sudee kàa tancóumbè múnkɛe yà a dɔ̀ori dè. ⁴ Wèè dó bèè ò yíété ò ɔ̀ɔ́ í ndɔ̀ori dɛmarè disòrì, bɛnke a dɔ̀rimè kè bè da yà.

⁵ (Yesu nei múnkɛ do í ò tá.)

⁶ Kè Yesu bè nàké ke dò: M m̀nni mu nyí t̀òkɛ, d́ndi borè yem̀rè yeməu tú yesà̀yè nyɛ. ⁷ Kutenkù kəbɛ báá na ké ndi ní, bè n̄immu mí, ke yé m̀ bè nàámmè ke tú bɛ dɔ̀rimè í wenni. ⁸ Kɛtɛnè dibanni, mí m̀ mu nyí kəri, m̀ m̀nni mu nyí t̀òkɛ.

⁹ Ò bè nàké mɛmmɛ kédeè kénkpáá Kadidee.

Yesu do tièmmè Kuyie n̄c̄t̄è miɛke

¹⁰ Kòo nei kɛtɛ dibanni kòò múnkɛe kɛtɛ, ò mɛ nyí nyie nkɛnfeí. ¹¹ Kè Sifubɛ nhò waà ndibanni miɛke ke tú: Yé ò borè?

¹² Kè bè n̄nei o kpéi nkè bèmabè tu onitisà̀wè nwe, kè bɛtəbè tu ò sountɛ bɛn̄itibè mbɛ. ¹³ Bá òməu í nnáá nho kpéi kè dè feí, ke yé bè do démè Sifubɛ kó bɛkótibè.

¹⁴ Kè dibanni kó yewee toté yɛ cuokè, kè Yesu ta Kuyie n̄c̄t̄è kénduò nyitié mɛn̄itibè. ¹⁵ Kè dɛɛ di Sifubɛ kè bè mbékú bɛmáà ke tú: Ò yíme ke yé Kuyie nnáàn̄ti miɛ mbotí ò mɛ nyí t̀i bɛbíí?

¹⁶ Kè Yesu bè t̀ɛ́nné ke dò: N di náá ntì í tú n kpɛti, wèè n t̄ōnní wèè t̀i te. ¹⁷ Wèè dó kédəò Kuyie ndó dè, ò yóó bantému kénsà kè n nàá ntì tú Kuyie nkɛti yoo m̀ mómumuə n kpɛti. ¹⁸ Wèè nàá nhomáà kpɛti ò wanti o kó disānni ndi, kè wèè waà nwèè ò t̄ōnní o kó disānni ò í nàá ntimatì t̀i tu siyá̀bisí. ¹⁹ M̄oyiisi di nàkému Kuyie ntannò, di kóo məu mɛ nyí yè t̄ū, dè yíme kè di dó ké n kuə?

²⁰ Kè dit̄inn̄i ò t̀ɛ́nné ke dò: Dibəò dii da ta, we ndó ke da kuə?

²¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: M p̄i mmutōmmú m̀máà ndi kè dè di di. ²² M̄oyiisi wèè duó mucāmmù kó ikuó, dè mɛ nyí tú wèè keté mucāmmù, mù bonèní di yembè borè ndɛ, nè mɛmmɛ kè di yie nke ɔ̀ɔ́ cānté on̄itì bá tɛom̄p̀t̄è yiè. ²³ Kè di yie m̄M̄oyiisi d̄óu ndi n̄u ke ɔ̀ɔ́ cānté debire bá tɛom̄p̀t̄è yiè, ba nkɛp̄i nné te kè di miɛke m̀ p̄i m̀ miɛk̄unne m̄ɛ̀ kpéi nhon̄itì tɛom̄p̀t̄è yiè?

²⁴ Di báá mbekùnè mɛbatimè, dí mbekù ke t̄ū ntimóm̄m̄nti.

²⁵ Kè Sedisadεmmu kɔbe mabè nnáá nke tú: Dè í dò mbè wanti wèè niti nwe ke bo ò kùàà? ²⁶ Nte we ke náá mbá ò í sɔri kè bè ò wúónko. Bekótibè sàà bo mbantému ke do nhò tú Kirisàà? ²⁷ Ti yému oniti yie òyènní dè. Kirisi bo tuɔkení dùi m̀nni òm̀òu í yó nyé ò bonní dè.

²⁸ Kè Yesu ntiè mbenitibè Kuyie nciètè miεke kèpĩéké ke dò: Di yè ndi yé ò yènní dèà? N yí k̀tení nè m máà, wèè n t̀nní ò tu timóm̄m̄anti yiè nwe, di me nyí ò yé. ²⁹ Mí nh ò yému ke yé m bonímè weè borè kè weè n t̀nní.

³⁰ De m̀nni kè bè ndó kóò pĩ, òm̀òu me nyí nhò kàáké, ke yé o m̀nni mu ndo í t̀̀k̄emè. ³¹ Kè kusũkũu yie nho kpeti kènnáá ke tú: Kirisi bo tuɔkení kédòò dèmarè kè dèe pèēté oniti yie nkperàà?

Bè t̄mmè tihāp̀nti kè ti bo pĩ nYesu

³² Kè Fadisĩεbe keè bè ũntí ũntímè o kpéi, ke náké Kuyie nciètè kó benitibè, kè bèe dake kèt̄o ntihāp̀nti kè ti bo ò pĩ. ³³ Kè Yesu bè náké ke dò: N yó nkpaá ke di bonèmu kè dèe yíé sám̄p̄ó kè n kò nwèe n t̀nní o borè. ³⁴ De m̀nni kè di n wammú kémónté, ke yé di í yóó namè kék̄ote m borè.

³⁵ Kè Sifube mbékú bεmáà ke tú: Ò yóó k̄ote ke, kè ti né báá ò yà? Ò sàà yóó k̄ote kèntiè Sifube bèè ciété bèmbe ke bo Kerekibe cièà? ³⁶ Ò me mbéi t̄i náànti ke tú: Ti bo ò wammú ke báá ò yà, ke báá na kék̄ote ò borè, t̄i tú ba?

Menie mèè duò mmufòmmu

³⁷ Dibanni denni dùi yiè kè benitibè nsũ kè Yesu cómmú dit̄nni cuokè kèpĩéké ke dò: Kè sinéyēi bo wè, wèè k̀tení m borè k̄yà! ³⁸ Wèè yie n kpeti, menie mmèè duò mmufòmmu mè bo mpũò nho miεke kéndònnè t̄i w̄arimè.

³⁹ Yesu do náá Muyaánsààmù kpéi nke, bèè ò tá bè yóó pété mù. Muyaánsààmù mu ndo í k̀tení ke yé Yesu mu ndo í dèkemè kèĩnkè.

Bè n̄nnimè Yesu kpéi nkétoté yēĩrè

⁴⁰ Kè benitibèe keè de kó tináànti ke dò: We n̄nti mènke tú Kuyie mpāānāànti náànt̄o nwe.

⁴¹ Kè bèmabè ntu Kirisi nwe, kè bet̄obè tu: Kadidee nwe Kirisi dò nkéyènnímèà? ⁴² T̄i í w̄ari ke tú Kirisi dò nkéyènní Dafiti kó kufuku miεke nke kè bèè ò peitè Betideεmmu Dafiti kó diheìà?

⁴³ Memme kè dit̄nni toté Yesu kpéi. ⁴⁴ Kè bèmabè ndó kóò pĩ, òm̀òu me nyí nhò kàáké.

Bè t̄mmè tihāp̀nti kè ti bo pĩ nYesu

⁴⁵ Kè tihāp̀nti w̄etoo ikuò niùbè nè Fadisĩεbe borè, kè bèe bè beke ke dò: Dè ȳime kè di í ò p̄ĩn̄i.

46 Kè tihāāpànti bẹ̀ tẹ̀nné ke dọ̀: Ti mu nyí yà wèè náànti dònne onitì yìè nkpeti. 47 Kè Fadisiēbẹe bẹ̀ beke ke dọ̀: Di múnke yie nkè bẹ̀ di soutémaà? 48 Di yà kè ti kó bekótibè kóò mọ̀u yoo Fadisiē mọ̀u kòò yie nho kpetaà? 49 Bèè yie nho kpetaà bẹ̀ í yé Mọ̀yiisi kó ikuó, bẹ̀ tu Kuyie ncōō bẹ̀mbẹ.

50 Ke ś Nikodemmu Fadisiēbẹe kóò mọ̀u wèè do kòte keyènkè makè keyà Yesu kòò dè bo kẹ́bẹ́i nke dọ̀: 51 Ti kó ikuó yé nti ní bekénemu onitì kòò náké o kpeta, kè ti banté ò cààrè mù ke né na kóò kù.

52 Kè bẹ̀e ò tẹ̀nné ke dọ̀: A múnke tú Kadidee kou nweà? Wénté mesàà nkuyie nnáànti kàa bo yà Kuyie mpāānāànti náàntò mọ̀u mu nyí yènnímè Kadidee. [53 Mèmmè kè bẹ̀e cíété kékūũ mbe cēĩ.

8

Bẹ̀ pĩ nweè nitipòkù kòò duónè onitidòu

1 Kè Yesu deke Odifié tārì, 2 ké pike wẹ̀te Kuyie ncīètè, kè benitibẹ̀e tíí nkòo nkari ke be tiè. 3 Kè ikuó wā̀d̀bè nè Fadisiēbẹe tóni onitipòkù mọ̀u kóò cònné ditĩnni cuokè, 4 kénáké Yesu ke dọ̀: Okótì, ti ś nhonitipòkù yìè nduónè onitidòu mọ̀u nwe kè ti ò pĩ. 5 Mọ̀yiisi kó ikuó yé nti ní búótí wèè dọ̀ò me kóò botí yetárè nyè kékù. A yèmmè dòmme?

6 Bè do náá mmemme kòò díntemu ke wanti bẹ̀ bo ò sei ntii ìnkè. Kè Yesu śnné kénwāũ ketenkè nè o nóm̄bi. 7 Kè bẹ̀ baa nsóké kòò békù, kòò ìnni o yuu kẹ́bẹ́i nke dọ̀: Di mièke wèè í dọ̀ò meyi nnè ò bomè, wèe keté kóò bòtè ditārì.

8 Kéwẹ̀te késinné kénwāũ ketenkè. 9 Bè kèè di mōnni de kó tináànti kényiiti bema bema, kékètènnè bekótibè ke yàa dentènnè bebémbè, ke yóu Yesu nè onitipòkù deborè. 10 Kè Yesu ìnni o yuu kẹ́beké onitipòkù ke dọ̀: Yé bẹ̀e da pĩnni? Òmọ̀u ténke í dọ̀ ké da kuà? 11 Kòò ò tẹ̀nné ke dọ̀: Ọ̀ò n Yìè! Kè Yesu ò nàké ke dọ̀: M múnke í dọ̀ ke da ku, kote, ke ténke né báá dọ̀ò meyi.]

Yesu wèè tú kuwenniku

12 Kè Yesu wẹ̀te kẹ́bẹ́innè ditĩnni ke dọ̀: Mí tú kutenkù kó kuwenniku, wèè n tú nhò bá nkérì dibìnni, de kó kuwenniku ò kàrinè mufòm̄mu borè nde.

13 Kè Fadisiēbẹe ò nàké ke dọ̀: A náá nhamàà kpéi nke, a náànti í tú timóm̄m̄nti. 14 Kè Yesu bẹ̀ nàké ke dọ̀: N náá m mää kpéi nke, kè ti tu timóm̄m̄nti, ke yé n yém̄emu m boní dè nè n kōri kè, díndi me nyí yé m boní dè nè n kōri kè. 15 Díndi bekù di nuò nwúò ndènde, mí mme nyí bekùnè òmọ̀u. 16 Kè dè tū̀kèni ke dọ̀ m beké, m bekénè timóm̄m̄nti, ke yé n yí bomè m mää, n cice wèè n tōnni ò m bonèmu. 17 Di kó ikuó mièke ti wàrimu ke tú: Benitibè bédébè yà ti ke béi ntii ò ntú timóm̄m̄nti! 18 N náámmu

m mǎá kpéí, nkè n cice wèè n tǒnní kòò nǎá n kpéí. ¹⁹ Kè bèè beke Yesu ke dǎ: A cice bore? Kòo bè tèǹné ke dǎ: Di í n yé, di me nyí yé n cice, kè di do n yé di na nyému n cice.

²⁰ Yesu do bo Kuyie ncīètè miéke nke, bè ǎǎ dè idíítí ke nǎá nde kó tináaǹtì, òmòu me nyí nhò pǐ nke yé o mǎnnì mu ndo í tǔòkémè.

Yesu nàkémè ke tú ò kǔnti o cice bo kè

²¹ Kè Yesu yíé kè bè nàké ke dǎ: N yitimu kè di bo n wammú ke kú di yei mmieke. Di báá na kékòte n kǎri kè.

²² Kè Sifube nnáá mbemáá ke tú: Ò sàà yóó kuò omáá ndaà? Ba nnè tú ti báá na kékòte ò kǎri kè. ²³ Kè Yesu bè nàké ke dǎ: Di tú ketenkè kǎbe mbe, kè n tu kèǐnkè kou, di tú ku ntenkú kǎbe mbe, mí mme nyí tú kutenkú kou. ²⁴ Deè kpéí nte kè n di nàké ke tú di yóó kú di yei mmieke, ke nsà kè di í yie nke dò n tú n tú wè, di yóó kú di yei mmieke nke. ²⁵ Kè bèè beke Yesu ke dǎ: A tú we? Kòo bè tèǹné ke dǎ: N di nàkému n tú wè nè dimǎnnì. ²⁶ M mǎkemu tináaǹtì péu n na nnàké tì di kpéí nnè m bo di bekénè tì, n cice wèè né n tǒnní ò tu timómmǎnti yiè nwe, n kèè tì o borè, n ti nnáa nkutenkú.

²⁷ Bá bè í mbanté ke dǎ nhò bè nǎá nho cice kpéí nke. ²⁸ De mǎnnì kè Yesu bè nàké ke dǎ: Di bo dee ndi mǎnnì Onitìbire kudapǎátí ñnkè di bo banté n tú wè, kébanté ke dǎ n yí nǎá ntìmatì nè m mǎá, n nǎá n cice m benke tìnti. ²⁹ Wèè n tǒnní wè m bonèmu wè í n yóu m mǎá, ke yé n dǎorimè ò dómè mme sǎá.

³⁰ Yesu nàké di mǎnnì memme kè benitìbè péuu yie nké nhò tá.

A bo yèmè tidaatì miéke

³¹ Kè Yesu nàké Sifube bèè do ò tá ke dǎ: Kè di yie n nǎaǹtì, ñdǎorinè tì yèmmè, di bo ntú n tancóumbè mómmǎmbe. ³² Di bo yíétè timómmǎnti, kè tì di denne tidaatì miéke. ³³ Kè bèè ò tèǹné ke dǎ: Ti tú Abarahammu yaàbí nyi, ti í naá nhòmòu kó tidaatì diyie marì, a báá na ke dǎ ti bo yè tidaatì miéke. ³⁴ Kè Yesu bè tèǹné ke dǎ: N di nǎá mmómmuò nwe, wèè dǎòri meyei nhò tú meyei nkó kudaakú nku. ³⁵ Kudaakú ǎǎ í nhā ke bo ku yiè ncīètè sǎá, teçīètè bire deè ñ ríbo sǎá. ³⁶ Kè n di denne tidaatì miéke di mènke yèmu ti miéke. ³⁷ N yému di túmè Abarahammu kó iyaàbí, ke né dǎ kè n kuò, di í yie mmèè kpéí n nǎaǹtì. ³⁸ Mí n di nǎá n cice m benke tìnti, kè di dǎori di kóò cice di nàké tì. ³⁹ Kè bèè dǎ: Ti cice tú Abarahammu nwe. Kè Yesu dǎ: Kè di mènke do ntú Abarahammu yaàbí nyí di na mpǐmmu ò do pǐ mmùù tǎmmú. ⁴⁰ N di nàké timómmǎnti nti n kèè tì Kuyie mborè kè di dǎ kè n kuò, Abarahammu í dǎò me kóò botí. ⁴¹ Di pǐ ndi cice kó mutǎmmú mmu. Kè bèè dǎ ti í tú ipocèmbí, ti cice bo

omàà ndi, weè tu Kuyie. ⁴² Kè Yesu dò: Kè Kuyie nkuù do ntú di cice, di na nni ndómu, ke yé nè ku tî bomè, kè kuù n tōnní, n yí kòtèni nè m máà. ⁴³ Ba nte kè di í banní n náànti? Di to kpeñni mèè kpéi nke. ⁴⁴ Di cice tú dibòò ndi, kè di dó kédòò di cice dibòò dómè. Dibòò tu okòùti nwe nè di bomè, di òò í nna kénáké timóm̄m̄nti, di náànti tim̄ou òò ntú siyáàbìsì nsi, ke yé di tumè siyáàbìsì yìè nwe, siyáàbìsì cice. ⁴⁵ Mí n náá ntimóm̄m̄nti nti, deè te kè di í yie n kpeti. ⁴⁶ Di mièke we mbo benke n dòò mèè yei? N náá ntimóm̄m̄nti nti, de yíme kè di í dó kényie n kpeti. ⁴⁷ Wèè tu Kuyie nkou weè kemmu ku náànti. Díndi me nyí tú Kuyie nkòbe, deè te kè di í kemmu n náànti.

Yesu nè Abarahammu we nkótí?

⁴⁸ Kè Sifubee ò nàké ke dò: Ti naatimu ti yímè a tú Sammarii èi kou, kè dibòò da ta. ⁴⁹ Kè Yesu bè tèñné ke dò: Dibòò mari í n ta, n déúkũnko n cice yètiri ndi, díndi me nyí dó ké n déúkũnne. ⁵⁰ N yí wanti disānni, Kuyie nkuù dó n sānni kè kuù bekù. ⁵¹ N di náá mmóm̄muo nwe, wèè yie n náànti ò báá kú.

⁵² Kè Sifubee ò nàké ke dò: Di mmònni ti bantému weti weti ke do ndibòò da ta. Abarahammu kumu kè Kuyie mpāānāànti náam̄bè ku, kè f̄ò ntú wèè yie nha tié nhò báá kúà? ⁵³ F̄òò de ke p̄ēté Abarahammu wèè kú nè Kuyie mpāānāànti náam̄bè bèè kúà? A yèmmè do nha tú we?

⁵⁴ Kè Yesu bè tèñné ke dò: Kè n sāntí m máà n sānni bo ndò ndetetirè. N cice weè n sāntí, wenwe di yē nwèè tú di kó Kuyie. ⁵⁵ Di í ò yé, mí mme nhò yému, kè n yī n yí ò yé n tú siyáàbìsì yìè nwe ke di dōnnè, m me nhò yému, ke yíé nho náànti. ⁵⁶ Dè do naatimu di cice Abarahammu n kōriní mèè kpéi, kòo n yà kè diwèi ò pī.

⁵⁷ Kè Sifubee ò beke ke dò: A bie mmu nyí tùòke sipísìnùmmù kàa yē nha yà Abarahammaà? ⁵⁸ Kè Yesu bè tèñné ke dò: N yó mbo kè bè mu nyí peité Abarahammu. ⁵⁹ De mōnni kè bēe túóté yetārè ke bo ò bùótí, kòò mōntóo Kuyie nc̄f̄ètè mièke, kòò yè.

9

Wèè do tú kuyūñkù nè bè ò peitémè

¹ Kè Yesu mpēnké kényà onitì mōu, kòò tú kuyūñkù nè bè ò peitémè. ² Kòo tancòumbèe ò beke ke dò: Okótí, ba nte kòò tu kuyūñkù nè bè ò peitémè? O kó meyei mmè te yàà o yembè kōme? ³ Kè Yesu bè tèñné ke dò: Dè í tú o kó meyei mmè te yoo o yembè kōme, ò yēi kè Kuyie nkuù bo benke ku wērímú o ñnkè. ⁴ Ti dò nképī wèè n tōnní o tōmmú mmu kè diyìè kpaá, de yóó biitemu bá òmòu ténke báá na kēpī mmutōmmú. ⁵ M bo kutenkù mièke ke tú kutenkù kó kuwenniku nku.

⁶ Ò b́ei mmemme kédeè ḱetĩt́e ḱetenkè, kédòò titátì kéwaare kuyũ̀nkù nuò, ⁷ ḱé kù nàkè ke d̀ò: Kòte Sidowee kó kubinku ḱeyuut́e (diyè̀tìrì dìi tu Sidowee dì benkù ke tú: Bè t̃õ nwe.)

Kè kùu kòte ḱeyuut́e, kénwè̀tìní ke wúó mpáíí.

⁸ O c̀eꝑeetitòbè nè bèè do ò yè kòò múóte kè bè d̀ò: Dè í d̀ò nwèè do kari wènwè ke ḿóáà?

⁹ Kè bèmabè ntú weñwe.

Kè betòbè tu weè d̀ake, bè d̀õmmu.

Kè wenwe tú: Mí nwe m ḿómmuò.

¹⁰ Kè bèè ò beke ke d̀ò: A yĩme ke wènté? ¹¹ Kòò bè t̃énné ke d̀ò: Onitì bè tu wè Yesu weè d̀òò titátì ke waare n nuò, ke yè ñ kòte Sidowee kó kubinku ḱeyuut́e. Kè n kòte ke yuut́e ke wènté. ¹² Kè bèè ò beke ke d̀ò: De kóo niti bore? Kòò d̀ò: N yí yé ò bore.

Fadisĩ̀be bèkúmè kuyũ̀nkù wèè ku wéi

¹³ Kè bèè kòtenè onitì wèè do tú kuyũ̀nkù ke wènté Fadisĩ̀be borè. ¹⁴ Teom̀pùtè yìè do ndi Yesu d̀òòmè titátì kéwaare o nuò kòò wéi. ¹⁵ Kè Fadisĩ̀beè ò beke ò yĩmè ke wènté? Kòò d̀ò: Ò waare titátì nti n nuò, kè n yuut́e ke wènté.

¹⁶ Kè Fadisĩ̀be mabè d̀ò: De kóo niti í tú Kuyie nkou ke yé ò í t̃ummè teom̀pùtè kó ikuó.

Kè betòbè d̀ò: Wèè m̀ake meyei nho báá na kédòò yìè mmè ndòò t̃i dieti.

Mèmmè kè metotímèè ànné be cuokè.

¹⁷ Kè Fadisĩ̀beè yíé kèbeke onitì ò wéi nwè ke d̀ò: A yèmmè d̀ò nhò tú we? Ke yé ò wéimmè f̃õ nwe. Kòò bè t̃énné ke d̀ò: Ò tú Kuyie mp̃ããnáànti náàntò nwe.

¹⁸ Nè memme Sifube í nyie nhò do tùmè kuyũ̀nkù ke wènté kè deè nte kè bèè yúní o yembè, ¹⁹ ḱé bè beke ke d̀ò: Di bire nde di yè ndeè tú kuyũ̀nkù nè dè peitém̀àà? Dè né wũ̀kémè kòò wènté?

²⁰ Kòò yembè d̀ò: Ti bire nde kòò tu kuyũ̀nkù nè ò peitémè. ²¹ Ti me nyí yé dè yĩmè kòò wènté, yoo wèè ò wéi, bekénè we o ḿómmuò, ò kòtému ke bo na ḱé di t̃énné.

²² O yembè do dé Sifube mbe kénnaá mmemme, ke yé Sifube do tùmè kè wèè yie nYesu tùmè Kirisi Kuyie nt̃ãátè wè, bèè ò bèti kutíintouku mieke. ²³ Kè deè nte kòò c̃f̃ètè kòbe d̀ò: Ò kòtému, bekenè we o ḿómmuò.

²⁴ Kè Fadisĩ̀beè wète ḱeyúní onitì wèè do tú kuyũ̀nkù ke wènté ke d̀ò: Nákè tiḿómm̃nti Kuyie nyiikè, tínti yé ke d̀ò nhonitì yie ntú meyei nyiè nwe. ²⁵ Kòò bè t̃énné ke d̀ò: Kòò tu meyei nyiè nyoo ò í ò tu, n yí yé, n yé t̃imatì máà ndi: Nh ã ntú kuyũ̀nkù nku, di m̀m̀ònni ke wúó. ²⁶ Kè bèè ò beke ke d̀ò: Ò da d̀òò ba? Ò da wéi nh̃õmmè botí? ²⁷ Kòò bè t̃énné ke d̀ò: N t̃i ndi

nàkémú, di me nyí dọ́ kẹ́yie, dẹ̀ yíme kẹ̀ di dọ́ n wẹ̀te kẹ́bẹ́i? Yáa di múnke dọ́ kẹ́nàá nho tancóùmbẹ̀ mbe?

²⁸ Kẹ̀ bẹ̀ nhò sáà nke tú: Fṣ̀ tu de kóò nìtì kóo tancóùntì, tínti tú Mọ̀yiisi kàbe mbe. ²⁹ Ti yému Kuyie ndo náánèmẹ̀ Mọ̀yiisi, ti me nyí yé yìè nyènnì kẹ̀è bíékẹ̀.

³⁰ Kòo bẹ̀ tẹ̀nné ke dọ̀: Dẹ̀ n dimu di túmẹ̀ di í yé ò bonní dẹ̀, kẹ̀ weè né n wéi. ³¹ Ti yému ke do nKuyie nyí cọ̀ú meyei nyembẹ̀ kó mubáammu, bẹ̀è kù dé ke dọ̀rì kù dómẹ̀ ku cọ̀ú beè kǎmu. ³² Ti mu nyí kẹ̀è kòò mọ̀u wéi mbẹ̀ peitẹ̀ wẹ̀ kòò tu kuyũ̀nkù. ³³ Kẹ̀ de kóo nìtì do í boní Kuyie mborẹ̀, ò na bá nna kédàò dẹ̀marẹ̀.

³⁴ Kẹ̀ bẹ̀è ò tẹ̀nné ke dọ̀: Fṣ̀ nwèè tú meyei nyiè nè bẹ̀ da peitẹ̀mẹ̀, fṣ̀ò bo ti tiénnáá? Kóò bẹ̀ti kutííntouku miéke.

Tiyũ̀nti móm̄m̄nti

³⁵ Kẹ̀ Yesu keè bẹ̀ ò bẹ̀timẹ̀, kóò yà kóò beke ke dọ̀: A tá onitibiraá? ³⁶ Kòo ò tẹ̀nné ke dọ̀: Okótì, yé weè tu wẹ̀ kẹ̀ nní nhò tá? ³⁷ Kẹ̀ Yesu ò nàké ke dọ̀: A ò yàmu weè da náánnẹ̀. ³⁸ Kẹ̀ weè nìtì dọ̀: N Yìè n támu.

Ke nínkóo Yesu ìkẹ̀ kóò bántẹ̀. ³⁹ Kẹ̀ Yesu ò nàké ke dọ̀: N kàtenení tibeénti nti kutenkù miéke kẹ̀ bẹ̀è wùò nkẹ̀ bẹ̀ bo yéì, bẹ̀è yéì kẹ̀ bẹ̀è wéntẹ̀.

⁴⁰ Kẹ̀ Fadisĩ̀be mabẹ̀ dẹ̀ bo, kékeè ò nàámmẹ̀, kóò beke ke dọ̀: Ti múnke tú tiyũ̀nti ntaá? ⁴¹ Kẹ̀ Yesu bẹ̀ tẹ̀nné ke dọ̀: Kẹ̀ di do ntú tiyũ̀nti dẹ̀ na bá ntú di kó meyetímẹ̀, di yèmmẹ̀ né me ndòm̄m̄ di wùó, deè te kẹ̀ dẹ̀ tu di kó meyetímẹ̀.

10

Opecēnti sàawè

¹ N di náá móm̄muo nwe, wèè í ta dipètou kó dibòrì ke ta kupíkù tekù kuduotí ò tu oyúókù nwe, okòùtì. ² Wèè me nta dibòrì weè tu opecēnti. ³ Wèè bàa dibòrì ò ṣṣ we nkpeté, kòo nyi yu kẹ̀ ì yo o tammẹ̀ kòo ì yènnẹ̀, ⁴ kénni kẹ̀ ì tũ nke yé í yémẹ̀ o tammẹ̀. ⁵ Ipe í tũ nyi í yé wè, ì ṣ nhò cokumu, ke yé ì í yémẹ̀ o tammẹ̀.

⁶ Yesu do bẹ̀ àntẹ̀mu, bẹ̀ me nyí mbanté ò tu mù.

Yesu weè tu opecēnti sàawè

⁷ Kẹ̀ Yesu yí kẹ́bẹ́i nke dọ̀: N di náá mmóm̄muo nwe, m̄i tu dipètou kó dibòrì. ⁸ Bẹ̀è kó dimàà keté ke kàtení bẹ̀ tú beyóóbẹ̀ mbe, bekòùbẹ̀, ipe me nyí yie mbe kpeti. ⁹ Kẹ̀ Yesu dọ̀: M̄i tu dibòrì, wèè ta m borẹ̀ ò bo cooté, ke ní ta, kẹ́yè, kẹ́pété mudìì. ¹⁰ Oyúókù ṣṣ kàtení ke bo yúúkúmu, ke bo kuo, ke bo cake. Kẹ̀ mí nkàtení ke bo duó m pe mufòm̄mu kẹ̀ ì mmù m̀àke mediè.

mmε mmù pĩ, nkε di í n tá, ntánè tũnké m pĩ mmù tōmmú kè dεε yie nkè dí banté ke dò n cice bo m miεke kè m bo o miεke.

³⁹ Kè bè tó ndó kòò pĩ nkòo yè kéíté.

⁴⁰ Kékote Suditē, Isāā do keté kénhāā dè benitibè bàtēmmù kémbo. ⁴¹ Kè kunitisũkù nkòrì o borè ke náá nkε tú Isāā í dđò tidietì matì, ò né nàké tì kó dimāā onitì yie nkpréi tì tú timómmonti nti.

⁴² Dεborè kè kunitisũkùu yie nkéntā Yesu.

11

Dasaa kúmè

¹ Dasaa do tú Betannii kó dihèi kou nwe kòo tábè bo bèdébè, Maari nè Mariti, kè Dasaa muεke. ² Dasaa tāũ Maari wèè do còu nYesu naàcèi tũdāārì kéũténè o yùtì, weè tāũ Dasaa do muεke.

³ Kòo tábèε tō nkè bèε nàké Yesu ke dò: Ti Yiè nha népo weè mō.

⁴ Kè Yesu keè de kó tināāntì ke dò: De kó mumōmmú í yóó ò kùò, mù pètinke yóó déúkũnne Kuyie nyètìrì ndi, kènte kè bèε sānte ku Birε.

⁵ Yesu do dómu Mariti nè Maari nè Dasaa mediè, ⁶ kékéè Dasaa mōmmè kénkpāā dεborè ke dò yewe yèdèé, ⁷ kénáké o tancòumbè ke dò: Ti wēténè Sudee. ⁸ Kòo tancòumbèε ò nàké ke dò: Okóti, dè mu nyí mōnte Sifube sòò dómè ké da kuò kàa tu ti kè wètaà?

⁹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Diyiè dimāā tewebiètè mēfitímè tēpítè nè mèdémè mmε, kòò mōu kèrì kuyie nhò báá bété, ke yé ò wùómmè kuwenniku kùu bo kutenkù. ¹⁰ Kòò mōu mε nkèrì keyènkè ò bo bété ke yé ò í mākemè kuwenniku.

¹¹ Yesu héi mmεmmε kédeè ke dò: Ti népo Dasaa yè nkε duómu, m mε nkòrimu ke bo ò ènte. ¹² Kòo tancòumbè dò: Ti Yiè nkòò yè nkε duómu ò yóó miētému.

¹³ Yesu do dó ké bè nàké Dasaa kúmè mmε, kè bεmbe yèmmè né ndò ò nāā mmunōndōmmú kpéi nkε. ¹⁴ De mōnni kè Yesu bè nàké páíi ke dò: Dasaa kúmu. ¹⁵ Dè né n naatimu di kpéi n yí bomè dεborè dè bo yiemmmè kè di nni ntā. Tí kōtenè o borè.

¹⁶ De mōnni Tomaa wèè do tú detāátēbire kòo nàké betòbè ke dò: Ti kōtenè kéwēnnénè ti Yiè nkékù.

Yesu duómmè kè Dasaa yānté

¹⁷ Kè Yesu mbo tuεkoo Betannii ke sō mbè kũnné Dasaa kè dè mōke yewe yènáā. ¹⁸ Betannii do í dētirinè Sedisadεmmu, dè bo mbo cidòmētìrìbè bètāāti. ¹⁹ Kè Sifubεε yènni péu kékōtení ke bo dōu mMariti nè Maari be tāũ kũũ.

²⁰ Mariti kèè dii mōnni Yesu kèróomè, kè Maari níkari tēcītè kòo kōte kóò co, ²¹ kóò nàké ke dò: N Yiè nkāa do mbo diε n tāũ na ba nkú. ²² N né yému ke do nkāa beke tì Kuyie kù bo tì dòò.

²³ Kè Yesu ò nàké ke dò: A tāũ yóó yāntému. ²⁴ Kè Mariti dò: N yému ke dò mmukúkékéyāntímù yiè, diyiè sōnni yiè ò bo yānté.

25 Kè Yesu ò nàké ke dò: Mîi tu mukúkékýántímù ke tú mufòmmu. Wèè n tá ò bo nfòù bá kòò ku. 26 Bèè kó dimàà n tá bè báá kú bitì. A ti yienaà? 27 Kè Mariti ò tēñné ke dò: N Yiè, n tãmu ke dò nha tú Kirisi Kuyie mBire dèè kòtení kutenkù mièke.

28 Ò bēi mēmmē kédeè kékote kéwēē Maari ke dò: Ti Yiè nkòtení ke da yu.

29 Kè Maarii íté mēcāā nkénkòri Yesu borè. 30 Yesu mu ndo í ta dihei mièke, ò do kpaá Mariti do ò co dè nde. 31 Sifube bèè do bonè Maari koò báá nkè bèe yà ò itémè mēcāā nkóò tūnne kè be yèmmè dò nhò kòri kufōti borè nde ke bo kuó.

32 Kè Maarii tuòke Yesu borè kénínkóo o ìikè kóò nàké ke dò: N Yiè, kàa do mbo die n tãū na bá nku.

33 Kè Yesu yà ò kuòmmè, kè Sifube múnke kuò, kòo yèmmèē caàrè mediè nkè mesémmèē ò pī. 34 Kòo beke ke dò: Di ò kūnnè de? Kè bèe ò tēñné ke dò: Ti Yiè nkòtení káyà.

35 Kè Yesu kuó. 36 Kè Sifube dò: Wénténè wè ò dó mèè botí.

37 Kè bèmabè ntú: Wenwe wèè wéi nkuyūñkù ò na bá nna kédòò tìmatì kè Dasaa báá kúà?

38 Kè Yesu yèmmèē wēte kécaàrè kòo kote kufōti borè. Bè do kù keú ditári ndi kèpoo nditári. 39 Kè Yesu bè nàké ke dò: Pootenè ditári! Kè Mariti, ocū tãū dò: N Yiè, nhò bo ncààrè, diyie naanni ndi yie nè bè ò kūnnémè. 40 Kè Yesu ò tēñné ke dò: N da nàké tì, kàa tì tá, a bo yà Kuyie nkó tikpeti.

41 Kè bèe pootè ditári, kè Yesu búuté keñkè ke dò: N Yiè nda dójunnè mutōmmú a dòòmè n da mōò tì. 42 N yému ke dò nha dōori n da békú tì kó dimàà, nné bēi mēmmē kè dè bo yie nkè benitibè bèè m murí kè beè nyé ke dò nfōò n tōnní.

43 Ò bēi mēmmē kédeè kēpīēké ke dò: Dasaa yènní!

44 Kòo cū yènní ke fī ntiyààti o naàcēi nè o nōu nè o ìikè, kè Yesu bè nàké ke dò: Fīntenè we kòo íté.

*Bè do wēnnémè dinùù ke bo kuò Yesu
(Wénté Matie 26:1-5 nè Mariki 14:1-2 nè Duku 22:1-2)*

45 Kè Sifube bèè do bonè Maari káyà Yesu dòò dè, be mièke kè besūkùbèe yie nYesu. 46 Kè be kó bèmabèe kote kénáké Fadisīēbe Yesu dòò dè. 47 De mōnni ikuó niùbè kó bekótibè nè Fadisīēbe kè bèe tūi dibeéntīnni dieri ke dò: Ti yóó yīme? Oniti yie mmè ndòòrimè tidieti péu? 48 Kè ti yóu kòò mè dòòri benitibè bemōu bo yie nho kpeti, kè Odommu kòbeē kòtení, kèpònte Kuyie ncīētè kétieke ti èi.

49 Kè be kóò mōù bè tu wè Kayifu, wèè do tú ikuó niùti diewè de benni, kòo bè nàké ke dò: Di í banté. 50 Di í yé ke dò ndè tú di kó mesàà mme oniti òmáà bo kúmè kubotí kpéi, kè kubotí kumōuu cootáà? 51 Ò do í náá nde kó tináànti nè o mōmmuò, ò do mē ntúmè ikuó niùti nwe de kó dibenni, kè Kuyie nduó nkòò

nnáá Yesu weè yóó kúmè kubotí kpéí. ⁵² Dè í tú Sifube máá kpéí nke ò yóó kúmè, ò dó kèwēnné Kuyie mbí nyi kè ìi naá nhonìtì òmáà.

⁵³ De kó diyìè ndi Sifube wēnnémè dinùù ke bo kuɔ Yesu. ⁵⁴ Bá ò ténke í nyie nkénfeí Sifube miéke, kékote dihéi dii bo dikpáá miéke kè bè di tu Efadayimmu, kè nke mbo nè o tancòumbè.

⁵⁵ Ke sǝ ndiyentébanni tǝónnì kè benitibè kǝrì Sedisademmu, ke bo wénkùnnè bémáà kè dibanni né tuǝkení. ⁵⁶ Kè bè nwanti Yesu, ke békú betabè Kuyie ncǝtǝtè miéke ke tú: Di yèmmè dò nhò bo kǝtení dibannaà?

⁵⁷ Ikuó niùbè nè Fadisiǝbe do nàkèmu ke tú kè wèè ò yà, wèè náké kè bèè ò pǝ.

12

*Maari do còúmmè tǝdǝàrí Yesu naàcèi
(Wénté Matie 26:6-13 nè Mariki 14:3-9)*

¹ Dè do kpaá yewe yèkuò ndi diyentébannii bo tuǝkenímè, kè Yesu kǝte Betannii, Dasaa, ò do duó nkè wèè yǎnté o cie.

² Kè bèè ò ānné kupòòkù, kè Mariti mbè āǝ tidiiti Dasaa nè betabè kè bè kǝri nè Yesu kè bè yo. ³ Kè Maarii túóté tǝdǝàrí natiwè wèè donku yóù, kécóú Yesu naàcèi, kèùténè o yùti, kè kufǝǝkkuu dátinné tǝcǝtǝtè tǝmǝ. ⁴ Yesu tancòumbè kóò mǝù Sudaasi Isikadiyoti wèè yóó ò fité kòò bèi nke dǝ: ⁵ Dè dòmmè kòò càke de kóò tǝdǝàrí, ti na báá nhò fité dibenni tǝmmú díití, kǝpǝmmú bǝcǝribàà?

⁶ Dè í tú mǝsémme do ò bonè bǝcǝribè kòò nnáá mmemmè, ò do tú oyúókù nwe kè wèè ntǝu idíití ke yuuku de miéke. ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dǝ: Yóu we, ò còù nde kóò tǝdǝàrí n kǝnnímù kpéí nke. ⁸ Bǝcǝribè yó ndi bonèmu sǝǝ, mí mme nyí yó nhǝ ke di bonè.

Ikuó niùbè kó bǝkótibè dàkemè ke bo kuɔ Dasaa

⁹ Kè Sifube péuu keè Yesu bomè Betannii, kǝtíínko ke bo yànè Dasaa Yesu do duó nkè wèè yǎnté. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bǝkótibèè dake ke bo kuɔ Dasaa. ¹¹ Ke yé wèè do temè kè Sifube péuu bè yóu kǝtǝnnè Yesu.

*Yesu do kǝrimè Sedisademmu ke deke disǝmmarímbii
(Wénté Matie 21:1-11, Mariki 11:1-11, Duku 19:28-40)*

¹² Kè dǝe wenté kè benitibè bèè kǝtení diyentébanni Sedisademmu kè bèè keè Yesu kéroòmè, ¹³ kékǝũ tipuonti kékote kóò co kǝmpǝkù ke tú:

Mesàà nní mbonè Isidayǝeribe kóo kpààtì wèè kǝrínì nè ti Yiè nkó diyètìrì.

¹⁴ Kè Yesu yà disǝmmarímbii kédeke, kè dǝe dǝò tì wǝrimè ke tú:

¹⁵ Díndi Sedisademmu kǝbe di bá nyǝkù,

ñtenè di kóò kpààtì ke kéréni
ke deke disāmmarínsèrì kó dibii.

¹⁶ De mǎnni Yesu tancòumbè mu nyí mbanté dèè dǎdri. Ò dèke dii mǎnni ndi keĩnkè kè bèe dentení tii wǎri o kpéi tii sòò dǎdme.

¹⁷ Bèè kó dimàà do neínè Yesu káyà ò yumè Dasaa kufōti mieke kòò yǎnté, kè bè nnáá nhò dǎò dè. ¹⁸ Yesu duómme kè Dasaa yǎnté deè dǎke do te kè benitibè péuu kǎtení kóò co. ¹⁹ Kè Fadisiǐbe nnáá mbetǎbè ke tú: Ti í yóó na kédǎò dǎmarè, benitibè bεmǎu we ntǔnne.

Kerekibe do wantimè Yesu

²⁰ Kè Kerekibe mabè kǎké be mieke bèè do kǎtení Sedisadεmmu dibanni Kuyie mbáámmu. ²¹ Kè bèe kǎte kénáké Fidipu wèè yènní Betisaidaa Kadidee kó kutempǎ nke dǎ: Okóti, ti dǎ káyà Yesu nwe. ²² Kè Fidipuu náké Āntidee kè bèe nei bedé ké ti náké Yesu. ²³ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Dè tǔòkεmu kè bè bo déúkǔnne Onitibire. ²⁴ Timómmeñti nti n yóó di nákémè, kè bè í buǎtí medibii mmè ð rǎbo mè máà ndi, kè bè me mmè buǎtí, de mǎnni ndi mè ðǎ yènnimè, kébutε kè tiditii peité péu. ²⁵ Wèè bo ndó o fòmму, ò bo mù fétinne, kè wèè í dǎ o fòmму kεtenkè kie mmieke kòò mmù mǎke sǎǎ. ²⁶ Kòò mǎu pǐ n kó mutómму, ò nni ntǔ, kè m borè wè nde mbo. Wèè pǐ n kó mutómму n cice bo ò sǎnte.

Yesu nákémè o kǔũ nkpeí

²⁷ Di mǎmǎnni n yèmmè cààrè mediè, m bo yǐ n deeténè me nféũtímàà? Biti! N kǎtení meè kpéi. ²⁸ M bo yǐ: N cice déúkǔnne a yètiri. De mǎnni kè bèe keè metammè mamè keĩnkèni kè mè tú: N di déúkǔnne mu ke bo yíé ké di déúkǔnne.

²⁹ Benitibè bèè do dè bo kékeè de kó metammè kè bè dǎ: Fetapíǐfè nfe. Kè betǎbè dǎ: Kuyie ntǎnni marì dii ò béinnè.

³⁰ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Di kèè mèè tammè í náá mmũ kpéi, mè náá ndũ kpéi nke. ³¹ Di mǎmǎnni ndi Kuyie nyóó bekénnèmmè kutenkù kuu, di mǎmǎnni ndi Kuyie nyóó betimè kutenkù kuu nkóò kpààtì. ³² Kè bè n dèe ndii mǎnni kudǎú ïnkè, m bo yǔñnni benitibè bεmǎu m borè * mmemme kudapǎátí ïnkè nè ò yóó dekemè keĩnkè.

³³ (Ò do béi memme ke bo benke ò yóó kú mùu kǔũ mboti nku.) ³⁴ Kè benitibè dǎ: Bè ti náké ikuó mieke ke tú Kirisi yó nfòumu sǎǎ. A bo yǐme ke dǎ bè bo dee nhonitibire kudǎú? We ñnitì bire nde? ³⁵ Kè Yesu bè náké ke dǎ: Kuwenniku kpaá di bonemu, kù né í yóó mǎnte, ñkérinè kè kù kpaá bo, kè dibiiñni báá di déété, ke yé wèè kèrì dibiiñni mieke ò í yémè ò kǎri kè. ³⁶ Kuwenniku kpaá ke di bonemu, ntǎnè ku, kè dèe yie nkè di náá nkuwenniku kó ibí. Yesu béi mmemme kédeè kéité késori.

* **12:32** De kó dináañkéè mieke Yesu náá mbè yóó ò dèe

Sifube í tāmè Yesu

³⁷ Bá Yesu do me ndòòmè tidietì péu kè bèe yà, bè í nhò tá. ³⁸ Kè dè bo dòò Kuyie mpāānāaṅtì náaṅtò Esaii do béi nti ke dò:

N Yiè, we nyie nha náaṅtì ti náá nti,

we mbanté a wērímú a benke mù?

³⁹ Esaii do béimmu mùù te kè bè í banté, ke dò:

⁴⁰ Kuyie nkuù bè yēikūnne

kuù kpénkūnne be to,

bè yàà bo yà mèè kpéí nnè be nuò,

kébanté kè be yèmmèe ceete

kè kùu bè mièkūnne.

⁴¹ Esaii do yà Yesu kó tikpetì nti kénnaá nho kpéí.

⁴² Kè Sifube kó bekótibè péuu yie nYesu bá dè né í nfeí,

Fadisīēbe yàà bo bè bèti mèè kpéí kutíintouku. ⁴³ Ke yé bè do

dómè benitibè kó yesāā nye kè dè pēēté Kuyie nkperi.

Yesu náaṅtì bo ti bekénè

⁴⁴ Kè Yesu pīēké ke dò: Wèè n tá dè í tú ò tá mí nwe m máà ò

támu wèè n tōnní. ⁴⁵ Wèè n yà ò yàmu wèè n tōnní. ⁴⁶ Kè Yesu

dò: N tú kuwenniku nku ke kàtení kutenkù miēke, kè wèè n

tá ò bá mbo dibīnni miēke. ⁴⁷ Kòò mōù kèè n náaṅtì ke í dōori

tì yèmmè mù í yóó ò bekénè, ke yé n yí kàtenímè ke bo bekénè

kutenkù, n kàtení ke bo kù dēetēmu. ⁴⁸ Wèè n yete ke yete n

náaṅtì, n náaṅtì tii yóó ò bekénè diyie sōnni yiè. ⁴⁹ Ke yé n yí

náammè m mómmuò n kpeti, n cice wèè n tōnní weè n duó n

dò nkénáké tì benitibè ké tì mbè tié. ⁵⁰ N yému ke dò nhò yē n

náké tì tu mufōmmu mùù bo sáà mu kpeti nti, dèè kpéí nte kè n

náà nhò yē n náké tì máà.

13*Yesu òumè o tancòumbè naàcèi*

¹ Kè diyentébanii ntú nanke kè Yesu banté ke dò nho mōnni

tùàke ò bo ítemè ketenkè ìnkè kédeke o cice borè, ò né me ndómè

ò kōbe bèè bo ketenkè ìnkè, kòò bè benke ò bè dómè mediè.

² Bè yo ndii mōnni ke sō ndibòò dié nke ānné Sudaasi

Isikadiyoti Simō kó debire meyèmmè ò bo fiténèmè Yesu.

³ Yesu me nyémè ke dò nhò bonní Kuyie mborè, ke wēti ku

borè, kè kù ò duó ndemou. ⁴ Kòò íté kédáté o yaabòri, kébouté

kuyààkù ò do bou kù o ka, ⁵ kéānné menie ndibuu kéketé

kénhou o tancòumbè naàcèi, ke ūūtìnè kuyààkù ò do bou kù o

ka. ⁶ Kétuàke Simō Pieri borè, kòò dò: Fó n Yiè, nkè fódó súté n

naàcèi? ⁷ Kè Yesu ò nàké ke dò: Di mmōnni n dōori dè a mu

mbáá dè banté, a bo dè banté diyie mari. ⁸ Kè Pierii yete ke dò:

A báá sú n naàcèi. Kè Yesu ò nàké ke dò: Kè n yí sú a naàcèi ti bá

nkpaá wē. ⁹ Kè Simō Pierii ò nàké ke dò: Kè memme n Yiè, ndè

í tú n naàcèi máà, súnè n n̄ou nè n yuu. ¹⁰ Kè Yesu ò nàké ke d̀: Wèè wùò ò ténke í dò nkéwuò, kòò í sù o naàcèi nsi ke wenke. Díndi wennimu dè né í tú dim̄u.

¹¹ Yesu do yému wèè yóó ò fité, kè deè n̄te kòò d̀: Di í wenni di m̄u.

¹² Ò sù dii m̀nni be naàcèi kédeè kédáátí o yaàbòri kékaroò bè yo ndè, ké bè beke ke d̀: Di banté n d̀òràà? ¹³ Di n yu ke tú Okóti, di Yiè, móm̄muò nwe, n we ntú. ¹⁴ Mí nwèè tú Okóti, di Yiè, kè nh sù di naàcèi, di dò nkéhsúmu ditòbè naàcèi. ¹⁵ N di benke di dò nkéndòòri mèm̄me ditòbè. ¹⁶ N di náá móm̄muò nwe, otònti í deunè ò p̄i nwè mutóm̄mú, ditònni me nyí deunè wèè di t̄. ¹⁷ Di bantému de kó medòòrimè, mmè d̀òòrinè dè bo ndi naati.

¹⁸ N yí náá ndim̄u di kpéi, n yému n tãátè bè, t̄i wàri t̄i né dò nkédòòmu t̄i tú: Nè wè ti wè nweè kòh̄té ke n dokùnè. ¹⁹ M p̄anke ti ndi nàkému kè t̄i mu nyí t̄ùòkení, kè dè t̄ùòkení dii m̀nni di nyé ke dò n tú, n tú wè. ²⁰ N di náá mmóm̄muò nwe, wèè c̄uté n t̄i nwè ò c̄uté mínwe, kè wèè n c̄uté ò c̄utému wèè n t̄nni.

Yesu nàkémè wèè yóó ò fité

(Wénté Matie 26:20-25 nè Mariki 14:17-21 nè Duku 22:21-23)

²¹ Yesu béi mmèm̄me kòo yèmmèe caàrè mediè nkòò d̀: N di náá mmóm̄muò nwe di kóò m̄u wèè yó n fité.

²² Bá o tancòumbè í mbanté ò yè nwè kénwéi wéi betòbè.

²³ Yesu tancòumbè kóò m̄u ò d̄s wè mesàà, kòò k̄ari kòò pékénè.

²⁴ Kè Simòo Pierii ò p̄àsiri ke d̀: Beke we k̄yà ò yè nwè nwe.

²⁵ Kòo s̄innóó kébeke Yesu ke d̀: N Yiè wenninwe? ²⁶ Kè Yesu ò nàké ke d̀: N yóó p̄òtè p̄éè tikũnti kédúò nwè nwe.

Mèm̄me ò p̄òtèmè p̄éè kédúò nSudaasi, Isikadiyoti bire.

²⁷ Sudaasi c̄uté dii m̀nni p̄éè kè dibòò ta o yèmmè kè Yesu ò nàké ke d̀: A yóó d̀ò t̄i, d̀ò t̄i mecãã.

²⁸ (Ò k̄arinè bè ke yo, be kóo m̄u í mbanté mùu te kòò ò nàké mèm̄me. ²⁹ Sudaasi wèè do me ntòumè idíítí, kè bèmabè yèmmè ñdò nYesu yè nwèè k̄ate kédonténí dibanni kó mudii mmu, yoo wèè p̄ã d̄marè bec̄iribè.) ³⁰ Kè Sudaasii c̄uté p̄éè k̄yè mecãã, ke s̄ ndè urike.

Ditannùu p̄anni Yesu ti dúò ndi

³¹ Sudaasi yè dii m̀nni kè Yesu béi nke d̀: De m̀nni t̄ùòkemu kè Onit̄ibire bo déúkùnne de yèt̄iri, kédéúkùnne Kuyie nkperi.

³² Kè Onit̄ibire d̄éúkùnne Kuyie nyèt̄iri, Kuyie mmúnke bo déúkùnne de kperi bàmbà. ³³ M bí, n yí yó nkpaá ke di bonè kè d̄e m̄ante. N yitimu kè di bo n wammú kémónté, n nàké t̄i Sifube n ti ndi náá, di báá na kék̄ote n k̄ari kè. ³⁴ N di nàké ditannùu p̄anni ndi, n d̄onè ditòbè. N di d̄ake m̄è botí r̄ime

ndónè ditòbè. ³⁵ Kè di dó ditòbè, mènme bè bo bantémè ke dò ndi tú n tancòumbè.

Yesu nàkémè Pieri ò yóó ò pàrikémè

(Wénté Matie 26:31-35 nè Mariki 14:27-31 nè Duku 22:31-34)

³⁶ Kè Simṵ Pierii ò beke ke dò: N Yiè a kṵri ke? Kè Yesu ò tḗnné ke dò: A báá na ké n neiné bàm̀bà, dè yóó yíemu kàa n tūnnṵ. ³⁷ Kè Pierii ò beke ke dò: N Yiè, ba nte kè m báá na ke da neiné bàm̀bà? N yiemmu ke bo kú a kpéí. ³⁸ Kè Yesu ò tḗnné ke dò: A mènke yē nha bo kú n kpéínáà? N da náá mómumuṵ nwe, tekote bo nyóó kuó nkàa pàrikè kuce mètāāti ke tú a í n yé.

14

Yesu weè tu kuce

¹ Kè Yesu bè nàké ke dò: Di yèmmè báá caàrè. N tǎnè Kuyie nké nni ntá. ² Mefiè nsūmu n cice cīètè, kè dè do í dò mēmmē nna bá mbéi. N kūnti ke bo tūnte di yó mborè nde. ³ Kè n kò ke tūnte di yó mborè, m bo wētení ke di túóté kè dí rúbo m borè. ⁴ Di yému n kūnti kè, ke yé kuce.

⁵ Kè Tomaa dò: N Yiè, ti í yé a kūnti kè, ti bo yīme kényé kuce? ⁶ Kè Yesu ò nàké ke dò: Míi tu kuce, nè timóm̄m̄nti, nè mufòm̄mu. Òm̄òú í kṵri n cice borè ke í yè m borè. ⁷ Kè di do n yé di na nyému n cice, di me nhò yému ke ò yà.

⁸ Kè Fidipuu béi nke dò: N Yiè, nti benke a cice kè dè nti sannè. ⁹ Kè Yesu ò tḗnné ke dò: M me ndi bonè dii daà a mu nyí n yītáà? Wèè n yà ò yàmu n cice. Dè dòm̄me kàa tú n da benke n cice? ¹⁰ A í tǎ ke dò n cice bo m miēke kè m bo o miēkaà? N di náá ntii náànti í tú n kpeti, n cice wèè bo m miēke weè pī nho tōmmú. ¹¹ Nni ntánè m bomu n cice miēke kòo bo m miēke, kè di me nyí n tá tū nni ntánè m pī mùù tōmmú. ¹² N di náá mmóm̄muṵ nwe, wèè n tá ò bo pī mmutōmmú m pī mmù kè mù ndeu kēpēēté m pī mmù ke yé n kūntimè n cice borè. ¹³ Di bo mṵ dèè kó dimàà nè n kó diyètìrì, m bo dè dṵ kédéúk̄unne n cice yètìrì. ¹⁴ Kè di mṵ dèmarè nè n kó diyètìrì m bo dè dṵ.

Wèè n dó wè nyíé n kó tináànti

¹⁵ Kè di n dó mp̄innè n tannò. ¹⁶ M bo bántè n cice kòo di duṵnní obáànti tṵ, kòo ndi bonè sǎà. ¹⁷ Wèè tu Muyaánsààm̄m̄ timóm̄m̄nti kṵmu, kutenkù kuu nkṵbe báá na ké mù cṵuté, bè í mù wùó mbè me nyí mù yé, díndi me mmù yému, kè mù di bonè ke bo di miēke.

¹⁸ N yí yóó di yóu kè dí ndò nyiciribí, n wētínímu di borè. ¹⁹ Dè bo yíé sámp̄ó kutenkù kuu nkṵbe ténke bá n yà, díndi me n yóó n yàmu ke yé n fòùmè kè di yó nfòu. ²⁰ De kó diyèè di bo banté ke dò m bo n cice miēke, kè di bo m miēke, kè m bo di miēke.

²¹ Wèè yie n náàntì ke dɔ̄rri tì yěmmè weè n dɔ́, kè wèè n dɔ́, n cice bo nhò dɔ́, kè nní nhò dɔ́ kòd benke m máà.

²² Kè Sudii ò beke ke dà: N yiè ndè dòmme kàa bo ti benke a máà, ke báá benke a máà kutenkù kɔbe. ²³ Kè Yesu ò ténne ke dà: Wèè n dɔ́ ò yó mpĩmmu n náàntì kè n cice nhò dɔ́, kè tí kɔtení kè nhò bonè. ²⁴ Wèè í pĩ n náàntì ò í n dɔ́. N di náá ntii náàntì í t́ n kpeti, n cice wèè n tɔnní o kpeti nti.

²⁵ N ti ndi nàkemu ke kpaá ke di bonè. ²⁶ Obáàntì Muyaánsààmù n cice yóo duwní mù n kó difòtìrì mù bo di náké demɔu, kè di dente n di nàké tì timɔu.

²⁷ N di duó ndiwèi ndi, n kó diwèi. N yí di ndi duó nkutenkù kuù nkɔme, di yèmmè báá caàrè, di kɔmbùòtì báá do. ²⁸ Di kèemu n di nàkémè ke t́ n kũnti n cice borè ke wètiní. Kè di do n dɔ́ dè na ndi naatimu ke yé n kũntimè n cice borè wèè deu ke m pèèté. ²⁹ N ti ndi nàkemu kè dè mu nyí t̀òkení, kè dè bo yie nkè dè t̀òkení dii m̀nni di ntá. ³⁰ N ténke í yóo di náké timati péu, ke yé kutenkù kuu nkòd kpaàtì kèrínimè, ò í m̀ke muwèrímú mamù n yĩnkè. ³¹ Ò kèríní kè kutenkù kɔbe beè bo banté ke d̀ n dɔ́ n cice ke dɔ̄rri ò dómè. Íténè kè tí pèèté.

15

Yesu d̀onnenèmè o máà mutie bè t́ mù fĩnyĩ

¹ Kè Yesu d̀: M̀i t́ fĩnyĩ tie kó dikũnni kè n cice t́ wèè mù te. ² Iba ke ìi n tukúnè ke í pèi ò ì kɔũmu, kè ibake ìi pèi ke ì kèi kè ì bo d̀ke peité. ³ Tináàntì n di nàké tì dié nke di ciému, kè di wenke páíí. ⁴ Di nni ntaunè kè n di taunè. Kutebaku báá na képeité ke í taunè mutie. Mèè botí nku di báá na képeité ke í n taunè.

⁵ M̀i t́ mutie kũnni kè di t́ ibake, wèè n taunè kè nh ò taunè wèè pèi yebe péu, kè di í n taunè di báá na kédòd̀ demarè. ⁶ Wèè í n taunè Kuyie nhò dootóomu, kutebaku ò kpeí kè bèe kù dootóo mèè botí, kè bèe kù t̀óté kécóu nkè kùu cóúté. ⁷ Kè di n taunè kè n náàntì bo di mièke, m̀onè di d̀ dè, m bo dè ndi pã. ⁸ Kè di peité yebe péu, mem̀me n cice yètìrì bo deukemè, kè dèe benke di t́mè n tancòumbè. ⁹ N cice n dɔ́ mèè botí, m me ndi dɔ́, n fííkúnè. ¹⁰ Kè di pĩ n tannò m bo ndi dɔ́ kè di nfííkú, m pĩmmè n cice tannò kòd n dɔ́ kè n fííkú.

¹¹ N ti ndi nàké kè dè bo yie nkè di m̀ote n kó diwèi ndi kè di di píe. ¹² Ntenè n di nàké dii tannùu: Ndónè ditòbè n di dɔ́ mèè botí. ¹³ Wèè duó nho fòmму o kɔbe kpeí, weè bè dɔ́ mediè. ¹⁴ Kè di dɔ̄rri n di nàké dii nùu di t́ n népobè mbe. ¹⁵ N ténke í di t́ betòmbè, ke yé otònti í yémè wèè ò duó mmutòmmú ò d̀òrri dè. N di t́ n népobè mbe, ke yé n di benkemè n cice m benke dè demɔu. ¹⁶ D̀i í n tãáté m̀i di tãáté, ke t́ di kote képeité yebe yèè

yó mbo sáà kè dèe yie nkè di mǎo dèè kó dimàà n cice nè n kó diyètìrì, wèe dè ndi pā. ¹⁷ N di duó di tannùu tú: Di bo ndómè ditòbè.

Kutenkù kǎbe níimmè Yesu nè o kǎbe

¹⁸ Kè kutenkù kǎbe di ní, nyénè ke dò mbè keté ke ní mínwe. ¹⁹ Kè di do ntú kutenkù kǎbe bè na ndi dómu, di me nyí tú ku kǎbe, ke yé n di dènnenímè kutenkù, dèe te kè bè di ní. ²⁰ Dentenèní n di nàké tì: Otǎntì mǎu í deunè wèe ò duó mmutǎmmú. Kè bè n fěũ mbè yóó di fěũmmu kè bè me nyie n kpɛti bè yóó yiemmu di kpɛti. ²¹ Bè yóó di fěũ ndi tú mèè kpéí nke n kǎbe, ke yé bè í yémè wèe n tǎnní. ²² Kè n do í kǎtení ke bè nàké dè na bá ntú be kó meyetímè, n né me nkǎtenímè ke bè nàké bè báá na képeri. ²³ Wèe n ní ò níimmu n cice. ²⁴ Kè n do í pī mmutǎmmú otǎu mǎu í na ke pīnmú, kè bè yà, dè na bá ntú be kó meyetímè. Bè me mmù yàmù ke ti ní, mmí nnè n cice. ²⁵ Tii wàri be kó ikuó miéke tii dòò tii tú: Bè n ní detetirè.

²⁶ Obáàntì Muyaánsààmù n cice yó n duó mmù kè n di duó, mù bo tuǎkení di mǎnni mù yó nnáá n kpéí nke. ²⁷ Kè di múnke n náá n kpéí, nke yé di m bonèmè nè diketírini.

16

¹ N ti ndi nàké dè bo yiemmè mme kè di báá duó. ² Bè bo ndi beti titiíntouti, mǎnni mari ké ndi kǎu kè be yèmmè dò mbè pī Kuyie ntǎmmú. ³ Bè yó ndǎari memme bè í yé mèè kpéí nke n cice, bè me nyí n yé m mómmu. ⁴ N ti ndi nàkému kè de mǎnni tǎǎkení, di dentení n di nàké tì, n yí tì ndi nàké nè dimǎnni ke yé n di bonèmè.

Yesu nàkémè Muyaánsààmù yóó pī mmùu tǎmmú

⁵ Di mǎnni n kǎnti wèe n tǎnní o borè nde, di kòò mǎu me nyí m békú n kǎri kè. ⁶ Kè di yèmmè né cààrè n di nàké mèè kpéí n kǎri kè. ⁷ N di náá mómmu nwe, kè n kò dè bo ntú di kó mesàà, nke yé kè n yí kò, Obáàntì sààwè í kǎriní, kè m me nkò m bo wè ndi duǎnní. ⁸ Obáàntì bo kǎtení di mǎnni, ò bo nte kè benitibèe banté be yei, kébanté dèè tú timómmǎnti, kébanté Kuyie mbeénti bomè. ⁹ Be yei ntú bè í n tǎmè. ¹⁰ Bè í bantémè ke dò n dǎari Kuyie ndómè ke kǎnti ku borè, di ténke í yó n yà, ¹¹ kébanté ke dò n Kuyie mbeénti bo ke yé Kuyie mbekénèmè kutenkù kuu nkóo kpààti ke dèe.

¹² Tináàntì kpaámu péu n na ndi nàké tì, di me mmu mbáá na ké tì kèè di mǎnni. ¹³ Muyaánsààmù mùu tu timómmǎnti mù bo kǎtení di mǎnni, mù bo di nàké timǎu, ke yé mù í yó nnáámmè nè mu kó muwérímú, mù yó nnáá mmù kèè tinti ke di nàké dèè kpaaní. ¹⁴ Mù bo nni nsánti ke yé mù yó nnáámmè

mù kèè tìnti m borè. ¹⁵ N cice mōke dè demou dè tú n kperε nde, deè te kè n tu Muyaáansààmù bo ndi náá mmù kèè tì m borè.

Yesu yèmmè o kōbe yèmmè bo caàrè kèwēte kénarike

¹⁶ Dè bo yíe sám̀pó di ténke bá n yà, kè dèe wēte kényíe sám̀pó kè di n yà, ke yé n kũntimè n cice borè.

¹⁷ De m̀nni kòo tancòumbè mabè mbékú betòbè ke tú: Ōnti náànti tu, dè bo yíe sám̀pó di ténke bá n yà, kè dèe wēte kényíe sám̀pó kè di n yà, ke yé n kũntimè n cice borè? ¹⁸ Ba ntú dè bo yíe sám̀pó? Ti í banté mùu me ntú.

¹⁹ Kè Yesu banté bè dómè kòò beke ké bè nàké ke d̀: Di d̀ kèbanté mùu tu dè bo yíe sám̀pó kè di ténke bá n yà, kè dèe yíe sám̀pó kè di wēte ké n yaà? ²⁰ N di náá mmómmuò nwe, di bo kómmú, kè kutenkù kōbe nyānku. Di yèmmè bo caàrè, ke de kó meyeñcaàrimè né náá ndiwèl. ²¹ Onitipòkù peí dii m̀nni dè ò nhò yóumu, ke yé o m̀nni t̀̀̀kemè kè debire yènni ke dèe wèe yè̀nko kuyonku, ke yé ò peitémè onitì. ²² Di kperε me ndò, di yèmmè caàrèmu di m̀m̀nni, ke bo narike di bo wēte ké n yà dii m̀nni, bá òm̀òu báá na kèdeite de kó kuyè̀nnaatí.

²³ Kè de kó diyie t̀̀̀ke di ténke í yó mbekε t̀̀matì n di náá mmómmuò nwe de kó diyie di m̀ú dè kó dim̀̀à n cice nè nkó diyètìrì ò bo dè ndi pā. ²⁴ Nè yíennì di mu nyí m̀ò dèmarè Kuyie nè n kó diyètìrì, m̀̀onè kè kù di pā, kè di yèmmè ñnaatí.

Yesu namè kutenkù

²⁵ N di nàké de kó tináànti nè dináàñhāntìrì ndi, de m̀nni kpaanímu, n ténke í yo ndi náánnè ke di āmmù, de m̀nni n yó ndi náá mpáíí nwe n cice kpeti. ²⁶ De kó dim̀̀nni di bo mm̀ú n cice di d̀ dè nè n kó diyètìrì. Dè í tú n yé n yó nhò báá ndi kpéí. ²⁷ N cice m̀mmuò ndi d̀mu di n d̀ mèè kpéí, ke tá ke do m bonní o borè. ²⁸ N yiténì n cice borè nde ke k̀tení kutenkù, ke iti kutenkù ke kũnti n cice borè.

²⁹ Kòo tancòumbèe ò nàké ke d̀: Nte a náámmè páíí bá a í āmmù. ³⁰ Di m̀m̀nni ti bantému ke dò nha yé demou, kè dè í dò nhòm̀̀u benné ké nda békú t̀̀matì. Deè te kè ti tá ke dò nha bonní Kuyie mborè. ³¹ Kè Yesu bè beke ke d̀: Di tá di mm̀nnàà? ³² De m̀nni duunnímu ke t̀̀̀kení, kè di bo cíeté kékũñ ndi cẽĩ ké n yóu. M me nyí yó mbo m m̀̀à, n cice m bonèmu. ³³ N tì ndi nàké kè dè bo ndi naatimu ti kó metaummè mieke, bè yóó di f̀̀̀mmu, di yèmmè né báá caàrè n namu kutenkù.

17

Yesu bāntè̀mè Kuyie nho tancòumbè kpéí

¹ Yesu bēi mmemme kédeè kébóúté kéĩnkè ke dò: N cice de m̀ǹni t̀ù̀kemu, déúk̀unne a biré ỳètìrì kè dèe déúk̀unne a kperi. ² Ke yé a dè duóm̀mè muẁerímú kè dè bo duó mmufòm̀mu mùù bo sáà benìtibè a dè duó mbè. ³ Bè bo ỳítétè f̀s̀ nKuyie mmóm̀m̀onku kùù bo kumáà, nè Yesu Kirisí a t̀oǹnì wè deè tú mufòm̀mu mùù bo sáà. ⁴ N dèèmu mutóm̀mú a yé m p̀ĩ mmù kè déúk̀unne a ỳètìrì ketenkè ìnkè. ⁵ Di mm̀ǹni n cice déúk̀unne n ỳètìrì, kè n duó ndisānni n do m̀ake dì a borè kè kutenkù mu nyí d̀ò̀.

⁶ M̀iì duó nkè bè da ỳítété, benìtibè a dèitení bè kutenkù, ke bè nni nduó, f̀s̀ do bè te ke bè nni nduó nkè bè yie nha náàntì. ⁷ Bè bantému di mm̀ǹni ke d̀ò̀ mm̀ake dèè kó dimàà bonní a borè. ⁸ Ke yé m bè nàkémè tináàntì a n duó ntì kè bè tì c̀outé ke banté ke d̀ò̀ m m̀enke bonní a borè ke yie nke d̀ò̀ nf̀s̀ n t̀oǹnì.

⁹ N yí da báá nkutenkù k̀obe k̀péí, n da báá nha n duó mbè k̀péí nke, ke yé f̀s̀ bè temè. ¹⁰ M m̀ake dè tú a k̀pere nde, kàa m̀ake dè tú n k̀pere. Mem̀me kè bè déúk̀unko n ỳètìrì. ¹¹ N k̀unti a borè nde, n ténke í yó nkpaá kutenkù mieke, kè bembè yó nkpaá. N cice wèè d̀ò̀ mpáíí, m̀p̀ĩ mbe nè a kó diỳètìrì kè bè ñwè nke d̀ò̀ onìti omáà mí nnè f̀s̀ nti d̀ommè. ¹² M bè bonè ke bè bàamu kutenkù mieke nè a kó diỳètìrì, ke p̀ĩ nha n duó mbè bá be kóò m̀ò̀ú í feti, kè dè í tú wèè d̀ò̀ nkéfeti wènwe kè dèe d̀ò̀ tì wàri ke yèmmè. ¹³ Di mm̀ǹni n k̀unti a borè nde, ke kpaá ke bo kutenkù mieke, ke bè nàá nkè bè bo mm̀ake n kó diwèì mediè. ¹⁴ M bè nàkémú a kó tináàntì kè kutenkù k̀obe bè nií bè í tú mèè k̀péí nkutenkù k̀obe kéndònnè m móm̀mu n yí tùmè kutenkù kou. ¹⁵ N yí da báá nke yé nha bè dènnè kutenkù mieke, n yé nha mbè k̀anké oyèiwe nwe. ¹⁶ Bè í tú kutenkù kuu nk̀obe, m móm̀mu n yí tùmè kutenkù kou. ¹⁷ Wénk̀unne be né a náàntì, a náàntì tu timóm̀m̀nti nti. ¹⁸ A n t̀oǹnì mèè botí kutenkù mieke mme mbè t̀ù̀ nku mieke. ¹⁹ N duó m máa beè k̀péí, kè dè bo yie nkè bè m̀enke ntú a k̀obe.

²⁰ N yí da báá mbèè máà k̀péí, n da báammu nè bèè yóó keè a náàntì kè nni ntá be k̀péí. ²¹ N da báá nke tú bè ñwè nke d̀ò̀ nhonìti omáà, mí nnè f̀s̀ nti d̀ommè kè nti taunè kè kutenkù banté f̀s̀ n t̀oǹnímè. ²² M bè duóm̀mu tikpetì a n duó ntì, kè bè bo ñwè nke d̀ò̀ nhonìti omáà m mí nnè f̀s̀ nti d̀ommè. ²³ Kè nni mbo be mieke kàa m̀bo m mieke kè bè ñwè nke d̀ò̀ onìti omáà, kè kutenkù banté f̀s̀ n t̀oǹnímè ke bè d̀ó a n d̀ó mèè botí.

²⁴ N cice n d̀ó kè m borè a n duó mbè nde mbo, ke wúó n kpetì a n duó ntì ke yé a n d̀akemè ke mu nyí d̀ò̀ kutenkù. ²⁵ N cice a tú timóm̀m̀nti yiè nwe, kutenkù k̀obe í da yé, mí mme nda yému, kè n tancóumbè yé ke d̀ò̀ nf̀s̀ n t̀oǹnì. ²⁶ M bè nàkémú a

tú wè ke yó nsáké ke bè benkú, kè bè nyé ke dò nha bè dó a n dó mèè botí, kè m bo be miéke.

18

Bè pīnmè Yesu

(Wénté Matie 26:47-56 nè Mariki 14:43-50 nè Duku 22:47-53)

¹ Yesu nàké memme kédeè, nè o tancóumbè kè bèe íté kékote Setinoo kó kukó, kè kupúú makú dè bo, kè bèe ta ku miéke.

² Sudaasi wèè yóó fité Yesu ò do yému de kó kupúú, ke yé Yesu nè o tancóumbè do kōrimè deborè sáà. ³ Ikuó niùbè kó bekótíbè nè Fadisiēbe kè bèe tōnni behāāpōmbè nè ntihāāpōnti tii bàà Kuyie ncīētè kè Sudaasii bè niitè kè bè tō fitii nè dehāanne ke tōnè tikpārinti. ⁴ Yesu me nyémè tii yóó ò tūkení, kòò tóonko be borè kè bè beke ke dō: Di wanti we? ⁵ Kè bèe ò tēnné ke dō: Yesu Nansareti kou. Kè Yesu bè nàké ke dō: Mīnwe! Kè Sudaasi wèè ò fité kòò bè neínè. ⁶ Ò bè nàké dii mōnni ke dō: Mīnwe. Kè bè mbótiri ke duò. ⁷ Kè Yesu wēte kè bè beke ke dō: Di wanti we? Kè bè dō: Yesu Nansareti kou. ⁸ Kòò dō: N di nàkému ke tú mīnwe, kè di wanti mīnwe, yóunè betōbè kè bèe íté.

⁹ Memme kè dēe dōò kéndōnnè ò béi nti ke tú: N cice n yí fétinne a n duó mbè kóò mōu. ¹⁰ Kè Simoo Pierii kpaté disie kékōū ikuó niùti diewè tōnti toò youri. De kóò tōnti yētiri do tú Madikuusi. ¹¹ Kè Yesu nàké Pieri ke dō: Nōnne a siè di nōrikù, a yèmmè dò m báá yà febòòfè n cice n duó nfèà?

Bè kàtenèmè Yesu Anni borè

¹² Kè behāāpōmbè kóò kótii duó ndinùu tihāāpōnti nè tii bàà Kuyie ncīētè kè bèe pī nYesu kébou. ¹³ Ke kété kóò kàtenè Anni, Kayifu còkù cīētè, wèè do tú ikuó niùti diewè de benni. ¹⁴ Wee Kayifu do nàké Sifube ke dō: Dè bo nwenni oniti omáà bo kúmè kubotí kumōu kpéí.

Pieri nēnnimè Yesu

(Wénté Matie 26:69-70 nè Mariki 14:66-68 nè Duku 22:55-57)

¹⁵ Simoo Pieri nè Yesu tancóuntii tōu mōu, kè bè ntū nYesu. Ikuó niùti diewè né me nyémè Yesu tancóuntii tōu, kè wenwee ta. ¹⁶ Kè Pieri nkpaá ditowàà ke kari dibòri kè Yesu tancóuntii, ikuó niùti diewè yé wèè yènni kénáké osapàà nwèè bàà dibòri kè Pieri bo ta. ¹⁷ Kè de kóo sapàà mbeke Pieri ke dō: A múnke í tú we ñniti kóò tancóuntii nweà? Kè Pieri dō: Ǿ! N yí ò tú!

¹⁸ Ke ś mmuséé mbo kè behāāpōmbè nè betōmbè kè bè tōtinne muhāā nke iiri, kè Pieri ncómmú deborè ke iiri.

Ikuó niùti diewè beké ti Yesu o tié nyīnkè

(Wénté Matie 26:59-66 nè Mariki 14:55-64 nè Duku 22:66-71)

¹⁹ Kè ikuó niùti diewè beke Yesu o tancóumbè kpeti nè o tié nkpeti. ²⁰ Kè Yesu ò tēnné ke dō: N yí nàké timatì disòri, nh ǿǿ

ntiè ntitiíntouti nè Kuyie ncĭètè diètè mieke nke Sifube βεμου ὃς tí ndè. ²¹ Dè dòmmè kàa m bèkú? Beke nh ὃ nnáá nkè bèè bo, bè yému n nàké tì.

²² Yesu béi memme kè kuhāāpònkù kùù ò tòkénè kè kùù ò bènte ke dò: Ikuó niùti diewè nwe a náammè memmaà? ²³ Kè Yesu dò: Kè m béi tiyeiti nti benke tì tu tiyeiti? Kè m me béi tisaàti nti ba nte kàa m poté?

²⁴ Memme kè Anni yóu kòo nkpaá bou kòo ò duónko ikuó niùti diewè Kayifu.

Pieri nènnimè Yesu

(Wénté Matie 26:71-75 nè Mariki 14:69-72 nè Duku 22:58-62)

²⁵ Kè Simō Pieri ndè kpaá ke iiri, kòò mōu wēte kòò beke ke dò: A í tú we ñniti kóo tancòuntì ñwèd?

Kè Pierii ò nenni ke dò: N yí ò tú. ²⁶ Kè ikuó niùti diewè kóo tñnti, Pieri dàte wèè toò cĭètè kouu béi nke dò: N do da yamu kàa ò néinè kupúú mieke. ²⁷ Kè Pierii wēte kòò nenni ke dò: N yí ò yé. De mōnni kè tekotee kuó.

Pidati bekénèmè Yesu

(Wénté Matie 27:1-2, 11-14 nè Mariki 15:1-5 nè Duku 23:1-5)

²⁸ Kè bèè iténè Yesu Kayifu cĭètè, kóò sōnnè kùmandáa cĭètè kè dè kpaá uu, kè Sifube yete mutarimù bè yàa bo sãũ mèè kpéí mbemáa képaà ndiyentébanni kó mudii. ²⁹ Kè Pidatii yènni ké bè beke ke dò: Di yē nhoniti yie ñcàke ba? ³⁰ Kè bèè ò tēñné ke dò: Kòò do í càke dēmarè, ti na bá nhò kàtēnní a borè. ³¹ Kè Pidatii bè nàké ke dò: Túóténè we, kóò bekénè di mómmambe di kuó dòmmè. Kè bè dò: Ti kó ikuó í yie nti kuómè òmōu.

³² Kè dè bo yie nkè dēe dōd Yesu do yē nhò yóó kú mùù kũũ. ³³ Kè Pidatii ta kudieku kényú Yesu kóò beke ke dò: Fṣṣ tu Sifube kóò kpààtàà? ³⁴ Kè Yesu ò tēñné ke dò: A m békú nè amáa ndaà? Kè betòbè bèè yē nha m beke? ³⁵ Kè Pidatii ò tēñné ke dò: N túmu Sifua? A botí kàbe nè ikuó niùbè kó bekótibè bèè da kàtēnní m borè. A càke ba? ³⁶ Kè Yesu ò tēñné ke dò: N kó tikpàti í tú kutenkù kuu nkpeti, kè tì do nti ntú, n kàbe na mbàaomu bá Sifube bá m pí. N kó tikpàti me nyí tú kutenkù kuu nkpeti. ³⁷ Kè Pidatii ò beke ke dò: A tú okpààti nwe yáa ba? Kè Yesu ò tēñné ke dò: A ti mbéi, n tú okpààti nwe ke kàtēní kutenkù, kè bè m peité kè m bo nàké timómmanti. Bèè dó timómmanti bèè kemmu n náahti.

Bè do yēmmè bèè kuw Yesu

(Wénté Matie 27:15-31 nè Mariki 15:6-20 nè Duku 23:13-25)

³⁸ Kè Pidati dò: Ba ntú timómmanti? Ò béi mmemme kényé kékote Sifube borè ké bè nàké ke dò: N yí yà oniti yie n càkemu ke dò nti ò kù. ³⁹ Kéndōnnè di kó ikuó mieke di ṣṣ dúómmè kè n fñ nkukpetínkù makù diyentébanni yiè, di dó n fñ nSifube

kóo kpààtàà? ⁴⁰ Kè bèe wekíí ke dò: Ti í dós a fīī nyie, ti dós a fīī mBarabaasi nwe!

Barabaasi me ndo tú onitikòùti nwe.

19

Bè òómme Yesu ipo kó dipii

¹ Mēmme kè Pidatii duós nkè bèe puotí Yesu yedá. ² Kè tihāāpòntii duòke ipo kó dipii kóò òò, kóò dàtinné diyaaòbòri wūāri. ³ Ke níí tóónní kóò dāu nke dò: A kpeínàà Sifube kóò kpààti? Mbo sáà! Kóò bènte. ⁴ Kè Pidatii wēte keyènní ké bè nàké ke dò: N yóò ò dènnemu kè di banté n yí yàmè ò càkemu ke dò nti ò kùò. ⁵ Kè Yesu yènní ke óké ipo kó dipii ke dáátí diyaaòbòri wūāri, kè Pidati dò: Ntenè we! ⁶ Ikuús niùbè kó bekótibè nè tihāāpònti tii bàà Kuyie ncīētè kè bèe yà Yesu kēpīēké ke dò: Baaké we kudapāātí! Kè Pidati dò: Túóténè we di mómmámbe kébaaké! Mí n yí yà ò càke mù ke dò nti ò kùò. ⁷ Kè Sifube ò tēhné ke dò: Ti kó ikuús tú ò dò nkékuomu, ò yī mēè kpéí nhò tú Kuyie mBire.

⁸ Kè Pidatii keè de kó tináànti kè kufōwāā nhò auté. ⁹ Kòò wēte kéta kudieku kébeke Yesu ke dò: A yènní de?

Yesu me nyí nhò tēhné tìmatì. ¹⁰ Kè Pidati dò: A í dós ké n tēnné tìmatàà? A í yé ke dò m mōke muwērimú ke bo na ke da fīī, ke mōke muwērimú ke bo na ke da baakáà? ¹¹ Kè Yesu ò tēhné ke dò: A na bá mmōke muwērimú mamù n yīnkè kè Kuyie ndo í mù nda duós. Deè kpéí nte wèè m pī nke da duós nkòò kó meyi ndeunè a kōme.

¹² De mōnni kè Pidati ndós kēfīī nYesu, kè Sifube pīēké ke dò: Kàa ò fīī nha í dós okpààti diewè Sesaa, weè tú omàà okpààti, ò yete Sesaa kpeti nti.

¹³ Kè Pidatii keè de kó tináànti kédenneni Yesu kékari obeénkàri ìnkè, bèe tú dè dibòri bèe ce di. Nè ebedee kó tináànti: Kabata. ¹⁴ Dè do tú diyie sōnni yiè ndi kè diyie còmú yeyò kè dè né bo wenté diyentébanni. Kè Pidatii nàké Sifube ke dò: Ntenè di kóo kpààti.

¹⁵ Kè bèe pīēké mediè nke dò: Baaké we! Baaké we kudapāātí ìnkè! Kè Pidati dò: M baaké di kóo kpààti kudapāātáà? Kè ikuús niùbè kó bekótibè dò: Ti í mōke okpààti tōu mōu kè dè í tú Sesaa.

Bè baakémè Yesu

(Wénté Matie 27:32-44 nè Mariki 15:21-32 nè Duku 23:26-43)

¹⁶ Mēmme kè Pidatii bèe duós nYesu kè bèe ñkòrinè ke bo baaké. ¹⁷ Kè Yesu ñtò o dapāātí kētuòke dibòri mari bèe tú di kuyukúú, nè be kó tináànti mieke Kodikotaa. ¹⁸ Deñde bèe baakémè Yesu kudapāātí nè benitibè mabè bèdébè, kóò soó mbe cuoke.

¹⁹ Kè Pidatii duós nkè bèe wāri tedabēetè ke dò: Yesu Nansaretí kou, Sifube kóò kpààti, kédanne kudapāātí yómmè. ²⁰ Bèe do

baaké dè Yesu do í dētirinè dihei. Bè do wàri ebedee nè datēē nè kereki nwe kè benitibè péu mpēnkù ke tì kàà. ²¹ Kè ikuó niùbè kó bekótibèe náké Pidati ke dò: A na bá nwàri ke yī Sifube kóo kpààti, wàri ke dò ò yē nhò tú Sifube kóo kpààti. ²² Kè Pidati dò: N wàri tì tiñti.

²³ Kè tihāāpòntii baaké Yesu kédeè kětóté o yààti yecúò yènàà, bá kù nè ku kpeti, kè dè nkpaá o yaàbòri dieri dii í mæke kuyī. ²⁴ Kè tihāāpòntii náké titòbè ke dò: Ti báá kēté di nyaàbòri, ti tãũ tété kényà wèè bo di di.

Memme kè dèe dòò tì wàri ke yēmmè tì tu: Bè totí n yààti ke tãũ n yaàbòri dieri tété. Tihāāpònti do me ndòò.

²⁵ Kè Yesu yō nè o yō nantè nè Maari Kodopaasi pokù nè Maari Makitadaa kou, kè bè còmú Yesu dapāāti také. ²⁶ Kè Yesu ñwúó nho yō kòò pekénè o kòò tancòuntì ò dó wè mediè, nkòò ò nàkè ke dò: N yō, nte a bire. ²⁷ Ke náké o kòò tancòuntì ke dò: Nte a yō.

Memme kòò ò tùóté kékonnè.

Yesu kumè

(Wénté Matie 27:45-56 nè Mariki 15:33-41 nè Duku 23:44-49)

²⁸ Yesu me nyémè ke dò ndemou dè dòò kébéi nke dò: Sinéyēi sii m bo, kè dè bo dòò tì wàri ke yēmmè.

²⁹ Ke sǝ ndidúu mari dè ñkú ke píéké menéyāā nkè tihāāpòntii méú disòsùò me mièke kécə isópù kó kudəú kényoutoo kētuú nYesu nùu. ³⁰ Kòò sũōte menéyāā nke béi nke dò: Demou dè dòòmu.

Ke sǝnné o yuu kékú!

Kuhāāpònkù kũmè Yesu píkù dikpānni

³¹ Dè do tú diyie sǝnni ndi kè dè né bo wenté teomputè, kè Sifube nyīèkù teomputè bo nsómme bè kpaá idapāāti ñnkè. De kó teomputè do máánè diyentébanni ndi, kè Sifube məo Pidati dinùu ke bo píe bè baaké bè tààke, kè bè cũñní.

³² Memme kè tihāāpòntii kote kèpíe bè baakénè bè Yesu be tààke. ³³ Ke tuəke Yesu borè kénsǝ nhò ku, bá bè í mpié o tààke.

³⁴ Kè kuhāāpònkù makùu kũũ o píkù dikpānni kéduute, menie nnè meyī nkè dèe yènni. ³⁵ Wèè dè yà wèè nàá nkòo nàá ntì tú timómmannti, ò yà tì ò ti nnáá nkè dè bo yie nkè di ntá. ³⁶ Dè dòò ti wàri ke yēmmè mme tì tu: Bè í yóó kèété o kǝũ mari. ³⁷ Kè títeti wàri ke tú: Bè yóó yàmu bè dùute wèè píkù.

Bè kũnnémè Yesu

(Wénté Matie 27:57-61 nè Mariki 15:42-47 nè Duku 23:50-56)

³⁸ Dè dòò memme kédeè, Sosefu Adimatee èi kou wèè do tú Yesu kou kè dè sòri, ke yé ò do démè Sifube, kòo kote kéməo Pidati dinùu ke bo túóté Yesu. Kè Pidatii yie, nkòo kote kóò tùóté.

³⁹ Nikodemmu wèè do kote keyènkè makè kényà Yesu kòò múnkèe

kote, ke to tudaari koo korene mutie muu 5 nte koo ci baaba paa ke meca. De koo tudaari do bo mbo cidoo be sipisitaati. ⁴⁰ Bede ke be tute Yesu kedoo Sifube 5 doome, koo pu ntiyati keyore tudaari.

⁴¹ Be do baake de Yesu, de do tokene kupuu maku nku, ke kufiti panku maku de bo be mu nyi tanne ku omou. ⁴² De do yoo wente tompute nte, ke de nte ke be ndo meca, de ko kufiti ne me ntokeme debore, ke be de nho dou.

20

Kufitikperi

(Wente Matie 28:1-8 ne Mariki 16:1-8 ne Duku 24:1-12)

¹ Dimasi ko kukunwentoo ke de nkpa ke uu ke Maari, Makitadaa ei kouu, kote kufiti kensod ntitari poute. ² Koo coke kewete kenake Pieri ne Yesu tancuunti tou Yesu do we ke do: Be kutemu ti Yi, nti me n yi ye be o yime.

³ Pieri ne Yesu tancuunti tou ke be ite kenkari kufiti ⁴ ke coku ke Yesu tancuunti tou dienne Pieri ketuake kufiti, ⁵ kesieke keya tiyati be do pu nti Yesu ke ti du o me nyi nta. ⁶ Ke Simoo Pieri tuakeni keta keya tiyati be pu nti Yesu ke ti duo ketenke. ⁷ Ke kuyaku ku do fi ndiyuu ke ku kpeu ke caa nke du. ⁸ Ke Yesu tancuunti tou we do niite ketuake, koo munge ta keya kent. ⁹ (Yesu tancumbè mu ndo i bante ti wari ke tu: Yesu do keyante.) ¹⁰ De ko difonkuo ke Yesu tancumbè ke.

Yesu yanteme

(Wente Matie 28:9-10 ne Mariki 16:9-11)

¹¹ Ke Maari kpa ke commu kufiti benni ke ku, nke sinne kesieke ¹² keya Kuyie ntore yede ke ye dadi tiyapiti ke kari be do dou nde Yesu, dii nho yuu do du de, diteri o naaci do bore. ¹³ Ke ye o beke ke do: Onitipoku a kuenne ba? Koo ye tene ke do: Be tute n Yi nwe, m me nyi ye be o yime.

¹⁴ O bei memme kewete keya Yesu koo commu, o me nyi nho bante. ¹⁵ Ke Yesu o beke ke do: Onitipoku de domme ka ku? A wa nwe?

Koo yemme ndo okunyodriwe nwe, ke do: Ke fo o tute, m benke a o dou nde ke n kote koo tute. ¹⁶ Ke Yesu o yu ke do: Maari!

Koo bunnoo ke do: Okoti! Ne be ko tinanti mi ke dabunni! ¹⁷ Ke Yesu o nake ke do: Ba n kake, m mu nyi deke n cice bore. Kote kenake n ke ke do: N deeti n cice bore nde, we tu di ko cice, Kuyie nkui di te.

¹⁸ Ke Maari Makitadaa ei kouu kote Yesu tancumbè bore ke do: N yamu ti Yi.

Koo be nake we o nake ti.

Yesu benkemè omàà o tancòumbè
(Wénté Matie 28:16-20 nè Mariki 16:14-18 nè Duku 24:36-49)

¹⁹ Dε kóò òmáàsì kó kuyuoku kòo tancòumbè ntíkú tεcǐētè matè miεke, ke kpetínné yebòrè ke pàá, mbè dé mēè kpéí nSifube, kè Yesu taroo kécómmú be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè!

²⁰ Ò bēi mmemme kédeè kébenke o nou nè o píkù kè diwèiì bè pī mbè yàmè be Yiè. ²¹ Kè Yesu yíé kébéi nke dò: Kunaatí ndi bonè! N cice n tōnni mēè botí m me ndi tūō.

²² Ò bēi mmemme kédeè kéfuute be ñnkè ke dò: Cɔuténè Muyaánsààmù. ²³ Di bo cǐé mbè be yei mbè bo pété mεcǐémmè, kè di í cǐé mbè be yei, mbè báá pété mεcǐémmè.

Yesu kpannèmè Tomaa ò í tāmè

²⁴ Dè do sǐ nTomaa, Yesu tancòumbè kóò mǎù, bè tu wè Didimmu í dè bo. ²⁵ Kè Yesu tancòumbè tǎbèè ò nàké ke dò: Ti yà ti Yiè.

Kè Tomaa dò: Kè n yí yà sikāū kó yebòrè o nou ke baá n nómbii, kè n yí baá n nómbii o píkù m bá n tá.

²⁶ Kè dè mmàke seménni òmáà kè Yesu tancòumbèè wēte kǐtíi nkudieku miεke kè Tomaa ndè bo, kè yebòrè kpetí ke páké, kè Yesu taroo kécómmú be cuokè ke dò: Kunaatí ndi bonè! ²⁷ Kédeè kénáké Tomaa ke dò: Youtení a nòutè kébaá a nómbii yebòrè, ke baá m píkù kéntá ke bá nyǐékù. ²⁸ Kè Tomaa kuónko ke dò: N Yiè! N kó Kuyie! ²⁹ Kè Yesu ò nàké ke dò: A n yàmù ke tá. Dè ñnaati bèè í n yà ke tá. ³⁰ Yesu dòòmu tidieti péu kòo tancòumbè yà, bá ti í wàri dipátiri dii mmieke. ³¹ Tii nwàri kè di bo banté Yesu Kirisi túmè mme Kuyie mBire ké nhò tá kǐpété mufòmmu.

21

Yesu benkemè omàà o tancòumbè Tiberiyati nie nnùù

¹ Kè Yesu wēte kébenke omáà o tancòumbè Tiberiyati kó menie nnùù. ² Nte ò bè benke mēè botí omáà: Simǎo Pieri nè Tomaa bè tú wè Didimmu nè Natannayεeri Kanaa Kadidee kó kutempǐ nkou, nè Sebedee kó íbí, nè Yesu tancòumbè tǎbè mabè bèdébè kè bè ntíkú. ³ Kè Simǎo Pierii bè nàké ke dò: M bo kǎte muiyǐmpǐmmù.

Kè bεtǎbè dò: Ti bo nneí.

Kè bèε kǎte kényié nke buò, mbá bè í pī mmùmamù.

⁴ Dikūnweñi kè Yesu ñcómmú menie nnùù bá o tancòumbè í nhò banté. ⁵ Kè Yesu bè beke ke dò: Bedapàmbè, di pī nsiyǐià? Kè bè dò: Ǐò, ti í pèté. ⁶ Kòo bè nàké ke dò: Bǎnnè muditímù kubakù youú bíéké di bo pété.

Kè bèε bǎnkè siyǐi píε mmedie, bá bè í nna ke mù dènnení. ⁷ Kè Yesu tancòuntì ò dǎ wèe náké Pieri ke dò: Ti Yiè nwe.

Kè Simǎo Pierii ti kèè ke dáátí o yaabòri ke yé ò do í dáátímè mùmamù, kédoroo menie mmieke kéndèiti.

⁸ Kè Yesu tancòumbè tɔbè nkéríní nè kudabekù ke yǔś muyĩnditìmù kè siyĩ piéké. Bè do í dètirinè menie nnùù, dè do bo mməke métiri tekòutè (100). ⁹ Kè bèe yènni káyà muhāā, nkè siyĩ āũ mu ñnkè nè pèè. ¹⁰ Kè Yesu bè nàké ke dò: Dèitenèní siyĩ dí pĩ nsi.

¹¹ Kè Simə Pierii ta kudabekù kécũñní muyĩnditìmù kè siyĩ diəsi piéké, ke bo tekòutè nè sipísinùmmù nè sītāāti (153), nè memme muyĩnditìmù í nkèté. ¹² Kè Yesu bè nàké ke dò: Kətenèní kédi.

Ò tancòumbè kòò m̀̀u me nyí ndàátí kòò beke ò tú wè, bè do bantému be Yiè nwemè. ¹³ Kè Yesu tóónni kətúóté pèè ké bè duó, ké bè duónnè siyĩ.

¹⁴ Kuce metāāmmè mme Yesu yànté kébenkemè omáà o tancòumbè.

Yesu bekemè Pieri kuce metāāti ke tú: A n dɔ̀̀à?

¹⁵ Bè di dii m̀̀nni kédeè kè Yesu beke Simə Pieri ke dò: Simə Isāā kó debire a n dɔ̀̀ kè dè pèēté betɔ̀̀bàà? Kòò dò: Èè n Yiè a yému n da dómè. Kè Yesu ò nàké ke dò: Cəmmú m pebí. ¹⁶ Ke yíé kóò beke kuce medérímè ke dò: Simə Isāā kó debire a m̀̀nke n dɔ̀̀à? Kòò dò: Èè n Yiè a yému n da dómè. Kè Yesu ò nàké ke dò: Cəmmú m pe. ¹⁷ Kè Yesu wēte kóò beke metāāmmè ke dò: Simə Isāā kó debire a yē nha n dɔ̀̀? Kòò dò: N Yiè, nha yému deməu. Kè Pieri yèmmèe caàrè Yesu wēte koò bekemè kuce metāāmmè ke tú: A ndɔ̀̀à? Kòò dò: N Yiè a yému deməu, ke yé n da dómè. Kè Yesu ò nàké ke dò: Cəmmú m pe. ¹⁸ N da náá mómumu nwe. A do kraá ke be ndii m̀̀nni ke yiì a naakònfè amáà ndi, ke kəri a dɔ̀̀ kè. A bo kóté dii m̀̀nni ke ní nyuo a nɔ̀̀u nsi kòò t̀̀u fè nda yiì, ke da kətenè a í dɔ̀̀ kè.

¹⁹ (Yesu náá memme ke benkú Pieri yóó kú mùù kũũ mboti nku ke déúkùnne Kuyie nyètiri.) Kédeè kòò nàké ke dò: N tũnne.

Yesu nàké ti Isāā kpéi

²⁰ Kè Pierii wēte káyà Yesu tancòuntì ò dɔ̀̀ wè kòò kèríní, (wèè do ò beke bè yo ndii m̀̀nni diyentébanni kó mudii ke dò: N Yiè, we nyóó da fíté?) ²¹ Kè Pierii beke Yesu ke dò: N Yiè, yie ntá, o kpeti yó ndòmme? ²² Kè Yesu ò tḗné ke dò: Kè n dɔ̀̀ we nfò̀̀u kè n yàa wētenèní a kpeti í bo, f́́ ní nni ntũ.

²³ Kè de kó tináañti pitè be cuokè, kè bè dò de kóò tancòuntì í yóó kú. Yesu me ndo í nàké Pieri ke dò wè í yóó kú, ò do yí: Kè n dɔ̀̀ wè nfò̀̀u kè n yàa wētenní, a kpeti í bo.

²⁴ Wèè tancòuntì mómumu nweè béi nde kó tináañti, ke ti wàri, kè ti yé ti tumè timómmoni.

25 Yesu do pĩ́nmu mutõmmú tēmù, kè bẹ̀ yě mbẹ̀ bo tì wàri
τιμου γεράτε μιεε, n yèmmè dò kutenkù báá pété kù bo yè dǎú
ndè.

Yesu Tõrè tõmmú pátíri Di mpátíri tɔ tìi náaàntì

Yesu tõrè kó dipátíri sɔɔténè tináaànsààti kpɛyɛ kó tináaàntì nti. Duku dòdòtóri diɛwè Pɔɔri népo, ò do neitinè wè weè wàri de kó dipátíri (Kòdɔɔsi 4:14). De kó dipátíri mieke yenáaànkékè yèè ti náá mMuyaáansààmù pī mmùù tõmmú yè sūmu.

De kó dipátíri dii ti náá nKirisi kɔbe tīrè keté mèè botí Sifube cuokè kéketénè Sedisademmu bèè tu Sifube. Nè bèè í tú Sifube: Kòdentí nè Āntiyosi nè Fidipu. De kó dipátíri dii ti náá mbè do màánè ìi dièti mesàà nKirisi kɔbe tīrè yepànyè mieke, nè Muyaáansààmù do bè niité kè bèè ti tũnte mèè botí.

Di mpátíri náaàntì duó ke dòmmè

1. Muyaáansààmù cùténímè nè Kirisi kɔbe tīnni ketémè Sedisademmu 1-12
2. Pɔɔri ítemè Kuyie nnáaàntì náammù 13-28

¹ N népo Teofiiri, m pátíri ketirì mieke n da nàkému Yesu pī mmùù tõmmú muməu nè ò tié nti benitibè nè ò keté ndii yié o tõmmú, ² kéntɔ kétuɔkenè Muyaáansààmù ò niitémè kòò duó nho tannò o tancòumbè ò tãáté bè ke íté kédeke keĩnkè. ³ O kũũ nkó difɔnkúò koo mbè benkú omáá nè mebenkúmè péu mèè benkú ò fòutemè, ke dɔ yewe sipísínàà ke bè náá nKuyie nkpaàtiyuu kpɛti. ⁴ Diiyè mari ke sɔ mbè yo nke Yesu bè nàké ke dɔ: Di báá déténe Sedisademmu, dí nkari ke baa n cice do yè nhò yóó di pã dè, n di nàké dèè kpéí. ⁵ Isáá do di ãà bàtémmù, nè menie mme yewe sámɔpó mieke bè bo di ãnné bàtémmù nè Muyaáansààmù.

Yesu dèkemè keĩnkè

⁶ Kè bèè ò beke ke dɔ: De mɔnni ndi a yóó fíímmè Isidayεεribe kó dikpaàtiyuuà? ⁷ Kè Yesu bè tènné ke dɔ: Di kpɛti dɔke, di bo yíétémè de kó yemàrè nè de kó yewe, n cice Kuyie nkumómmanku kuù dɔú nde kó yemàrè nè de kó yewe. ⁸ Kù bo di duó mmuwérímú, kù bo cũũnní Muyaáansààmù di ìnkè kè di náá mbèè yo nnáá n kpéí nSedisademmu mieke nè Sudee nè Sammarii de kó ketenkè keməu mieke nè itemmánke iməu miékoo.

⁹ Ò ti mbè nàké dii mɔnni kédeè kéíté kèndeèti keĩnkè, kè bè nhò búó kè diwetiri marii ò dátínko.

¹⁰ Kè bè nkpaá búó, káyà benitibè bèdébè kè bè dàátí tiyaàpéiti kékɔtení be borè kébéi nke dɔ: ¹¹ Kadidee kó benitibè dè dòmmè kè di cómmú ke búó keĩnkè? Yesu itè mèè botí di cuokè ke dèke keĩnkè ò yóó wètení mèè botí.

¹² Mémme kè bèè íté Odifíè tãri kéwètení Sedisademmu. De kó ditãri do í détirinè Sedisademmu, dè do bo mbo cidómétiri omáá

kè bè nàá nho kó tináaànti mómmanti. ⁷ Kè dèe bè kpeí mediè, kè bè mbè wùò nke tú: Dè í dò nKadidee kòbe mbe bemouà? ⁸ Dè né dõmmè bá wè kòò yo bè nàámmè o kó tináaànti? ⁹ Ti mieke kò bèmabè bonní Paditi kó ketenkè: Medii nè Medammu Mesopotamii nè Sudee nè Kapadoosi nè Põõ Asii kó ketenkè mieke. ¹⁰ Nè Fidisii nè Pānfidii nè Esibiti nè Dibii kòbe mabè bèè tákèné Sidenni, kè bèmabè bonní Odammu, kè betòbè tu Sifube mómmambe nè bèè tũ nSifube kó kuwedounce nè Kereti kòbe nè Adabii kòbe. ¹¹ Nè memme kè ti yo bè nàámmè bá wè o kó tináaànti ke sánti Kuyie nku dieti kpéi.

¹² Kè dèe bè di mediè, bè í nyà bè bo béi nti, kémbékú betòbè ke tú: Ba mbotí nku dié?

¹³ Kè bèmabè mbè daú ke tú: Bè muó mmenaà nnatimè mme.

Pieri nàké ti Muyaánsààmù cùténí dùi yìè

¹⁴ Kè Yesu tõe epíitè nè yèdèé íté kécómmú, kè Pieri nnáannè ditñni mekperimè ke tú: Díndi Kadidee kòbe nè bèè kó dimàà kòtení Sedisadammu mieke! Kénténè kékeè n yóó di nàké ti. ¹⁵ Di yèmmè bá ndò mbenitibè bie mmuó mmenaà, diyìè kraá ke bemmu. ¹⁶ Kuyie pāānāānti nāāntò Sowēeri do nàké ti tii dòò. Tii tu:

¹⁷ Yewe sonye mmieke m bo cūñní Muyaánsààmù

benitibè bemou ñnkè,
di kó bedapàmbè nè di kó besapàmbè
bo naá m pāānāānti nāāmbè.

Kè bebémbè ñyau mebenkùmè.

Kè bekótibè ñyau tidòuntì.

¹⁸ De kó yewe mieke

m mènke yóó cūñkomu n Yaá

n kó benitibè bemou ñnkè,

benitidaabè nè benitipòbè

kè bèe naá m pāānāānti nāāmbè.

¹⁹ M bo dòò tidietì ke ñnkè nè ketenkè,

meyĩ nnè muháá nè kuyukú diékù

dè bo mbo de kó diyìè.

²⁰ Diyìè bo soute,

kòò tǎnkùu wūsté kéndò meyĩ,

kè ti Yiè nkó diyìè dierì né na kētuakení,

dii duò tikǎmbùòti.

²¹ De mǎnni wèè bo kuónnè

ti Yiè nKuyie nhò bo cooté.

²² Díndi Isidayeribe kénténè kékeè n yóó di nàké ti. Yesu Nansareti kou Kuyie ndi benke wèè mieke ku wérímú, kòò dòò tidietì, di mómmambe kè di yà. ²³ Bè we ndi fiténè Kuyie ndo tì yému nè dimònni, kuù duó nkè tì dòò, kè di ò duó mbèè í yé Kuyie nkè bè ò baaké koò kù. ²⁴ Kè Kuyie nduó nkòò yǎnté, kè

kù ò deeténè mukũũ nkó iwẽĩ, ke yé mukũũ ndo í dommè mù bo na kóò pĩnné muwērímú. ²⁵ Dafiti do nàké weè kpéí nke dò:

M búó n Yiè sãã,

ke yé we m bonèmè m báá kpeute.

²⁶ Dèè te kè n yèmmè naati,

kè n diènnè diwèì.

²⁷ Ke yé ke dò mbá kè n ku,

m bá nkpaá kufõti mièke.

Ke yé a í yóó yóumè a kou kòo pããke.

²⁸ A m benkemu mufõmmu kó kuce,

ke yóó nni mbonè ke n duò diwèì.

²⁹ N kòbe n dó ke di nàké ti yààrì Dafiti kpéí nke, ò kúmu, kè bè

ò kũnnè kòo fõti kpaá bo nè yíenní. ³⁰ Ò do tú Kuyie mpããnáànti

náàntò nwe ke nyé ke dò nKuyie mbéi ke tú kù yóó kanne o

yaàbire marè o kpààtikàrì ìnkè. ³¹ Dafiti do náá nKirisì yóó

yántémè mme ke tú:

Ò í yó nkpaá kufõti mièke.

Ò í yóó pããke.

³² Weè Yesu nwe Kuyie nduómmè kòò yànté timòu kè ti ò

yà. ³³ Kè Kuyie nhò tùóté koò kànnè kubakù you, koò duó

Muyaánsààmù kù do nàké mùù kpéí, kòò mù nti duònní, dendè

di kèèmé ke dè yà. ³⁴ Dafiti í dèke ke ìnkè ke né béi nke dò:

Kuyie nnàkému n Yiè nke tú:

Nkari m bakù you,

³⁵ kè n yàa da duó nha kprantídèntòbè

kàa bè cùùti.

³⁶ Isidayeribe di tũ mbanté ke dò nYesu di baaké wè kudapããtí ìnkè, Kuyie nwe ndòò ti Yiè nti deetiwè.

³⁷ Bè kèè diì mònni de kó tináànti kè tìi bè kàáké mesàà,

nkè bèè beke Pieri nè Yesu tõiè teyè ke dò: Tìi kòbenè tìi dò

nkédòò ba? ³⁸ Kè Pierii bè nàké ke dò: Ceetenè kè bè di ànné

bàtémù nè Yesu kó diyètìrì, kè Kuyie ndi cǐé ndi yei nke di pã

Muyaánsààmù. ³⁹ Ke yé kù béimmè de kó tináànti diì kpéí, nè di

bí, bèè bo diè nnè bèè dètìrì. Nè betòbè tìi Yiè nKuyie nyóó yu bè.

⁴⁰ Kè Pieri mbè náá ntínáànti teti péu ke yáúkũnko be kǎnti ke

bè tiè nke tú: Yiènnè Tináànsààti kèyatènè dimàà benitiyèibe bie.

⁴¹ Bèè yie nho náànti kè bèè bè ànné bàtémù kè bè nsũ, be

bo ntùòke sikòupísitããtì (3000), kè bèè wéñnénè Yesu kòbe de

kó diyèè. ⁴² Ke níi nkémù Yesu tõiè bè náá nti nè be yèmmè

mèmu, kénwè nke yo nke yonnè Mudisààmù, ke báá nKuyie.

Kirisì kòbe ketibè kó mufõmmu

⁴³ Kè Yesu tõiè ndòòri tidietì nè mebenkùmè péu nè de kpéí nke

benitibèè yote Kuyie. ⁴⁴ Kè Kuyie nkòbe ntiku sãã, kè wèè mòke

dè bè nde wẽ mbemou. ⁴⁵ Kè bè nfiiti be kperè nè be paa nke totírí nè bèè kpa bá wè dè ò bèkúmè. ⁴⁶ Ke níí ntíkú ke bo Kuyie nciètè ke báá nKuyie, ke wẽ mmeyèmmè memáà ke yo mbetòbè cǐí, ke yonnè Mudisààmù. ⁴⁷ Ke sántí Kuyie, nkè benìtibè bemou be dó kè ti Yiè mbè yèútí yewe yemou ò deetè bè.

3

Pieri nè Isāā bè miékùnnemè kuhòkù

¹ Diyie mari, diyie tũntè diì mǎnni Pieri nè Isāā kè bè nkǎri mubáammu. ² Ke nsó nhoniti mǎu kàri ke tú kuhòkù nè bè ò peitémè, kè kù kàri Kuyie nciètè kó dibòri bè tú di disàari. Bè do kù tounímu yewe yemou ke kanninko deborè kè kù bo mmóú idiítí bèè taà mubáammu. ³ Pieri nè Isāā kè bè ntati kè kùu bè mǎo idiítí. ⁴ Pieri nè Isāā kè bè nkù wúó nkè Pierii kù nàké ke dǎ: Tì wènté.

⁵ Kè kùu bè wènté kè ku yèmmè ñdò mbè yóó kù pǎ dèmarè nde. ⁶ Kè Pierii kù nàké ke dǎ: N yí mǎke idiítí ke bo da pǎ, m mǎke dè, m bo dè nda pǎ. Nè Yesu Nansareti kou kó di yètiri íté kékété!

⁷ Ke pǐ nku nòutè youte, kényínni, dende bǎmbà nkè ku naàcèi nè ku báá nkè dèe kpenke. ⁸ Kè kùu puu kécómmú, kénèinè Yesu tǎrè, kè bèè ta Kuyie nciètè, kòo ncenti ke yǎnku, ke sántí Kuyie. ⁹ Kè benìtibè bemou nhò wúó, kòo cènti ke sántí Kuyie. ¹⁰ Bè banté diì mǎnni ke dò nwèè do kari wenwe Kuyie nciètè kó dibòri sàari ke móú, kè dèe bè di bemou kè kufǒwaá mbè pǐ nkè bèè mǎnté ò yǐmè ke miété.

Pieri do nàké ti

¹¹ Kè de kóo niti baa ntũ Pieri nè Isāā, kè dèe di benìtibè bemou, kè bè ncokòo be borè kufiiku bè tú kù Sodomǎo kó kufiiku mièke. ¹² Kè Pierii bè beke ke dǎ: Isidayeeribe dè dòmme kè dè di di? Kè di ti wúó nke donnè tũ kó muwèrimú mmu yoo ti kpa mèè kpéi meyei nte nkè oniti yie mmieté? ¹³ Kuyie nti yembè, Abarahammu nè Isaki nè Sakǎbu do tũ nkù kuù miékùnne de kóo niti, ke déúkùnne ku kóo tǎnti Yesu yètiri di pǐ nwè, ke dúo ndiheì yembè, Odommu kǎbe, kè di ò yete Pidati ùkè, ke sǎ nhò do dó kóó fǐí. ¹⁴ Kè di yete wèè dǎdri Kuyie ndómè ke kpa meyei, nke bǎntè okpǎàti Pidati ke dò wèè fǐí onitikòuti. ¹⁵ Kè di kùo mufòmму yìè, kè Kuyie nduó nkòò yǎnté. Kè ti ò yà ke náá. ¹⁶ Yesu ti tá wè kó diyètiri dii te, oniti di me nwúó nwè koò yé ò miétémè páíí. Ti tá mèè kpéi nke Yesu deè te kòo kpenke.

¹⁷ N kǎbe n yému ke dò nde kó dimònni dǐndi nè di kó bekótíbè di do í yé di dǎdri dè. ¹⁸ Kuyie mpǎānǎānti náām̀bè bemou do ti nàkému nè dimònni ke tú: Odeetiwè dò nkéféüté. ¹⁹ Ceetenè tũnke kécúó nKuyie mbíékè kè kùu ùté di yei. ²⁰ Kè dèe yie

nkè ti Yiè nKuyie di pã meom̄pùmè, ke di duonní Odεεtíwè Yesu kù nàké wèè kpéí nnè dimònnì. ²¹ Yesu yó mbo kefnkè nke kè Muyaáansààmù tūntenè demou kè dèe naá ndεpànnè ku pãānāaanti náam̄bè do ti nàké mēmme. ²² M̄oyiisi do náá nweè kpéí ke tú: Kuyie mbo di duonní ku pãānāaanti náaantò kòò nni ndònnè. Di nyíé nho kpeti timou. ²³ Wèè bo yete o kpeti bè bo ò dènne Kuyie nkó benitibè miεke kòò kù. ²⁴ Kuyie mpãānāaanti náam̄bè, kéketénè Sammuyεeri nè o fōnkúò kabe bè nàkému bemou ti mè mbo yèè we kpéí. ²⁵ De kó yewe bo dūi kpéí nke, kè di kake Kuyie nkó metaummè miεke, ke yé kù do náánnè dūi yembè kù naá ndūi mōnni Abarahammu ke tú kù bo dōò mesàà nyibotí imou ketenkè miεke nè o kpéí. ²⁶ Kuyie nduonní ku Bire dūi kpéí nke meketimè, kè dè bo di dōò mesàà nke di teennè kè dí yóu di dōòri mèè yei.

4

Bè p̄im̄mè Pieri nè Isāā ke kpetínnè

¹ Pieri nè Isāā kè bè nkpaá ke náánnè benitibè, kè ikuó nìùbè kó bekótibè nè Sadusiēbe nè tihāāpònti tūi bàa Kuyie ncīētè ti kóo kóti kè bèe tuakéní. ² Kè be miεkee peike Yesu tōrè náámmè benitibè ke tú: Yesu yānté kè becírìbè múnke bo yānté. ³ Kè bèe bè p̄i nke s̄ó ndè d̄ó kébiite kè bèe bè kpetínnè dikpetíntou kémbaanè dè bo wentémè. ⁴ Bá nè mēmme bèè kèè de kó tināaanti, kè bèmabèe ti yie nkénsū, bè bo ntùòke sikoup̄ísinnūmmù (5000).

⁵ Kè dèe wenté, Sifube kó bekótibè nè dihei kó bekótibè nè ikuó wāābè kè bèe tíi nSedisademmu. ⁶ Kè ikuó nìùti diewè Anni ndè bo nè o cīētè kabe: Kayifu nè Isāā nè Adekisāntiri nè ikuó nìùti diewè cīētè kabe s̄ombe, ⁷ kéduó nkè bèe kōtenní Pieri nè Isāā kè bèe bè beke ke d̄ò: We ndi duó mmuwērímú? Nè we nkó diyètiri ndi di ò miékūnnemè?

⁸ Kè Muyaáansààmù piéké Pieri kòo bè nàké ke d̄ò: ⁹ Isidayεeribe kó bekpaātibè nè bekótibè, ti d̄ò mèè sàà nkuhōkù kpéí nte kè di ti békú ke tú ti nàké dè yīmè kè kù miété. ¹⁰ Benitibè bemou nè Isidayεeribe banténè tūnké weti weti ke do nnè Yesu Kirisi Nansareti kou di baaké wè kudapāātí, kè Kuyie nduó nkòò yānté, weè kó diyètiri te kòo niti yie mmieté páii ke cómmú di ìkè. ¹¹ Yesu di yete wè, Kuyie nnāaanti náá nweè kpéí ke tú:

Bèè maà bè dootóo dūi t̄ári,

dūi naá ndipūi kó dit̄ári mómmōnni.

¹² Banténè ke d̄ò nkutenkù kumou miεke òm̄ou t̄ou bāá na kédeεté, Kuyie nti duó nYesu nwe, weè ti deεrí.

¹³ Kè bebeémbèe yà Pieri nè Isāã be m̀ðke dii k̄m̀b̀ù̀ kè d̀e b̀e di mediè, nke yé b̀e do yém̀e ke dò mb̀e í bebíí yepáte mediè, b̀e do yé b̀e neitinèm̀e mme Yesu. ¹⁴ B̀e né me nwúóm̀m̀e wèè mieté kòò còm̀m̀ú be borè b̀e í nyà b̀e bo téǹné tì. ¹⁵ Kè b̀e b̀e d̀enne ke náké bemáà ke d̀ò: Ti bo yíme benitibè bie? ¹⁶ Sedisademmu k̀obe bem̀ou yému beè d̀òòm̀e tidietì tii, ti báá na ké tì ǹenni. ¹⁷ Kè ti né d̀ó kè de kó tináàntì d̀ake báá pité, ti b̀e kpànnè, ké b̀e bàa kè b̀e ténke báá béinnè òm̀ou Yesu kó diyètìrì.

¹⁸ Kè b̀e ẁete ké b̀e ỳuní ké mb̀e kpànnè ke tú: Di yo báá kú kè di ẁete keyú Yesu yètìrì òm̀ou borè yoo dí ò nàkè o náàntì. ¹⁹ Pieri nè Isāã kè b̀e b̀e téǹné ke d̀ò: Wénténè di móm̀m̀om̀be Kuyie nyìkè nsa kè d̀e wenni, ti bo yiem̀m̀e dii kpeti keyete Kuyie nkpeti. ²⁰ Tínti báá na ke í mbéi ti yà d̀e nè ti kèè tì.

²¹ Kè bebeémbèe ẁete ké b̀e ỳuní b̀e í nyà b̀e bo yím̀e ké b̀e puotí, ke yóu, ké b̀e kpànnè, ké b̀e f̀ĩnko, ke yé benitibè bem̀ou do sántím̀e Kuyie nnè d̀èè d̀ò de kpéi. ²² Ke yé kuhù̀kù b̀e miék̀unne kù bie do p̀èètém̀e sipísìnàà.

Yesu t̄õrè m̀om̀e Kuyie ndik̄m̀b̀ù̀

²³ B̀e f̀ĩ ndiì m̀onni Pieri nè Isāã kè b̀e p̀ankèe k̀ete be k̀obe borè, ké b̀e nàké ikuó niùbè kó bekótibè nè bekótibè b̀e b̀e nàké tì. ²⁴ B̀e tì kèè dii m̀onni kéwənné kébántè Kuyie nke d̀ò: Ti Yiè nf̄́ nwèè d̀òò ketenkè nè keĩnkè nè dàméèrì nè d̀èè kó dimàà bo o mièke. ²⁵ F̀s̄̀ do duó Muyaánsààm̀u ti yà̀rì Dafiti a kóo t̄õnti kòo béi nke d̀ò:

Ba nte kè ibotí mièke cúu?

Ba nte kè yebotè d̀akii

meyei nkpeí ndetetirè?

²⁶ Kè kutenkù yembè baati dikpànni,

kè sikpà̀tibìi wənné

ke kpànnè Kuyie nnè kù t̄ãátè wè.

²⁷ Móm̀mu Edoti nè P̄õnsi Pidati b̀e wənnému dihèi mièke nè bep̀ò̀b̀e nè Isidayeribe ke bo d̀ò meyei nha kóo t̄õnti Yesu a t̄ãátè wè wèè dò mpáíí. ²⁸ D̀e d̀ò a d̀ó t̄õnti nè dim̀onni ke tì t̄ãátè. ²⁹ Ti Yiè nwénté b̀e ti kpànnèm̀e, kédúo nha kó bet̄õmbè dik̄m̀b̀ù̀ kè b̀e nnáá nha náàntì. ³⁰ Benke a w̄erím̀ú kém̄miék̀unko bem̀oum̀be, kéndò̀rì tidietì nè mebenkùm̀e nè a kóo t̄õnti Yesu yètìrì wèè dò mpáíí.

³¹ B̀e bántè dii m̀onni Kuyie nkédeè, kè ketenkèe sántè b̀e tikú d̀e kè Muyaánsààm̀u b̀e píe nkè b̀e nnáá Kuyie nnáàntì nè dik̄m̀b̀ù̀.

Yesu k̀obe kó mewənním̀e

³² B̀eè kó dimàà do t̄á Yesu kè b̀e nwə mmeyèmm̀e m̀emáà, òm̀ou í ntú ò te o kperè omáà, b̀e do d̀e w̄erím̀mu bem̀ou. ³³ Kè Yesu t̄õrè nnáá mbenitibè nè muw̄erím̀ú Yesu yã̀ntém̀e, kè Kuyie mb̀e

bonè ke bè dòòri mesàà. ³⁴ Òmòù í mmónnì dèmarè be mièke, bèè mòke depaa nyoo sicéí kè bè ndè fiiti ke touní idíítí ³⁵ ke duó nYesu tōrè kè bè toti bá wè dè ò bèkúmè.

³⁶ Onítì mòù kè bè ò tu Sosefu Defii kó kuwuò kou, kè bè ò peité Sipiri kó kutempè mmièke, kè Yesu tōrè ò yu ke dò: Tikōnyauti yìè. Nè be kó tináàntì Bannabaasi. ³⁷ Kòò fité o paku kètóní idíítí kè í duó nYesu tōrè.

5

Ananniyaasi nè o pokù Safidaa

¹ Ananniyaasi nè o pokù Safidaa kè be múnkèe fité be paku, ² kéyaate késonne, kòò nkòrinè isonyi ke bo duó nYesu tōrè kòò pokù yé. ³ Kè Pierii o beke ke dò: Ananniyaasi! Dè dòmme kàa yóu kè dibòò da ta kàa souté Muyaánsààmù, ke fité a paku ke yààte idíítí ke sònne? ⁴ A í kù fité dii mònni kè kù í tú a kòkàà? A kù fité dii mònni ke í nte idíítáà? Dè dòmme kàa yóu kè meyèmmè memme da ta? Dè í tú benitibè mbe a soutémè, a souté Kuyie nku.

⁵ Kè Ananniyaasii kèè tii náàntì kédò kékú. Kè benitibèe dè kèè kè kufōwáá mbè pī mmediè. ⁶ Kè bedapàmbèe íté kòò tùóté kékote kékūnné.

⁷ Kè dè mmòke tewebiètè mefitímè mètāāti kòò pokù taroo bá ò í yé dèè dòò. ⁸ Kè Pierii ò beke ke dò: Di fité di paku i ndíítí nyià? Kòò dò: Èè inyi.

⁹ Kè Pieri dò: Dè dòmme kè di dàke ke bo yááké Muyaánsààmù? Nte bèè kūnné a dòu ke bo dibòòrì ke bo da tùóté.

¹⁰ Kòò pánkke do Pieri ìkè kékú. Kè bedapàmbèe taroo ke sò nhò ku, kè bèe ò tùóté kékote kékūnné kèpéennè o dòu. ¹¹ Kè kufōwáá mpí Kirisi kòbe nè bèè kó dimàà ti kèè.

Yesu tōrè dòòmè tidietì péu

¹² Yesu kòbe do wērmu meyèmmè memàà, ke tiku Sodomòo fikku mièke, kè Yesu tōrè dòòri tidietì péu. ¹³ Bá betòbè í ndáátí ke bo bè wērnénè kè benitibè mbè sántí. ¹⁴ Bèè tá ti Yiè nYesu benitidaabè nè benitipòbè kè bè nyéúítí ke sūũnko. ¹⁵ Kè benitibè ntouní bemuòmbè nè be miètì nè be tǎí ke dǎũnko kuce nùù, kè Pieri bo mpēnké kòò fènkù dátínné be mièke òmòù. ¹⁶ Kè Sedisademmu kó sihekésí kòbe ntouní bemuòmbè nè yebòkè ta bè, bemòu kè bèe miété.

Bè fēũmmè Yesu tōrè

¹⁷ Ikuó nùtì dièwè nè o kòbe Sadusīēbe kè bèe íté nè kemieke, ¹⁸ kēpī nYesu tōrè kékpetínné dikpetíntou. ¹⁹ Keyènkè mōnni kè Kuyie ntōnni kōtení kékpeté dikpetíntou kó yecàkè kè bè dènne, kè bè nàké ke dò: ²⁰ Kōtenè Kuyie ncīētè kēnnáá mbenitibè mufōmmu kó tináàntì.

21 Kè bèe yie nkékote dikünweñni sèi Kuyie ncīētè, ke nnáá nKuyie nnáañti.

Kè ikuó niùti diewè nè o kabe kè bèe yú bebeémbè nè Sifube kó bekótibè kētō nkè bè bo yúni Yesu tōrè dikpetíntou. 22 Kè tihāāpònti kote ké bè mǎnté, kēwētēni ké bè nàké ke dō: 23 Ti sá ndikpetíntou kpetímu táu kè tihāāpònti bàa, kè ti kpeté ke ta ti me nyí yà òmǎu.

24 Kè dèe di tihāāpònti tìi bàa Kuyie ncīētè kóo kóti nè ikuó niùti diewè kè bèe mǎnté de kó tináañti tu mù. 25 De mǎnni kòo mǎuu kateni ké bè nàké ke dō: Di me nkpetínné bèe nitibè bo Kuyie ncīētè ke náá nKuyie nnáañti.

26 Kè tihāāpònti kóo kóti nēinè o tōmbè kè bèe bè pīñni meyoðmmè ke yé bè do déme benitibè yàa bo bè bùótímè yetárè kékuo. 27 Kè bèe bè katenè bebeémbè borè kè ikuó niùti diewèe be beke ke dō: 28 Ti di nàkému ke tú: Di bá nnáá nhoniti yie nkpeí. Dè dòmmè kè di pité de kó tináañti Sedisadēmmu omǎu miēke, ke dō dè ndò tū te kè bè ò kùo?

29 Pīeri nè Yesu tōrè teyè kè bèe bè tēñné ke dō: Ti dò nkéyie Kuyie nkpeti nti kè dèe pēētè benitibè kpeti. 30 Kuyie nti yembè do tū nkù kuù te kè Yesu yǎnté wenwe, di baaké wè kudapāāti kòo kùo. 31 Kuyie nwe ndéúkunnè kòo dǎò okpààti, Odeētíwè, kè Isidayēeribe bo ceete kè Kuyie mbè cīé mbe yei. 32 Ti ti nyé kè Muyaánsààmù tì yé mummu Kuyie duó mmù bèe yie nku náañti.

33 Bebeémbè tì kèè dìi mǎnni kè be miēke peike, kè bè ndó kékuo Yesu tōrè. 34 Kè Fadisīē mǎu dè bo kòo yètiri tu Kamadiyēeri kòo yé Kuyie nkuó mesàa nkè benitibè ò dé, kòo ité kéduó nkè bèe mu ndenne Yesu tōrè. 35 Kòo bēi nke dō: Isidayēeribe, dǎñnè meyoðmmè benitibè bie. 36 Dè í mǎnte oniti mǎu ānnémè kè bè ò tu Tedaasi kòo yèmmè ndo nhò tú òmǎu, kè benitibè sikǎusinàa (400) nhò tū. Kè bèe ò kùo kè bèe cīété kè dè dèè. 37 De kó difōnkúò kè Sidaasi Kadidee kouu ānné, kè kunitisūkùu ò tūñne kòo múñke kú kè bèe cīété. 38 N di náámmu di ténke bá ndake benitibè bie nkpeti, kè be tōmmú bè pī mmù tú benitibè kōmu mmu mù yóó deèmu. 39 Kè mù me ntú Kuyie nkōmu mmu di báá na ké mù pàa. Dǎñnè meyoðmmè kè di báá dokénè Kuyie.

40 Kè bèe yie nho kpeti ke yúni Yesu tōrè kéduó nkè bèe yè puotí yedá kè bè dō yè ténke bá nnáá nYesu kpéi kédeè ké yè fīñko. 41 Kè Yesu tōrèe ité bebeémbè borè nè kuyeñnaatí, ke yé Kuyie nsómmè bè mǎnnè bèe bè fēñ nYesu kó diyètiri kpéi. 42 Kè bè nsaké yewe yemǎu Kuyie ncīētè nè sicēi miēke ke náá nTináañsààti Yesu Kirisi Odeētíwè kpeti.

6

Yesu kɔbe tããtè bè bèyiekè

¹ De m̀nni kè Yesu kɔbɛɛ sũũ nkè Sifube bèè nàá nkèr̀ékì kè bè nkpannè Sifube bèè nàá nhebedee ke tú: Di í toti ti kó bekúpobè mudii mesàà. ² Kè Yesu t̄rè t̄píítè nè yèdèè tí nYesu kɔbe t̄nni, ké bè nàké ke d̀: Dè í wenni ti bo yóumè Kuyie nnáànti kéndakènè mudii kó mutotimù. ³ Tããtènè di mieke benitibè bèyiekè, bèè borime wenni, kè Muyaánsààmù bè piéké, kè bè m̀ke mecii, kè tí bè duó nde kó mutõmmù. ⁴ De m̀nni kè ti péte mefiè nke mbáá nKuyie nke nnáá ku náànti.

⁵ Kè Yesu kɔbe t̄nni yie nde kó tináànti kètããtè Etienni wèè tá Kuyie mmesàà kè Muyaánsààmù ò piéké nè Fidipu nè Podokɔ nè Nikannɔ nè Timɔ nè Padimenaà nè Nikodaa Āntiyosi eì kou wèè do tũ nSifube kó kuwedəunce, ⁶ ké bè k̄tenè Yesu t̄rè borè, kè yèe n̄ó nye nau be ìnkè kébántè Kuyie mbe kpéi.

⁷ Kè Kuyie nnáànti d̄ke mpitírí, kè Yesu kɔbe nsũũnko Sedisadɛmmu mieke, kè ikuó n̄ubè péuu yie nkéntá Yesu.

Bè p̄m̀mè Etienni

⁸ Kè Kuyie nni mbonè Etienni kóò duó mmuw̄rímù kòò nd̄ari tidietì nè mebenkùmè càmmè benitibè cuokè. ⁹ Kè sifube bèè do k̄ri kutīntouku bè tú kù tidaati bè f̄i n̄ti k̄aku nè Sifube t̄bè, Sidenni eì kɔbe, Adekisãntiri eì kɔbe, Sidisii nè Asii ekè kɔbe kè bèe yete Etienni kp̄eti ké nhò n̄ènè. ¹⁰ Bè me nyí nhò na ke yè ò do náannèmè mecii Muyaánsààmù ò duó mmè. ¹¹ Kè bèe yóu k̄yietí benitibè kè bè d̀: Ti kèemu ò sãámmè M̄ȳiisi nè Kuyie. ¹² Kè bèe íi mbenitibè mieke, diheì kó bekótibè nè ikuó wãábè, kè bèe p̄i nhEtienni kóò k̄tenè bebeéndiebè borè, ¹³ kénneínè benitibè kè bèe souté ke d̀: On̄ti yie nsãá nKuyie n̄c̄tè nte ke sãánnè M̄ȳiisi kó ikuó. ¹⁴ Ti kèemu kòò tu Yesu Nansareti kou bo p̄nte Kuyie n̄c̄tè kéceete M̄ȳiisi d̄ú nyi kú.

¹⁵ Kè dibeént̄nni d̄erì nwúó nhEtienni kòò ìkè cèete ke d̀ Kuyie nt̄nni k̄ke.

7

Etienni nàké tì

¹ Kè Ikuó niutì diewèe beke Etienni ke d̀: Bè nàá m̀mmuò nwaà? ² Kè Etiennii béi nke d̀: N̄ tebíi nè n cicebè kén̄tènè kékeè, Kuyie nnè ku kó tikpeti kuò do benke kumáà ti yààri Abarahammu ò kp̄áá bo dii m̀nni Mesopotamii ke mu nyí kò Anaa, ³ kóò nàké ke d̀: Yóu a c̄f̄tè kɔbe nè a eì kék̄ote diheì n yóo da benke di. ⁴ Memme kè Abarahammu íté Kandee kékò Anaa, kòo cicee kú. Kè Kuyie nhò s̄ónnènni di mè mbo dii eì mieke yie. ⁵ Kuyie nyí nhò duó nk̄etenkè deborè bá s̄ám̄p̄, ke né ò nàké ke d̀ kù bo ò duó nde kó diheì kòo yaábí di tieke ke

só nhò nyí mǎke debire. ⁶ Kè Kuyie nhò nàké ke dò: A yaàbí bo kǎte betǎbè cie kénáà ntidaati kè bèe ì fěũ nyebie sikǎusìnàà (400) miéke. ⁷ Kè n fěũ nde kó benitibè kè ì íté ke pĩ n tǎmmú die ndi nhèi miéke. ⁸ Kè Kuyie ntaunnè kumáà Abarahammu ke dò bè ncāmmù. Mèmmè kè Abarahammuu peité Isaki kóò cǎnté diyie nínni yiè, kè bèe me nsǎoté. Kè Isakii peité Sakǎbu kóò cǎnté kè Sakǎbuu cāmmú ti yààribè tepítè nè bèdébè.

⁹ Kè ti yààribè miéke mpèi be tèbite Sosefu, kè bèe ò fité kòò bo naá nkudaakù Esibiti miéke. ¹⁰ Kè Kuyie me nní nhò bonè, kòò dǎerí kóò duó mmeciù nkòò kpààti ò pénsiri, kóò duó nho cǎtè tǎmǎu kòò mbaké. ¹¹ Kè dikònni dierì tanní Esibiti omǎu nè Kannahǎà kè dè nyóù, bá ti yembè í mpètè bè bo di mù. ¹² Kè Sakǎbuu keè tidiiti bomè Esibiti kètǎ nti yààribè meketimè. ¹³ Kè bèe wète medérímè kè Sosefuu bè benke omáà, kòò kpààti banté ò kǎbe tú bè. ¹⁴ Kè Sosefuu tǎ nkè bè bo yúni o cice Sakǎbu nè o cǎtè kǎbe bemǎu sipísyiekè nè bènnùmmù. ¹⁵ Mèmmè kè bèe kò nhEsibiti Sakǎbu de nku, kè ti yembè múнке de nku. ¹⁶ Kè bèe bè tǎ kékúnnè Sisemmu Abarahammu do donté kùù fǎti nè idiiti Emǎ bí borè.

¹⁷ Kè dǎe tuǎke Kuyie ndo nàké ti Abarahammuu ti bo dǎòmè, kè ti kó kubotíi sũũ mmèdiè Esibiti miéke. ¹⁸ Kòò kpààti pǎnwè mǎu buoté wèè í yé Sosefu, ¹⁹ kényóù mediè nke sénninne ti yembè, ké n duó nkè bè mbuǎnko be bí kè ì kǎ. ²⁰ De mǎnni ndi bè peitémè Mǎyiisi kòò nwenni, kè Kuyie nni nhò dǎ, kè bè nhò yùàri o cice cǎtè miéke, kòò mmǎke betǎàbè bètǎàti ²¹ kè bèe ò bǎntóò, kè Esibiti kóò kpààti kóò sapàà nhò tǎoté ké nhò yùàri ke dò nho bire mómmǎnde. ²² Kè Mǎyiisi bebí Esibiti kó meciù mmemǎu kénno mmutǎmmú ke yé tinǎànti.

²³ Ò tǎðke dii mǎnni yebie nsipísìnàà kètǎàtè kékǎte ke bo yà o kǎbe Isidayeeribe, ²⁴ kénsǎ Esibiti kou puoti Isidayeeribe kou, kòò kónné o botí kou, kǎpoté Esibiti kou kékú. ²⁵ Kòò yemme ñdò nho kǎbe bo banté Kuyie nyóò duómmè kè weè bè dǎetè. Bè me nyí mbanté. ²⁶ Kè dǎe wenté kòò tó nsǎ Isidayeeribe máà kpà, kòò mbè pààti ke dò: N kǎbe dè yíme kè di kpa díndi kubotí kúmáà kǎbe? ²⁷ Wèè do dǎ kénà otǎu kòò baao ke dò: We nda pĩ ntkpàti kǎa bo nti bekúnè? ²⁸ A dǎ ké n kuǎ a wee kúǎmè mme Esibiti kouà? ²⁹ Kè Mǎyiisi ti kèè kécoké kékǎte Mandiyǎà kó ketenkè ké nke mbo kémǎote ibí idéi.

³⁰ Yebie sipísìnàà kó difǎnkúò kè Kuyie ntǎnni kǎteni o borè Sinaii kó ditǎri také, dikpàà cuokè difǎpèu mari miéke kè di cǎu. ³¹ Kè Mǎyiisi dè yà kè dǎe ò di kòò ntǎntoo ke bo dǎke wénté, kékèè ti Yiè nKuyie ntammè kè mè tu: ³² Mũ tu Kuyie nha yembè Abarahammu, Isaki nè Sakǎbu bè do tũ nkù, kè Mǎyiisi kǎnti ñhau ò í ndǎátí kékéwénté. ³³ Kè Ti Yiè nKuyie nhò nàké ke dò:

Deíte a neùtì a cómmú kèè tenkè tú Kuyie nkàke nke. ³⁴ N yà n kó ibí fěũrìmè mmε Esibiti èi miεke, ke kèè i dabuò nke cùténì ke bo ì δεετέ ke yóó da tō nhEsibiti.

³⁵ Məyiisi Isidayεεribe do yete wè ke dò: We nda pī ntikpàti kàa ti bekùnè, Kuyie nwète ke we ntōnní kòo naá mbe kóo kpààti, be δεετίwè nè Kuyie ntōnnì ò do yà dì difāpèù miεke dì kó meteèmmè. ³⁶ Weè bè dènne tidaati miεke, ke dòò tidietì Esibiti miεke nè dàμέèrì wũōwè miεke nè dikpàà miεke yebie nsipísìnàà. ³⁷ Weè do bè nàké ke dò: Kuyie mbo di duənní ku pāānāāntì nāāntò məù, di botí kou, kòo nni ndòmè. ³⁸ Weè do bonè Isidayεεribe ti yembè dikpàà cuokè bè do tíkù dè Sinaii tāri, kè Kuyie ntōnnì ò nāānnè, Kuyie nwe nduó mmufòmmu kó tināāntì, kòò tì nti tùo.

³⁹ Kè ti yembèe yete o kpɛti kóò bàào kéndó kéwēte Esibiti. ⁴⁰ Ke nàké Anə ke dò: Ti í yé tì tùòkení Məyiisi wèè ti dènnení Esibiti. Tí dɔɔ Kuyie nkùù nti dònne. ⁴¹ Kè bèe dɔɔ mesəə nkè dè ndò nkunaabiiku, kè bèe kù fié iwũō, kényānku nè bè dɔɔ dè be mómməmbε de kpéi. ⁴² Məmmε kè Kuyie mbè yóu kè bè mbáá ndiyiè nè otānkù nè siwāā, kéndonnè tì wàrimè Kuyie mpāānāāntì nāāntò pátíri miεke ke tú:

Isidayεεribe,

di do n feumu iwũō yebie nsipísìnàà

di do dòò yè dikpàà miεkaà?

⁴³ Di do dòò dibəə Məɔɔki tenkaanìtè nte

nè Defāā kó tɛwātè kè nde báá.

Deè te kè n yóó di denne

ke di pēē mBabidənni.

⁴⁴ Ti yembè do məke Kuyie nkó ditou ndi dikpàà cuokè, Məyiisi do dòò dì kè di ndonnè Kuyie nyē nwèe dì dòò kè di ndòmè kù do dì nhò benke kè di ndòmè. ⁴⁵ Kè bè ndi tɔuti kè Sosuwee yàà bè tanné dihei Kuyie ndo bèti dii miεke bèè í kù tū. Kè di mbo kétuəkenè Dafiti kó dimənnì. ⁴⁶ Kòò dò: Ò bo maá Kuyie nSakəbu do tū nkù tɛcīētè ke yé kù ò dòòmè mesàà. ⁴⁷ Nè məmmε kòo bire Sadoməə wèè né kù maá tɛcīētè.

⁴⁸ Kuyie nkùù bo keīnkè kù í ā benitibè maá sīl cēī miεke, Kuyie mpāānāāntì nāāntò béimmu ke yī: ⁴⁹ Kuyie ntu:

Keīnkè tu n kpààtikàri,

kè ketenkè tu n nacèdaānnì.

Ɔndi bòrì ndi n dò nkéom̀p̀em̀è?

⁵⁰ Dè í tú mī dè dòò deməuà?

⁵¹ Kè Etiennii səəté kébéi nke dò: Di to yeè kpeñnì di yembè kpɛye do dòmè, di í dó kékeè Kuyie nkɛti, ke yetírì Muyaānsààmù yē mmù sáā. ⁵² Di yembè do fěũmmu Kuyie mpāānāāntì nāānbè bəməu, kékuə bèè nàá nhowenniwe

kõrinímè, kòò kòtèní, kè di ò fité koò kùò. ⁵³ Kuyie ntõrè di duúmmu Kuyie nkó ikuó bá di í yie nke ì tũnne.

Bè bùótímè Etienni yetárè ke kùò

⁵⁴ Kè bebeémbèe tì kèè kè be miéke peike Etienni kè bèe maá nyèbiè nEtienni kpéí. ⁵⁵ Kè Muyaánsààmù mpiéké Etienni kòò bùò keñkè, kèyà Kuyie nkó tikpeti kè Yesu cómmú Kuyie mbakù youú. ⁵⁶ Kòò béi nke dà: Keñkè kpetému kè n wùò nOnitìbire kè dè còrímmú Kuyie mbakù youú.

⁵⁷ Kè bèe pi be to kéwekii mediè, kébunnóò bemòu o bíékè. ⁵⁸ Kóò dènnè dihei mànkù kòò bùótí yetárè kébanne be yààti odapàà mmòu kòò yètìrì tu Sòori. ⁵⁹ Kè bè mbuati Etienni yetárè, kòò bántè Kuyie nke dà: N Yiè nYesu còuté n wènnì.

⁶⁰ Kédeè kédo kénínkú kèpíéké ke dà: N Yiè mbáá bè yietí be yei!

Ò béi mmemme kékú.

8

¹ Sòori do wèínèmu bèè kòù Etienni.

Bè fèũmmè Kirisi kòbe

De kó diyie kè bèe fèũ nKirisi kòbe Sedisadèmmu miéke. Kè bèe ciété bemòu kékòte Sudee nè Sammarii kó ketenkè kè Yesu tõrè yeè máá nkpaá. ² Bèè dé Kuyie nkè bèe kũnné Etienni kékòmmú o kũũ mmèdiè.

³ Kè Sòori nkòrì Kirisi kòbe cèí ke pĩ mbenitidaabè nè benitipòbè ke kpeti.

Fidipu nàkémè Tináansààti Sammarii

⁴ Bèè ciété kè bè nkòrì yehekè yemòu ke náante Tináansààti. ⁵ Kè Fidipuu kòte Sammarii kó dihei mari ké bè nàké Kirisi kpéí. ⁶ Kè benitìbè bemòuu yie, kénkémmú o náàntì, ke wúó nhò dððrimè tidietì. ⁷ Kè yebòkè kuò nke yie benitìbè miéke, kè tihùùtì péu nè yecíè nkè dè mièrí. ⁸ Kè kuyènaati diékù ríbo de kó dihei miéke.

⁹ Ke ś nhonitì mòu dè bo kòò yètìrì tu Simòò, kòò níí ndòori tidietì kè dèe di Sammarii kòbe, kòò yèmmè rídò nhò tú òmòu. ¹⁰ Kè benitìbè nhò tũ, nyibí nè bekótìbè ke tú onitì yie mmòke Kuyie nkó muwèrímu diemù.

¹¹ Bè do ò tũ nke yé ò dððrimè tidietì sáà. ¹² Bè yie ndiì mònni kéntá Fidipu bè nàá ntii náansààti, Kuyie nkpaàtiyuu kpeti, nè Yesu kó diyètìrì kè bèe bè ànné bàtémmù benitidaabè nè benitipòbè. ¹³ Kè Simòò múnkèe yie nkéntá Yesu kè bèe ò ànné bàtémmù kòò mbonè Fidipu ke wúó nho dððrimè tidietì nè medòðrimè càmmè kè dèe ò dí.

14 Yesu tõrè yèè bo Sedisademma miεke kè yèè keè Sammarii kabe yiemme Yesu, kè bè duónko Pieri nè Isāā. 15 Kè bèe tuokoo kè bè bántènè Kuyie nkè bè bo pété Muyaánsààmù. 16 Ke yé mù mu ndo í cùténimè be kóò mǎù ìnkè, bè do bè ànné bàtémù nè Yesu kó diyètìrì máà ndi. 17 Pieri nè Isāā kè bèe bè nõó nsinòu kè bèe pété Muyaánsààmù.

18 Kè Simoo yà bè bè nõómmè sinòu kè Muyaánsààmù cùténì kètónì idíítì ke dò: 19 N duónnè de kó muwèrímù, kè n nõó nwè sinòu wèe pété Muyaánsààmù.

20 Kè Pierii ò nàké ke dò: Feti nè a díítì, ke yé a yèmmè dòmmè bè do nKuyie nkó dipānni nè idíítì. 21 A í kóké de kó mutōmmú miεke, a báá pété de kó dipānni, ke yé a toti mēè yèmmè í wennimè. 22 Yóu meyèmmè yeime kéceete kémoo Kuyie mmecífèmmè kè dè naati kù da cífè nha toti mēè yèmmè yeime. 23 M bantému ke dò nha mōke meyèmmè yeime ke tú meyèi nkó kudaakù.

24 Kè Simoo náké Pieri nè Isāā ke dò: Di mómmōmbe bántènè ti Yiè nKuyie n kpéi nkè di nàké tì bá n tuokeni.

25 Pieri nè Isāā kè bèe náké bè yà dè ke náké Tináansààti kédeè, kénwèti Sedisademma ke náantoo Tináansààti Sammarii kó yehékè péu yèè tákèné kuce.

Fidipu nè Etiopii kou

26 Ke Kuyie ntōnni náké Fidipu ke dò: Íté kékote diyie yie kèè bíkéè. Sedisademma kó kuce, kùù yie dikpàà cuokè ke kōrinè Kasaa.

27 Kè Fidipuu íté kékote káyà Etiopii èi kóo nitipokpààti Kāndaasi kpààticífètè kóo kótì. Bè do ò fòntemu kòo mbaa tikpàti. Dè do sǎ nhò boní Sedisademma nwe ke kūnti o cie, 28 ke kari o naàsāntè miεke ke kaà nKuyie mpāānāāntì náāntò Esaii kó dipátiri. 29 Kè Muyaánsààmù náké Fidipu ke dò: Kétóo kéninte de kó tenaasāntè.

30 Kè Fidipuu coké kètóónkoo, kékeè ò kàammè Kuyie mpāānāāntì náāntò kó dipátiri, kòo ò beke ke dò: A banté a kaà ntàà? 31 Kòo ténne Fidipu ke dò: M bo yime kébanté kòò mǎù í n nàké tì tu mù? Kéduó nkè Fidipuu deko o naàsāntè miεke kékari kóò pèènnè. 32 Ò do kaà ntiì náāntì tu:

Ò do dò nfepièfè bè kōrinè fènfè mukòù,

dipebii bè kēi dìi cìti kè dì cíféké,

ò í ààte o nùù.

33 Ke kékūnne omáà kè bè ò sènkèrì, kòò dòò bè do í dò nkóò dòò dè, òmòù báá na kénáké o wuò nna ndōmmè. Ke yé bè ò kùòmèmu ketenkè ìnkè.

³⁴ Kè de kóo ãpònkótii beke Fidipu ke dò: N da báámmu n náké, Kuyie mpãñáànti náàntò nàá nhomáà kpéíináà kòò mǎu kpéí?

³⁵ De mǎnni kè Fidipuu ò tũntè de kó tináànti, kóò náké Tináànsààti, Yesu kpeti. ³⁶ Kè bè nkéí kétuòke menie mmamè, kè weè niti dò: Nte menie, bá ndiítí a bo nhãnnémè bàtémǎmù? [³⁷ Kè Fidipu dò: Kàa tá nè a yèmmè mǎmǎu dè í yóu. Kòò dò: N támu ke dò nYesu Kirisi tu Kuyie mBire.]

³⁸ Kòo cónné tenaasãntè kè bèe ta menie mmieke bedé, kè Fidipuu ò ãnné bàtémǎmù. ³⁹ Bè yènni dù mǎnni menie mmieke, kè Muyaánsààmùu túóté Fidipu, kè weè niti ò mǎntóo, kénsáké o ce nè kuyènaati. ⁴⁰ Kè Fidipu nyóó daate ke bo Asoo, késòoté kénnáantoo Tináànsààti yehékè yemǎu ke yàa tuòkenè Sesadee.

9

Sõari cèètemè

(Yesu Tõrè 22:6-16, 26:12-18)

¹ De kó yemǎrè kè Sõari baa kraá fèũnko Yesu kǎbe ke bè kòu, kékote ikuó niùti diewè borè, ² kóò beke yepáte ke bo kote Damaasi kó titiintouti, kèpímmú Yesu kǎbe benitidaabè nè benitipòbè kéboú kékònnè Sedisademmu.

³ Mèmmè kòò nkéí kèhautóo Damaasi ké nyóó daate kè kuwenniku makù cùténí o ñnkè ke pĩnti. ⁴ Kòo do ketenkè, kèkeè metammè mamè kè mè tu: Sõari, Sõari, dè yĩme kàa nfèũnko? ⁵ Kè Sõarii beke ke dò: Fí nwe nni nwe kè mèe ò tèínné ke dò: Mí nYesu nwe a fèũnkómè. ⁶ A né íté kéta dihei kè bè da náké a dò nkédòòmè.

⁷ Bèè ò neínè kè bèe keè metammè bè me nyí nyà wèè náá, kè dèe bè di kè bè ndò nyúóó. ⁸ Kè Sõarii íténi kèwénté ò í nna kèyà dèmarè, kè bèe ò dète kékòtenè Damaasi. ⁹ Kòo mbo, ke dò yewe yètàati bá ò í wúó, nhò í yo, nhò me nyí yò.

¹⁰ Ke ś nYesu kou mǎu dè bo kòo yètiri tu Ananniyaasi, kè Kuyie nhò yu ke dò: Ananniyaasi! Kòò dò: N Yiè nte mí! ¹¹ Kè kùu ò náké ke dò: Íté kékote kuce bè tu kù kuce kùu sié, Sudaasi cǐtè, kèbeke bè tú wè Sõari Taasi kou, kòò m bàá. ¹² Kè nh ò benke òmǎu kòo yètiri tu Ananniyaasi, kòò kàtoo kòò nǎo sinǎu ke bántè Kuyie nkòò bo wète kèwénté. ¹³ Kè Ananniyaasii béi nke dò: N Yiè! Benitibè péu n nákému de kóo niti dǎò mèè yei nha kǎbe Sedisademmu mieke. ¹⁴ Kè ikuó niùbè kó bekótibè ò duó ndinùu kòò bo pĩmmú bèè tu a kǎbe kéboú. ¹⁵ Kè ti Yiè nhò náké ke dò: Kote kè mí ò tàáté kòò bo náké n kpéí nyebotè nè bekpàatibè nè Isidayeribe. ¹⁶ N yóó ò benkemmu ò dò nkéféũté mèè botí n kpéí.

17 Kè Ananniyaasii kate kénóó sinou Sõari ñnkè ke dò: N tebite Sõari! Ti Yiè nwèè da benke omáa kuce weè n tōnní kaa bo wēte kēwénté kè Muyaánsààmù da píe.

18 De m̀nni kè dèmarèe yenni o nuò ke donnè yeyĩnyíéékè kèdo, kòò wēte kēwénté, kè bèe ò ànné bàtèmmù. 19 Kòò di, kēwēte kēpété muwērimù.

Sõari nàkémè Yesu kpéi Damaasi

Kòò nkpaá Damaasi ke dò yewe sánpó ke bonè Yesu kabe. 20 Ke pánke nnáá titíintouti mièke Yesu tùmè Kuyie mBire. 21 Kè dèe di bèè kó dimàà ti kèè kè bè ntú: Dè í do nwèè do fēũnko wènwè Yesu kabe Sedisademmaa? Ò í kàtení ke bo bè pĩrnmùmu kéboú kédúó nyikuó niúbàà?

22 Kè Sõari dake ñkpénkú Kuyie nnáànì mièke, ke náá nSifube bèè bo Damaasi mièke Yesu tùmè Kirisi.

23 Kè dèe yíé kémònte sánpó kè Sifubee dake ke bo kuò Sõari, 24 kèmbaa yebòrè keyènkè nè kuyie nkè dè bo yie nkè bèè ò kùò. 25 Kè Yesu kabe ò tuóté nè dimámmùyáà keyènkè makè késée nkuduotí.

Sõari wēnnémè Yesu tōrè

26 Kè Sõarii tuòke Sedisademma kéndó kēwēnnénè Yesu kabe, kè bè nhò dé, bè í ntá ke dò nhò mènke còuté Yesu. 27 Kè Bannabaasii ò niité Yesu tōrè borè, kè bè nàké ò yà mèè botí ti Yiè nnè ti Yiè nhò nàké ti, nè ò nàké mèè botí ti Yiè nkpeí Damaasi mièke nè dikòmbùò. 28 Kè bèe ò còuté, kè bè nwē nke ceñtì Sedisademma ke náá nYesu kpéi nè dikòmbùò. 29 Kòò múnke nnáá Sifube bèè náá kereki, kè bè nèi kè bè nwanti ke bo ò kùò. 30 Kòò kabe ti kèè, kòò kàtenè Sesadee kòò bo kò nTaasi.

31 De kó yemòrè mièke Kirisi kabe bèè bo Sudee nè Kadidee nè Sammarii de kó itempè mmieke kè bèe om̀pè, kénkpénkú Kuyie nnáànì mièke ke sũũnko kè Muyaánsààmù bè bonè.

Pieri mièkùnnemè Endee

32 Kè Pieri ñceñtì tipíitì timou ke síète Yesu kabe, kékate Didaa èi kabe borè. 33 Ke nsó nhonitì m̀òu bè tú wè Endee náa kuhòkù, yebie nyèni ke d̀ou. 34 Kè Pierii ò nàké ke d̀ò: Endee Yesu Kirisi da mièkùnnemu! Íté kètúóté a d̀òu!

Dènde bàmbà nkòò íté. 35 Kè Didaa èi kabe bemou nè Sanou èi kó kutempè nkabe kè bèe ò yà kèyie nYesu.

Pieri fòukùnnemè Dòrikaasi

36 Onítipòkù m̀òu weè do bo Sopee kòò yètiri tu: Tabitaa, nè kereki kó tináànì Dòrikaasi, kòò d̀òri mesàà ke teénnè becĩribè, 37 kèmuòke kékú kè bèe ò wùò kédòú nkudànkù kudieku. 38 Kè Yesu kabe keè Pieri bomè Didaa ke tókèné Sopee, kètò mbenitibè bèdébè, kè bè bo ò bántè kòò kàtení mecãã. 39 Kè Pieri pánke è íté kè bè neiné kè bèe tuòke kédeke kudànkù kudieku, kè bekúpobè kàri ke kuò, nkòò benke Dòrikaasi do kpaá ke fòu kè

bè dùàke yèè yaàbòrè. ⁴⁰ Kè Pierii denne benìtìbè beməu kénínkú kebántè nKuyie kéwě́ě́te ocí bíékè ke d̀: Tabitaa, íté!

Kòo wénténí kòò yà, ke íté, kékari. ⁴¹ Kè Pierii p̄i nho nàùtè kòò teennè kòò íté kécómmú, kòo yu Yesu kəbe nè bekúpobè ké wè mbè benke kòo fòùte. ⁴² Kè Sopee kəbe beməu ti kèè kè kusükúu yie nYesu. ⁴³ Kè Pieri mbo Sopee kémənte. Ò do bo okənnuuriwè məu cífètè nte kè bè ò tú Simə.

10

Kərinèi yumè Pieri

¹ Onìti məu wèè do bo Sesadee kòo yètiri tu Kərinèi, kòo tu ohāāp̀̀nkòtì, ke ni Odommu kó tihāāp̀̀ntì tek̀̀ùtè (100), ² ke d̀ó Kuyie nnè o cífètè təməu, ke kù dé, ke kù bāá nsáà ke pāā nyepārè Sifube kó bec̄rìbè. ³ Diyiè mari kuyuoku tewebiètè mètāāti m̀nni kè Kuyie ntōnni taroo o cífètè kòo di yà weti weti, kè d̀ii ò yu ke d̀: Kərinèi.

⁴ Kòo d̀i wènté kè kufōwaá nhò auté kòò d̀: N Yiè ndè d̀mmè? Kè d̀ii ò nàké ke d̀: Kuyie ncəutəmu a báámmu, ke pénsiri a pārè a pāā nyè bec̄rìbè, ke dààtení a kpéí. ⁵ T̄ mbenìtìbè Sopee kè bèè yúní Simə bè tu wè Pieri. ⁶ Ò bo Simə okənnuuriwè cífètè nte d̀m̀éèrì také.

⁷ Kuyie ntōnni ò nàké kédeè kéíté, kòo yú o t̄mbè bèdébè nè kuhāāp̀̀nkù ò tá kù, kè kù d̀ó Kuyie, ⁸ ké bè nàké dè d̀ò m̀è botí kédeè ké bè t̄ nSopee.

Kuyie mbenkemè Pieri dèmarè

⁹ Kè d̀e wenté kè bè nkéri ke t̄ónnènko Sopee, kè Pieri d̀e kudànkù ke bo d̀ou nKuyie kè diyiè còm̀mú yeyə. ¹⁰ Kè dik̀̀nni ò p̄i nkè bè nhò bèrì mudii, kè Kuyie nhò benke dèmarè. ¹¹ Kòo yà tiwetì kpetémè kè dèmarè cutiní keĩnkè ke d̀onnè kuyààkù, ke píítí de p̄itì tìnàà ke t̄óntenì ketenkè. ¹² Kè iwũs iməu botí bo de mieke: Itààke inàà kp̄eyi nè iwààke nè tiǹ̀tì tibotí tibotí. ¹³ Kòo keè metammè mamè kè m̀e tu: Pieri íté kékuə kécááké. ¹⁴ Kè Pierii yete ke d̀: Áà n Yiè! N yí di diyiè mari ikuó yete dè nè d̀èè í wenni. ¹⁵ Kè metammèe yíé ke d̀: Bá nwúó nKuyie nyí d̀èè wenni ke tú dè s̄i.

¹⁶ Kè dè mmè nhò ke d̀ kuce mètāāti kéwě́toó keĩnkè.

¹⁷ Kè Pieri ntoti o yèmmè ke bo yà Kuyie ndó kòò nàké ti ke dè nhò benke, kè Kərinèi tōnní bè t̀̀̀kení ke còm̀mú dibòrì, ¹⁸ k̀̀̀bekè ke d̀: Diè nde Simə bè tú wè Pieri ò bomàà?

¹⁹ Kè Pieri baa nkpaá toti o yèmmè kè Muyaánsààm̀̀u ò nàké ke d̀: Benìtìbè betāāti biè nk̀̀tení a borè nde. ²⁰ Cútóo ké bè neinè, ke bá nyíèkù, m̀i bè tōnní.

²¹ Kè Pierii cútóo ké bè nàké ke d̀: M̀i tú onìti di waà nwè, di yè mba? ²² Kè bè d̀: Ohāāp̀̀nkòtì Kərinèi wèè d̀̀̀ri Kuyie ndó

dè, ke kù dé, kè Sifube bemou ò dó, Kuyie ntõnni we nnàké kòò ti tõnni ke tú a katoò kòò nàké a màke ti.

²³ Kè Pierii bè còuté, kè bèe yie.

Kè dèe wenté kè bèe nei, kè Yesu kabe bèè bo Sopee kè be kó bèmabèe ò cie. ²⁴ Di wentiri kè bè ntuòkòo Sesadee ke sá nKorinei yu o cfiètè kabe bemou nè o néposàabè kè bè ò bàà. ²⁵ Kè Pieri ñtatoo kè Korineii íté kòò co kéninkóo o ìikè. ²⁶ Kè Pierii ò ìinni ke dò: N tú a nititòu nwe.

²⁷ Kè bè nnáante kétaroo kè benitibè tikú péu. ²⁸ Kè Pierii bè nàké ke dò: Di yému ke dò nSifube ci bè bo tamè wèè í tú Sifu o cfiètè, mí nKuyie nné n nàkému ke tú m bá nwúó nhòmou osinwè. ²⁹ Dèe te kè di n yu kè n yie nke kàtení, n nàkénè di n yu mùu kpéí.

³⁰ Kè Korinei dò: Dè màke yie nyewe yènàà n sòò báámmè Kuyie, kè tewebiètè bo mètáati, kè nní nyóó daate keyà oniti mòu kòò còmú n yìikè ke ã tiyàati kè ti mièti, ³¹ ke n nàké ke dò: Korinei, Kuyie ncóutému a báámmu, kù í yè nha pãrè, a pãa nyè becírìbè. ³² Tõ mbenitibè Sopee kè bèe yúni Simoo bè tú wè Pieri, ò bo okõnnuuriwè mòu cfiètè kè bè ò tu Simoo, kòò bo dàméèri také. ³³ Memme kè m pãnkèe tõ mbenitibè kè bè bo da yúni, kàa yie nke kàtení. Ti tikú die nKuyie nyùikè ke bo keè Kuyie nda dúò ntinti kàa bo ti nàké.

Pieri nàkémè Kuyie nnáanti Korinei cfiètè

³⁴ Kè Pierii béi nke dò: M bantému di mmònni ke dò nKuyie nyí baati òmòu. ³⁵ Bá kùu botí mieke wèè kù dé ke dòòri kù dómè kù we ndó. ³⁶ Kuù tu benitibè bemou Yiè, ke dúò nkè bè nàké Isidayeeriibe Tináansàati tii bo taunnè benitibè Kuyie nnè Yesu Kirisi kpéí. ³⁷ Di yému tii dòò Sudee omou nè Kadidee Isã ãnnè òò mònni benitibè bàtémmù kédeè. ³⁸ Di yému Kuyie ntáátémè Yesu Nansareti kou, kòò dúò Muyaánsààmù nè muwèrimù kòo ncenti tipíiti timou ke miékunko dibòò fèũnko bè, ke yé Kuyie nhò bonèmè. ³⁹ Kè ti yà ò dòò dè demou Sifube kó ketenkè Sedisademmu nè yehékè yemou. Kè bè ò baaké kudapáati ke kùu. ⁴⁰ Kè Kuyie nhò fòukunne diyèe tãánni yiè ke dúò nkòò ti benke omáa. ⁴¹ Tínti kù tãátè bè nè dimònni kè ti bo nàké o kpéí, kè ti ò wènnénè ke di ke yà. ⁴² Kòò yè nti nnáa mbenitibè, wèè túmè Kuyie ntáátè wè kòò bo bekénè befòubè nè becírìbè. ⁴³ Kuyie mpãánaanti náamibè bemou nàké wèe kpéí nke tú wèè ò tá kùu ò cfiè nho yei nnè o kó diyètiri kpéí.

Muyaánsààmù cùténimè bèè í tú Sifube be ñnkè

⁴⁴ Pieri kpaá ke náa memme kè Muyaánsààmù cùténí ò náánnè bè ñnkè. ⁴⁵ Kè dèe di Sifube bèè tu Yesu kabe ke neínè Pieri, Muyaánsààmù Kuyie nduò mmù cùténimè bèè í tú Sifube

be ìnkè. ⁴⁶ Ke yé bè do yomè kè bè nàà ntinààncànti ke sánti Kuyie nkù deumè. ⁴⁷ Kè Pieri dò: Ti bo na kéyete ti bo bè ànnémè bàtém̀m̀m̀u menie nkou, bembè Muyaánsààm̀m̀u cùténí bèè ìnkè mù cùténí m̀èè botí ti ìnkàà?

⁴⁸ M̀em̀me kè bèè bè ànné bàtém̀m̀m̀u nè Yesu Kirisi kó diyètìrì, kédeè kè bèè ò bántè ke dò ò nkpaá be borè ye we sámpó.

11

Bè kpannèm̀e Pieri ò kàtem̀e Kòrinei c̀tètè

¹ Yesu tōrè nè Yesu kòbe bèè bo Sudee kè bèè keè bèè í tú Sifube bè còutém̀e Kuyie nnáànti. ² Pieri ẁetoo diì m̀onni Sedisademm̀u, kè Sifube bèè tu Yesu kòbe kè bè nhò kpannè ke tú: ³ Dè dòmm̀e kàa kàte bèè í cãmm̀u be cie ke di ẁenné ke di?

⁴ Kè Pierii tuú nké bè nàké dèè d̀òò dem̀ou ke dò: ⁵ N sòò bo Sopee èi mièke nke, ké mbáá nKuyie, nkè kù m benke demarè kè dè d̀onnè kuyàakù ke píítí tipítí tinàà, ke cutiní ke ìnkè ke n t̀òontenní kè dè n di. ⁶ Kè n ẁénté de mièke k̀yá iwũò itààke inàà kpeyi nè iwààke nè tinàti timou botí, ⁷ kékeè metamm̀e mamè tím̀è: Pieri íté kékuò kécááké. ⁸ Kè n dò: Áà n Yiè! N yí di diyè mari ikuó ci dè nè dèè í wenni. ⁹ Kè metamm̀e yí ke dò: Bá nwúó ndemarè Kuyie nyí dèè wenni ke tú dè sí. ¹⁰ Kè de mme nhò ke dò kuce m̀etáati k̀eẁetoo ke ìnkè. ¹¹ De m̀onni kè benitibè bètáati t̀uòkení ke boni Sesadee kè bè bè t̀onni m borè. ¹² Kè Muyaánsààm̀m̀u n nàké ke dò: Kote ke bá nyíèkù. Kè ti kòbe bekuò bie nni ncíe nkè tí kote k̀eta Kòrinei c̀tètè. ¹³ Kòo ti nàké ò yàmè Kuyie ntōnni o c̀tètè mièke, kè di ò nàké ke tú: Wèe t̄ mbenitibè Sopee kè bèè yúní Simə̀o bè tú wè Pieri. ¹⁴ Kòo ò nàké tináànti t̄i bo ò deetè wenwe nè o c̀tètè kòbe. ¹⁵ Kè nní ntì mbè nàà nkè Muyaánsààm̀m̀u cùténí be ìnkè k̀end̀onnè mù cùténím̀è ti ìnkè meketim̀è m̀onni. ¹⁶ Kè n dentení ti Yiè ndo béi ntì ke tú: Isā̀a do ā̀ā̀ bàtém̀m̀u nè menie mme, d́indi bè bo di ànné bàtém̀m̀u nè Muyaánsààm̀m̀u. ¹⁷ Kè Kuyie mbè pā dipānni kù pā di tinti bèè còuté Yesu Kirisi, yé n tú wè kè m̀i bo paa nKuyie nkó mutōmm̀ú!

¹⁸ Bè kèè diì m̀onni de kó tináànti kè be mièke do kè bè nsánti Kuyie nke tú: Kuyie ntū nkpetému kuce bèè í tú Sifube kè bè bo ceete k̀epétè mufōmm̀u mùò bo sáà.

Mef̀eútím̀è m̀èè cíe nYesu kòbe

¹⁹ Bè do kùò Etienni kédeè kè m̀ef̀eútím̀è m̀èè tanní kè Yesu kòbe cíeté tipítí timou, k̀ekote Fenisii nè Sipiri nè Ā̀ntiyòsi k̀ennáante Tináànsààti Sifube máà. ²⁰ De m̀onni Yesu kòbe bèè bo Sipiri nè Sidenni kè bèè kote Ā̀ntiyòsi, k̀ennáá Kerekibe Tináànsààti ti Yiè nYesu kpeti. ²¹ Kè ti Yiè nkó muẁerím̀u mbè bonè kè benitibè péuu yie nkéceete, k̀étūnne ti Yiè.

22 Kè Sedisadεmmu kó Kuyie n̄c̄ētè k̄abe tì kèè k̄étō mBannabaasi Āntiyōsi. 23 Kòo tuakoo k̄yà Kuyie mp̄īm̄m̄ mutōmmú, k̄è d̄èe ò narike k̄o yáúk̄unne be k̄ònti ke d̄ò, bè d̄òke duó mbemáà ti Yiè nke nhò tàunè be yèmmè mem̄ou. 24 Bannabaasi do tú onitisàù nwe, ke d̄ó Kuyie nk̄è Muyaánsààmù nhò piéké k̄è benitibè péuu yie nYesu.

25 Kè Bannabaasii s̄oté k̄ék̄ote Taasi S̄ori wammù. 26 Ò ò yà dii m̄ònni k̄è bèe w̄ete Āntiyōsi k̄émbo ke tiè Kirisi k̄abe ke d̄ò dibenni. Bè de nyú meketimè bèè tū nYesu ke d̄ò Kirisi k̄abe.

27 De m̄ònni k̄è Kuyie mp̄āñáañti náam̄b̄eé íté Sedisadεmmu k̄ék̄ote Āntiyōsi. 28 Kè Muyaánsààmùu pié be k̄òò m̄ò k̄òo yètiri tu Akabuusi k̄òo íté k̄éb̄éi nke d̄ò, dik̄ònni dieri bo tanní ketenk̄è kem̄ou mieke. Kè di m̄enk̄ee tanní Kododi kó tikp̄àti m̄ònni. 29 Kè Yesu k̄abe w̄enné k̄énáké ke d̄ò bá wè wèe p̄ā ò p̄ètè k̄è d̄è m̄àmè k̄éteennè Yesu k̄abe bèè bo Sudee. 30 Bè me nd̄ò k̄éduó nd̄e kó yep̄arè Bannabaasi, nè S̄ori k̄è bèe k̄ote k̄éduó nSedisadεmmu kó bewed̄unk̄ótibè.

12

Bè k̄òm̄è Isaku

1 De kó dim̄ònni k̄òo kp̄àti Edoti n̄f̄ũnko Kirisi k̄abe mabè, 2 k̄éduó nk̄è bèe kuò Isaku Isāā nantè nè disiè, 3 k̄yà d̄è narikem̄è Sifube k̄òo yíe k̄éduó nk̄è bèe p̄i m̄Pieri, ke s̄ó nd̄è tu p̄èèbè bèè í k̄òorenè mutie mùu muuti be kó dibanni mieke. 4 Kòo duó nk̄è bèe ò k̄petinné k̄ébanne tihāāp̄ònti tep̄ítè nè tikuò, tinàà tinàà, k̄è diyentébanni bo p̄èètè k̄è bèe ò bekénè. 5 Kè Pieri m̄bo dik̄petintou k̄è Kirisi k̄abe báa nKuyie nho kp̄éi s̄áà.

Kuyie ntōnni d̄eet̄m̄è Pieri

6 Bè do boúmu Pieri m̄ef̄imme m̄èd̄ém̄è k̄òo nduó tihāāp̄ònti tid̄éti cuok̄è k̄è titeti bàa dibòri, k̄èè yènk̄è na nwenté k̄è Edotii duó nk̄è bèe ò bekénè, 7 k̄è Kuyie ntōnni taroo k̄è kuwenniku mak̄uu míté kufáá, k̄è dii baùtè Pieri.

Kè m̄ef̄imme t̄ō. 8 Kè dii ò nàké ke d̄ò: Yi a naak̄ònf̄è k̄éānné a neùti.

Kè Pierii me nd̄ò. Kè di d̄ò: Daátí a yaabòri k̄é n tūnne.

9 Kè Pierii di tūnne k̄è bè nyeti k̄è d̄è ò d̄ò ntid̄òuntì bá ò í yé ke d̄ò nd̄è tu m̄ómmu. 10 Kè bèe p̄èètè dibòri ketiri k̄ép̄èètè didéri, k̄étuoke timátì k̄peri, bè yìè di, ke k̄ori dihei, k̄è dii k̄peténè dimáà k̄è bèe yè, k̄édétóo s̄án̄p̄ò k̄è Pierii m̄óntóo Kuyie ntōnni.

11 De m̄ònni k̄è Pierii banté ke d̄ò, Kuyie kuò tōnni ku tōnni k̄è di ò d̄eet̄énè Edoti nè Sifube do ò d̄ónè mèè yei.

12 Kòo totíní o yèmmè, k̄ék̄ote Isāā bè tu wè Mariki, o ȳō Maari c̄f̄ètè, ke ns̄ó mbenitibè tikú péu ke báa nKuyie. 13 Kòo bente dicàù k̄òo sapàà mm̄òu bè tu wè Odotii iténí k̄ébeke ke d̄ò:

Wenni nwe? ¹⁴ Kébanté Pieri tammè kè diwèiì ò pĩ nkòo yóu ò bo kpetémè kéwētoò ké bè nàké ke d̀̀: Pieri còm̀m̀ú dibòrì. ¹⁵ Kè bè d̀̀: A yèmmè í naataà?

Kòò d̀̀: N yí so, kè bè d̀̀: A d̀̀ú ntid̀̀untì nti.

¹⁶ Kè Pieri baa r̀̀bie ndic̀̀àu, kè bèe kpeté kóò yà, kè d̀̀e bè di. ¹⁷ Kè Pierii bè yèk̀̀iì teǹ̀ùtè kè bè d̀̀ yúóó, kòo bè nàké Kuyie ntõnni ò d̀̀enne mèè botí dikpetíntou mieke, ke d̀̀: Nákénè ti Isaku nè Yesu k̀̀be t̀̀bè.

Ὁ με νῆ κέγῃ κέκωτε κυρίκῃ τεκῃ.

¹⁸ Kè d̀̀e wenté kè tihããp̀̀ntì ñkpeutí ke békú tit̀̀bè Pieri k̀̀te kè? ¹⁹ Kè Edõtii duó nkè bèe wammú Pieri ke m̀́nté. Kòo bekénè tihããp̀̀ntì kè d̀̀ bèe tì k̀̀ò, kédeè kέκωτε Sesadee kέmbo.

Kuyie ntõnni potémè Edoti

²⁰ Edoti do í naatinè Tiiri nè Sitõõ ekè k̀̀be, kè bè né wènnè dinùù kέκωτε kέyà Edoti kó ditõnni, Badasitusi ke bo taunnè Edoti ke yé be diiti do yiènímè weè èi mieke.

²¹ Kè Edõtii d̀̀ú mmetaummè kó diyie. Kè dii tuòke kòo ãnnè o kpà̀t̀̀yà̀t̀̀ti kénkari okpà̀t̀̀ti kà̀rì ñnkè ke náánnè benitibè. ²² Kè bè pĩk̀̀k̀̀ ke tú: Kuyie nkuu náà ndè í tú onitì.

²³ D̀̀ende bàmbà kè Kuyie ntõnni ò poté kè yebièe ò càáké kòo kú ke yé ò do c̀̀utémè Kuyie nkó disãnni.

²⁴ Kè Kuyie nnáàntì d̀̀ke mpitíri tipitì timòu.

²⁵ Bannabaasi nè Sõari kè bèe duó nyepãrè bè do bè tõnnè yè Sedisademm̃u kénwēti Sesadee ke nneínè Isãã bè tu wè Mariki.

13

Muyaánsààm̀̀ù tãããtémè Bannabaasi nè Sõari

¹ Kirisi k̀̀be t̃nni dii bo ãntiyõsi di mieke Kuyie mpããnáàntì náànbè do bomu nè bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáàntì: Bannabaasi nè Simmeõõ os̀̀ùwè nè Dusiyu Sidenni kou nè Mannaa wèè do biíkú nè okpà̀t̀̀ti Edoti nè Sõari. ² Diyie mari kè bè mboú dinùù ke báá nKuyie nkè Muyaánsààm̀̀ù bè nàké ke d̀̀: Cãnnénè Bannabaasi nè Sõari kè bèe pĩ mmutõmmú m bè yu mùù kpéi.

³ Mem̃me kè bè nsoké ke bou dinùù kédeè ké bè nõó nsinòu kébántè Kuyie, ké bè yóu kè bèe ité kέκωτε.

Sõari nè onitiǹ̀nti Edimaasi

⁴ Kè Muyaánsààm̀̀ù bè niitè kè bèe k̀̀te Sedisii kéta bàtòó kénkari Sipiri kó ketenkè kèè soké menie mmièke, ⁵ kέtuòke Sadaminni kénnáá nSifube Kuyie nnáàntì titúintouti mieke, kè Isãã Mariki bè teènnè.

⁶ Kè bè nnáante Kuyie nnáàntì kέtuòke kum̀̀nku tek̀̀u Pafõosi, ke máánè Sifu m̀̀òu kòò tú onitiǹ̀nti, kòo yètìrì tú Baari-Yesu, kòò tu omáà Kuyie mpããnáàntì náàntò. ⁷ Ke bo de

kó diheì kóo kùmàndáà Σεεsuusi Poduusi borè, wèè tu meciì nyiè, kédúò nkè bèè yúní Bannabaasi nè Sõari kè bè bo ò nàké Kuyie nnáànti. ⁸ Kè weè nitinènti Edimaasi, ò yètirì me ntú nè kerekì, kòò ndó képaannè kùmàndáà Kuyie nnáànti. ⁹ De mònni kè Muyaánsààmù piéké Sõari, bè yu wè Põari, kòò ò wènté, ¹⁰ kébéi nke dò: F́ ndibòò bire, onitisounti, ociìnti, a í yóó yóu a bo ncaàrimè Kuyie nkó mutõmmáà? ¹¹ Kuyie mbo da potè bàmbà nkàa yéi ke ténke bá nwúó ndiyiè yemòrè mayè mieke.

Dende bàmbà kè Edimaasi yéi kénháá nke wanti wèè bo ò dète. ¹² Kè kùmàndáà dè yà kè dèe ò di, kè Kuyie nnáànti kááké o yèmmè kòo yie nYesu.

Põari do nàké tì Āntiyosi

¹³ Põari nè o népobè kè bèè ta bàtòò Pafuosi kékote Pèdisi Pānfidiì kó ketenkè, Isāā Mariki de mbè yóu kéwète Sedisadèmmu. ¹⁴ Kè bè nsoké kètuoke Āntiyosi Pisidii kó kutempè mieke, teom̀pùtè yiè kéta kutíintouku kénkari. ¹⁵ Bè kàà ndiì mònni Kuyie nkuó páte nè ku pāānāànti náambè kpeye, kè kutíintouku kó beniùbèè duó nkè bèè nàké Põari ke dò: Tì kòbe kè di mòke tìmatì ke bo ti teennè di bo na kébéi.

¹⁶ Kè Põarii youte o nòutè kè bè dò yúóó kòò béi nke dò: Isidayeeri be nè dindi bèè dé Kuyie nkémùnè kékeè. ¹⁷ Kuyie nyIsidayeeri be tũ nkù, kuù tãáté ti yembè ke duó nkè bè sũũ mbè bo diì mònni Esibiti, de kó difõnkúò kè kùu bè dènnè nè ku kó muwèrímu. ¹⁸ Kè mbè to yebie nsipísìnàà dikpàà cuokè, ¹⁹ kékua ibotì iyiekè Kannahā kó ketenkè kè kè duó nku kòbe kè bèè kè tieke, ²⁰ kè dè mmòke yebie sikousìnàà nè sipísìnùmmù (450).

Kè Kuyie mbè duó mbebaatibè kè bè r̀bo kètuokenè Sammuyeeri kó dimònni. ²¹ Kè bè dò bè dó okpààti, kè Kuyie mbè duó Sauri Kiisi kó debire, Bensamee kó kufuku kou, kóo ñto tikpàti ke dò yebie nsipísìnàà. ²² Kè Kuyie nhò dènnè kédúò nDafiti tikpàti, ke béi nke dò: M pèté oniti n yèmmè kou, wèè yó ndõari n dómè memou. ²³ Nè Dafiti kó kufuku mieke nke Kuyie nduõnnímè Yesu Odeetiwè, kù yè nkù yóó duõnni wè, kòò deetè Isidayeeri be. ²⁴ Yesu mu ndo í kàtení kè Isāā nàkému Isidayeeri be ke dò bèè ceete kòò bè ànné bàtèmmù. ²⁵ Isāā dèu diì mònni o tõmmú ke nnáa nke tú: M̀i í tú di baà wè, ò kèrínimu, n keté ke í sannè m bo seutemè o neùti kó iwéi.

²⁶ N kòbe dindi Abarahammu kó kufuku kòbe nè betòbè bèè dé Kuyie, tímbe Kuyie nduõnnímè medeetímè kó tináànti tii. ²⁷ Sedisadèmmu kòbe nè be kó bekpàatibè me nyí banté Yesu, kòò kùò ke né dòò Kuyie mpāānāànti náambè wàri tì kè bè tì kàa nsioǹpùu simou. ²⁸ Bè í nyà meyei mmamè Yesu dòò mè ke nçíéké ke nàké Pidati ke dò wèè ò kùò. ²⁹ Bè dòò diì mònni tii wàri o kpéi tì yèmmè, kóò cūñní kudapāātì kédúú nkufōti

mieke. ³⁰ Kè Kuyie mme nduó nkòo yánté. ³¹ Kòo benke omáà yewe péu mieke bèè do ò nèinè Kadidee kékote Sedisademmu, bàmbà nke náá nyIsidayeεribe o kpéí. ³² Ti di náá tì náaṣààtì Kuyie ndo nàké ti yembè tì kpéí. ³³ Kè tì dḡò tinti be yaabí ti kpéí, ke duó nkè Yesu yánté tì wàri ke yēmmè Yesāā mmieke mukàmmù mudérímù ke tú:

A tú m birε ndε
kè n da pεité yíe.

³⁴ Kuyie ndo nàké weè kpéí nke dḡ:

M bo duó nkòo yánté
m báá yóu kòo pāāke.

M bo di dḡò mεsàà
n do yē n yóó dḡòmè Dafiti.

³⁵ Tì wàrimu Yesāā mmieke kupíkù tekù ke tú:

A í yóó yóu kàa kou pāāke.

³⁶ Dafiti do dḡòmù Kuyie nyē nwèe dḡòmè, ke ku, kè bè ò kūnné o yembè borè kòò pāāke. ³⁷ Kuyie mε nduó nkè wèe yánté ò í pāāke. ³⁸ N kabe banténè tūnke ke dò nnè Yesu borè nde Kuyie mbo di cīēmme di yei. ³⁹ Kè wèe ò tá, wèe ūté o yei mmeṃou, Mḡyiisi kó ikuó do í yóó na kéūtè mè. ⁴⁰ Ndakenè tūnké kè Kuyie mpāānāaṣtì náamḡbè do nàké tì báá di tuākení. Tì tu:

⁴¹ Wénténè díndi sifeí yembè,

kè dè di di kè di kú.

N yóó pī mmutōmmú mamù mmu

di kó yewe mieke

di do í yóó yie nke dò mmùù bo dḡ

bá kè bè di nàké.

⁴² Bè yènní dīi mḡnni kutíntouku kè bè dḡ: Pḡori nè Bannabaasi bèe wētení teomḡpùtè tetè yie ke yíe ké bè nàké de kó tināaṣtì. ⁴³ Bè cīétè dīi mḡnni kè benitibè péu, Sifube nè bèè í Sifube ke tūnne Sifube kó kuwedḡunce kè bèe cíe mPḡori nè Bannabaasi kè bèe yáukūnne be kḡnti ke dḡ, bè ntaunè Kuyie nkù bè dḡò mèè sàà nkpéí.

Pḡori nè Bannabaasi bè kpāātémè be nacètāá

⁴⁴ Teomḡpùtè tetè yie kè dihei kabe bemḡou sákeε tíi nke bo keè Kuyie nnāaṣtì. ⁴⁵ Kè Sifubeε yà benitibè tiímmè ke sū kè dēe bè yonke. Kè Pḡori nnāá ntii kè bè nàà ntiteti koò sàá. ⁴⁶ Pḡori nè Bannabaasi kè bèe bè nàké weti weti ke dḡ: Dè do dò mbēε keté kénáké dímbε Kuyie nnāaṣtì. Di né mε ntì yetemè ke benke di mḡmmḡmbe di í dḡmmè ke pété mufḡmmu mùù bo sàá. Di mḡmḡnni ti bo kote bèè í tú Sifube be borè. ⁴⁷ Ke yé tì wàrimè ke tú:

N da tāātému,

kàa bo ntú yεbotè yemḡou kó kuwenniku

kénáké titenti timou kabe
medeetímè kó tináahti.

⁴⁸ Bèè í tú Sifube kè bèe keè de kó tináahti kè dèe bè narike
mesàà, bèè tú mufõmmu mùù bo sãã mu kabe kè bèe yie nYesu.

⁴⁹ Kè Kuyie nnáahti pité de kó ketenkè kemou. ⁵⁰ Kè Sifube
sukú benitipodiebè bèè tũnne Yesu nè dihei kó benitidiebè, kè
bèe fẽũ mPõari nè Bannabaasi kè bè dènne be tenkè. ⁵¹ Põari nè
Bannabaasi kè bèe kpááé be nacetàá*, kédeè kékote Ikõnni. ⁵² Kè
diwèi mbo Yesu kabe bèè dè bo, kè Muyaánsààmù bè piéké.

14

Põari nè Bannabaasi bè do bomè Disiri

¹ Põari nè Bannabaasi kè bè tó ta Ikõnni kó kutíntouku, ke
nnáá nKuyie nnáahti kè dèe narike Sifube nè bèè í tú Sifube,
kè benitibè péuu yie nYesu. ² Bèè tu Sifube kè bèe sukú bèè í
tú Sifube kè bè bo dò mèyeyi mPõari nè Bannabaasi. ³ Põari nè
Bannabaasi kè bè mbo Ikõnni kémonte, kénnáá Kuyie náahti
nè dikõmbùò, ke náá nKuyie mbè dò mèè sàà, kè ti Yìè nkó
muwèrimú bè bonè kè bè dòri tidieti péu. ⁴ Kè de kó dihei kabee
toté mèdémè, ke bie nni ndó Sifube kè betòbè dó Yesu tõrè.

⁵ Sifube nè bèè í tú Sifube nè de kó bekpààtibè kè bèe dake ke
bo fẽũ mPõari nè Bannabaasi, ke bo bè bùótí yetárè kékuo. ⁶ Kè
bèe ti kèè kécoké kékote Dikaonii kó yehékè: Disiri nè Deribu nè
yehékè teyè yèè dè tóké, ⁷ kénnáá Tináaansàati.

Bè do dómè kéfíé Põari nè Bannabaasi inààke

⁸ Kòo niti mōu bo Disiri ke tú kuhòukù nè bè ò peitémè ò í
nò nke cehti. ⁹ Kè Põari nnáá nkè kù kèmmú kè Põarii wénté
kébanté kù tãmè ke do nKuyie mbo kù miékunne. ¹⁰ Ke béi
mmekperímè ke dò: Íté ke cómmú, kè kùu puuní mecãã nkékété.
¹¹ Kè benitibèe dè yà kéwekii nè Dikaonii kó tináahti ke dò:
Kuyie nnaá mbenitibè ke cùténí ti borè!

¹² Kè bèe bè yú be kó yebòkè yètè, ke yú Bannabaasi ke dò:
Seyuusi, ke yú Põari ke dò: Edimesi, ke yé weè do náámmè. ¹³ Kè
be kóo bõoyiè nwèè kó dibòòtu do bo dihei kó dibòri borè kòo
tóni yenaadakè yèdéè, kè yè dùúkú mutepóó, nè benitibè kè bè
bo wènné kè yè fié Põari nè Bannabaasi. ¹⁴ Põari nè Bannabaasi
kè bèe ti kèè kè be yèmmè caàrè, kè bèe kèri be yaàbòrè kécokóo
ditínni miéke kékuónko ke dò: ¹⁵ Ti kabee dè dòmmè kè di dòri
memme? Ti tú benitibè mbe ke di dònnè, ti di tóni Tináaansàati
nti, ke tú di yóu yebòkè kètũnne Kuyie kùu fòu, kùu dò kéfinkè
nè ketenkè nè dàméèrì nè dèè kó dimàà bo o miéke. ¹⁶ Kuù do
yóu yeboté bá wè kòo ntũ ò dó kùu ce. ¹⁷ Nè memme kè kù baa

* **13:51** kpááté be nacetàá: Dè benkú ke dò mbe kpeti ténke í bè bonè ke yé bè yetemè
bè bè tóni tì náahti.

di benkú kù bomè, ke di dòrri mesàà, nke di duònní fetaafè, kè di paa mpéi kè di mọke ke yo nkè di yèmmè naati.

¹⁸ Kè dèe ari mesàà nkè bè né na ké bè bàa bè bo bè fiémè de kó inààke.

¹⁹ Kè Sifube yènní Āntiyosi nè Ikōnni, késukú benitibè, kè bèe búótí Pòari yetárè, ke nyé ke tú ò ku, kòò fūrí kédenne dihei mànkú. ²⁰ Kè Yesu kọbe tíi nho borè kòo íté kéta dihei, kè dèe wenté nè Bannabaasi kè bèe kọte Deribu.

Pòari nè Bannabaasi bè wètemè Āntiyosi

²¹ Pòari nè Bannabaasi kè bèe náké Tináansààti Deribu kè benitibè péuu tí yie nkè bèe íté kéwète Disiri nè Ikōnni nè Āntiyosi, ²² kényáúkùnkò Yesu kọbe kònti ke bè nàá nke tú bè nyé ke dò nti dò nkéféütému ke né ta Kuyie nkprààtiyuu miéke.

²³ Ke kannìnkò Kirisi kọbe tìrè yemou bewedunkótibè, ke bou yendè ke báá nKuyie, ke bè nàá nke tú ti Yìè ndi dọ wè di teennè.

²⁴ Kòo deè kényè Pisidii kó kutempè nkéta Pānfidii kọku, ²⁵ kénáké Pēdisi Kuyie nnáànti kédeè kékọte Atadii. ²⁶ Bè de ndèke bàtòò, kéwète Āntiyosi, bè do bè bántè nè de Kuyie nkè bèe kọte ke pī mmutōmmú bè bo ke deu mù.

²⁷ Kòo bè nàké Kuyie mpī mmèè botí mutōmmú ke kpeté kuce bèè í tú Sifube kè bè yie nYesu. ²⁸ Kè bè ndè bo nè Kirisi kọbe kè dèe mọnte.

15

Bè nènnimè Sedisademmu

¹ Kè bèmabèe yènní Sudee kékọte Āntiyosi kénnaá mbèè yie nYesu ke tú: Kè bè í di cāmmú Mọyiisi kó ikuó yèmmè Kuyie mbáá di cọté. ² Pòari nè Bannabaasi kè bèe yete kè bèe nenni mediè, nkè Yesu kọbe dò: Pòari nè Bannabaasi nè Āntiyosi kọbe mabè bèe kọte Sedisademmu kényà Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bèe náké de kó tináànti.

³ Kè bèe bè cíe nkédenne dihei, kè bè nkéí kényènnè Fenisii nè Sammarii kó ketenkè kénnaante bèè í tú Sifube bè cọtémè Yesu, kè de kó tináànti nnárìnkùnkò Kirisi kọbe bemou yèmmè.

⁴ Bè tùòkoo dìi mōnni Sedisademmu Kirisi kọbe nè Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bèe cò Pòari nè Bannabaasi kè bèe bè náké Kuyie mbè pīnné mùù tōmmú. ⁵ Kè Fadisīēbe mabè bèè yie nYesu kè bèe bēi nke dò: Bèè í tú Sifube ke yie nYesu bè dò nkécāmmúmu kētūnne Mọyiisi kó ikuó.

⁶ Kè Yesu tōrè nè bewedunkótibè kè bèe tíi nke bo yà de kó tináànti, ⁷ kènnèi kè dèe mọnte, kè Pierii íté ke bēi nke dò: N kọbe, di yému Kuyie nni ntāātémè nè dimōnni kè m bo náké Tináansààti bèè í tú Sifube ke yie nYesu. ⁸ Kuyie nkùù yé benitibè bemou yèmmè kè kù bè duó Muyaánsààmù kù ti duó mmù, ke benke kù bè cọtémè. ⁹ Mecánnímè mamè í bo tínti

nè be ti cuokè, be yie ndiì m̀ǹnni Yesu kè Kuyie nhũté be yei.
 10 Dè d̀ommè kè di d̀ó k̀yíi nKuyie mmieke k̀étou mbèè yie nYesu
 ditou tinti nè ti yembè ti í na ke to di. 11 Di í yé ke dò nnè ti Yiè
 nYesu kó mesàà mme timou ti cootémè tinti nè beàà?

12 Kè benitibè d̀ó yúóó, Bannabaasi nè Põari kè bèe bè nàké
 Kuyie ndòò t̀i dieti bèè í tú Sifube be cuokè. 13 Bè nàké diì m̀ǹnni
 ke dèè kè Isaku d̀ò: N k̀obe k̀emmúnè! 14 Simoo nàkemu Kuyie
 ndààtenimè bèè í tú Sifube be kpéi nke t̀ankíi ku k̀obe. 15 Kuyie
 mpããnaantì náam̀bè do nàké t̀i dè wẽr̀mu t̀i tú:

16 M bo wẽtení k̀emaá Dafiti cĩètè,

k̀yíi nho dobuò.

17 Kè benitibè bemou

nè bèè í tú Sifube

n yu bè kè bè bo n tú n k̀obe

kè bèe wammú Kuyie.

18 Kuyie nti nnàké kunku kùu t̀i nti benke nè dim̀ǹnni.

19 Kè Isaku d̀ò: N yèmmè í dò nti duó mbèè í tú Sifube ke yie
 nYesu de kó ikuó kè bè nhàari. 20 Yóunè kè tí bè wãri ke d̀ò: Bè
 bá nyo iwũõ bè fié ì yebokè, k̀ementénè bemáà bè bo ndoutinèmè
 betabè, ke báa cááké fehòfè bè í fèúté fè yoo meyiĩ. 21 Ke yé Mõyiisi
 kó ikuó bomè nè dim̀ǹnni kè bè ì kàa siom̀p̀u simou titíintouti
 mieke.

Bè do wãri diì pátiri mucãmmu kpéi

22 Yesu tõrè nè bewedũnkótibè nè Kirisi k̀obe bemou kè bèe
 pénsiri de kó ikuó, k̀etãátè Sudi bè tú wè Baarisabaasi nè Sidaasi
 benitibè bemou tã bè, kè bè neínnè Põari nè Bannabaasi kè bèe
 kote Āntiyosi, 23 kè bè duó ndipátiri kè di tu: Di k̀obe tinti
 Yesu tõrè nè bewedũnkótibè, ti di dũnko d́indi bèè í tú Sifube
 ke bo Āntiyosi nè Sidii kó itempè. 24 Ti kèè ti k̀obe mabè
 k̀toomè ke di k̀ékénè ke cààrè di yèmmè, t̀i í bè duó nde kó
 dinùu. 25 Dèe te kè ti wènné ke tãáté bèmabè ke bè neínnènko ti
 népobè sààbè Bannabaasi nè Põari. 26 Bèè duó mbemáà ke kàáté
 mukũũ kuce m̀p̀éu ti Yiè nYesu kó mutõmmú kpéi. 27 Ti t̀nko
 Sudi nè Sidaasi kè bè bo di tuo nt̀i wãri tinti dipátiri mieke.
 28 Muyaánsààmù muu ti niitè kè ti yè nti báa di sũũ mmucirimù
 kè dè í tú ikuó ì ì d̀ò nkéyóu. 29 Ì tu di bá nyo iwũõ bè fié ì yebokè
 nè meyiĩ nè iwũõ bè í fié ì, k̀ementénè dimáà di bo ndoutinèmè
 ditabè, kè di d̀òri memme dè bo nwenni. Dè nsúónnè diyie
 mari.

30 Kè bèe cau mbetabè kèdeè kè bèe kote Āntiyosi k̀etíi nYesu
 k̀obe p̀éu, kè bè duó ndipátiri. 31 Kè bèe di kàa nkékeè,
 kè dèe bè narike bemou. 32 Sudi nè Sidaasi bè me ntùmè
 Kuyie mpããnaantì náam̀bè mbe, kè bèe bè duó nyitié m̀p̀éu
 k̀yáákũnne be k̀õnti. 33 Kè mbè bonè kè dèe m̀onte, kè bèe bè cau

nkéwēte bèè sòò bè tōnní be borè nè kunaatí. [³⁴ Kè Sidaasi yie dò ò bo nkpaá.]

³⁵ Pōori nè Bannabaasi nè betòbè kè bè mbo Āntiyōsi ke tiè nYesu kòbe ke bè nàá Tináaṣààti Yesu kpeti péu.

Bannabaasi nè Pōori bè yàtemè

³⁶ Kè dèe mōnte kè Pōorii náké Bannabaasi ke dò: Tí wēte yehékè yemou kēsíéké ti sòò náké bè Kuyie nnáaṣti, káyà bè bo kè dè dōmmè.

³⁷ Kè Bannabaasi ndó Isāā bè yu wè Mariki mbè neínè. ³⁸ Kè Pōorii yete ke dò: Ò bá nti neínè ke yé ò do ti yóunèmmè mutōmmú Pānfidii kéité. ³⁹ Kè dèe naá tineiti mediè nkè bèe yate, kè Bannabaasii túóté Mariki kè bèe ta kudabekù kékote Sipiri. ⁴⁰ Kè Pōorii tāāté Sidaasi kè bèe bè bántènè Kuyie nkè bèe íté. ⁴¹ Kòo kote Sidii nè Sidisii kénkpénkùnkò Kirisi kòbe Kuyie nkó kuce mieke.

16

Pōori do tùótémè Timōntee

¹ Kè Pōorii kote Deribu kēpēēté kékote Disiri, káyà odapàà mmou bè tú wè Timōntee, kòò tu Yesu kou, kòò yō tú Sifu ke tū nYesu, kòò cice tú Kereki. ² Kè Yesu kòbe bèè bo Disiri nè Ikōnni kè bè ò sāntí. ³ Kè Pōori ndó Timōntee ò neínè, kóò tùóté kécānté Sifube bèè dè bo be kpéi, ke yé bè do yémè bemou o cice túmè Kereki. ⁴ Kè bè nkòri yehékè ke náante Yesu tōrè nè bewedəunkótíbè bè tāāté ti Sedisadēmmu, ke tú bèe ti yie. ⁵ Mēmme kè Kirisi kòbe nképénkú Kuyie nnáaṣti mieke ke sūṅko yewe yemou.

Kuyie nyúmè Pōori Maseduōnni

⁶ Kè Muyaánsààmùu yete bè bo nàkémè Kuyie nnáaṣti Asii kè bèe pēēté Fidisii nè Kadasii, ⁷ kētuoke Misii kó kutemmànku ke ndó kékote Bitinnii kè Muyaánsààmùu yete. ⁸ Kè bèe yóu kéta Misii kēpēēté kékote Todowaasi. ⁹ Kè Pōori nduó keyènkè kè Kuyie nhò benke mebenkùmè kòò yà Maseduōnni kou mōu, kòò cōmmú kòò bàá nke tú: Kōtení ti cie ké ti teennè! ¹⁰ Kè ti banté ke dò nKuyie nkuu kè n ti yu kè ti bo náké Tináaṣààti, kè ti pānkee íté Todowaasi, ¹¹ kéta bàtòò kékote Sammutaasi dihei dii soké menie mmieke. Kè dèe wenté kè ti kote Neapodii. ¹² Ke íté dēborè kékote Fidipu Maseduōnni kó kutempē nkó dihei kètiri kè Odommu kòbe di baké, kè tí nke mbo ke dō yewe sāmṓ.

Didii tūnnemè Yesu

¹³ Teomṓpùtè yie kè ti yè, kéta kukó nke bo yà Sifube bo nke bàá nKuyie. Ke sōnké benitipòbè mabè dēborè kēkaroo ké mbè nàá Kuyie nnáaṣti, ¹⁴ káyà onitipòkù mōu bè tú wè Didii kòò bonní Tiyatiiri, ke fiiti tiyaàkpeti tiwūṣti ke tū nKuyie, kè Kuyie

nkpeté o yèmmè kòò nkémú Pɔ̃ri nàá nti. ¹⁵ Kè tí ò ànné bàtèmmù nè o cīètè kɔ̀be.

Kòo nyetíróo ke tú: Kè di yie nke dò m mènke cɔ̀uté Yesu kɔ̀tenèní kémbo n cīètè.

Pɔ̃ri bètimè onipopāũ kó dibò

¹⁶ Diyìè mari ke ti nkɔ̀ri mubáammu kèconè osapàà mmòu kòò tu kudaakù, kè dibò ò ta, kòò pāũ kòo yembè pèù idíítí. ¹⁷ Kòo nti tũ nke wékíí ke tú: Benítìbè bie ntú Kuyie ndiekù tɔ̀mbè mbe, ke di nàá mmedeetímè kó tináànti.

¹⁸ Kòo mme nhõ nyewe yemou kè dèe ou Pɔ̃ri kòo wèète kèpèi ndibò ke dò: Nè Yesu Kirisi kó diyètìri yè onitipòkù yie mmièke! Dende bàmbà nkè dii yè. ¹⁹ Onitipòkù yembè s̃s̃ ndii mànni bè ténke í yó mpéù idíítí, ke pī mPɔ̃ri nè Sidaasi kékɔ̀tenè bebeémbè borè. ²⁰ Kè dò: Benítìbè bie ntú Sifube mbe ke kàtenní diè mmekòmmè. ²¹ Kè benkú be kó ikuó tínti Odommu kɔ̀be tí í dò nkéntũ nyi.

²² Kè ditinnii tì yie nkè bebeémbèe duó nkè podíisibèe dáté Pɔ̃ri nè Sidaasi be yaabòrè kè bè puotí yedá, ²³ kédeè kè bè kpetínnè kéduó nkè kuhā̀pònkù mbè bàa mesàà, ²⁴ kè bè táu nkétannè kufáá ndétikù.

²⁵ Keyènkè cuokè kè Pɔ̃ri nè Sidaasi kè bè bàá nKuyie nke diè nke kù sántí, kè tikpetínti teti kèmmú. ²⁶ Kè bè nyóó daate kè ketenkèe sàntè, kè dikpetíntouu sàntè kè yebòrèe kpeté, kè bè bou mèè fīmmè tikpetínti nè bè bè táu nnè dè kè dèe duó. ²⁷ Kè kuhā̀pònkùu entení kèyà yebòrè kpetémè ke nyé ke tú bè coké, kékpatè disìè ke bo kuò kumáà. ²⁸ Kè Pɔ̃rii péi nke dò: Báá dòò amáà meyi. Ti bomu timou.

²⁹ Kè ku kònti au kè kùu duó nkè bèe mííté kè kùu cokóo Pɔ̃ri nè Sidaasi be borè kénínkóo be iikè, ³⁰ kè bè dènnení kè bè beke ke dò: Bekótìbè, n dò nkéyímè kè Kuyie nni ndeeté? ³¹ Kè bèe kù ténne ke dò: N tá ti Yiè nYesu a bo cooté f̃s̃ nnè a cīètè kɔ̀be.

³² Kè bèe kù nàké Kuyie nnáànti nè bèè kó dimàà bo ku cīètè. ³³ Kè kùu bè tùóté ke óu be muo, nkè bè pā̀nke kù ànné bàtèmmù de kó keyènkè nè ku cīètè kɔ̀be. ³⁴ Kè kùu yú Pɔ̃ri nè Sidaasi kékonnè kè bè duó mmudii, kè diwèi nkù bo nè ku cīètè kɔ̀be bè cɔ̀utémè Kuyie.

³⁵ Kè dèe wenté kè bebeémbèe tō mpòdíisibè, kè bèe kù nàké ke dò kùu bè fīi.

³⁶ Kè kuhā̀pònkùu nàké Pɔ̃ri ke dò: Bebeémbè tōnní ke tú n di fīi, di mmònni yènnè kèpèètè ke bá nyī̀èkù.

³⁷ Kè Pɔ̃rii nàké pòdíisibè ke dò: Tínti Odommu kɔ̀be bè ti puotí benítìbè iikè bá bè í ti bekénè ke né dó ke ti fīi ndisòràà? Ti báá yie. Bèe kàtení be mómmòmbè kè ti denne.

³⁸ Kè pòd̀f̀is̀ib̀èè k̀ote k̀eǹak̀é bebeémbè P̀õari nè o k̀obe bè tumè Odommu k̀obe k̀e kufõwaá mbè p̀í. ³⁹ Kè bèè k̀ote k̀é bè m̀ao mecf̀emmè, k̀é bè d̀enne dikpetíntou, k̀é bè bántè ke d̀ò bèè yè dihei. ⁴⁰ Kè bèè yè dikpetíntou k̀ék̀ote Didii cf̀ètè, k̀éyà Yesu k̀obe ke yáúk̀unne be k̀õnti, k̀ép̀èéé.

17

Bè p̀ímmè Sasõõ nè o k̀obe ke k̀õtenè bebeémbè borè

¹ Kè bèè p̀èééé Ænfiipodii nè Apodonii k̀étuoke Tesadoniki, k̀é Sifube k̀ó kutiíntouku d̀è bo. ² Kè P̀õari tó ta Sifube k̀ó kutiíntouku ke d̀ò sionp̀uu sitáati ke náá Kuyie nnáanti. ³ Kè mbè náá nke tú: Kirisi do d̀ò nkéféú́tému k̀ékú k̀éyánté, Yesu n di náá nwèè kpéí weè tu Kirisi.

⁴ Be miéke k̀é Kerekibe bèè do dé Kuyie benitipodiebè k̀é bèè yie mP̀õari nè Sidaasi kpeti k̀énsũ mesàà.

⁵ Kè d̀èè yonke Sifube k̀é bèè yú becièmbè k̀é bèè wènné k̀éánné dikpànni k̀éítènè kemieke k̀énwanti P̀õari nè Sidaasi, k̀ék̀ote Sasõõ cf̀ètè ke bo bè k̀õtenè ditínni borè, ⁶ k̀é bè m̀òh́té, k̀ép̀í nSasõõ nè Yesu k̀obe mabè k̀ék̀õtenè bebeémbè borè k̀énwékú ke tú: De k̀ó benitibè càari kutenkú kumou k̀ó ikuó nyi ke t̀uakèní die nkè Sasõõ bè c̀outé. ⁷ Ke sènkèrì okpàati Sesaa ke náá nke tú okpàati m̀ou bo k̀é bè ò tu Yesu.

⁸ Kè d̀èè yonke bebeémbè nè dihei k̀obe. ⁹ Sasõõ nè o k̀obe k̀é bèè yietí idíítí dihei yembè k̀é bè né na k̀é bè f̀íí.

P̀õari nè o k̀obe bè nàkémè Kuyie nnáanti Bedee

¹⁰ Kè keyènkèè biite k̀é Yesu k̀obeè duó nkè P̀õari nè Sidaasi k̀é bèè k̀ote Bedee, bè t̀ùðke dii m̀õnni k̀éta Sifube k̀ó kutiíntouku. ¹¹ Kè bembè ndó Kuyie nnáanti k̀ép̀èééé Tesadoniki k̀obe, ke ní ntí k̀àà nyewe yemou ke bo yà k̀é nsà k̀é bè náá ntí tu timómmanti. ¹² Be miéke k̀é benitibè péuu yie nYesu, Kereki k̀ó benitipòbè nè benitidaabè péu. ¹³ Sifube bèè bo Tesadoniki k̀é bèè keè P̀õari náammè Kuyie nnáanti Bedee k̀ék̀otoo k̀ésukú benitibè. ¹⁴ Kè Yesu k̀obeè k̀õtenè P̀õari dàméèrì k̀òò bo ta bàtòò, k̀é Sidaasi nè Timontee k̀é bèè nkpaá Bedee. ¹⁵ Kè bèè ò cíe nkétuoke Atenni k̀éwète Bedee k̀enáké Sidaasi nè Timontee ke d̀ò: P̀õari tu bèè k̀otoo mecãã.

P̀õari k̀õtemè Atenni

¹⁶ Kè P̀õari mbaa Sidaasi nè Timontee Atenni, k̀éyà yebakè sũmè de k̀ó dihei k̀òo yèmmèè cààrè mediè. ¹⁷ Kòò nnáánné Sifube nè bèè í tú Sifube ke t̀u nSifube k̀ó kuwedəuncè titiíntouti miéke, yewe yemou ke nnáánnè ò maunè bè. ¹⁸ Ke múnke mmaunè mecii nyembè bè tu bè Epikudiyèbe, nè Sitoyisíèbe, k̀é bèmabè ntú onití yie nnáá nhònti? Kè betòbè tu de d̀ò nhò náá

nKuyie ncànkù makù kpéi nke, ke yé ò do náámmè Yesu kumè mme ke yànté.

¹⁹ Kè bèè ò kàtenè dihei kó bekótibè òó tíí ndè kóò beke ke dò: Dòò ke ti náké tináàmpàntì a náá nti tú mù. ²⁰ Tì mu nyí kèè de kó tináàntì diyie mari ke dó kébanté tì tu mù.

²¹ Ateni kàbe bemou nè bepòòbè bèè bo de kó dihei, bè do ò ntũũ ke náámmu ke kémú tináàmpàntì tii yiení.

²² Kè Pòorii íté kécómmú benitibè ìikè ke dò: Díndi Ateni kàbe n yàmú ke dò ndi wanti Kuyie mmediè. ²³ N cè ndihei ke yà

di báá ndè ke tú Kuyie nke wàri dèmarè ìnkè ke tú: Kuyie nti í yé kù. Di báá nkùù yie nke í kù yé, n kàtení ke bo di náké kuù kpéi. ²⁴ Kuù dòò ketenkè nè dèè kó dimàà bo, kuù baké keìnkè nè ketenkè, kù í ã benitibè maá tii touti mièke. ²⁵ Kù í yé nti nkù duò ndèmarè ke yé kuù duòmmè mufòmmu denennè demou. ²⁶ Kuyie ndòò wèè niti borè nde ibotí imou sũmmè kutenkù kumou. Kè kù yé bá wè ò yó mborè nè o we màmmè.

²⁷ Kù mè dòò ke dó benitibèè kù wammúmu, kè bè kù waá mbá ke í yé bè bo kù wammúmè bè bo kù yà, ke yé kù í ti dètirinèmmè.

²⁸ Ke yé kuù temè kè ti fòu ke bo, ke òó na kédòò dèmarè. Di kó bepátiwáábè mabè ti nwàri ke tú: Tì tú kuù kó ibí. ²⁹ Kè ti tú ku bí, ti yèmmè bá ndò Kuyie ndònnè tetenkaanitè mesò

nkpete, yoo meberime kpete, yoo ditàri oniti dòò dè nè o kó mecii. ³⁰ Kuyie mbùútoomu meyei nti í kù yé dii mòmni ke dòòri mè ke náá ndi mmòmni benitibè ke tú: Bèè cèète meborime. ³¹ Ke yé kù tãátémè diyie ke yóó duó nkè Yesu bekénè benitibè bemou.

Kù de mbenke ke duó nkè Yesu yànté

³² Kè bèè keè Pòori náámmè mukúkéyántímù kpéi kè bèmabè nhò daú kè betòbè tu: Diyie mari ndi a bo tì nti nákémmè.

³³ Mèmmè kè Pòorii íté debore. ³⁴ Nè mèmme kè bèmabè nhò tũ nkéyie nYesu. Bèè kóò mòu tu: Deniisi dibeéntinni kou, nè onitipòkù mòu bè tú wè Dammariisi nè betòbè mabè.

18

Bè pĩmmè Pòori Kòdenti

¹ Kè Pòorii íté Ateni kékote Kòdenti ² ke máánè Sifu mòu bè tú wè Akidaasi Pòò èi kou, kóò boní Itadii nè o pokù Piriisiidi ke tũakení bàmbà. Ke yé okpààti diwè Kododi do duómmè

kè Sifubee yè Odommu kè Pòorii kote ké bè yà. ³ Pòori do me nnòmmè muyaadùò kè bèè wéñné kènduòkù tiyààti bè dòòrinè tì titouti. ⁴ Kè Pòori nnáá nKuyie nnáàntì sionpùu simou kutíintouku mièke ke yáúkunko Sifube nè Kerekibee kònti kè bè

yié nKuyie nnáàntì.

⁵ Sidaasi nè Timòntee kè bèè íténi Maseduanni kètuakení, kè Pòorii pété mēfiè nke nnáá nSifube Kuyie nnáàntì ke tú Yesu

wèè tu Odeetiwè, Kuyie nnàké wèè kpéi. ⁶ Kè Sifubee yete ké nhò nsàá, nkè Pɔɔrii piùrè o yààti ke dò: Kè di feti dè í tú n kpeti, di yei ndo di yò ìnkè nke, di mmònni n kɔri bèè í tú Sifube be bíkè nke.

⁷ Kòò yè kéta onìti m̀òu c̀fètè bè tú wè Tituusi Susituusi kòò tũ nKuyie, kòò c̀fètè pèkénè kutíintouku. ⁸ Kè Kirisipusi kutíintouku kóo kóti nè o c̀fètè kòbe bem̀ou kè bèe yie nYesu kè Kòdenti kòbe p̀euu keè Pɔɔri nàámmè ke m̀únke yie nYesu kè bèe bè ànnè bàtèmm̀u.

⁹ Keyènkè makè kè ti Yiè mbenke om̀áá Pɔɔrii kòò nàké ke d̀ò: Bá nyĩ̀èk̀ù, s̀òtè kénnaá, báá yóu a bo nnáámmè. ¹⁰ N da bonèmu, òm̀òu báá na ke da d̀ò mèyei, ke yé n kòbe s̀ùmè dihei dii mmieke.

¹¹ Memme kè Pɔɔri m̀bo Kòdenti ke d̀ò dibenni nè dikèè ke bè nàá Kuyie nnáànti.

¹² Kayõõ naá ndiì m̀ònni kùmàndáà Akayii kó kutempè nkè Sifubee wènnè kèp̀i m̀Pɔɔri kékòtenè kubeéndieku. ¹³ Ke d̀ò: Onìti yie ndó benitibè mbáá nKuyie mèmamè boti nku ikuó yetemè.

¹⁴ Kè Pɔɔri ndó ke na mbéi nkè Kayõõ nàké Sifube ke d̀ò: Kòò do nyeténè dihei kó ikuó nyi, yoo ò d̀ò mèyei ndiemè mamè, n na nkèemu di tú mù. ¹⁵ Dè né me ntúmè tináànti nè yeyètè dèè tu di kó ikuó kperè, dè tu di kpeti nti, m̀ báá na kè tì beké.

¹⁶ De m̀ònni kè bè bèti kubeéndieku. ¹⁷ Kè bèe p̀i Sositenni, kutíintouku kóo kóti kubeéndieku borè, kèmpuotì, kè Kayõõ bùútóo.

Pɔɔri wètemè Àntiyosi

¹⁸ Kè Pɔɔri nkpaá Kòdenti kèmm̀onte kècau nYesu kòbe kèneinè Pirisiidi nè Akidaasi ke bo kòte Sidii, kètuòke bàtòò commu dè Sànkidee kékuó ke yé ò do cànnenèmè dinùù Kuyie. ¹⁹ Kè bèe tuòke Efeesi kè Pɔɔrii yóu Akidaasi nè Pirisiidi kéta kutíintouku kénnaánnè Sifube. ²⁰ Kè bè d̀ò wè nkpaá kòò yete, ²¹ kè bè cau nke d̀ò: Kè Kuyie ndó m̀ bo wètení diyie mari. Ò me nyĩ kéta bàtòò kèp̀èètè, ²² kècútè Sesadee kèp̀èètè Sedisademmu kédou Kirisi kòbe kèdeè kékòte Àntiyosi, ²³ kèmm̀onte sàmpò kèp̀èètè, kékòte Kadasii nè Fidisii de kó itempè mmieke kè nyáúkunko Yesu kòbe kònti.

Apodoosi nàámmè Kuyie nnáànti Efeesi

²⁴ Kè Sifu m̀òu bè tu wè Apodoosi, Adekisántiri èi kouu tuòkení Efeesi. Ò do tú onìti nwe wèè yé Kuyie nnáànti mesàà, ke nò nke náá. ²⁵ Ò do tì bebíi mesàà mme, kénnaá Yesu kpeti weti weti nè tikõnyauti, bá ò me nyémè Isáá kóo bàtèmm̀u máà. ²⁶ Kòò nnáá nkutíintouku mieke ke í yĩ̀èk̀ù kè Pirisiidi nè

Akidaasi kè bè nkémú, kédèè kóò yu be c̄fètè kóò benke dèè ò dónni Kuyie nnáànti mieke. ²⁷ Kòò ndó kékote Akayii, kè Yesu kabe yáúkunnè o kònti kēwāri dipátiri Kirisi kabe bèè kè bo, kè bè bo ò cōuté. Kòo kotoo kè Kuyie nkó mesàà nnì nhò bonè, kòo teénnè bèè cōuté Yesu. ²⁸ Kòo nnáá Sifube weti weti bá ke í sari, ke bè benkú nè Kuyie nnáànti mieke Yesu tùmè Odeetiwè.

19

Efesi kabe pètémè Muyaánsààmù

¹ Apodoosi bo dii m̀nni Kòdenti kè Pòori íceñti Asii kó yehèkè yèè bo yetārè ìnkè, kētuake Efesi kèyà bèmabè kè bè tú Yesu kabe. ² Kòo bè beke ke d̀: Di pètè Muyaánsààmù nnè di tūnnemè Kuyienáà? Kè bè d̀: Ti keté ke í kèè Muyaánsààmù kpéi diyèè mari. ³ Kè Pòorii bè beke ke d̀: Bè di ānné we mbátém̀m̀? Kè bè d̀: Isāā kou. ⁴ Kè Pòorii bè nàké ke d̀: Isāā do āā bātém̀m̀ bèè d̀ kécete bèmbè be borime, ke bè nàà nke tú bèè tūnnè wèè kèríní o kó difōnkúò, wèè tu Yesu.

⁵ Kè bèè keè de kó tináànti kédúò nkè bèè bè ānné bātém̀m̀ nè ti Yiè nYesu kó diyètiri. ⁶ Kè Pòorii nòó nho nou be ìnkè, kébántè Kuyie nkè Muyaánsààm̀m̀ cúténí, kè bè nnáá tináàncanti, ke náá Kuyie mpāānānti. ⁷ De kó benitibè do bo tepítè nè bèdébè mbè.

⁸ Kè Pòori ntaà kutíintouku ke d̀ betāābè betāāti ke náá Kuyie nkprààtiyuu kpèti bá ke í yīk̀k̀, ke d̀ bèè ti yie. ⁹ Kè itookperí yembèè yete kénsáá nYesu, benitibè ìikè. Kè Pòorii túóté Yesu kabe kékotenè Tidanuusi kóo dàkòòrì kè mbè nàá Kuyie nnáànti yewe yemou. ¹⁰ Ke d̀ yebie nyèdèè kè Asii kabe bemou Sifube nè bèè í tú Sifube kè bèè keè Kuyie nnáànti.

Dibòò puotímè Sefa bí

¹¹ Kè Kuyie nkó muwērím̀m̀ r̀bonè Pòori kòò d̀òrì tidietì. ¹² Kè bè ntou tiyààti tii kááké Pòori ke nōnku bemuambe kè bè mièri kè yebòkè yèè yè ta bè. ¹³ Sifube mabè bèè do centi ke beti yebòkè kè bè múnke ndó kèbeti dibòò nè Yesu kó diyètiri ke d̀: Nè Yesu, Pòori nàá nwèè kpéi kó diyètiri mí tu a yè onitì yie mmieke.

¹⁴ (Ikuó kóo niùti diewè Sefa kó ibi iyiekè ìi do d̀ò memme.)

¹⁵ Kè dibòò d̀: N yému Yesu! Ke yé Pòori! Díndi né tú òmbè?

¹⁶ Kè dibòò ta wèè bunnóò, kè bè puotí kè bè kòute kòute, kékèrí be yààti, kè bèè yè kécoké mebii. ¹⁷ Kè Efesi kabe bemou Sifube nè bèè í tú Sifube kè bèè keè de kó tináànti, kè kufōwáá mbè pī nkè bè ndéúkunko ti Yiè nYesu kó diyètiri. ¹⁸ Benitibè péu bèè yie nYesu kè bè nkòríní ke dáanko be yei. ¹⁹ Kè betetiebe ntunní betetepáte ke c̀unko benitibè ìikè, de kó yepáte díítí bo ntùòke medítibii nsikòupísínùmm̀ (5000). ²⁰ Memme kè Kuyie nkó muwērím̀m̀ mbè bonè kè Kirisi kabe sũũnko.

Bè kparammè Dianni kpéí

²¹ Kè Pɔɔri dɔ̀: M bo nkɔ̀ri dù m̀nni Sedisadεmmu ḱyè Maseduɔ̀nni nè Akayii kó itempɛ̀. Kè n dèè mεmmε nkɔ̀te Odommu.

²² Mεmmε ò duóm̄mè kè Timɔ̀ntee nè Edasiti bèè do ò teénnè mutóm̄mú, kè bèè niitè kékɔ̀te Maseduɔ̀nni kòo nkpaá Asii ke d̀ yewe sánp̄o.

²³ De m̀nni ndi dikɔ̀nkɔ̀nni dierì tannímè Kuyie nnáànti kpéí. ²⁴ Kòo nitì m̀u bè tu wè Demetiriyuusi kòò màátí mesɔ̀ ke donnikonè Dianni kó kudieku, ke yietì o tɔ̀mbè mesàà. ²⁵ Kòo tíí ndiyiè mari betɔ̀bè bèè múnke p̄í nde kó mutóm̄mú, kè bè nàké ke d̀: N kɔ̀be di ýmu ke d̀ mmu ntóm̄mú muù te kè ti m̀ke ti kperε. ²⁶ Di wúóm̄mu ke yo dè í tú Efεesi máà, Asii kó ketenkè kem̄u ndi Pɔɔri náammè benitibè ke tú benitibè d̀d̀ri s̄i tenkaanì í tú Kuyie, kè kusũkù yíé n̄ho kpeti. ²⁷ Dè í d̀ ndè yóo caà̀rè ti kó mutóm̄mú máà, dè bo cakε nè ti kó dibɔ̀ dierì Dianni Aditemiisi kòo yè̀tir̄i k̄εke, Asii kɔ̀be nè kutenkù kum̄u kɔ̀be tũ ndi bo naá detetirè.

²⁸ Kòo kɔ̀beε ti kèè kè be miεkeε p̄ike kè bè nwékí ke tú: Efεesi kó dibɔ̀ Dianni deumu!

²⁹ Kè kutowekuu dátinnè dihei dim̄u kè bèè p̄í Kayuusi nè Adisitaki Maseduɔ̀nni kɔ̀be bèè cienní Pɔɔri, kékɔ̀tenè bè ɔ̀ tíí ndè. ³⁰ Kè Pɔɔri d̀ ò bo kɔ̀te, kè Yesu kɔ̀beε yetε. ³¹ Kòo nérobè Asii kó benitidiebè mabèε tōnní òm̄u ke d̀ ò báá k̄otoo. ³² Kè benitibèε s̄ontè kénwékí be bíékè be bíékè, besũkùbè keté ke í ý bè tíí mm̀u kpéí. ³³ Kè bèè nàké Adekisántiri dit̄innè miεke dè dòmmè, kè Sifube d̀ wèε b̄éi, kòd̄ t̄entoo deȳikè, kòd̄ d̀: Kém̄m̀nè! ³⁴ Kè bèè bantè ò túmè Sifu nwe kénwékí bem̄u ke tú: Efεesi kóo Dianni Aditemiisi deumu kè dè mm̀ke tewebietè m̄efit̄imè m̄édémè.

³⁵ Kè dihei kóo pátíwã̀t̄i bónk̄unne benitibè yèmmè, kébéi nke d̀: Bá wè ò ýmu ke do nt̄inti Efεesi kɔ̀be t̄i bàa Dianni kó kutouku nè tetenkaanitè t̄èè donní k̄ε̄nkè. ³⁶ Òm̄u báá na kè ti n̄nni, di d̀ nkétotì di yèmmè m̄me ke báá s̄ontè kédɔ̀ timatì m̄εcãã. ³⁷ Di p̄ínní benitibè bie mbè m̄ε nyí yùúkù d̄emarè ti kó kubɔ̀t̄ouku miεke, bè m̄ε nyí s̄ãã ti kó tetenkaanitè Dianni. ³⁸ Kè nsà kè Demetiriyuusi nè o kɔ̀be kè bè m̀ke nè òm̄u timatì nti, yebeé̄nwe bomu, kè bebeé̄mbè bo, bè d̀ nkényu yè betɔ̀bè. ³⁹ Kè di m̀ke titetì matì di bo na kè ti t̄unte bebeé̄mbè borè. ⁴⁰ Ketenkè yembè bo na ke d̀ ti d̀ó k̄eyete be kpeti nè t̄i d̀ò yíé nti kpéí nke ý ti í yóo namè kénákè muù te kè benitibè tíí.

⁴¹ Ò b̄éi mεmmε kédèè kécíε mbenitibè.

20

Pɔɔri k̄at̄emè Maseduɔ̀nni nè Kerεsi

¹ Dikònkòdònni dèè dii mònni kè Pòrii tí nYesu kòbe kèyáúkunnè be kònti kè bè cau nkéité kénkòri Maseduanni. ² Kényáúkunko Yesu kòbe kònti yehékè péu mieke kékòte Keresi. ³ Kémòke betāābè betāāti kéndó ke na nkòte Sidii kékeè Sifube ò diimè kényóu kèwète Maseduanni. ⁴ Nte bèè do ò cie mbe yètè: Piduusi Bedee èi kou bire nè Sopatee Adisitaki nè Sikunduusi Tesadoniki èi kou nè Kayuusi Deribu kou nè Timòntee nè Tisiki nè Todofimmu Asii kó kutempè nkou. ⁵ Kè bèe niitè kè nti baa Todowaasi. ⁶ Kè pèèbè bèè í kòarenè mutie mùu muuti de kó dibannii pèèté kè ti ta bàtòò Fidipu èi kémòke yewe yènummù kè bè sòntòo Todowaasi, kè tí mbo ke dò yewe yèyiekè.

Pòri duómme kè Etiisi yàntè

⁷ Dimàasi yiè kè ti tí nteçìètè tèè mùmму, ke bo di kédinè Mudisààmù, kè Pòri nnáa nKuyie nnàanti kè keyènkè yàa totè ke cuokè, ke yé ò naa itimè. ⁸ Ti do tiku kudànkù tāānkù nku, kè ifitiyi còu mpéu. ⁹ Kè Pòri nnáa nkè dèe mònte mediè, kè dedapùmbire marè kari kudieku kó tebòtè ìnkè kè de yètiri tu Etiisi, ke yè nke duó kédonní, kè bè dò bè bo dè íi nke sò ndè kú. ¹⁰ Kè Pòrii cúténí kè dè tùóté kèbèi nke dò: Di bá nyìèkù debire fòumu.

¹¹ Kèwète kèdeke kè bèè di kédinè Mudisààmù. Kòo sòtè kènnáa nkè diyie yàa yènní, kòo pèèté. ¹² Kè bèe kpènné de kó dedapùmbire kè dè fòu kè benitibè bemou yèmmèe narike.

Pòri itémè Todowaasi kékòte Mideti

¹³ Kè ti ta kudabekù kèniitè Asoo kèmbaa mPòri, ke yé ò kèrimè o naàcèi. ¹⁴ Kòo ti sònténí kè ti pèèté kékòte Mitedònni. ¹⁵ Kè dèe wentè kè tí tuòke Kiyò, diyie teri kètuòke Samòasi ke cómmù, kèpèèté kékòte Mideti. ¹⁶ Kè Pòri ndó kèmbò Sedisadèmmu pàntikoti kó diyie kè nsà kè dè bo yie, kè dè nte kòò í ndó kécómmù Efèesi Asii kó kutempè mmieke.

Pòri caummè Efèesi kòbe mèsomme

¹⁷ Kè Pòrii mbo Midee kètò nkè bèe yúni Efèesi kó bewedòunkótibè. ¹⁸ Kòo bè nàké ke dò: Di yému meborime do dòmmè nè n tùòkenimè di borè Asii kó kutempè mmieke ke n yàa itènè. ¹⁹ Di yému n kékunkomè mmáa ke pí Kuyie ntómmù nè tinònnieti, kè Sifube n díi ke n fèũnko. ²⁰ Di yému n di nàké ti timou, metíimmè mieke nè sicéi mieke, n yí di sònne timatì tii dò nkè di teennè. ²¹ N nàkému Sifube nè bèè í tú Sifube ke tú bèè ceete be borime kètũnne Kuyie nkéyie nti Yiè nYesu. ²² Di mmònni Muyaánsààmù muu yè n kòte Sedisadèmmu, m me nyí yé dè yó nni ndòmmè de bíékè. ²³ Bá dii èi Muyaánsààmù ò n nàkému dikpetíntou nè meféútímè dè m bàamè. ²⁴ N kpeti

í bonè n fòmmu, n dó n deè ti Yiè nYesu n duó mmù tōmmú mmu ke yè n náké Kuyie nkó Tináaansààti benitibè.

²⁵ Di mmònni n yému ke dò ndi ténke í yó n yà, díndi n náké bè Kuyie nkprààtiyuu kpeti. ²⁶ Dèè te kè n di náá nyíe nke tú: Kè tii di tùòkení dè í tú n kpeti. ²⁷ N di nàkému demou Kuyie ndó dè, n yí di sònne demarè. ²⁸ N dakenè di mómməmbə kpéi nnè Muyaansààmù di duó mbè kpéi. Mbaanè Kuyie ndonté bè nè ku Bire kũũ. ²⁹ N yému ke dò m bo íté dii mōnni, benitiyeibe bo kətení kéndò yekpamaà nké ndi dōri meyei, mbá mesəmmè í mbè bo. ³⁰ Benitibè yóó yému di cuokè ké n náá nsiyáábísi ke bo yṹs nYesu kəbe be bíékè. ³¹ Dentenni tũnke n di tiémme yebie nyētāāti mieke, keyènkè nè kuyie nnè tinōnnieti.

³² Di mmònni n di duó nKuyie nku, kè ku kó mesàà nkó tináaanti bo ndi baà. Kuù yóó na ke di kpénkūnne, ke di duó ndemou kù yè nkù yóó duó ndè ku kəbe. ³³ N yí beke òmou idiítí yoo tiyààti. ³⁴ Di yému ke dò nnè n nou sii nsi m pīmmè mutōmmú ke teénnè mmáà nè n kəbe nè bè ti neiti. ³⁵ Ke di benke di dò nkémpí mmèè botí mutōmmú, ke teénnè becīribè, kè n dènniní ti Yiè nYesu béi ntii ke tú: Dè 55 nda naati a pā dii mōnni ke pēēté bè da pā dii mōnni.

³⁶ Pōri náké memme kédeè ke nínkú kè bèe wēnné ke bántè Kuyie. ³⁷ Kè bèe ò cau nkòò ərí kékúó mbemou. ³⁸ Kè be yèmmè càarè mediè nhò béi ntii kpéi nke tú, bè ténke í yóó ò yà. Kè bèe ò cíe nkékətenè bātòò commu dè.

21

Muyaansààmù tumè Pōri bo fēūtè Sedisademmu

¹ Kè tí cau ntitəbè kédeè, kè tí ta bātòò kētuəke Koosi, kè dèe wenté kè tí tuəke Odoti kēpēēté kékəte Patadaa. ² Ti de mpètè bātòò wèè kəri Fenisii kəta kēpēēté. ³ Kétóōnnè Sipiri, kóó yóu kubakù cānku kēwetínné Sidii kó kutempē, kētuəke Tiiri, bātòò dò nkécũũ ndè tinenti. ⁴ Ti de nyà Yesu kəbe, ké mbè bonè ke dò yewe yèyiekè kè Muyaansààmùu bè niitè kè bèe náké Pōri ke dò ò báá kəte Sedisademmu. ⁵ De kó difōnkúò kè bè ti cíe mbemou, benitidaabè nè be pobè nè be bí, ke ti denne dihei mánku, kè tí nínkú dàməèrì také kēwēnné kébántè Kuyie. ⁶ Kécau ntitəbè kè tí ntati bātòò, kè be kũnti.

⁷ Kè tí íté Tiiri kētuəke Potodemayiisi ke dò diyie dimáà ke dǎu nti kəbe Yesu kəbe. ⁸ Kè dèe wenté kè tí pēēté kētuəke Sesadee kəta Fidipu cīētè, bè do tāāté bè beyiekè kè bè bo nteénnè Yesu tōrè kóó mǎu nwe. ⁹ Kòò məke besapəmbè bènàà bá bè í ye, ke tú Kuyie mpāānāānti náāmbè. ¹⁰ Kè tí nde mbo ke dò yewe sām̀pó, kè Kuyie mpāānāānti náāntò mǎu bè tú wè Akabuusi boní Sudee kētuəkení. ¹¹ Kékətoó ti borè kētúóté Pōri naàkōnfè

κέβου omàà o nou nè o naàcèi ke dō: Nte Muyaánsààmù n nàké tì, wèè te fenaàkònfè fiε, Sifube yóó ò bou mie mbotí nku Sedisadεmmu kéduó mbèè í tú Sifube.

¹² Ti kèè diì m̀nnì de kó tináàn̄tì, nè Sesadee kabe kè tí bántè P̄ori ke dō ò báá kate Sedisadεmmu. ¹³ Kòo b́ei nke dō: Di kuònnè ba ke caari n yèmmè? N wākému kè bè bo n kpetínnè Sedisadεmmu bá bè n kuò ti Yiè nYesu kó diyètiri kpéi.

¹⁴ Ti í nna ke bo ò bàa kέyóu ke dō: Kuyie ñdòò kù dómè.

¹⁵ Kè tí mmàke yewe sám̄pó ke báátí kékate Sedisadεmmu. ¹⁶ Kè Yesu kabe bèè bo Sesadee kè bè ti cíe nkè ti bií bátè onìti m̀u c̀tètè bè tu wè Manas̄s̄, Sipiri εi kou, kòo tu wèè c̀utè Yesu nè dim̀nnì.

P̄ori d̀d̀mè Kuyie nkó ikuó Sedisadεmmu

¹⁷ Ti tùòke diì m̀nnì Sedisadεmmu kè Yesu kabεε ti c̀utè nè diwèi. ¹⁸ Kè d̀εε wenté, kè P̄ori ti katenè Isaku c̀tètè, ke bεwed̄unkótibè bεm̀u t́i. ¹⁹ Kè P̄orii bè d̄u nkédeè, ké bè nàké dem̄u Kuyie nhò p̄ínnè mèè botí mut̄mmù bèè í tú Sifube be mieke. ²⁰ Kè bèε s̄ante Kuyie nkédeè ke né ò nàké ke dō: Wénté Sifube c̀utè Yesu ke s̄u mèè botí, ke né kpaá t̄u mbe kó ikuó weti weti. ²¹ Bè kèè kè bè tu a ȳε nSifube bèè bo ibotí tei mieke bèε yóu M̄yiisi kó ikuó, ke bá nc̄ammù be bí, bè me mbá nt̄u Sifube kó med̄òrìmè. ²² Kè bè kèè a tùòkenímè ke k̄atení ti ȳime? ²³ D̀ò ti yóó me nda nàké tì: Ti m̀ake die mbenitibè bènàà ndi bèè cànnenè Kuyie ndinù. ²⁴ Neinè be kè dí d̀ò Kuyie nkó ikuó kéwenke, k̄a yietí be kó tiyeti kè bèε bè kuó, kè benitibèε banté a t̄ummè M̄yiisi kó ikuó, kè bè kèè tì, í tú tim̀mm̄nti. ²⁵ Ti w̄arimu dipátiri bèè í tú Sifube, ke c̀utè Yesu, ti t̄āātè tì, ke tú bè bá nyo nyiwũ bè fié ì yebòkè nè meȳi nè iwũ bè í fié ì kè meȳi nyè, kémenténè bεm̀àà bè bo nd̄utinè mèε betòbè.

²⁶ Kè P̄orii bè neinè kè bèε d̀ò ikuó kéwenke, kè d̀εε wenté kè bèε ta Kuyie nc̀tètè mieke kénáké ke dō yewe yèyiekè ikuó bo deè, bá wè kòo t̄oní o wũ ḱfíé.

Bè p̄ímmè P̄ori Kuyie nc̀tètè mieke

²⁷ Kè de kó yewe yeyiekè ndó kédeè, kè Sifube bèè bonní Asii kó kutemp̄ε kè bèε yà P̄ori Kuyie nc̀tètè késukú benitibè, kè bèε ò p̄i, ²⁸ kékuónko ke dō: Isidayεeribe ti deēténè! Onìti yie, nweè náante tip̄iti tim̀u Isidayεeribe kpéi, ke yete M̄yiisi kó ikuó, ke dàátí ke tanné bèè í tú Sifube Kuyie nc̀tètè, ke tè s̄ink̄unne.

²⁹ (Bè do náá memme ke yé bè yàmè Todofim̄mu Efesi εi kou wèè tu Kirisi kou dihei mieke kòo neínè P̄ori kè be yèmmè ndò mP̄ori ò tanné Kuyie nc̀tètè.) ³⁰ Kè d̀εε yonke benitibè kè bèε yènnì bεm̀u dihei ḱp̄i mP̄ori Kuyie nc̀tètè mieke kédete kέyènnè, kékpetínnè yebòrè mec̄ā. ³¹ Kè bè nwékíi ke dó kòò k̀u, kè bèε nàké Odømmu kó beh̄āp̄òmbè kóo k̀tì ke

dò: Dikpànnì bo dihei mieke. ³² Kòo yú behããpòmbè nè iwěĩ yembè kè bèe kote mecãã. Bè bè yàní dìi mǎnnì káyóu bè bo mpuotimè Pɔɔri. ³³ Kè behããpòmbè kóo kótii tóónko kéduó nkè behããpòmbèe bóu Pɔɔri mǎfimme mǎdémè kédeè kòo beke benitibè Pɔɔri tú wè nè ò càke mù. ³⁴ Kè biε nni nnáá ntii, kè betòbè nàá ntiteti, bá ò í mbanté kéduó nkè bèe ò kòtenè tēhããpòncfētè, ³⁵ kéndèeti yedētisàkè kè tihããpòntii ò buuté benitibè mieke ò péi mǎè kpéi. ³⁶ Ke yé kunitisũkù do tũmmè ke wékíi ke tú: Kuonè we!

Pɔɔri beémme o kpeti

³⁷ Kè bè nhò tanninkoo kudieku kòo beke behããpòmbè kóo kótii ke dò: A bo yie nkè n da náké timatàà? Kòo ããpònkótii dò: A yomu kerekiaà? ³⁸ Fóó í tú Esibiti kou wèe yete dihei kpeti ke waá mbekparibè sikoupsinàà (4000) kè dí ta dikpáà miekaà? ³⁹ Kè Pɔɔri dò: N tú Sifu nwe kè bè m peité Taasi dihei die, Sidisii kó kutempè, n da báammu yóu kè m béi.

⁴⁰ Kòo ããpònkótii yie nkè Pɔɔrii ncómmú yedētisàkè káyekii o nùtè benitibè kè bè dò káré. Kè Pɔɔri béinnè Ebedeebe kó tináaanti ke dò:

22

¹ N népobè nè n cicèbè kémmúnè kè n di náké kè di banté n yí cààrèmmè mǎmamù.

² Kè bèe keè ò bè náannèmmè Ebedeebe kó tináaanti ke dake dò káré. ³ Kòo dò: N tú Sifu nwe, kè bè m peité Taasi, Sidisii kó kutempè, kè m biúkú die Sedisademmu, kè Kamadiyeeeri m benke ti yembè kó ikuó weti weti, kè n kònti n̄yaunè Kuyie nkó mutómmú ke dò ndi kpeti mǎ ndómmè yíe. ⁴ Kè nní nfěũnko Yesu kòbe, benitidaabè nè benitipòbè, ke bè p̄ĩ nke kpeti betòbè.

⁵ Ikuó niùti diewè nè o kòbe bè yému, beè do n duó yepáte kè m bo kote Damaasi ke p̄immú Yesu kòbe kékonnènní Sedisademmu káfěũ.

Pɔɔri nàkémè ò cèète mǎè boti (Yesu Tõrè 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kè nní nkeri ke tóónko Damaasi kè diyie còmmú yeyo, kè kuwenniku makùu cúténii kēnkè kè n fité. ⁷ Kè n do ketenkè kékeè metammè mamè tumè: Sɔɔri! Sɔɔri! Dè dómme kàa n fěũnko? ⁸ Kè n dò: Fó n̄wenninwe n Yiè? Kòo dò: Mí n̄Yesu Nansareti kou nwe a fěũnkomè. ⁹ Nè bè ti nei kè bèe ya kuwenniku bè mε nyi nkèè metammè. ¹⁰ Kè n dò: N Yiè n dò nkédòò ba? Kòo dò: Íté, kékote Damaasi, bè yóó ke nda náké a dò nkédòò ti. ¹¹ De mǎnni ke s̄ó nde kó kuwenniku n tiité bá n yí wúó, kè n neínè bè n dete kétannè Damaasi.

¹² Kòo nitii mǎu dè bo bè tú wè Ananniyaasi kòo dé Kuyie nke yie nku kuó, kè Sifube bemau ò dó. ¹³ Kòo kòtení m borè ke dò:

N tebite Pɔ̃ri, wẽte kẹwénté, de m̀nni kẹ n na kẹwénté kòò yà.
 14 Kòò bẹi nke d̀: Kuyie nti yembè tũ nkù kuù da tããté kàa yà
 wèè d̀̀ri kù d̀mè kòò bẹi nkàa kèè ke bo banté o d̀ d̀. 15 F̀̀
 yóó náké o kpéi benitibè bemou a kèè ti nè a yà d̀. 16 A ténke baa
 ba? Íté kè bè da ãnné bàtémmù kàa duó nhamàà ti Yiè, nkòò da
 óúté a yei.

Pɔ̃ri nàkémè ò kàtemè bèè í tú Sifube be cie

17 Kè n wẽteni Sedisademmu, kẹmbáá nKuyie nku cĩtè
 miẽke. 18 Kè ti Yiè nni mbenke omáà kẹ n náké ke d̀: Íté kẹyè
 Sedisademmu mecãã nke yé bè í yóó yiemme a bè nàa nti n
 kpéi. 19 Kè n d̀: N Yiè, mbè yému be mómm̃m̃be m̀i do k̃rimè
 tíítintouti ke p̃i nha k̃be ke bè puotì, ke bè kpetì. 20 Bè do k̃u
 a kóo t̃nti Etienni kè m bomu ke w̃nnè bèè ò k̃u, ke baa be
 yààti. 21 Kè ti Yiè nni nnáké ke d̀: N yóó da t̃ ndedétirè nde bèè
 í tú Sifube be borè.

Pɔ̃ri nè Odommu kó kuhããp̀nkù

22 Pɔ̃ri do náá kè bè kèmm̀mu, bè né kèè dii m̀nni bèè í
 tú Sifube be kpeti kẹwekí ke d̀: Kuonè oniti yie, nwè í d̀
 nkénfòu.

23 Kè bè nwékí ke buoñkoo be yààti ke déi mutáá. 24 Kè
 behããp̀mbè kóo kótì duó nkè bèè tanné Pɔ̃ri tehããp̀ncĩtè,
 ke bo ò puotí yedá, kòò náké mùu te kè benitibè miẽke ò c̀u.
 25 Kòò táú nke bo ò puotí, kòò beke kuhããp̀nkù kuù do bè bàa
 de kó diyè ke d̀: Dí m̃ke kuce ke bo puotí Odommu kou ke í ò
 bekénàà?

26 Kè k̃u coké kénáké be kóo kótì ke d̀: A bo yĩme oniti yie?
 Ò tu Odommu kou nwe.

27 Kòò ããp̀nkótìi k̃teni kẹbeke Pɔ̃ri ke d̀: A m̀nke tú
 Odommu kou nweà? Kòò d̀: Èè, n we ntú.

28 Kòò ããp̀nkótì d̀: Mí n yietí idiítí nyi mediè nke naá
 nhOdommu kou. Kè Pɔ̃ri d̀: Mí nhò tu nè bè m peitémè mme.

29 Bèè do d̀ kòò puotí kè bèè íté, kè kufõwáá mp̃i
 nhohããp̀nkótì ò duómmè kè bè bóu m̃f̃imme Odommu kou.

Pɔ̃ri nè bebeémbè diebè

30 Kè d̀e wenté kòò ããp̀nkótì ndó kẹyà mùu te kè bè p̃i
 mPɔ̃ri, ke tíi nyikuó niùbè kó bekótibè nè bebeémbè kẹbouté
 Pɔ̃ri m̃f̃imme kécũũnní kécónné be cuokè.

23

1 Kè Pɔ̃ri nwúó mbebeémbè kẹbèi nke d̀: Kuyie nni
 nwúómu, nè m bomè t̃matì í k̃ónnè n yèmmè.

2 Kè ikuó niùtì diewè Ananniyaasii duó nkè bèè t̀kénè Pɔ̃ri
 kè bèè poté o nùu. 3 Kè Pɔ̃ri d̀: Kuyie nyóó poté f̃ nwe, a d̀

nnè ditou sīnni bè bi di mumòmmu péimù. A kari die nke bo m bekénè ikuó yēmmè ke wēte ke ì yeténè, ke duó nkè bè m poté.

⁴ Bèè tókénè Pòori kè bèè ò nàké ke dò: Ikuó niùti diewè nwe a sáámmàà? ⁵ Kè Pòori dò: N kòbe n do í yé ke do ikuó niùti diewè nwe, ke yé ti wàrimè ke tú: A báá sáá nwèè ni a kó kubotí.

⁶ Kè Pòorii banté bebeémbè bomè ibotí idéi, Sadusīēbe nè Fadisiēbe, ke bēi nke dò: N tú Fadisiē nwe kè n cice tú Fadisiē, n tá mèè kpéi nke dò mukúkéyántímù bo, deè te kè di m bekùnè.

⁷ Ò bēi memme Fadisiēbe nè Sadusīēbe kè bèè íté tinèiti káyate.

⁸ Kè Sadusīēbe ntú mukúkéyántímù í bo, Kuyie ntōrè me nyí bo, yoo muyaá ntēmù mamù me nyí bo, kè Fadisiēbe bie nyé ke dò dende kó dimàà bo. ⁹ Kè kutowekuu deuke kè ikuó wāābè bèè tu Fadisiēbe kè bèè kónné Pòori ke dò: Ti í yà onìti yie ndòò mèè yei, kè dè yèmmè Kuyie ntōnni mari dii bo nhò béinnè, yoo muyaá ntēmù mamù.

¹⁰ Kè dikpànni deuke, kòo āāpònkóti ñyīèkù bè bo kuómè Pòori, kéduó nkè behāāpòmbèe cútóo kóò tùóté ditīnni mieke kétannè tehāāpòncīètè.

¹¹ De kó keyènkè kè ti Yiè nkòtení kénáké Pòori ke dò: A kònti báá yārike, a nàké mèè botí nkpeí Sedisademmu kòbe a yóó me nnáké Odømmu kòbe n kpéi.

Sifube dàkemè ke bo kuò Pòori

¹² Kè dèe wenté kè Sifubee wēnné ke dò bè báá di, bè me mbáá yà dèmarè ke í kùò Pòori. ¹³ Bèè do wēnné ke bo ò kùò bè do bo mbo sipísìnàà, ¹⁴ kékòte kégà ikuó niùbè kó bekótíbè nè bekótíbè kè bè nàké ke dò: Ti yetemu ke tú ti báá di dèmarè ke í kùò Pòori. ¹⁵ Bekenè ohāāpònkóti kè dè ndò ndi dó kégà Pòori ke wénté o náànti mesàà, kè bè ò kàrinní, ti bo mbo de mōnni kuce kóò kùò kòo mu nyí tùòkení.

¹⁶ Kè Pòori tāū birèe keè bè dàkemè ke bo kuò Pòori, kékòte tehāāpòncīètè kéta kóò nàké. ¹⁷ Kè Pòorii yú kuhāāpònkù makù ke dò: Niité we ndapàà nhOkóti borè, ò mōke tìmatì nti ke dó kóò nàké.

¹⁸ Kè kuhāāpònkùu ò neinè kè bèè kòte ohāāpònkóti borè, kè kùu ò nàké ke dò: Kukpetínkù Pòori weè yē n kòtenní we ndapàà nha borè kòò da nàké tìmatì.

¹⁹ Kòo āāpònkóti dete weè dapàà nkè bèè kenté kòò dò: A yē mba? ²⁰ Kòò dò: Sifube beè dàke ke duó nkè bebeémbè bo da beke kàa naa nkòriñko Pòori kè dè ndò mbè dó ke wénté o náànti mesàà. ²¹ Báá yie mbe kpèti! Bèè dó kóò kùò bè bo mbo sipísìnàà ndi ke tú bè báá di, bè me mbáá yà dèmarè ke í ò kùò. Bè bàátímu ke baà fí nwe.

²² Kòo āāpònkóti dò: Kò, a né báá nàké òmòu a tì nni nnàkémè.

Bè kàtemmè Pòori Fediisi borè

²³ Kè behāāpòmbè kóo kótii yú iwěĩ yembè bédébè ke dò: Duónnè kè behāāpòmbè sikəusìnàà nè sipísìyiekèe (470) báátí. Kè sikəusidé (200) ñto tikpàrìnentì, kè sipísìyiekè ñdeke sisěĩ, kè sikəusidé tesìi báátí, kè di íté keyènkè tewebiètè m̀ewei m̀onni kékote Sesadee. ²⁴ Waánnè sisěĩ sù yó ñto Pəori kòo tuəke kùmàndáà Fediisi borè nè kusààkù.

²⁵ Ò b́ei mmemme kéwāri dipátiri ke dò:

²⁶ Kudodi Disiyasi m̀ii dounko kùmàndáà Fediisi. ²⁷ M m̀e nda duónko wèè niti Sifube beè sòò ò pĩ nkéndó kóò kùə, kè n kətoò nè nh āāpòmbè. Kékeè ò túmè Ódommu kou kóò fiète, ²⁸ kéndó ḱyá b̀è ò pĩ mmùù kpéi, kóò kàtenè bebeéndiebè borè. ²⁹ Ke ś mbè ò pĩ mbe kó iwedəunkú kpéi nke, ò me nyí d̀ò meyi mmamè m̀èè d̀ò mbèè ò kùə yoo b̀èè ò kpetínné. ³⁰ N kèè b̀è d̀akemè mme ke d̀ó kóò kùə, ke p̀anke wè nda duónko kè b̀è bo kətoò kàa ya o kpeti.

³¹ Kè behāāpòmbèe d̀ò be kóo kóti b̀è náké ti, kétúóté Pəori de kó keyènkè kékotenè Āntipatirisi. ³² Kè d̀e wenté kè behāāpòmbè b̀èè c̀enti be naàc̀ei kè b̀èè kpénté kè b̀èè d̀eke sisěĩ kè b̀è nhò s̀akénè. ³³ Kétuəke Sesadee kédúú nkùmàndáà dipátiri nè Pəori. ³⁴ Kè kùmàndáà kaà ndipátiri, kébeke Pəori ò tu kùù tempè nkou, kòò d̀ò: Sidisii. ³⁵ Kòò d̀ò: N yóó ẁete ke da bekému b̀èè da pĩ b̀è bo tuəkení dii m̀onni kédeè kóò tanné Edəti do maá t̀èè c̀iètè miəke.

24

Bè bekunnèmè Pəori Fediisi borè

¹ Yewe yènùmmù kó difōnkúò kè ikuó niùti diewè Ananniyasii tuəkení nè dihei kó bekótibè nè opútíwè Tetiduusi, ke bo náké kùmàndáà Pəori kó meyi. ² Kè b̀èè yúní Pəori, kè Tetiduusi nyóó ò wátí késānte kùmàndáà ke d̀ò: Kùmàndáà diewè Fediisi, ³ f̀ò te kè ti òmpè, kè ti eì c̀èete ke wenke. Ti da s̀ántí s̀áà tipíiti timəu a s̀àà nkpeí. ⁴ N né da báammu nè a s̀àà nkpeí, yóu kè n da náké onitì yìè nkpeti s̀am̀pó. ⁵ Ò tú onitiyiwe nwe, ke yaáati Sifube tipíiti timəu, ò tu Nansareti kəbe kó ditínni kóo niùti nwe. ⁶ Ò d̀ó késínkùnnə Kuyie nc̀iètè nte ke ti ò pĩ, [ke na nhò bekénè ti kó ikuó yèmmè. ⁷ Kè behāāpòmbè kóo kóti Disiyasi ò fiète nè muwērímu, ⁸ kédúú nkè b̀èè ò pĩ nkè b̀è ò kàtenèni a borè.] Beke we a mómumu nkòò da náké.

⁹ Kè Sifube yie mbeməu nke d̀ò: Ò náà mómumu nwe.

Pəori náké m̀è o kpeti Fediisi borè

¹⁰ Kè kùmàndáà d̀ò Pəorii b́ei, kè Pəori d̀ò: Kùmàndáà diewè Fediisi, n ỳemu ke d̀ò nti kó ketenkè keməu kəbe bekù f̀ó nwe yebie mpéu miəke, n yí ỳèkù m bo da náké m̀è n kpeti. ¹¹ A bo na

ké bè beke. Nè n tũðkennímè Sedisademmumu ke bo bántè Kuyie dè í pẽẽtè yewe tẽpítè nè yèdéè. ¹² Òmòù í n yà Kuyie ncĩtè miẽke yoo titíntouti yoo dihei kè n neínè òmòù yoo n sukí benitibè. ¹³ Be nnitibè báá na kénáké tĩmati bè m pĩ tũ kpeí. ¹⁴ Tĩmati máá ndi n yémè. N tũ ti yembè kó kuce nku meborime pammè miẽke, bembeyẽ mmèè í wenni, m me nyí yete tũ wàri ikuó kó yepáte nè Kuyie mpããnaànti náam̀bè kpeye miẽke. ¹⁵ N támu bè támè ke dò nKuyie mbo duó nkè benitisààbè nè benitiyeibe kè bèe yántè. ¹⁶ Deè te kè n yetíróo ke í dó kéyeténè Kuyie nè benitibè.

¹⁷ Dè m̀ðke yebie mpéu n yítémè Sedisademmumu, ke wètení ke to idíítí ke bo pã n kobe kèpã Kuyie nyepãrè. ¹⁸ Nsòò ye mpãã Kuyie ncĩtè miẽke bá kutoweku í bo. ¹⁹ Kè Sifube mabè bèè ð mboní Asii kè bè n s̀snté, bèè dò nke na mbo die, kè n cààrè dèmarè nde bèe béi. ²⁰ Yoo bèè bo die mbèe béi mbè sòò m bekùnè kèyà mèè yei. ²¹ Kè dè í tú n sòò béi nti mekperimè be ìikè ke dò: N tá mèè kpeí nke dò mukúkèyántimù bo, deè kpeí nte kè di m bekùnè yíe.

²² Fediisi wèè yè Yesu kó kuce do mmèè botí, kòo tentè dikàtirì ke dò: Behããpòmbè kóo kóti Disiyasi bo tuàkení dũ m̀nni m bo d̀d̀ kèwénté de kó tináànti.

²³ Ò béi memme kénáké kuhããpònkù ke dò kũu kpetínnè P̀ori, ke né ò pã m̀fiè ke yóu kòo kobe nhò teénnè.

P̀ori nàkémè o kpeti Fedikisi nè o poku Turisiiri

²⁴ Kè dè d̀ yewe sám̀pó kè Fedikisii neínè o poku Turisiiri wèè tu Sifu, kékote, kéduó nkè bèe yúni P̀ori kòo mbè nàá nYesu Kirisi kpeti kè bè kèmmù. ²⁵ Kè P̀ori nnáá onitè d̀ommè kènd̀ori Kuyie ndó dè, kènnò nke pĩ nhomáá. Nè Kuyie nyóó bekènnè nè benitibè. Kè kuf̀wáá mpĩ Fediisi kòò d̀: Kè m pètè m̀fiè m bo wète ke da yú.

²⁶ Ò do d̀ P̀ori bo ò pãmè mme idíítí kè deè nte kòo nhò yu sãà kè bè nàá.

²⁷ Kè yebie nyèdéè pẽẽtè, kè P̀disuusi Fesituusii còutè tikpàti kè Fediisi ndó kènnàatinè Sifube ke yóu kè P̀ori ñkpetí.

25

P̀ori dómè kèyà okpàati diwè Sesaa

¹ Kè Fesituusii tuàkení Sesadee kèmm̀ake yewe yètàãti kékote Sedisademmumu. ² Kè ikuó niùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibèe katení o borè kè nhò nàá mP̀ori kó meyei. ³ Koò bàá nke tú wèè duó nkè P̀orii katení Sedisademmumu. Bè do dàkemu ke bo ò kũu kuce miẽke. ⁴ Kè Fesituusii bè nàké ke d̀: P̀ori kpetí Sesadee nwe. Mí mmómmuò nkè n kũnti bàmbà. ⁵ Di kó bekótibè bo na kè n neínè Sesadee, kòò d̀d̀ meyei mmamè mme bèe nàké.

⁶ Kè Fesituusi mbè bonè ke dò yewe yèni yoo tepíítè, kèwète Sesadee. Kè dèe wenté kòo ta kubeéndieku kéduó nkè bèe yúní Pòori. ⁷ Kòo tuəkēnī, kè Sifubee yènní Sedisademu kóò kèhné, ke nnáá ò nu ndòò mèè yei mpéu, bè me nyí mpètè dèè benkú ke dò mbè nàá nti tú timóm̄m̄anti. ⁸ Kè Pòorii yete ke dò: N yí yete Sifube kó ikuó mai, m me nyí yeténè Kuyie nc̄f̄ètè, m me nyí yete ketenkè yiè nkpeti mati.

⁹ Kè Fesituusi ndó kénnaatinè Sifube kébeke Pòori ke dò: A dó kékote Sedisademu kè bè nda bekùnè kè m boàà? ¹⁰ Kè Pòorii ò t̄h̄nné ke dò: N dó kékote okpààti diewè Sesaa borè nde kè wèe m bekénè, n yí dòò Sifube meyei mmamè kéndonnè a yémè a móm̄mu. ¹¹ Kè n do nc̄ààr̄emu yoo n dòò meyei mèè dò mbè n kuò, n yí yetírí m bo kúmè, kè bè me ns̄h̄nté ke n níimmu òm̄òú í m̄ake kuce ke bo m p̄í nké bè duó. N dó k̄yà okpààti diewè Sesaa nwe.

¹² Fesituusi nè o kobe kè bèe náké b̄emáá k̄edeè kòo náké Pòori ke dò: Kàa dó k̄yà Sesaa nwe a yóò ò yàmu.

Akiripaa dómè kékeè Pòori nàammè

¹³ Kè dè dò yewe sám̄p̄ó kóo kpààti Akiripaa nè Beriniisi kè bèe kote Sesadee ke bo dou Fesituusi, ¹⁴ k̄embo kè dèe m̄ante sám̄p̄ó kè Fesituusii ò nàké ke dò: Fediisi n yóunè onitì m̄òú kòò kpáá kpetí. ¹⁵ Kè n sòò k̄ote Sedisademu kè ikuó niùbè kó bekótibè nè Sifube kó bekótibè kè bè n nàké o kp̄éi nke dò nh ò kùò. ¹⁶ Kè m bè t̄h̄nné ke dò: Odommu kobe ò̄ó í nduó nhonitì o kpantíd̄ent̄òbè kè bè í beké, kòò nàké o kpeti. ¹⁷ Mem̄me kè bèe k̄atení die, kè dèe wenté kè m p̄ank̄ee ta kubeéndieku kéduó nkè bèe yúní de kóo nitì. ¹⁸ Bèè ò p̄í mbè me nyí nàké meyei mmamè n yèmmè do dò mbè yē nh ò d̄òmmè. ¹⁹ Bè do n̄ei be kó muwed̄ummu kp̄éi nke nè Yesu m̄òú wèè ku kè Pòori tu ò fòu. ²⁰ Bá n yí mbanté m bo beke mèè botí de kó tináānti, kébeke Pòori kòò bo ndó kékote Sedisademu kè bèe k̄é mbeké. ²¹ Kè Pòori yete ke tú: Ò dó okpààti diewè wèè ò bekénè, kè m me nyóu kòò kpetí ke k̄emmúnè m bo ò duónkomè Sesaa.

²² Kè Akiripaa d̄ò: M múnke dó k̄ékeèmu de kóo nitì nàá nti. Kè Fesituusi d̄ò: A naa bo ò yà k̄ékeè ò nàammè.

²³ Kè dèe wenté Akiripaa nè Beriniisi kè bè nk̄ori kè benitibè bè urí, kè bèe ta kubeéndieku ke n̄einè iw̄ēi yembè nè dihei kó bekótibè, kè Fesituusii duó nkè bèe yúní Pòori. ²⁴ Kè Fesituusii b̄éi nke dò: Okpààti Akiripaa nè d̄índi bèè bo die, n̄tenè onitì Sifube b̄em̄ou Sedisademu kobe nè Sesadee kobe yē n kuò wè. ²⁵ Mí n yí yà ò d̄òò mèè yei nke dò nti ò kùò, ò né me nyēmmè ò dó k̄yà okpààti diewè, kè m me nyie ke bo wè nhò duónko. ²⁶ N yí yà m bo w̄ari tì, d̄eè te kè nh ò yúní, f̄s̄ nhokpààti Akiripaa a iikè nè betòbè, kè ti bo náké de kó tináānti kè n yà m bo

wãri ti ketenkè yìè. ²⁷ Mí m borè dè í wenni m bo duónkomè kukpetínkù okòtí ke í nàké kù càkemu.

26

Pɔɔri beémme okpààti Akiripaa

¹ Kè Akiripaa nàké Pɔɔri ke dò: Ti da duómumu dinùù. Náké bè yè nha càkemu.

Kè Pɔɔri youte o nùtè ke bo beé nho kpeti ke béi nke dò: ² Okpààti Akiripaa dè n naatimu yíe mmesàà n yóó béimmè a ìikè Sifube m bekùnè tìi kpéí. ³ A yému Sifube kó ikuó nè bè màkemè tinèitì, n da báammu a minné ké n kénté.

⁴ M biíkú Sedisademma n kɔbe cuokè nke kè Sifube bemou yé. ⁵ Bè n yému nè dimònni kè bè dó bè bo na kénáké n do túmè Fadisiè wèè tū nti kó ikuó kperiyi. ⁶ Bè m bekùnè yíe n tá mèè kpéí nke Kuyie ndo nàké tì ti yembè. ⁷ Kè ti kó iwuɔ tɛpiítè nè idèi pī nKuyie nkó mutōmmú ke baa tì bo dōòmè. Okpààti, n ti ntá kè Sifube m bekùnè. ⁸ Dè dōmmè dīndi Sifube kè di í tá ke dō becírìbè bo yánté?

⁹ Mí m mómumu n do yé ke tú desààrè nde kémmau ke bo paa mbè bo nyumè Yesu Nansareti kou kó diyètiri. ¹⁰ Kè ikuó niùbè kó bekótìbè n duó ndinùù kè m pīmmú Yesu kɔbe péu Sedisademma mièke ke kpetinné, kè bè mbè kùù kè n dó, ¹¹ ké m bè pī titiintouti mièke ke puotì, kè bè bo yete Yesu, kè m mièke mbè còù mmesàà kè m bè fēũnko nè yehèkè tɛyè mièkoo.

Pɔɔri nàkéme ò cèète mèè botí

¹² Mèmmè kè ikuó niùbè n duó ndinùù kè nní nkɔri Damaasi ke neínè n kɔbe. ¹³ Okpààti! Kénkááké kuce kè diyèè còmú yeyo, kè kuwenniku makúu cúténì ti ìnkè kèpèèté diyèè koku. ¹⁴ Kè ti duó timou ketenkè, kè n keè metammè mamè nè Ebedeebe kó tináaanti kè mè tu: Sɔɔri! Sɔɔri ba nte kàa n fēũnko, dè bo nda yòùnè a bo m baaomè. ¹⁵ Kè m beke ke dò: Fó wenni nwe? Kè mè dò: Míwè Yesu a fēũnkomè. ¹⁶ A né íté kécómmú, n da benke m máà ndi kàa bo naá n kóo tōntì, kénnáante a me nyà dè yíe nè n yóó yíé da benke dè. ¹⁷ N da tãáté Sifube nè bèè í tú Sifube be cuokè nke, ke bo da tš mbè borè. ¹⁸ Kàa bè wéi, ké bè duó nKuyie, kè bèè yie nkè kùu bè cīé nkè bèè wēnnénè ku kɔbe ku cīètè.

Pɔɔri keté yèè ekè Kuyie nnáanti

¹⁹ Mèmmè okpààti Akiripaa n yí nyete Kuyie nni mbenke de. ²⁰ N keté kénáké Kuyie nnáanti Damaasi nwe nè Sedisademma nè Sudee kó yehèkè yemou nè bèè í tú Sifube, ke tú bèè ceete kéndòori Kuyie ndómè. ²¹ Dèè te kè Sifube m pī Kuyie ncīètè mièke kéndó ké n kuɔ. ²² Kè Kuyie nni ndeetè kè n kpaá fòu, ke náá ku náanti besámphóbè nè benitidièbè. N yí náá ntímatì kè dè

í tú Kuyie mpããnáàntì náam̀bè nè M̄oyiisi bè do nàké tì ke d̀: ²³ Kirisi d̀o nké f̄éút̄emu kékú, kéntú oketiwè wèè yãnté, kémíítè tì kó kubotí nè ibotí t̄ei kuwenniku.

P̄ori nàámmè Kuyie nnáàntì Akiripaa

²⁴ Kè P̄ori nkraá náá kè Fesituusi ò péi nke d̀: A bebíi yepáte kè yè da wáammaà? ²⁵ Kè P̄ori d̀: Okpààtì, n yí wàáté, n náá timóm̄m̄nti nti. ²⁶ Okpààtì Akiripaa tì yému tim̄ou, deè te kè n nàa ke í yìèkù, ke yé ti í d̀òm̄è disòrì. ²⁷ Okpààtì Akiripaa, n yému ke d̀o nha yie Kuyie mpããnáàntì náam̀bè nàké tì. ²⁸ Kè Akiripaa d̀: P̄ori a yóó duó kè nní mbo ke naá nYesu kou nwe. ²⁹ Kè P̄ori d̀: Kè dè c̄arike yoo dè òote, mbáá nKuyie nku f̄ó nnè betabè bie ndi kpéi, kè di bo naá nYesu k̄obe, ké nni ndònnè, bè né báá di boú m̄f̄imme bè m boúm̄è.

³⁰ Okpààtì Akiripaa nè kùm̄andàa nè Beriniisi nè betabè bem̄ou, kè bèe íté. ³¹ Kénkérì ke náante ke tú onitì yie nyí d̀ò meyei mmamè ke d̀o mbèe ò kùo yoo bèe ò kpetínné.

³² Kè Akiripaa nàké Fesituusi ke d̀: Ti na nhò f̄ímmu kòò do í yè nhò d̀ó k̄éyà ketenkè yie.

27

P̄ori k̄arimè Odommu

¹ Bè yí d̀i m̀nnì ti d̀o nkékote Itadii kédúo mP̄ori nè tikpetintì tetì kuhããp̀onkù, kùu ni ketenkè yie nkó fehããp̀onnafè bè tú kù Sidiyusi. ² Kè ti ta Atidamiti kóo bàtòò kòò k̀rì Asii, kè Adisitaki Maseduonni kó kutemp̄e nkou kòò èi tu Tesadoniki kòò nti neínè. ³ Kè d̀ee wenté kè tí tuòke Sitōō. Sidiyusi wèè d̀ó P̄ori kòò yóu kòò k̄ate k̄éyà o k̄obe, kè bèe ò c̄outé mesàà. ⁴ Kè ti íté deborè kè kuyaakùu yete ke ti kónté k̄éyè Sipiri bakù yóu. ⁵ Kè ti sénté d̄am̄èèrì wèè pekénè Sidisii nè P̄anfidií kó itemp̄e nkétuòke Midaa Disii kó kutemp̄e. ⁶ Deñde kuhããp̀onkù yàm̄è Adekisāntiri kóo bàtòò kòò k̀rì Itadii kè kù ti tannè.

⁷ Kè ti nkérì ke d̀o yewe péu ke f̄éút̄e mediè nke né na kétuòke Kinidi, bá kuyaakù í nyie kè ti kónté k̄éyè Sodom̄nni kétuòke Kereti. ⁸ Kè nhò peké ke àarì, kétuòke dibòrì marì kè bè d̀i tu: Dicónni sàarì, kè d̀i t̄akénè Dasee kó dihei.

⁹ Kè bàtòò kó mucèmmu d̀ake yónkú ke ti m̄ante kuce mediè d̀e do s̄́ m̄menùboúm̄m̄e kó dim̄nni p̄ètému. ¹⁰ Kè P̄orii béi nke d̀: N k̄obe, ti kó kuce kuù nyó nyóumu, bàtòò bo cake nè tinentì, kè ti í yé ti kú.

¹¹ Kè kuhããp̀onkù ntá wèè piú bàtòò nè wèè ò te kè dè p̄èté P̄ori béi nti. ¹² Bàtòòbè commu dè í wenni diyōō, kè bèmabè d̀ò bèe p̄èté kékote Fennikisi, Kereti kóo bàtòòbè commu dè ke weti diyie taà kèè bíékè, d̀èè do d̀ò á nde mbo diyōō.

Kuyaakù dièkù itémè dàméèrì mièkè kénfuu

13 Kè kuyaakù makùu iténí kubakù cǎnku bíékè kénfuuti meyoǎmmè, kè be yèmmè ndò bè bo tuǎke bè dó dè, kédeite bàtòò cǎnnírì, kǎmpékénè Kereti kó ketenkè. 14 Kè dè nyóó yíè kè kutèkù makùu iténí kubakùu yóú diyìè yìèní kèè bíékè kó kuyaakù ke kpeñni. 15 Bá ti í nna ke kù kètè, ke yóú kè kù nti tǎ. 16 Kè ti pǎǎtè Kodaa, dihei dii soké dàméèrì mièkè kè di nti kǎnké sǎmpǎrè, kè ti áké ke né na kédeè mbàtòò sǎmpǎrù. 17 Kóò boú iwǎí kényǎkù ò bo tamè mubirímú kécũũ ntiyààti, ke yóú kè kuyaakù níti tǎ. 18 Kè dèe wenté kè kuyaakù baa nkpaá ti kóonko mekperímè, kè tí ndei tinenti ke buǎnko dàméèrì mièkè. 19 Kè dè tó wenté kè bàtòò yembè mómmbembe ndei tipotanti ke dokòò dàméèrì mièkè. 20 Yewe péu mièkè kè kuyaakù baa kpaá kpeñni, bá ti í nwúó diyìè nè siwǎǎ, ti ténke í nyé ke dò nti bo cooté.

21 Yewe péu mièkè òmǎu í ndi dèmarè, kè Pǎrii cǎmmú kǎbèi nke dǎ: Nkǎbe kè di sòò do nyie n kpeti kè tí nkpaá Kereti ti na bá nyà meháárimè miè nkè ti kperere cake. 22 Di mmǎnni dí cǎtinnè di yèmmè, òmǎu í yóó kú, bàtòò weè máa yóó yèi. 23 Kuyie nkùu n te kè m pǎi ku tǎmmú ku tǎnni kǎtenímu ke nyènkè ke n nàkè ke tú: 24 Pǎrii bá nyǎkù a dò nkétuǎkemu ketenkè yìè mborè, Kuyie nda dó mèè kpeí nte kè kù yóó dǎtè a néinè bè. 25 Dèè te kè n tú cǎtinnè di yèmmè, n yému weti weti dè yó ndòmme Kuyie nni nnákémè mme. 26 Ti né yóó fũúkúmu dibòrì mari dihei dii soké dàméèrì mièkè di borè.

27 Keyènkè tǎpíitè nè kǎnaankè do nke, kè kuyaakù kpaá ti kóonko kè ti baa bo dàméèrì mièkè, kè bàtòò yembè yèmmè ndò ti tǎónnè ketenkè, 28 kǎbǎ nkuhǎũ kè mecũmpume mbo métiri sipísitǎati nè mèyiekè, kè bèe yíè dǎtòò kǎbǎ nkè mè mbo sipísidè nè mǎni. 29 Kè bè nyǎkù bàtòò bo bootemè dipèrì mari, kǎbǎ mbàtòò cǎnníyè yèndà o fǎnkúò bíékè, kǎmbaa dè bo wentémè kè dè bè ǎtí. 30 Kè bàtòò yembè ndó kǎcoké kǎncũũnko bàtòò sǎmpǎrù ke dǎori ke dò mbè pitiri bàtòò cǎnnírì. 31 Kè Pǎrii náké iwǎí yìè nnè tihǎǎpǎnti teti ke dǎ: Kè be nnitibè í kpaá bàtòò mièkè òmǎu báa cooté.

32 Kè tihǎǎpǎntii kéétè iwǎí ì pǎití bàtòò sǎmpǎrù kòò pǎnté.

33 Kè dèe auté ke bo wenté kè Pǎrii bè nàké ke dǎ: Dè mǎke yíè nyewe tǎpíitè nè yèndà di í dimè mùmamù. 34 Dinè kénfòu, di kóò mǎu kó kunónkúókù í yóó feti.

35 Pǎrii béi memme kǎtúóté pǎé kǎsǎnte Kuyie mbe ìkè ke wétè kǎncáa. 36 Bemǎu, kè be yèmmèe cǎtè, kè bèe di. 37 Timǎu ti do bo sikǎusidè nè sipísiyiekè nè bèkuò (276) ndi bàtòò mièkè. 38 Kè bèe di kédeè kédootóò tidiiiti sǎnti dàméèrì mièkè kè bàtòò bo yauke.

Bè diunèmè bàtòò

³⁹ Dè wenté dii m̀nni bá bè í mbanté ketenkè, ḱyà kubinkenkenkù makù kè mubirimù de bo, kè be yèmmè ñdò kè bè bo na, bèe katenè bàtòò deborè. ⁴⁰ Ke kééte bàtòò cònniyè ḱpítè dèè piunè bàtòò kédeè kécónné kuyàakù, kè kuyaakù mbè tèmù kè bè kòri deborè. ⁴¹ Kéta mubirimù kó kupè mmakù, kè bàtòò fũkù o ìkè kè menie nni mpuoti o fõnkùò koò wéú.

⁴² Kè tihãpònti ñyĩkù tikpetinti bo deimè kè kùmakùu coké, kéndó kè ti kùò timòu. ⁴³ Kè iwẽi yiè nni ndó kédeete Pòori ḱeyete ke dò, bèè nò nke dei bèe dei kéniiète késénté. ⁴⁴ Kè betòbè mbe tũ ke deitínè tidabeeti yoo bàtòò kó yewétiyè. Memme kè bèe sénté bemòu bá dèmarè í bè d̀d̀.

28*Fewààfè d̀ntémè Pòori*

¹ Ti sénté dii m̀nni nè kukõnnaatí kékeè de kó dihei yètiri tímè Mariti. Di do soké dàméèrì mièke nke. ² Kè de kó dihei yembè ti d̀d̀ mesàà. Ke s̀ nfetaafè niu kè muséè mbo, kè bèe t̀tinnè muhãã mmediè. ³ Kè Pòorii oté tidabiti ke bo ãnné muhãã mmièke, kè fewààfè ã ti mièke kékeè kuhãäyĩnkù ḱyènni kédònté o nòutè kéncaátí. ⁴ Kè de kó dihei kòbeè yà fewààfè càátímè Pòori nòutè kénnaá mbemáà ke tú: Oniti yie mmènke tú onitikòuti nwe, bá ò me ncootémè dàméèrì mièke meyi mbaa ò tũmmu.

⁵ Kè Pòorii míétóò fewààfè muhãã mmièke bá ò í nkèè kuyonku. ⁶ Kè bè nkémù dè bo múútímè yoo wèe doroo bàmbà nkékù. Kè dèe m̀nte bá dèmarè í d̀d̀, kè bèe ceete tináantì ke d̀ ò d̀ nkuyie nku.

⁷ Ke s̀ nkùmàndáà bè tú wè Pibidiyuusi, wèe te dihei kòò bàtè dè bo, kòò ti còuténè diwèi. Kè tí mbo ke d̀ yewe yètàãti. ⁸ Kè timiétì bo o cice kòò yénkù meyi ke duó kè Pòorii ò nòò nsinòu, ke bántè Kuyie nkòò miéte. ⁹ Kè bemuambe tòbè ñkòrini kòò bè mièkunko. ¹⁰ Kè bè ti d̀d̀ mesàà. Kè ti pèxítimùu tuòkeni dii m̀nni kè bè ti pãmmù dè ti békù dè.

Odommu kòbe do d̀mè Pòori

¹¹ Betààbè bètàãti kó difõnkùò kè ti ta bàtòò m̀u wèe do dè bo diyòò mièke, ke bonni Adekisãntiri, ke m̀ke sitenkaanii sidési kè bè si tu itáátébi. ¹² Kè ti tuòke Sidakii ke cómmù ke d̀ yewe yètàãti. ¹³ Ke ité deborè kémpékénè ketenkè kè dèe wenté kè ti tuòke Desiyo kè kubakù cãnkù kó kuyaakù m̀bo, kè ti mmòke yewe yèdéè kètuòke Pusòori. ¹⁴ Ke dè yà Yesu kòbe kè bè d̀ ti mbè bonè ke d̀ yewe yèyiekè. Kè ti mbè bonè kèpèxéte kénkòri Odommu. ¹⁵ Kè Yesu kòbe bèè bo Odommu kè bèe keè ti ḱpéi, kékòtení Dapiyusi bè taà dè dikàtiri ke ti co, kè betòbèe kòtení bè

tu dè titouti titāāti bepòòbè kpèti. Kè Pòorìi bè yà kòo yèmmèè narìke kòo sāntè Kuyie. ¹⁶ Ti tùòkè dìi mǎnnì Odómmu kè bèè duó mPòorìi kudieku kòo mbo kè kuhāāpònkù ò bàà.

Pòorìi nàámmè Kuyie nnáaàntì Odómmu

¹⁷ Yèwe yètàāti kó difōnkúò kè Pòorìi yú Sifubè kó bekótìbè bèè bo Odómmu kè bèè tínní kòo bè nàké ke dò, ti kòbe n yí yeténè ti yembè kó ikuó, kè bè m pī Sedisadèmmu ke duó nhOdómmu kòbe. ¹⁸ Kè bè m biéké kéndó ké n fīi ke yé bè í yàmè meyei n dǎòmè ke dò mbè n kuó. ¹⁹ Kè Sifubè né yete, kè deè nte kè n dǎ: M bo yà ketenkè yiè, dè né í tú n yē m bo ò yà kóò nàké be kó meyei mmamè. ²⁰ Deè te kè n dǎ ke di nàké, Isidayeeriibe baa wè kpéi ntemè kè m bou mēfīmmè.

²¹ Kè bèè ò tēñné ke dǎ: Bè í wǎri a kpèti matì Sudee ke ti duònní, ti kou mǎu me nyí ke yènní ke ti nàké a cààrè mù. ²² Ti yému ke dǎ ntipúti timǎu bè í dǎ a tū nkùù wedòuncè, a ti nàké a mómumu ndé kó tináaàntì.

²³ Kè bèè dǎu ndikàtìri kékòtèní de yiè Pòorìi borè kénsūnè bè sòò māmè. Kè Pòorìi ntūū nke bè nàá Kuyie nkprààtiyuu kpèti, ke bè bēnkú Mǎyiisi nè Kuyie mpāānāaàntì nāaànbè do nàké tì, ke yetíróo ke dǎ bèè banté Yesu túmè Odèetiwè. ²⁴ Kè bèmabèè yie nkè betòbèè yete. ²⁵ Kè bè nyiti ke nei bēmáà, kè Pòorìi béi nke dǎ: Muyaánsààmù naatimu mù do me nnàkémè Kuyie mpāānāaàntì nāaàntò Esaii ke dǎ: ²⁶ Kòte kénáké ku mbotí kòbe ke dǎ:

Di bo nyo,

di me mbáá banté,

kénwúó, di me mbáá yà.

²⁷ Ke yé de kó kubotí kòbe yèmmè kpeñnì, mè,

bè í yíé ntimatì,

ke ìtínné be to, ke báá keè,

ke ūū nke báá yà,

bè yàà bo ceete mèè kpéi

kè m bè miékūnne.

²⁸ N yèné ke dǎ mēdeetímè kó tináaàntì kàtemu bèè í tú Sifubè be borè kè bembè yóó tì cǎuté.

[²⁹ Pòorìi béi memme kè Sifubèe íté tinèitì bēmáà kénkūnti.]

³⁰ Kè Pòorìi dǎ yebie nyèdèè ke yieti ò bo kùù dieku, ke cǎú bèè kòrinì o borè. ³¹ Ke nàá Kuyie nkprààtiyuu kpèti nè Yesu túmè Odèetiwè bá ke í yīèkù, òmǎu me nyí nhò kǎónnè.

Pɔ̄ari w̄ari d̄i pátírí Kirisi kɔ̄be bèè bo Odommu Di mpátírí tɔ̄ t̄i náānti

Kuyie nkóo t̄ɔ̄nti Pɔ̄ari weè w̄ari de kó dipátírí Odommu kɔ̄be. De kó dipátírí d̄i ti náá nKuyie ndeeri m̄è botí on̄tì, d̄i ti náá mbenit̄ibè b̄em̄ou túmè meyei nyembè mbe kè Kuyie nti deeri ti tá d̄i m̄on̄ni Yesu. De m̄on̄ni ndi Kuyie nh̄ɔ̄ ti c̄íemmè kè Muyaánsààmù ti w̄énkunn̄e. Kòò béi n̄ho pátírí mieke ke tú tináānsààti ò náá nti tu benit̄ibè b̄em̄ou kpeti nti. Ò í baàti òm̄ou.

Pɔ̄ari yóó p̄ánté o pátírí, ké bè nàk̄emu bè dò nkénfòu m̄è botí be cuokè nè bè bo ndòm̄mè ketenkè yembè ìikè.

Di mpátírí náānti duó ke dòm̄mè

1. Pɔ̄ari do dóm̄mè kék̄ote k̄esíéké Yesu kɔ̄be bèè bo Odommu 1:1-17
2. Benit̄ibè b̄em̄ou tú meyei yembè mbe Kuyie mborè 1:18-3:20
3. On̄tì ð ntá Kirisi nwe kè Kuyie nh̄ò w̄énkunn̄e 4-5
4. Ti w̄ennénè Kirisi nwe ke ku, kòò w̄ennénè ke ȳánté, deè te ke ti wenke 6-8
- 5 Isidayeribe do í yiem̄mè Kuyie nkpeti 9-11
- 6 Yesu kou kó mufòm̄mu nè o borime dè dòm̄mè kéndéúkunko Kuyie nyètiri 12:1-15:13
- 7 Yesu kou bo mbenkúmmè o dókúmmè 15:14-16:27

Mud̄ummu

¹ Mí mPɔ̄ari, Yesu kóo t̄ɔ̄nti m̄i di w̄ari di mpátírí, Kuyie nkuu n yu ke n t̄āat̄e ke n d̄òò ku kó dit̄on̄ni kè m bo náké ku náānsààti. ² Kù do nàk̄é t̄i k̄p̄éi ku p̄ānāānti náānbè nè dim̄on̄ni kè bè ti w̄ari. ³ Ti náá nti Yiè nYesu k̄p̄éi nke w̄èè t̄uòt̄é tinitik̄on̄ti kè bè ò p̄eit̄é Dafiti kó kufuku mieke. ⁴ Kè Kuyie nh̄ò duó mmuw̄ērímú kè Muyaánsààmù duó nkòo ȳánté ke benke ò tumè ku Bire. ⁵ Weè te kè Kuyie nni ndòò mesàà kè n naá nku kó dit̄on̄ni ke bo ȳũ̄nní ibotí im̄ou kè ì nh̄ò tá k̄éyíé n̄ho kpeti. ⁶ Díndi Odommu kɔ̄be di tú ì botí kó bèmabè kè Kuyie ndi yu.

⁷ N di d̄ummu díndi, Kuyie ndó bè, ke di t̄āat̄é, kè di bo nfòu kù dóm̄mè. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di p̄ā mesàà nnè diw̄èi.

Pɔ̄ari dóm̄mè kék̄ote k̄éyà Odommu kɔ̄be

⁸ N s̄antí Kuyie nnè Yesu Kirisi kó diyètiri di k̄p̄éi, nke ȳé nh̄ ð̄ k̄ote k̄èè bíékè kè bè n náámmu di tá m̄è botí Kuyie.

⁹ M báámmu Kuyie ndi k̄p̄éi ns̄áà kè kù ȳé, kunku m p̄i nkùu

tōmmú nè n yèmmè meməu ke náá nku Bire kó Tináaṅsààti. ¹⁰ M báámmu Kuyie nsáà, ke tú kè kù dó kù m pā kuce kè n kətoo di cie. ¹¹ N do dó ke di yàmu ké di náké Kuyie nkó yepārè mayè kpéi nkè dèe yie nkè di kpenke Kuyie nkó kuce mièke. ¹² Ke wète ke do dó tí máá kényáúkunnè titəbè kònti, ke yé timəu ti wērímè ketá Kuyie.

¹³ N kəbe n dó dí nyému n do dómè kékətoo di cie ke di náké Kirisi kpəti kè di tì yie, kéndò n tì nàkémè ibotí tɛi kè ì tì yie. ¹⁴ N kó mutōmmú mmu n dò nképi mmù bèè tú Kerekibe nè bèè í tú Kerekibe, bèè yé yepáte nè bèè í yé yé be cuokè. ¹⁵ N dó tì tú m bo di nákémè Tináaṅsààti díndi bèè bo Odommu.

Tináaṅsààti tú Kuyie nkó muwērímú mmu

¹⁶ Ke yé ifei í m bonèmè m bo nákémè Tináaṅsààti, tì tú Kuyie nkó muwērímú mmu, ke dɛerí bèè kó dimàà tì tá kékəténè Sifube borè nè besəmboo. ¹⁷ Kuyie nhōō wénkunnè onitì ò tá dii mōnni ndi nè o yèmmè meməu. Tì wārimu ke tú: Wèè wetí ò bo nfòu ò tá mèè kpéi.

Benitibè báá na képeri Kuyie nyiikè

¹⁸ Kuyie mmieke cóunní keṅkè benitibè caarimè nè meyei mbè dōōri mè kè mè diití timómmənti. ¹⁹ Dèè dò nkénte kè benitibèe banté Kuyie ndè feímu, Kuyie mmómmənkú kuù dè mbè benke. ²⁰ Kuyie nkó medómmè nè ku wērímú mùu bo sáà dè í dò nna kényà. Kàa né wénténí kù dōōmè kutenkù dè feímu ke dò ntí na ké dè banté dèe te kòo nitì báá na képeri Kuyie nyiikè. ²¹ Ke yé bè kù bantémè ke yete bè bo déúkunnemè ku yétiri, ké kù sante, ke tūnne iyeñtotí detetirè kpəyi nè itookperí, ke ta dibiiñni mièke. ²² Kè be yèmmè dò mbè ciì kè bè né yei. ²³ Bè bo mbáámmè Kuyie nkùu í deu, kè bè bàá nsitenkaanì sii dōnnè benitibè nè sinəə nè tiwanwanti nè iwàake.

²⁴ Dèe te kè Kuyie mbè yóu kè bè dōōri meyei mbè dómè, ke dōōri isəke kpere nè be kənti. ²⁵ Ke yóu Kuyie nkpeti ke tū nsiyáabisí, bè bo mbáámmè Kuyie nkè bè bàá nkù dōò dè. Kuù do dò nkénsánti sáà, kè dè mme ndò.

²⁶ Dèe te kè Kuyie mbè yóu kè bè dōōri isəke, kè benitipòbè yóu bè bo ndəunèmè benitidaabè ke dəunè betəbè. ²⁷ Kè benitidaabè yóu bè bo ndəunèmè benitipòbè ke dəunè betəbè. Memime kè Kuyie mbè yóu kè bè yàu be dōōrimè kó tiyeti.

²⁸ Bè me nyetemè Kuyie ndeè te kè kù bè yóu kè bè tū mme yèmmè yeime ke dōōri bè do í dò nkéndōōri dè. ²⁹ Bá bè í weti, ke dōri, ke dó idíití, ke yóu, ke məke mehēmmè, ke dó munitikòu, ke dó yekpārè, ke sou mbetəbè, ke ciì mbetəbè, ke dó munáaṅtəu. ³⁰ Ke náante betəbè kpéi, ke í dó Kuyie, ke sáante betəbè, ke tú sifei yembè, sipəə yembè, ke waà mmeborime

pàmmè bè bo yĩmè kédòò meyei ke yetírí be yembè kpeti. ³¹ Bè í yé bè dòòri dè, bè me nyí dòòri bè nàké tí, bè í dó betòbè, bè í mọke betòbè kó mesémmè. ³² Bè yému ke dò nKuyie nkó ikuó miéke bèè dòòri me kóò botí bè dò nkéta muháá mmieke. Bá nè memme kè bè sọké ke dòòri meyei, dè í tú bè dòòri meyei mmáá, bè kòmmúmu bèè mè dòòri.

2

Kuyie mbeénti wennimè

¹ F́ wèè bekùnè betòbè, bè í yóó da coo, ke yé a bekùnè dii mònni betòbè a bekùnè a máà ndi. Ke yé bè dòòri tí a tí dòòri mè. ² Ti yému ke dò nKuyie mbo bekénè bèè dòòri de kó meyei mboti kénnaati. ³ F́ nwèè nàá mbetòbè dòòri mèè yei nke mè dòòri, a yèmmè dò nha bo yenténè Kuyie nkó tibeéntàà? ⁴ Yáà a sènkèrì Kuyie nkó mesàà mme nè ku minnímè nè ku niti? Kè kù í da kpetínné bàmbà nkù mirímu ke dó a ceete. ⁵ Kàa yèmmè kpenke kàa í dó kéceete a yéúti amáà ndi Kuyie nkó tiyēiti, ku beénti bo tuọke dii yiè. Kunku kùù bekù weti weti. ⁶ Kù yóó yietí bá wè o tōmmú mannè tí yeti nti, ⁷ kéduò mmufòmmu mùù bo sáà bèè wéèrì ke dòòri mesàà, ke dó kùù bè sànte, ⁸ képuotí bèè yete ku kpeti nè kemieke, bèè duó mbemáà meyei nke tū nsiyáàbisí, ⁹ ké bè f́éũ, ké bè ànné meyeñcaàrimè, Sifube meketimè nè bèè í tú Sifube, ¹⁰ késānte bèè dòòri mesàà nké bè duó ndiwèi, Sifube meketimè nè bèè í tú Sifube. ¹¹ Ke yé Kuyie nyí baàtìmè òmòu.

¹² Bèè dòòri meyei nke í yé Mọyiisi kó ikuó, bbè báá kú i kó mukũũ, kè bèè yé de kó ikuó ke dòòri meyei bè yóó i mbè bekénè. ¹³ A bo nyémè ikuó deè í tú a wenni, a dòòri dii mònni ndi ikuó yèmmè, Kuyie nhōō da wénkùnnemè. ¹⁴ Bèè í tú Sifube ke í yé Mọyiisi kó ikuó bè dòòrimu i yèmmè, bè í yé Mọyiisi kó ikuó kè ì né bo be miéke. ¹⁵ Be dòòrimè benkúmu ke dò mbè yé Kuyie nkó ikuó. Be yèmmè mèè ò mbè bekùnè dimònni marì, diterì ké mbè kòmmú. ¹⁶ Dèè sòri dè bo yènní Kuyie nyóó duó ndi yiè kè Yesu Kirisi bekénè benitibè be dòòrimè ìnkè. Tináànsààti n nàá tí me nyé.

Sifu mómmu nyi tú wèè cānté

¹⁷ F́ nSifu wèè pàti a tùmè Sifu ke yé Kuyie nkó ikuó ke sonku a yémè Kuyie. ¹⁸ A yému Kuyie ndó dè, ikuó dè nda benkemu kàa bo na kétāātè dèè wenni. ¹⁹ Kàa yèmmè dò nha tú tiyūñnti kóo dèrì, ke mí bèè bo dibìnni. ²⁰ Ke tú amáà tiyeinti nè ibí be kóo tenti, ke tú ikuó da duó mmeyíétimè kàa yé timómmanti. ²¹ F́ nwèè tiè mbetòbè ke í tiè nhamáà, ke tú bè bá nyuuku ke né yuuku. ²² F́ nwèè tu bá ndauti dautinè ditòbè ke dauti dautinè

betabè, ke tú yebòkè í wenni ke wète ke yè waà nke bo kparìkè. ²³ Ke déúkùnkò amáà a yémè ikuó, ke né dɔ̀rì í yete dè, ke caàri Kuyie nyèti. ²⁴ Tì wàrimu ke tú: Díndi Sifube dîi te kè ibotí tei sáá nKuyie.

²⁵ F́ nSifu kàa dɔ̀rì Kuyie nkuó yémme, mucāmmù n̄wenni, kàa né í dɔ̀rì í yémme mucāmmù tú detetirè nde. ²⁶ Wèè í tú Sifu ke í cānté kòò yie nyikuó yémme Kuyie nhò wùó nwèè cānté wènwe. ²⁷ Dè te wèè í cānté kòò bo da bekénè f́ nwèè tu Sifu ke cānté, ke m̀ke ikuó kó dipátiri, ke í tũ nyi yē mmù. ²⁸ Kè bè da peité kàa tu Sifu ke cānté dè í sannè. Sifu mómumu ntú wèè cèete wènwe. ²⁹ Dè tu Muyaánsàamù kó mutōmmú mmu, dè í tú ikuó ì wàri dipátiri miēke. De kóo Sifu í wanti benitibè bo nhò sántimè, ò wanti Kuyie nkuù ò sante.

3

Kuyie nwetímè bá kè ti í wetí

¹ Kàa tu Sifu dè bo dɔ̀ ba? Mucāmmù bo da dɔ̀ ba? ² Dè né bo dɔ̀mu baka, ke yē Kuyie nketé kedúmmè Sifube mbe ku náaṅti. ³ Tì bo yí ba? Kè Sifube mabè í yie nKuyie mbéi nti dè dó ké dɔ̀ Kuyie nyí dɔ̀mu kù béi ntàà? ⁴ Bitì! Bá kè benitibè bemou í wetí Kuyie mbáá yóu kù bo nwetímè kéndonnè tì wàrimè ke tú:

Kàa náá, nha náaṅti ntú timómmṅnti,
kè bè da bekùnè a kpeti náaati.

⁵ Kè nsà kè ti yé ti bo dɔ̀ dè ke í dè dɔ̀, kè kù dɔ̀ kù béi nti, ti yí kù í wenni kù ti kpetinné dîi mōnnàà? (N náá mbenitibè yémme dōmme mme.) ⁶ Bitì! Bitì! Kè Kuyie nyí wetí kù bo yíme kébekénè benitibè.

⁷ Kè nsà kè n yáabisí bo nte kè Kuyie nkó timómmṅntii feité kedéúkunnè ku yetirì, ba nkpréi bo nte kè kù m bekénè ténke? ⁸ Bèè tũ nyē nti ndɔ̀rì meyei nkè m̀e peité mesàà, bèè náá mmemme Kuyie mbo bè kpetinné kennaati.

Òmòu í dɔ̀rì Kuyie ndómè bá omáà

⁹ Tì bo yí Sifube pēēté bèè í tú Sifubaa? Bitì! Tì béimmu ke tú Sifube nè bèè í tú Sifube bè tu meyei nkó tidaati nti. ¹⁰ Tì wàrimè ke tú:

Òmòu í bo wèè wetí, bá omáà.

¹¹ Òmòu í cìi,
òmòu í wanti Kuyie.

¹² Bemou bè yetému,
ke dēténè Kuyie.

Òmòu í dɔ̀rì dèè wenni bá omáà.

¹³ Kè be náaṅti dò nkufōti kùu feí,
kè bè sou,

tii yìenì be nò kè tì tii

ke dò mmewaàdòmmè.

¹⁴ Bá be nò í wenni,

kè be náaṅtì tii.

¹⁵ Kè bè ð ndó mecāā nke bo ku.

¹⁶ Kè bè pēēté kèè bíékè,

meysi nnè meyeñcaàrimè deè ānné.

¹⁷ Bè í yé meom̄pùmè kó kuce.

¹⁸ Bè í dé Kuyie.

¹⁹ Ti yému ke dò nKuyie nkó ikuó náánnè bèè ì te bèmbè, kè dè bo yie nkè bè báá na képeri, kè benitibè bem̄ou banté bè tumè beyeibe Kuyie nyìkè. ²⁰ Om̄ou báá na kédòò ikuó yēmmè kéwenke Kuyie nyìkè, ikuó ti benkú ti tumè mmè benitiyeibe.

Kuyie nwénkũnko m̄è botí benitibè

²¹ Di mm̄nni Kuyie nyí ti wénkũnko nè ikuó mieke, ku pāānāaṅtì náaṅbè nè ikuó páte dè ti béimmu. ²² Kuyie nh̄ō wénkũnne onitì ò tá dii m̄nni ndi Yesu Kirisi. Kù m̄ d̄òri bèè kó dimàà tá bèmbè Yesu, kù í baàti òm̄ou. ²³ Benitibè bem̄ou yetému ke pàà Kuyie nkó tikpeti. ²⁴ Di mm̄nni Kuyie nnè ku kó mesàà nkè kù bè wénkũnne fààrè kè Yesu Kirisi bè deeté nè meysi. Dipāāni ndi fààrè. ²⁵ Kuyie ndo mir̄mu nè dim̄nni, kù né me ndòrimè kù béi nti kù báá yie nkéyóu meysi nyembè sáà ke í mbè kpetinné, deè te kè kù tāāté ku Biré kè bè dè kù, ke dè bo ūté benitibè yei. ²⁶ Di mm̄nni Kuyie nwénkũnko bèè tá bèmbè Yesu ke benkú kù tumè tim̄mm̄nti yei.

²⁷ Kuyie nwénkũnko òmm̄e botí benitibè? Bè d̄ò m̄èè kpéi nyikuó yēmmàà? Ì! Bè tá m̄èè kpéi nke Yesu. Kè dè dò mm̄emme onitì bo yīme kēsānte om̄áà. ²⁸ Ti yému ke dò nhonitì í d̄òri Kuyie nkó ikuó kè kù ò wénkũnko, ò tá dii m̄nni ndi Yesu. ²⁹ Yàà Kuyie ntu Sifube m̄áà k̄aku nku? Ì! Kù tú ibotí im̄ou k̄aku nku. ³⁰ Kuyie mbo kumàà ndi ke wénkũnko Sifube nè bèè í tú Sifube bè tá dii m̄nni Yesu. ³¹ Ti paànkomu ikuó ti tá m̄èè kpéināà? Ì, ti pētinke ì commu i f̄t̄irì ndi.

4

Kuyie nwénkũnne mm̄è botí Abarahammu

¹ Ti bo náké ònti ti yààri Abarahammu kpéi? Kuyie ndo ò d̄ò ba wenwe onitì? ² Kè kù do nhò wénkũnne o t̄ommú kpéi nke ò na mp̄otimu, Kuyie mborè dè me nné í dò mm̄emme. ³ Ti w̄arimu ke tú: Abarahammu do tá Kuyie nku kè deè nte kè kù d̄ò ò wetí. ⁴ Kòo nitì p̄i mm̄ut̄ommú bè ò nhò yietimu, de kó tiyeti í tú dipāāni, o t̄ommú yeti nti. ⁵ Kuyie mborè dè í tú nè mm̄ut̄ommú kpéi nke kù ò wénkũnemè onitì, ò tá dii m̄nni ndi

Yesu kù 5̄ ò wénkùnemè. ⁶ Dè te Dafiti béimmè ke tú: Diwèi 5̄ mbo Kuyie nwénkùnne wè bá dè í tú nè o t̄mmú kpéi.

⁷ Dè náaati Kuyie ncíé mbè be yetimè,
ke ùté be yei.

⁸ Dè nnaati Kuyie nténke í kaànnè bèè kó meyei.

⁹ Dè kó diwèi bo Sifube máa kpéi nkaà? Ɔ̀! Di bomu bèè í tú Sifube be kpéi mmúnke. Ti bo ke náá nke tú Kuyie nwénkùnne Abarahammu ò kù tá mèè kpéi nke. ¹⁰ Ɔ̀mmònni ndi Kuyie ndo wénkùnemè Abarahammu? Dè do s̄ n̄ho cāntàà kòò mu nyí cānté? Kuyie nyóó ò wénkùnne kòò mu nyí cānté. ¹¹ Ò mu ndo í cānté kéntámu Kuyie nkè kùu duó nkòo cānté kè dèe benke kù ò wénkùnemè ò kù tá mèè kpéi. Dè te kòò tu bèè tá Kuyie mbe kóo cice. ¹² Weè wète ke tú bèè cāmmú be kóò cice, dè né í tú bèè cāmmú bem̄u, bèè tá bèmbe Kuyie nhò do kù tá mèè botí ke mu nyí cānté.

Abarahammu yiemme Kuyie mbéi nti

¹³ Kuyie ndo yē nhAbarahammu nè o yaabí bè bo tieke kutenkù kum̄u, dè í tú ò do yie mmèè kpéi nku kuó, ò do tá mèè kpéi nke Kuyie. ¹⁴ Kè nsà kè bèè yie nKuyie nkuó kè beè máa yóó tieke kutenkù, Kuyie mbè d̄ounnè dii nùu t̄u ntú detetirè nde, kè bèè kù tá kè bè kù tá detetirè. ¹⁵ Ikuó í nko Kuyie nkó kemieke nke, kè ikuó í bo a báá ì yeténè.

¹⁶ Ti tá mèè kpéi nKuyie ndèe te kè kù yē nkù bo ti p̄a dip̄anni f̄àrè, kè di ntú Abarahammu yaabí im̄u kperi, di í tú bèè yie nyikuó máa be kperi, di tu nè tinti bèè tá Kuyie nhAbarahammu do kù tá mèè botí ti kperi ndi. ¹⁷ Ti w̄arimu ke tú: N da d̄ò ibotí péu kóò cice. Abarahammu ȳime ke náa nyibotí kóò cice? Ò do tá mèè kpéi nke Kuyie nkùu duó nkè becírìbè ȳanni, kùu dènn̄inkoní dèè í bo. ¹⁸ Dè í dò ndii m̄onni wèe yie nkòò yie, mem̄me kòo náa nyibotí péu cice, kénd̄onnè ti w̄arimè ke tú: A yaabí bo nsū mediè. ¹⁹ Abarahammu bie ndo bo ntùòke tek̄ùtè (100), kòo pokù Saraa múnke kóté kèp̄ētè ò bo peitè dè, bá nè mem̄me kòo tákumè nfiíkú. ²⁰ Kòo yie nKuyie mbéi nti ke í nyièkù, ò tá mèè kpéi nkè dèe ò duó mmuw̄erímú kòo déúkùnne Kuyie nyètiri. ²¹ Kòo nyé weti weti ke dò nKuyie mbéi nti kù m̄òke muw̄erímú ke bo ti d̄ò. ²² Nè de kpéi nkè Kuyie ndò: Ò wetí. ²³ Dè kó ditannùu dii tú Kuyie nhò wénté wèe wetí ti í w̄ari Abarahammu máa kpéi. ²⁴ Ti w̄arin̄emu ti kpéi, ti tú Kuyie nyóó ti wénté bèè wetí tinti bèè tá ti Yiè nYesu, kù duó nkè wèe ȳánté. ²⁵ Wèe ku ti yei nkpéi nke ȳánté ke ti wénkùnko.

5

Kuyie ntaunnèmè kumàà onìti

¹ Kuyie nhõõ ti wénkùnne ti yie ndii m̀ǹnni ndi ku kpeti, Yesu d̀d̀d̀ d̀è ti kpéí ndeè te nè Kuyie nkè ti narike. ² Ti tá m̀èè kpéí nke Yesu deè te kè Kuyie nti d̀d̀d̀ mesàà kè ti na ke kù t̀d̀d̀nnè. Ke kù wẽ́ǹnè ke fòu kè d̀è ti naati kè ti baa Kuyie mbo ti duómmè ku kó tikpeti. ³ Ti arìmu kè diwèi né ti bo ke yé meháárìmè ti duómmè mewéèrìmè. ⁴ M̀eminnímè meè òõ nte kè meháárìmè ti tuòkení tí nwéèrì. Kè mewéèrìmè nte kè ti péte ti baa dè. ⁵ De kó mubàrìmu ti baa mù òõ í nti souté ke yé Muyaánsààmù muu ti benkú kù ti dómè.

⁶ Ti do í m̀ake dii m̀ǹnni muwérimú ke bo deeté timáà, kè Kirisi ku ti yei nkpéi nKuyie ntááté dii m̀ǹnni. ⁷ We mbo yie nké kú wèè d̀d̀d̀ri Kuyie ndómè o kpéi? Kè dè yete a sàà bo kú mesàà nyiè nkpéi nke. ⁸ Kuyie mbenkemu kù ti dómè, kè Kirisi ku ti kpéi nti tú dii m̀ǹnni benitiyeibe. ⁹ Bàmbà nho kũũ mme ntemè kè ti wenke, ba mbo nte kòò báá ti deeté n Kuyie nkó kemieke? ¹⁰ Kè Kuyie nti taunnè kumàà ku Bire kó mukũũ mmieke, ti tú dii m̀ǹnni meyei nyembè, dè bo yĩme ku Bire me nyántémè kè kù báá ti deeté ti naá ndii m̀ǹnni ku k̀be! ¹¹ Dende kó dif̀ǹkúò, kè ti wète ke m̀ake diwèi ke yé nè Yesu Kirisi kó mukũũ mmieke nke nè Kuyie nti taummè.

Adammu nè Yesu be kó tináàǹti

¹² Nè onìti omáà borè nde meyei ntannímè kute nkù kumau, kè mukũũ mbuoté ke k̀u benitibè bemau, ke yé bè yetémè. ¹³ Ikuó do í bo dii m̀ǹnni kè meyei mbomu, ikuó né í me mbomè Kuyie nyi mbè bekùnè, ke yé bè í yémè dèè tu meyei, ¹⁴ kétúóté Adammu kó dim̀ǹnni kétuòkenè M̀ayiisi, kè mukũũ nk̀u bèè í yete Kuyie nkpeti Adammu do yete m̀èè boti.

Adammu do tú dibenkèrì ndi wèè kèrini o kperi. ¹⁵ Adammu yétimè í wẽ́ǹnè Kuyie nkó dipānni. M̀ómmuò nwe onìti omáà yete m̀èè kpéi nke kusùkù kōmmè. Nè onìti omáà Yesu Kirisi borè nde, Kuyie nti pāmè mesàà nkè m̀è deu. ¹⁶ De kó mesàà nyi wẽ́ǹnè onìti omáà yétimè, onìti omáà yete m̀èè kpéi nke benitibè yàtènè m̀è Kuyie nkè kù ti d̀d̀d̀ mesàà nnè Yesu Kirisi kpéi. ¹⁷ Onìti omáà yetémè kè mukũũ ntanní ke k̀u benitibè, meè boti nku onìti omáà Yesu kó mesàà nkpéi nke benitibè pèu mufòmmu, ke bo ò wènnénè kèdi tikpàti.

¹⁸ N wète ke náammu ke tú onìti omáà yete m̀èè kpéi nke benitibè í naatinèmè Kuyie. Meè boti nku onìti omáà wèè weti o kpéi nke benitibè narikenèmè Kuyie, kè kù bè duó mmufòmmu. ¹⁹ Onìti omáà yete m̀èè kpéi nKuyie nkpeti deè te kè benitibè bemau naá mmeyei nyembè. Meè boti nku onìti omáà wèè yie nKuyie nkpeti ò yó ntemè kè kùu wénkùnne benitibè bemau.

20 Ikuó ãnné ke bo fei mmeyei mme kè ti yà mè deumè. Meyei ndeu dè, Kuyie nkó mesàà nhõ ndeu kèpèēté memme. 21 Këndonnè meyei nkòumè benitibè, meè botí nku Kuyie nkó mesàà nti duòmmè mufòmmu Yesu weè te kè Kuyie nti wénkùngo.

6

Ti kunèmè Yesu ke yànté

1 Kè dè dò memme ti bo nsaké ke dɔori meyei mme kè Kuyie nkó mesàà nné deukaà? 2 Bitì, bitì! Ti yèmu meyei mmieke, ti ténke báá na ké mmè dɔori. 3 Di í yé ke dò nkè bè ti ãnné dii mǎnni bátémmù ti wènnénè Yesu Kirisi nwe ke kúà? 4 Bè ti kúnne dii mǎnni meniè ndè dǎnnè bè ti kúnénè Kirisi nwe, kéndò Kuyie nkó muwèrímu diemù duómmè kòò yànté kù múnke bo nte kè tí nfòu mufòmmu pàmmù.

5 Kè ti ò wènnénè ke ku ti bo ò wènnénè kényánté. 6 Ti yèmu ke dò nti fòmmu mukótímù, bè mù wènnénè Kirisi ke baaké kudapāátí, kè meyèmmè mèè do ti yūš mmeyei mbíékè kè mè ténke í mǎke muwèrímu, ti ténke í tú meyei nkó tidaatì. 7 Ke yé wèè ku ò ténke í bomè meyei mmieke. 8 Ti nyé ke dò nkè ti wènnénè Yesu ke ku ti bo ò wènnénè o fòmmu pàmmù. 9 Ti yèmu ke dò nKirisi ku ke yànté, ò ténke í yóó kú. Mukūš ténke báá na kòò kù. 10 Ò ku ke na meyei nkuce memàà ndi sǎà, ke yànté ke fòu ke bo Kuyie mborè. 11 Wénténè dimáà meyei mbíéké kéndò ndi ku, ke nfòu Kuyie nkó mufòmmu Yesu Kirisi borè.

12 Báá yiennè kè meyei ní nte di kǎntì, kè di yèmmè ndi yūš nkè di dɔori meyei. 13 Di báá yie nkè di tùdǎti naá mmeyei nkó titǎnnenti. Duónnè dimáà kéndò mbenitibè bèè ku ke yànté, kéndò ntitǎnnenti Kuyie nkó mutómmù kpeti. 14 Meyei nténke í di te, di ténke í dò nkéndé ikuó, di bo Kuyie nkó mesàà mmieke nke.

Ti yèmè meyei mmieke

15 Kè ikuó ténke í ti te tí ndɔori meyei mme ti bo mèè kpéi Kuyie nkó mesàà mmiekaà? Bitì! 16 Di í yé ke dò nkàa duó nhamàà òmòu, ke yíé nhò yèmmù, a naá nho daakù nkuàà? Kàa dɔori meyei nha yóó kúmu, kàa me nyie nKuyie nkpeti kù da wénkúnne. 17 Ti sǎntí Kuyie ndi do tùmè meyei nkó tidaatì, di mmǎnni kényie nnè di yèmmè memɔu itié mbè ti nàké ì. 18 Di mmǎnni di yèmu meyei nkó tidaatì mmieke, ke naá mmewetímmè kó tidaatì. 19 N yóó béi nkédonnenè di yé ti nti, ke yé di mu nyí kpenkemè. Kéndò ndi do duómmè dimáà mufòmmu yeimu kénáá mmu kó tidaatì, di mmǎnni duónnè dimáà kéndò mmewetímmè kó tidaatì kè di fòmmu ndò mpáíí.

²⁰ Di do tú dìi m̀ǹǹni meyei kó tidaati, di do í wetí di do d̀òri di dómè mmè. ²¹ Di do d̀òri dìi m̀ǹǹni meyei nyifei mè ndi bonnèmè di mm̀ǹni kéréú òmmu c̀ntimú? Di kó muc̀ntimú do tú mukũũ mmu. ²² Di mm̀ǹni di yèmu meyei nkó tidaati mièke ke naá nKuyie nkó tidaati kè kù di wénk̀nnè kè di pètè mufòmmu mùù bo sáà. ²³ Ke yé meyei nkó tiyeti túmè mukũũ mmu, kè Kuyie nkó dipāǹni tú mufòmmu mùù bo sáà ti taunnè ti Yiè nYesu Kirisi nwe ke mù pètè.

7

Ikuó ténke í ti te

¹ N k̀be n di náánnè ke dò mbeǹitibè mbe b̀èè yé ikuó, ikuó ò nte oǹti ò kraá fòu dìi m̀ǹǹni ndi. ² Ntenè medonnimè mamè, k̀o nitipòkù ye nho d̀u ikuó ò taunnèmu o d̀u, k̀o d̀u me nku ì t̀temu. ³ Kòò yenke ot̀u k̀o d̀u kraá fòu ò tu wèè d̀uti d̀utinè wènwè benitidaabè. K̀o d̀u me nku ò feitèmu, de m̀ǹni k̀òò yenke ot̀u ò í tú wèè d̀uti d̀utinè benitidaabè. ⁴ Kéndò ndi wènnénèmè Kirisi ke ku, ikuó ténke í di te, di mm̀ǹni wèè ku ke yánté weè di te, kè di d̀orimè bo nwenni Kuyie mborè. ⁵ Ti do fòu dìi m̀ǹni ti mómmambè ti dó mèè botí kè ikuó ì ti te, kè ti d̀òri meyei, nkè de kó tiyeti tú mukũũ. ⁶ Di mm̀ǹni, ti yèmu ikuó kó tidaati mièke, ke yé Yesu kũũ nti dènnèmè ikuó kó tidaati mièke, kè Muyaánsààmù ti duó mmeborime pammè, kè ti bo na k̀pí Kuyie ntómmú k̀yóu ikuó kó meborime kótímè.

Ikuó wennimè

⁷ Ti bo yí ikuó tú meyeimmaà? Biti! Ikuó ì né te kè n yíété meyei, n na bá nyé ke dò nha bo nyáámmè ot̀u k̀pèrè dè í wenni, kè ikuó do í n nàké ke tú: A bá nyáá nhot̀u k̀pèrè. ⁸ Meyei ndiinnè ikuó nyi ke íi m mièke ot̀u k̀pèrè kó muyáámmù, kè ikuó í bo dè, meyei òò í nfeí. ⁹ Ikuó do í bo dìi m̀ǹni kè dèmarè í n k̀ónnè, ì buotèmu kè n yíété meyei kè mè n k̀u. ¹⁰ Mèmmè ikuó ì na nni nkòtenè mufòmmu bíékè, kè ì né n kòtenè mukũũ mbíékè. ¹¹ Kè meyei nni ndiinnè ikuó ke n ǹnte ke n k̀u.

¹² Ikuó dò mpáíí nwe kè ku tannùù dò mpáíí. ¹³ Desààrè deè n kuà? Biti! Meyei mmèè t̀oté dèè wenni ke n kuà, kè dè bo yie nkè meyei nfeité mè deu ke mamè.

Nyí d̀òri n dómè

¹⁴ Ti yèmu ke dò nyikuó tú Kuyie nkpeyi, kè mí ntú oǹti meyei nkó kudaakù. ¹⁵ N yí yé n d̀òri dè, n yí d̀òri mesàà n do dó kédòò mè, meyei n yí dómè n né me nd̀òri. ¹⁶ Kè n d̀òri n yí dómè n tũ nyiemmu ke dò nyikuó wenni. ¹⁷ Mii í d̀òri n dómè, meyei mèè bo m mièke mèè n tèm̀m̀ kè m mè d̀òri. ¹⁸ N yèmu ke

dò n tú onitì kè mesàà nyí bo m miéke, nh ð ndómu kédòò mesàà nkémónté muwērímú. ¹⁹ N yí dǎari mesàà n dǎ kédòò mè, n né dǎari meyei mme n yí dǎ mè. ²⁰ Kè n dǎari meyei n yí dǎ mè, dè í tú mû mè dǎari, meyei mmèè bo m miéke meè n tèmù.

²¹ Nte ìi kuó bo m miéke: Nh ðñ ndó kédòò mesàà kénsǎ n dǎ meyei mme. ²² Nè n yèmmè miéke n dǎmu Kuyie nkó ikuó. ²³ M bantému ke dò mmeyèmmè mèdémè meè m màùnè: Mesàà nkǎme nè meyei nkǎme. Kè meyei nkǎme n na kè n wète ke naà mmeyei nkó kudaakù. ²⁴ Mí nhosènniwè! We mbo n denne mukũ kó difǎtìrì dii mmieke? ²⁵ Òmǎu bomu wèè tu Kirisi. Kuyie nnè mutǎmmú! De kó meyèmmè mèdémè baa bomu m miéke ke mie òdó Kuyie nkó ikuó yèmmè, kè metèmè dǎ n dǎ meyei.

8

Muyaánsààmù kó mufòmму

¹ Di mmònni Kuyie nténke í yóó kpetínnè bèè wéínnè Yesu Kirisi. ² Ke yé Muyaánsààmù kó ikuó ìi duò mmufòmму bèè tàunnè Yesu Kirisi ìi n dènnemè meyei nkó ikuó miéke ìi kòù. ³ Ikuó do í na ke ti duó mmufòmму, ke yé onitì í mǎkemè muwērímú ke bo dǎò ì yèmmè, deè te kè Kuyie ntǎnni ku Bire kè dè tùóté tinitikǎnti, ke bo ti deeté ke ku kudapǎáti ìnkè ke na meyei. ⁴ Yesu ku ke dǎò ikuó yèmmè mme, di mmònni ti bo na ké ì tǎnne ke yé Kuyie nti duómmè Muyaánsààmù. ⁵ Wèè tũ nho mómmuò nkó meyèmmè ò dǎari tikǎnti kperè nde, kè wèè yie mMuyaánsààmù kpeti kòò dǎari mù dǎ dè. ⁶ Kàa tũ nha mómmuò nkó meyèmmè dè da kǎrinè mukũ mborè nde, kàa yie mMuyaánsààmù kpeti a pété mufòmму nè diwèi. ⁷ Bèè tũ mbe mómmòambe kó meyèmmè bè tú Kuyie nkprantídèntòbè mbe, ke yé onitì kó meyèmmè í tǎmmè Kuyie nkó ikuó, mè keté ke báá na ké ì tǎnne. ⁸ Bèè dǎari be yèmmè dómè Kuyie mbáá bè pénsìrì.

⁹ Díndi ténke í tũ ndi kǎnti kó meyèmmè, di tũ mMuyaánsààmù kpeti nti mùò bo di miéke. Kòò mǎu í mǎke Muyaánsààmù Kirisi duò mmù ò í tú Kirisi kou.

Mufòmму pàmmù

¹⁰ Bá di kǎnti me ntúmè tìi yóó kú diyèe marì, kè Kirisi bo di miéke Kuyie ndi wénkùmmu, kè Muyaánsààmù di duó mufòmму pàmmù mùò bo sǎà. ¹¹ Kè Muyaánsààmù mùò te kè Yesu yǎnté kè mùò bo di miéke, mummu mùò te kè Kirisi yǎnté mùò bo duó nkè di kǎnti foute.

¹² N kǎbe kè dè dò mmemme di ténke í dò nkéndǎari di kǎnti dǎ dè. ¹³ Kè di dǎari di yèmmè dómè di wèrè bo kú, kè di me

nyóu ke Muyaánsààmù kùò di mómməmbə kó meyèmmè, di bo nfòu sáà. ¹⁴ Muyaánsààmù ni bèè kó dimàà bèè tu Kuyie mbí. ¹⁵ Kuyie nti duó mmùù Yaá nyí ti dɔəri tidaatì, ke ti ãã kufɔwaá, mmù ti dɔəri Kuyie mbí nyí, ke te kè ti kù yu ke tú ti cice. ¹⁶ Muyaánsààmù mmuù ti náá nti yèmmè mièke ti túmè Kuyie mbí. ¹⁷ Kè ti tú Kuyie mbí ke wɛnnénè Kirisi ke fɛ̀üté ti bo tieke Kuyie mmòke dè, kɛ̀wɛnnénè Kirisi kédi tikpàti.

Kuyie ndómè ti kù wɛnnénè kɛ̀mbo ku kpetì mièke

¹⁸ N yému ke dò nKuyie nti baanè tìi kpàti dɛumu ke pɛ̀tèti ti me nfɛ̀ürì mèè fɛ̀ütímè. ¹⁹ Kuyie ndòò dè kó dimàà bàamu Kuyie mbo dè benkemè ku bí kó tikpàti. ²⁰ Kuyie ndòò dè ta mèè fɛ̀ütímè detetirè kɔme dè í tú deè mè dó Kuyie nkuù yè ndè mme dò. ²¹ Kuyie ndòò dè bàamu bè bo dè deeténèmè mefɛ̀ütímè kè dɛe yè me kó tidaatì kɛ̀wɛnnénè Kuyie nkó ibí meom̄pùmè. ²² Ti yému ke do nnè dimònnìní Kuyie ndòò dè deməu yo mmesémme, ke fɛ̀ürì onitipòkù ò mpeí ke fɛ̀ürì mèè botí. ²³ Dè í tú Kuyie ndòò dè deè maa fɛ̀ürì, tínti bèè niité ke mòòte Kuyie mpānni Muyaánsààmù, ti múnke fɛ̀ürìmu ke baa Kuyie mbo deetè dii yie ti kònti páí, ke ti túóté kédòò ku bí. ²⁴ Yie nti cootému kè ti cootímè mómməmmə né kpaaní kè ti mè bàa. Kaa yà demarè a ténke òò í ndè bàa. ²⁵ Kè ti baa ti í wúó ndè, ti òò ndè bàa nè mewé̀̀rìimè mme.

²⁶ Ti í məke muwɛ̀rìmù, deè te kè Muyaánsààmù ti teénnè, ke yé ti í yémè ti bo nkù bàá mmèè botí, kè mù kù bàá nke sáúti ti do í yóó na kédòò mè. ²⁷ Kuyie nkùù yé ti yèmmè, kù yému Muyaánsààmù dó ti, ke yé Muyaánsààmù túmmè Kuyie ndómè mme ke kù bàá nku kəbe kpéi.

²⁸ Ti yému ke dò nKuyie ndòòri dè deməu kù dè dòòri bèè kù dó be kó mesàà nkpeí nke, bembə kù yu bè ke tū nkù do tāātè ti be kpéi. ²⁹ Kuyie ntāāté bè nè dimònni kù bè tāāté ke dó bè ndònnè ku Birɛ nde, kè dè ntú be kóò Po. ³⁰ Kuyie ntāāté bè nè dimònni ku be nyu, kù yu bè kù be nwénkùnne kù wénkùnne bè kù be nduó nku kpetì.

Ba mbo na ke ti yatenè Kirisi

³¹ Ti bo yí ba náke? Kè Kuyie nti kómmú we mbo nti níí? ³² Kunku í ti yetenè ku Birɛ mómməndɛ ke duó nkè bè dè kùò, dè bo yíme kè kù báá ti duó nde sɔnne? ³³ We mbo sei nKuyie ntāāté bè? De yie nyí bo! Kuyie nkuù bè wénkùnne. ³⁴ Ke yé Yesu Kirisi kumè ti kpéi nke ke yānté ke bo Kuyie mbakù yóu ke báá nti kpéi. ³⁵ Ba mbo ti yatenè Kirisi? Meháárìmàà? Meyeñcaàrìmàà?

Meféútímàà? Dikònnàà? Tidawantàà? Kufōwaanàà? Yáà mukūŭ? ³⁶ Tì wàrimu ke tú:

Fóò kpéí nke

bè ti dónèmè mukūŭ

ke ti dɔ̀ri ke dò ntipièti

tù bo mukò̀̀ kpéí.

³⁷ Demou memme wèè ti dó weè te kè ti tú bèè na ke mènke na.

³⁸ N yému weti weti ke do ndèmarè báá na ké ti yatenè Kuyie nti dɔ̀ke mèè dókùmè nè Yesu borè! Bá mukūŭ, bá mufòmму, bá Kuyie ntōrè, bá yebakè kó meyei, bá meháárimè di mmònni kōme, yoo mèè kpaani. ³⁹ Bá keĩnkè kó bekperíbè, bá ketenkè kɔ̀be. Dèmarè báá na ke ti yatenè Kuyie nkù̀̀ ti dó ke ti duònni Yesu Kirisi wèè tu ti Yiè.

9

Kuyie nkó mesémme

¹ N tú Kirisi kou nwe kè Muyaánsààmù bo m mièke ke n ni kè n nàà ntimóm̄m̄nti n yí sou. ² N yèmmè meè càari mediè nkè dè nyò̀̀ú sáà. ³ N na ndómu Kuyie nni ncṑ̀ kè n yatenè Kirisi kè nsà kè dè bo yie nkè m botí kɔ̀be Isidayeriɔ̀be cṑtè. ⁴ Bè tu Isidayeri yaábí nyi, kè kù̀̀ bè dɔ̀̀̀ ku bí, ke bè benke kù̀̀ deũ mèè botí, ke bè taunnè kumáà. Ke bè duó nyikuó, ke bè benke ku kpeti, ke bè benke bè yóó nkù̀̀ báámmè ke bè dɔ̀̀̀nnè yend. ⁵ Bèè tu ti yà̀̀rìbè bèè yè̀̀tè fei be kó iyaábí nyi, kè Yesu bò̀nni be kó kubotí mièke wèè baké denennè demou. Kuyie nyè̀̀tiri ñdeũ sáà. Kè dè mmè ndò.

⁶ Dè í tú n yè nkuyie nyí dɔ̀̀̀ kù̀̀ do bè dɔ̀̀̀nnè dii nù̀̀, n dó ke yí Isidayeriɔ̀be bemou beè í tú Isidayeriɔ̀be mómm̄m̄be. ⁷ Dè í tú Abarahamu yaábí imou ì̀̀ tu o bí mómm̄nyi, ke yé kù̀̀ do yè nkù̀̀ bo ò̀̀ dɔ̀̀̀ mesàà nyIsaki kó ibí kpéí nke. ⁸ Dè í tú bèè cice tú Abarahamu beè tú Kuyie mbí, bèè yie nkù̀̀ do bè dɔ̀̀̀nnè dii nù̀̀ beè tu ku bí. ⁹ Nte Kuyie ndo ò̀̀ nàkè tì ke dɔ̀̀̀: Dè yà̀̀ bo mmè nkáá̀̀kè kè nní nwè̀̀tini ke s̄́ nSaraa peitè denitidabire.

¹⁰ Debekaa kó ibí idèi do wè̀̀r̄mu i cice Isaki. ¹¹⁻¹² Ò̀̀ mu nyí ì̀̀ peitè dii m̄nni, ì̀̀ í dɔ̀̀̀ meyei mmamè yoo mesàà mmamè kè Kuyie ntá̀̀tè dèmarè kè dè bo ntú ku kperɔ̀, dè í tú ì̀̀ dɔ̀̀̀ mesàà mamè kè meè te, kù̀̀ dɔ̀̀̀ kù̀̀ dó mèmme ke ná̀̀kè Debekaa ke dɔ̀̀̀:

¹³ Osám̄p̄ò̀̀ bo mbaké Okóti, kéndò̀̀nnè tì wàrimè ke tú:

N dɔ̀̀ke Sakɔ̀bu ke nii Esayu.

¹⁴ Ti bo yí Kuyie nyí wennaà? Áà! ¹⁵ Ke yé kù̀̀ do nàkémè M̄ȳiisi ke dɔ̀̀: M bo kuó mmesémme n dó ké mè kuó nwè kédɔ̀̀ mesàà n dó ké mè dɔ̀̀̀ wè. ¹⁶ Dè í tú onì̀̀ti weè ñ ndó yoo nè o kó m̄wè̀̀r̄imè, Kuyie nkuu ñ ò̀̀ kuó mmesémme. ¹⁷ Ti wàri ke tú Kuyie ndo ná̀̀kè Esibiti kóo kpà̀̀ti ke dɔ̀̀: N da duó ntikpà̀̀ti ke bo benke n wè̀̀r̄m̄ú mmu, kè bèè dé̀̀úk̄unne n yè̀̀tiri kutenkù̀̀

kuməu. ¹⁸ Kè dè dò mmemme Kuyie nhõõ kuó mmesémmè kù dó ké mè kuó wènwè kékpénkúnne kù dó kékpénkúnne wèè kó yeto.

We mbo sei nKuyie?

¹⁹ Kè dè yèmmè benitibè bo yí kè dè dò mmemme ba nné te kè Kuyie mbo ti kpetinné? We mbo na kéyeté Kuyie nhò dómme? ²⁰ A tú we fõ nhoniti ke bo sei nKuyie? Tekũmbotè bo na kébeke wèè tè maá ke dò: Dè dòmme kàa m maá mie mbotáá? ²¹ Oyaamarì bo na ke túóté tiyaati timáa ke maá tekũmbotè sààtè, kémaá kunésĩmbuuku.

²² Ti kperé me ndò, Kuyie mmieke do peikemu kè kù ndó kébenke kù kpeñnimè, ké né moute meminnimè bá kù í nkũò bèè do dò nkũu bè kũò. ²³ Ke ndó ké ti benke kù kpeñnimè mediè, nke ti kuó mmesémmè tínti kù tãátè bè nè dimònni kè ti bo di ku kpàti. ²⁴ Tii tú Kuyie ntãátè bè ke ti kuó mmesémmè, Sifube nè bèè í tú Sifube be miéke. ²⁵ Tì wãrimu Osee kó dipátiri miéke ke tú:

Bèè do í tú n kəbe
m bo bè dòò n kəbe,

n do í dó bè m bo bè dəke.

²⁶ Díndi bè do í tú bè Kuyie nkəbe

bè bo di yú Kuyie nkəbe.

²⁷ Kè Esaii béi nyIsidayeeriibe kpéi nke dò: Bá kè Isidayeeriibe do sũ ke mannè dàməèrì kó mubirímú, be miéke bèè bo nsúó mbèè yóó cooté.

²⁸ Ke yé ti Yiè nKuyie nyóó dǎòmèmu kù béi ntì páíí ké tì dǎò mecǎã.

²⁹ Esaii do yìé kébéimmu ke dò:

Kè Ti Yiè nKuyie Mprakeda

do í coo nti kó bèmabè,

nè yíe nti kperé do dèèmu

ke naánè Sodømmu èi kəbe kperé,

ke sǎáténè Koməu èi kəbe kperé.

Kuyie nwénkùnkòmè bèè tá Yesu

³⁰ Ti bo yí ba náke? Bèè í tú Sifube ke do í wanti Kuyie nku bè nwénkúnne, di mmònni kù bè wénkúnne mu bè tá mmèè kpéi nYesu. ³¹ Kè Isidayeeriibe bie bèè do wanti Kuyie mbè wénkúnne nè ikuó miéke ke me nyí na ke dǎò ì yè mmù. ³² Ke yé bè í dómè Kuyie mbè wénkúnne bè tá mèè kpéi, ke dó kũu bè wénkúnne nè be dǎòrìmè miéke. Memàme kè bè bètè dibététári. ³³ Tì wãri dũ kpéi nke tú:

Ntenè n dǎúmmè dibététári
Siyõõ ìnkè dipèrì dũ buò,

kè wèè di tá ò báa di ifei.

10

1 N kɔbe, n dó tì nè n yèmmè mèmou ke báá nKuyie nti kpéi tìi tú Kuyie ndeeté Sifube. 2 N yému ke dò mbe kònti yau Kuyie nkpéi kè meyiétimè né bè dònté. 3 Bè í banté Kuyie nwénkunko mèè botí benitibè ke wanti kéwenke nè bemáà ke í túnne kuce Kuyie nwénkunko kù nè benitibè. 4 Mómumu nè Kirisi kòtenímè ikuú ténke í ti wénkunko di mmònni Kuyie nwénkunko bèè tá bèmbe Kirisi.

Yesu weè màà deerí

5 Mòyiisi do wàri kè dè ntukúnè Kuyie mbo wénkunnemè onitì nè ikuú miéke ke dò: Weè bo túnne ikuú yèmmè, ì bo nte kòò nfòu. 6 Né nte ò nàké tì kè dè ntukúnè a bo ntámè kè Kuyie nda wénkunne: Ó do tú: We mbo deke kéfinkè? Ke yè nkécũnní Kirisi nwe. 7 Ó do tú: We mbo ta kudankù? Ke yè nkéyiinní Kirisi nwe becírìbè cuokè. 8 Ó né wàri ke yè mba? Tìi tú: Tináahti í da détirinè, tì bo a nùu ndi ke ã a yèmmè miéke. De kó tináahti tú a bo ntámè mme, tihti ti náantemè. 9 Kàa béinnè a nùu ke yí Kirisi tú a Yiè ke tá nè a yèmmè miéke ke dò nKuyie nduú nkòò yànté, a bo cootému. 10 Ke yé onitì ò ntámè nè o yèmmè mme kè Kuyie nhò wénkunne kòò béi nnè o nùu ke pété medeetimè. 11 Ke yé tì wàrimè ke tú: Weè ò tá ò báá di ifei. 12 Sifu nè wèè í tú Sifu dè tũ nyí cáá, be Yiè nhomáà ndi, kòò nùutè yàa mbèè kó dimàà ò kuònnè be kpéi. 13 Ti wàrimu nke tú: Bèè bo kuònnè ti Yiè mbè bo cooté.

14 Bè bo yíme kòò kuònnè ke í ò tá? Bè bo yíme ké nhò tá kòò mòu í bè nàké o kpéi? Bè bo yíme kékeè o kpéi kòò mòu í bè nàké. 15 Bè bo yíme kénáké o kpéi kè bè í bè tó? Kédonnè tì wàrimè ke tú: Diwèi ò mbo bèè náante Tináahtsààti bè tũkèni dii mònni. 16 Bemou òmòu me nyí yie nde kó Tináahtsààti, Esaii do béimmu ke dò: N Yiè nKuyie, we nyie nha náahti ti náá nti? 17 Onitì òò keè tináahti nti kéntá, de kó tináahti tú Kirisi kpeti nti.

18 M bo beke ke dò: Sifube sàà í kèèmu de kó tináahtàà? Bè tì kèèmu ke yé tì wàrimu ke tú:

Be náahti pitému kutenkù kumou,
kè bè tì kèè itemmànke imou.

19 M bo beke ke dò: Isidayeeriibe sàà í bantému de kó tináahtàà? Kuyie ndié nke duó nkè Mòyiisi béimmu ke tú:

M bo túóté bèè í tú Sifube,
di yèmmè dò mbèè í ciì,
kè dè nte kè dè dí yonke,
kè di miéke peike.

20 Kuyie nyí ke nàkému Esaii kòò tì wàri ke tú:

Bèè do í n wanti bè n yàmu,
m benkemu m màà bèè do í dake n kpéi.

²¹ Kuyie mbéimmu Isidayεεriβε κρεί κε tú: N yuo n n̄ou nsi γεwe γεμου itookperi γεμβè bèè yete n κρετι be bíékè.

11

Kuyie nyí yete Isidayεεriβε

¹ M bo yí Kuyie nyí dómu Isidayεεribàà? Bitì, κε yé n túmè Isidayεεri nwe, Abarahammu yaàbire, Bensamεε kó kuwuò nkou. ² Kuyie nyí yete ku kó benitibè kù tāāté bè nè dimònnì, yáà di í yé Edii do kuònnè Kuyie κε βéi ntì Isidayεεriβε κρεί nκε δò: ³ N Yìè, mbè kùò a pāānāāntì náāmbè bemou κε pùò nha wūōtārè, kè mīi kraá m máà kè bè dó ké n kuò. ⁴ Kuyie ndo ò tēñné ònti? Kù do ò tēñné κε δò: N sònnemu benitibè sikoupišiyiekè (7000) bèè í ninkú dibòò Baari iikè. ⁵ Mèè botí nku, bèmabè kraámè yíe nKuyie ntāāté bè nè ku kó mesàà nκρεί. ⁶ Kù bè tāāté nè ku kó mesàà nκρεί nκε, δè í tú be dōðrimè κρεί kè mèè dōke δè ténke í tú ku kó mesàà.

⁷ Ti bo yí ba náke! Isidayεεriβε í pètè bè do wanti δèà? Kuyie ntāāté bè beè máà δè pèté, kè besōmbe to κpenke. ⁸ Tì wàrimu κε tú: Nè yíenni Kuyie nkuù bè tanné tikōñcéētì mieke, κε bè yèikūnne κε κpénkūnne be to. ⁹ Kè Dafiti múnκεε βéi nκε δò:

Yebaa mbè āà yèè naá mbe κρεί timáti nè ticuòti

ké bè tūòti

kè δè ntú be yei nkó tiyeti.

¹⁰ Bèè naá ntiyūōntì

κε ténke bá nwúó mbá sām̄pó.

Pūtinné be kè bè mpūūtì sāà.

¹¹ M békúmu nκε tú: Sifube bèté κε do sáà nweà? Bitì! Be kóo kédo κρεί nte kè Kuyie ndeeté ibotí tēi kè δè bo bè yonke. ¹² Kè Sifube yete mèè κρεί nte kè kutenkù kumou pèté mesàà, kè bè pàà mèè sàà nnaá nyibotí tēi kōme, δè né bo ndōmmè bè bo ceete dii yiè kéwēteni Kuyie mborè?

Dikpàà kó itebake naámmè kupaku κpeyi

¹³ N náānnè dímbε bèè í tú Sifube. Kuyie nni ntāāté kè m bo náké dímbε ku náāntì, kè δè n naatinè de kó mutōmmú. ¹⁴ Kè n yèmmè dò ndè bo yonke m botí kōbe Sifube kè bèmabèε tūnne Kirisi. ¹⁵ Kè Kuyie ndo bè yóu ketaunnè kumáà ibotí tēi, δè né bo ndōmmε bè bo wētε ké kù taunnè dii mōnnì. De mōnnì δè bo ndò bè do ku κε yānté.

¹⁶ Kè Kuyie nte dicawēitirì kètirì, kù temu dicabuu dimou. Kè kù te mutie kūnnì kù temu mutie mumou. ¹⁷ Sifube dōnnè mutie bè buotí mūmmu kupaku, kè bèè í tú Sifube kè bè dōnnè dikpàà kōmu, kè bè kōūnì mu bake κε tuuténè kupaku kōmu, kè

ì pèú mu kó mekūmmè. ¹⁸ A né bá mpòtì kàa yèmmè dò nha pèḗtè bè kōũ ìì baka, dikūnnì dii da tɔ, fḗḗ í dì tɔ.

¹⁹ Kè dè yèmmè a bo yí: Bè kōũ ibake ke útóo ke bo tuuté mínwe. ²⁰ Mómumu nwe bè ì kōũmè ì í tá mèè kpéí, ke da tuuté a tá mèè kpéí, a né bá mpòtì, dàò meyoðmmè kéndé. ²¹ Kè Kuyie nyí yóu kù bo kōũmè mutie mómumu kó itebake, kù báá da yóu. ²² A nyé ke dò nKuyie nyóumu ke wète ke sà. Kù yóumu bèè kù yete be kpéí, ke sà a kpéí kénsà kàa í yè ku kó mesàà mmièke, kè meè òake kù bo da kōũ itebake tèi kōme. ²³ Kè Sifube yóu be tookperí Kuyie mbo wète ké bè tuuté be kūnnì, ke yé kù mòkemè muwērímú ke bo mè dḗḗ. ²⁴ A nyé ke dò nha tú kutebaku dikpàà kòku nku ke Kuyie nda kōũní ke tuuté nè bè buotí mùù tie kupaku, dè tū ténke bá nkù yóùnè kù bo tuuté mè itebake mómumu ì kūnnì.

Kuyie mbo deetè Sifube

²⁵ N kòbe n dó ke di náké disòrì kpèti matì nti kè di bá mpòtì, Isidayeribe to í yó nhā ke kpeñnì sáà, yè yó nkpeñnì ke kémúnè Kuyie mbo deetè mèmme kù tāātè bè bemou ibotí tèi mièke. ²⁶ Mèè botí nku Kuyie nyóó deetémè Isidayeribe kéndònnè tì wàrimè ke tú:

Odeetiwè bo yènní Siyḗḗ

kéūtè Sakòbu yaabí yei mmemou.

²⁷ Dèè yó ntú mí nnè be ti kó metaummè, m bo bè ütè dii mònnì be yei.

²⁸ Sifube yete Tináaansàtì nti ke naá nKuyie nkpantidèntòbè. Dèè tú ti kó mucóntimu Kuyie mbè dómu kù tāātè mèè kpéí mbe yembè. ²⁹ Ke yé Kuyie nhḗḗ í mpā kéfiete kù me nhḗ í nyete kù yu wè. ³⁰ Di do tú bèè yete bèmbè Kuyie nkpeti. Di mmònnì kè kù di kuó mmesémmè Sifube yete mèè kpéí ku kpèti. ³¹ Sifube yetemè Kuyie nkè kù di kuó mmesémmè kù múнке yóó me mbè kuó mmesémmè. ³² Kuyie nyóumu kè benitibè bemou yete ku kpèti, kè dè bo yie nkè kùu bè kuó mesémmè.

Kuyie nsàà ndeumu

³³ Kuyie nsàà ndeumu, kè ku cìi ndeu kè kù yé demou. We mbo na kénáké kù tāātè tì nè kù dó kédòò tì. ³⁴ Kéndònnè tì wàrimè ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duò nyitié?

³⁵ We nkù pā diyie marì demarè

ke baa de kó tiyeti?

³⁶ Kuù dḗḗ demou, ke dè te, bá dè nè de kó mutómmú. Kuyie nyètìrì ndeu sáà. Kè dè mme ndò.

12

Tínti Kuyie ndeeté bè ti bo mpĩ mmèè botí ku tōmmú

¹ N kɔbe Kuyie ndi dɔ̀dumu mesàà, deé te kè n di tiè nke tú dí kù duó ndi kònti nè di fòmumu kè dè ndò ndipā̀nni sà̀ari dìi kù wenni dìi dò páíí. Deé yó ntú mubáammu di dò nké nkù báá mmù. ² Bá nɔ̀ɔ̀unè kuntekù kuù nkó medò̀rimè. Yóunè kè Kuyie nceete di yèmmè páíí, memme di bo namè kébanté kù dó dè dèè wenni páíí.

³ Nè Kuyie nni ndòò mèè sàà nkpréi nkè n naá ku kó ditōnni, n dó ke di náké ke tú di yèmmè bá ndò ndi deu ke pḗtè di dommè. Kékūnne dimáà kéyie nKuyie ndi duó nyèè fà̀tè. ⁴ Wénténè oniti m̀ke mèè boti itùòti péu kè i tōmmú cáá ncáá. ⁵ Tínti Kirisi kɔbe ti kperè me ndò, kè ti sũ koò tàunè, ti wē tikònti timáà ndi, ke teé ntitòbè. ⁶ Bá wè kòo pā̀nni cáá nKuyie nhò pā kè dè māmè, kè Kuyie nyē nwèè duó nwè ku náànti, wè nti nàá nti tákùmè dòmmè. ⁷ Kè Kuyie nyē nwèè ntee mbetòbè, wè mbè teé, kè kù yē nwèè ntiè mbetòbè, wè mbè tiè. ⁸ Kè kù yē nwèè nyáúkunko betòbè kònti wè nti yáúkunko, kè kù duó nkàa m̀ke a kperè a mpā̀a nnè meyèmmè mèmáà, kè kù yē nwèè nni betòbè wè nni kè dè wenni, kè kù yē nwèè nteé mbecirìbè, wè mbè teé nnè diwèi.

Ti bo ndómè titòbè

⁹ Ndónè ditòbè nè timóm̄m̄anti ke ní mmeyei ke taunnè dimáà mesàà nteii. ¹⁰ Ndónè ditòbè díndi Kirisi kɔbe, kéndé ditòbè. ¹¹ Di bá ntú betònnédíébè, di kònti nyau kè di mpĩ nti Yiè ntōmmú kè Muyaánsàamù ndi teénnè. ¹² Dè ndi naati di baa dè kpéi, kè di fḕuri di mmi ke báá nKuyie nsáá. ¹³ Nteénnè di kɔbe Kirisi kɔbe demarè bè dónni dìi m̀nni, kéncóu bepdòbè nè diwèi.

¹⁴ Kè bè di fḕunko di mbékú Kuyie nkó mesàà mbe kpéi, di mbékú Kuyie nkó mesàà bèè di fḕunko be kpéi, di bá mbè buò nkusĩnkù. ¹⁵ Di ní nweĩnnè diwèi bo bè ke yā̀nku ke nweĩnnè bèè kuò, nke kuò. ¹⁶ Nyonè titòbè tú mù, di bá nhā sifeé, nkékunkonè dimáà, di yèmmè bá ndò di yé demou.

¹⁷ Di bá nfoku meyei bèè mè ndi dɔ̀ori. Ndɔ̀orinè dèè wenni kè bēnitibè bḗmou wúó. ¹⁸ N dɔ̀orinè di bo namè kḗnnaatinè bēnitibè bḗmou. ¹⁹ Di bá nwanti képeite di mómm̄m̄be, yóunè kè Kuyie nkpa ndi kpéi, nke yé ti wā̀rimè ke tú: Mí nKuyie, mĩ yóó kpà ndi kpéi. ²⁰ Kè dikònni bo a kpantídèntòu, duó nwe kòo di, kè sinéyēi ò bo, duó nwe kòo yā. Kàa dòò memme dè dò nha còu yehā̀kūš nye o yuu ĩnkè. ²¹ A báá yie nkè meyei nda na, ndɔ̀ori mesàà nkè mèè nte kàa na meyei.

13

Ndénè bèè baké

¹ Benitibè bəməu dò nkényíémmu bèè baké be kpɛti ke yé Kuyie nkuù bè kànnemè. Bèè kó dimàà baké Kuyie nkuù bè baá. ² Dɛè kpéí nte kè bèè yete bèè baké be kpɛti, bè yete Kuyie nkpɛti nti, kè bèè me nti yete tibeénti tìl doti be yə ìnkè. ³ Bèè d̀̀̀rri mesàà, mbè í dò nkéndé bèè baké, bèè d̀̀̀rri meyei mbèè dò nké mbè dé. Kàa í d́́ kè mbè dé, d̀̀̀ mesàà nkè bè da sántɛ. ⁴ Bè p̄́ nKuyie ntōmmú mmu ke bo da teennè kàa d̀̀̀ mesàà. Kàa d̀̀̀rri meyei ndé be, ke yé Kuyie nkuù bè duómmè de kó mutōmmú ke bè f̄́ũnko bèè d̀̀̀rri meyei nke benkú Kuyie nyí dómè bè d̀̀̀rri dè. ⁵ Dɛè kpéí nte kè ti dò nkényíé mbèè baké be kpɛti, dè né bá ntú bè bo ti f̄́ũmmè máá kpéí, ti yèmmè yàà bo nti bekùnèmè kpéí.

⁶ Dɛè te kè di yietì dàr̀̀pò̀̀. Bèè p̄́ nde kó mutōmmú Kuyie nkuù mù mbè duó, nkè bè mù p̄́. ⁷ Nduònnè bá wè ò te dè: Ke yietì dàr̀̀pò̀̀ o yembè, ke yietì dèè dò do nkényietì di dò nké ndè yietì bè, kényíé di dò nkényíé mbèè kpɛti, kéndé di dò nkéndé bè.

Ti bo ndómè ti kou t̀̀̀

⁸ Di bá mbannè òm̀̀̀, dibànni bomu di bo nyietì di diù tú di bo ndómè ditə̀̀̀. Wèè d́́ betə̀̀̀ ò d̀̀̀ Kuyie nkuó iməu yèmmè mme. ⁹ Ntenè ikuó yèmmè: Báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a d̀̀̀, báá kuə onitì, báá souté kécaàrè a kou t̀̀̀ yè̀̀rri, báá yúúkú, báá yaa nhot̀̀̀ kpere marè. De kó ikuó iməu kó dikũnni tú: Ndó a kou t̀̀̀ a d́́ mèè botí amáà. ¹⁰ Wèè d́́ o kou t̀̀̀ ò í ò d̀̀̀rri meyei, ò d̀̀̀rri Kuyie nkuó yèmmè mme.

Ndakenè Yesu kó muwētìmu kpéí

¹¹ Di yémèmu ti bo yèè m̀̀̀rè miɛke. Dè t̀̀̀̀kemu di bo entemè, ke yé ti t̀̀̀̀nèmu medeetímè səmmɛ di mm̀̀̀nni. ¹² Keyènkè yòtému kè dè auté ke bo wenté, yóunè dibì̀̀nni kó mutōmmú muməu, ke báátí kuwenniku kó tikpà̀̀rinenti. ¹³ Ti f̀̀̀mmu nwenni kè ti kéri kuwenniku miɛke. Ti yóu mudikétontímù nè tinayàkémú̀̀nti, ke bá ndəuti dəutinè titə̀̀̀, ke bá nf̀̀̀̀ muf̀̀̀mmu yeimu, ke bá ndó yekpà̀̀̀rè nè meh̄̀̀̀mmè. ¹⁴ Nf̀̀̀̀̀nè muf̀̀̀mmu p̀̀̀mmù mù̀̀̀ tu Kirisi k̄̀̀mu, ke ténke bá ndəori di móm̄̀̀mməmbɛ di k̀̀̀nti dómè.

14

Òm̀̀̀ bá mbekùnè ot̀̀̀

¹ Nc̀̀̀̀nè bèè kó metákùmè mu nyí kpenke, ke bá nsenku be yentotí. ² Òm̀̀̀̀ yèmmè d̀̀̀mmu ò bo na kényo ndeməu, wèè tákùmè mu nyí kpenke k̀̀̀o yo ntikũnf̄̀̀̀̀tí. ³ Wèè yo ndeməu ò báá senkèrri wèè í yo ndeməu, wèè í yo ndeməu ò me mbá

mbekùnè wèè yo ndemou ke yé Kuyie mbè cəutémèmu. ⁴ A tú we ke bo mbekùnè otəu koo tǎntí? Koo cómmú yoo ò do o yiè nkpeti nti. Ò me nyó ícómúmu ke yé ti Yiè mməkemèmu muwérímú ke bo nhò cúó. ⁵ Bèmabè yèmmè dòmmu yewe mayè wenni nè yeteyè, kè betəbè yèmmè dò yəmayè í cáá, òmou yèmmè cénke bá nhò bekùnè. ⁶ Wèè yèmmè dò nyewe mayè wenni nè yeteyè, ò sántí Kuyie nku, kè wèè yo ndemou koo múnke kù sántí, ke yé ò ɔ nyóó dimè ké ku dounnè mutəmmú. Kè wèè í yo ndemou koo múnke ku nsántí. ⁷ Òmou í fòu omáa kpéí, òmou me nyí kə nhomáa kpéí. ⁸ Ke yé kè ti fòu, ti fòu Kuyie nkpréí nke, ke ti ku, ti ku Kuyie nkpréí nke. Kè ti fòu yoo ti ku, ti ã Kuyie nnòutè mieke nke. ⁹ Ke yé Kirisi kumè ke yǎnté, ke baké becíribè nè befòubè. ¹⁰ Dè dòmmè kàa bekùnè a kou təu? Ba nte kàa ò sènkèrì? Tímou ti yóó cómmú Kuyie nyìkè nke kè kù ti bekènè. ¹¹ Tì wàrimu ke tú: Mí nKuyie m bomu! Benitibè bemou bo nínkú n yìkè, bá kùu botí kè kù n sante. ¹² De mənni bá wè koo kù nàké tii ò tukùnè.

A báa bə a kou

¹³ Ti tū nyounè ti bo bekùnèmè titəbè, kétāāté ké báa də dèmarè dèè bo bə nha kou təu. ¹⁴ Nè Yesu ti kó metaummè mieke n yému weti weti ke dò ndèmarè í sǐ, a yèmmè dò ndèè sǐ ndèè ɔ naá ndesinnè a kpéí. ¹⁵ Kàa yo mmudii mamù kè dè kóonnè a kou, a í ò dómu. Báa yie nkényo ndèmarè dèè bo fétinne a kou Kirisi ku wèè kpéí. ¹⁶ A báa yie nkè bè da wátí dèmarè kpéí fǐ n yèmmè dò ndèè wenni. ¹⁷ Kuyie nkpràtiyuu í tú mudii nè muyáa kperi. Di tú a bo nwetímè mme kéməke diwèi, Muyaánsàamù duò ndè. ¹⁸ Wèè tū nKirisi mebotí Kuyie nwe ndó kè benitibè ò sántí.

¹⁹ Kè dè dò mmemme, younè kè ti níwaa dèè bo nte kè kunaati mbo ti cuokè, kè tí nkprénkunko titəbè Kirisi kó kuce mieke. ²⁰ Mudii muù bá nte kè ti cake Kuyie ntəmmú. Mudii mamù í sǐ, ndè né í wenni a bo dimè dèmarè kébə nha kou. ²¹ Dèè wenni dèè tú a bo yómè imaa, ke bá nyɔ menaa, kényóu dèè kó dimàa bo bə nha kou təu. ²² Kàa yèmmè dòmmè de kó tináanti ìnkè, nyé ti fǐ nnè Kuyie ndidé. Dè nínaati wèè dòori tìmatì kè dè í ò bekùnè. ²³ Wèè me nyo mmudii mamù koo yèmmè ò bekùnè, Kuyie mmúnke ò bekènèmu ke dèè. Onitì dòori dè koo yèmmè ò bekùnè dè tú meyi mme.

¹ Tínti bèè kó metákùmè kpenke ti dò nkémimmu bèè mu nyí kpenke be kpéí, ti í dò nkéndɔ̀rì ti mè ndómè. ² Timɔ̀u bá wè ò ndɔ̀rì dèè bo nnaati o kou, dèè bo ò teennè kòo tákùmèe kpenke. ³ Ke yé Kirisi do í dɔ̀rimè ò mè ndómè. Tì wàrimu ke tú: Bèè da sáá mbe sáàmbè do n yuu ìnkè. ⁴ Kuyie nnáàntì wàri ke bo ti benke ti do nkémmi mmèè botí nku, ke wéèrì ke baa Kuyie nyóó ti duó ndè. ⁵ Kuyie nkùù ɔ̀s duó nhonìti meminnímè kóò bántè, kù di teennè kè dí nyo titòbè tú mù ke tũ nKirisi kó itié. ⁶ Mèmmè di bo nwèmmè meyèmmè mèmáà nè metammè mèmáà ke sántí Kuyie ti Yìè nYesu Kirisi cice.

Tináànsààti bomè ibotí imɔ̀u kpéí

⁷ Kè dè do memme ncɔ̀unè ditòbè, Kirisi di cɔ̀uté mmèè botí kè Kuyie nyètìrì deuke. ⁸ Mómumu nwe n di náammè Kirisi dɔ̀ò omáà Sifube kóo tɔ̀nti, ke benke Kuyie ndo nàké tì ti yembè tì túmè mme tímómmɔ̀nti. ⁹ Ò kàtení kè bèè í tú Sifube kè bè múnke bo sànte Kuyie nku sàà nkpréí, kéndò ntì wàrimè ke tú: M bo ndiè nke da sántí yebotè cuokè, kéndéúkunko a yètìrì.

¹⁰ Kè titètì wàri ke tú:
Ibotí imɔ̀u kòbe di wènnénè ku kó benitìbè kè di nyānku.

¹¹ Kè titètì tu:
Díndi yebotè yemɔ̀u kòbe nsántínè ti Yìè nKuyie,

díndi ibotí ndéúkunkonè ku.

¹² Kè Esaii múnkeè béi nke dò:
Òmòu bo yènní Isaii kó kufuku mièke kémbaké yebotè yemɔ̀u, kè ibotí imɔ̀u nhò tá.

¹³ Kuyie nkùù ɔ̀s te kè ti ntá, kù di píe ndiwèi nè kuyeñnaati di kù tá mèè kpéí. Kè Muyaánsààmù di teennè kè di dòke ntá.

Pɔ̀ari nàkémè mùù te kòo bè wàrinè dikòmbùò

¹⁴ N kòbe n yému ke dò ndi niti, ke yé demɔ̀u, ke bo na kètié nditòbè. ¹⁵ Kuyie nni ndòò mèè sàà nkpréí nte kè n di wàri nè dikòmbùò bá n yí di sònne tìmatì, ke bo di dente di kèè tì nè dimònni. ¹⁶ N tú Yesu Kirisi kóo tɔ̀nti nwe ke náá mbèè í tú Sifube o kpéí. M pí nKuyie nkó mutómmú mmu ke náá nTináànsààti kè Muyaánsààmù bo wénkunnè bèè í tú Sifube, kè bèè náá ndipānni sààrì Kuyie ndó di. ¹⁷ Nè Yesu Kirisi ti kó metaummè mièke, dè n naatimu Kuyie nkó mutómmú m pí mmù kpéí. ¹⁸ N náá mmie nKirisi n tee mmèè kpéí nke, kè n nàké bèè í tú Sifube kè bè cɔ̀uté Kuyie. Weè n teé n náànti mièke nè n tómmú mièke. ¹⁹ Muyaánsààmù n teènnèmu kè n dɔ̀ò tidietì péu, ke nàké Kuyie nnáànti Sedisademmu nè Idirii kó kutempè

nkumou miεke. ²⁰ N tããté ke dó kénnaante Tináaansààtì nti bè mu nyí ti kèè kèè bíékè, ke báá sòó nhòmou kó dipũũ ñnkè. ²¹ N dòò ti wãri memme ke tú; Bè do í nàké bè o kpéí, bè bo ò yà, kè bèe do í kèè o kpéí, kè bèe keè.

Pɔɔri dómè kékote Odommu

²² Dèè n diítí sãã kè n yí kòtoo di cie. ²³ Di mmònni n ténke í pĩ mutõmmú mamù i ntempè mmieke, yebie mpéu mieke nke n dómè ké di síéké. ²⁴ Bàmbà n dó kékote Esipanyi nwe, m bo nkõri káyeroo di cie ke di yà, kè n yèmmèe narike kè ti dóóté, kè dí n teennè kuce. ²⁵ N né yóó niité kékote Sedisademma nwe kéduó nKirisí kòbe yepãrè. ²⁶ Maseduõnni kòbe nè Akayii kòbe bèe pãmmú yepãrè ke bo teennè Kirisí kòbe beçrìbè bèè bo Sedisademma. ²⁷ Bè tããté nè bemáà ndi ke bè pã de kó yepãrè, bè do dò nké bè pãmu. Ke yé Sifube bèè bo Sedisademma bè bè nàkémè Kuyie nnáàntì bembè bèè í tú Sifube. Bè tũ ndò nké bè pãmu be kperè. ²⁸ Kè m bè duó nde kó yepãrè ke deè, m bo nkõri Esipanyi káyeroo di cie. ²⁹ N yému ke dò m bo nkõroo dii yie ke di tɔo Kirisí kó mesàà mme.

³⁰ N kòbe n di békúmu, nè ti Yiè nYesu Kirisí kó diyètìrì kpéí nè Muyaánsààmù mùù ò nte kè ti ndó titòbè ke tú di n wènnénè dimàù kémbáá Kuyie n kpéí, ³¹ kè n yenténè Sudee kó itookperí yembè. Kè Sedisademma kòbee çouté m bè tɔo yèè pãrè. ³² Kè Kuyie ndó m bo tuokoo di cie nè diwèi, kéompè sãmpó. ³³ Kuyie nkùù duó nkuyèhnaatí kù ndi bonè dimou. Kè de mme ndo.

16

Mudõmmu

¹ N dó ke di náké kè di nyé ti tãũ Febee wèè pĩ nSãnkiree Kirisí kòbe tĩnni mieke mutõmmú, ò kèróomè mme. ² Dí ò çouté nè ti Yiè nkó diyètìrì, Kirisí kòbe dò nkéncóumè betòbè, ké nhò teennè de ò bèkú dii mònni meteèmmè. Ò teennèmu benitibè péu, ke n teennè mí m mómmuò.

³ N dõunko Pirisiidi nè Akidaasi nè bè ti wè nke pĩ nYesu Kirisí tõmmú. ⁴ Bèè kàáté mukũũ ke n deeté. De í tú mĩ máà bè sãntí, nè Kirisí kòbe bemou ndi bèè í tú Sifube. ⁵ N dõunko bèè tiku be çitè ke báá nKuyie ke dõu n népo sàù Epaineti, wèè keté ke çouté Yesu Asii kó kutempè mmieke. ⁶ N dõunko Maari wèè pĩ mmutõmmú mediè ndi kpéí. ⁷ Ke dõunko Ændonnikuusi nè Sunniyaasi n cie kòbe, nè bè ti do wè nke kpetí, benitidièbè mbe Yesu tórè mieke. Bèè n niiténè ke çouté Yesu.

⁸ Kè n dõunnènko Æmpidiyatuusi n néposàù ti Yiè nkó kuce mieke. ⁹ Ke dõunko Udimèe wèè múnke pĩ nKirisí tõmmú nè

n népo Sitakiisi. ¹⁰ Ke dɔunko Apedesi Yesu tɔnti wèè fiíkú ti Yiè nkó kuce miεke. Nè bèè pĩ mmutōmmú Adisitobuuri cīētè. ¹¹ Ke dɔunko Edodiyōō n cīētè kou nè Nasiisi cīētè kɔbe bèè cɔuté ti Yiè. ¹² N dɔunko ti tābè Tidifenni nè Tidifoosi, bèè pĩ nti Yiè ntōmmú nè ti tāū sààwè Pedisii wèè pĩ nti Yiè ntōmmú mediè. ¹³ Ke dɔunko Dufuusi Kuyie ntāāté wè nè o yō, wèè múnke tú n yō. ¹⁴ Ke dɔunko Asēnkiriti nè Fekōō nè Edimesi nè Patirobaasi nè Edimaasi nè ti kɔbe Kirisi kɔbe bèè be bonè. ¹⁵ Ke dɔunko Fidokosi nè Sudii nè Nedeē nè o tāū Odimpaasi nè Kirisi kɔbe bèè bè bonè.

¹⁶ Di dɔunko ditɔbè nè diwèi. Kirisi kɔbe bεmɔu di dɔunko.

Nyénè bèè āā metotímè be kpéi

¹⁷ N kɔbe n di náámmu ke tú: Di nyé bèè āā metotímè Kirisi kɔbe cuokè be kpéi, ke náá ntii cāā ke bè fétinko. Di bè détinne dimáà. ¹⁸ Bè í pĩ nti Yiè nKirisi kó mutōmmú, bè wanti bεmáà kó mudii mmu. Ke ò nnáá nnè inunaatí nè yesāā, ke sou nKirisi kɔbe bèè í kpenke. ¹⁹ Benitibè bεmɔu yému di yiemme ti Yiè nkó tináañti. Dè n naati mesàà, n né dó di nyému mesàà nnè meyei ke báá ta meyei mmieke. ²⁰ Kuyie nkùù duò nkuyennaatí kù bo duó nkè di cuuti dibòò ké di nantoo bàmbà.

Ti Yiè nYesu kó mesàà ní ndi bonè.

²¹ Timಂತee nè wè ti neiti wè di dɔunko, kè n cie kɔbe dususi nè Sasōō nè Sosipatee kè bè múnke di dɔunko.

²² Mí nTerisuusi wèè wàri dipátiri dii, m múnke di dɔunko ti Yiè nkó mεwēnnímè miεke.

²³ Kayuusi m báté wèè cīētè nè Kirisi kɔbe tiku dè ke báá nKuyie nè Edasiti dihei kóò dítídóuntí nè ti népo Kadituusi bè di dɔunko.

[²⁴ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà ní ndi bonè dimɔu. Kè dè mme ndò.]

Kuyie nyètiri ndeu

²⁵ Ti sántí Kuyie nkùù bo na ke di kpénkùnne ku kó kuce miεke nè Tináañsààti n di náá ntí. De kó Tináañsààti ti náá Yesu kpéi nke, ke ti benkú timómmantí Kuyie ndo sònne ti nè dimònni. ²⁶ Di mmònni de kó tináañti ténke í sori, Kuyie mpāānāañti náañbè do ti nwàri. Kuyie nkùù bo sáà kuù yē ti ntí náá nyibotí imɔu kè ìi ti cɔuté ké ntí tá ke dɔari ti yēmmè.

²⁷ Nè ti Yiè nYesu kó diyètiri Kuyie nyètiri ndeu, kunku kùù máà tú meyēmmè yiè yebie nyebie. Kè dè mme ndò.

Pɔ̄ari wàri d̀i mpátiri ketiri Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti Di mpátiri náá ntì

Pɔ̄ari weè wàri di mpátiri Kòdenti kɔ̀be. Ò do bo di wàri ke bo Efesi kó diheì ndi kékéè dikɔ̀nkòd̀nni d̀i bo Kòdenti Kirisi kɔ̀be t̀innì miéke nè bəmóm̄m̄m̄be bè múnke do ò wàrimè kóò biéké itié mmai Kuyie nkó kuce miéke.

De kó dipátiri m̄ake itié nyibotí ibotí nku muwedounfòm̄mu ñkè d̀i ti náá m̄Muyaánsààm̄u duò nyèè p̄àrè kpéi nnè ti dò nke nyè p̄ínnè mèè botí ke teennè titòbè. Kòò wète ke ìkú Yesu tanfòtè ke benke ke tú dem̄ou de miéke medókùmè mèè tu dèènni.

Di mpátiri náànti duò ke dòm̄mè

1. Mudòummu 1:1-9
2. Metotímè mèè do ànné Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti be cuokè 1:10-4:21
3. Kirisi kou dò nkéndò mpáíí nwe nè dipopuò kó tináànti 5-7
4. Kirisi kou dò nkénte omáà kékáá ndè 8:1-11:1
5. Kirisi kɔ̀be dò nke níí ndòm̄mè kuwedoundieku miéke nè Mudisààm̄u tu mù 11:2-34
6. Muyaánsààm̄u nduò nyèè p̄àrè kó tináànti nè ti bo ndómè titòbè 12-14
7. Mukúkéyántim̄u kó tináànti 15
8. Dikòu nè mudòummu sòm̄mu 16

Mudòummu

¹ Mí m̄Pɔ̄ari Kuyie nkuù n yu ke dó n náá Yesu Kirisi kó ditònni mí nnè n népo Sositenni, t̀i di wāū di mpátiri d̀indi Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti.

² T̀i di d̄aunko d̀indi Kirisi kɔ̀be bèè bo Kòdenti, d̀indi bèè wēnnénè Kirisi kè Kuyie ndi wénkùnne ke di c̄ánné, ke d̄aunko bèè kó dimáà yu ti Yiè n̄Yesu Kirisi yètiri tipílti tim̄ou. Yesu wèè tú ti Yiè nke tú be Yiè. ³ Kuyie nti cice nè ti Yiè n̄Yesu Kirisi bè di d̄ò d̄ò mmesàà nke di p̄a kuyèñnaatí.

Kuyie nti d̀ò mèè sàà nnè Kirisi ti kó m̄ewēnnimè miéke

⁴ N s̄ántim̄u Kuyie nsáà nè kù di d̀ò mèè sàà nnè Kirisi di kó m̄ewēnnimè miéke, ⁵ ke di p̄ā ndem̄ou botí, kè di n̄o nke náá n̄Kuyie nnáànti ke yé dem̄ou. ⁶ Ke yé Kirisi kó tináànti fiúkumè di miéke tei tei. ⁷ Kè di m̄ake Kuyie nkó yep̄àrè yem̄ou d̀indi bèè bàa Kirisi bo w̄etenimè. ⁸ Kuyie mbo di fíí kè di na kétuake kumàнку. Kè ti Yiè n̄Yesu Kirisi ñwētini ke báá yà ò bo di sei nti ñkè. ⁹ Kuyie nkùu di yu ke di taunnè ku Bire ti Yiè n̄Yesu Kirisi, kù d̀òrimu kù béi ntì.

Meyatimè Kirisi kàbe cuokè

¹⁰ N kàbe n di náámmu nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètìrì, kè tú di nyo ditòbè tu mù kè meyatimè bá mbo di cuokè, kè dí nwè mmeyèmmè mèmàà nè iyeñtotí Ìmàà. ¹¹ N kàbe n náá mmemme ke yé Kodowe cìètè kàbe n nàkémè ke tú yekpàrè bo di cuokè. ¹² N kèèmu bèmabè tumè: Mí ntú Pòori kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Apodoosi kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Pìeri kou. Kòo tòu tu: Mí ntú Kirisi kou. ¹³ Di yèmmè dò nKirisi toté toté maà? Mí mPòori mî ku di kpéi nkudapãáti Ìnkàà? Bè di ànné bàtèmmù nè mî kó diyètìràà?

¹⁴ N sánti Kuyie n yí ànnémè bàtèmmù di kóò mòu kè dè í tú Kirisipusi nè Kayuusi. ¹⁵ Òmòu báá na ke dò bè ò ànné bàtèmmù nè n kó diyètìrì. ¹⁶ Éé! Nh ànnému bàtèmmù Setifannaasi cìètè kàbe, be kó difònkúò n yí yé kè m bo nhãã otòu mòu bàtèmmù. ¹⁷ Kirisi í n t̄s nkè m bo nhãã benitibè bàtèmmù, wè n yu kè m bo náké Tináaṣààti nti, ke bá nti náá nnè onitì kó mecii, tì yàà bo kékùnnè kudapãáti náaṣàti kó muwèrímú.

Kuyie nkó mecii cãánnèmè benitibè kòmè

¹⁸ Kirisi kumè kudapãáti Ìnkè kó tináaṣàti dò nkuwaátóo nku bèè feti be borè, ke né tú Kuyie nkó muwèrímú tinti kù deeté bè ti borè, ¹⁹ kéndonnè tì wàrimè ke tú: Bèè mòke meyèmmè m bo mè dèite, kéũté mecii yembè cii.

²⁰ We nténke né tú meyèmmè yiè? We ntu opátíyíētíwè? We ntu tineiti yiè? Kuyie mbenkemu ke tú benitibè mòke mèè yèmmè tu mewáátéyèmmè mme.

²¹ Benitibè í na ke banté Kuyie nnè be kó meyèmmè, deè te kè Kuyie ntãátè ke deeri bèè tá tináaṣàti ti náá nti, tii dò ntiwááténáaṣàti bèè ti yete be borè. ²² Sifube dó káyà tidieti, kè Kerekibe bie wanti mecii. ²³ Tinti me nnáá nKirisi kpéi nke bè baaké wè kudapãáti Ìnkè, Sifube í dó de kó tináaṣàti, tii dò ntiwááténáaṣàti nti bèè í tú Sifube be borè. ²⁴ Bèè kó dimàà yie nKuyie, nSifube nè bèè í tú Sifube Kirisi bè benkúmu Kuyie nkó muwèrímú nè ku kó mecii. ²⁵ Ke yé Kuyie ndòòri dè dòmmè dewáátékperè nde ke né pèēté benitibè kó mecii, kù dòòri kè dè dò ndè cìñnìmu ke né pèēté benitibè kó muwèrímú.

²⁶ N kàbe wénténè dimàà dindi Kuyie nyu bè. Mecii nyembè nè benitidiebè nè bekpààtibè bè í sũ di mièke. ²⁷ Kuyie ntúóté kutekù kuù nkàbe wúó ndè kè dè dò ndewáátékperè ke fèikùnnè mecii nyembè, ke tùóté bè wúó ndè kè dè cìñnì ke fèikùnnè bekpèribè, ²⁸ ke tùóté bè wúó ndè ke dò ndè í tú demarè, bè sènkù dè ke fèikùnnè dedierè, kè dè naá ndetetirè, ²⁹ kè dè bo yie kòo mòu báá déúkùnnè omáa Kuyie nyiikè. ³⁰ Kuyie nkuu di

taunnè Yesu Kirisi, kòo di duó mmeciì nke di wénkùnnε, ke di deeté ke di cànné kè di tú ku kàβε. ³¹ Ti wàrimu ke tú: Kòò mǎù dǎ kénsǎntí omáà, ò nsǎntí omáà Kirisi ò deeté mèè kpéí.

2

Pǎori do í náánnè mēniticìi

¹ N kàβε n kǎtoo diì mǎnni di ciε, n do í di nàké Kuyie n náànti nè yetannò diεyè yoo nè onitì kó mecii. ² N do í dǎ ké di nàké titeti mati tii í tú Yesu Kirisi bè baaké wè kudapǎátí ìnkè o kpeti. ³ M bo diì mǎnni di ciε ke dò nhocìri nwe kè kufǎwaá nni nni mbo kè ñ kpeutí. ⁴ N do í di tiè ke di náá nKuyie nnáànti nè menáànkùè nyoo nè mecii, n do náánnè Muyaánsààmù kó muwǎrímù mmu kè benitibè banní, ⁵ kè dè bo yie nkè di tákùmè bá nfiíkú onitì kó mecii nyínkè, mè nfiíkú Kuyie nkó muwǎrímù ìnkè.

Kuyie nkó mecii sǎrimu

⁶ Nh ò nnáá mmeciì nKirisi kàβε bèè kpenke bèmbε Kuyie nkó kucε miεke, de kó mecii nyí tú kutenkù kuù nkǎmε yoo bèè baké be kǎmε, ke yé bèè baké be wǎrímù yóo deèmèmu. ⁷ Ti náá nKuyie nkó mecii mmε mèè sǎri, kù do tááté mè kè kutenkù mu nyí bo, ke bo ti tanné ku kó tikpeti miεke. ⁸ Bèè baké kutenkù kuù mbè í banté de kó mecii, nkè bè do mmè banté bè na bá mbaaké ti Yiè ntikpeti yiè nkudapǎátí ìnkè. ⁹ Tì wàrimu ke tú:

Òmǎù í yà dè,

òmǎù í kèè tì,

òmǎù í toti tì o yèmmè

Kuyie ndε ndǎò bèè kù dǎ be kpéí.

¹⁰ Kuyie nduó nkè ku Yaá mbenke tímbe ku kó disǎri, ke yé Muyaánsààmù yémèmu demǎu bá Kuyie nkó disǎri diεri. ¹¹ We mbo na kényé otǎu yèmmè dòmmè kè dè í tú o mómmu, mèè botí nku òmǎù í yémè Kuyie nyèmmè dòmmè kè dè í tú Muyaánsààmù. ¹² Kuyie nti duó mmùu Yaá nyí tú kutenkù kǎmu, Kuyie nkǎmu mmu kè dè bo yie nkè ti banté kù ti dǎò dè nè ku kó mesàà. ¹³ Ti òò í nnáá Kuyie nnáànti nè onitì kó mecii, ti ò nnáá Muyaánsààmù ti duó nti nti. Ti òò nti ntiε Kuyie nkó benitibè.

¹⁴ Wèè í mǎke Muyaánsààmù ò báá na kéyie Muyaánsààmù ti náá Kuyie nkpeti tì, tì ò ndò ntiwááténáànti nti o borè. Bèè mǎke Muyaánsààmù bèè bo na ké ti banté, bèè í mù mǎke bè báá na ké ti banté. ¹⁵ Wèè mǎke Muyaánsààmù wèè bo na kébanté demǎu, wèè í mù mǎke ò báá na kóò bekénè, ¹⁶ tì wàrimu ke tú:

We nyé ti Yiè nyèmmè dòmmè?

We nkù duó nyitié?

Tínti mε mmǎkεmu Kirisi kó meyèmmè.

3

Kuyie ntōmbè bəmou bè màmou

¹ N kòbe n yí di náánnè ke dōnnè bèè kpenke Kirisi kó kuce miéke, n di náánnè ke dōnnè kutenkù kuù nkòbe mbe, ke yé di kraá bemmè Kirisi kó kuce miéke. ² N do di duó memiè mme, n do í di duó mmuciè, ke yé di do í yóó namè ké mù di, bá nè yíenní di báá na, ³ ke yé di kraá makemè kutenkù kuù nkòbe kó meyèmmè dèè tu yekpàrè nè mehèèmmè deè benkú di fòmmu í cèètemè. ⁴ Kòò mǎu tú: Mí ntú Pòori kou nwe, kòò tǎu tu: Mí ntú Apodoosi kou nwe. Di dǎori ke dò mbèè í yé bèmbe Kuyie.

⁵ We ntu Pòori ke we ntu Apodoosi? Ti tú Kuyie nkó betōmbè mbe ke di niité Kirisi kó kuce, bá wè kòò pī nKuyie nyē nwèe pī mmùù tōmmú. ⁶ N fiímmu, kè Apodoosi yǎore, kè Kuyie nte kè dè kòté. ⁷ Dè í tú wèè fií nyoo wèè yǎore beè dǎò mùmamù, Kuyie nkùù te kè dè kòté, kuù dǎò demou. ⁸ Wèè fií nnè wèè yǎore bè màmou, Kuyie nyóó yietí bá wè o tōmmú dōmmè mme. ⁹ Ti wē nke pī nKuyie nkó mutōmmú mmu kè di tú Kuyie nkó kupaku, ke dò nKuyie ncīètè kó imarí. ¹⁰ Kuyie nkuù n duó kè n dò mbe maribè kóo kóti ke pūūtè kè betòbè sǎkù, bá wè ò né ndake ò maà mèè botí. ¹¹ Dipūū dǎu nke dèèmu diì tu Yesu Kirisi, òmǎu báá na kèpūūtè diteri mari. ¹² Dipūū dimáà ìnkè bèmabè maàmou nè timátí péfí, kè betòbè maà nè mesǎo, kè betòbè maà nè yetásàayè, kè betòbè maà nè ideí, kè betòbè maà nè timúti, kè betòbè maà nè tiyontí. ¹³ Bá wè ò maánè dè bo feitè Kuyie mbeénti yiè, kè kùu dè yàáké nè muhǎá. ¹⁴ Wèè maá dipūū ìnkè kè muhǎá nyí cǎuté o kperè, de yiè mbo péte ticuuti. ¹⁵ Kè wèè kperè me ncǎuté, ò báá péte ticuuti, ò né yóó cootému kè dè né ndò nhò yenté muhǎá mmieke ke yè.

¹⁶ Di í yé ke dò ndimou di wē nkétú Kuyie nkó tecīètè nte kè Muyaánsǎàmù bo di miékaà? ¹⁷ Kòò mǎu kùò Kuyie ncīètè Kuyie mbo ò kùò múnke, ke yé Kuyie ncīètè dōmmè páíí nwe kè di wē nke te ntú.

¹⁸ Òmǎu bá nsou nhomáà, wèè yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó mecii wèe yei nkè dèe yie nkòo péte mecii mómmōmmē. ¹⁹ Ke yé kòò mǎu yèmmè dò nhò cii kutenkù kuù nkó mecii Kuyie nhò wùó nkuyèinkù nku. Ti wǎrimu ke tú: Kuù duó nkè mecii nyembè cii mbè pī. ²⁰ Kè titeti wǎri ke tú: Kuyie nyému mecii n yembè yeñtotí. Kù yému ì tùmè detetirè. ²¹ Òmǎu tū mbá mpǎti ò wēñnèmè yie nyoo yie, bəmou bè tu di kòbe mbe. ²² Pòoràà, Apodoosàà, Pieràà, kutenkàà, mufòmmaà, mukūñnáà, demou dè tu di kperè nde, ²³ kè di tú Kirisi kòbe kè Kirisi tu Kuyie nkou.

4

Kirisi kó yetōrè

¹ Di dò nké nti wúó nKirisi kó betōmbè mbe ò duó nkè bèè nàá nKuyie nkpeti tìi sòri. ² Bè bèkú tì otōntì tu ò bo mpímmè o tōmmú weti weti. ³ Mí nkpréi kè díndi yoo kutenkú kuù nkó kubeéndieku makù bo m bekénè, dè í n kóónnè, n yèmmè me mmúnke í m bekùnè. ⁴ N né í yē n wenni páíí, n Yiè nweè tu n kóo beéntì. ⁵ Dèè kpéi nte kè n tu di bá mbekùnè òmòu kè dimònnì mu nyí tùòke. Mbaanè ti Yiè mbo wētenímè, weè yóó fei ndèè kó dimàà do sòri demòu, kédenneni dèè kó dimàà bo benitibè yèmmè mieke, kè Kuyie nsāntè bá wè ò mǎnnè dii sǎnni.

⁶ N tùóté mí nnè Apodoosi ti kó medonnimè kè dè bo di teennèmu kè di banté dináanhántiri dii tu: Òmòu báá sénté tìi wàri. Òmòu tū mbá ndéúkunko omáá yoo Kuyie nkóo tōntì mòu ke kékunko otòu. ⁷ Dè dòmmè kè di déúkunko dimáá? Di mǎke dè Kuyie nkuu í dè ndi pǎá? Kè kuù dè ndi pǎ, ba nte kè di pòti ke dò ndíi dè wáá nnè dimáá.

⁸ Di yèmmè dò ndi yǐtému kè dè sǎnnè kè di kpenke ke baaté, dè í dò mmemme, n né báámmu Kuyie nke dó dèe mè dòò kè tí wēnnè kébaaté. ⁹ Dè dò nKuyie ntùóté tínti ku kó betōmbè mbe ke dòò kuyóu kǎbe, kè ti dōnnè benitiyēibe bè dó kékua bè, benitibè bəmòu nè Kuyie ntōrè de ìikè. ¹⁰ Ti naá ntiyèintì nti Kirisi kpéi, Kirisi kpéi nkè díndi ciitè, kè ti cīnni kè di kpeñni, kè bè ti sènkú ke di sánti. ¹¹ Mómumu nwe nè yínni ti fēūrímè nè dikònni nè sinéyēi, ke kpa tiyààti, kè bè ti fēũnko, kè ti áánte tipítì timòu ke kpa ti ã dè ¹² ke pī mmutōmmú ke yonnè, kè bè ti sǎá nkè ti bè pǎá nKuyie nkó mesàà, kè bè ti fēũnko kè ti mi, ¹³ kè bè ti náá ntiyèiti kè ti bè ténnni nko tisààti, kè bè ti wúó nkutenkú kuù mmieke ke dò ntiyontì nè desíntékpere bè útóo dè.

¹⁴ N yí tì ndi wàri ke bo di ānné ifei, n tì ndi wàri ke bo di tiémmu díndi m bí n dó ì. ¹⁵ Bá kè di mǎòte bèè di baké kè bè tùòke tekòupípiítè (10000), mī tu di cice ke yé mī di nàkémè Tináansààti ke di benke Yesu Kirisi kó kuce. ¹⁶ N di náámmu n tūnne n kó meborime. ¹⁷ Dèè te kè n di duónko m biré Timòntee n dó wè mediè kòò tū nti Yiè nYesu kè dè wenni, kòò bo di dente n tū mmèè botí Kirisi ke mè tiè nKirisi kǎbe tīrè yemòu.

¹⁸ Bèmbè di mieke mǎke sifei nsi kè be yèmmè dò n yí kəroo di cie. ¹⁹ Kè Kuyie ndó n kəroomu ke bo yà de kó sifei yembè, keyà nsà kè bè nàánnè be nò mǎá yoo bè dǎòri timati. ²⁰ Kuyie nkpaàtiyuu í tú munùbémmu mǎá, di tu nè medǎòrimè mmè. ²¹ Di dó nní nkəroo di cie ke tǎ didáù ndià? Yáa di dó nní nkəroo ke di dó ke yǎò?

5

Meyei mmèè dòòri Kirisi kàbe cuokè

¹ N yomu bè nàámmè tipítì timòu di borime í wennimè. Kè di dòòri bá bèè í tũ nKuyie mbè í dòòri dè. Bè tu òmòu dautinè o cice pokù. ² Nè memme kè di kpaá màke tefentè, dè do dò ndi yèmmè mèè caàrè kè di beti de kóo nìti di cuokè. ³ Mí n kpéí, bá n yí me ndi bonèmè, n yèmmè di bonèmu kè n dié nke bekénè de kóo nìti. ⁴ Di tí nnè Yesu kó diyètìrì, n yèmmè nè ti Yiè nYesu kó muwèrímu dè yó ndi bonèmu. ⁵ Kè di ò duó ndibòò, kòo kǎntìi kú kòo wènnii cooté tibeénti yiè.

⁶ Di í dò nkénsāntí dimáà di wennimè, ke yé mutie mùu muuti pèè mù ãõ mmamè sámpò nwe kè tipèècootii múútí timòu. ⁷ Deitenè mutie mùu muuti pèè di mièke kéntú tipèècootii pànti, ke yé bè kùòmè Kirisi wèè tu diyentèbanni kó fepièfè ti kpéí. ⁸ Nè dè kpéí nyóunè kè tí mbaànnè pèè wèè í kòorenè mutie mùu muuti dèè tu ti bo nwennimè ke náá ntimómanti, kényóu pèè wèè kòorenè mutie mùu muuti dèè tu tidōnniti nè mufōmmu yeimu.

⁹ N sòò di wàri dūi pátiri, n sòò di nàké ke tú di bá ntaunè bèè fōmmu í wenni. ¹⁰ N sòò í yè ndi yatènè kutenkù kàbe bèè fōmmu í wenni, kè bè duó mbe yèmmè idíítí, ke yuuku, ke feu yebàkè. N sòò yè nKirisi kàbe mbe bèè dòòri me kòò botí. Kè n do mbe nyè n na nyí di yèmu kutenkù mièke. ¹¹ Di mpátiri mièke n dó ké di nàké ke tú kòò mòu tu omáà Kirisi kou kòo fōmmu í wenni, yoo ò duó nho yèmmè idíítí, yoo ò feu yebàkè, yoo ò càari betàbè yètè yoo ò tu kunaàyààkù yoo ò tu oyúókù, di keté ke báá ò wènnénè kédì.

¹²⁻¹³ Míi í dò nkébekénè bèè í tú Kirisi kàbe, Kuyie nkuù yóò bè bekénè. Di dòmmu kèbekénè di kó ditñni kàbe, ti wàrimu ke tú: Betinè oyeiwe di cuokè.

6

Kirisi kàbe dò nkéntūnnimè be kpeti

¹ Dè dòmmè díndi Kirisi kàbe, kè di màke timati nè ditòbè di ti kàtenè bèè í tũ nKuyie mbe borè, ke yóu di bo ti kàtenèmè Kirisi kàbe borè? ² Di í yé ke dò nKirisi kàbe beè yóò bekénè kutenkù kòbaà? Kè beè yóò bekénè kutenkù kàbe, dè dòmmè kè di né báá na kètūnte timati sámpótì di cuokè? ³ Di í yé ke dò ntū yóò bekénè Kuyie ntōràà? Ti né bo yīēke ti bo tūntemè mme kutenkù kuù nkpetàà? ⁴ Dè né dòmmè kè di ò mmàke timati ke ti kàtenè bèè í tú Kirisi kàbe be borè kè beè ti beké? ⁵ N ti béi nke ifei ìi bo di pí. Òmòu í bo di mièke bá omáà wèè ciì ke bo na kètūnte

tìmatàà? ⁶ Dè keté ke í dò ndi mmàkenè ditòbè tìmati ke né báá tì kòtenè bèè í tũ nKuyie mbe borè.

⁷ Kè di màke tìmati nè ditòbè deè benkú di yĩ̀kè mè. Di ní na mmimmu bè di dò̀ri diì mòǹni meyei, nkè bè yùú kú di kperè di yóu kè dèe yei. ⁸ Dũ pètìnke dò̀ri meyei nke yuuku ditòbè. ⁹ Di yému ke dò mbèè borime í wenni bè í tati Kuyie nkprà̀tìyuu. Di bá nsóu ndimáà: Bèè fòu mufòmmu muyeyimu nè bebəəféúbè nè bèè dauti dautinè betòbè, nè bèè dò̀rite isòke: Benitidaabè bèè dounè bedatòbè nè benitipòbè bèè dounè bepotòbè, ¹⁰ nè beyóóbè nè bèè duó mbe yèmmè idiítì nè tinaà̀yà̀tì nè bèè cà̀ri betòbè yètè nè yeyoyóókperè. Bembè kó dimáà í tati Kuyie nkprà̀tìyuu. ¹¹ Di mièke bèmabè do tú beè nìtìbè botí kè Kuyie ndi cĩ̀é ndi yei, nke di cà̀nné kè di tú ku kòbe, kè kù di wénkùnne. Yesu weè te kè Kuyie mmè dò̀ò nè ku Yaá mmieke.

Kirisi kou bo na kéndò̀ri ò dórà̀?

¹² Bèmabè di mièke tú dèmarè í ci, mómmuò nwe, demou dè nè í ti dò̀ri mesàà. N yí ci dèmarè n né í yóó yie nkénaá ndèmarè kó kudaakù. ¹³ Di tú tidiiti bo dipitiri kpéi nke kè dipitiri bo tidiiti kpéi, mómmuò nwe, nè memme Kuyie nyému dedé de mànku tikò̀ntì tii me nyí bo di bo ndauti dautinè mèè kpéi nditòbè, ti bo ti Yiè nKuyie nkpréi nke, kòò ti te. ¹⁴ Kuyie kùu te kè ti Yiè nyà̀nté kuù kó muwèrímu yó nte kè ti yà̀nté múnke.

¹⁵ Di í yé ke dò ndi kò̀ntì tu Yesu kpeti ntaà? M bo túóté n kò̀ntì kéduó nhonitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabàà? Bitì bitì! ¹⁶ Di í yé ke dò kòò nìtì duónè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè bè naá tikò̀ntì tìmáà ndià? Ke yé ti wàrimè ke tú: Bedé bè bo naá nhonitì omáà. ¹⁷ Kè wèè me ntàunnè Yesu Muyaánsààmù mièke bè naá nhonitì omáà ndi.

¹⁸ Ncokùnè di bo ndautinè mè ditòbè! Meyei ntēmè onitì dò̀mè í sīnkùnko o kò̀ntì wèè me nduónè o pokù í tú wè yoo o dàu í tú wè ò sīnkùnne o kò̀ntì nti. ¹⁹ Di í yé ke dò nKuyie ndi duó mMuyaánsààmù kè mù bo di mièke kè di kò̀ntì tu mu cĩ̀tàà? Di í te dimáà. ²⁰ Kuyie nkuù di donté kudonku dièkù, ndéúkùnkonè ku nè di kò̀ntì.

7

Pò̀ri tḗnné tì dipopuò ìnkè

¹ M bo di tḗnné di m beke tìl náà̀ntì ke tú dè wenni onitì bo nkpramè o pokàà? Eè, kòò nìtì í kààké onitipòkù dè wennimu. ² Benitìbè né mè ndauti dautinè mè betòbè. Nè de kpéi mbá wèè nitidò̀u mmàke o pokù, bá wèè nitipòkù kòò mmàke o dàu. ³ Onitidò̀u ñduò nho pokù ò dò nké nhò duò ndè, kòò nitipòkù múnke ñduò nho dàu ò dò nké nhò duò ndè. ⁴ Onitipòkù í te o

kònti o dǎu weè tì te, onitidǎu me nyí te o kònti, o pokù weè tì te. ⁵ Òmǎu báá yetenè omáà otǎu, kè dè í tú di wǎnné ke tǎáté dimǎnni mari ke bo bánté Kuyie, kè di dèè di wǎte késǎoté. Dibǎò yàà bo di souté mǎè kpéi nke yé di báá namè kǎpǐ ndimáà.

⁶ N di náá n yèmmè dò ndèè wenni dènde, n yí yē ndi dè dǎǎnè muwǎrímú. ⁷ N na ndó dimǎu di nni ndǎnnèmu, timǎu ti né í wē nyepǎrè, bá wè Kuyie nhò pǎ dii pǎnni cǎámmu.

⁸ Ntenè n náá nti tidakóǎti nǎ tipokóǎti nǎ bekúpobè: Dè wennimu di bo nni ndǎnnèmmè. ⁹ Kè di me nyí yóó na ke pǐ ndimáà, puokenè kényenke, kè deè tǎūnè di bo ndómè kè dè di tuò.

¹⁰ Kirisi kǎbe bèè po nǎ bèè ye, n yóó mǎ mbéi ndii nùú í tú n kperi ti Yiè nkperi ndi, wèè ye nhò báá yete o dǎu. ¹¹ Kòò me nhò yete ò nkóké. Onitidǎu me nyí dò nkébeti o pokù.

¹² Díndi betǎbè (n yóó di náké tì í tú ti Yiè nkpeti, n kpeti nti) kè Kirisi kou mǎu po wèè í yie nKirisi kòò dǎ ké nhò ye nhò báá ò bèti. ¹³ Kòo nitipòkù wèè me ntú Kirisi kou ke ye nwèè í yie nKirisi kòò dǎ ké nhò po ò báá ò yete. ¹⁴ Ke yé onitidǎu wèè í yie nKirisi ò tǎkénèmmè Kuyie nnè ò pokù kpéi, kòo nitipòkù wèè í yie nKirisi kòò tǎkénè Kuyie nnè o dǎu kpéi, kè bè me nyàte be bí bo détenè Kuyie nke né do kù tǎkénè. ¹⁵ Wèè í dǎ Kuyie nkè wèè yete wèè dǎ Kuyie nwèè wè yóu. De mǎnni dǎmarè ténke í bè tǎunko. Kuyie ndi deeté kè di bo nfòu diwèi mieke nke. ¹⁶ Onitipòkù, a bo yǐme kényé ke dò nha bo deeté a dǎu? Onitidǎu a bo yǐme kényé ke dò nha bo deeté a pokù?

Bá wè wèe yie nho fǎtìrì

¹⁷ Kè dè í tú m mǎ mbo ke náá nti ìnkè, bá wè wèe yie nho fǎtìrì Kuyie nyóó ò deeté kòò bo di. Tiñti n tièmmè Kirisi kǎbe bǎmǎu. ¹⁸ Kè Kuyie nyóó da deeté ke sǎ nkàa cǎnté bá nsǎrì kàa me nyí cǎnté bá ntú a bo cǎnté. ¹⁹ Kàa cǎnté yoo a í cǎnté de kpeti í bo, a bo nyíèmmè Kuyie nkuó deè wenni. ²⁰ Bá wè wè mbo Kuyie nyóó ò deeté kòò bo dii fǎtìrì kǎntū nKuyie. ²¹ Kè Kuyie nyóó da deeté ke sǎ nha tú kudaakù bá nyǐèkù. Kè kuce me mbo a bo yǐmè ke ténke bá ntú kudaakù á yè. ²² Ke yé wèè do tú kudaakù ò tiekemè omáà Kirisi kó metaummè mieke, wèè do te omáà kòo náá nKirisi kó kudaakù. ²³ Kuyie ndi dontému ke yietí kudonku diekù, ténke bá naánnè benitibè kó tidaati. ²⁴ N kǎbe bá wè ò mbo Kuyie nyóó o deeté kòò bo dii fǎtìrì ké nkù tū.

Bèè kóké nǎ bekúpobè

²⁵ Bèè í po nǎ bèè í ye, n yóó mǎ mbéi nti í tú ti Yiè nkpeti, mí nKuyie ndǎò wè mesàà mmú yèmmè mǎ dò, kè di bo na kénye n kpeti.

δεμου, weè ti te. Kè ti Yiè mbo omáà Yesu Kirisi, Kuyie nnè wè bè dḡḡ δεμου, wèè ti duḡ mmufòmmu.

⁷ Kirisi kḡbe bèè do manténè bè bo nfeumè yebḡkè ke mu nyí kpenke nè yíenní, kè be yèmmè dò nyebḡkè yeè te de kó imaa nkè bè ì càáké dè mbè kḡónnè be yèmmè mièke ke bè sḡnkùnkò.

⁸ Mudii kpeti í bo tínti nè Kuyie nti kó metaummè mièke. Kàa í di dè í da yaari dèmarè, kàa me ndi dè í yóó da yíé dèmarè.

⁹ Kàa bo na kéncaá mbè fié ì wũḡ yebḡkè, kè dè báá da dḡḡ dèmarè a né ndake ke báá bḡ nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mièke. ¹⁰ Wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mièke kòḡ yà fḡ nwèè yé Kuyie nnáànti, kàa kàri yebḡkè kó ditou mièke ke yo ndè báá yáúkùnne o kḡnti kòḡ ncáá iwũḡ bè fié ì yebḡkàà? ¹¹ A yíéte mèè kpéi mba nte kàa bḡ nwèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mièke Kirisi ku wèè kpéi. ¹² Ke yé a bḡ ndii mḡnni wèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mièke. A yeténè Kirisi nwe o mómmuḡ. ¹³ Kè imaa nyii bo nte kè m bḡ n kou meyei mmieke, m báá ì càáké, n yàà bo ò bḡ mmèè kpéi.

9

Bè dò nkédḡḡ dè Kuyie ntḡnti nè o dò nkédḡḡ dè

¹ M báá na kédḡḡ n dómàà? N yí tú Yesu tḡnnàà? N yí yà ti Yiè nè n nḡnfàà? Mii í di nàkè Kuyie nnáàntàà? ² Bá kè betḡbè yé n yí tú Yesu tḡnni, díndi do dò kényému, ke yé mii di nàkémè Kuyie nnáànti kè di cèete.

³ N ti nténni nko bèè n wátiri. ⁴ M pḡ mḡḡ tḡmmú í dò di nni nduḡ kè n yo nke yḡnnàà? ⁵ N do í dò nkémmḡke m pokù wèè tu Kirisi kou kè ti neitaà, Yesu tḡrè nè o neí nè Pieri bè dòmmaà? ⁶ Mí nnè Bannabaasi tí máà dò kémḡḡ mutḡmmú ke yonnè, kè di teénnè betḡbàà? ⁷ We nhāāpḡnti piú omáà? We nfiku detie nke í yo nde be? We ncēmḡḡ inààke ke í yḡ nyi miè?

⁸ Di yèmmè bá ndò n náá nke wetí kutenkù kuḡ nkpeti máà. Tì wàrimu Mḡyiisi kó ikuḡ mièke ke tú: ⁹ Báá táú nfenààfè nuḡ fe puḡḡ di mḡnni tidiiti, Kuyie nkuḡ nyinààke nyi mesémmàà? ¹⁰ Tì náá ntii kpéi nke, ke tú, wèè kùtí tidiiti nè wèè tì puḡḡ bè dḡ mucḡntimu mmu bedé. ¹¹ Mí nwèè di duḡ ndi wḡrè kó mudii di bo n duḡmmè tidiiti deè di yonkaà? ¹² Kè di teénnè betḡbè, n do í dò nké di beke kè dèè pḡéte be kḡeraà?

M pḡtinke duḡ m máà ndi kè dèmarè báá dítiné Kirisi kó Tináànsààti. ¹³ Di í yé ke dò mbèè pḡ nyikuḡ tḡmmú Kuyie ncfḡtè mièke bè de nyonnè, kè bèè feu iwũḡ diwũḡtḡnni ínkè kè bè mḡke be kó imaanàà? ¹⁴ Merḡme Kuyie mbéimmè ke tú bèè náà nKuyie nnáànti bè tì náà mbè, mbè duḡ nke bè yo.

¹⁵ Mí n yí beke dèmarè òmḡḡ, bá m mè ndi wāūmè dipátiri n yí dḡ di n duḡ ndèmarè, kè n ku nè dikḡnni dè tḡūnè m bo mḡmè

kécake n yètìrì. ¹⁶ M báá na kényóu Kuyie nnáàntì ke yé Kuyie nkuù ti nni nduómmè, kè n yí dḡḡ mēmmē Kuyie mbá n yóu. ¹⁷ Kè m pī nde kó mutōmmú nè diwèl, Kuyie mbo n yietí, bá kè n yí dḡḡ kè mù pī, n dḡḡ nké mù pīrmmu ke yé Kuyie nkuù mù nni nduómmè. ¹⁸ Dēndē tū n kó mutōmmú kpamu tiyetaà? Ɔḡ, n kó tiyeti tū diwèl ndi nè m bo nákémmē Kuyie nnáàntì fààrè ke báá cḡuté tiyeti n do dḡḡ nkécḡuté ti.

¹⁹ N temu m máà, n yí tū òmḡḡ kó kudaakù, ke né duó m máà ke tū benitibè bēmḡḡ kóo tḡntì, ke bo yūḡḡnī kusūkù Kirisi kó kuce mieke. ²⁰ Nh ḡ mbo Sifube cuokè ke dḡḡri bè dḡḡrimè mme, kè bè tū nyikuó, nní nyi tū ke bo yūḡḡnī kusūkù Kirisi borè. ²¹ Kè m bonè dii mḡnni bèè í tū Sifube, bèè í yé Mḡyiisi kó ikuó be cuokè, nní ndḡḡri bè dḡḡrimè, ke dḡḡ n yí mḡke ikuó ke né tū nKirisi kó ikuó. ²² Kè m bo bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce mieke, m bè ènnenè m máà, kè bè yūḡḡnī Kirisi borè. M mè dḡḡri mēmḡḡ kè dè bo yie nkè n dēeté bēmabè mbe. ²³ N dḡḡri mēmmē ke bo pité Tináansààti nti, kè tí wēnné kētoté ti kó ticuuti.

²⁴ Di yēmu ke dḡḡ mbèè betí muceé mbè ḡ ncokù kòò máà weè pété tiyeti. Ncokùnè mesàà nképété tiyeti. ²⁵ Bèè dḡḡ kēbeté muceé mbè ḡḡ keté kēmbeú kè dè yóumu, kè bè mḡke bè ci dè péu. Bè wanti kēpété ketenkè kie nkó tiyeti nti, tū í mḡnni, kè tínti wanti kēpété kēfñkè kó tiyeti tū yó mbo sáà. ²⁶ Dē te kè n cokù ke yé m beti dè, n yí sḡnté ke puòti detetirè. ²⁷ N fēũnko m máà ndi weti weti ke pī n kḡnti mesàà nke yīèkù m bo nákémmē betabè Kuyie nnáàntì kè Kuyie nné n dootóo.

10

Di bá ndònnè Isidayēeri kḡbe

¹ N kḡbe n yí dḡḡ di yé nti yembè do kérímè dikpáà cuokè kè diwetirì bè ni, kè bèè sénté dàméèrì tipèntì kou. ² Ti bo na ke dḡḡ bè ànné bàtēmmù diwetirì mieke nè dàméèrì mieke, bè yie mmèè kpéi nke tū Mḡyiisi. ³ Kè bèè di bēmḡḡ mudii mùù duóni kēfñkè, ⁴ kényà bēmḡḡ Kuyie mbè duó mmèè nie, mèè yìèní dipèrì. De kó dipèrì do benkú Kirisi nwe. ⁵ Nè mēmmē Kuyie nyí mpēnsirì bēmabè be mieke kè bèè kú dikpáà mieke.

⁶ Dè dḡḡ mēmmē ke bo benke tímbe kè ti bá mbè dḡḡnnè kéndḡ meyei nkó mudḡḡrimù. ⁷ Di bá ntū nyebokè, be mieke bēmabè do dḡḡmmè. Ti wārimu ke tū: Kè bèè di kényà menaà nkéité kénhau. ⁸ Di báá ndḡḡuti dḡḡutinè ditḡbè, be mieke bēmabè do me ndḡḡ kékú sikḡupísisidé nè sikḡupísitāati (23000) diyie dimáà mieke. ⁹ Di bá nyíinko Kuyie mmieke, bēmabè be mieke do me ndḡḡ kè iwààkke bè dḡḡmmú kè bèè kú. ¹⁰ Di bá nséi nKuyie, be mieke

bèmabè do me ndòò kè Kuyie ntōnní ku tōnni dìi kòù kè dìi bè kùò.

11 Dè mè dòò kè bè ti wàri ke bo benke tímbe yemàrè sonye yiè nkòbe. 12 Kè dè tū ndò mmemme, wèè yèmmè dò nhò còmúmú wè nyé kòò báá do. 13 Mèbennímè mamè í di tuòkùní betòbè í yémè. Kuyie mbéi nti kù tì dòòrimu, kù í yóó yóu kè mèbennímèe pèèté di wèrímú kè mè di tuòkení kuù yé kù yóó yīmè ké di mè na káyè.

14 N kòbe n di náámmu, bá ntūnnè yebòkè. 15 N di náánnè ke dōnnè benitibè bèè cii bèmbè. Wénténè di mómme mbe n di náá nti. 16 Ti òò sante Kuyie nkéyà fèè bòòfè fèè benkú ti wèmmè Kuyie nkó mesàà nti pètémè nè Kirisi kó mukũ mmièke. Ti wèrí dìi mōnni pèè ke cáá ndè benkú ti wèrímè mme Kirisi kó tikōnti mièke. 17 Ti òò nyóó wèrí pèè kòò wèrímú, dè me ndò nè Kirisi kòbe, bá kè ti sū, ti wè nhoniti omáà ndi. 18 Wénténè Isidayeribe kó meborime, bèè càá nyiwũs bè feu ì Kuyie mbè kù tàunèmu.

19 Dè í me ndò nè imaa nyii fié yebòkè, imaa nyoo yebòkè dè í mōke muwèrímú mamù. 20 N né dó ké di nàké tì tú: Kè imaa mbè fié ì Kuyie mbè tàunkonè Kuyie, mèè botí nku imaa mbè fié ì yebòkè bè tàunkonè yebòkè. N né í dó òmòu di mièke ntaunè dibòò. 21 Di báá na káyà ti Yiè nkó febòòfè nè yebòkè kòfe, di báá na kèdi ti Yiè nkó mudii nè yebòkè kōmu. 22 Yàà di dó kèfi nti Yiè nkó kemieke nke? Di yèmmè dò ndii kpeñni kóo pèètàà?

Dèmarè í ci, demòu dè né í dōori mesàà

23 Bèmabè di mièke tú: Dèmarè í ci! Mómme, demòu dè né í ti dōori mesàà. Dèmarè í ci, demòu dè né í ti teénnè Kuyie nkó kuce mièke. 24 Òmòu bá nwanti omáà kó mmucóntimu, ò pètinke nwanti otòu bo cōntemè mme.

25 Di bo na kèncáá mbè fiiti ìi maa ndikàtìrì kè di yèmmè bá ndi bekùnè. 26 Tì wàrimu ke tú: Ketenkè nè dèè kó dimàà bo ke mièke, ti Yiè nweè dè te.

27 Wèè í tū nKuyie nkòò di yu mudii kè di kàte, dí di bè di duó ndèè kó dimàà, di yèmmè bá ndi bekùnè. 28 Kòò mòu me ndi nàké ke tú: Bè fèuté ì mmaa dibòò ndi. Di báá di, dè yàà bo kòkènnè wèè di nàké. 29 Dè í tú n yè díi kó meyèmmè yó ndi bekùnè, wèè me ndi nàké o kpéi nke.

Kè dè yèmmè òmòu bo yí otòu kpéi mbá nte kè n yóu n dó kédòò dè, 30 kè n sante Kuyie mmudii kpéi nke yo, nhòmòu báá na ké n sei.

31 Kè di yo nyoo di yò, di dōori dèè kó dimàà dè ndéúkunko Kuyie nyètìrì. 32 Di bá ndōori dèmarè dèè bo bo nhotòu, Sifu yoo wèè í tú Sifu yoo Kirisi kou mòu. 33 M mómme n yí wanti n kó kuyènaatí, n wanti betòbè kòku nku, kè dè bo yie nkè bèè cooté.

11

¹ Ntũnne n kó meborime, kéndonnè m mómumuò n tũnnemè Kirisi kōme.

Onitipòkù nè onitidòù bè bo ndòmme bè báá ndi m̀nni Kuyie

² N di sánti di yémè n kpéi nyemòrè yemau nè di tũnnemè itié n di duó nyi. ³ N né dós di nyé tì tii tú tii: Kirisi weè baké benitidaabè, kòo nitidòù baké onitipòkù, kè Kuyie mbaké Kirisi. ⁴ Dèè kpéi nte kòo nitidòù bàá nyoo ò nàa nKuyie náaanti ke óké dèmarè ò sènkèrì Kirisi nwe. ⁵ Kòo nitipòkù me nyi kánkè o yuu ò bàá ndi m̀nni yoo ò nàa nKuyie nnáaanti ò sènkèrì o d̀u nwe dè í cáánnè ò bo kuómè meyubii. ⁶ Kòo nitipòkù í dós kénkánkè o yuu wèe kuó, kè ifei me nhò bonè ò bo kuómè wè nkánkè o yuu. ⁷ Onitidòù í dò kénhókè dèmarè ke yé Kuyie nhò d̀òmme kòò bo nkù d̀onnemu ke kù déúkunko, ke d̀ò onitipòkù kòò bo ndéúkunko o d̀u. ⁸ Kuyie nyí t̀óté onitipòkù kó diwétiri ndi ke d̀ònnè onitidòù, kù t̀óté onitidòù kperi ndi ke d̀ònnè onitipòkù. ⁹ Kuyie nyí d̀ò onitidòù onitipòkù kpéi, kù d̀ò onitipòkù nwe onitidòù kpéi. ¹⁰ Dèè te kòo nitipòkù dò nkénkánkè o yuu, kè dèè benke Kuyie ntòrè ò yerímè. ¹¹ Kuyie mborè onitidòù nè onitipòkù bè í cáá, ¹² kéndonnè onitipòkù yènnimè onitidòù borè, mèè botí nku onitipòkù peimè onitidòù. Bèdé kè bè boñni Kuyie mborè.

¹³ Díndi wúó nkè dè wenni onitipòkù bo mbáámmè Kuyie nke í kánkè o yuu? ¹⁴ Ti kó meborime mièke dè dò nyifei nyi onitidòù yùti bo nhokùmè, ¹⁵ ke tú diyètiri onitipòkù yùti bo nhokùmè. Ke yé Kuyie nkuu tì nhò duómme kè tì bo nhò kánkè. ¹⁶ Kòò m̀u dós kè tì yete, wè nyé ke dò mmí nnè Kirisi kòbe t̀òbè tì í m̀ke de kó meborime.

Kuyie nkó mudii

(Wénté Matie 26:26-29 nè Mariki 14:22-25 nè Duku 22:15-20)

¹⁷ N dós kè di kpannemu. Di tikù mèè tíimmè ke yo nKuyie nkó mudii, mè í di d̀ori mesàà, mè pètinke di caàrimu. ¹⁸ Bè n nàké ke tú di ã tí nkè metotimè m̀bo di cuokè, kè n tì yie ndikéè. ¹⁹ Metotimè ã nwennimu m̀nni mari, kè bè bo banténè bèè kéri kuce sààkù nè bèè yeté. ²⁰ Di ã tí nkényo mmùù dii í tú Kuyie nkōmu. ²¹ Di ã tí mbá wè kòò nyo nho kó mudii mmu, wèè kpa kòò kàri dikònni kè betòbè de ndi ke sànnè, keyà menaà nkémuó. ²² Di í m̀ke di c̀i di bo nyommè ke yè ndi naàndà? Yàà di sènkèrì Kirisi kòbe t̀nni ndi, ke dós kéfeik̀nnè bèè kpa be kperè? Di dós n di nàké ònti? Di dós n di sántemaà? Biti! M báá di sante.

²³ Ntenè ti Yiè nni nnàké ì tié kè n yì ndi t̀u: Bè yóó p̀ nkèè yènkè ti Yiè nYesu, kòo t̀óté p̀éè, ²⁴ kéməə Kuyie nkó mesàà

nkòò wèrí kédúó nho tancóùmbè ke dò: We mpéè weè benkú ke dò m pã n kònti di kpéí. Nðòarinè miε nke denniní n kpéí. ²⁵ Kè bèε cááké kédeε kòò túóté febòòfè ké bè duó nke dò: Fε mbòòfè fεè benkú ke dò n yĩ mmeé yó nte kè metaummè pamméε dò. Nðòarinè miε nyemàrè yemau ke denniní n kpéí. ²⁶ Di cáá ndiì m̀nni de kòò péè ke ỳ nde kó febòòfè, di náá nKirisí kú m̀mme di kpéí. Di yó mme nhõ kòò yàa wētenní.

²⁷ Deε kpéí nte wèè bo cááké ti Yiè nkòò péè káyà o kó febòòfè ke í mannè, ò yeténè ti Yiè nkó tikònti nti nè o yĩ. ²⁸ Bá wè ò ní wénté omáá mesàá, ke né na kécááké ti Yiè nkòò péè káyà o kó febòòfè. ²⁹ Ke yé wèè bo cááké de kòò péè káyà de kó febòòfè, ke í bàte ò ce nhomáá ndi Kuyie nkó tibeénti. ³⁰ Deε kpéí nte kè bemuambe sũ di cuokè nè tihòùti, kè besũkùbè ku. ³¹ Kè ti bekùnè timáá, Kuyie mbáá ti bekénè. ³² Kuyie nhõ ti bekénè ké ti tié, dè bo yiémmè mme kè kù báá ti wēnnénè kutenkú kòbe kékpétinné.

³³ N kòbe kè di ní tíí nke bo di Kuyie nkó mudii, r̀baanè ditàbè. ³⁴ Kè dikònni ní bo wè wèè diní o c̀fètè kè di ní báá tíí kénce nKuyie nkó tibeénti. Kè n kòtoo dii yiè m bo tũnte tii kraá.

12

Muyaánsààmù kó mutōmmú

¹ N kòbe n dó di bantému Muyaánsààmù pã yèè pãrè benitibè.

² Di yému ke dò ndi mu ndo í tũ ndiì m̀nni Kuyie kè yebòkè yeè di yònti kè di feu sitenkaanì sii í nò nke náá. ³ Kè Muyaánsààmù bonè onitì ò báá na késáá nYesu, kòò m̀u yĩ Yesu tú o Yiè ndè bonní Muyaánsààmù mborè nde.

⁴ Muyaánsààmù bo mumáá ndi, kè mu pãrè sũ mù mpãã nyè. ⁵ Kuyie ntōmmú sũmu ke tú Kuyie nkumáá kó mutōmmú. ⁶ Ti bo mpĩ mmèε botí Kuyie ntōmmú mè sũmu Kuyie nkumáá kuù né mè nti benkú. ⁷ Kè Muyaánsààmù pã wè dii pãnni di ntú timau kó mesàá. ⁸ Muyaánsààmù òõ pãmu òmòu mecii nkó tináañti, kápã otàù meyrítimè kpeti, ⁹ kápã otàù metákùmè, kápã otàù kòo mmiekunko bemuambe, ¹⁰ kápã otàù kòo ndòari tidietì, kápã otàù kòo nnáá nKuyie mpãñáañti, kápã otàù kòo nnò nke baati Muyaánsààmù kpeti nè yebòkè kpeti, kápã otàù kòo nnáá tináañcanti, kápã otàù kòo nnò ke ti t̀onko. ¹¹ Demau memme Muyaánsààmù kó mutōmmú mmu muù pã nyepãrè kè ye càá ncáá mmù dó mèè botí.

Onitì omáá itùòti péu

¹² Onitì bo omáá ndi ke m̀ke itùòti péu, Kirisí kòbe kperε me ndò, kè bè sũ ke né wē. ¹³ Timau tinti Sifube nè bèè í tú Sifube,

tidaati nè bèè í tú tidaati, Muyaánsààmù mmuù ti taunnè Kirisi bèè ti ànné dìi m̀nni bàtém̀m̀ ke p̄ĩ mmutǎmm̀ú tim̀ou ti mieke.

14 Kutùòti kumáà kuù í tú onìti, ì sũmu. 15 Kè tenaàcètè yete ke yĩ tè í tú tenùtè, tè í taunnè tikònti. Tè báá na, tè baa tú tikònti nti. 16 Kè ditoò yĩ dì í tú fenònfè, di í taunnè tikònti. Dì báá na, dì baa tú tikònti nti. 17 Kè tikònti tim̀ou do ntú fenònfè nfe kè ditoò í bo ti yĩme kényo? Kè ti me ndo tú ditoò ndi kè dihònni í bo ti yĩme kényo kunóú. 18 Deè te kè Kuyie nhānné itùòti onìti kunku Kuyie nkù dó mèè botí. 19 Kutùòti kumáà báá na kéntú onìti. 20 Itùòti péu ìi wènné ke tú onìti.

21 Fenònfè báá na kénáké tenùtè ke d̀: M bo na m máà, bá kàa í bo. Diyuu me mbáá na kénáké sinaàcèi ke d̀: M bo na m máà bá kè di í bo. 22 Onìti kònti kperè deè kēñni, deè kó mutǎmm̀ú pètinke deu. 23 Onìti kperè deè í dò nkéyà, ti de nyárí ke dè daati tiyààti. 24 Kè itùòti t̀i bo ti í sòri ì, Kuyie nhānné bá kuù t̀òti nè ku tǎmm̀ú mmu, kè tikònti kperè ti sòri dè kó mutǎmm̀ú p̄ēēté itùòti t̀i kōmu. 25 Kutùòti kumáà báá na kēp̄ĩ mmutǎmm̀ú im̀ou ì dò nkénteénnè itòbè mbe. 26 Kè kutùòti kumáà f̄ēūrì, itèi ò nf̄ēūrìmu, kè dè kù naati, dè nnaati itèi.

27 Dim̀ou di tú Kirisi kó tikònti nti, bá wè kòò tu kutùòti. 28 Mèè botí nku Kuyie nhānném̀ Kirisi kòbe mieke, meketimè Yesu tǎrè, medérimè bèè nàá nKuyie mpānāaanti. Metāāmm̀è bèè tiè mbenitibè Kuyie nnāaanti, de kó difònkúò bèè d̀òri tidietì nè bèè miékũnko bemuòmbè nè bèè teénnè betòbè nè bèè baké nè bèè nàá ntināaanti. 29 Bem̀ou beè í tú Yesu tǎrè, bem̀ou beè í tú bèè nàá Kuyie mpānāaanti, bem̀ou beè í tiè mbenitibè Kuyie nnāaanti, bem̀ou beè í d̀òri tidietì. 30 Bem̀ou beè í miékũnko bemuòmbè, bem̀ou beè í nàá ntināaanti, bem̀ou beè í tuònko tināaanti. 31 Tũ ñwamm̀unè yepārè yèè p̄ēēté yeteyè.

M bo di benke deè p̄ēēté dem̀ou.

13

Medókkùmè

1 Bá kè n nò nke nàá nyibotí im̀ou kó tināaanti nè Kuyie ntǎrè kpeti, ke né í m̀ake medókkùmè, n dò nkubaricírìkù nku bè bie nkù yoo kukànkànkù. 2 Bá kè Kuyie nni mpā kè n nò ke nàá ku pānāaanti, ke yé deè sòri, ke yé mecii mmem̀ou, ke tá Kuyie nkè m b́i nyetārèe f̄ute, kè n né í m̀ake medókkùmè n tú detetirè nde.

3 Bá kè n totí n kperè dem̀ou bec̄iribè, ke duó m máà kè bè n cóu, kè n yí m̀ake medókkùmè n tú detetirè nde. 4 Medókkùmè yiè nhò mmimmu, ke nitì, wè í èènnè betòbè, wè í m̀ake tipòti, wè í m̀ake tefentè. 5 Medókkùmè yiè nyí d̀òri deè í wenni, ò í wanti omáà kó mucóntimu, ò í m̀ake kemieke, ò òò í nhu tināaanti. 6 Dè òò í

naati medókùmè yìè otòu dḡḡ dii mḡnni meyei, dè ð nhò naati otòu dḡḡ dii mḡnni ndi mesàà. ⁷ Medókùmè yìè nhḡḡ cḡ́emmu, kéntá, kémbaa, kémmi ndemou mieke.

⁸ Kuyie mpāānāaḡḡti náamḡmù yóó deemu, kè tināaḡcānti deè, kè meyíḡtímèe deè, medókùmè me nyí yóó deè bitì. ⁹ Yíe nti yḡ́ Kuyie nnāaḡḡti dikéè ndi, ke tì nāá ndikéè. ¹⁰ Dèè í kḡmmú dè bo tuākení dii mḡnni kè dèè kḡmmú kè dèe pḡḡtému.

¹¹ N do tú dii mḡnni debire ke náá ntibíkénnaaḡḡti nti, ke mḡke mebíkényèmmè, kè n yeḡḡtotí tú ibíkénkpɛyi, ke kòté ke yoo debíkénkpɛɛ. ¹² Yíe nti wúó nkè dè dḡ nha ð nwúómmè mme onìti dihuri, de mḡnni ti bo yà páíí. Yíe nti yḡ́ dikéè ndi, de yìè ke bo yíḡtḡ́ páíí Kuyie nti yḡ́ mèè botí.

¹³ Yíe ndenennè dḡtāāti die ndeè bo: Metákùmè, ti bo mbaamè dèe kpaaní nè medókùmè. Dèè pḡḡtḡ́ detere dèè tú: Medókùmè.

14

Tināaḡcānti nè Kuyie mpāānāaḡḡti náammù

¹ Wammúnè meketimè medókùmè, ke múnke ndó kémḡḡte Muyaánsàamù kó yepārè, kénwanti dḡke di bo nnāámmè Kuyie mpāānāaḡḡti. ² Wèè nāá tināaḡcānti ò nāánnè Kuyie nku, ke yḡ́ benitibè í yomè ò tú mù, ò nāá ndisòrì kpeti nti Muyaánsàamù ò duó nti. ³ Wèè nāá nKuyie mpāānāaḡḡti, ò nāánnè benitibè mbe ke bè kpénkùnko, ke bè tiè nke yáúkùnko be kḡntì. ⁴ Wèè me nnāá tināaḡcānti ò kpénkùnko omáà ndi, kè wèè nāá nKuyie mpāānāaḡḡti kòo kpénkùnko Kirisi kḡbe.

⁵ N dḡ́mu dimḡu di nnāá ntināaḡcānti ke né dḡke dḡ́ di nnāá nKuyie mpāānāaḡḡti, wèè nāá nKuyie mpāānāaḡḡti ò pḡḡtému wèè nāá tināaḡcānti, kè de yìè nsàà í tì tuòmmu Kirisi kḡbe kè bèe kpenke. ⁶ N kḡbe kè n kḡtoo di cie ke di nāánnè tināaḡcānti, dè bo di teennàà? Kè m me ndi nàké Kuyie nkó disòrì kpeti yoo n di yìè meciì, yoo n di nàké nKuyie mpāānāaḡḡti, yoo n di duó nKuyie nkó itié, dè báá di teennàà?

⁷ Wénténè fetārifè dòmmè yoo kukùtidùkù. Kè bè eu yoo bè bie nke í baàti a bo yíme kébanté tii auti botí nku. ⁸ Kè wèè eu tekpārìheutè, kòò í baàti, we mbo báátí kékḡte dikpānni. ⁹ Mèè botí nku kè di nāá tināaḡcānti kè bè í yo di tú mù dè bo ndò ndetirè. ¹⁰ Tināaḡḡti bomu kutenkù mieke ke sū, bá kùù botí nè ku náaḡḡti. ¹¹ Kòò mḡu n nāánnè tināaḡḡti n yí yo tì ò ð ndò nhokpákparì nwe m borè kè n dḡ nhokpákparì o borè, ¹² kéndonnè di waammè Muyaánsàamù kó yepārè, wammúnè yèè bo nteennè Kirisi kḡbe.

¹³ Wèè nàá ntínáàncàntì, wèè mɔɔ Kuyie nkè kùu ò pã kòò nno ke tì tùònkò. ¹⁴ Kè m baa nKuyie nè tináàncàntì, n yèmmè mèè kù baa ndè í tú n ciì. ¹⁵ N dò nké dè dòòmu dèdè. M bo mbáá nKuyie nnè tináàncàntì, kèmbáá nKuyie kè bè yo n tú mù. Kèndiè nè tináàncàntì kèndiè kè bè yo n tú mù. ¹⁶ Kè nsà kàa sántí Kuyie nnè tináàncàntì, bèè kàri kè bè í yo a tú mù bè bo yíme ké da wènnénè ke dò: Dè mme ndò? ¹⁷ A sántí Kuyie nkè dè wennimu yie, dè né í teénnè betòbè.

¹⁸ N sántí Kuyie n náámmè tináàncàntì ke di pèēté dimou. ¹⁹ Kè m me mbo benitibè tikú dè, m bo béimmè yetannò yènnùmmù kè dèe bè teennè, dè pèēté m bo nákémè tináàncàntì yetannò sikou sikou kè bè báá keè n tú mù.

²⁰ N kòbe bá mmàkenè ibí kó iyèntotí, di né ndò nyibí meyei nyínkè, kè di yentotí dò mbenitímómmòmbè kpeyi. ²¹ Tì wàrimu ke tú:

M bo duó nkè ibotí tèi
 náké n kó benitibè n náàntì,
 m bo duó nkè bepòòbè
 bè nàké n náàntì,
 bè me mbáá ti kènté.

²² Tináàncàntì benkú bèè í tũ bèmbè Kuyie nku kó muwèrimú. Kàa bo nákémè Kuyie mpāānāāntì dè benkú Kirisi kòbe kù kó muwèrimú.

²³ Kè Kirisi kòbe tii nke náá ntínáàncàntì bəmou, kè bewedəumpəmbè yoo bèè í tũ nKuyie nkè bè dè bo, bè báá yí di wàátáá? ²⁴ Bəmou kè bè me nnáá nKuyie mpāānāāntì, kòo wedəumpənwè yoo wèè í tũ nKuyie nkòò dè bo, ke kèè bè nàá ntì, tì bo ò teennè kòo banté o yei. ²⁵ Kòo yèmmè kpeti tii sòri kè tii feité, kòo sīnné kébántè Kuyie nkébántè Kuyie mmènke bomè di cuokè.

Di bo ndəarimè kè dikənkəðnni bá mbo

²⁶ N kòbe kè di ní tii nke bo bántè nKuyie, bá wè wèe dəə Kuyie nhò duó ntì. Kè yie ndèntè feyènfè, otəuu duó nyitié, kòo təuu náké Kuyie mpāānāāntì, kòo təuu béi ntínáàncàntì, kòo təuu tì tūo, kè dèe teennè Kirisi kòbe kè bèe kpenke. ²⁷ Kè di ní náá ntínáàncàntì, benitibè báá pèēté bèdébè yoo bètāāti, kénfeinko betòbè, kòo mōu tì tùònkò. ²⁸ Kòo mōu í bo wèè bo tì tūo, á ncíéké Kuyie ncíētè miēke, kénnáá nhamáà nè Kuyie. ²⁹ Bèè náá Kuyie mpāānāāntì bè mbo bèdébè yoo bètāāti kénnáá nke feinko betòbè, kè betòbè tì wéi ke bo yà tì bo ntú Kuyie nkpeti. ³⁰ Kàa náá, nkè Kuyie mbenke otəu tìmatì, a cíéké kòò fei. ³¹ Di bo na kénnáá nKuyie mpāānāāntì ke feinko ditòbè, kè dèe yie nkè di yí benitibè mecii nke yáúkunnè be kòntì. ³² Wèè náá nKuyie mpāānāāntì ò dò nkénnəmmu ke pīi nhomáà. ³³ Kuyie nyí tú dikənkəðnni kəku, kù tú diwèi kəku nku.

³⁴ Kéndònnè dè dòmme Kirisi kòbe tĩrè yemou, n dó dè mme ndo ndi cie. Benitipòbè ní ncíéké Kirisi kòbe tĩrè miéke, ke yé ikuó tùmè bè ñyòòmú. ³⁵ Kòo nitipòkù me ndó kèbeke tìmatì nti, wèe beke o dàu teciètè, dè í wenni onitipòkù bo nnáámmè Kirisi kòbe tĩnni miéke.

³⁶ Kè di dó kèyete de kó tináaanti, Tináaansààti í yènni dí borè, bè ti ndi nàkému. ³⁷ Kòò m̀ou yèmmè dò nhò tú Kuyie mpāānāanti náantò yoo ò m̀oke Kuyie nkó dipānni mari, wè nyé ke dò n di wāri ti tú ti Yiè nkó ditannùu ndi. ³⁸ Kòò m̀ou yete de kó tináaanti, ti múnke ò yetemu.

³⁹ N kòbe nwaānnè di bo nnáámmè Kuyie mpāānāanti, kòò m̀ou dó kèbéi ntināāncanti, di báá ò bàā. ⁴⁰ Dí ndòari demou kè dè wenni bá dikənkəðnni bá mbo.

15

Yesu kumè ke yānté

¹ N kòbe n dó kè di dente Tináaansààti n di nàké tinti, kè di ti yie nke ti pĩ tei tei. ² Kè di kpaá tũ nti n di nàké mèè boti Kuyie mbo di deeté, ke mèè d̀oke di yie nti, di ti yie ndetetirè nde.

³ N kèè ti, n ti ndi nàké, tii tú Kirisi ku ti yei nkpéi, kéndònnè ti wārimè nè dimənni. ⁴ Kè bèe ò kũnné kòo yānté diyè tāanni yiè, kéndònnè ti wārimè, ⁵ kèbenke omáa Pieri, de kó difənkúò kèbenke omáa o tancóumbè tepíitè nè bèdébè, ⁶ kèwēte kèbenke omáa o kòbe dimənni dimáa miéke, bè bo mpēētè sikəusinummú (500). Bèməbè kúmu kè besükubè kpaá fòu. ⁷ Kòo wēte kèyíé kèbenke omáa Isaku nè Yesu tōrè yemou.

⁸ De kó difənkúò kòo dente kè m benke omáa, mí nwèè do í m̀annè. ⁹ M̀i tu Yesu tōrè kóo sám̀pòu, n do í m̀annè bè nni ntú Yesu tōnni, ke yé n fēūmmè Kirisi kòbe. ¹⁰ Nè Kuyie nkó mesàa nkpéi nkè n tu n tú wè, kù n dàò mèè sàa nyí yè detetirè. Ke yé m pĩmmè mutəmmú ke pēētè Yesu tōrè teyè yemou, m̀i í pĩ nde kó mutəmmú m máa, Kuyie nkó mesàa mèè m bonè. ¹¹ Mí nnè Yesu tōrè teyè ti wē nke náa Tináaansààti tìmáa ndi kè di ti nyie.

Ti yóó yāntémè

¹² Ti di nàké ti kó diyuu tú: Kirisi ku ke yānté. Dè dòmme kè bèməbè di miéke tú becírìbè í yóó yānté? ¹³ Kè mukúkéyāntímù í bo Kirisi na bá nku ke yānté. ¹⁴ Kè Kirisi do í ku ke yānté ti náa nti na ntú detetirè nde, kè di ti tá detetirè. ¹⁵ Kè becírìbè í yóó yānté tinti Yesu tōrè ti na ntú siyáábisi yembè mbe, ke yé ti tùmè Kuyie nduó nkè Kirisi yānté. ¹⁶ M bo yí kèbéi nke dò kè becírìbè í yóó yānté, Kirisi tũ mmúnke í yānté. ¹⁷ Kè Kirisi ku ke í yānté di yie nti tú detetirè nde, kè di kpaá di yei mmieke. ¹⁸ Kè Kirisi kòbe

bèè ku kè bè feti. ¹⁹ Kè ti do mbaa Kirisi bo ti duómme ketenkè kie nkperε nde, tii na ntú besénnibè kètibè.

²⁰ Kirisi weè tú oketiweè ke yánté, kè dè bo yie nkè bèè kú kè bèe yánté. ²¹ Ke yé oniti omáa weè temè kè mukũũ ntanní, meè botí nku oniti omáa yó ntemè kè becírìbèe yánté, ²² kéndònnè Adammu kúmè kè benitibè bemou kã, mmeè botí nku Kirisi yántémè bemou kè bè yóó yánté. ²³ Bá wè nè o fiè mme, Kirisi weè tú oketiweè wèè ku ke yánté, ò bo wētení dii yiè kéduó nkòo kòbe yánté. ²⁴ Kirisi bo na dii mōnni bekperibè bemou, bediebè bemou nè yebokè yemou, kéwēte kéduó ntikpàti o cice Kuyie, kè kutenkũu deè. ²⁵ Ke yé Kirisi weè yó ntúmè okpàati ke kémùnè Kuyie m bo ò duómme o kprantídèntòbè kòo bè cùuti. ²⁶ O kprantídèntòu sōnwe ò yóó na wè tu mukũũ. ²⁷ Ti wàrimu ke tú: Kuyie nhò baá ndemou, bè né í yē nhò baké nè Kuyie nkũũ ò baá ndemou. ²⁸ Demou dè bo bóuté dii mōnni Kirisi, o mómmuò nhò bo bóuté Kuyie nkũũ ò duó ntikpàti. De mōnni kè Kuyie nkuũ mbaké demou, demou páíi.

²⁹ N yo kè bè tu, di miεke bèmabè duó nkè bè bè ānné bàtémũu be kòbe bèè ku be kpéi. Kè mukúkéyántímũ í bo, de kóo bàtémũu tukúnè ba? ³⁰ Ti mómmòmbε ba nte kè ti káári mukũũ nyemàrè yemou? ³¹ N kòbe, n káári mukũũ nyewe yemou ndi, kè dè n naati nè díndi ti wēmmè ti Yiè nYesu Kirisi miεke. ³² Ketenkè kie nkó ticuuti kpéi nke m manémè yekpamaà Efeesi èi miεkaà? Kè becírìbè í yóó yánté, tōntinè dikotinũu mari tí nyo nke yè, nke yé ti naa yóó kúmèmu.

³³ Nyénè ke dò nkàa neitinè wèè borime í wenni a kōme ã ã sintemu. ³⁴ Daatenè ke yóu meyei nkéndòari mesàà, bèmabè di miεke keté ke í yé Kuyie, m béi nti kè ifei ìi bo di pí.

Ti yóó yánténè tii kǎnti

³⁵ Kè dè yèmmè òmòu bo yí becírìbèe yóó yánté ãmme botí? Bè yó mmòke ònti kǎnti? ³⁶ De yiè ntú kuyèinkũ nku, ò í yé ke dò, nkàa buótí ditebii di ã kũmu kè mutie né na kékótáá? ³⁷ Bè ã í mbuótí kuye, bè ã buótí medibii mme yoo ditebii mari, bè me nhō ntidibotí timou. ³⁸ Kuyie nkuũ duò bá tii diiti ti kó kubotí, bá mùu tie mu botí.

³⁹ Benitibè nè iwũ ã nè tiwanwanti nè sinò dè í wē ntikǎnti.

⁴⁰ Keĩnkè kperε nè ketenkè kperε dè í wē ntikǎnti, demou dè wennimu kè de wenniku né cáá. ⁴¹ Kè keĩnkè kperε wēte ke cáá, diyie nè otànkũ dè wenniku í wē, siwàã me nyí wē nkuwenniku.

⁴² Meè botí nku, bè kũnnè oniti nè tii kǎnti ã pāākemu, ò yóó yánténè ti me nyí yóó kú. ⁴³ Bè ã nkũri oniti kòò í wenni, ke

bo yánté ke ñwenni, ké nhò kūrì kòo kpa muwērímú ke bo yánté ké mmù màke mediè. ⁴⁴ Bè kūnné tì kònti do màke ketenkè kó mufòmmu mmu, tì yóo yánté kè tì yó mmàke keĩnkè kōmu. Kè ketenkè kó mufòmmu bo, keĩnkè kōmu múnke bomu. ⁴⁵ Onitì kètiwè Adammu do màke ketenkè kó mmufòmmu mmu, kè Adammu sɔnwe Kirisi tú muyaá ke duò mufòmmu. ⁴⁶ Ketenkè kó mufòmmu muù ɔɔ keté, kè keĩnkè kōmu ntūnní, dè báá na kéceete. ⁴⁷ Kuyie ndòò Adammu kètiwè nè mutáá mmu, kè Adammu dérínwè Kirisi cùténí keĩnkè. ⁴⁸ Bèè tú Adammu kètiwè kɔbe, bè màke ketenkè kó mufòmmu mmu kè Adammu wèè cùténí keĩnkè kòo duò nkeĩnkè kó mufòmmu bèè tú o kɔbe. ⁴⁹ Di mmònni tì dònne Adammu bè dònne wènwe mutáá, nkè de mònni kpaani kè ti bo dontenè wèè cùténí keĩnkè.

⁵⁰ N kɔbe ntenè n dó ké di náké tì, ketenkè kó tikònti tìi í tati Kuyie nkpaàtiyuu mieke, ke yé tì kònti yóo pāake tì báá na kэмbo sáá.

⁵¹ Ntenè disòri kpeti n dó ke di náké tì: Ti í yóo kú timəu dake, ti yoo ceetemu. ⁵² Kutenkù deemu kó teheutè bo kuó ndi mònni, kè ti ceetemu mecāa nfenɔnfè kóò kámii tēmè, kè becíribèe yánté kè ti mmàke tikònti tìi yó nfòu sáá. ⁵³ Tikònti tìi pàakù kè tìi naá ntii í yóo pāake, kè tìi kɔ nkè tìi naá ntii yó mbo sáá. ⁵⁴ Tikònti tìi pàakù tì bo naá ndi mònni tìi í yóo pāake, tìi kɔ nkè tìi naá ntii yó mbo sáá, de mònni kè dèe dɔò tì wàrimè ke tú: Ò na mukũ.

⁵⁵ Mukũ nyé a nakùmè kòte kè?

Yé a kpānni kòte kè?

⁵⁶ Mukũ nkó dikpānni tu meyei mme, kè meyei nkó muwērímú tú ikuó. ⁵⁷ Ti sánti Kuyie nkùu ti duó mmuwērímú nè ti Yiè nYesu Kirisi borè.

⁵⁸ Kè dè dò memme, n kɔbe nfíikúnè tei tei, kè di kònti ñyau, kè di pĩ nti Yiè nkó mutōmmú kè dè kèri de ìikè, kényé ke dò ndi pĩ mùu tōmmú ti Yiè nkpeí mmù í yè detetirè.

16

Bè pā yèè pāre Kirisi kɔbe bèè bo Sedisademmu

¹ Dèè tu yepārè bè pāa nyè Sedisademmu kɔbe, ntenè n tiè nti Kirisi kɔbe bèè bo Kadasii. Di dò nkè ti ntūnne. ² Bá tèè omputè bá wè ò níi deite ò dó kèpā kè dè mmamè kédəú nho cītè, ke báá mbaa m bo tuəkoomè kè di né cuó yepārè. ³ M bo tuəkoò dii mònni m bo wāri yepáte kédúú ndi tāāté bè kè bèe kətenè de kó yepārè Sedisademmu. ⁴ Kè dè me ndò n kətemu, bè n neinè.

Pəəri kó icé

⁵ N yó nkəroo di cie kényè Maseduənni nwe, n dò nkè ke nyè. ⁶ Kè dè yèmmè m bo mənte di cie kédeè diyòò, kè di n teənnè kè

n na kékòte n dò nkékòte kè. ⁷ N yí dó ké di yà máà kèpèēté, n dó tí mbo kémòntemu kè nsà kè Kuyie ndó.

⁸ N né yó nkpaá die nde Efesi kétuòkenè Pántikoti. ⁹ Kuyie nkpetému kuce kè m bo pĩ mmutòmmú die mbá n kprantídèntòbè me nsūmè.

¹⁰ Kè Timòntee tùòkoo di ò còuté kòo yèmmè báá caàrè, ke yé ò pĩmmè Kuyie nkó mutòmmú mmu ke n dònnè. ¹¹ Òmòu báá ò sènkèrì, di ò teennè kòo wètenínè diwèl, nhò bàamu nè o kàbe bèè ò cíe.

¹² N yáúkùnkomu ti kou Apodoosi kònti ke tú wèe neinè betòbè kékòto, kòò tu o yèmmè í yie, kè mè yie ndi m̀nni ò bo kòto.

Pòori bè nàké ti mesomme ke bè cau

¹³ Ndakènè, kè di tákùmè nííí kú kè dí mmàke dikòmbùò kénkpeñni Kuyie nkó kuce mièke. ¹⁴ Di d̀ori dè demòu di ndè d̀òri nè medókùmè.

¹⁵ Nyénè Setifannaasi nè o cìètè kàbe kprí, mbèè keté ke còuté Kirisi Akayii tempè mmieke ke duó mbemáà Kirisi kó mutòmmú, ke teennè Kirisi kàbe. ¹⁶ Ndénè de kó benitibè botí nè bèè kó dimáà bè wèñnè ke pĩ mmutòmmú.

¹⁷ Dè n naatimu ke yé m mu nyí kòtoomè kè Setifannaasi nè Fòritinnatuusi nè Akayikuusi kè bè kòtení ke n teennè. ¹⁸ Ke yáúkùnne n kònti bè yáúkùnne mèè botí di kpeti. Nsántínè de kó benitibè botí.

¹⁹ Kirisi kàbe bèè bo Asii bè di d̀unko kè Akidaasi nè Pirisiidi nè Kirisi kàbe bèè tiku be cìètè kè bè di d̀unko nè ti Yiè nkó metaummè mièke. ²⁰ Kirisi kàbe bèè bo die mbemòu bè di d̀unko.

̀Ndóunnè ditòbè nè diwèl.

²¹ Mí mPòori mí wàri mudòummu muu nnè n nòutè.

²² Kòo mòu í dó ti Yiè, Kuyie nhò cõõ. Maranata - Ti Yiè, nwètení!

²³ Ti Yiè nYesu kó mesàà ní ndi bonè.

²⁴ N di dómu dimòu nè Yesu Kirisi kó metaummè mièke.

Pɔɔri wàri d̀̀i pátírí d̀̀erí Kirisi k̀̀ɔbe bèè bo Kòdenti Di mpátírí t̀̀o t̀̀i náàntì

Pɔɔri wàri d̀̀i pátírí d̀̀erí Kòdenti k̀̀ɔbe, k̀̀e ti d̀̀i k̀̀aa nti bo yà Pɔɔri do b̀̀òtɛnè mèè ààrímè, Kòdenti k̀̀ɔbe nè wenwe be k̀̀ó metaummè do d̀̀ómmè. Kòdenti k̀̀ɔbe do cààrèmu Pɔɔri timóm̄m̄nti bè í yiem̄m̄e ke d̀̀o mpɔɔri m̀̀enke tú Kuyie nk̀̀ó t̀̀òntì. K̀̀e Pɔɔri bè wàri ke bo bè benke ò tumè Kuyie nk̀̀ó t̀̀òntì. Mukàmmù níimmù mièke k̀̀e Pɔɔri nyáúk̀̀unko Kòdenti k̀̀ɔbe k̀̀òntì ke tú bè nnti.

Di mpátírí náàntì duó ke d̀̀ómmè

1. Pɔɔri do b̀̀òtɛnè mèè ààrímè Kòdenti 1-7
2. Pɔɔri duóm̄m̄e k̀̀e bè pám̄m̄ú id̀̀ítí Sedisadèmmu eì k̀̀ó beç̀̀ìr̀̀bè k̀̀péí 8-9
3. Pɔɔri nàkémè ò tú wè 10-13

Mudəummu

¹ Mí mpɔɔri Kuyie nkuù d̀̀ó k̀̀e n naá nYesu Kirisi k̀̀ó dit̀̀ònnì nè ti népo Timòntee, t̀̀i di wàri di mpátírí, d̀̀índi Kirisi k̀̀ɔbe bəm̀̀ou bèè bo Kòdenti nè Akayii om̀̀ou mièke. ² Kuyie nti cice nè ti Yìè nYesu Kirisi bè di duó mmesàà nnè diwèl.

Kuyie nnàrik̀̀unkomè ti yèmmè

³ Ti sántí Kuyie nti Yìè nYesu Kirisi cice, ti cice wèè m̀̀òke mesém̄m̄e ke nàrik̀̀unko ti yèmmè m̀̀eborime m̀̀em̀̀ou mièke. ⁴ Ò nàrik̀̀unko ti yèmmè k̀̀e d̀̀e bo yie nk̀̀e ti na kénàrik̀̀unne bèè bo meyeñcaàrímè mièke be k̀̀òme mme nè k̀̀u ti duó mm̀̀ù ẁ̀erím̀̀ú. ⁵ Kéndònnè ti f̀̀éürimè Kirisi k̀̀péí mmediè, mèè botí nku ò nàrik̀̀unkomè ti yèmmè mediè. ⁶ Ti f̀̀éürì k̀̀e d̀̀e bo nàrik̀̀unne di yèmmè mme, k̀̀e dí pété medeetímè. Kirisi nàrik̀̀unne ti yèmmè k̀̀e d̀̀e bo nàrik̀̀unne d̀̀i k̀̀òme, k̀̀e dí mmi ndi f̀̀éürì d̀̀i m̀̀ònnì ti f̀̀éürì mèè f̀̀éütímè. ⁷ Ti yé ke d̀̀o ndi ti wèñnè mèè botí ke f̀̀éürì, di yóó me nti wènnènè ti k̀̀ó kuyèñnaatí mièke.

⁸ N k̀̀ɔbe ti d̀̀ó dí ỳ̀f̀̀étèmu ti f̀̀éüté mèè botí Asii temp̄e mmieke, k̀̀e d̀̀e c̀̀íèke k̀̀e ti ỳ̀ònte, k̀̀e tí ketè ke í nyé ke d̀̀o nti bo nf̀̀òu. ⁹ Ti m̀̀enke sòò í yé ke d̀̀o nti bo nf̀̀òu, ke bútínko kénkém̄m̄ú Kuyie mmáà, kunku k̀̀ù ò duó nk̀̀e beç̀̀ìr̀̀bèe yánté. ¹⁰ Kuù ti deeténè mukũũ, nke yóó nti deerí, ti ku mbús, kuù yó nti deerí sáà. ¹¹ Ke yé di yóó nti wèñnèmè ke báá nKuyie, nk̀̀e k̀̀u còuté di báammu k̀̀e ti d̀̀ò mesàà, nk̀̀e dí k̀̀u sànte de k̀̀péí.

Pɔɔri do d̀̀ómè k̀̀ékòte Kòdenti k̀̀ewète k̀̀eyóu

12 Nte dè ti naatinè tì: Ti yèmmè ti náámmu ti borime wènimè kè ti dò mpáíí kutekù mièke, ke né dake wenni di borè, dè í tú nè onitì kó məcì, ndè bonní Kuyie nkó mesàà mborè nde.

13 Ti di wāū ti í cáánnè di kaà nti ke ti yo. Ti yèmmè dòmmè ti ti ndi wàri, kè n yé ke dò ndi bo ti kàa nkékeè timou páíí. 14 Di yířétemu bàmbà ndikéè tii tú ti Yiè nYesu Kirisi yóó wētenímè kè di yèmmè ti narikenè ti kōme di naatinèmè.

15 Nè de kó kuyèñnaatí kpéi nke n do dómè kéketé kékote di cie, kéyíé kénáríkunnè di yèmmè, 16 kápéēté kékote Maseduanni kénwētini kè dí n teennè kè n kote Sudee. 17 N do tú dii mōnni m bo kotoo ke wántimáà? N do sōnté kénnáá m máà? Ke ní bo yí ēē kéwēte ke dò áà? 18 Kuyie nyému n do í soummè, n nò í bo yèdèè. 19 Timōntee nè Sidifēē nè mí mmómmu, ti di nàké Kuyie mBire dèè kpéí, nYesu Kirisi sō í nyí ēē, kéwēte ke dò áà. 20 Yesu Kirisi katenímè deè benkú ke dò nKuyie sō í mbéi nkéceete. Deè te kè ti sō yí nè Yesu yètiri: Kè dè mme ndò. Kédéúkunnè Kuyie nyètiri. 21 Kuyie nkumómmōnku kuù ti tāāté timou nè dínni, ke ti kpénkunnè Kirisi kó metaummè mièke. 22 Kuù ti cànnè ke ti duó mMuyaánsààmù mùù benkú kù ti baanè mèè sàà.

23 Kè n soummu Kuyie nni nku! N yí dó kécaàrè di yèmmè deè te kè n yí wètoo di cie Kòdenti. 24 N yí dó ké di nàké nè muwérímú di dò nkéntū mmèè botí Kirisi. Di kpenkemu kè n dó kénáríkunnè di yèmmè.

2

1 Deè te kè n tāāté ke í dó kéwētoo di cie kéyíé kécaàrè di yèmmè. 2 M me nwúómmè dímbè kè n yèmmè naati, kè n cààrè di yèmmè, n yèmmè ténke né nnaatinè òmbè? 3 Deè te kè n di wàri n sòò di wàri tì. N do í dó n kotoo kè n yèmmè caàrènnè n na nwúó mbè kè mè naati. N yému ke dò nkè n yèmmè naati, di kōme múнке bo nnaati. 4 N sòò yó ndi wāū nè tinōnnieti nti nè meyeñcaàrìmè, dè í dò n dó kécaàrè di yèmmè, n dó dí banté n di dó mèè botí nku.

Ti bo cīēmmè wèè dōò meyei

5 Kòò mōu te kè n yèmmè cààrè, mūi máà kōme í cààrè, timou ndi, yoo bèmabè di mièke kè n dake báá dè sūū. 6 Kusūkù di mièke ò cōíné mèè cōnnímè sànnèmu. 7 Di mmōnni di dò nkè ò cīēmmu kénáríkunnè o yèmmè kè mè dake báá caàrè. 8 N di náámmu ke tú dōnnè dèmarè kòo banté di ò dómè. 9 Deè te kè n di wàri dipátiri ke bo di yááké kéyà kè di yíé n kó itié nyimou. 10 Kè di ò cīē nho yei, m múнке ò cīēmmu. N dò nkécíé nwè, nh ò cīēmmu di kó mesàà nképéi kè Kirisi yé. 11 Dè bo yiennèmè kè dibōò báá pété mēfiè nke yé di yémèmu dibōò yèmmè dòmmè.

¹² N tùòke dìi mònni Todowaasi kè Kuyie nkpeté kuce kè m bo pĩ mmutōmmú. ¹³ N yí nyà n népo Titi kè n yèmmèe caàrè kè m bè cau nképēēté Maseduanni.

Fekperínafè kòbe

¹⁴ Kuyie nyètiri ndeu, kunku kùu ti tanné fekperínafè mieke, nè Yesu Kirisi kpéí. Kè ti dò tùdààri kufōōku kunatikù kou tipĩti timou, ke bo nte kè benitibèe banté Kirisi. ¹⁵ Kirisi ti dō tùdààrí wèè fōōku naati wè nwe Kuyie nkpeí, bèè coorí nè bèè fieti kè bè bo nkù yo. ¹⁶ Kè ti tú bèè í coorí be borè kufōōku kùu kùu. Ke tú bèè coorí be borè kufōōku kùu duò mmufōmmu. We mbo na kēpī nde kó mutōmmú? ¹⁷ Ti í dōnnè betòbè bèè dō Kuyie nnáañti kupotaá, tínti náá nKuyie nnáañti weti weti nwe, ke yé kuù ti tōmmè kè ti tú Kirisi kó betōmbè.

3

Metaummè pàmmè kó betōmbè dò nkéndōmmè

¹ Ti mè mbéi ntì ti sánti timáà ndaà? Yàà ti dò nkénto yepáte nye yèè benkú ti tú bè, kéndōnnè bèmabè dōdrimè? Yoo di ti duanni di kó yepáte? ² Dii tú yepáte yèè benkú ti tú bè, kè benitibè bo ndi wúó nkébanté ti pĩ mmùu tōmmú. ³ Deè benkú di tímè dipátiri Kirisi wàri di ke di nti duó ti di nàké dìi mònni Kuyie nnáañti. De kó dipátiri í wàrinè mewāānie, di wàrinè Muyaánsààmù mmu, di í wàri titápíétì ìnkè, di wàri menitiyèmmè mieke nke.

⁴ Ti náá mmie nke í yìèkù Kuyie mborè ti tá mèè kpéi nKirisi. ⁵ Ti í yè ntii pĩ nde kó mutōmmú nè ti kó muwērímú ti dōri dèè kó dimàà bonni Kuyie mborè nde. ⁶ Ke yé kù ti duōmmè muwērímú kè ti náá mmetaummè pàmmè kó betōmbè. De kó metaummè pàmmè í bonni ikuú ì wàri i borè. Ikuú kòumu kè Muyaánsààmù fòukùngo.

⁷ Ikuú bè do wāi ì yetàrè ìnkè ì do kòumu. Nè memme ke nneínè Kuyie nkó kuwenniku diekù, bá kù me ntúmè kùu pēnké, kè Mōyiisi ìkè mpīnti bá Isidayeeriibe í nna ke bo nhò wúó. ⁸ Kè Kuyie nkó kuwenniku diekù do bonè ikuú ì kòu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu duó mufōmmu kēpēēté kù do dōmmè. ⁹ Kè kuwenniku do bonè ikuú ì kòu, kù bo mbonè Muyaánsààmù mùu wénkùngo benitibè kēpēēté kù do dōmmè. ¹⁰ Ti báá na kētúóté Kuyie nkó kuwenniku di mmònni kòku kēhennè kùu do pīnti, di mmònni kòku kù pēētēmu. ¹¹ Kè Kuyie nkó kuwenniku do bonè dèè í yóó mōnte, kù bo mbonè dèè yó mbo sáà kēpēēté kù do dōmmè.

¹² Ti me nyémè ke dò nkù í yóó deè, deè te kè ti náá nke í yìèkù. ¹³ Ti í dōnnè Mōyiisi wèè do òō kǎá nho ìkè kuyààkù

bá Isidayεεριβε í nyà Kuyie nkó kuwenniku dèè diì mònni. ¹⁴ Mεmmε kè δε κό kuyààkù kpaá kánké be yèmmè, kè bè kàà mmetaummè kótímè κό dipátíri ke í banní. Kàa í wènnénè Kirisi dè ã ã í nda kãáté. ¹⁵ Nè yíenni ke δε baa kpaá ke bè kánké, kè bè kàà mMoyiisi κό yepáte ke í banní. ¹⁶ Onìti cəuté diì mònni ndi Yesu, δε κό kuyààkù ã ã kãátémè. ¹⁷ Ke yé ti Yiè ntúmè Muyaánsààmù. Muyaánsààmù borè kunaatí δε mbo. ¹⁸ Tínti bèè cəuté Yesu, kè δε κό kuyààkù kãáté, ti məkemu Kuyie nkó kuwenniku kè kù ti ceeri kè ti naà nnè ti Yiè nyewe yeməu duómè ke məori o kpetì. Ti Yiè nkó muyaá mmuù pī nde κό mutōmmú.

4

Tikpàti tii bo tiyaamati mieke

¹ Kuyie nkuù ti dḡḡ mesàà nke ti duó nku κό mutōmmú, deè te kè ti mù pī nkè ti kḡnti í yárikú. ² Ti yóumu medəərimè disəri kōme, ti dəərimè meməu síemu, ti í cií nhòməu, ti í ceeri Kuyie nnáantì. Ti náá ntimómḡnti nti benitibè kè Kuyie nwúó, bèè dḡ timómḡnti bè bo na kébanté. ³ Bá kè Tináansààti ti náá nti kpaá ke sòu, ti sòunè bèè fieti bèmbε. ⁴ Bè í yie nke yé kutenkù kuù nkóo kpààti dibəḡ bè yéikunnemè ke bè diítí bá bè í yau Tináansààti κό kuwenniku, Kirisi kəku kuù ti benkú Kuyie ndómḡmè. ⁵ Ti í náá nti mómḡmε kpeí, ti náá nYesu Kirisi kpeí nke, wèè tú ti Yiè, ti tú dīi κό betōmbè Kirisi κό metaummè mieke. ⁶ Kuyie nkuù yī kuwennikuu míité dibiiñni mieke kuù míité ti yèmmè mieke, ke ti benke ku kpetì nè Kirisi borè.

⁷ Ti dḡnnè tiyaamati nti kè demarè sàarè bo ti mieke, kè benitibè bo banté δε κό muwērimú í túmè ti kōmu kè Kuyie nkōmu mmu. ⁸ Bè ti fēūkomu bè me nyí ti na, ke ti āā iyēke ti kḡnti me nyí yārike. ⁹ Bè ti fēūkomu kè Kuyie nti bonè kè bè ti buḡ nkè ti iiti. ¹⁰ Kè bè ti wantinè mukūū mbè do mù wantinèmmè Yesu, kè bè bo banté Kirisi fòumè ti mieke, ¹¹ ke ti wantinè mukūū nsāā Yesu kpeí, kè bè bo banté Yesu fòumè ti κό tikḡnti tii yóó kú ti mieke. ¹² Ti náá ntii náansààti kè di péu mufōmmu tii te kè bè dḡ ké ti kuḡ.

¹³ Ti wārimu ke tú: N yiemmu deè te kè n nàá. Ti múnke yiemmu deè te kè ti náá. ¹⁴ Ti yému ke dḡ nKuyie nkuù te kè ti Yiè nYesu yānté kuù yó nte kè ti yānté nè dindi kè ti wēnné kékəte kəmbo ku borè. ¹⁵ Ti fēūri dīi kpeí nke kusūkù di mieke bo péte Kuyie nkó mesàà kè ku κό yesāā ndəke deuke.

Tikḡnti tii yóó kú

¹⁶ Deè te kè ti kḡnti í yárikú, bá kè tikḡnti cītiri ti wērè yie péumu muwērimú yewe yeməu. ¹⁷ Ti fēūri sámpó nwe kè δε κό

meféùtímè yóó pēēté, deè ti tūnni ke bo ti tanné Kuyie nkó tikpeti mieke tii deu ke í sénni ke yóó mbo sáà, ti pēētemu ti mē nyo mmèè sémmè. ¹⁸ Ti í wanti ti nuò nwúó ndè, ti wanti ti í wúó ndè nde, onitì wùó ndè òó í nhòate, ti í wúó ndè deè bo sáà.

5

¹ Ti yému ke dò nti kó tikònti tii ntú yefe nye kè ti bo ye mieke, kè ye ku dii yiè, Kuyie nti duómumu sicēkperí keĩnkè kumómmanku kù maá sì, sì yó mbo sáà. Sì í maánè sinitinòu. ² Deè te di mmònni kè ti fēūrì de kó yefe mieke ke dó Kuyie nti duó nkeĩnkè kó sicēĩ. ³ Ti me nyóó tamè de kó sicēĩ ti í yóó nfeío. ⁴ Ti mǎke tii kònti ketenkè kie nti ti fēũkomu, kè ti ààri, ti me nyí dó ke kú kénkra tikònti, ti dó kēpété keĩnkè kpēti nti kè deè yie nkè mufòmumu maánko mukũũ. ⁵ Kuyie nkuù de dòò ti kpéi nke ti duó Muyaánsàamù mùù benkú kù ti baanèmmè mesàà.

⁶ Ti kpaá bo dii mònni tikònti tii mmieke ti í tókénè ti Yiè ncīētè ti kòmbùòti me nyí duò. ⁷ Ti kéri nè metákumè mme de í tú ti de wùó. ⁸ Ti kòmbùòti í duò, ti pētinke dó kēyèmu ti nkònti mieke kékote ti Yiè mborè. ⁹ Deè te kè ti wanti kè ti ku yoo ti fòu Kuyie nti pēnsirì. ¹⁰ Ke yé ti yóó cómmúmè diyie mari Kirisi ìkè kòo yietí bá wè dòòrìmmè do dòmmè, mesàà nyoo meyei nhò dòò mè ò kpaá fòu dii mònni.

Onitipànwè

¹¹ Ti dé ti Yiè nwe ke pī nho tōmmú, ke yūōnni benitibè o borè. Kuyie nyému ti yèmmè, kè n yèmmè dò ndi múnke n yé. ¹² Ti í dó kēsante timáà, ti dó ké di náké ti náámmè mme timómmannti kè di yèmmè nti naatinè, kè di ní na kēténne bèè di náánnè sipòò bá de í bonní be yèmmè mieke. ¹³ Kè ti wàáté, ti wàáté Kuyie nkpeí nke, kè ti yèmmè me nwenni mè wenni dii kpéi. ¹⁴ Kirisi kó medókumè meè ti temmù, kè ti yé ke dò nhoniti omáà kú dii mònni benitibè bemou kpéi, timou ti kumu. ¹⁵ Ò ku timou ti kpéi nke, ti ténke í te timáà, ti dò nkénfòu wèè kú ke yànté ti kpéi o kpéi nke.

¹⁶ Kè de dò memme ti ténke í wúó nhòmòu nè menitiyèmmè, ti me nténke í wúó nKirisi nè menitiyèmmè. ¹⁷ Kòò mòu taunnè Kirisi ò naa nhonitipànwè nwe kè de kótirè demou pēēté, demou kè de naa ndepànnè. ¹⁸ Demou Kuyie nkuù de dòòri, kunku kùù ti taunnè kumáà nè Kirisi borè, ke ti duó mmutōmmú kè ti bo nyūōní benitibè ku borè kè bèe kù taunnè. ¹⁹ Kuyie ntaukonè kumáà benitibè nè Kirisi borè nde ke bè cīénko be yei nke ti duó nde kó mutōmmú ke tú tí náké metaummè kpéi.

²⁰ Ti cómmú Kirisi kó difòtìrì ndi ke di náánnè, Kuyie ndi náánnè ti nò mieke nke, ti di báámmu ke tú dí yie nke taunnè dimáà Kuyie. ²¹ Kirisi do í mọke meyei mmamè, kè Kuyie nhò tóu nti kó meyei mmemou kè dè bo yie nkè kù ti saàkùnne.

6

¹ Tínti bèè wě́nnè Kuyie nke pfi nku tómmú, ti di náámmu ke tú di báá yóu kè Kuyie ndi duó mmèè sàà nyè detetirè. ² Ti wàrimu ke tú:

N kèemu a báammni dimònni sààri,
ke ì còuté, ke da teénnè,
n dó ke da deeté dii mònni.

Tóò, dimònni sààri tú dii. Yíe nwe Kuyie ndómè ké da deeté!

³ Ti í dó ti dòrìmmè bo nhòmòu, kè bèe wátí ti tómmú. ⁴ Ti dó bèe bantému ti dòrìmmè memou mieke ti túmè Kuyie nkó betòmbè. Deè te kè ti fě̀rì ke ààri, kè ti yèmmè cààri, ke ti mi. ⁵ Kè bè ti puotì, ke ti kpetì, ke sukú benitibè kè be mieke ti peike, kè ti pfi mutònyonkumu, ke wenté inuò, ke wenté dikònni.

⁶ Kè Muyaánsààmù ti teénnè kè ti borime wenni, ke ti yé Kuyie nnáànti, ke mọke meminnimè, ke nitì, ke dó titòbè mómmuò. ⁷ Ti náá nKuyie nnáànti weti weti nwe kè Kuyie nwě́rímú ti bonè, ti kó tikpàrinenti tu ti bo dòmmè Kuyie ndómè. ⁸ Kè bie nti sánti, betòbè nti sáá, kè bie nti wátirì, kè betòbè náá nti kó mesàà nkpeí, ke ti wúó nsiyáàbisí yembè kè ti né náá ntimómmònti. ⁹ Ke dòori ke dò mbè í ti yé ke né ti yé, kè ti wúó mbèè yóó kú kè ti né fòu, ke ti kpetì, bè me nyi ti kòu. ¹⁰ Ke càari ti yèmmè kè diwèl né ti bo sáà, ke ti wúó nyidawaá nkè ti né kparikunko benitibè péu, ke ti wúó mbèè í mọke demarè kè ti né mọke demou.

¹¹ Ti kọbe, Kòdenti kọbe ti í di sònnè timati, ti di dómu nè ti yèmmè memou. ¹² Ti di duómmu ti yèmmè, díí í ti duó ndi kóme. ¹³ N di náánnè ke dò m bí nyi, ti duónnè di yèmmè ti di duómmè ti kóme.

Kuwenniku í wě́nnè dibìnni

¹⁴ Di báá taunnè dimáà bèè í yé Kuyie. Dewennire í wě́nnè dešinnè, kuwenniku í wě́nnè dibìnni. ¹⁵ Kirisi í wě́nnè dibòò, Kirisi kou í wě́nnè wèè í tú Kirisi kou. ¹⁶ Bè í fiiku yebòkè Kuyie ncìtè. Ti tú Kuyie ncìtè nte kù bo tèe mieke, kéndònnè ti wàrimè ke tu:

M bo mbo be cuokè ke be wě́nnè,
ke be te ke bè tu n kọbe.

¹⁷ Deè te kè ti Yìe nKuyie mbéi nke tú:

Yènnè be mieke kécánné.
Di báá kááké dèè sī,

kè dèe yie nkè n di còuté,

¹⁸ ké n tú di cice, kè di tú m bí.

Mí nKuyie Mpakedaa míl me nyé.

7

1 N kàbe Kuyie nti dɔ̀unnè yèè nò kó dimàà tú yèsààyè nye, yóunè kè ti menténè timàà dèè sɪnkùnkò tikònti nè meyèmmè, kèyetoò kéndò mpáí páí kéndé Kuyie.

Kòdenti kàbe cèètémè kè dè narikè Pɔ̀ori

2 N duónnè di yèmmè memòu, n yí cààrè òmòu dèmarè, n yí tannè òmòu tidawanti mièke, n yí ciité òmòu ke di o kperè. 3 Dè í tú m bèi memme ke di kpannè, n di nàkému kè n tú n di duò n yèmmè memòu ke ti wènnè, ke yó nwè mmufòmmu mièke nè mukũũ mmièkoo. 4 N di tá mediè mme kè n yèmmè di naatinè, kè m màke dikòmbùò kè diwèi m bo mesàà ndi kpéi bá nè ti me nfèürimè.

5 N tùòke dii mònni Maseduanni ke máànè meháàrimè tipíiti timòu, n yí nna ke om̀pè, kénharìnè bie nke yĩèkù betòbè. 6 Kuyie nkùù òò bántè wèè yèmmè cààrè, kè kù m bántè kè Titii tuòkení. 7 Dè í tú dè n narikè ò tùòkenímè mää kpéi, nè di sòò náríkùnnè mèè botí o yèmmè ò n nàkému di dómè kè n yà nè di yèmmè sòò cààrèmè nè di màke tiì kònyauti n kpéi deè te kè diwèi dòke m pĩ.

8 N sòò di wàri dipátiri kècààrè di yèmmè n yí dèmmu, bá kè ò dèmmu de kó idebii í ɔ̀te, ke yé di yèmmè cààrèmè dimònni sámpò nwe. 9 Dè n naatimu di m̀mònni n di wàrimè de kó dipátiri dè né í tú n yè ndi yèmmè cààrè mèè kpéi, de kó meyeñcààrimè di tee mmèè kpéi nke kè di cèète ke tũnne Kuyie nkù dó ku kàbe mmàke mèè yeñcààrimè botí. N tũ n yí di cààrè dèmarè. 10 Meyeñcààrimè mèè tu Kuyie nkòme mè teénnè oniti nwe koò cèeri. De kó meyeñcààrimè botí bè òò í òdèmmu me kpéi. Kutenkù kuù nkó meyeñcààrimè í ceeri oniti mè ò kòumu. 11 Wénténè kèyà de kó meyeñcààrimè mièke Kuyie mpĩ mmùù tòmú, kè dè di yonke, kè di kòmbùòti do, kè dí ndó kè n yà, kèité kécómmú kédèite wèè dòò meyei, ke benke ke dò ndi í ò kòmmú.

12 N sòò í di wàri dipátiri wèè dòò meyei nhò kpéi nyoo ò cààrè wè kpéi. N di wàri ke di bo dòò kè dèe benke di ti dómè mme. 13 Di dòò kè dè n narikemu, ke yié ke n narikè di sòò còutémè Titi kénáríkùnnè o yèmmè. 14 N sòò di sántemu Titi borè ke sò nhò mu nyí kòtoo, kòò kòtoo ke sò ndè mènke me ndò. Nh ò ndi náá mómumu nwe, kèndonnè n sòò sántèmè Titi di borè kè di mènke de nyà. 15 Ò di dó mediè mme, ke í yĩè ndi sòò ò còutémè kèyie nho tié nké nhò dé mediè. 16 N yèmmè di naatinèmu, n yí di yĩèkù tìmatì mièke.

8

Maseduanni kàbe kó yepàrè

¹ N kòbe n dó ké di náké Kuyie ndòò mèè sàà mme Kirisi kòbe t̄irè yèè bo Maseduanni. ² Bá nè meféút̄imè me nti s̄ònkémè mediè nè memme kè ti mmàke diwèi mediè, ke p̄a mediè, bá nè ti me nc̄innimè. ³ Kè t̄i ndó nè timáà t̄i bo p̄amè, kèp̄a kè dèe p̄ēt̄é t̄i w̄erímú. ⁴ T̄i do yetíróo ke ti báá nke tú t̄i yóu kè t̄i múnkee p̄a t̄i kperere Kirisi kòbe bèè bo Sudee kó kutemp̄e mmiēke. ⁵ T̄i do keté kédúò ntimáà ndi Kuyie nkéndònnè Kuyie ndómè, ke né ti duó timáà, ke p̄a kè dèe p̄ēt̄é t̄i yèmmè do dò nti yóo p̄a kè dè mmamè. ⁶ Dèe te kè ti bántè Titi ke tú wèe w̄etoo kēsōt̄é k̄yáúk̄unne di k̄ònti, k̄edeè mutōmmú ò keté mù. ⁷ D̄i tú beketibè dem̄ou de miēke, ke dó Kuyie mmediè, nke m̄ake bèè nò nke náá Kuyie nnáant̄i, nè bèè nò nke t̄i tié nkè di k̄ònti yau, kè di ti dó mediè. Kè n yé ke dò ndi bo ntú beketibè bèè p̄ā mbe miēke.

⁸ N yí yē ndi p̄a nè muw̄erímú, n dó ké di náké betòbè p̄ā mmèè botí nku, kè dèe yáúk̄unne di k̄ònti ke di benke di dómè Kuyie. ⁹ Di yēmu ti Yiè nYesu di dòò mèè sàà, wenwe wèè do tú okp̄àati ke yie ntic̄it̄i ke di kp̄ar̄ik̄unne.

¹⁰ N di náá n yèmmè dòmmè mme, dè wennimu ke dò ndi sōt̄é k̄emp̄ā, ke yé d̄i yàà yàmè de kó meyèmmè k̄eketé di bo p̄amè. ¹¹ Di keté de kó mutōmmú nè tikōnyauti nti, sōt̄énè kè mù dèe nè diwèi, k̄emp̄ā ndi bo na k̄ep̄amè. ¹² K̄aa p̄a nè a yèmmè mem̄ou, bá kè dè í deu Kuyie nh̄ō c̄out̄emu, Kuyie nwèi a m̄ake kè dè m̄amè mme.

¹³ Bè í yē ndi p̄a betòbè k̄ém̄ante di mómm̄ambe, be yē ndi tot̄emu. ¹⁴ Di m̄akemu yíe, dí nteennè bèè kpa, kè bè naa m̄ake kè di kpa bè di teennè. Bè de ntú di tot̄é. ¹⁵ Kéndònnè ti w̄arimè ke tú:

Wèè do ò̄ k̄ou péu
o kperere do ò̄ í nsùò,
wèè kou s̄amp̄ó
o kperere me ndo ò̄ í nhò dònt̄é.

P̄ōri tōmmè Titi nè o népobè

¹⁶ Ti s̄ant̄i Kuyie nkuu teennè Titi kòò di dó ti di dómè. ¹⁷ Ò yiemmu ke bo k̄otoo di cie, dè í tú ti ò nàkémè m̄àà, ò do d̄omu o mómm̄uó ké di yà. ¹⁸ Ti ò neínnènko ti népo wèè náá Tináans̄aati kè Kirisi kòbe bem̄ou ò s̄ant̄i. ¹⁹ Kirisi kòbe beè ò t̄āat̄é kòò bo ti cie nkè t̄i k̄atenè yep̄ar̄è Sedisademmu. Kè yèe déúk̄unne Kuyie nyèt̄ir̄i ke benke ti dómè k̄enteénnè titòbè.

²⁰ N yí dó k̄ent̄o de kó id̄ít̄i dieyi m m̄àà bè yàà bo n wát̄i mèè kp̄éi. ²¹ Ti í wanti dèè wenni Kuyie nyìkè m̄àà, ti dó dèè wenni d̄ende Kuyie nnè benit̄ibè ìkè.

²² Ti yìe ke t̄ōnko ti népo wè, ti ò yàák̄emu kuce m̄ep̄eu ke s̄ò n̄ho k̄ònti yau, ke né d̄ake yauke di mm̄ònni ò t̄á mèè kp̄éi. ²³ Mí

nnè Titi tũ wē nke pĩ mmutōmmú di kpéí, kè betòbè, Kirisi kòbe bèè bè tãáté, kè bè pĩ mmutōmmú ke déúkunko ti Yiè nYesu Kirisi yètìrì. ²⁴ Benkenè be, di bè dómè, kè Kirisi kòbe tĩrèe banté mùu te ke ti di sãntí.

9

Kuyie nti pãa nkè ti bo mpããmmu

¹ Dè ténke í békú n di wãri yepãrè bè pãa nyè Kirisi kòbe bèè bo Sudee ye kpéí. ² N yému di dómè ké bè teennè, ke di sãnte Maseduanni kòbe borè, ke bè nàké ke tú nè yàkení nwe Akayii kòbe dómè kápã. Di kó tikōnyauti tii yáúkunnè besũkúbè kōnti. ³ N tōnko ti kòbe bie nke dó nni nsó ndi bàátí ke dèèmu, kè n di sãnte dii sãnni ntú dimómmōnni. ⁴ Kè dè dò Maseduanni kòbe mabè bo n neinè kè bè s̄ ndè í dò mbè nàkémè dè bo naá nti kó ifei kè m báá yĩ di kpeyi. ⁵ Dèè te kè n tōnko ti kòbe kè di bo tí nyepãrè di ti nàké yèè kpéí. Nè di pãrè mièke nke bè bo bantémè di pãmè nè meyèmmè memáà.

⁶ Di yému ke dò nkàa buotí sám̀pó a ã ã kōũ sám̀pó nwe, kàa buotí mediè nha kōũ mediè. ⁷ Bá wè wèè pã o yèmmè dò nwèè pã kè dè mmamè, ke báá pã kédeè kédemmu yoo dè ndōnnè muwērimú, ke yé Kuyie ndómè wèè pã wènwè nè o yèmmè meməu. ⁸ Kuyie mmàkemmu muwērimú ke bo di pã kè dè nsũ kè ndi sànnè késúó nke di dōò betòbè mesàà. ⁹ Kéndōnnè ti wàrimè ke tú:

Kù nitimu ke pãa mbecĩribè sãà.

¹⁰ Kuyie nkùu ã duó nhotenkúti tidibotì kènte kòo kōũ mediè kèpété kényo, kù bo ndi yéutí tidibotì kènte kè dè kōtírì ke di nìti dòke deuke. ¹¹ Kuyie nyóó di pãmu mediè, nkè di múnkèe pã mediè. Kè ti kōtenè di pãrè Sudee kè bèe sãnte Kuyie nyè kpéí. ¹² Ke yé yepãrè di pãa nyè í teennè Kirisi kòbe máà, yè yó ntemu kè bèe sãnte Kuyie. ¹³ Di pãrè yeè yóó benke di tú bè, kènte kè kusũkùu déúkunnè Kuyie nyètìrì, di yié mmèè kpéí nTináãnsààti ke totírìnè di kperè betòbè. ¹⁴ Be yèmmè bo ndi naatinè kè bè ndi báánnè Kuyie nkù di dōò mèè sàà ndiemè kpéí. ¹⁵ Nsãntínè Kuyie ku pãnni dierì kpéí.

10

Pɔɔri nàké ti bèè ò wàtìrì

¹ Mí Pɔɔri múi dó ké di béinnè. Mí nwèè yòò nKirisi n dōò mèè sàà nkpeí, kéndōnnè di mièke bèmabè tumè nh ã nyòò n di bonè dii mōnni kédété kékpenke. ² Báá duónnè kè n kōtoo dii yiè di cie kè n náànti ñkpeñni, n yí yó nnáánnè bèè yèmmè dò n dɔɔri nè onìti kó mecii nke yĩèkù. ³ Ti tú benitibè mbe, ti né í maù nè onìti kó mecii. ⁴ Ti kó tikpàrìmentì í tú kutenkù kuù nkpeti, ti

tú Kuyie nkpeti nti ke kpeñni, ke bo na kèpònte sicèkperí. ⁵ Ti ti nkòunè meýààbìsìyèmmè nè sifeí kòme, dèè ti dítinko Kuyie mbíékè. Ti ti mpíinnè menitiyèmmè ke me niù Kirisi borè, kè mè yíé nho kpeti. ⁶ Kè di yie ndi m̀nni ti kpeti ti bo kpetinnè bèè yetírí Kuyie nkpeti.

⁷ Bè wèi dèè wenni dènde fenònfè. Kòò m̀u yèmmè dò nhò tu Kirisi kou, wè nyé ke dò nti múnke be ntú. ⁸ Di yèmmè dò m pòti Kuyie nni níimmè kpéi nke. N do dòmmu kèmpòti kè dèe pèèté memme bá ifei bá nni mbo, ke yé Kuyie kuù n níimmè kè m bo pī mmuṣmmú ke di kpénkùnne, dè í tú n yóò di bə. ⁹ N yí di wāu yepáte kè bo donné di kòmbùòti. ¹⁰ Bèmabè nàá nke tú: M páte nàànti ò nkpeñni ke yóò, kè n né kòtoo nni ncínni ke nàá nke kòò nkòò nkè dè dò mmesémmè kperè. ¹¹ Wèè nàá mmemme wè nyé ke dò n di wāu ti nè nh òò kòtoo kènnáá nti dè í cāá.

¹² M báá na kèmbèunè m máá bèè yèmmè dò mbè deu. Bè tu tiyèinti nti ke erinè bemaá betòbè. ¹³ M báá na kènsánti m máá kè dèe pèèté Kuyie nni mbenné nè dè, n yó nsánti m máá Kuyie nni mbennénè dè nde. Dèè tú m bo kòtoomè di cie. ¹⁴ N na nyí n d̀ò n do í dò nkédòò dè nde kè n do í kòtoo di cie, mú me nkòtoo di cie ke di nàké Kirisi kó Tináansààti. ¹⁵ Ti í dó kèmpòtinè betòbè pī mmùu tómmú. Ti dó di tákumè mèè kpenke, kè n tómmúu yíé kédeuke di cuokè, mù né báá pèèté Kuyie nyè mmù r̀berinè dè. ¹⁶ De kó difònkùò m bo na kénáké Tináansààti yehèkè teyè òm̀u mu nyí nàké yè, n yí dó n sòoté òm̀u pī ndè mutómmú.

¹⁷ Wèè dó kèmpòti wè mpòti nè Kuyie nhò deetémè. ¹⁸ Kuyie nsánti wè weè tu oniti dè í tú wèè sánti omáá.

11

Pòori nè besòumbè

¹ Kè di bo na kèminné kè n nàké kuyèinkù tēmè di minné. ² N di dó mediè mme kè dè n yóò, kè de kó kuyonku tú Kuyie nkòku. Di dònne isapumbí nyi, kè n di waá ndi d̀u Kirisi, ke dó di nwe nwetí omáá. ³ Ke né yìèkù bè bo di sukúmè kè di ò yóò. Kèndònne fèwààfè do soutémè Efu kòò fétinne. ⁴ Di í yetírí timati, bá kè bè di nàké Kirisi tòu m̀u kpeti, di òò yiemmu, kè bè di nàké dibòò kpeti di baa yienko, kè bè di nàké tii cāannè Muyaansààmù nè Tináansààti kpeti, di baa tó yienko.

⁵ N yèmmè í dò n kèñninè di tú bè Kirisi kó yetòrè dieyè. ⁶ Kè dè yèmmè n yí nò nke nàá, n né yému Kuyie nnàànti páíi ke ti ndi nàké.

⁷ Meyei mme n kèkunnemè m máá ke di nàké Kuyie nnàànti fààrè ke di bo kpenkaà? ⁸ N yóò kè Kirisi kòbe n tò, kè m bè kòte, ke bo teénnè dímbè. ⁹ N sòò bo di cie kòò m̀u í n tò. N kperè dèè dii m̀nni, kè ti kòbe Maseduanni kòbe bèè katení kè m pā dèè kó

dimàà n dònṭé. Di kóò mǎù sòò í n tǎ, m me nyí dǎ òmǎù n tǎ. ¹⁰ Nè Kirisi timómṃanti yiè nwèè bo m mièke ò kpéí, m báá yie nkè de kó disānnii nǎóté n yīnkè Akayii kó kutempē nkumǎu mièke. ¹¹ N yí di dǎmu deè te kè m béi mēmmaà? Kuyie nyému n di dómè.

¹² N dǎòmè n yóó nsǎké ke me ndǎari. De mǎnni bèè wanti kémpoti bè pīmmè mutómṃú ke ti dǎnnè, bè báá péte bè bo mpǎtìnè mù. ¹³ De kó benitibè tú besòumbè mbe ke dǎò bēmaà Yesu tǎrè. ¹⁴ Dè í dò nke ti di, dibǎò mómṃanni ðṣ namu kédǎò dimáà Kuyie ntǎnni. ¹⁵ Dè í yóù dibǎò kó betǎmbè bo dǎòmè bēmaà Kuyie nkó betǎmbè, bè né yóó yǎmu de kó mucǎntimu diyie mari.

Pǎari fēūtémè

¹⁶ M bo yíe kébéi nke dǎ: Òmǎù bá nni nhwúó nkuyèinkù, kè di me nni nhwúó nkuyèinkù nku, yóunè kè nnáké tiyèinnáànti, ke múnke fómṃú sǎnpó. ¹⁷ N dǎ ke béi nti í tú ti Yiè nkpeti, tiyèinnáànti nti. Dè dò n fómṃúmu kè n yóó fómṃú. ¹⁸ Betǎbè fuommu, kè be yèmmè dò mbè yé dēmarè, m múnke bo fómṃú. ¹⁹ Díndi bèè yèmmè dò ndi ciì, di yie tiyèinnáànti, ²⁰ ke yie nke tú be kó tidaati, ke yie nkè bè di sǎu nke tǎu di kpere, ke yie nkè bè di senku, ke yie nkè bè di bēmmù. ²¹ Di naatimu di túmè n cīnni, ifei ì ti nni mbonè n yí namè ke dǎò betǎbè dǎòrimè.

Mùù te kè betǎbè fuo m múnke mù mǎkemu. N náá tiyèinnáànti nti. ²² Kè bè tu Ebedeebe mbe m múnke we ntú, kè bè tu Isidayeribe mbe, m múnke we ntú, kè bè tú Abarahammu kó iyaàbí nyi, m múnke de ntú. ²³ M bo yíe kénáké tiyèinnáànti. Kè bè tu Kirisi kó betǎmbè mbe, m múnke we ntú ke pī mmutómṃú ke bè pēṣṣé, kè bè n kpetinné kuce mēpéu, ke m puotí kuce mēpéu, kè n kǎáté mukūũ nkuce mēpéu. ²⁴ Kè Sifube m puotí kuce mēnùmmù didáù sipísitǎati nè mēwei. ²⁵ Kè Odommu kǎbe m puotí kuce mētǎati, ke m bùótí yetárè kuce mēnàà. Kè n diu nè bàtòò kuce mētǎati, kēmmǎke meniè mmieke kuyie nku máà, keyènkè kemáà ke deitìnè kudabekù kó diwétiri. ²⁶ N cemmu mièke kè n kǎáté mukūũ nyikó mmieke, Sifube nè bèè í tú Sifube be mièke, yehekè mièke nè depaa mmieke, dǎmèèrì mièke nè bèè sǎu nke tú bè tu Kirisi kǎbe be mièke. ²⁷ Ke pī mmutǎnyonkumu ke fēūté, ke wenté inuǎ, kè dikǎnni m pī nkè sinéyēi m poté, kè m mǎnté tidiiti ke boú dinùù, ke mǎnté tiyàati kè muséè nni mpoté. ²⁸ Kè nní mme ndò nke wēte kétoti n yèmmè Kirisi kǎbe bēmau kpéí. ²⁹ Kòò mǎù í kpénni muwedǎummu mièke n yèmmèe caàrè, kòò mǎù do mēyēi mmieke dè nni yóù.

³⁰ Kè m bo mpǎti nni mpǎtìnè n cīti nti. ³¹ Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice wèè tu mesàà nyiè nsǎà, ò yému n yí

sóummè. ³² Okpààti Adetaasi kó dimònni, kè nni mbo Damaasi kè kùmàndàá duós nkè bèè bàa dihei kó yebòrè ke bo m pí. ³³ Kè bè mè nni n cǔũnnè dimámmùyáà kuduotí kó tebòtè, kè m bè yenténè.

12

Kuyie mbenke dè Pòori

¹ Dè í wenni a bo nfuommè. N né dó kényíe tìmatì nti Kuyie nni mbenke dè nè kù n dáa nti. ² N yé Kirisi kou mǎu nwe Kuyie ndo tùóté wè ke dèkenè kèfinkè, dè mǎke yíe nyebie ntepiítè nè yènáà. Kù mènke do ò tùótémáà, dè ò dǎò tidǎuñti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuù máa yé. ³ N yému ke dò nkù ò tùóté ke kònnè diwèihèi. Kù mènke ò tùótémáà, dè ò dǎò tidǎuñti ntaà, n yí yé, Kuyie nkuù máa yé. ⁴ Deborè kòo keè tináaṣààti matì, onìti í yóó na ke béi nti, onìti keté ke í dò nké tì béi. ⁵ Míi tu de kóo nìti, ke na nna kèmpòti. N né dó kèmpòtìnè n cǐti nti. ⁶ Kè n do dó n na mpòtìmu, dè me na bá ntú siyáábísi, ke yé n náámmè mómmuṣ nwe. N né yóumu kédó n dǎòrìmè nè n náaṣti deè benke n tú wè, kòò mǎu bá nni nwúó nke dò n deu.

⁷ Kuyie nyóu kè dibǎò nh ānné mumǎmmú yonkumu, kè m bá mmǎke tefentè nè kù m benke dè kpéi. ⁸ Kè n kù bántè kuce mètàāti ke tú kù m mièkũnnè. ⁹ Kè kù ò tǎhné ke dò: N kó mesàà nda bonè kè dè sǎnnèmù, nh ǎǎ pí mmutǎmmú onìti cǐnni dìi mònni ndi. Deè te kè dè n naati n cǐnnimè kè Kirisi kó muwèrímú bo nni mbonè. ¹⁰ Dè n naatimu n cǐnnimè, kè bè n sǎá, ke n fèũnko, ke caari n yèmmè Kirisi kpéi, ke yé n cǐnni dìi mònni ndi n kpeñnimè.

Pòori dómè kékote Kòdenti metāámmè

¹¹ Dii te kè ò nàkè tiyèinnáaṣti ke fòmmú, dii do dò nke nni nkómmú. Bá kè n yí tú òmǎu di yè mbèè tu Yesu tǎrè dieyè, bè í mpèēté mmùmamù. ¹² N fèũri ke mi nke dǎò tii dieti di cuokè tii benkú n túmè Yesu tǎnni. ¹³ N dǎò ba Kirisi kǎbe tǎrè teyè ke í me ndi dǎò? Kè n cààrè di í n tǎmè mme, n cǐñnè.

¹⁴ N kòtoo di cie kuce metāámmè mme, n yí dó di kperè marè, n dó dímbè di mómmǎmbe ibí ò ǎǎ í mpií i yembè, i yembè beè ǎǎ ò píi. ¹⁵ Dè n naatimu m bo di dúommè n kperè demǎu kéduó m máa ke di teennè. M me ndi dómè mediè di bo nni ndó sǎmpǎàà?

¹⁶ Di yému ke dò ndi í n tǎ, kè bèmabè yèmmè dò n dǎò meciì nke di di kperè. ¹⁷ Yáà n nàké n tǎnko bèmbe kè bè di ciitè? ¹⁸ N tǎnko Titi nwe nè ti kou di yé wè beè di ciitáà? Mí nnè bè ti wè mmeyèmmè memáà ndi nè ti pí mmèè botí mutǎmmú.

¹⁹ Kè de yèmmè di yèmmè ndò n náá mmie nke dó kébenke n wennimè mme. Dè í dò mmemme, Kuyie nyému n náámmè

Kirisi dómè mme, ke bo di kpénkùnnè di tákùmè miéke. ²⁰ N yîèkù m bo tuakoomè kénsó ndi í dòori n dómè, kè m múnke dád di í dómè. N yîèkù m bo nsómmè di kpaá ke ãnnè ditàbè, kè di miéke péi ditàbè, kè di sáá nditàbè, ke náá ntisínténáànti, ke màke sifei ke kónnè ditàbè. ²¹ N yîèkù m bo tuakoomè kénsó mbèè dád mèyei mbè kpaá sàké mufómmu yeimu miéke ke dòori di dómè. Kè Kuyie nni ndii nyifei kè n yèmmèe caàrè ke n kómmú be kpéi.

13

Pòori wàrimè Kòdenti kòbe ke tú bèe wénté bemáà

¹ Kuce metáámmè mme n kòroomè di cie. Ti wàrimu ke tú kè bè wátiri òmòu dí ti tũntè benitibè bédébè yoo bêtáàti iikè bèè yà. ² N sòò bo dii mònni di cie kuce medérímmè kécaummu bèè dád mèyei, nkéwète ké bè cau bá n yí me mbè bonèmmè bembe nè betàbè ke tú n ténke í yóó cîé nhòmòu m bo tuakoo dii mònni di cie. ³ Kè di dó káyà dèè benkú dènde ke dò nKirisi náá m miéke di bo dè yà. Kirisi í cînni ò benkúmu o wèrímú di cuokè. ⁴ Ò do cînnimu kè bèe ò baaké kudapáàti kòo yánté nè Kuyie nkó muwèrímú, ti múnke cînnimu ò do dòmmè, kè Kuyie nkó muwèrímú né ti bonè mù do ò bonè mèè botí, kè ti pí mmutómmú di cuokè.

⁵ Wénténè dimáà káyà kè di tákùmè fíikú, káyááké dimáà káyà kè Kirisi bo di miéke, kè di yááké ke só nhò í bo di miéke di yîékemu. ⁶ N yèmmè dò ndi yému n yáákémè m máà ke yà Kirisi bomè m miéke kè n tu o kou. ⁷ M báámmu Kuyie nke di báá dád mèyei, n yí dó m benke n nòmmè, bá kè n yí tú òmòu di ndòori mesàà. ⁸ M báá na kéyete timómmònti tii tu Kuyie nkpeti, n ti ndó. ⁹ Dè ã nni nnaatimu n cînni dii mònni kè di kpeñni. M báámmu Kuyie nke tú kù dàke di kpénkùnnè ku kó kuce miéke. ¹⁰ Dèè te kè n di wàri dipátiri ke kpaáo, kè dè bo yie nkè n tùòkoo m báá di kpànnè. Kuyie nyí n duó mmuwèrímú kè m bo di fèù, kù mù nni nduó nkè m bo di kpénkùnnemu ku kó kuce miéke.

¹¹ N kòbe dè ndi naati, kè di nkótiri Kuyie nkó kuce miéke, ke nyáúkùnkò ditàbè kònti, kénwè ndinùu, kénnaatinè ditàbè. Kuyie nkùu ti dó ke ti duó ndiwèi kù ndi bonè.

¹² Dòunè ditàbè mesàà. Kirisi kòbe bemòu bèè bo die mbè di dòunkoo.

¹³ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní ndi bonè, kè Kuyie nni ndi dó, kè Muyaánsààmù mùu ti taunko kè mù ndi bonè dimòu.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Kadasii Di mpátíri tɔ tùi náaṅtì

Pɔɔri do wàri di mpátíri Kirisi kɔbe bèè bo bèmbɛ Kadasii. Pɔɔri do kɔri Ikɔnni nwe, kɛpɛɛtɛ de kó yehɛkè miɛke kɛ bè nàkè Kuyie nnáaṅtì. Pɔɔri ité dùi mɔnni kɛsɔɔtɛ yehɛkè tɛyɛ, kɛ Sifube kó ikuó tũmbɛɛ kɔtení kɛyete Pɔɔri nàkè tì, kɛce nKadasii kó yehɛkè yemɔu kɛnákɛ benitibè ke dɔ bè ntũ mMɔyiisi kó ikuó yɛmmè. De kó dipátíri miɛke ò í yóu ò bo béimmè Pieri do wɛnnɛmè bèè í tú Sifube ke yo kɛyà Sifube kɛsɔri, kòo ò kpannè, kɛbenke ke dɔ nyikuó ì ì dɛerí, kàa bo ntámè Yesu dɛɛ dɛerí.

Di mpátíri náaṅtì duó ke dòmmè

1. Mùù kpéi nte kɛ Pɔɔri wàri de kó dipátíri 1:1-9
2. Pɔɔri yetemè bè nàkè tì o ìnkè 1:10-2:21
3. Kuyie nhɔɔ ti dɛɛtɛ ti kù tá dùi mɔnni ndi, dè í tú ti tũmmè ikuó 3-4
4. Kirisi kou wèè tá Kuyie nhò dɔ nkénfòu mɛè botí 5-6

Pɔɔri dɔummè Kadasii kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Yesu kó ditɔnni mûi di wàri, benitibè beè í n duó nde kó mutɔmmú yoo onitì mɔu, Yesu Kirisi nè ti cice Kuyie nkùu te kòò yánté, beè mù nni nduó. ² N kɔbe bèè m bonè, bè di dɔunko díndi Kirisi kɔbe bèè bo Kadasii, ke tú ³ Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔò mesàà nke di duó ndiwèi. ⁴ Kirisi dɔò Kuyie ndó memme ke duó nhomáà kɛ bè ò kùò, kòò bo ti dɛɛtɛnè kutenkù yeiku kuu. ⁵ Kuyie nyètiri ndeu sáà. Kè dè mme ndò.

Tináaṅsàtì bomè timáà

⁶ Dè n dimu di pàнке yóumè Kuyie, kunku kùu di yu Kirisi ti dɔò mɛè sàà nkpréi, ke dɔ kɛtũnne kuce tekù. ⁷ N di náámmu kuce tekù makù í bo, benitibè beè dɔ kɛ di souté ke ceeri Kirisi kó tináaṅtì. ⁸ Kòò mɔu, yoo mí, yoo Kuyie ntɔnni marì di nàkè timati kɛ tì cǎánnè n di nàkè tùi náaṅsàtì, Kuyie nhò cɔɔ. ⁹ N ti nàkɛmu ke wɛte ke di náá, nkòò mɔu di nàkè timati kɛ tì cǎánnè Tináaṅsàtì di yie nti, Kuyie nhò cɔɔ.

¹⁰ N náá mmie nke dɔ benitibè beè n sǎntaà? Bitì, n dɔ Kuyie nkùu n sǎnte, kɛ n do dɔ benitibè beè n sǎnte n na bá nkpaá tú Kirisi kóo tɔntì.

Pɔɔri náá mmèè botí Yesu tɔnni

¹¹ N kɔbe n di náámmu Tináaṅsàtì n di náá nti í tú onitì kpɛti. ¹² Mí mmómmuɔ onitì wèè í tì nni nnàkè, Yesu Odɛtíwè wèè tì nni mbenke.

¹³ Di kèèmu n do dòmmè n tū ndii mǎnni Sifube kó itié, di yému n do fěūmmè Kirisi kǎbe nè tikōnyauti kéndó ké bè deè,
¹⁴ kěmpēnkù n dapūntǎbè Sifube kó itié mmiēke, kè n kǎnti nyaunè m bo ntūmmè ti yembè kó ikuó mesàà.

¹⁵ Kuyie nnè ku kó mesàà nkpeí nkè kù n tāāté kè bè mu nyí m peité, kè m bo pī nku tǎmmú. ¹⁶ Kè de mǎnni tǔàke kè kù m benke ku Bire kè m bo náké Tináaṅsààti bèè í tú Sifube, n yí mbeke òmǎu itié. ¹⁷ M me n yí kǎte Sedisadēmmu ke bo yà bèè n niiténè ke naá nYesu tǎrè, kè m pǎnkeē kǎte Adabii, kēwētení Damaasi. ¹⁸ Yēbie nyētāāti kó difōnkúò ndi n kǎtemè Sedisadēmmu ke bo yǎtè Pieri, ke dò yewe tēpíitè nè yènummù o borè. ¹⁹ N yí nya Yesu tǎrè tēyè kǎyà Isaku nwe ti Yiè nnantè.

²⁰ N di wāū ti tú timómmǎnti nti kè Kuyie nyé, n yí sou.

²¹ De kó difōnkúò kékǎte Sidii nè Sidisii. ²² De mǎnni Kirisi kǎbe bèè bo Sudee bè mu ndo í n yé. ²³ Bè do yo bè nàá mmēmme ke tú: Wèè do ti fěūnko, wèè nàá ndi mǎnni Tináaṅsààti ò do í dó tii mbo. ²⁴ Kè bè nsántí Kuyie n kpéi.

2

Yesu tǎrè tūmmè Sedisadēmmu

¹ Kè de mmǎke yēbie ntepíitè nè yènáà, kè nní nwēti Sedisadēmmu ke neínè Bannabaasi nè Titi. ² Ke yé Kuyie ndo n nǎkémè ke dò n kǎte. Nè bèè ni Kirisi kǎbe tǎrè kè ti tíí, kè m bè nǎké Tináaṅsààti n nàá nti bèè í tú Sifube. N do í dó m pī mmù tǎmmú ntú detetirè kǎmu, kè deè nte kè n kǎte ké bè nǎké. ³ Bè me nyí nti yete, kè deè nte Titi nè wè ti neiti, wèè í tú Sifu, bè í nduó nkò cǎnté. ⁴ Mucāmmù kó tináaṅti na bá nhǎnné bèè sou nke tú bè tú ti kǎbe bèè tanní ke dó kǎyà Yesu Kirisi ti dēnne mēè botí ikuó miēke. Bè do dó kēwēte ké ti tanné ikuó kó tidaati miēke nke. ⁵ Ti í nyie mbe kpēti, bá sámǎp, ti yàà bo ceete mēè kpéi Tináaṅsààti.

⁶ Bèè do tú Kirisi kǎbe tǎrè kó benìubè diebè bè í nni nyí itié mmaì. Mí mborè timǎu timáà ndi, Kuyie nyí baàti òmǎu. ⁷ Bè do bantému Kuyie nni ntāātémè ke nnáá nTináaṅsààti bèè í tú Sifube, kéndònnè kù tāātémè Pieri kòò ti nàá nSifube. ⁸ Kuyie nkuù tǎ mPieri kòò nàá nSifube, kuù n tǎ kè n nàá mbèè í tú Sifube. ⁹ Isaku nè Pieri nè Isāā bèè ni Kirisi kǎbe kè bēe banté Kuyie nkuù n duómmè de kó mutǎmmú, kǎyǎkii mí nnè Bannabaasi ti nǎu, dèè benkú ke dò nti wēnné tináaṅti. Kè ti kǎte bèè í tú Sifube bíékè kè bembēe kǎte Sifube bíékè. ¹⁰ Bè do ti nǎké ke tú ti nteénnè be kó beçīribè mbe, ke sǎ n die nke mē dǎdri.

Pǎori kpǎnnēmè Pieri Āntiyōsi èi miēke

¹¹ Pieri kǎtení dīi mǎnni Āntiyōsi kè nh ò kpǎnnè benitibè ìlkè ke yé ò dǎdè deè í wenni. ¹² Ò do wēñnēmu Kirisi kǎbe bèè í tú

Sifube ke yo, kè Isaku tǎrɛɛ tuǎkení kòo yè yàte késari bá ò ténke í mbè wǎnnè. ¹³ Kè Sifube tǎbè bèè cǎuté Kirisi kè bèè wǎnnénè Pieri késari, kè Bannabaasi múnkeɛ me ndòò. ¹⁴ M banté dii mǎnni ò ténke í tǔmmè timómmǎnti weti weti, kòò nàké benìtibè ìkè ke dò: Fǎ nSifu nè bèè í tú Sifube di sòò wǎmmu, dè dòmme kàa dó ké bè dònè muwǎrímú kè bèè tǔnne Sifube kó ikuó?

Kirisi weè dǎerí kè ikuó í dǎerí

¹⁵ Mí nnè fǎ nti tú Sifube mbe ti í tú ibotí ìì í tǔ nKuyie. ¹⁶ Ti yému ke dò nKuyie nhǎǎ wénkǔnne onìti o tǎ dii mǎnni ndi Yesu, dè í tú ò tǔ mmèè kpéí nyikuó. Ti tá Yesu Kirisi nwe kè Kuyie nti wénkǔnne dè í tú ti tǔ mmèè kpéí ikuó, ke yé Kuyie nhǎǎ í nwénkǔnne òmòu ò tǔ mmèè kpéí ikuó.

¹⁷ Ti dó Kuyie nti wénkǔnne Kirisi kpéí nke, kè bè ti wúó mbèè í tǔ nKuyie, bèè í tǔ nyikuó. Dende benkú ke dò nKirisi weè te kè ti dǎari meyei naà? ǎǎ! ¹⁸ Kè n wǎte ke tǔnne ikuó n yete ì, n tǔ n do ì yeténèmu. ¹⁹ Dèè tu ikuó bíékè n kumu, ke yé n yí namè ke ì tǔnne kè ì n kùò. Di mmǎnni kè n fòu Kuyie nkó mufòmму. ²⁰ Bè n wǎnnénè Kirisi nwe kudapǎǎtí ke kùò mú ténke í fòu, Kirisi weè fòu m miéke. M mǎke mùu fòmму di mmǎnni m mù fòu n tá mèè kpéí nke Kuyie mBire, dèè n dó ke ku n kpéí. ²¹ M báa yete Kuyie nkó mesàà, kè kù ǎǎ wénkǔnne onìti ò tǔ mmèè kpéí nke ikuó, Kirisi tǔ nku detetirè nde.

3

Ikuó í dǎerí a bo ntámè Kirisi dèè dǎerí

¹ Díndi Kadasii kǎbe di yeimmaà? Bè di fèntemaà? N di nàkému páíi Kirisi kó mukǔũ nkpeti. ² N yóó di beke tǐmatí máà ndi, Kuyie ndi duó nku Yaá ndi tǔ mmèè kpéí nke ikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináaǎsààti ke ti yie? ³ Dè dòmme kè di yei mmemme, di keténè Muyaáǎsààmù ke né dó kédentenè bàmbà ndi mómmǎmbe kó muwǎrímáà? ⁴ Muyaáǎsààmù di benke dèè kó dimàà tú detetirè ndaà? Dè báa na kéntú detetirè. ⁵ Kuyie ndi duó nku Yaá nke dǎari tidiéti di cuokè di tǔ mmèè kpéí nke nyikuóà, kè di kèè mèè kpéí nTináaǎsààti ke ti tá?

⁶ Tǐ wǎrimu ke tú: Abarahammu do yie nKuyie nkè kùu ò wénkǔnne, ò yie mmèè kpéí nkù yé mmù. ⁷ N yénè tǔnke ke dò mbèè tá Kuyie mbeè tú Abarahammu kó iyaàbí mómmǎnyi. ⁸ Tǐ wǎrimu nè dimǎnni ke tú: Kuyie mbo wénkǔnne bèè í tú Sifube bè kù yie mmèè kpéí. Dèè do te kè kùu nàké Abarahammu ke dò: Nè a kpéí m bo dǎò mesàà nyibotí imǎu. ⁹ Abarahammu do tá Kuyie nku kè kùu ò dǎò mesàà. Mèè botí nku bèè kó dimàà bo yie nKuyie nkù múnke bo bè dǎò mesàà.

¹⁰ Bèè tũ nyikuó, kè be yèmmè dò nyi bo bè deeté bè bo yà. Ti wàrimu ke tú: Kè wèè í dɔəri ikuó imou yèmmè ò bo yà. ¹¹ Oniti báá na kéwenke Kuyie nyìkè ò tũ mmèè kpéí nyikuó. Ti wàrimu ke tú: Wèè wetí ò bo nfòù ò tá mèè kpéí*. ¹² Ikuó kó kuce í wènné Kirisi kaku. Ti wàrimu ke tú: Kè wèè tũ nyikuó wè ndɔəri ò yèmmè imou.

¹³ Kirisi tùóté ikuó do ti dɔəri mèè yei mme ke tɔ. Ke yé ti wàrimè ke tú: Kè bè baaké wè kudapāātí ò tú Kuyie ncōō wènwè. ¹⁴ Nè Yesu borè nde ibotí imou pètémè mesàà nKuyie ndo nàké Abarahammu mèè kpéí. Nè Yesu Kirisi borè nde ti pètémè Muyaánsààmù Kuyie ndo nàké mùù kpéí.

Ikuó nè Kuyie nnàké dìi nùù

¹⁵ N kɔbe wénténè mɛborime dòmmè. Kòo niti dɔú ndinùù nè otòù ke wàri, òmòù òò í nti cèète. ¹⁶ Kuyie ndo nàké mèè botí Abarahammu ke dò nè o yaàbire nde, kù í yĩ nè o yaàbí kè dè bo ndò nyi sũ, kù tu o yaàbire ke yē nKirisi nwe omáà. ¹⁷ Nte n dó ké di nàké tì: Kuyie ndo nàkému ke dò kù yóó deeté bèè kù tá, ke yóó bè deeté, ikuó ò tũ̀kení yebie nsikousinàà nè sipísitāātí (430) kó difōnkúò báá na ké tì pàa nyoo ò tì cèète. ¹⁸ Kè ikuó do yóó na ké ti deeté Kuyie nna bá nnàké tìmatì Abarahammu, kù do ò nàkému ke dò: Kù yóó ò dɔò mesàà nke mè nhò dòò.

¹⁹ Ba nné te kè Kuyie ndɔú nyikuó? Kù í dɔú nkè dè bo benke benitìbè mbe bè caàrimè. Ikuó do dò nkémbo kébennénè Abarahammu yaàbire bo kòtenímè mme wenwe wèè tàunko Kuyie nnè benitìbè, Kuyie ntōrè yeè do ò nàké oniti kòo ò tũ̀ò mbetòbè. ²⁰ Kòo niti bo omáà dè òò í mbékú otòù mòù wèè bo ò taunnè. Kuyie mbo kumáà ndi.

Ikuó pĩ mmùù tómmú

²¹ Dende tú ikuó pietinèmu Kuyie nnàké tàà? Bitì, kè ikuó do nyóó ti deeté, Kuyie nna nwénkùnne benitìbè ikuó mièke nke. ²² Ti wàrimu ke tú: Meyei ntièke kutenkù kumòu, bèè kó dimáà tá ti Yìè nYesu Odeetíwè bèè yàù Kuyie ndo yē nkù yóó ti dɔò mèè sàà.

²³ Kuyie mmu ndo í ti kpeté dìi m̀nni metákùmè kó kuce kè ikuó ò tì te. Kè ti tú í kó tidaati ke kèmmúnè kù bo ti benkemè metákùmè kó kuce. ²⁴ Ikuó ò do ti cèmmú ke kèmmúnè Yesu bo kòtenímè. Di mm̀nni Kuyie nhōō ti wénkùnne ti tá mèè kpéí nke Yesu. ²⁵ Odeetíwè mē ntũ̀kenímè, ikuó ténke í dò nké nti cèmmú.

²⁶ Ke yé di mm̀nni ti m̀u ti tùmè Kuyie nkó ibí nyi ti tá mèè kpéí nYesu Kirisi. ²⁷ Bè ānné d́ndi bè bàtèmmù ke di wènnénè Kirisi, di ò d̀ntenèmu. ²⁸ Òmòù tũ nténke í caānnè

* 3:11 Wénté Abakuku 2:4.

Kudaakù nè wèè í tú kudaakù be kó medonnimè

²¹ Di tú nné n náké díndi bèè dó kéntū nyikuó kè nsà kè di í yo ì tú mù. ²² Ti wàrimu ke tú Abarahammu do mọke ibí idéi ndi, kè dèmarè kóo yō Akaa ntū kudaakù *, kè detere kóo yō Saraa í nku tú. ²³ Kè kudaakù peité ku kperere betòbè peí mèè botí, wèè í tú kudaakù kè Kuyie nkuù ò dounnè dinùù kòo dè peité. ²⁴ De kó tináànti mọke mebengkùmè mèdémè mme. Benitipòbè bedé bembè dònne metaummè mèdémè mme, metaummè kètimè do dòò Sinaii tārì ìnkè nke meè peité idaabí (meè tú Akaa). ²⁵ Diyètirì dìi tú Akaa di benkú Sinaii tārì ndi dìi bo Adabii tenkè, ke wète ke benkú Sedisademma èi dìi bo di mmònni. ²⁶ Sedisademma keìnkè kou í tú kudaakù, weè tu ti yō. ²⁷ Ti wàrimu ke tú:

Dè nnaati f̄ ntehāũnte,
f̄ nwèè í peí,
tiitè teyĩtè
kényānku nè diwèi,
ke yé bè yete wèè nitipòkù
kó ibí yó nsũũnnèmè
wèè ye nho kpeyi.

²⁸ N kọbe díndi tú Kuyie nkó ibí nyi, kéndònnè Isaki Kuyie ndo dọ ndinùù kè bè peité wè. ²⁹ Bè do peité dèè bire benitibè peímè do f̄ũnkomu bè peité dè nè Kuyie nYáá, ti kperere me ndò mmúnke. ³⁰ Ti wàrimu ke tú: Beti kudaakù nè ku bire ke yé kudaakù bire í yóó toténè wèè í tú kudaakù o bire de cice kperere. ³¹ N kọbe ti í tú kudaakù kó ibí, ti tú wèè í tú kudaakù o kpeyi nyi.

5

Kirisi nè ikuó de kó tináànti

¹ Kirisi ti dènnemu tidaati miere páí kè ti mènke yè, nfííkúnè teii, báa yiennè kéwète kénáá ntidaati.

² Mí mPɔ̄ri n di náámmu ke tú kè di cāmmú, Kirisi ténke báa di teennè. ³ M bo yí kébéi nke dò kè bèe yie nkécāmmú bè ntū nyikuó imou. ⁴ Díndi bèè dó Kuyie ndi wénkúnne di yie mmèè kpéi nyikuó, di yàtenèmu Kirisi, ke pàà Kuyie nkó mesàà. ⁵ Tínti yému ke dò nti tá Yesu kè Kuyie nyóó ti wénkúnne, deñde ti baamè nè Muyaánsààmù kó muwèrímu mùù bo ti miere. ⁶ Kè ti taunè Yesu Kirisi ke cāmmù yoo ti í cāmmù, de kpeti í bo, ti bo ntámè Yesu, kéndó titòbè ke teennè titòbè deè tu.

* **4:22** kudaakù: Saraa do í mọke debire kètúóté o kó kudaakù be kó dimònni kó ikuó do yèmmè képuó nho dọ Abarahammu, kè kùu púó nképeité debire Isimayèeri.

⁷ Di do keté kè dè nwennimu, we ndi cònné kè di ténke í tū ntimómmanti? ⁸ De yembè di tié nyù tié nyí bonní Kuyie nkùù di yu ku borè. ⁹ Mutie mùu muuti pèè mù ã mma sámpròrè nde, kè tipèècooti timouu múútí. ¹⁰ N yí di yìkù, n yému ke dò ndi yèmmè í cààrè n kōme. Wèè di kōnnè bá kòo tú wè, Kuyie mbo ò kpetínné.

¹¹ N kòbe bèmabè yèmmè dò n náá mmucāmmù deérímè, kè dè tú mómmuò mbè na bá nni nféũnko. N náá ntì ke tú Kirisi ku kudapāātí ìnkè ti na bá nyóù òmòu. ¹² Bèè me ndi kōnnè mucāmmù kpéí, mbè dòke sòoté kéfōmmu.

¹³ Díndi Kuyie ndi deeténèmu ikuó, kù né í di deeté kè di bo ndòari di dómè, kù di deeté kè di bo ndó ditòbè mbe, ke teénnè ditòbè. ¹⁴ Ke yé ikuó imòu kó dikūnni tumè: N dó otòu a dómè amáà. ¹⁵ Kè di me nkpa, nke dōmmù ditòbè, dōnè meyoòmmè kè di báa kuò ditòbè kédeè.

Muyaánsààmù pī mmùù tōmmù onitì mièke

¹⁶ Ntènè n dó ké di náké tì: Bá ndòarinè di dó dè, yóunè kè Muyaánsààmù di benke di dò nkédòò dè. ¹⁷ Ke yé di dó dè í wèhñè Muyaánsààmù dó dè, di dó dè càāmmu, kè Muyaánsààmù dó dè càā nkè dè pièti. Kè dè bo yie nkè di bá ndòari di dómè. ¹⁸ Kè Muyaánsààmù di ni, ikuó ténke í di te.

¹⁹ Ti yému bèè dòòri bè dómè be kó mufòmmu tú mù: Kéndòuti dòutinè betòbè, ke fòu mufòmmu yeimu, ke fòu bè dómè, ²⁰ ke feu yebòkè, ke diiti detie, ke níí mbetòbè, ke kpranti, ke èènnè betòbè. Kè be mièke péi betòbè, ke sīnkũnko betòbè yètè, ke yaati be cuokè, ²¹ ke dó betòbè kperè, ke tú tinayàkémuónti, ke ã nyo kunaatí ke yonko, ke dòari meyei ntēmè mèè mè dōnnè. N ti ndi nàkému ke wète ke di náá, bèè dòòri me kó kubotí bè í tati Kuyie nkpràatìyuu mièke.

²² Ntènè Muyaánsààmù kó mutōmmù: Muù ã nte kàa ndó otòu, kàa yèmmè ñnaati, kàa mmòke diwèi ke nò nke mi, ke tú onitisaàwè, ke niti, ke náá ntimómmanti, ke bá ndòari, ke nno nke pīi nhamáà. ²³ Ikuó í yete dende kó dimáà.

²⁴ Bèè taunnè Kirisi, be fōmmu kótímù nè mù do dó dè, bè dè wènnénè Yesu Kirisi nwe, ke baaké kudapāātí. ²⁵ Muyaánsààmù mmuù ti duò mmufòmmu, mùù dò nke nti benkú ti bo ndòarimè. ²⁶ Ti bá ntú sipòò yembè, ke péikũnko titòbè mièke, ke dó titòbè fòtè.

6

Onitì buotí dè ò ã de ndeite

¹ N kòbe díndi Kuyie nkòbe, kòò mòu dòò meyei ndíndi Muyaánsààmù bonè bè di ò tēhñení kuce sàakù mièke diyònni,

ke né nyé kè di báá do di mómməmbə meyei mmieke. ² Ntəunè ditəbè kó yetuə, de mənni di yie nKirisí kó ikuó nyi. ³ Kòò məu yəmmè dò nhò tú òməu ò sóu nhomáà ndi. ⁴ Bá wè wè wénté o də̀rìmə̀ kòò də̀rì Kuyie ndómè dè nhò naati omáà borè, kòò bá mpə̀tí ke erìnè betə̀bè omáà. ⁵ Kuyie nyóó bekénè bá wè nè o kpeti nti.

⁶ Bè nàá nwè Kuyie nnáànti, ò ntotírínè o kperè wèè tì nhò nàá.

⁷ Di bá nsóu ndimáà, bè í daú Kuyie, oniti buə́tí dè, ò ɔ̃ɔ de ndeite. ⁸ Wèè buə́tí o mómmuə̀ nhò dó dè, dè bo ò peité mukūū. Kè wèè buə́tí Muyaánsààmù dó dè, kè dèe ò peité mufòmmu mùu bo sáá. ⁹ Ti báá yóu ti bo ndə̀rìmə̀ mesàà. Kè ti də̀rì mesàà nkè ti kə̀nti í yārike, kè de mənni tū̀ðke ti bo deite ti dò dè kó yebe. ¹⁰ Ti kraá mə̀kemu di mmə̀nni meffè, yóunè kè ti ndə̀rì mesàà mbenitibè bəməu, ke né də̀ke mmè də̀rì Yesu kə̀be.

Mucaummu nè mudəummu

¹¹ Bàmbà mmū wāri m mómmuə̀ nè n nòtè, di bo banté n wārii ì deu mēmmē. ¹² Bèè di tié nke dó di cāmmú, bè dó di mbè naatinēmu, bè í dó kénnáá mbè baakémè Kirisí kudapā́tí máá kpeti kè bèè bè fēū. ¹³ De kó benitibè bèè cāmmù, bè í də̀rì ikuó iməu yēmmè, bè dó di cāmmú kémpə̀tìnè di cāmmúmè mme. ¹⁴ Mí m pə̀tìnè bè baakémè mme Yesu kudapā́tí. Dèè te kè n yí yé ke dò nkutenkù kperè bo, dè me mmúnke í yé ke dò m bo. ¹⁵ Kàa cānté yoo a í cānté de kpeti í bo. A bo naámmè onitipə̀nwè dèè tu. ¹⁶ Di miēke bèè kó dimáà yēmmè dōnnè n kə̀me Kuyie mbè duó mmesàà nké bè pā diwèi: Bəmbə nè Kuyie nkə̀be bəməu bèè bo kutenkù miēke.

¹⁷ Nè ti bo mbomè òməu ténke bá n kəkénè, m mə̀ke tì fíétì tì benkú n túmè Yesu kóo tə̀nti.

¹⁸ N kə̀be ti Yiè nYesu Kirisí kó mesàà nni ndi bonè diməu, kè dè mme ndò.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Pɔɔri do bo wàri di mpátíri kè bè ò kpetí Odommu nwe. O pátíri náàntì yuu tú: Kuyie nwěnné keĩnkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kè Kirisi dè baké.

O pátíri miɛke ò keté ke benke ti wě mmèè botí nku nè Kirisi, ke benke Kuyie nti yumè kè ti bo ntú ku kɔbe, ke benke kù ti deɛtémè nè ti yei nè ku Birɛ Yesu Kirisi borè nè kù ti cànnemè nè Muyaánsààmù.

Mɛdérímè ke náá nti dò nkéntaunè mèè botí Kirisi. Nè mɛdonnimè mɛpéu miɛke kòò benke ke tú Kirisi kɔbe tĩnni dònne onitì kó tikòntì nti, kè Kirisi tu diyuu, ke benke ke tú Kirisi kɔbe tĩnni dò nteɛfètè kè Yesu tu dipũũ. Kè bè wètè ke donnè onitipòkù kè Kirisi tu o dɔ̀.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmme

1. Kirisi nè o kɔbe tĩnni 1-3
2. Mufòmму mupàmmù nè Kirisi 4-6

Pɔɔri dɔummè Efɛsi kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntāāté wè, kè n tú Yesu Kirisi kó ditōnnì, mĩ di wàri dipátíri díndi Kirisi kɔbe bèè bo Efɛsi ke taunnè Yesu. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔ̀ mɛsàà ke di duó ndiwèi.

Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti dɔ̀mè mɛsàà

³ Ti sántímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, wèè ti dɔ̀ keĩnkè kó mɛsàà mmebotí mɛbotí, ti taunnè mèè kpéi nYesu Kirisi. ⁴ Nè Kirisi kpéi nke Kuyie nti tāātémè kè mu nyí dɔ̀ kutenkù, kè ti bo nwenni páí kè dè kù naati kù ti dó mèè kpéi. ⁵ Nè Yesu kpéi nke Kuyie nti dómè ke mè tāāté nè dimònni, ke ti dɔ̀ ku bí, ku mè dó ke mè dɔ̀. ⁶ Kè ti sántí Kuyie nkù ti kuó mmèè kpéi mɛsémme mediè, nti taunnè mèè kpéi nku Birɛ kù dó dè mɛsàà.

⁷ Kuyie nti donténè wèè kó meyĩ nke tì cĩ nti yei nku sàà ndeu mèè kpéi, ⁸ kè kù ti duó mmɛcii nnè meyĩtímè mediè. ⁹ Kù ti benke dèè do sɔri dènde, kù do tāātémè nè dimònni nè Yesu Kirisi kpéi nke bo mè dɔ̀. ¹⁰ Kù do dó kè de mònni tũ̀kè kùu wěnné denennè demou ndi, keĩnkè kperɛ nè ketenkè kperɛ kè Kirisi ndè baké.

¹¹ Nè Yesu kpéi nke kù ti tāātémè ke ti cànné. Kù do mɛ ndó nè dimònni, kù ò nkè kù tāāté tì kù ti ndɔ̀. ¹² Kù dó tìnti bèè tá Kirisi nè dimònni ti nkù sántímu kù de mèè kpéi.

¹³ Dìndi múnke di kèè dii mònni timómmoni, Tináansààti ke tá Kirisi kòo di deeté, de mònni ndi Kuyie ndi cànnemè ke di duó Muyaánsààmù kù do yē nkù yóó di duó mmù. ¹⁴ Muù ti benkú ti yóó tiekemè mesàà nKuyie mbaanemè ku kàbe, muù ti náá nti yóó tiekemè de kó mesàà nkù bo ti deeté dii yiè páíí, ti nkù sánti kù deu mèè kpéí.

Pɔɔri bàámmè Kuyie nhEfesi kàbe kpéí

¹⁵ N kèèmu di tá mèè botí Yesu, nè di dó mèè botí di kàbe tabè. ¹⁶ Deè kpéí nte kè n yí yóu m bo nsántimè Kuyie ndi kpéí, ke dennini di kpéí m báámmu mieke sáà. ¹⁷ Kè dè bo yie nkè Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice di duó mmeciì kè di banté Yesu, kényéte ò dòò dè di kpéí. ¹⁸ N kù bàámmu ke tú kù di duó mmeciì nkè di banté kù di yu muù kpéí, kù bàanè dè bèè tu ku kàbe, ¹⁹ kèbanté muwērímú diemù kù ti duó mmù tínti bèè tá Kirisi mù deu ke mamè. ²⁰ Nè muù wērímú mmu Kuyie nduómme kè Kirisi yánté, kè kù ò kànnè ku borè keĩnkè dikàri sààri, ku bakù you. ²¹ Kòò baké muwērímú yembè, nè ketenkè yembè nè keĩnkè kàbe, dèè kó dimàà bo bàmbà, di mmònni nè dèè kpaanì, Kirisi weè dè baké. ²² Kuyie nwe n duó ndemou, weè tu Kirisi kàbe tĩrè yemou kó diyuu, ²³ dii tú o kònti ò bo dii mieke, ke bo kutenkù kumou.

2

Ti do kumè ke yánté

¹ Di yei nnè di caàrimè deè do te kè di ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékè. ² Di do fòu kutenkù ku nkàbe kòme mme, ke yíé nku kóo kpaàti weè bo ketenkè nè keĩnkè de cuokè o kpeti, weè baké bèè kó dimàà yete Kuyie nkpeti. ³ Ti múnke do be ntú, ke dòòri ti kònti nè ti yèmmè dó dè, nè de kpéí nkè Kuyie mmieke ñdò nkédo ti ìnkè kè doti mèè botí betàbè ìnkè.

⁴ Kuyie nsémmè né me ndeumè kè kù ti dake mediè. ⁵ Ti yei nnè ti caàrimè deè do te kè ti ntú bèè ku Kuyie nkó mufòmму bíékè kè Kuyie nti dòò mesàà nke ti duó mmufòmму nè Kirisi ti kó mewennimè, ku sàà mmè te kè kù ti coo. ⁶ Kè ti wènnénè Yesu Kirisi ke fòu, ke wè nke kari keĩnkè ku borè. ⁷ Kuyie ndòò memme ke bo benke kù ti dòò mèè sàà ndeu mè mme, ke yó mbo sáà kù mè nti dòò nè Yesu Kirisi borè nde. ⁸ Kuù di dòò mesàà nke di deeté di tá mèè kpéí Yesu, dè í tú nè di mómmòmbe kó muwērímú, Kuyie nkó dipānni ndi. ⁹ Omòu bá nsánti omáà, kòo yèmmè dò nhò dòò demarè kè deè te kè kù ò deeté. ¹⁰ Kuyie nkuù ti dòò, nè Yesu Kirisi ti kó metaummè mieke nke kù ti dòòmè, kè ti bo ndòòri mutómму sààmù kù tũntemu nè dimònni kè ti bo mmù dòòri.

Yesu temè kè Sifube nè bèè í tú Sifube kè bè wènné oniti omáà

¹¹ Dentɛnɛnɛ́ di do tú bè nè dimònni, di do í tũ nKuyie, nkɛ Sifube di yu ke tú bèè í cāmmù, ke tú bɛmáà bèè cāmmù, de kó mucāmmù né do í tú mùmamù. ¹² Dentɛnɛnɛ́ di do í túmè Kirisi kɔbɛ, di do tú bɛpòòbè mbe, di do í wɛñnè Kuyie nkɔbɛ, di do í mɔke di baa dè, di do í tũ nKuyie. ¹³ Di do í tókénè Kuyie, di mmònni ke kù tóònnè, Yesu Kirisi duó mmèè kpéi nhomáà kè bè ò kù. ¹⁴ Kòò kù meníímmè mèè do dò nkuduotí ke yaàti Sifube nè bèè í tú Sifube, kè bè narike ke wɛnné onìti omáà. ¹⁵ Ke pàa nSifube kó ikuó yɛ mbè nci dè nè ì yɛ mbè ndɔɔri dè, ke wɛnné ibotí idé, ìi do kpa nkè ì naá nkubotí kumáà, ke narike. ¹⁶ Bè ò kùmu kòò dèite meníímmè de kó ibotí idé do mɔke mè, ke ì taunnè Kuyie, nkè ì naá nhonìti omáà. ¹⁷ Ò pĩ mmuù tómmú ke nàké Tináansààti, diwèi kpeti, díndi bèè í tú Sifube ke détirinè Kuyie, nnè Sifube bèè do kù tókénè. ¹⁸ Timɔu Sifube nè bèè í tú Sifube, Kirisi weè ti niité Kuyie mborè nè Muyaánsààmù kó metèmmè.

¹⁹ Di ténke í tú bɛpòòbè, yoo diheì mari kɔbɛ, di tú Kuyie nkó diheì kɔbɛ mbe, ku cɛtè kɔbɛ. ²⁰ Yesu Kirisi weè tu dipũũ, o tɔrè nè Kuyie mpáánáànti náambè kè bè yāa nkè di sɔké. ²¹ Kirisi weè te kè tè kpeñni, ke kótírí, ke naá Kuyie ncɛtè sààtè. ²² Nè Yesu kpéi di tú tɛcɛtè nte Kuyie mbo tè nè Muyaánsààmù.

3

Pɔɔri nàkémè bèè í tú Sifube Kuyie nnáànti

¹ Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kóo tɔnti, bè n kpetí n nàké mèè kpéi nke díndi bèè í tú Sifube Kuyie nnáànti. ² Di yému Kuyie nni nkúómmè mesémmè ke n dòò mesàà ke yɛ n nàké Tináansààti, díndi bèè í tú Sifube. ³ Tii do sɔri Kuyie nti nni mbenke, kè n yǐtè ku kó disòri kpeti, m mè mbo ke ti nwāūnì. ⁴ Kè di ti kaa ndi bo banté Kuyie nni mbenkemè Kirisi kpeti tii do sɔri. ⁵ Kù do í benke de kó disòri kpeti dimònni kɔbɛ, kù mè nti benkemè di mmònni Yesu tɔrè nè Kuyie mpáánáànti náambè nè Muyaánsààmù kó muwérímú. ⁶ De kó disòri tu: Sifube nè bèè í tú Sifube bè wɛnnémè onìti omáà, ke yóó di tikpàti, kù yɛ nkù yóó duó nti bèè yie nYesu Kirisi kó Tináansààti.

⁷ Kù duó nkè n naá nti, kù n dòò mesàà mme ke n duó nde kó mutómmú ke benkú nè n tómmú miεke ku wérímú deumè. ⁸ Bá nè m me ntumè Kirisi kɔbɛ bɛmɔu kó besánpóbè kóo sámpóu, kè kù duó nkè m bo nàké Tináansààti bèè í tú Sifube, Kirisi kpàti deumè ke í mɔke kumànkù, ⁹ ke bè benke Kuyie nkó disòri kpeti, kunku kù dòò demɔu kuù mè dó nè dimònni, ¹⁰ ke dó bèè baké keñkè nè be kó bekperíbèe yà Kirisi kɔbɛ tinnì, kébanté Kuyie ncii ndeumè mediè ke í mɔke kumànkù. ¹¹ Kuyie ndòò kù dómè mme nè dimònni ti Yiè nYesu Kirisi kpéi. ¹² Di mmònni ti bo

na ké kù tǎǎnnè ke bá nyǐkù, ti tá mǐè kpéi nYesu, koð taunnè. ¹³ N di náámmu ke tú di kǎnti báá yārike, bá kè n fǐuri, n fǐuri dǐi kpéi nkè dè bo di dǎð mesàà.

Kirisi ti dǎ mǐè boti

¹⁴ Dǐè kpéi nte kè n nínkú n núu ti cice Kuyie nyǐkè. ¹⁵ Kunku kùu te kè keǐnkè kǎbe nè ketenkè kǎbe kè bè bo. ¹⁶ N kù báámmu ke tú kù di duó nku kpàti dieti, kè Muyaánsààmù di kpénkùnnè, ¹⁷ kè Kirisi mbo di mièke, kè di nǐíki tei tei, Kuyie nkó medókùmè mièke, ¹⁸ kéwǎnnénè Kirisi kǎbe tǎbè kébanté Kirisi ti dǎ kè dè deu mǐè boti ke okù mǐè boti ke cǐmpuri mǐè boti bá ke í mǎke kumànkú, ¹⁹ kéyǐtè Kirisi ti dǎmè kè dè pǐtè ti yǐtímè, képétè Kuyie nkperè demǎu.

²⁰ Ti sǎntǐmu Kuyie nkùu wǐrímú diemù bo ti mièke, ke bo na kéðð kè dǐè pǐtè ti kù mǎu dè nè ti toti ti ti yemmè. ²¹ Ku yètiri ndeu Yesu Kirisi kǎbe cuokè sǎà Kirisi pǐ mmùu tǎmmú kpéi. Kè dè mmè ndò.

4

Kirisi kǎbe wǐ mmè boti

¹ N di náámmu, mí mPǎori bè kpetí wè Yesu kpéi, nke tú di ndò nKuyie ndi yu ke dǎ di ndǎmmè, ² kékùnnè dimáà kényǎð, kémmi, kéndó ditǎbè, kénteénnè ditǎbè. ³ Yetenko kè Muyaánsààmù di tau, kè di mmǎke Kuyie nkó diwèi. ⁴ Ti mǎke Muyaánsààmù mumáà ndi, ke dǎ nhoniti omáà, ke baà demarè máà, Kuyie nti yu dǐè kpéi. ⁵ Ti Yiè mbo omáà ndi, kè ti tǐ nkuce kumáà, kè bátémmù bo omáà. ⁶ Kuyie mbo kumáà ndi, timǎu ti cice wèè baké demǎu, ke ti pǐnnè mutǎmmú timǎu, ke bo timǎu ti mièke.

⁷ Kuyie nti pǎmu bá wè dipǎnni kè Kirisi yè nti toti bá wè ò dǎ mǐ. ⁸ Ti wǎrimu ke tú: Ò wǐte ke deèti dǐi mǎnni kéǐnkè ke neiné becírìbè kó yewǐrè yèè do kpetí, ke pǎ benitibè yepǎrè.

⁹ Ba ntú ò wǐte ke deèti? Dè benkú ke tú ò keté ke cùtému ke ta ketenkè mièkoo decǐmpure. ¹⁰ Wèè cùténí, wèè wǐte ke dèke, ke bo kéǐnkè ke píéké tipǐiti timǎu. ¹¹ Weè duó nkè bèmabè tu o tǎrè, kè betǎbè tú Kuyie mpǎánáànti náámbè, kè betǎbè tu bèè náante Tináànsààti, kè betǎbè tu bèè ni Kirisi kǎbe tǐrè, kè betǎbè tu bèè tiè nKuyie nnáànti. ¹² Ò bè duó nde kó mutǎmmú kè bè bo tǐnte o kǎbe mbe, kè bèè na ke pǐ nKuyie ntǎmmú, kè Kirisi kǎbe tǐnni dǐi tu Kirisi kǎnti kè dǐi deuke. ¹³ Kè ti nwǐ ntimǎu ti kéri kùu ce, ke kótírí kékpenke, kénaá mpáíí Kirisi dǎmmè. ¹⁴ Ke bá ndǎnnè ibí ì mu nyí cǐi, ke tǐ mbeniticǐmbè bèè tiè nyiyáábísítí ke ì ti tǎu kuyaakù tǎumè tifǎkpeti. ¹⁵ Ti dǎ nkénnáá ntimǎmmǎnti nti, kéndó titǎbè, memme ti bo nkótírímè kuwedǎnce mièke, ke náánnè Kirisi wèè tu diyuu. ¹⁶ Kirisi wèè te kǎo kǎbe bemǎu wǐ nke dǎ nhoniti omáà nè itùòti, ke kperni, bá kùu tùòti kè kù

pĩ nku tōmmú kù dò nkémpĩ mmù, kè tikònti timəu kòtírí, ke kpréncú Kuyie nkó mɛdókùmè miɛkɛ.

Mɛborimɛ pàmmè dò kéndòmmè

¹⁷ Ntɛnè n dó ké di náké tì, nè ti Yiè nkó diyètìrì, di bá ntũ mbèè í báá nKuyie mbɛ kó mɛborimɛ, bè tũ mmèè yèmmè tú detetìrè kōmɛ mmɛ. ¹⁸ Bè toti dibiiñni kó iyentotí nyi, bè í yé Kuyie nduò mmùù fòmму, bè í banté mèè kpéi nkè bɛ to kpeñni. ¹⁹ Bè ténke í baàti mɛyɛi nnè mɛsàà ke dɔ̀rri dèè í wenni ke í diè ntikpàti, ke dɔ̀rri dɛsĩntɛkperɛ deməu botí nè mɛyɛi mməməu bɛ yèmmè dómè ke í yĩèkù.

²⁰ Díndi bè í mɛ ndi benke Kirisi kè di ò yĩété. ²¹ Díndi biɛ bè di tiémmu o kpeti kè di yĩété o kó timómmənti, dèè tu: ²² Di bo yóumè mɛborimɛ kótímè di do tũ mmè, di do məkɛ mɛdókùmè yɛimɛ mmɛ kè mè di sóu nke di fétinko. ²³ Yóunè kè di yèmmè ceetɛ nè di yɛ̀ntotí, ²⁴ kè di naá mbenitipàmbè Kuyie ndòò bè ke dònneñ kumáà, kè di borimɛɛ wenke kè di ntũ ntimómmənti.

²⁵ Di yóu siyáàbisí, kénnaá nditəbè timómmənti ke yé ti túmè Yesu kònti kó itùòti nyi. ²⁶ Kè di miɛkɛ pɛikɛ di báá yóu kè kè ɔ̀tɛ ke di cé mmɛyɛi, di báá yie nkè diyè ta kè kè kpaá péi. ²⁷ Di báá pã dibòò kuce. ²⁸ Wèè do yuuku wèè yóu muyóò ke pĩ mmutōmmú kéməɔtɛ o kperɛ kɛpã bɛcĩrìbè. ²⁹ Di bá nnáá ntínáanyɛiti, kè di pèté mɛfiè nnáánnè tì bo teennè betəbè kè bè kpenke Kuyie nkó kuce miɛkɛ, tì bo teennè bá wè ò bo dii f̄t̄iri. ³⁰ Di bá ncaari Muyaánsààmù yèmmè, muù tu mɛcannimè Kuyie nti cànnɛ mè, muù te kè ti yé ke dò nKuyie nyóó ti dɛɛtè páíi diyè sɔ̀nni. ³¹ Bá mpoonnè ditəbè, bá nníinnè ditəbè, di miɛkɛ bá mpéi ditəbè, di bá mməkɛ yekpàrè, di bá nsĩnkùnkò ditəbè yètè, di bá ndɔ̀rri mɛyɛi. ³² Ndɔ̀rinè ditəbè mɛsàà, nke ndó ditəbè, ke ncĩnko ditəbè Kuyie nti c̄ɛ mmèè botí nè Kirisi kpéi.

5

Ti bo nyémè Kuyie ndó dè

¹ Ntũnnɛ Kuyie nkó mɛborimɛ, ke yé di túmè ku bí nyi, kù dó ì. ² Ndónè ditəbè Kirisi ti dó mèè botí ke duó nhomáà kè bè ò kùò kòò dò ndipãnni kufɔ̀òku natikù kperì Kuyie ndó di.

³ Di tú Kuyie nkəbɛ mbɛ, di bá ndəuti dəutinè ditəbè di bá nsĩnkùnkò dimáà, di bá duó ndi yèmmè tikpàti. Dè keté ke í dò mbè nyo dɛ kó tináaɛnti di cuokè. ⁴ Di bá nnáante ifei kpeti nè tiyèinnáaɛnti nè tináanyɛiti, dè í wenni. Petinke nsántínè Kuyie nku sàà nkpeí. ⁵ Nyénè ke dò nwèè dəuti dəutinè betəbè nè wèè sĩnkùnkò omáà, nè wèè í diè ntikpàti, dè í cáánnè wèè feu yɛbəkè. Dɛ yiè mbotí í tati Kirisi nè Kuyie mbɛ kpààtiyuu miɛkɛ.

⁶ Di báá yie nkòò mǎ̀u di souté nè detetirè kó tináàntì: Dèè te kè Kuyie mmieke cóú bèè yete ku kpeti. ⁷ Di bá mmàkenè de kó benitibè botí metaummè mamè. ⁸ Di do tú dibìnnì kàbe mbe di mmònnì ke taunnè ti Yiè ke tú kuwenniku kàbe, Nfò̀unè ke dò mmenáà nkó ibí. ⁹ Kuwenniku kó mutòmmú tú: Tinitì, mewetímmè, nè timómmònti. ¹⁰ Mbaàtinè ti Yiè ndó dè. ¹¹ Di bá nkáké dibìnnì kàbe kó mutòmmú mieke, mù tú mutetímú mmu, di petínke mmù dáammu mmu. ¹² A bo nákéme bè dǎ̀rì dè disǎ̀rì dè mǎ̀ke ifei nyi. ¹³ De kó mutòmmú yènní diì mǎ̀nnì kuwenniku mieke, kuwenniku ã̃ mù feimmu. ¹⁴ Mómumu nwe bè dènnení dè kuwenniku dè ã̃ wenkemu. Tì wǎ̀rimu ke tú:

Ente,

f̃́ nwèè duó becíribè mieke!

Kè Kirisi da míité.

¹⁵ Ndakenè mesàà di fò̀u mèè botí. Di báá ndò tiyèintì, ntúnè mecii nyembè. ¹⁶ Bá nfétìnkonè di fiè, ti bo yemǎ̀rè yeiye nye. ¹⁷ Di bá ndò ntiyèintì, yetenko kényíéte Kuyie ndó dè.

¹⁸ Di bá mmuò mmenáà, mè di tannìko meyei mmieke nke. Yóunè kè Muyaánsààmù di píe. ¹⁹ Kè di nwè nke yáúkunko ditǎ̀bè kǎ̀ntì, kéndiè nKuyie nkó yesáà, nnè ku kó iyie, ke diè Muyaánsààmù di duó nyìi yie, kénsǎ̀ntí Kuyie nnè di yèmmè memou, ²⁰ nsǎ̀ntínè ti cice Kuyie demou kpréi nsáà nè ti Yiè nYesu Kirisi kó diyètiri.

Onitì nè o pokù bè dò kèntaumè

²¹ Nyíènnè ditǎ̀bè kpeti, di dé mèè kpréi nKirisi.

²² Benitipòbè nyíènnè di daabè kpeti, di yie mmèè botí ti Yiè nkpeti. ²³ Ke yé onitidùu wèè bakémè o pokù Kirisi baké mèè botí o kàbe tǎ̀nnì diì tú o kǎ̀nti ke di dèerí. ²⁴ Dèè te kè benitipòbè dò nkényié mbe daabè kpeti timou, Kirisi kàbe tǎ̀nnì yíé mmèè botí Kirisi kpeti.

²⁵ Bá wèè nitidùu kòo ndó o pokù Kirisi dó mèè botí o kàbe tǎ̀nnì ke ku di kpréi, ²⁶ ke di òuté nè menie nnè Kuyie nnáàntì. ²⁷ Ò dǎ̀ memme ke dó di ntú o kperi ndi kènwenni, kènkpa kuyènkù, kènkpa meýóó, kènkpa meyei mememou, kéndò mpáíí ke í mmàke bè bo di sei ntii ìnkè. ²⁸ Mèè botí nku bá wèè nitidùu dò nkéndómè o pokù ò dó mèè botí omáà. Wèè dó o pokù ò dó omáà ndi. ²⁹ Òmòu ã̃ í mpóó nhomáà, ò ã̃ nyárimu omáà, ke piú omáà. Kirisi me ndǎ̀rì o kàbe tǎ̀nnì. ³⁰ Ke yé ti tùmè o kǎ̀nti kó itùòti nyi. ³¹ Tì wǎ̀rimu ke tú: Onitì bo yóu o cice nè o yǎ̀ kétaunnè o pokù, kè bèè naá ntikǎ̀nti timáà. ³² Ti nnáàntì tú disǎ̀rì dierì kpeti nti, ti tú Kirisi nwe nè o kàbe tǎ̀nnì, ³³ ke múnke tú di kpeti. Bá wèè nitidùu wèè ndó o pokù ò dó mèè botí omáà, kòo nitipòkù ndé o dǎ̀u.

6

Ibí nè i yembè kó tináaṅti

¹ Díndi íbí nyíennè di yembè kpɛti. Kuyie mme ndó. ² Ndé a cice nè a yɔ. Kuyie ndóu nyì kuó ke b́i nke tú: ³ Kè dèe yie nkè dè nda naati, kàa fòmmu okè ketenkè ìnkè.

⁴ Díndi íbí yembè, di bá mpéikunko íbí miéke, nítiennè i ke ì tūnni ti Yiè ndó m̀è botí.

Tidaati nè ti yembè be kó tináaṅti

⁵ Díndi tidaati, nyíennè bèè di te die nkɛtenkè ìnkè be kpɛti, ké mbè dé mediè, kempí mbe tómmú nè meyèmmè memáà, kéndò ndi pí nKirisi kōmu. ⁶ Di ní bá mpí mmutómmú bè bo diì m̀onnì máà kè dè bo bè narikε, d̀onnè dimáà Kirisi kó tidaati, ké mmù pí nnè di yèmmè memou Kuyie ndómè. ⁷ Di mpí mbe tómmú ke dò ndi pí nti Yiè nkōmu, dè bá ndò ndi pí mbenitibè kōmu. ⁸ Nyénè ke dò nkàa tú kudaakù yoo a í kù tu, Kuyie nyóó yietí bá wè ò d̀ò m̀è sàà nkó tiyeti nti.

⁹ Kè díndi tidaati yembè di nti pí mmesàà ndi bá nti péinko, nyénè ke dò nwèè di te dimou ò bo kéìnkè nke, o borè òmou í cáá.

Kirisi kabe dò nkémmoke tìi kpàrinenti

¹⁰ Tisonti tú di bo ntaunnèmè Yesu kékpenke, kápété o wérímú diemù. ¹¹ Báátínè Kuyie nkparinenti timou ke cómmú tei tei, kébaao dibòò kó mesoummè. ¹² Ti í kpannè benitibè, ti kpannè yebakè nye, yèè bo muyaá mmieke, yèè kpeñni, bebòkpaàtibè bèè te dibiiñni kó kutenkù. ¹³ Nè de kpéi, túóténè Kuyie nkó tikparinenti timou, kè diyie yeiri t̀òkení di na ke kpa nkè di kpa nke dèè, di nkpaá yé kénwāké.

¹⁴ Nyinè timómmṅnti di ka fenaak̀ñfè kōme, kénkánké mewetimmè di c̀nc̀rè dimátìyaàbòri kōme. ¹⁵ Ànnénè tikōnyauti tineutì kōme, ke náké Tináaṅsààtì tìi duò mmeom̀pùmè. ¹⁶ Ntònè metákùmè kè m̀è ndò nkudəpikù sáà kùu yó nte kè di na kékuə dibòò kó ipie nyìi c̀òu. ¹⁷ Túóténè medetímè kédòò dipìi, kétúóté Muyaánsààmù kó disiè diì tú Kuyie náaṅti. ¹⁸ Muyaánsààmù ndi bonè kè di mbáá nKuyie nsáà, di nkù báá nyibáamìi imou botí ke kù sàútínè. Mbáánnè ku Kirisi kabe bemou kpéi. ¹⁹ Ké nkù báá n kpéi, kè dèe yie nkè nh ààte n nùu nni nnáá nTináaṅsààtì tìi do səri ke í yìèkù, tìi tu Kuyie ndeeri bèè í tú Sifube. ²⁰ Mbáánnè ku, kè kù n teennè kè n na kénnáá Tináaṅsààtì, bá nè bè me nni nkpetímè.

Mucaummu

²¹ N t̀nko ti népo sàu Tisiki, ti Yiè nkóo t̀nti sàawè, kòo bo di náké de ndòmmè mme, ²² ké di náké tìi kó dimáà bo ti cie, kéyáúk̀unne di k̀nti.

²³ Ti cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè di duó mmεom̀p̀m̀m̀, nè medók̀m̀ nè meták̀m̀. ²⁴ Mesàà nni mbonè d́ndi bèè kó dimàà d́o ti Yiè nYesu Kirisi ke f́íkú teii.

Pɔɔri wãri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu Di mpátíri tɔ tùi náaɔ̀tì

Bè do kpetí Pɔɔri Odommu nwe kòo wãri de kó dipátíri, ò do yóó di wãri kè benitibè mabè beè tanní ke tiè nyitié nyeyi Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu kè be yèmmèe caàrè. Bá nè memme kè Pɔɔri mmàke diwèi ke yé ke dò nnè metákùmè ò mòke mè Yesu Kirisi ìnkè, de bo tũntè. Kòo bè sãntè bè ò pã dùi pãnni ke bo ò teennè dikpetíntou mièke, kéndó kényáúkùnne be kònti kè bè nwetí Kirisi ke báá yóu kè itié nyeyii ù taní kè ù bè souté. Ò do wète kéndó kényáúkùnne be kònti nti kè bèè wammú bè bo ntaunèmè betòbè kèmmàke meyèmmè memáá Kirisi kó mutõmmú kpéi.

Di mpátíri náaɔ̀tì dú ke dõmmè

1. Mudõummu nè ò bántèmè Kuyie mbe kpéi. 1:1-11
2. Ò do bo mèè borime mièke 1:12-26
3. Ò yèmmè bè ntaunè Kirisi 1:27-2:18
4. Epafadoosi nè Timõntee bèè do dɔɔri dèè wenni Pɔɔri nè Fidipu eì kɔbe be cuokè. 2:19-30
5. Pɔɔri do caummè Fidipu kɔbe be dũdũntòbè kó meyi nkpéi 3:1-4:9
6. Ò dèntenè ti tú ò yáúkùnnemè be kònti, ke bè dounè mutõmmú, nè náke mudõummu cénke 4:10-21

Pɔɔri dõmmè Fidipu kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Timõntee Yesu Kirisi kó betõmbè, ti di dõunko díndi Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu nè bèè ni Kirisi kɔbe tfrè nè be kó bewedõunkótibè. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè Yesu Kirisi bè di dõ mesàà nké di dú ndiwèi.

Pɔɔri dómè Kirisi kɔbe bèè bo Fidipu

³ M baa ò nkè n dèntení di kpéi nni nsántímu Kuyie. ⁴ Nh ò mbáámmu Kuyie ndi kpéi nsáá kè dè n naati, ⁵ di n teennèmè kè ti pitírí Tináaɔ̀sààtì nè di yiemme Yesu nè yienni. ⁶ N yému weti weti ke dò nKuyie nkùu keté de kó mutõmmú sààmù di mièke, kù bo mmù sòké ké mù dèè ti Yiè nYesu Kirisi bo wètènní dui yiè. ⁷ N di dómu mesàà n yí di yĩèkù, ke yé ti wèrmè Kuyie nkó mesàà di mmònni m me nkpetímè nè n yí kpetí dui mònni nè m maumè ke bo fíi nTináaɔ̀sààtì. ⁸ N di dómu kè Kuyie nyé, Yesu Kirisi weè n dú nde kó medókùmè.

⁹ M báámmu Kuyie nke tú kù di teennè kè di dake ndó ditòbè, kényíété Kuyie nkébanté mesàà nkù dó dè, ¹⁰ kéna kémbaati

mesàà nnè meyei kénwenni kè dèe yie nkè Yesu wētini ò báá yà ò bo di sei ntù ìnkè. ¹¹ Yesu Kirisi yóó di teennèmu kè di dōòrìmè ñwenni kè bè nsāntí Kuyie ke déúkùnkò ku yètìrì.

Tínti Kirisi kàbe ti fòu Kirisi kpéi nke

¹² N kàbe n dó di bantému tii n tùòkení tii temè kè Kuyie nnáànti né dake pité. ¹³ Tihāāpònti tii bàa okpààti diewè nè besòmbè bemou bè yému be n kpetínnémè Kirisi kpéi nke. ¹⁴ Kè Kirisi kàbe kusùkù yà n kpetímè kè be kònti yauke, kè bè nàa nKuyie nnáànti nè dikòmbùd.

¹⁵ Kè bèmabè tì nàa nke m betínè ke nh èènnè, kè betòbè tì nàànnè meyèmmè mèè wenni, ¹⁶ bè n dó mèè kpéi, ke yé ke dò nKuyie nni nduó nde kó mutòmmú kè m bo ma ku náànti kpéi. ¹⁷ Bèè nh èènnè bè í náa nKirisi kpeti nè meyèmmè memàà, bè dó ké n yíe meyeñcaàrìmè mme dikpetíntou mieke.

¹⁸ Kè be yèmmè wenni yoo mè í wenni, bè cénke me nnákémè Kirisi kpeti, dè n naatimu ke yó nni naati sáà. ¹⁹ Ke yé n yému ke dò ndi báa Kuyie n kpéi, kè Muyaánsààmù n teénnè, demou dè tú n kó medeetímè mme. ²⁰ M báámmu Kirisi nè n yèmmè memou, ifei í we nni mbonè. Bá kè n fēūrì, n yó nnáámmu o kpéi nnè tikònyauti, kéndònnè n tì nàkémè. Kè m bo kú yoo m bo nfòu, n dó kéndéúkùnkò o yètìrì ndi. ²¹ Kè n fòu n dò nkémpí Kirisi kó mutòmmú mmu, kè m me nku n dake cōntemu. ²² Kè m me nfòu n yó nnáámmu benitibè Kirisi kpeti, deè te kè n yí banté mufòmmu nè mukūñ n dò nkétāāté dè. ²³ N yèmmè meè sū. Mōnni mari dè ò ndò nni nfòu, diteri kéndò n kú kékote Kirisi borè, n dake me ndó. ²⁴ Dè né békú ke dò nni nkpaá fòumu ke di teénnè. ²⁵ Deè kpéi nte kè n yé ke dò n yó nkpaá fòu ké ndi teénnè, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mieke, kémòote diwèl. ²⁶ Kè dèe yie nkè n wètoo dii yie kè di n yà, di sante Yesu Kirisi mediè ndi fòmmu mieke.

²⁷ Bá kè dè dōmmè, ntūnne Kuyie nnáànti yèmmè, kè n na ke kòtoo yoo n yí na, nni nyo di wēmè meyèmmè memàà ke pitíri Kuyie nnáànti, ke fií kú metákùmmè mieke. ²⁸ Di bá nyīkù di kprantídèntòbè bèè í dó Kuyie nnáànti, deè benkú bè fetimè, kè di kó tikònyauti benkú di cootémè. ²⁹ Kuyie nyí di dōò mesàà nkè di bo yie nYesu maa, kù dó di fēūtému múnke. ³⁰ Mí nnè díndi ti wē nke maumu, di sòò yàmu m maumè, ke kpaá maù nè yíenní.

2

Yesu kékùnnemè omáà

¹ Di yie nKirisi kè dè di kpénkùnkò o kó kuce miekaà? Ò di dó kè dè yàúkùnkò di kòntàà? Muyaánsààmù di bonàà? Di dó

ditàbè mesàà nke kuò nditàbè mesémmàà? ² Kè dende kó dimàà bo, di nwē ndinùù, ke wē mmedókùmè, ke wē mmeyèmmè memàà, ke pī mmutōmmú kè dè n naati. ³ Di bá ndòari dèmarè ke ènnè ditàbè, yoo di ndè dòari ke dó disānni detetirè kperi. Di nkékùnkò dimàà di dòarimè mièke, ke ní nwúó nditàbè kè dò mbèè di deunè. ⁴ Òmòù bá nwanti ò kó mesàà mmàà, múnke nwaànnè betàbè kōme. ⁵ Ntūnnè Yesu Kirisi kó meborime.

⁶ Ò do tú Kuyie nku,
ò me nyí ndó ké kù ènne nè omàà,
⁷ kényóu o wērímú kènaá nhonìtì,
kédòò omàà otōntì,
⁸ kékékùnnè omàà,
kényíé nKuyie nkpeti
kè bè yàa ò baakénè kudapāātí
onitikòtì kōme kòo kú.
⁹ Kè deè nte kè Kuyie nhò dèúkùnnè,
kóo duó ndiyetidieri
dìi pēēté yesonye.

¹⁰ Kè keñkè kòbe nè ketenkè
nè ketenkè mièke kòbe
kè bè bo nínkú o ìikè.

¹¹ Bá wè kòo bēi nnè o nùù,
ke dò Yesu Kirisi tú o Yìè!
Kè ti cice Kuyie nyètìrìi deuke.

Kirisi kòbe bo mmimmè kutenkù mièke

¹² N kòbe nh ò mbo di borè kè di yíemmu n kpeti, nyíennè ti bá kè n yí bo, deè dòke wenni. Kuyie ndi deetému, mpínnè ku tōmmú ke kù dé mediè. ¹³ Kuyie nkuu ò di duó mmeyèmmè, kè di ndó kédòò kù dómè, ke di duó mmuwērímú kè di na ké mè dòò.

¹⁴ Di ní bá ndòari dèmarè kè di yèmmè í bo kè di kpa. ¹⁵ Di ñwenni páí kè bè báá yà di caàrìmè, Kuyie nkó íbì dò nkénwennimu páí benitiyèibe bèè dòari dèè í wenni be cuokè, kémí fitirè kōme, ¹⁶ kè bè náá mmufòmmu kó tináàntì. Kè di dòari memme, n yèmmè bo ndi naatinè, kè Kirisi wētení dìi yìè, deè benke n tōmmú nè n wēèrìmè dè í yèmè detetirè.

¹⁷ Di támè Kuyie ndèè dò ndipānnì di kù pā di. Kè n ku ke kpāā de kó dipānnì, dè nni nnaati. Dè n naatimu kè diwèi m bo nè díndi. ¹⁸ Díndi múnke, nyānkunè kè ti nwē nke yānku.

Pòari tōmmè Timòntee nè Epafoditi Fidipu kó dihei

¹⁹ Kè Kuyie ndó m bo tōnko Timòntee bàmbà nkékeè di bo kè dè dòmmè, kè deè yáúkùnnè n kòntì. ²⁰ Otòù mòù í bo nè wè ti wē nke dake di kpéí. ²¹ Betàbè biè dakenè be kperè wammù mmu, bè í dake Kirisi kòbe kpéí. ²² Di yému Timòntee duómmè omàà ke n teènnè kè ti náá nTináànsààtì, ke dò nhonìtì nè o birè. ²³ Kè

m banté dii m̀ǹǹǹi d̀e yó nni ndòmmè m bo ò t̄nko. ²⁴ N yému weti weti ke dò nti Yiè mbo n teennè kè n k̄otoo m móm̄muo nké di yà.

²⁵ N yèmmè dò m bo w̄ete ké di duónko Epafoditi, di sòò m p̄a dip̄anni k̄eduon̄n̄i wè, ke dò wè n teennè mutōmmú kè ti w̄enné ke mù p̄i nke f̄ēūt̄é. ²⁶ Ò kèè di kèèmè mme ò muok̄emu kòo yèmmè cààrè, kòò d́ó ké di yà. ²⁷ Ò mènke sòò muok̄emu, kékááté mukũũ, ke Kuyie nhò kuó mmesémmè nè mí m múnke, koò miékunne, n yèmmè d̄ake báá caàrè mèè kpéí. ²⁸ Dèè te kè n d́ó koò t̄éñn̄ó mecāā, nké di ò yà kè di yèmmèe narike, kè n k̄ome múnke narike. ²⁹ C̄outénè we nè diw̄èi ti Yiè nkó mew̄ennímè miéke, ndénè de kó ben̄itibè botí. ³⁰ Ò duó nhom̄àà ndi Kirisi t̄ōmmú kpéí, nke k̄àáté mukũũ ke n teennè d́indi bèè d̄étiri di do í yóó na ké n teennè mèè botí.

3

P̄oari yóumè dem̄ou Kirisi kpéí

¹ Tis̄anti tú ti, ñyānkunè ti Yiè nkó kuce miéke, n do ti w̄arimu ke w̄ete ke ti yíé, d̀e wennimu di kpéí. ² NdaKenè sinitim̄ó kpéí, betōmbè yeibe, bèè tú bè c̄ammú, de kó muc̄ammù né í tú mùmamù. ³ Tínti bèè báá nKuyie nnè Muyaánsàdmù mmieke, ke í tũ mben̄itibè kó ikuó, t̄i tu bèè c̄ammù muc̄ammù móm̄m̄mu. ⁴ Kòò m̄ou yèmmè dò nhò bo coté ò tũ mmèè kpéí nyikuó, n yému ikuó koò p̄ēt̄é. ⁵ Bè m peit̄é kè nni mm̄ake yewe yèni ndi kè bè n c̄anté, n tú Isidayeri móm̄muo nwe, Bensam̄e kó kufuku kou, Ebedee móm̄muo nke tú Faadis̄īe ikuó yiè mmóm̄muo. ⁶ Kè n k̄ont̄i ñyau kè n f̄ēũnko Kirisi k̄obe, ke yetíróo ke bo ntũ nyikuó im̄ou. ⁷ Dèè do tú n kó dis̄anni n d̀e ñwénté di mm̄on̄ni detetir̄e Kirisi kpéí. ⁸ Dè í tú dèè do tú n kó dis̄anni máà nè dèè do tú n kó muc̄óntimu, n d̀e yetemu n ȳēt̄é mèè kpéí nYesu Kirisi wenwe wèè p̄ēt̄é dem̄ou. Weè te kè n d̀e wúó nké d̀e dò ntiyont̄i kè d̀e bo yie nkè nn̄i mm̄ake Kirisi. ⁹ Nh ò m̄òte d̀e í tú Kuyie nyē n wetí n tũ mmèè kpéí nyikuó, n tá Yesu nwe kè kù yē n wetí, ke ȳé Kuyie nh̄ō ȳimè on̄it̄i wetí ò tá dii m̀ǹǹǹi ndi Yesu. ¹⁰ N d́ó ti di mm̄on̄ni tu m bo ȳīét̄é Kirisi máà, k̄ép̄ét̄é muw̄erímú diem̄u mùu te kòò ȳānt̄é, ke f̄ēūt̄é o kpéí nkékú o kpéí. ¹¹ Kè d̀e bo yie nn̄i ntú bèè yóó ȳānt̄é be kòò m̄ou.

Ti bo ncokùmè ke d́ó kum̄anku

¹² Dè í tú n yē n n̄inte m beti d̀e yoo n wenke páíí, n kpaá cokumu ke yetíróo ke bo n̄inte Kirisi ò n n̄inte mèè botí. ¹³ N k̄obe m mu n̄í t̄uòke kum̄anku, n d̄oari dem̄arè máà ndi, n ȳīè ndif̄on̄kúò kper̄e nde, ke beti dèè bo n ȳiikè. ¹⁴ N cokumu ke d́ó

dɛyìikè, ke bo ninte tikuuti Kuyie nti yu ke bo ti duó ntì keĩnkè, nè Yesu Kirisi kpéí.

¹⁵ Tínti bèè kpenke Kuyie nkó kuce miεke, ti dò nkém̄m̄ake meε yèmmè, kòò m̄òu k̄m̄e kraá cáá, Kuyie mbo ò teennè kòò banté. ¹⁶ Ti yǐété tì, yóunè kè ti ntì p̄i nke w̄e nke k̄erí kuce kumáá.

¹⁷ Nt̄unne n kó meborime, ke múnke nt̄u mbet̄òbè bèè k̄m̄e d̄onnè ti k̄m̄e. ¹⁸ N ti ndi nàk̄emu ke w̄ete ke ti ndi náá nnè tin̄nniēti, bes̄uk̄ubè tú b̄emáá Kirisi k̄obe, kè be d̄òr̄imè né b̄enkú bè senk̄er̄imè ò k̄umè kudap̄āātí. ¹⁹ Be kó kum̄anku tú bè bo fetimè s̄āá, kè be pite tú be kó Kuyie, kè dè bè naatinè ifei do dò nké mbè bonè dè, kè bè d̄ó kutenkú k̄p̄ere máá. ²⁰ Tínti tú keĩnkè k̄obe m̄be, ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo w̄etennímè, ²¹ k̄eεete ti kó tik̄ōnc̄t̄i kè t̄i naánnè o k̄p̄eti k̄ékp̄enke k̄éwenke, ò yóó namu k̄é dè d̄ò ke yé ò m̄okemè muw̄er̄imú ke baké denennè dem̄ou.

4

P̄òri tiém̄mè Fidipu k̄obe

¹ Díndi n k̄obe n di d̄ómu mediè, n d̄ó k̄éw̄ete k̄é di ȳamu, d̄i tu n kó diw̄èi nè n kó muc̄ōntimu, di ntaunè ti Yiè ntei tei.

² M báámmu Efodii nè S̄ētisi ke tú bè ñw̄e mm̄eyèmmè Kuyie nkó kuce miεke. ³ F̄ó n népo Sisii nè w̄e ti w̄e mmut̄ōmmú, a nteennè de kó benitip̄òbè, bè n w̄ennén̄emu kè ti nàk̄é Tin̄áans̄àāt̄i ke f̄èūt̄é. Ke múnke w̄ennén̄e Kedemaa mut̄ōmmú nè bet̄òbè bèè kó yeyètè w̄ari muf̄ōmmu p̄at̄iri miεke.

⁴ Nyānkunè s̄āá ti Yiè nkó kuce miεke, n yíε ke ti béimmu, ñyānkunè.

⁵ Yóunè kè benit̄ibè b̄em̄ouu ya di nitimè, ti Yiè nduúnním̄u. ⁶ Di bá nȳèk̄ù, kè di d̄ó dè, m̄ōnè Kuyie nké nk̄u s̄antí. ⁷ Kè di d̄òri mem̄me Kuyie mbo di duó nku kó diw̄èi nè Yesu Kirisi di kó m̄ew̄ennímè miεke, dii de, ke í dò nkéna k̄éyà di m̄amè.

⁸ N k̄obe n náánnè tim̄ómm̄anti, k̄énd̄òri dèè wenni, k̄énd̄òri Kuyie ndó dè, k̄énd̄òri dèè sà, dèè dò nkénd̄ó, dèè m̄annè dis̄ānni. ⁹ Nd̄òrinè di kèè ti m borè, k̄ént̄u n kó med̄òr̄imè, Kuyie nkùù duó ndiw̄èi kù yó ndi bonèmu.

P̄òri d̄oummè Fidipu k̄obe nè mut̄ōmmú

¹⁰ Dè n narike mediè kè n s̄antí ti Yiè ndi w̄ete ke n teém̄mè, n yému ke dò ndi ò ndó k̄é n teennè di né mu nyí mp̄eté kuce. ¹¹ Dè í tú n kra m̄èè kp̄éí nte kè n náá mem̄me, kè m m̄òke yoo n kra, dè ò nni nnaatimu. ¹² M mantén̄emu m bo mm̄okemè nè m bo nk̄pamè, kè n di ke sannè yoo nh auté, kè m m̄òke kè dè s̄u yoo dè n d̄ónté, dè n naatimu. ¹³ Kirisi weè n duó muw̄er̄imú kè n dè n̄o ndem̄ou. ¹⁴ Dè né wennimu di n teém̄mè nh áar̄imè miεke.

15 Díndi Fidipu kɔbe, di yému ke dò n di nàké dī mònni Tináaṣààtì mèketimè, kényeti Maseduanni kó ketenkè dī máà kó ditīnni do n teennè. 16 Kè nni mbo Tesadoniki kè di n teennè kuce mèdémè. 17 Dè í tú dè n naati yepā̀rè máà kpéí, dèè n naati dèè tu di bo pété̀mè mucóntimu. 18 N yàmu di m pā̀ dè ke duanni Epafoditi, di mmònni kè m m̀̀ke péu. Di pā̀rè dònne tudà̀arí nwe wèè fò̀ku naati kè Kuyie nyè còuté. 19 Kuyie nkù̀ n te ku kpà̀tì í sénní, kù yó ndi duòmmu dè di békú dè nè Yesu Kirisi di kó metaummè miéke. 20 Ti cice Kuyie nyètìrì ndeu sá̀. Kè dè mmè ndò.

Mucaummu

21 Dòunnè Yesu Kirisi kɔbe bəm̀ou bèè bo di cie, ke dò bèè bo dié mbè bè d̀unko. 22 Kòo kpà̀tì diewè Sesaa cī̀tè kɔbe múnke di d̀unko.

23 Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesà̀ nni ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè bo Kɔdɔɔsi Di mpátíri tɔ tùi náànti

Pɔɔri weè do wàri di mpátíri Kɔdɔɔsi Kirisi kɔbe tǐnni, ké di duó nTisiki nè Onnesimmu kè bè bo di kòtenè Kɔdɔɔsi. Pɔɔri weè do í bè nàké Kuyie nnáànti. Be cie kou Epafadasi weè do wɛnné Pɔɔri ke náante Kuyie nnáànti weè do tì mbè nàké.

Bè do kpetí dùi mǎnni Pɔɔri Odommu kè Epafadasi kɔtoo kòd nàké besòumbè mabè tannímè be cie Kirisi kɔbe tǐnni mièke ke bè nàa nke tú: Kàa dó kényǐtè Kuyie nkè kù da deeté a dò nkémbáa nkéinkè kó bekperibè mbe ke dɔarinè ikuó maì kéndònnè mucǎmmù nè ticiciti matì mudii ìnkè.... Pɔɔri tì kèè dùi mǎnni ke pǎnkee bè dèntení Kuyie nduòmmè mufòmmu nè Yesu borè mǎa ndi, ké bè wàri di mpátíri ke bo bè tié mbè dò nkéndòmmè ke báa tǔnne mufòmmu yeimu.

Di mpátíri náànti duó ke dòmmè

1. Mudɔummu 1:1-8
2. Pɔɔri báa ntì Kuyie mbe kpéí 1:9-14
3. Kirisi bakémè demɔu 1:15-23
4. Ò bè cau ntì besòumbè kpéí 1:24-2:2
5. Mufòmmu pǎmmù nè Kirisi ti kó mɛwɛnnímè mièke 3:1-4:6
6. Mɛcaummè 4:7-18

Pɔɔri dɔummè Kɔdɔɔsi kɔbe

¹ Mí mPɔɔri Kuyie ntǎáté wè, kè n tu Yesu Kirisi kó ditǔnni nè Timǎntee tui di wàri dipátíri dín-di bèè bo Kɔdɔɔsi ke tá Yesu.

² Ti cice Kuyie ndi dɔò mesàa nké di duó ndiwèl.

Kuyie nti kuó mmesémè ké ti dɔò mesàa

³ Ti ð nsántímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, koò bàa nsǎà di kpéí. ⁴ Ke yé ti kèèmè di tá mèè botí Yesu Kirisi nè di dómè Kuyie nkɔbe bɛmɔu. ⁵ Nè di kèè dùi yiè ndi Tináansààti tui tu timómmanti, di bantémè Kuyie ndi baanè dè kèinkè ke dè bàa. ⁶ Tináansààti pitíri kutenkù kumɔu ndi, dè í tú di cie mǎa, kè benitibè tì yíè nkè be borime ceeri, di kǔme cèètémè di tì kèè dùi mǎnni meketímè ke banté weti weti Kuyie nkó mesàa. ⁷ Ti népo mómmu Epafadasi nè wè ti wɛ nke pǐ nKuyie ntómmú, weè tì ndi nàké. Ò pǐ mmù tómmú di cie mù tú musààmù mmu, Kirisi dó mù. ⁸ Weè ti nàké Muyaansààmù di teé mmèè botí kè di dó ditɔbè.

⁹ Deè kpéí nte nè ti kèèmè de kó tináantì, ti í yóu ti bo mbáammè Kuyie ndi kpéí nke tú kù di teennè kè di yǐtè kù

dó dè, kè Muyaánsààmù di duó mmeciì nkè di nyé di dɔɔri dè, ¹⁰ kéndɔɔri Kuyie ndó dè, dèè dèúkùnkò ku yètìrì, kéndɔɔri dítàbè mesàà nke dɔkɛɛ yíété Kuyie. ¹¹ M báámmu Kuyie nke tú kù di kpénkùnnɛ demɔu de miɛke nè ku wērímú diemù kè di na kémmi nke wéèrì. ¹² Nsántínè ti cice Kuyie nkùu te kè di mannè kèwènnénè ku kɔbɛ bèè bo kuwenniku miɛke, kè kù yóó wènné ké di duó nkù bàanè dè ku kɔbɛ. ¹³ Kuù ti fietɛ dibìnnì kóo kpààtì nɔu miɛke, ke ti tanné ku Birɛ kù dó dè mesàà nkó dikpààtiyuu miɛke, ¹⁴ wèè ti donté, ke ti cīé nti yei.

Kirisi weè tu oketiwè demɔu de miɛke

¹⁵ Òmòu báá na káyà Kuyie, Kirisi weè ti benkú kù dómme, weè tu Mpo ke baké Kuyie ndòò dè demɔu. ¹⁶ Weè te demɔu ke dè dòò, kèínkè kperɛ nè ketenkè kperɛ, ti wúó ndè nè ti í wúó ndè, bèè baké, bekótíbè, muwērímú yembè, bèè ni, kù dè dòò demɔu weè kpéí. ¹⁷ Demɔu dè yóó dɔò kòò bomu, weè te kè dè bo kòò dè baké. ¹⁸ Weè tu diyuu, kòo kɔbɛ tú o kòntì, kòò bè duó mmufòmму. Weè tu oketiwè wèè ku ke yànté, Kuyie mme dòò kòò bo mbaké tipíiti timɔu ndi, ¹⁹ ke yé Kuyie ndómè kémbò ku Birɛ miɛke nè ku dómme memɔu ndi. ²⁰ Kuù dó kétaunnè kumáà denennè demɔu kèínkè kperɛ nè ketenkè kperɛ nè ku Birɛ Yesu kó mukũũ nkudapāātí ínkè te demɔu kè dè narikɛnè Kuyie.

²¹ Díndi múnke di do tú Kuyie nkpantídèntàbè mbe kè kù dètìrìnè, kè di yèmmè sī nkè di dɔɔri meyei. ²² Di mmònnì kè ku Birɛ tùóté tinitikòntì ke ku, kè kù di taunnè kumáà. Kè di bo na kénkɔri ku borè ke wenni páíí, ke kpa meýḏḏ nkòò mòu báá na ke di sei. ²³ Ntánè Kuyie nweti weti, kè demarè báá di yatenè ku kó kuce yoo di baa dè, Tináaḥsààtì di benke dè. Dè kó Tináaḥsààtì bè tì nàkèmu kutenkù kumɔu, mí mPɔɔri kè n tì nàá.

Kuyie nduó mmùu tòmму Pɔɔri

²⁴ Di mmònnì dè n naatimu kè n fèūrì di kpéí. Kè n sòké ke fèūrì Kirisi fèūtémè o kɔbɛ díndi bèè tu o kòntì di kpéí. ²⁵ Kuyie nkuù n tāāté ke m pííné Kirisi kɔbɛ cuokè mutòmму kè m bo bè nàké ku náan̄tì páíí, ké tì mbè tié. ²⁶ Kuyie ndo tì mbè sònnɛnèmu, di mmònnì kè tì mbè benke bembɛ bèè tu ku kɔbɛ. ²⁷ Kuyie nkuù dó kébenke ku kó disòrì kpɛti tìi do sòrì, tìi tu: Kè Kirisi bo di miɛke di nyé ke dò ndi bo ò toténè Kuyie nkó tikpeti. ²⁸ Weè Kirisi kpéí nke ti náámmè benitìbè bemɔu, kè bè caú, ke bè tiè nKuyie nnáan̄tì ti yé kè dè màmè, kè dè bo yie nkè dí ntaunè Kirisi, kémbò tuɔkoo Kuyie mborè ke dò mpáíí. ²⁹ Dèè te kè ti pí nde kó mutòmму ke maù, Kirisi weè n duó nho kó muwērímú diemù.

2

¹ N dó di yíétému m maù mèè botí di kpéi nnè Daodisee kàbe kpéi nnè Kirisi kàbe tábè bèè í n yé be kpéi. ² M báámmu Kuyie nke tú kùu yáúkúnne di kònti, kè dí nwē nke dó ditábè, kè kù di duó mmeciì nkè di dake yíété Kuyie nkó disòrì di tu Kirisi. ³ Weè tu mecìi nnè meyíétimè kó disòrì.

⁴ N tì ndi nàké kè di bo nyému kòò mǎu báá di souté nè kununaatí. ⁵ Bá kè n yí di tókénè n yèmmè di bonèmu, kè n wùó ndi kéri mèè botí Kuyie nkó kuce mieke kè dè wenni kè di tá Kirisi kè dè n naati.

Dè bo ti teennè kè tí na iyáàbìstíé nyembè

⁶ Di yiemmu Yesu Kirisi kòò tu di Yiè, dí nhò taunè weti weti. ⁷ Yóunè kè di cīē nfiíkú o ònkè teii kè di tákùmmè kpenke kè di ntú ndi cǎuté ì tié nkédake nkù sántí sǎà.

⁸ Ndakenè kòò mǎu báá di souté nè meniticìi nnè mebooyèmmè ké di fétinne, de kó tináantì í tú Kirisi kpeti, benitibè kpeti nti. ⁹ Kuyie nkó meborime memou do bomu Kirisi mieke ò tùóté di mǎnni tinitikònti. ¹⁰ Kè di ò taunè di pètemu demou. Weè baké bebaatibè bemou nè keĩnkè kó bekperibè bemou.

¹¹ Di wènnénè Kirisi kè deè tu di kó mucāmmù, dè í tú benitibè kó mucāmmù Kirisi kó mucāmmù tu ò di deeténèmè medókùmè yeime. ¹² Dè dò mbè wè ndi wènnénèmu ke kǔnnè bè di àà di mǎnni bàtèmmù, kè di ò wènnénè ke yǎnté di tá mèè kpéi nke dò nKuyie mmàke muwèrimú ke bo duó nkè di yǎnté, kù duómmè kè Kirisi yǎnté. ¹³ Di yei mmèè do te kè dí ntú becírìbè Kuyie nkó mufòmму bíékè, di do í cāmmù, di do í yé Kuyie. Di mǎnni nè Kirisi kpéi nkè kù di kuó mmesémmè ke di cīē nke duó nkè di yǎnté. ¹⁴ Ikuó do yē nti tú beyeibe mbe, ke dò nKuyie nti kpetínnè, kè Kirisi kàteni kè bè ò baaké kudapǎatí kòò kùò de kó ikuó. ¹⁵ Kirisi ku di mǎnni kudapǎatí ke namu muyaá mmieke kó bekperibè bèè baké, ke bè fèikúnne kè benitibè bemou yà ò bè namè.

¹⁶ Kè dè dò mmemme, di báá yie nkòò mǎu di wátí di yo ndè nè di yè ndè ònkè, nè yebaa ndi baà nyè, otǎpànwè kpeye yoo teompùtè kpeye. ¹⁷ Dende kó dimàà do tú dèè kpaanì de kó kufènkù nku, demómmǎnne tú Kirisi nwe. ¹⁸ Di báá yie nkòò mǎu di souté di í yau mèè kpéi ntidòuntì, di í dǎu mmèè kpéi nKuyie ntǎrè, di í kékùnkò mèè kpéi ndimàà ke bè dǎnnè. De kó benitibè tu sifei yembè mbe ke mǎke menitiyèmmè detetirè kǎme. ¹⁹ Bè í taunè Kirisi wèè tu diyuu. Dentenni Kirisi kàbe tǎnni dòmmè onitì kó tikònti dòmmè mme, ke mǎke itùòti nè icīē nke nampú, ke kótírí Kuyie nkó kuce mieke kù dó mèè botí.

Ti kunèmè Kirisi koò wēnnénè ke yǎnté

²⁰ Díndi bèè wēnnénè Kirisi ke ku, kòò di deeténè yebòkè kó tidaatì. Dè dòmme kè di yie nkè kutenkù kòbe wète ke di duó nyikuó ì tu: ²¹ Báá túóté dié, báá déúté dié, báá kááké dié? ²² De kó ikuó tú benitibè kpeyi nyi, ì yóó deèmu bàmbà. ²³ De kó ikuó tú mecii nkpeyi nyi bake a bo nkékunkomè amáà, ke báá nKuyie nke fēũnko a kòntì, dè né í teénnè ke dei meyèmmè yeime, dè teénnè onitì kòntì nti.

3

¹ Di wēnnénèmu Kirisi ke ku kòò duó nkè di yǎnté, nwaànnè Kuyie nkperè dèè bo ò kàri dè, Kuyie mbakù youú. ² Nwaànnè keĩnkè kperè ke bá nduò ndi yèmmè kutenkù kperè, ³ ke yé di kumèmu kè di fòmму pàmmù wēnnè Kirisi ke sori Kuyie mborè. ⁴ Kirisi wèè tu di fòmму kó dikūnnì, ò bo wētení dii yiè di bo nhò bonè, koò nwēnnè o kpeti mieke.

Meborime kótímè nè mepàmmè kó tináàntì

⁵ Kuonè kutenkù kó meyèmmè, mèè tu: Di bo ndouti dautinèmmè ditòbè, di bo mbenkúmè dimáà ke yũs mbenitibè yèmmè, di bo mmàkemè iyentotí yeiyi. Di bá ntú bèè í diè ntikpàti, dè í cáànnè mubòfèù. ⁶ Kuyie mbo bekénè bèè yete ku kpeti ke dɔ̄ori me kóò botí kè dè nyóù mediè. ⁷ Di do dɔ̄ori mèè botí ke meyei ndi nɔ.

⁸ Di mmànni yóunè kumiépíè nè kuyonku nè tidənnitì nè yesāambè nè tináanyeiiti. ⁹ Di bá nsoú nditòbè, ke yé di datémè di borime kótímè ke dootóo, ¹⁰ ke túóté meborime pàmmè ke dàátí kénáà mbenitipàmbè. Kuyie ndo di dòò kè dí ndòmme, kémmeke Kuyie nkó mecii. ¹¹ Mebatimè ténke í bo Sifu nè wèè í tú Sifu be cuokè, wèè cānté nè wèè í cānté, okpákpàrì nè timútì kou, kudaakù nè wèè í tú kudaakù beməu bè taunnè Kirisi nwe kòò bè te.

¹² Kuyie nkuù di dó ke di tāāté kè di tú ku kòbe. Di mmàkenè ditòbè mesémmè, kənnitì, kənkékunko dimáà, kəntú benitisàabè, ke nɔ nke mi. ¹³ Mmàkenè meminnímè nè ditòbè, kənciēnko ditòbè, kòò məu yeténè otəu wèè ò cíé Kirisi di cíé mmèè botí. ¹⁴ Tii dəke tú tidietì tii tu di bo ndómè ditòbè mesàà nkéna kənwē nwetì wetì. ¹⁵ Kirisi kó diwèl mbo di mieke. Kuyie ndi yu dii kpéi kè di bo n̄wē nke dò nhonitì òmáà. Nsāntínè Kuyie kù di dɔ̄ori dèè kpéi. ¹⁶ Kirisi kó tináàntì mbo di mieke mesàà nkè di ncii, ke tiè nditòbè, ke yáúkunko ditòbè kòntì, ke diè nKuyie nkó yesāā nnè ku kó iyie nke kù sánti nè Muyaánsàamu di duó nyii yie, ke nkù sánti nè di yèmmè meməu. ¹⁷ Di dɔ̄orimè nè di náàntì dè mbenkú di tùmè Kirisi kòbe, kè di ndəunnè ti cice Kuyie mutōmmú Kirisi kpéi.

Bèè tu Kirisi kàbe be borime dò nkéndòmmè

¹⁸ Benitipòbè, nyíénnè di daabè kpeti, Kuyie nkàbe dò nkè mme ndòri.

¹⁹ Benitidaabè, ndónè di pobè, di miéke báá sánté ké mbè còú nkè di bè kpànnè.

²⁰ Ibí, nyíénnè di yembè kpeti timòu, Kuyie mme ndó.

²¹ Ibí yembè, di báá sánté kénkpànnè ibí, i yèmmè yàà bo caàrè.

²² Díndi tidaatì, nyíénnè bèè di te be kpeti timòu, dè bá ntú bè bo diì mònni máà kè dè bo bè narike, mpínnè be tómmú nè meyèmmè memáà di dé mèè kpéi nti Yìè. ²³ Di dòori dè demòu, dí ndè dòori nè di yèmmè memòu, ké ndò ndi pĩ nti Yìè nkó mutómmú, dè bá ndò ndi pĩ mbenitibè kòmu, ²⁴ kényé ke dò ndi bo wènnénè Kirisi kèdi o cice kpàti ò bàanè tì bèè tu o kàbe. Ke yé wèè tumè di Yìè ndimòu di pĩ nwèè tómmú. ²⁵ Wèè me ndòri meyi, ò bo yà me kó tiyeti, Kuyie mborè òmòu í cáá.

4

¹ Díndi tidaatì yembè, di nti pĩ mmesàà nke nyé wèè múnke di te ò bomè kèinkè.

Pòori bè dènte tì

² Mbáánnè Kuyie nsáà ke kù dounnè mutómmú ke báá ò ndimáà. ³ Ke múnke nkù bàánnè tì kpéi, kè kù ti pã kuce kè ti na kènnáà Tináansàatì bè n kpetí tì kpéi. ⁴ Mbáánnè ku kè n na ké nti náà nweti weti, n dò nké nti náà mmèè botí.

⁵ Nyénè di bo nfòu mèè botí bèè í tú Kirisi kàbe be cuokè. Kè Kuyie nní di pã dè mefiè, di báá mè fétinne, di náké ku náanì. ⁶ Di náanì nnaati kéndò mmukókúó nkè bè nti dó, kòò mòu di beke timatì di tì nhò téné weti weti.

Mudummu

⁷ Ti kou Tisiki tu ti Yìè nkóo tónti sàawè nwe kè nh ò dó, nè we tũ wè nke pĩ mmutómmú, ò bo kòtoo diì mònni, ò bo di náké n kpeti. ⁸ Nh ò tónko kòò bo di náké ti bo kè dè dòmmè mme, kényúkùnnè di kònti. ⁹ Onnesimmu ti kou sàawè nwe wèè tũ nti Yìè nweti weti, di cie kou nwe, n we neínnènko Tisiki kè bè bo di náké ti bo kè dè dòmmè.

¹⁰ Adisitaki nè wè ti wè nke kpetí ò di dounko, kè Mariki Bannabaasi tebite di dounko. (N di nákému o kpéi, kòò tùòkoo dí ò còuté nè diwèi.) ¹¹ Sesua bè tu wè Susituusi ò di dounko. Betáati bèè tu Sifube bèè yie nYesu, kè ti wè nke pĩ nKuyie nkpaàtiyuu tómmú, beé yáúkùnnè n kònti.

¹² Epafadasi di cie kou di dounko. Yesu Kirisi kóo tónti nwe, ò báammu Kuyie nsáà di kpéi nke tú kù di kpénkùnnè kè dí ndò mpáíi ke dòori kù dómè. ¹³ M bo na ké di náké ke dò ò màumu

mesàà ndi kpéí, díndi Daodisee kɔbe nè Yiedapodii kɔbe kpéí.
 14 Duku dòdòtòrì ti népo sàù, nè Demaasi bè di dɔunko.

15 Di dɔunko Kirisi kɔbe bèè bo Daodisee, kédɔunnè Nenfaa nè Kirisi kɔbe bèè tiku o cīètè ke báá nKuyie. 16 Kè di kàa nde kó dipátírì ke dèè dí duó nDaodisee kɔbe kè bèè kaa, kè bèè di duɔnní be kperi m bè wàri di kè di kaa. 17 Di náké Asipu ke dò ò ndake ti Yiè nkó mutōmmú kpéí, ké mmù pĩ mmesàà.

18 Mí mPɔari míi di wàri nè n nòtè mudɔummu muu, di báá yè mbè n kpetímè.

Kuyie nkó mesàà nni ndi bonè dimɔu.

Pɔɔri w̄ari d̄i pátiri ketiri Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki Di mpátiri tɔ t̄i náànti

Tesadoniki do tú Maseduɔnni temp̄e nkó diheidiè ndi. Pɔɔri do nàké Kuyie nnáànti Fidipu eì kɔbe kédeè kékɔte kè, ké kè keté Kirisi kɔbe t̄inni ke né í nke m̄ante ke yé Sifube mabè do yetemè o kpeti kénkɔó kóò bèti.

Mèmmè kòo dè ité kékɔte Bedee (Yesu Tɔrè 17:1-10). Ò ke mbo kè Tim̄ante wèè do kraá Tesadoniki kòo ò s̄ñkóo kóò nàké dè kè dòmmè. Kòo yèmmè narike mesàà nkòò s̄ante Kuyie mbè kù yie mmèè kpéi nke kù dó. Kòò bè dèntení ò do dòò mùù t̄ommú be cie mu kpéi k̄yáúk̄unne be k̄onti Kirisi kó kuce kpéi. Ke múnke bè t̄ènné t̄i do bè k̄óonnè mukúk̄yántimù ìnkè nè Yesu bo nyóó w̄etení kè dè dòmmè.

Di mpátiri náànti duó ke dòmmè

1. Pɔɔri s̄antemè Kuyie Tesadoniki kɔbe kpéi 1-3
2. Pɔɔri tièmmè Tesadoniki kɔbe ke tú bè nfòù mufòmmu s̄ààmù 4:1-12
3. Pɔɔri bè tié nti Yesu yóó w̄etení mèè botí 4:13-5:11
4. Itié nsɔnyi 5:12-28

Pɔɔri d̄aummè Tesadoniki kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifèè nè Tim̄ante, t̄i di w̄ari di mpátiri d̄indi Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki ke taunè ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi kɔbe. Kuyie ndi d̄òò mesàà nké di duó ndiwèi.

Tesadoniki kɔbe yie mmèè botí Tináànsààti

² N kɔbe ti s̄antimù Kuyie ndi kpéi nke kù bàá ndi kpéi nsáà. ³ Ti í ȳiè ndi p̄i mmèè botí mut̄ommú di tá mèè kpéi nKuyie ke kù dó nè di t̄èimè ke baa ti Yiè nYesu Kirisi bo w̄etenimè. ⁴ N kɔbe ti ȳemu ke dò nKuyie nkuu di d̄ake ke di t̄āāté, kè di tú ku kɔbe. ⁵ Ti k̄atenko dii m̄onni Tináànsààti, di do í t̄i d̄òò dekpeit̄kpepe, Kuyie nkó muw̄erimù do ti bonèmu kè Muyaánsààmù ti teénnè kè tí nnáá nke í ȳèkù. Di ȳemu ke dò nti d̄òò dèè kó dimàà dè tu di kó mesàà mme. ⁶ Di do c̄outé Tináànsààti kè bè di f̄éũmmu mediè nké Muyaánsààmù me ndi duó ndiwèi, kè di t̄i nti Yiè nYesu ke t̄unnè t̄i kó meborime. ⁷ Kè di borime wenni kè Maseduɔnni nè Akayii kó itemp̄e nkɔbe me t̄i. ⁸ Nè di borè nde Tináànsààti pitémè, ke s̄énté Maseduɔnni nè Akayii kó itemp̄e nkè benit̄ibè ti kèè, bè kèèmu tip̄it̄i tim̄ou di tá mèè botí Kuyie, dè keté ke í dò nti nti mbè nàá. ⁹ Kè ti k̄ote kèè bíékè bè ò nnáámmu ti k̄too kè dí ti c̄outémè nè diwèi nè di útóomè yebókè, ke t̄unne Kuyie

mmómmonku kùu duò mmufòmmu. ¹⁰ Ke baà ku Birε Yesu kù duò nkè wèè yǎnté, wèè ti dεεrí nè Kuyie mbeénti tii kèríní.

2

Pɔɔri ketémè o tǔmmú Tesadoniki

¹ N kɔbe di yému ke dò nti kòtoo di cie nè mùu tǔmmú í yé detetirè. ² Di yému bè ti sǎrmú mèè botí Fidipu ke ti féũ nkè ti né na ke kòtoo di cie, kè Kuyie mme nti duò ndikǎmbùò kè ti náá nku náànti bá bèè do ti yete ké nti maunè bè do me nsũmè. ³ Ti í náá nTináànsààti ke dó késouté òmòu, ti me nyí wanti timáà kó mesàà nyoo ti ciité òmòu. ⁴ Ti í náá nTináànsààti ke dó benitibè beè nti naatinè, ti dó Kuyie nkùu yé oniti yèmmè kuù nti naatinè, kuù ti wènté ke sǔ ndè dò ntí náké ku náànti. ⁵ Kuyie nyému ke dò nti í di náá nke di kpenti, yoo ti dó ké di narikenè kédi di díítí. ⁶ Kù yému ke dò nti do í dó òmòu ti sǎnte, díndi yoo betòbè mabè. ⁷ Ti tú Yesu tǔrè nye, ke do dò ntí ndi békú di bo nti tǔmè, kè tii né petinke yòò, ke di yuəri debire yǔ ò ndè yùòri mèè botí. ⁸ Ti do di dó mediè mme, dè í tú ti dó ké di náké Tináànsààti máà, ti do í yete ti bo kúmè di kpéí. ⁹ Ti kɔbe di yému ti do di náá ndii mǎnni Tináànsààti ke pǐ mmèè botí mutǔmmú kuyie nnè keyènkè, ti í dó mèè kpéí nkéntú òmòu kó ditòu.

¹⁰ Di yému kè Kuyie nyé ti borime do wennimè, kè ti í nwanti timáà kó mesàà, òmòu í nyà ti caàrimè. ¹¹ Di yému dimòu ke dò nti do di pǐ nhoniti ò mpǐ mmèè botí nku o bí, ¹² ke yáúkunko di kǎnti, ke di báá nke di tiè nke yetíróo ke dó dí ndɔɔri Kuyie ndómè kuù di yu ke dó dí ta ku kpààtiyuu nè ku kpeti miεke.

Ti bo ndɔɔrimè Kuyie ndómè meháarimè mǎnni

¹³ Ti sǎntímu Kuyie nsáà ti di nàkémè ku náànti kè di ti cǔuté. Di í ti cǔuté benitibè kpeti kǔme, di do ti cǔuté ti tu mèè kpéí nke Kuyie nnáànti ke pǐ mmutǔmmú di miεke, díndi bèè ti yie. ¹⁴ Kè di náá nYesu Kirisi kɔbe ke dònnè Sudee Kuyie nnáànti keté dè kɔbe, kè di cie kɔbe di féũ, Sifube do féũ mmèè botí Sudee kɔbe. ¹⁵ Sifube beè kùò ti Yiè nYesu, ke kùò Kuyie mpǎānǎànti náànbè, ke íimmu Kuyie mmiεke ke ní mbenitibè bemòu. ¹⁶ Kè bè ti paankonè ti bo nnáámmè benitibè Kuyie nnáànti kè kùu bè deeté, ke dɔke yéúti bemáà meyei kè Kuyie mmiεke bè do.

Pɔɔri dómè kéwēte kéyà Tesadoniki kɔbe

¹⁷ Nè ti itémè di cie, dè mǎnte sǎmpó, ti yèmmè kpaámu di borè, kè ti maù mmediè nke dó kéwētoo ké di yà. ¹⁸ Ti sòò dómu ke na nkòtoo di cie. Mí mPɔɔri kè m báátí kuce mǎpéu ke bo kòtoo. Kè dibòò dii ti ditínné kè ti í kòtoo. ¹⁹ Ti yèmmè naatinè

dímbe kè diwèi ti bo, dîi yó nte kè ti yètè ncéè Yesu bo wētení dîi m̀ǹǹǹ. ²⁰ Dîi tu ti kó diyeticéèrì, diwèi ti bo dîi kpéi.

3

Pɔɔri tɔmmè Timɔntee Tesadoniki

¹ Mɛmmè ti í namè ke bo pī ntimáà, ti í yé m̀è̀ kpéi ndi bo kè dè d̀m̀m̀è̀, kè ti nkpaá Atenni, ² kèt̀ǹko Timɔntee nè wè ti wē nke pī nKuyie ntámmú kòò bo yáúk̀unne di k̀nt̀i, kè di kpenke Kuyie nkó kuce mièke, ³ kè m̀f̀é̀ú̀t̀imè b́áá di na. Di yému ke d̀ò̀ nKuyie nkuù d́ó dè mme ndò. ⁴ Ti do bo di cie ke di nákému ke d̀ò̀, bè yóó di f̀é̀ú̀, ndeè t̀ùàkení di m̀m̀ǹǹ. ⁵ Deè te kè n ỳè̀k̀ù̀ dibòò bo di soutémè, kè ti t̀ámmúu naá ndetetirè. Ke t̀ǹkoo Timɔntee kòò bo yà di kéri kè dè d̀m̀m̀è̀.

⁶ Kè Timɔntee wētení di cie b̀ámbà ke ti nàké di t̀ú̀ m̀m̀è̀ botí Kuyie nkó kuce kè dè wenni, ke d́ó ditòbè, ke d́ó kè ti yà k̀énd̀onnè ti d́ómè kè di yà. ⁷ Kè de kó tináànti yáúk̀unne ti k̀nt̀i m̀h́áárìmè nè m̀f̀é̀ú̀t̀imè mièke. ⁸ Di m̀m̀ǹǹ ti yèmmè narikemu di t̀úmmè ti Yiè nkó kuce weti weti. ⁹ Ti m̀àke dîi wèi di kpéi ndi deumu ti í yé ti bo sánte m̀è̀ botí Kuyie. ¹⁰ Ti kù b́áammu keyènkè nè kuyie nke tú kù ti pã kuce kè tí k̀otoo kè di teennè, kè di kpenke weti weti ku kó kuce mièke.

¹¹ Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi ti pã kuce, kè tí k̀otoo kè di yà. ¹² Ti Yiè ndi teennè kè di d̀àke ndó ditòbè nè benitibè bɛm̀u ti di d́ó m̀è̀ botí, ¹³ kè di kpenke metákùmè mièke, kè ti Yiè nYesu nwētini nè o k̀àbe ke śó ndi wenni páíí, ke kpa meyei.

4

Mɛborimɛ Kuyie ndó m̀è̀

¹ Ti k̀àbe ti di nàkému di d̀ò̀ nk̀énd̀ɔ̀ri m̀è̀ botí kè dè nnaati Kuyie nkè di m̀è̀ d̀ò̀r̀i. Ti né di b́áammu nè Yesu kó diyètiri ke tú dí nsóké ke d̀ò̀ri kè dèe p̀è̀t̀é m̀emme. ² Di yému ti Yiè nYesu kó itié nti di duó nyi. ³ Kuyie ndó di nwenni páíí nwe, ke bá ndouti d̀outi nè ditòbè. ⁴ Bá wè ò nwetì o pokù máà k̀énnwenni, Kuyie nnè benitibè bè me ndó. ⁵ Di b́áá duó ndi yèmmè m̀éd̀ók̀ùmè yeime, bèè í yé Kuyie m̀be k̀m̀e. ⁶ Òm̀òu b́áá kááké otòu k̀p̀ere, ò me mb́áá kááké otòu pokù, ti t̀i ndi nàkému ke yìè ke di náá, Kuyie nyóó k̀p̀et̀innému bèè d̀ò̀r̀i de kó meyei. ⁷ Kuyie nyí ti yu kè ti bo ndouti nè titòbè, kù ti yu kè ti bo ndòri dèè wenni d̀èndè. ⁸ Wèè yete ti nnáànti, wè í yete onitì k̀p̀eti, ò yete Kuyie nk̀p̀eti nti k̀ù̀ di duó m̀Muyáánsààmù.

⁹ Dè í d̀ò̀ ntí wãri ke di náké di bo ndó m̀è̀ botí ditòbè, Kuyie ntì ndi nàkému. ¹⁰ Ti yému ke d̀ò̀ ndíndi Maseduanni k̀àbe di d́ó ditòbè, ke né di b́áá nke tú di d̀àke ndó ditòbè kè dèe p̀è̀t̀é

memme. ¹¹ Ti di nàkèmu ke tú dí yóu tineìti kéndakenè di kpeti máà, kèmpī mmutōmmú ke yonnè, ¹² ke bá ntú òmòu kó ditou, memme bèè í tú Kirisi kàbe bè bo ndi démè.

Becírìbè yóó yāntémè

¹³ Ti kàbe ti dó di nyému Kirisi kàbe bèè ku be kpeti yó ndòmmè ke bá nyīèkù bèè í tū nKuyie nke í baa dèmarè be kōme. ¹⁴ Ti yému ke dò Kirisi ku ke yānté ke yé ke dò nKuyie mbo duó nkè bèè tú o kàbe ke ku kè bèè yānté.

¹⁵ Nte ti Yiè nYesu ti nàké ti kè ti ti ndi náá, ò bo nwētini kè tínti bèè kpaá fòu ti í yóó niiténè bèè ku. ¹⁶ Kuyie mbo duó ndii mōnni kè ku tōnni dièrii pīèké, kè diterii eé kutenkù deèmu kó teheutè, kè ti Yiè ncúténí kēīnkè, kòo kàbe bèè ku kè beè keté kēyānté. ¹⁷ Tínti bèè kpaá fòu kè ti bè neinè, kédeke kéco ti Yiè nYesu yewetè mièke, kè ti mbo sáà. ¹⁸ Nyáúkunkonè ditòbè kōnti nè de kó tináaṅti.

5

¹ Dè í dò nti keté ké di wāri ké di nàké ti Yiè nwētini dii mōnni. ² Di yému di mómmāmbè ti Yiè wētini mē benitibè í dake dii mōnni ndi, oyúókù ã katení mēè botí keyènkè. ³ Benitibè bo yī dii mōnni: Bāmbà nkutenkù narike, ti ténke í yīèkù dèmarè. De mōnni ndi meyi ndiemè yóó bè domè, bá bè báá na kēyenté, onitipòkù wèè pùò nhò ã í nnamè kēyenténè kuperitèyonku. ⁴ Ti kàbe, di í tú dibìnni kàbe ke dò nde kó diyìè di déété oyúókù kōme. ⁵ Di í tú dibìnni kàbe, di tú kuwenniku kàbe mbe. ⁶ Ndagenè kēnnō nke pī ndimáà, ke báá yè nkéduó bèè í tū nKuyie mbe kōme. ⁷ Bè òu keyènkè nke, ke muò mmenàà nkeyènkè. ⁸ Tínti tú kuwenniku kàbe mbe ke dò nkéndake kēmpī ntimáà, kēmmōke medókù mē nè metākù mē kè dè nti dáátí dimátìyaàbòri kōme, kēmbaa Kuyie mbo ti deetémè, kè dè nti kānké dipìi kōme. ⁹ Kuyie nyí ti dòò ke bo ti kpetinné, kù ti dòò kè Yesu bo ti deetému. ¹⁰ Kirisi ku ke bo ti duó mmufòmmu mmu, kòò wētini ke s̄ nti ku yoo ti kpaá fòu ò yóó mù nti duómmu. ¹¹ Nyáúkunkonè ditòbè kōnti, ke kpénkunko ditòbè ti Yiè nkó kuce mièke, di òari mēè botí.

Kirisi kàbe kó meborime dò kéndòmmè

¹² Ndénè bèè pī nKuyie ntōmmú di cuokè ti Yiè nkó kuce mièke, ke di ni, ke di tiè. ¹³ Di báá mbè sènkù, ndónè be nè di yèmmè memòu. Yekpàrè bá mbo di cuokè.

¹⁴ Ti kàbe, ti di náámmu ke tú di ncaú mbèè fòu mufòmmu yeimu, kényéúti yekōmbò bèè yèmmè cààrè, ke teènnè bèè í kpeñni Kuyie nkó kuce mièke, kēmmōke meminnimè nè benitibè bemòu. ¹⁵ Nyénè kòò mòu bá nfòku bè ò dòò mēè yei,

nwaànnè di bo ndəərinè mesàà nsáà Kirisi kəbe nè bèè í tú Kirisi kəbe.

¹⁶ Mməkenè diwèi sáà. ¹⁷ Mbáánnè Kuyie nsáà. ¹⁸ Díndi Yesu Kirisi kəbe bá kè di bo tìi miəke, nsántínè Kuyie, kù me ndó.

¹⁹ Di báá díttínné Muyaánsààmù kó mutōmmú. ²⁰ Di bá nsenku Kuyie mpāānāāntì. ²¹ Di ndè wèi deməu ke yíé ndèè wenni, ²² ke mənnínè dimáà dèè í wenni deməu.

²³ Kuyie nkùù duò ndiwèi kù di wénkūnne páíí: Di yèmmè nè di wērè nè di kōntì. Kè ti Yiè nYesu Kirisi nwētini ke só ndi dò mpáíí ke í dò nkései. ²⁴ Kuyie nkùù í sou nkuù di yu ke bo dè dōd.

²⁵ Ti kəbe mbáánnè Kuyie nti kpéí.

²⁶ Di dəu nKirisi kəbe bəməu nè diwèi.

²⁷ N di báámmu nè ti Yiè nkó diyètiri ke tú di kaa ndi mpátiri Kirisi kəbe bəməu.

²⁸ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní ndi bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri dèrì Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki Di mpátíri tɔ tii náànti

Pɔɔri do wàri o pátíri ketiri Tesadoniki kɔbe, kè dè í mmònte kòo bè wàri didèrì, kèwēte kè bè dènte Yesu kó muwētímù kó tináànti, ke yé Yesu kó muwētímù kó tináànti do tónímè dikɔnkɔ̀̀ǹǹǹ Kirisi kɔbe cuokè. Kè bèmabè be miēke ntú: Kirisi wēténímu ke dèè, kè bèmabè yete mutōmmù ke tú Kirisi wētímù duunní ke kotiri betòbè. Dèè do te kè Pɔɔri bè wàri dipátíri, ke bo tũnte iyentotí yeiyi ì tanní be cuokè ke bè kónnè.

Di mpátíri náànti dúo ke dōmmè

1. Mudɔummu nè ò yàúkunnemè be kǎnti 1
2. Ò nàkémè osoùnti kpéi nnè Yesu wētímù kpéi 2:1-12
3. Ti bo ndéúkunkomè Kuyie nyètiri nè ti dɔ̀̀r̀imè miēke 2:13-3:15
- 4 Pɔɔri bè pāmè Kuyie nkó mesàà nnè Yesu kó diyètiri nè mudɔummu sɔmmu 3:16-18

Pɔɔri dɔummè Tesadoniki kɔbe

¹ Mí mPɔɔri nè Sidifēē nè Timòntee, tii di wàri di mpátíri dindi Kirisi kɔbe bèè bo Tesadoniki, ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Odeetiwè kɔbe. ² Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔ̀̀ mmesàà kè di dúo ndiwèi.

Kirisi wētínímè ke bo bekénè benitibè

³ N kɔbe ti sántímu Kuyie ndi kpéi nsáà, ke yé di kótírímè ku kó kuce miēke ke dɔ̀̀ ditòbè kè dè dèúkú sáà. ⁴ Dèè te kè dè ti naati, kè ti náante di kpéi Kirisi kɔbe t̄irè yemou, di tāmè ke mi nke t̄iri mēfēūtímè nè mēháarímè miēke.

⁵ Kuyie ntu kùu bekù kùnkù weti weti, ke yóo di tannè ku kpàatìyuu miēke di fēūrì dui kpéi, ⁶ kēfēū mbèè di fēūnko. ⁷ Mómumu nwe kù yóo ti om̀̀p̀unnemè, Yesu bo cúténí dui yiè kēĩnkè kēnnéinè Kuyie ntōrè diyè, ⁸ ke bo fehāādeēnfē miēke kēkpetínne bèè yete Kuyie nke yete Tináànsààti. ⁹ Kè be kó tiyēiti bè m̀̀annè tì ntú bè bo yatenemè sáà ke dēténè Kuyie mborè nè ku wērímú nè ku kpeti diēti. ¹⁰ Ò bo wēténí dui yiè di yóo wēnnénemu o kɔbe bemou kè nhò sántí koò dèúkunko, ke yé di yiemme Tináànsààti ti di nàké tì.

¹¹ Dèè kpéi nte kè ti báa nKuyie nsáà di kpéi, ke tú kù di tũnte kè di maatenè mufòmmu pàmmù kù di yu mùu kpéi kèna kédòò mesàà nke p̄i mmutōmmù di dɔ̀̀ kēp̄i mmù di tá mèè kpéi

nKuyie. ¹² Mεμμε di bo déúkunnemè ti Yiè nYesu yètìrì, kòo múnkee déúkunne di kpeye, Kuyie nnè Yesu beè kó mesàà nyò nte kè dèe dòò.

2

Dèè yóó dòò kè Kirisi né na kèwētení

¹ Ti kòbe di baamu ti Yiè mbo wētenímè kè tí tíí nho borè, di kòntì ñyau di baa dè kpéí, ² kè benìtibè nàà nke tú ti Yiè nduunní yoo ò tùðkení yoo bè dò tì tì wàri dipátíri marì mièke, di báá yie nkè de kó tináàntì di kòkénè. ³ Di báá yie nkòò mǎu di souté. Ti Yiè mbo nyóó wētení kè benìtibè beè yete Kuyie nkpeti kòo yeiwe wèè feti kòo yènní ⁴ képaà nKuyie mbáámmu nè mubòófèù, kéta kékari Kuyie ncīētè ke dò weè tu Kuyie.

⁵ Di í kpaá yé n sòò di nàkémè m bo diì mǎnnì di cièà? ⁶ Di yému mùu ò diítí kòò í kàtení, kè de mǎnnì tùðke ò bo kòtení. ⁷ Oyèiwe bomu bàmbà mmie, ke pī nho tǎmmú disòri nè mecii nke bo feiténí dèè ò diítí dè bo íté diì mǎnnì. ⁸ Oyèiwe yóó yènnímu, kè ti Yiè nYesu nwētíní nè tikpeti kóò kùò, kóò nànte. ⁹ Obòòkpààti weè yóó duò nhoyèiwe muwērímú, kòo ndòari tidieti péu nè dèmarè cànnè, ¹⁰ késouté bèè feti ke í yie nke bo tūnne timóm̄m̄nti kè Kuyie mbè deeté. ¹¹ Dèè te kè Kuyie nyóò kè bè yie nsiyáàbìsí. ¹² Kù yóó kpetinému bèè í yie ntimóm̄m̄nti, ke dó siyáàbìsí ke sì tū.

Kuyie nti tǎātémè ke bo ti deeté

¹³ Ti dò nkésántímu Kuyie nsáà, kùu di dó ke di tǎáté, kè di tú beketibè bèè cooté, kè Muyaánsààmù di cànnè kè di tú Kuyie nkòbe di yie mmèè kpéí ntimóm̄m̄nti. ¹⁴ Nè Tináànsààti ti di nàké tinti Kuyie ndi yumè kè di bo mmòke tikpeti ti Yiè nYesu mòke ti. ¹⁵ Ti kòbe nfiúkúnè Kuyie nkó kuce mièke, ke mpī nyitié ti di nàké ì nè ti di wàri ì.

¹⁶ Ti Yiè nYesu Kirisi mómmuò nè ti cice Kuyie nkùu ti dó ke ti dòò mesàà nke yáúkunko ti kòntì sáà, ke ti teénnè ke ti baa mesàà nkù yé nkù yóó ti dòòmè, ¹⁷ bèè di kpénkúnne, ké di duò mmuwērímú, kè di borime nè di náànti kè dè nwenni.

3

Pòòri bekemè mubáammu

¹ Ti kòbe mbáánnè Kuyie nti kpéí nkè tí na kénsòké ke pitírí ti Yiè nkó tináàntì, kè bè nti yìè ndi ti yie mmèè botí, ² ké nkù bàà kè kù nti deérínè benitiyeibe nè benitidǎnnibè. Di yému ke tú benìtibè bémou beè í tá Kuyie.

Pɔɔri wàri d̀̀i pátiri ketiri Timōntee Di mpátiri tɔ̀ t̀̀i náànti

Timōntee yɔ̀ do tú Sifu nwe kòo cice tú Kereki. Timōntee do yóó cɔ̀utè Kuyie nke kraá tú odapàà nwe. Pɔɔri do wàri Timōntee dipátiri ketiri ke bo ò cau nyitié nyeyi kpéi nke. De kó itié nyeyi do tú: Dèè kó dimàà tu tikònti kperè dè í wenni. Kàa dó kécooté a dò nkéyóu tidiiti mati, a me mbáá puoke yoo a yenke. De kó dipátiri ketiri miéke nke bè nàkémè mubáammu yó ndòmmè.

Kè Pɔɔri ò duónnè itié nhò bo ndòmmè otònti sààwè kéndò ndibenkèrì sààri betàbè kpéi nkényé ò bo mpímmè Kuyie nkàbe kó ditñni.

Di mpátiri náànti duó ke d̀̀ommè

1. Mudòmmu 1:1-2
2. Itié nyii tukúnè Kirisi kàbe tñni nè di kó betòmbè 1:3-3:16
3. Pɔɔri duómmè itié Timōntee kè dè ntukúnè o mómmuò nho tómmú. 4:1-6:21

Pɔɔri d̀̀ommè Timōntee

¹ Mi mPɔɔri, Kuyie nhOdeetiwè yu wè ke n d̀̀ò Yesu Kirisi ti baa wè kó ditònni, m̀̀i wàri di mpátiri, ² Timōntee, m birè mómmànde Kuyie nkó kuce miéke. Ti cice Kuyie nnè ti Yìè nYesu Kirisi bè da kuó mmesémmè ke da d̀̀ò mesàà nke da duó ndiwèi.

Ti bo nyémè iyààbìsítíe nyembè kpéi

³ N sòò kòri Maseduanni ke da nàkèmu ke d̀̀ò a nkraá Efesi kébaa bèè tiè nyiyààbìsítíe nkè bèè ì yóu, ⁴ ké bè nàké kè bèè yóu bè bo ntũmmè tinàànti detetirè kpeti, kèyóu bè bo nféimmè ifuke, dè ce tinèiti nti. Dè í yóó bè teennè kè Kuyie mbè deeté, kù deeri wèè kù tá wènwè. ⁵ N yè nhá tì mbè tié nkè bè ndó Kuyie nku nè be yèmmè memòu kè timati bá mbè bekùnè kè bè tá Kuyie nweti weti. ⁶ Bèmbè bùtinnèmu de kó itié nke dó tinèiti sòntíke kpeti. ⁷ Kè dó kèntú bèè benkú Kuyie nkuó, bè né í yé ì tú mù weti weti.

⁸ Ti yèmu ke tú ikuó wennimu kè nsà kàa d̀̀òrì ì yèmmè. ⁹ Ikuó í bo bèè d̀̀òrì mesàà mbe kpéi, nyi bo itookperì yembè kpéi nke nè bèè yete Kuyie nkpeti nè benitiyonkubè nè bèè d̀̀òrì mayei nnè bèè sèngu Kuyie nnè bèè kàù be cicebè nè be yòbè, ke tú benitikòbè. ¹⁰ Ikuó bo bèè d̀̀outi d̀̀utinè betàbè be kpéi nke nè benitidaabè bèè d̀̀outinè benitidatòbè nè benitipòbè bèè d̀̀utinè benitipotòbè, nè bèè fiiti benitibè ke yonnè nè beyààbìsítiebe nè bèè ò mpariku ke né sou nnè bèè d̀̀òrì deterè deterè Kuyie

nnáaànti kó itié nyete dè. ¹¹ De kó itié mbo Kuyie nkùù kpeñni ke dɔ̀ri mesàà ku kó Tináaànsààti miēke nke. Kù ti nni nduó.

Pɔ̀ri sãntímè Kuyie nku sàà nkpeí

¹² N sãntímu Yesu Kirisi ò n dómè, ke n tãátè ke n duó muwérímú, kè m pĩ nho tōmmú. ¹³ N do ò sãámmu, ke fěũnko o kɔ̀be, kè m miēke bè còú mbá nè memme kè kù n kuó mmesémmè ke yé n do í yémè n dɔ̀ri dè. ¹⁴ Kè ti Yiè nni ndòò mesàà mmediè ke n teennè kè n tá Kuyie ke kù dó n tàunnè mèè kpéi nYesu Kirisi. ¹⁵ Tináaànti tii ntú timómmonti nti, ke dò mbá wè wèe ti yie, Yesu Kirisi kàtení kutenkù ke bo deeté benitiyēibe mbe, kè n tu beyēibe kóo ketiwè. ¹⁶ Kòò n kuó mmesémmè mí mbeyeibe kóo ketiwè, ke bo benke o minnímè deumè bèè yó nhò tá bè yóó namè kèpété mufòmmu mùù bo sáà. ¹⁷ Kuyie nyètìrì ndeu sáà. Kunku kuù tu okpààti ke bo sáà, ke í kɔ̀, ti í wúó nkù. Kuù máà tú Kuyie nkè ti yó nkù sãntí sáà. Kè dè mme ndò.

¹⁸ N kóo dapàà Timōntee, n da nàké tì n áaànti wēnnému Kuyie mpānāaànti nāam̀bè do nàké tì a kpéi. Mpĩ nde kó tináaànti kè ti da teennè kàa na kéma dimàù sààrì, ¹⁹ kèntá Kuyie, ke yíé nkù da náannè tì a yèmmè miēke. A báá dɔ̀ò bèmabè d̀òòmè ke yete Kuyie mbè náá nti be yèmmè miēke ke fétinne be tákùmè. ²⁰ Be kó bèmabè tu Imindee nè Adekisántiri. N duó mbè dibòò, kè di bo bè fěũ nkè bèe yote bè bo nsáámmè Kuyie.

2

Ti bo mbáá mmèè botí Kuyie

¹ Meketimè, n dó di mbáámmu Kuyie mbenitibè beməu kpéi, ké nkù bàá nke kù m̀óu di kpa dè, ke kù sãntí, ² ké nkù bàá mbekpààtibè kpéi nnè bèè baké beməu be kpéi kè ti mbo bammùù kè dikɔ̀nkɔ̀nni bá mbo, kè ti nkù tũ nke kù dé ke dɔ̀ri kù dómè. ³ Kuyie mme ndó, kunku kuù tu ti deetiwè. ⁴ Kù dómu benitibè beməuu cooté, ke yíété timómmonti. ⁵ Kuyie mbo kumáà ndi, wèè tàunko Kuyie nnè benitibè kòò bo omáà, wèe tu Yesu Kirisi wèè t̀òóté tinitikònti. ⁶ Wèè duó nhomáà ke naá ntiyeti kè bè ò kùò kòò bo deeté benitibè beməu. Kuyie mmònni dii do t̀òòke kòò mè d̀òò. ⁷ Kuyie nkuù n tãátè ke n d̀òò ku tōnni, kè m bo nàké bèè í tú Sifube timómmonti kè bè ntá Kuyie. N náá mmómmuə nwe, n yí soú.

⁸ N dó bá wè wè mbáá nKuyie nhò berínè kèè bíékè nè o yèmmè meməu ndi, ke dò mpáíí ke bá mməke mekpà̀riyèmmè yoo kemieke.

⁹ Benitipòbè ní nyi tiyààti mesàà, bè bá nwanti idíítí ikperí kpeti nè mēfimme mesəə nkōme nè yetootōre nè medèi nke pāàti tiyùti ke bo benke bemáà. ¹⁰ Be kó tisàti ntú bè bo ndɔ̀rimè

ò tumè timóm̄m̄nti yìè,
 kè Kuyie ntōrè ò yà,
 kè bè nàké o kpéi nyebotè,
 kè kutenkù kum̄ou k̄obe ò yie,
 kòò dèke keĩnkè nè diyetidieri.

4

Kuyie ndòò dèè kó dimàà wennimè

¹ Muyaánsààmù ti náámmu nweti weti ke tú yewe sonye benitibè bo yete Kuyie nkó kuce kētūnne meyáàbìsìyèmmè nè yebokè kó itié. ² Meyèmmè mèdémè yembè nè siyáàbìsì yembè bo mbè sou. De kó siyáàbìsì yembè demarè í káá mbe yèmmè bè dò mbè bè tūnnè timáti wūōti nti. ³ De kó benitibè bo nnáá nke tú dipopuò í wenni, ke tú bè nci mudii mamù. Kuyie ndè dòò kè dè tu oniti kó mesàà mme, bèè yie nKuyie mbè yǐtému timóm̄m̄nti, ke òò kù dounnè mutóm̄m̄ kédì. ⁴ Kuyie ndòò dèè kó dimàà wennimu, demarè í dò nkéyóu. Ti né dò nke ní kù dounnè mutóm̄m̄ mmu ké dè di. ⁵ Kuyie nnáànti nè nubáammu deè wénkunko demou.

Kuyie nkóo tōnti sààwè dò nkéndòmmè

⁶ A ntiè nti Kirisi k̄obe. Memme a bo ntúmè Yesu Kirisi kóo tōnti sààwè, wèè bebíi Kuyie nnáànti sáà kè ti dōnnè o kó mudii ke tū nKuyie nnáànti kó itié nweti weti a ì bebíi mēè botí. ⁷ Bútinnè tiyààrìnèiti sōntíke kpeti, ti í yóo da teennè Kuyie nkó kuce, kéyetoò kéndōori Kuyie ndómè. ⁸ A bo fēūmmè a kōnti dè wennimu yie, a né bo yetoomè Kuyie nkó kuce deè pēēté. Ke yé dè í tímè mufòmmu muù mmàà kpéi nnè mùu kpaaní mu kpéi nke. ⁹ Tináànti mómm̄nti nti benitibè bemou dò nkéntā ti. ¹⁰ Deè te kè ti pī mmutóm̄m̄ ke maù, ke yé ti támè Kuyie, kunku kùu bo sáà ke deerí benitibè bemou, dòke bèè kù tá.

¹¹ Á dò nké nti mbè náámmu, ke ti mbè tiè. ¹² Á báá yóu kè bè da senkèri a tú mēè kpéi nhodapàà. A náànti nè a dōòrìme dè nwenni, kàa ndó betobè, kéntā Kuyie mmesàà nke dōori dèè wenni, kè bè nda wúo nke tū. ¹³ Á nkaà Kuyie nnáànti benitibè, ke ti mbè tūnni, ke ti mbè tiè nke kém̄m̄ m bo tuokoomè. ¹⁴ A báá yè nKuyie nda pā dii pānni, kè ku pānánànti nám̄bè ti béi mbewedounkótibè da nòò ndii mōnni sinou ke bàntè Kuyie. ¹⁵ Totí a yèmmè de kó dipānni ìnkè, ke duó nhamàà de kó mutóm̄m̄, kè bè nwúo nha kérímè de ìikè. ¹⁶ Ndake amàà kpéi nké mbè tiè nkè dè wenni, kénfíikú teii. Kàa dōòri memme a bo deeté amàà, kédeeténè a tiè mbè.

5

A bo nni mēè botí benìtibè

¹ A níí bá nnáánnè wèè da kótí mekperímè, a nhò nàánnè ke dò nha cice, kénnaánnè bedapàmbè ke dò nha neí, ² kéndòari bepokótibè ke dò nha yōbè, kéndòari besapàmbè ke dò nha tābè, ke tìmati bá mbo di cuokè.

Kirisi kōbe dò nkéndake bèè kúpobè kpéí

³ Á ndake bekúpobè bèè í mōke bèè bè teénnè be kpéí, ké mbè dé ke dò nha yōbè. ⁴ Kòo kúpokù mōu me mmōke ibí yoo o yaábí, ìì dò nké nhò tō ò do ì tō mēè botí kēbenke ì tumè Kirisi kōbe. Kuyie mme ndó. ⁵ Okúpokù wèè í mōke wèè ò teénnè ò ò mbúú Kuyie nku, ke kù mmóú meteèmmè sáá. ⁶ Okúpokù wèè dòari ò dómè ò kumu, kòo yèmmè né dò nhò fòu. ⁷ A dò nké tì mbè nàkému kè bè ndòari dèè wenni. ⁸ Kòò mōu í dake o kōbe kpéí, dōke o cīètè kpéí, wè í tú Kirisi kou. Wèè í tū nKuyie nho kōme ò tōūnèmu.

⁹ Nte a dò nkéwāri bèè kúpobè yètè ké mbè tō, wèè yenke onitidū omāá ke mōke yebie sipísikuá. ¹⁰ Ke tiè nho bí mesàá, ke cōú bepòbè, ke yáí Kirisi kōbe, ke dake besénnibè kpéí. Kòo tōmmú mumōu wenni.

¹¹ A báá wāri bekúpobè bèè kpaá be, Kirisi kōbe dò nkétō bè be kó yeyètè mieke. Kè dè yèmmè bè bo bútinnè bè dōúnnè diì nùù Kirisi kéwēte kéndó kéyenke, ¹² kētōte bè do dōúnnè diì nùù Kirisi, kéyeténè Kuyie, ¹³ kénáá mbetōnnédiebè, kéncenti centi sicéí, ke náante náante tìì í tú be kpeti. ¹⁴ Deè te kè n dō bekúpobè bèè kpaá ke be bè nyenkú, kēpié ibí, kéndake be cēí kpéí, kè ti kprantídèntōbè báá na ke ti wátí. ¹⁵ Ke yé bekúpobè mabè yóumè Kuyie nkó kuce ke tūnne obòòkpaàti kōku. ¹⁶ Kòo kúpokù mōu mōke o kōbe bèè tū nKuyie bè nhò tō, kòò bá ntū Kirisi kōbe kó ditōu kè bè ntō bèè í mōke be kōbe.

Bè dò nkéntōmè wèè nāá Kuyie nnáànì nè ò dò kéndòmmè

¹⁷ Wèè nāá Kuyie nnáànì ke ni Kirisi kōbe tīnni di nhò yieti kè dèe pēēté di duó ndè bekúpobè kuce mèdémè. ¹⁸ Tì wārimu ke tú: A báá táú nfenààfè nùù fè puoti diì mōnni tidiiti. Ke wāri kupíkù tekù ke tu: Bè dò nkényietìmu otōnti. ¹⁹ Kè bè wátiri owedòunkóti a báá yie nkè nsà kè bèdébè yoo bètāāti bèè í yà ke béi. ²⁰ Kòò mōu dōò meyei, nha ò kprannè benìtibè ìkè kè kufōwáá mbè pī nkè bèe yote meyei nkó mudòòrimù.

²¹ N da báámmu Kuyie nyìkè nè Yesu Kirisi kōke nè Kuyie ntōrè kù tāātè yè ìkè, ke tú a ntū nde kó itié ke bá mmōke yenò yèdèè, ke bá mbaàti òmōu. ²² A bá ncāá a bo tāātémè onitì, kóò nòó nsinōu, kóò duó mmutōmmú, kàa mè dōò, kòò do, a múnke kōkému de kó meyei mmiéke, fí nní nwenni páíí.

23 *Á bá nyò mmēniē mmàà, nyò ndiféè sàm̀pò a p̀outì yonku kpéí.*

24 *Bè̀mabè kó meyei mp̀anke ò nfeímu, kè betabè kōme ò dentē kéfeité.* 25 *Mesàà nkperē me ndò, bè̀mabè kōme ò nfeímu kè betabè kōme ò dentē kéfeité.*

6

1 *Bè̀ tu Kirisi kòbe ke tú tidaatì bè̀ ndé be yembè, kè dèe yie nkè bè̀ báá sáá nKuyie nkésenkèrì ku náàntì.* 2 *Tidaatì tìi yembè tu Kirisi kòbe, tì báá yóu tì bo mbè dé̀mè ke dò bè̀ tu bəm̀ou Kirisi kòbe. Tì petinke dò ntì mp̀i mbe tōmmú mmu, kè dèe p̀ḕtè̀ dè̀ na ndòmmè.*

Iyà̀abisitíe nnè tikpà̀ti móm̀m̀nti de kó tiná̀antì

Nte a dò nké mbè tiè ntì ke yáú̀k̀unko be k̀òntì. 3 *Kòò m̀ou tié nyitié m̀mai ìi c̀á̀annè Kirisi kpeyi, ò yete Kuyie nkó kuce kpeti ntì, 4 ke m̀ake tefentè, wè̀ í yé̀ dè̀marè, ke m̀ake tineitì s̀óntíke kpeti, tìi ce nyekpà̀rè nè yésá̀ambè, ke m̀ake mehè̀mmè, ke wúó mbetabè beyeibe.* 5 *Bè̀ m̀ake de kó tineitì botí bè̀ ténke í yé̀ timóm̀m̀nti, kè be yè̀mmè dò nkuwedə̀unce tu kuditikòku.*

6 *Kuwedə̀unce kó tikpà̀ti tu dè̀ bo nda naatinè̀mè a m̀ake dè̀.* 7 *Ti yé̀mu ke dò ntì í tənì dè̀marè bè̀ ti pè̀i dii m̀nnì, ti me nyí yó ntò dè̀marè ti kũ̀ nyiè.* 8 *Kè ti m̀ake ti yo mmù, ke m̀ake tiyà̀atì dè̀ ti sànnèmu.* 9 *Bè̀ dó kènaá m̀bedítikpà̀atibè, bè̀ ò do m̀ebennímè mièke nke kè iyentotí yeyii bè̀ souté kè bè̀e ta meyei m̀mièke, kèfeti kè dèe deè.* 10 *A bo duóm̀mè a yè̀mmè idíití dè̀ tu meyei nkó dikũ̀nnì ndi, bè̀mabè̀ i ndòke ke dé̀ténè Kuyie nke f̀é̀uri.*

P̀ə̀ri tiém̀mè Timōntee

11 *F́ nKuyie nkóo nìti, m̀enténè amáà de kó meyei nkéntũ Kuyie nke d̀ə̀ri kù dó dè, kényíé nku kpeti, ké nkù dó, kènnə nke mi nke bá ndə̀ri.* 12 *Mà dimà̀u sà̀ari a tá m̀è̀ kpéí nKuyie nké̀pé̀tè mufòm̀mu mù̀ bo sáá Kuyie nda yu mù̀ kpéí nkàa nàkè benitibè péu ìkè a kù tàmè.* 13 *Nè Kuyie nkù duò mmufòm̀mu dè̀nennè dè̀m̀ou ku yè̀tìrì nè Yesu Kirisi wè̀ do í yà̀e ò bo náké̀mè P̀nsi Pidati ìkè ò tu wè̀ o kperi, n da náámmu kè n tú:* 14 *A mp̀i nKuyie ntannù̀ kàa fòm̀mu nwenni páíi, kòò m̀ou báá da wátì, kè ti Yiè nYesu Kirisi yàa wè̀tə̀nnì.* 15 *Kuyie ndiekù kù m̀áa m̀ake muwè̀rímu m̀m̀ou, bekpà̀atibè kóo kpà̀atì, kù baké bè̀ baké, kè ku m̀nnì t̀òke ò bo wè̀tə̀nì.* 16 *Kuù m̀áa fòu sáá, ke ã kuwenniku diekù mièke kù kò inuə̀, òm̀ou í yóo na ke t̀óonko kù borè. Òm̀ou í yà Kuyie, òm̀ou me mbáá na ké kù yà. Ku yè̀tìrì ndeu, kè kù nkpènì sáá. Kè dè̀ m̀me ndò.*

¹⁷ Náké bèè màke ku ntenkù kó tikpàtì kè bè bá mmàke sifeí, bè báá duó mbe yèmmè tikpàtì, ke yé bè í yémè tì pēnké dī mōnnì. Bèè duó mbe yèmmè Kuyie nkùù tì duò ndemou, ke dó dè nti naati. ¹⁸ Náké be kè bè ndōri dèè wenni, kè be borime nwenni, kè bè nnitì ke pāā mbe kperε. ¹⁹ Memme bè bo pétémmè tikpàtì keīnkè kpeti, tì yó mbo sáá, kémmeke mufòmmu sáá.

²⁰ Timōntee a báá yóu a bo mpímmè Kuyie nda duó mmùù tōmmú, menténè amáà bèè yèmmè dò mbè ciì, ke dó tineitì sōntíke kpeti. ²¹ Bèmabè yèmmè dò mbè ciimu ke déténnè Kuyie nkó kucε.

Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè!

Pɔɔri w̄ari d̄i pátírí d̄erí Timōntee Di mpátírí tɔ t̄i náānti

Pɔɔri do yóó w̄ari Timōntee dipátírí d̄erí ke bo Odommu nwe. Ò do w̄ari de kó dipátírí Timōntee nwe ke bo o duós nyitié, kè d̄e yie nkè mebennímè ò tùòkení ò nwéé̄rì kéntié nKuyie ntié nyi dò nti nyi tièmmè.

Kòo ò nàké ke d̄ò ò dò nkéndakemu bèè ce ntinèiti detetirè kpeti, yetannò ìnkè detetirè kè d̄è bè d̄étìnkonè Kuyie nkuú. Demou de mièke ke tié Timōntee ke tú wè nyé wenwe Pɔɔri ò f̄é̄tè mèè botí, nè meminnímè ò m̄òtèmè m̄ef̄é̄tímè mièke nè ò d̄ó mèè botí Kirisi kòbe.

Di mpátírí náānti duós ke dòmmè

1. Pɔɔri s̄antèmè Kuyie, nè ò yáúkunnemè Timōntee k̄ònti ke d̄ò ò nt̄í 1:1-18
2. Pɔɔri duós nyi tié nTimōntee 2:14-4:5
3. Pɔɔri ò mómmuò nhò do bo t̄i mièke 4:6-22

Mud̄ummu

¹ Mí mPɔɔri Yesu Kirisi kó ditōnni, Kuyie nkuù n t̄āāté kè m bo nàké benitibè tináānti t̄i duò mmufòmму kù do nàké t̄i kpéí. Oniti ò taunnè Yesu nwe k̄épété de kó mufòmму. ² Mii da w̄ari di mpátírí, f̄s̄ nTimōntee n kóo dapàà n tá wè. Kuyie nti cice nè ti Yiè nYesu Kirisi, bè da kuós mmesém̄mè ke da d̄ò mesàà nke da duós ndiwèi!

Pɔɔri yáúkunkomè Timōntee k̄ònti

³ N s̄ántímu Kuyie kunku n yembè do t̄u nkù, m p̄i nkù t̄ōmmú bá n yèmmè í m bekùnè. N kù bàámmu keyènkè nè kuyie nha kpéí. ⁴ Nh ò dentenímu ti sòò yóó yate d̄i m̄ònni kàa kuós mmèè botí tin̄nnièti, kéndó ke da yà kè d̄è n narike. ⁵ N yému a t̄ámè Kuyie mmesàà, a ȳò kóti Doyiisi nè a ȳò Enniisi bè do kù tá mèè botí. ⁶ A báa yè n da n̄ó ndi m̄ònni sinou ke bántè Kuyie nkè kù da p̄a d̄i p̄ānni kpéí. ⁷ Muyaánsààmù í ti bónkunko, mù ti duò mmuw̄érímú mmu, ke te kè ti d̄ó titòbè, ke nò nke p̄i ntimáà.

⁸ Ifei bá nda bonè a bo nàkémè ti Yiè nYesu Kirisi kpéí nnè bè n kpetímè o kpéí. N w̄ènnénè k̄é̄f̄é̄tè Tináānsààti a náá nti kpéí nnè Kuyie nda duós mmù w̄érímú. ⁹ Kuù ti yu ke ti deeté, d̄è í tú kù yè nti d̄òrìmmè mèè wenni, kuù mè d̄ó nè dim̄ònni ke mu nyi d̄òò kutenkù, ke mè d̄òò nè Yesu Kirisi kpéí. ¹⁰ Bàmbà nkè ti yà ku sàà nkù duònnímè Yesu Kirisi kòò ti deeté, ke na mukū nke mù d̄èè, ke ti nàké Tináānsààti kè ti p̄étè mufòmму mùò bo s̄áà.

¹¹ Kuyie nni ndòò ku kó ditōnni kè m bo náké tii náaansààti bèè í tú Sifube ké ti mbè tié. ¹² Tii náaansààti te kè n fěũri bá ifei í m bo, n yé mēè kpéí n tá wè, ke yé ke dò nhò bo m baa ò n duó ndè kētuakenè tibeénti yiè. ¹³ A mpī nTináansààti n da nàké ti, ke dake duó nhamáa Kuyie, ke ndó betòbè nè muwērímú ti mōke mù ti Yiè nYesu kó metaummè miēke.

¹⁴ Mpī mmesàà mMuyaáansààmù mùù bo ti miēke mù da duó ndè. ¹⁵ A yému ke dò nhAsii kòbe bèè do m bonè, Fisēeri nè Edimōsenni bè n yóumu. ¹⁶ Kuyie ndòò mesàà Onnesifō cǐtè kòbe, ke yé bè n kpetímè bá ifei í ò bo, kòò kōrini ke n dōu nke yáúkunko n kēnti. ¹⁷ Ò tūakeni ò mōnni Odōmmu miēke ké n wammú weti weti nwe kēna ké n yà. ¹⁸ Ti Yiè nYesu ò kuó mmesémmè, kòò pété mesàà nKuyie mbeénti yiè. A yému wè n teennè mēè boti Éfesi.

2

Kirisi āapònti sàawè wèè dōori Kirisi dómè

¹ Timōntee n kóo dapàa n tá wè mesàà, yetoo kè ti Yiè nYesu Kirisi da duó mmùù wērímú da kpénkūnne. ² A kèè kè n nàa nti benitibè, tuo nti betòbè bèè borime wenni, bèè yóo na ke ti tūò mbetòbè.

³ N wēnnénè kè ti fěũtè a tú mēè kpéí Yesu Kirisi kóo āapònti sàawè. ⁴ Ohāapònti wèè dōori wèè ò baké ò dómè, ò ǝ í ndōori detere marè kè dè í tú muhāapòntōmmú. ⁵ Kòò niti me ndó kécoke kédié nhò ǝ ntūmmu muceé nkó ikuó kòò í ò tūnne ò báa na kēniitè kēpété tiyeti. ⁶ Wèè kùúti mesàà nweè ǝ ndò nkēniitè kékōũ tidiiti. ⁷ Toti a yèmmè ti nnáahti ñnkè, ti Yiè nyóó da teennèmu kàa ti banté timōu.

⁸ Á báa yè nYesu Kirisi wèè ku ke yánté o kpéí. Bè peité wè Dafiti kó kufuku miēke. Tináansààti n nàa nti nàa nweè kpéí. ⁹ N nàa mmèè kpéí nTináansààti deè te kè n fěũri, kè bè n kpeti ke dò n tú onitikòùti, bè me nyí yóo na kēpa nKuyie nnáahti. ¹⁰ Deè te kè m mi nke fěũri Kuyie ntāātè bè kpéí, kè Yesu Kirisi bo bè deeté kè bèe ninte tikpeti tii bo sáa. ¹¹ Tináahti tii ntú timómmōnti nti:

Kè ti wēnnénè Yesu Kirisi ke ku,
ti bo ò wēnnénè kēnfòu.

¹² Kè ti wēēri kòò tū,
ti bo ò wēnnénè o kpàti miēke,

kè ti me nhò yete
ò bo ti yete múnke.

¹³ Kè ti í dōori Kuyie ndómè,
wenwe dōorimu kù dómè.
Ke yé wè í yóo namè ke yóu ò dōmmè.

Otōnti sàawè bo ndòmme

¹⁴ Dentε be ti nnáaṅtì, ké tí mbè nàké weti weti Kuyie nyiikè ke tú bèe yóu tisínténeiti, tí í dōori mesàà, tí pètínke buōmmu bèè tí kèmmú. ¹⁵ Yetoo kéndò nhotōnti sàawè Kuyie nyiikè, ke bá mmàke tii bo da pí nyifei a tōmmú ñnkè, kàa nnáá ntináaṅsààtì dè bèkúmè. ¹⁶ Nyennínè tinèiti sōntíke kpèti tii pìetinè Kuyie nkó kuce, bèè dó de kó tisínténeiti tí bè dètínkonè Kuyie nku. ¹⁷ De kó tinèiti dōnnè dimōnsínni ndi ke dōmmú, bèè tí mòke be kó bèmabè tu: Imindee nè Fideti. ¹⁸ Bè yóu timómmōnti nti ke dètinnè bèmabè Kuyie, ke bè nàá nke tú Kuyie nduó nkè becíribè yànté ke dèemu. ¹⁹ Nè memme Kuyie nduó nyèè pūke kè yè fiíkú teii, kè ku náaṅtì wàri ye ñnkè ke tú: Ti Yiè nKuyie nyému ku kabe. Kè titeti wàri ke tú: Kè wèè yí ò tú ti Yiè nkou wèe yóu meyi.

²⁰ Tεcīētè diètè miεke tinènti ò mbomu tibotí tibotí: Mesōō kpèti nè timáti péiti kpèti nè tiyaati kpèti nè idéi kpèti. Kè bè pīnnè timati mutōmmú yebaa mmiεke, ke pīnnè titeti yewe yemau, ke kounè titeti tiyonti. ²¹ Wèè yóu meyi n náá mmèè kpéi ndiε nhò bo ntú ti Yiè nkou, kéntú kunenkú sàakú bè pīnnè kú mutōmmú sààmú. ²² Pí nhamáà kè tidapànti báá da tannè meyi mmiεke, kémbeti timómmōnti, kényetíroo ke tá Kuyie, kénwàà mmedókumè, kémbeti diwèi, kénwènnè bèè tū nKuyie nnè be yèmmè memau. ²³ Bá nyié ntiyeinneiti detetirè kpèti, tí ce nyekpàrè nye. ²⁴ Kuyie nkóo tōnti í dò nkéndó yekpàrè, ò dò nkéndó benitibè bεmāu ndi, kénno nke bè tiè, kénno nke mi. ²⁵ Ke tiè mbèè í dó o náaṅtì meyoōmmè, kè dè yèmmè Kuyie mbo bè teennè kè bèe banté timómmōnti kéceete kè be borimεε wenke. ²⁶ Kè bèe yè dibōō dii do bè pí ndi nōtè miεke, kénnaà mbesàabè kéndōori Kuyie ndómè.

3

Benitibè yó ndòmme yewe sonye

¹ Timōntee, á nyé ke dò ndè yóo yonkemu yewe sonye miεke. ² Kè benitibèe naá nsinōutēi yembè, kéduó mbe yèmmè idíiti, kénhā yepòrè, kèmmàke sifei, kénsáá nKuyie. Ke í sānti bè bè pāā ndè kpéi, ke sènkú dèè tu Kuyie nkperε. ³ Kè be toò kpenke, kè bè nkpa mesémmè, ke náante betòbè kpéi, ke mōke kemieyonke, ke yóu, ke níi mbenitibè bèè dōōri dèè wenni. ⁴ Bè bo nfiiti betòbè, ke mōke kemieke nè sifei, ke dōori be yèmmè dómè ke í dó Kuyie, ⁵ kéndōori ke dò mbè tū nKuyie nkó kuce ke né yetírí dèè tu bèè tá be kó muwērímú, á yatènè amáà de kó benitibè. ⁶ Bèè kó bèmabè taà benitipòbè bèè mu nyí kpenke Kuyie nkó kuce be cēi. De kó benitipòbè mòke meyi mme péu ke í nō nke pī mbemáà, ⁷ ke tú bè wanti timómmōnti bè me nyí

na ke ti banté. ⁸ Bèè me ntaà benitipòbè cǎi bè yete timóm̄m̄nti nti, ke dōnnè Esibiti kó benitinòmbè Sannesi nè Sāmbēesi * bè do yetemè Mōyiisi kp̄eti, kè be yèmmè sīnte kè bèe bútinne Kuyie nkó kuce. ⁹ Be dṑrimè me nyí yó nhā ke s̄ori, mè yóó feitému kéndōnnè de kó benitinòmbè kōme do feitémè.

Pɔ̀ri nàkémè Timōntee ò dò nkéndōmmè

¹⁰ F̄s̄ nTimōntee, a kèemu n tié, ke yà m borime dōmmè ke yǐtè m beti mù ke yà n tá mèè botí Kuyie nnè m minnìmmè nè n dó mèè botí Kuyie nnè benitibè, nè n fiúkumè Kuyie nkó kuce miēke. ¹¹ A yému bè n f̄ũ mmèè botí nè nh àké mèè botí. A yému t̄i n t̄ù̀kení Āntiyōsi nè Ikōnni nè Disiri. N yàmu mēf̄ũt̄imè mem̄ou botí kè Kuyie mme nni deetè. ¹² Bèè dó kéndōri Kuyie ndómè ke t̄ũ nYesu Kirisi bè yóó bè f̄ũmmu. ¹³ Kè benitiyonkubē bie nè iyáàbisitié nyembè bè yó nsakému ke tati meyi mmiēke, ke fétinko benitibè nè bēmóm̄m̄mbē. ¹⁴ F̄s̄ nni mp̄i mbè da tié nti kàa ti yie nnè a yèmmè mem̄ou, a yému wèè t̄i nda tié. ¹⁵ A yému Kuyie nnáant̄i nè a bēmmè, t̄i da duó mm̄c̄ii nkàa yie nYesu kòò da deetè. ¹⁶ Kuyie nkuù niitè bèè w̄ari ku náant̄i, kè bè t̄i w̄ari kè t̄i wenni, ke ti benkú timóm̄m̄nti nè ti yei nnè ti yetimè nè ti bo mbo mèè botí ke dōri Kuyie ndómè. ¹⁷ Kù mè dṑ kè dè bo yie nkè ku kóo n̄it̄i weè t̄unte omáà mesàà nkép̄i mm̄ut̄ōmmú sàamù.

4

¹ N da náammu nè Kuyie nkó diyèt̄ir̄i nè Yesu Kirisi kp̄eri, wenwe wèè wēt̄iní ke bo baatè kutenkú kēbekēnè bef̄òubè nè becírìbè kè n tú: ² A yetoo kēnnáa Kuyie nnáant̄i s̄aa, kè yem̄rè wenni yoo yè s̄i. Kè wèè yeté a ò tié nkòo bantè o yetimè, kè wèè dò nha ò kp̄annè a ò kp̄annè, kè dè dò nha yáúk̄unne wèè k̄ont̄i, á t̄i yáúk̄unne, á mmi nké mbè tiè nnè meyèmmè mem̄aa. ³ Yem̄rè kpaaním̄u kè benitibè yóó yete itie nsàayi, kēwammú bèè bo mbè ni ke bè nàa mbè dó t̄i. ⁴ Kè bèe bútinne Kuyie nnáant̄i kēnt̄unne iyáàbisitié. ⁵ A nno nke p̄i nhamáa, kēmm̄ake meminnimè mēf̄ũt̄imè miēke kēnnáa nTináansàat̄i ke p̄i nha t̄ōmmú weti weti.

⁶ N da náa mm̄ie nke yé n duóm̄m̄mu n fòm̄mu ke yóó kú. N kũũ mm̄onni dii t̄ù̀ke. ⁷ M màmu dè bèkúmè, ke tá Kuyie nke t̄ù̀ke kum̄nku. ⁸ Ke baa t̄icuuti obeénti sàawè yó n duó nti tibeénti yiè, wè í yóó t̄i duó mm̄i mm̄aa. Ò yóó t̄i duó mbèè kó dimàà ò bàa bèmbē nè diwèi ò yóó wēt̄ení dii yiè.

Pɔ̀ri do yē Timōntee báa yè ndè

* **3:8** Sannesi nè Sāmbēesi: De kó benitinòmbè bè nàa mbèè kp̄ei Mudennimù 7:11-22 bè me nyí kè w̄ari be yètè.

⁹ Yetoo kékōtení mēcāã nké n yà. ¹⁰ Demaasi dó kutenkù kuù nkperε nde ke n yóu ke kàte Tesadoniki, kè Keresāã kàte Kadasii, kè Titi kàte Dadimasii. ¹¹ Duku weè mää kpaá ke m bonè. Kàa kòriní a nneinní Mariki kòo n teennè mutōmmú. ¹² Tisiki yie nh ò tō nhEfeesi nwe. ¹³ Kàa kòriní a n tóní n yaàbòrì n yóu di Todowaasi, Kapuusi cīētè, kéntōnní m páte, a báá yè nha bo n tōnnímè Kuyie nnáaàntì kpeye.

¹⁴ Adekisāntiri omáátì n dòò meyei mmediè, ti Yiè nyóó mè nhò yietímu. ¹⁵ Á nyé o kpéí, ò cààrimu ti náá ntìi kó dimàà.

¹⁶ Bè do m bekùnè dīi mōnnì meketimè kè bè n yóumu bεmou, Kuyie mbáá bè yietí be caàrimè. ¹⁷ Kè Kuyie mme nní nni mbonè, kè n deeténè yecìricìrè, kè n duó mmuwērímú kè n nàké Tináaànsààtì bèè í tú Sifube. ¹⁸ Ti Yiè mbo nni ndeeri nè meyei mme mεmou, kè n tanné o kpààtìyuu, o yètìrì ndeu sáã. Kè dè mme ndò.

Mucaummu

¹⁹ A dōu Pirisiidi nè o dōu Akidaasi nè Onnesifōō cīētè kōbe. ²⁰ Edasiti kpaá Kōdenti nwe, kè Todofimmu mō nkè nh ò yóu Mideti. ²¹ Yetoo kékōtení kè diyōdō kpaaní.

Ebuduusi nè Pitāã nè Dinuusi Kododiya nè ti kōbe tōbè bè da dōunko.

²² Ti Yiè nni nda bonè!

Kuyie nkó mesàà nní nda bonè.

Pɔɔri wàri dùi pátíri Titi Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Titu do tú onìti nwe wèè í tú Sifu kó kubotí kou. Kòo yie nYesu, kénneitinè Pɔɔri kè bè nàá nKuyie nnáàntì. Pɔɔri do yóó ò wàri di mpátíri ke ś nhò bo Kede ti nwe, Pɔɔri weè do kè nhò t̃ nkòò bo paaté mutɔmmú centimè nè bè t̃ntemè Kuyie mbáammu.

Meketimè kòò d̃ Titu d̃ nké bè d̃ntemu bèè ni Kirisi kɔbe t̃rè bè d̃ nkéndommè, de m̃nni bá wè ò do ỹmu ke d̃ nkede ti kɔbe tú bèè f̃mmu í wenni.

De kó difɔnkúò kè Pɔɔri ò dúò nyitié nhò bo ntièmmè bedakótibè nè bepokótibè Kirisi kɔbe t̃nni mièke, kè bè múnkèe tuo nde kó itié mbebémbè nè bèè tú tidaatì. Kòo bè d̃nte Kirisi kɔbe dòmmè kénnaatinè betàbè, kè d̃e yie nké metotimè bá mbo.

Di mpátíri náàntì dúò ke dòmmè

1. B̃wedɔunkótibè d̃ nkéndommè 1
2. Bedakótibè nè bepokótibè bè d̃ nkéndommè 2
3. Kirisi kɔbe d̃ nkéndommè 3

Mud̃ummu

¹ Mí mPɔɔri Kuyie nkóò t̃nti, n tú Yesu Kirisi kó dit̃nni ndi ke náá nTináànsàatì.

Kuyie nkuù n dúò nde kó mutɔmmú kè m bo náké Tináànsàatì kù t̃àtè bè kè bèè ti banté k̃ntá Kuyie, k̃ntū nku kó kuce bè d̃ nké nkù t̃mmè. ² Kè bèè banté ke d̃ mbè m̃ke muf̃mmu mùò bo s̃à, kù do ỹ nkù yóó bè dúò mmù ke mu nyí d̃ò kutenkù. ³ Di m̃nni ke mù nti benke ke dúò nkè n náá nTináànsàatì. Kuù mè d̃ò ke bo ti d̃etè.

⁴ M̃i da wàri di mpátíri f̃ nTitu m bire móm̃nde Kuyie nkó kuce mièke. Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè da d̃ò mesàà nke da dúò ndiwèi!

Pɔɔri dúò mmùù t̃mmú Titi Kereti

⁵ N do da yóu Kereti k̃a bo deè mutɔmmú mùò kraá mùmmu, k̃ntū nyitié n da dúò nyi, k̃t̃nké b̃wedɔunkótibè bá d̃i èi mièke. ⁶ Wèè ni Kirisi kɔbe t̃nni ò d̃ nkéntú onitisàawè nwe, k̃mpo onitipòkù omáà, kòo bí ntú b̃wed̃umbè, kè ì borime wenni, kè ì yìè nyi yembè kp̃eti. ⁷ Wèè ni Kirisi kɔbe t̃nni ò p̃i nKuyie nt̃mmú mmu, ke d̃ nkénwenni, ò bá mm̃ke t̃fentè, ò bá mm̃ke kemieke, ò bá ntú kunaàỹààkù, ò bá nyòù, ò bá ncií nke yo nyidíí. ⁸ We nc̃ú bep̃òbè, k̃nd̃ari mesàà nke c̃i, ke d̃ari Kuyie ndómè, kòo borime nwenni, kòo nñ nke p̃i nhomáà. ⁹ Wè mp̃i Kuyie nnáàntì weti weti, ke t̃i tiè mbè t̃i

Pɔɔri wàri dùi pátíri Fidemɔɔ Di mpátíri tɔ tii náànti

Fidemɔɔ do tú onitidiwè nwe kéceete kètúnne Yesu kó kuce Kɔdɔasi Kirisi kɔbe tinni. Kòo mmàke o kó kudaakù makù kè ku yètiri tu Onnesimmu, kè kùu coké o borè, késónkoo Pɔɔri kukpetíndieku, kè ke nceete kényie nYesu. Dèè te kè Pɔɔri wàri Fidemɔɔ dipátíri ke bo ò bántè kòo wète kétaunnè o kó kudaakù koò nnàá nke tú wèe kù cɔuté kè kù cǐé, ke ténke bá nhò wùó nke dò nkudaakù ò nhò wùó nke dò nho kou.

Di mpátíri náànti dúo ke dɔmmè

1. Pɔɔri sántemè Fidemɔɔ 1-7

2. Bè bàámmè Fidemɔɔ ke tú wèe cɔuté Onnesimmu 8-25

Mudɔummu

¹ Mí mPɔɔri bè kpetí wè Yesu Kirisi kpéi nnè Timɔntee tii da wàri fí nti népo sàù nè wè ti wè nti pfi mmùù tómmú. ² Ke dɔunnè Kirisi kɔbe bèè tiku a cǐètè nè ti tãũ Apiya nè Adisipu, wèè ti wéínnè dimàù. ³ Ti cice Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi bè di dɔò mesàà nke di dúo ndiwèl!

Fidemɔɔ tàmè Yesu nè ò dómè o kɔbe tábè

⁴ Fidemɔɔ n népo sàù nh ò mbáá nKuyie nke kù sántímu a kpéi. ⁵ N kèèmu a tá mèè botí ti Yiè nYesu koò dɔ ke dónè o kɔbe. ⁶ M báámmu Kuyie nke tú metákùmè mèè ti wénnínko mí nnè fí, mè da teennè kàa banté ti màke mèè sàà mmemou ti wéínnèmè Kirisi. ⁷ N tebite, a dómè Kirisi kɔbe deè n duò ndiwèl ke náríkunko n yèmmè ke yáúkúnne Kirisi kɔbe kǎnti.

Pɔɔri yèmmè Fidemɔɔ cɔuté Onnesimmu nè diwèl

⁸ N tú Kirisi kóo tǎnti nwe kè n do dɔ n da náké nè muwérimú a dò nkédɔò ti. ⁹ N né dɔ ke da bántèmu n da dɔ mèè kpéi nnè Yesu Kirisi ti dɔ wè kó diyètiri, mí mPɔɔri odakóti bè n kpetínné Yesu Kirisi kpéi nke. ¹⁰ N dɔ a cɔuté Onnesimmu nwe kóò dɔò mesàà. Mii ò náké Kuyie nnàánti dikpetíntou mièke kòò cèète, ke tú m bire Kuyie nkó kuce mièke. ¹¹ N yému ke dò nhOnnesimmu do í da dɔò mesàà, di mmònni ke yóó mè nda dɔò ò mè nni ndòò mèè botí.

¹² Nè we ti náá nhoniti omáà ndi, kè n wè nda duonko. ¹³ N na ndómu wè nkpaá m borè, n kpetí dè Tináansààti kpéi nke n teénnè, a na nni nteénnè mèè botí. ¹⁴ N né í dɔ n dɔò dèmarè kàa í dɔ, m me nyí dɔ á n dɔò mesàà nnè muwérimú, n dɔ á wè nni nduonni nè amáà ndi.

¹⁵ Kè dè yèmmè dè dò nhOnnesimmu da yatenèmu yemòrè sámpó mièke, kè di wète kéwénné sáà. ¹⁶ Di mmònni ò ténke í

tú kudaakù cénkoo, ò naá nti kou nwe Kirisi kó mewēnnímè miεke, kè nh ò dó mesàà nkè n yèmmè dò nha kπεε yó mme ndò.

¹⁷ Kàa yé ke dò m mènke tú a népo nwe, cǔté we a na nni ncǔté mèè botí. ¹⁸ Kòò da cààrè dèmarè yoo ò da bannè m bo dè nda yietí. ¹⁹ Mí mPǔori mû wàri tináàntì tii nnè n nòutè ke tú m bo dè nda yietí. N né í yé nha n yietí a m bannè dè, ke yé a m bannèmè a fòmmu. ²⁰ N tebite n da báámmu nè ti Yiè nkó diyètìrì ke tú a n dàò onìtì òò dòòmè o kou Kirisi kó kuce miεke.

²¹ N tì n da wàri ke yému ke dò nha yóó tì dòò kè dèe pēēté n yèmmè. ²² A n tũntε kudieku, n yèmmè dò nKuyie mbo cǔté di báámmu ké m pā kuce kè n kotoo di cie.

Mucaummu

²³ Epafadasi, nè wè ti wē nke kpetí Kirisi kपी nhò da dǔunko. ²⁴ Nè Mariki nè Adisitaki nè Demaasi nè Duku nè bè ti pĩ mmutǔmmú bè da dǔunko.

²⁵ Ti Yiè nYesu Kirisi kó mesàà nní nda bonè!

Bè wàri dùi pátíri Kirisi kɔbe bèè tu Ebedeebe Di mpátíri tɔ tùi náànti

Bè wàri Ebedee kó dipátíri Kirisi kɔbe tīrè mayè nyè yèè do ta meháarimè kéndó kédootóo metákùmè, wèè bè wàri dipátíri kòò nyáúkunko be kònti ke tú bè ntǎi, ké nyé ke dò ndèè do dɔri metaummè kótímè miéke oniti kó medeetímè kpéi, Kirisi de ndòò nè o kũũ mmiéke.

Ebedeebe kó dipátíri náá nke ìkú yetannò yètããti ndi yèè tu:

1. Yesu Kuyie mBire kékunnemè omàà ke yie nho cice kpéti ke fǔtè mediè. Yesu deunèmu Kuyie mpããnáãnti náãmbè nè Kuyie ntǔrè.
2. Kuyie nnàkémè ke tú Yesu weè tu ikuó nùti diewè.
3. Yesu kó mukũũ mmuù te kòò niti na ke pètè medeetímè iwũũ kó muféù do í na ke duómme oniti.

De kó dipátíri kó dikéè didèri miéke kòò yáúkunne Ebedeebe kònti kè bè bo nwéèrì ke nfííkú Kirisi kó kuce miéke kéndònnè dimònni kɔbe bèè do tá Kuyie. Kòò ntiè nKirisi kɔbe ke tú bè nfííkú kéntá nkétuɔkenè kumànkú.

Di mpátíri náãnti duó ke dòmmè

1. Yemòrè sonye yiè mmiéke Kuyie nti benke kumàà nè ku Bire Yesu borè nde 1:1-3
2. Kirisi pǔtémè demou 1:4-10:18
3. Metákùmè 10:19-13:17
4. Mudɔummu 13:18-25

Kuyie nti náãnnè ku Bire nùu miéke nke

¹ Kuyie ndo náãnnè ti yembè nè ku pããnáãnti náãmbè nò miéke nke kuce mǔpéu, nè meborime péu miéke. ² Yemòrè sonye yie mmiéke kè kù ti náãnnè ku Bire nùu miéke. Nè ku Bire beè wénnè ke dòò kutenkù. Kù de ntããtè kè dè yóó tieke demou. ³ Ti yà Yesu deumè mme ke banté Kuyie ndeumè. Weè náãnti kpeñni ke tɔ kutenkù ke te demou kè dè kéri mesàà. Weè ku ke ùtè ti yei nke dèè ke kàri Kuyie nkùu nò ndemou ku bakù yóu.

Yesu pǔtémè Kuyie ntǔrè

⁴ Yesu kpeñnìmu ke pǔtè Kuyie ntǔrè, Kuyie nwe n duó ndiyètìrì dièrì, dùi deu ke pǔtè ku tǔrè kpèye. ⁵ Kuyie nyí nàké ku tǔnni marì ke yí:

A tú m bire nde yíe,

kè n tu a cice.

Kù me nyí nàké ku tǔnni marì ke yí:

M bo ntú a cice,
kàa ntú m bire.

⁶ Kuyie nyóó duɔnní dīi mɔnni kutenkù miεε ku Bire dèè tu
Mpo ke béimmu ke dò:

Kuyie ntɔrè ndè bàá.

⁷ Kuyie mbéimmu ku tɔrè kpéi nke yĩ:

Kuyie nkuù cèeri ku tɔrè

kè yè naà nkuyaaakù,

ke ceeri ku tɔmbè

ke bè naà nfehããdεεnfè.

⁸ Ke né nàké ku Bire ke yĩ:

A tú Kuyie nku,

kàa kpààtikàri yó mbo sãã,

a baké nè timómmɔnti nti.

⁹ A dó timómmɔnti nti,

a í dó mɛyɛi,

dεè te kè Kuyie nha Yiè nda tããté

a kɔbe miεε,

ke waare a yuu mεkùò,

ke da duó ndiwèi.

¹⁰ Ke yíé ke bè nàké ke yĩ:

Fɔ́ nti Yiè

fɔ́ò dɔ̀ò ketenkè nè dimɔnni,

tiweti tu a nɔ̀tè kó mutómmú mmu.

¹¹ Dεnde yóó pɛ̀tému,

kè fɔ́ nni mbo,

dè yóó kótému kuyàakù tēmè.

¹² A yóó dè kpèúmu kuyàakù kōme,

kè dεε ceete.

Fɔ́ nyie mε mbaa yó ndò nha dɔ̀nti nti,

a í deu.

¹³ Kuyie nyí nàké ku kó ditɔ̀nni mari ke yĩ:

Nkari m bakù you

ke kémúnè m bo da duómmè

a dootitɔ̀bè kàa bè na ké bè cù̀ti.

¹⁴ Ba ntu Kuyie ntɔ̀rè? Ku tɔ̀mbè mbe kù tũ̀nni bè, kè bè teénnè
kù yóó dεetè bè.

2

Kuyie ndεeri mɛ̀è botí wennimu

¹ Kuyie ndεeri mɛ̀è botí wennimu, dεè kpéi nte kè ti dò
nkémpfí ntimómmɔnti ti kèè tì, ke báá yeté kuce. ² Nyénè ke dò
nKuyie ntɔ̀rè do tɔ̀uní tì ke náá mbenitìbè tì tu timómmɔnti nti,
kè bèè tì yetírí kè Kuyie mbè fɛ̀ũnko. ³ Ti kèè tì náahtì, Kuyie
mBire dεè tì nti nàké, kè bèè tì kèè kè bè múnke tì nàké. Kè tì tì
yete ti bo yĩme kéyenté? ⁴ Kè Kuyie ndòò tidietì tibotí tibotí, ke

benke bè nàá ntì tumè timóm̄m̄nti, ke bè p̄a Muyaánsààmù kó yep̄arè kù dóm̄mè.

Yesu weè deeri

⁵ Kuyie nyí yē nku tōrè yeè yó mbaké kutenkù kùù kraaní, ti nàá nkùu kpéí. ⁶ Ti w̄arimu nke tú:

Onìtì kpeti tú ba

kàa dēnniní ò kpéí?

Onìtì tu we kàa dàke o kpéí?

⁷ A ò kékùnnèmu Kuyie ntōrè

dimònni sàmp̄orì miēke

kàa ò duó ntikpeti nè diyetidieri,

⁸ koò duó nha d̄d̄ d̄è kó dimàà

kòò dè baké dem̄ou.

Kuyie nhò duóm̄mu dem̄ou kòò dè baké ti né mu nyí yà ò bakémè dem̄ou. ⁹ Ti yàmu Kuyie nhò kékùnnemè dimònni

sàmp̄orì miēke Kuyie ntōrè, koò d̄éuk̄unne koò kp̄énk̄unne ò f̄éütémè ke ku ti kpéí. Kuyie nti d̄ó m̄èè kpéí nte ò kumè tim̄ou

kpéí. ¹⁰ Kuyie nkuù d̄d̄ d̄è kó dimàà bo dem̄ou, ke dè te ke d̄ó benitibè p̄euu ta ku kpeti miēke, deè te kè kù duó nkè Yesu f̄éüté ke ye páíí ke bo bè deeté.

¹¹ Yesu weè ou benitibè be yei. Wèè w̄énk̄unko nè ò w̄énk̄unko bè bè w̄ē mbe cice omáà ndi. Deè kpéí nte kè ifei í ò bo ò bo mbè túmè o k̄abe, ¹² kòò béi nke d̄ó:

M bo nnáa nha kpéí n k̄abe cuokè,

m bo nda s̄ánti dit̄innì cuokè.

¹³ Ke w̄ète ke yī:

M búó Kuyie nku.

Nte mí nnè ku bí kù n duó nyi.

¹⁴ Ò yu bè die nke tú ibí, ò ye mbèè m̄ake bèmbē tinitik̄ontì nè meyiī. Yesu móm̄muo nkòò naá nhonitì, ke m̄òòte ti m̄ake tii

k̄ontì, ke ku ke na mukũũ nyiè ndibòò, ¹⁵ ke deeté bèè do yīèkù mukũũ nke mù dé. ¹⁶ Wè í k̄atení ke bo deeté Kuyie ntōrè nye, ò

k̄atení ke bo deeté Abarahammu yaabí nyi. ¹⁷ Deè te kòò d̄ontenè o k̄abe weti weti, ke tú ikuó nùtì diewè ke kuò mmesém̄mè ke

p̄i nKuyie ntóm̄mú mesàà, ke ūtì benitibè yei. ¹⁸ Ò f̄éütému o móm̄muo nke yà mesoùm̄mè mem̄ou. Di mmònni ke bo na

kéteennè bèè f̄éürì ke yau mesoùm̄mè.

3

Yesu deunèmè M̄oyiisi

¹ N k̄abe Kuyie nyu bè, nwúónnè Yesu nwe, Kuyie ntōnní wè, ikuó nùtì diewè ti tū nwèè kó kuce. ² Ò do d̄oari Kuyie nkùù

ò tāāté kòò p̄i nde kó mutóm̄mú kù dóm̄mè mme, ke dò m̄M̄oyiisi do dóm̄mè. Ti w̄arimu ke tú M̄oyiisi do p̄i mmutóm̄mú Kuyie

ncífètè kè dè wenni. ³ Kòo nìtì maá təcífètè kè tẹ wenni, bẹ ò nsántí wèè tẹ maá wènwe. Mèè botí nku ti dòmme kénsántí Yesu wèè pẹ̀tẹ̀ Mọ̀yiisi. ⁴ Kàa yà təcífètè a ò nyému onìtì wèè tẹ maámè. Mèè botí nku ti yémè ke dò nKuyie nkuù dọ̀ demau. ⁵ Mọ̀yiisi do dò nhotóntì nwe, ke pfi nKuyie ncífètè mièke mutómmú mumau kù dọ̀ mèè botí kè dè wenni, ke náá nKuyie nhò duó ntì. ⁶ Kírìsì tu Kuyie mBire nde, ke dọ̀ri kù dómè sáà. Wèè tu omari, bẹ̀è ò yie nkè bẹ̀ tu təcífètè ò maá tẹ̀ kè nsà kè ti tá ke baa dèè kpaanì nẹ̀ diwèi.

Kuyie ndo dómè kéom̀p̀unne ku kọ̀be

⁷ Dèè te kè Muyaánsààmù náà nke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,

⁸ di báá kpénk̀unne di to,

di yembè do dọ̀rimè ke yetírì n kpeti,
n do bẹ̀ yàáké d̀i m̀nnì dikpáà cuokè.

⁹ Yebie nsipísìnàà mièke

di yembè do yaumu n dọ̀ri t̀i dieti,

ke baa ncíféké ke n yáú.

¹⁰ Dèè do te

kè m mièke pèike de kó benitibè,

kè m béi nke dò:

Be nnitibè í yie n kpeti,

be yèmmè mèè n d́éténè.

¹¹ Kè m mièke pèike

kè m parikè ke dò:

Di í tati dihei meom̀p̀umè kperi.

¹² N kọ̀be Kuyie mbomu, ndakenè kòò m̀u yèmmè báá s̀nte kòo toò kpenke, kòo kù d́éténè. ¹³ Nyáúk̀unkonè ditabè k̀nti yewe yemau. Yie nKuyie ndi yumu, di báá yóu kè meyei nsouté om̀u kè de kó diyie ò pẹ̀tẹ̀, kòo toò kpenke kòo yete Kuyie nkpeti. ¹⁴ Ti bo ntú Kírìsì kọ̀be kè nsà kè ti t̀u nKuyie nnáaǹti weti weti ke dò nti ti yie ndii yiè kè de ndómme ke t̀uðkenè kumanku.

¹⁵ Ti ẁarimu ke tú:

Mí nKuyie nkè n di béinnè yíe,

di báá kpénk̀unne di to,

di yembè do dọ̀rimè

ke yetírì n kpeti.

¹⁶ Ọ̀mbe mbe bẹ̀è do kèè Kuyie nkpeti ké t̀i yete? Mọ̀yiisi do deeté bẹ̀mbe Esibiti ke bẹ̀ dènne. ¹⁷ Kuyie mmieke do péíkú òmbe yebie nsipísìnàà? Bẹ̀è do dọ̀ bẹ̀mbe meyei nke kù dikpáà cuokè.

¹⁸ Kuyie ndo parikè ke dò òmbe í tati kù do dọ̀ bẹ̀ ta kèè tenké kéom̀pè? Bẹ̀è do yete bẹ̀mbe ku kpeti. ¹⁹ Ba ndo te kè bẹ̀ í nta? Bẹ̀ do yete mèè kpéi nke ku kpeti, deè do te kè bẹ̀ í nta de kó ketenkè.

4

¹ Kuyie ndo béimmu ke dò: Bá wè ò bo na kéta ku om̀p̀ùmè miéke, de kó dinùù kpaá bomu nè yíenní. Ndakenè kòò m̀òù báá paà de kó meom̀p̀ùmè. ² Ti kèèmu Tináaansààti bèè do bo dikpáà cuokè be kōme. Bè do tì kèèmu tì me nyí mbè teennè bè do í tì tá m̀èè kpéí. ³ Tínti bèè yie nKuyie nkpeti, ti tatimu meom̀p̀ùmè miéke kù béi mmèè kpéí nke yí:

Di í tati n do yē ndi ta
kèè tenkè miéke kéom̀p̀è.

Kù yóó béi mmemme ke s̀s̀ nkù dèèmu ku tōmmú nè dimònni.

⁴ Ti wàrimu kupíkù makù diyie yíenní kpéí nke tú: Kuyie mpí nku tōmmú ke dèè ke om̀p̀è diyie yíenní yie. ⁵ Ke yíè ke wàri ke tú: Di í tati n do yē ndi ta kèè tenkè miéke kéom̀p̀è. ⁶ Bèè do niité kékeè de kó Tináaansààti ke í nti tá, bè í ta de kó meom̀p̀ùmè miéke. Yie nkuce kpaá ke bomu de kó meom̀p̀ùmè kpéí, kè bèè yie nTináaansààti bè bo na kéta me miéke. ⁷ Deè te kè Kuyie ndòú ndiyie teri ke di yu ke tú: Yie. Dè do m̀òntemu kè kùu duò nkòo kpaàti Dafitii béi nke dò Kuyie ntu:

Mí Kuyie nkè n di béinnè yie,
di báá kpénk̀unne di to.

⁸ Kè Sosuwee do mbè tanné meom̀p̀ùmè miéke, Kuyie nna bá nwète ke nnáá ndiyie teri mari kpéí. ⁹ Kuyie ndo dèè ku tōmmú kéom̀p̀èmu, m̀èè botí nku bèè kù yie mbè yóó om̀p̀è. ¹⁰ Wèè ta Kuyie nkó meom̀p̀ùmè miéke, ò òmpèmu nè o tōmmú Kuyie ndo òmpè m̀èè botí. ¹¹ Deè te kè ti dò nkéyetoo kéta de kó meom̀p̀ùmè miéke. Ti ndake ke báá yete Kuyie nkpeti kèpaà meom̀p̀ùmè, bè do tì yete m̀èè botí dikpáà cuokè ké m̀èè paà.

¹² Kuyie nnáànti fòumu ke kpeñni ke si ke pēētē disie menatimè m̀èdémè kperi, ke si ke tuàkù diwēnni nè meyèmmè, ke kékíí yekū̀s̀ ke tuàkù m̀efemme, ke kpéinkoní meyèmmè m̀èè s̀rri nè iyentotí. ¹³ Kuyie nkuù dè d̀d̀ dem̀ou, dem̀arè í kù s̀rinè, dem̀ou dè feímu, dem̀arè í kù bìinnè, ti yóó ku nnáké ti d̀d̀ d̀è kó dimàà.

Kirisi tumè ikuó niùti diewè

¹⁴ Ti m̀akemu ikuó niùti diewè, Yesu Kirisi, Kuyie m̀Bire, wèè dèke kènkè. Tí ntēi ke tũ nKuyie nti tá kù. ¹⁵ Ti kó ikuó niùti yému ti cīnni m̀èè botí, kè mesémmè ò bo, ò yàmu mesoum̀mè mem̀ou ti yaumè, ò me nyí d̀d̀ meyei. ¹⁶ Yóunè kè ti tóónnè Kuyie nkùu ti d̀s̀ ke bá nyḕk̀ù, kè kù ti kuó m̀mesémmè, ké nti d̀s̀, ké nti teennè dè d̀ò nkù ti teennè dìi m̀ònni.

5

¹ Ikuó niùti diewè benitibè òs̀ tãáté wè, o kó mutōmmú ò ntu ò bo mbáámmè Kuyie m̀benitibè yei nkpeí, ke kù duò m̀be pãrè,

ke feu iwũõ benitibè yei ncíemmè kpéí. ² Ò me ntúmè onitì nwe ke cĩnnì, kè bè dòò meyei nhò yému bè í kpeñnimè. ³ Ò cĩnnì mèè kpéí nke dɔɔri meyei deè te kòò ɔ̃ keté kéféútè o mómumuo nho yei ncíemmè kó fɛɔ̃fè, kédeè kéfíí betɔbè kó meyei ncíemmè kpeyi. ⁴ Òmòu ɔ̃ í ntāātè omāà kénāā nyikuó nùtì diewè, Kuyie nkuù ɔ̃ ò tāāté, kù do tāāté mèè botí Anɔ̃.

⁵ Kirisi kperε me ndò nweè í tāāté omāà ke bo naá nyikuó nùtì diewè, Kuyie nkuù ò tāāté ke béi nke yí:

A tú m birε ndε yíε

kè n tu a cice.

⁶ Kupíkù tekù ke béi nke tú:

A yó ntú ikuó nùtì nwe sáà

kéndonnè Mesisedeki.

⁷ Yesu bo dìi mǎnnì ketenkè ñnkè ke mbáá nKuyie nku, Kuyie nkùù kpeñni ke bo na kòò deeténè mukũũ, kékuó mmèdiè nkè kùu cɔuté o báámmu, ò yie mmèè kpéí nku kpeti. ⁸ Bá ò me ntúmè Kuyie mBire kòo nféũri ke baa yíε nKuyie nkpeti. ⁹ Kòo nyíε Kuyie nkpeti timɔu, ò í nyóu timatì ke naá nwèè duò mmufòmumu mùù bo sáà bèè yie nho kpeti. ¹⁰ Kuyie mbéimmu ke tú weè tu ikuó nùtì diewè ke donnè Mesisedeki.

Ti bo nyémè ke báá yóu Kuyie nkó kuce

¹¹ Tináañti kpaámu péu n na ndi nàké tì, ti mè nnàkénì tìi ñnkè ke né yóu ti bo yĩmè ké tì ndi nàké kè dí banté ke yé di ténke í cāāmè ke banní. ¹² Dũ do dò nnè dimònni kéntiè benitibè Kuyie nnáañti kè di né kpaá ke dò mbè ndi tiè nKuyie nkó itié nketiyi, di do dò kényo mmuciè mmu, kè di né kpaá yáá mmemiè. ¹³ Wèè kpaá ke yáá nhò báá na kébanté Kuyie nnáañti tu mù, ke yé ò kpaá ke tùmè debire nde. ¹⁴ Bèè yo mmuciè bè kòtému ke yé mesàà nnè meyei.

6

¹ Ti sɔɔténè Kuyie nnáañti kó itié nteì, bekótibè kpeyi, ke yóu iketiyi, ù tu ti bo yóumè meyei nkéceete kètũnne Kuyie, ² bè bo nti áà mèè botí bàtémù, ti bo nnɔnkumè ti nɔu benitibè ñnkè kè bè miérí, becírìbè yóó yánté mèè botí nè Kuyie nyóó bekénèmmè bá wè ku beénti yiè. ³ N yému ke dò nKuyie mbo ti teennè kè ti sɔɔté kéta itié ncũmpuyi.

⁴ Bèè dié nke yĩtéé Kuyie nkè kù bè mĩté ku kó kuwenniku ke bè pǎ keñnkè kó dipānni kè bè mǎðte Muyaánsààmù, ⁵ ke yĩtéé Kuyie nnáañti wennimè, ke mǎðte kutempànkù kó muwērímú, ⁶ kè bè yóu Kuyie ke ku yete bè báá na kéwète kéceete medérímè. Dè donnè bè baakù Yesu nwe kuce medérímmè kòò sáà nkè dè feío.

⁷ Onìtì dònṅè ketenkè nke fetaafe niù kè sáà, kàa kùúti kè dè peité Kuyie nh̄ṣ̄ kè dḡḡmu mesàà. ⁸ Kè kè me nyè tipotì nè timusĩntì, kè bo detetirè nde, kè Kuyie nyóó kè c̄ṣ̄ ké kè c̄ú.

⁹ N kabe ti náá memme ke yému ke dò ndi kéri kuce sààkù, ke yóó cooté. ¹⁰ Kuyie ntu timómmṅnti yiè nwe, kù í yóó yè ndi pĩ mmù tómmú ku kpéi nke teennè Kirisi kabe ke kpaá ke bè teénnè, ke benkú di kù dómè. ¹¹ Ti dó di nsakému ke pĩ nde kó mutómmú kétuake kumàнку, kèpété di baa dè. ¹² Ti í dó dí ntú betōnnékótibè, ti dó di ndōnnè bèè do yie mbèmbè Kuyie nkè nkù tū nke mi, kètieke kù yè nkù yóó bè duó ndè.

Kuyie nyēm̀m̀è kù yóó dḡḡ mesàà nh̄Abarahammu nè o yaàbí

¹³ Kuyie ndo yóó dḡḡnnè dinùù Abarahammu kèparikè nè ku yètiri ke yé òm̀òù í bomè ke kù deunè ke dò nkùù parikè kèyú o yètiri. ¹⁴ Kè kùu béi nke tú, kù bo ò dḡḡ mesàà nkòo yaàbí sũ̀ mmediè. De kó tináànti tu timómmṅnti nti. ¹⁵ Kè Abarahammuu yie nkémbaa ke kém̀m̀ú, kè Kuyie nhò dḡḡ de kó mesàà nkù do yè nkù yóó ò dḡḡ mè. ¹⁶ Kòo niti dó bèe banté ò nàammè mómmu, ò ṣ̄ṣ̄ yu wèè ò deunè o yètiri ndi kè tineitii deè. ¹⁷ Deè kpéi ndo te kè Kuyie mbéi nkèparikè ke bo benke ku nitibè ke dò nkù béi nti í yóó pàà. ¹⁸ Kuyie mbéi nti nè kù parikém̀è, de kó tináànti tidé tii benkú ke dò nKuyie nyí sou, tínti bèè yie nku kpeti, ti bo na kém̀m̀ake tikōnyauti ke kém̀m̀ú kù yè nkù yóó dḡḡ tì. ¹⁹ Ti yé mèè kpéi nke dò nKuyie mbo dḡḡ kù béi nti, deè te kè ti kpeñni ke fííkú, ke dò mbátòò cónniri. Ti támu Kuyie nkè dè kpeñni ke dò mbátòò cónniri kó mēfimme, ke ti tannìnko Kuyie ncfètè kufáá nkuyààkù kpeti kù. ²⁰ Yesu weè ti kpeté Kuyie nkó kuce kè ti bo kate ku borè. Weè tu ikuó niùti dièwè ke dōnnè Mesisedeki.

7

Mesisedeki kó tináànti

¹ Mesisedeki do tú Sademmu kóo kpààti nwe, Kuyie nkùù baké keñkè nè ketenkè ku kuó niùti. Kè Abarahammuu dokènnè bekpààtibè ké bè na kènküntiní kòo ò co, kóo pā Kuyie nkó mesàà. ² Kè Abarahammuu deite ò pònte ke éi dè bá dè kó depííndè kóo duó. Diyètiri dii tu: Mesisedeki di benkú ò tumè mme okpààti sààwè. Kè Sademmu kóo kpààti benkú ò tumè meom̀p̀um̀è kóo kpààti. ³ Òm̀òù í yé Mesisedeki cice yoo o ȳṣ̄ yoo o yààribè. Òm̀òù í yé ò peité dè nè ò ku dè. Ò tu Kuyie nkuó niùti nwe sáà, ke dōnnè Kuyie mBire.

⁴ Ò deu mediè mme, deè te kè ti yààri Abarahammuu deite ò éi dè mièke bá dè kó depííndè kóo duó. ⁵ Defii yaàbí ii tu ikuó niùbè, kè Kuyie nnáké M̄oyiisi ke dò bè mbe duò ndèè tu depííndè. Bá bè me ntúmè bem̄ou Abarahammu yaàbí. ⁶ Mesisedeki í tú Defii kó

kuwuə kou, nè mēmmē kòo pã Abarahammu Kuyie nkó mesàà, kòo deite ò éí dè kó deṗííndè kóò duó. ⁷ Ti yému timəu ke dò nwèè deu weè 55 pã mesàà nhosámṗóu. ⁸ Ikuú niùbè, bè duò mbè deṗííndè bè tu benitibè mbe ke kō. Kuyie nnáaṅti náammu ke tú Mesisedeki í ku. ⁹ Abarahammu do duómè ò éí dè kó deṗííndè, ti bo na ke dò o yaábí Defiibe bè duò mbè deṗííndè bèè do dè duó. ¹⁰ Bè mu ndo í peitè Defii, ò né do bomu o yààri Abarahammu miēke Mesisedeki ò co diì mōnni kòo ò duó nhò éí dè kó deṗííndè.

¹¹ Ikuú náá nke tú i niùbè yó ntú Defii kó kuwuə nkòbe mbe, kè Defiibe ikuú niùbè do nna késútè Isidayeeriibe yei mpáíí, Kuyie nna bá nduənní ikuú niùti tòu kòo ñdōnnè Mesisedeki. Anə kó kuwuə kabe bèè tu Defii yàábí bè na nsànnèmu. ¹² Kè ikuú kó munì cèète, ikuú 5 ndò nkéceetemu. ¹³ Ti Yiè nYesu, ti nnáaṅti náà nwèe kpéí wè í tú ikuú niùbè kó kuwuə nkou, o kó kuwuə nkou məu í pī nyikuú kó mutōmmú diyie mari. ¹⁴ Ti yému ke dò nti Yiè nYesu tú Sudaə kó kuwuə nkou nwe. Məyiisi do náà ndiì mōnni bèè yó mpī nyikuú kó mutōmmú ò í mbéi nde kó kuwuə nkpeí.

Yesu tumè ikuú niùti ke dōnnè Mesisedeki

¹⁵ Ikuú niùti tòu buotémè ke dōnnè Mesisedeki deè benkú ke dò nDefii kó ikuú niùbè í na ke ütè benitibè yei. ¹⁶ Yesu í tú ikuú niùti ò tu mèè kpéí Defii kó kuwuə nkou, ò kpeñnìmu ke fòu sáà, deè te kòo naá nyikuú niùti. ¹⁷ Tì wàrimu ke tú:

Ò yó ntú ikuú niùti nwe sáà,
ke dōnnè Mesisedeki.

¹⁸ Ikuú ketiyi do cīnnìmu, ke í nna ke deetè benitibè kè Kuyie nyi yóu. ¹⁹ Məyiisi kó ikuú do í na késútè ti yei. Di mmōnni kè ti pètè kuce tekù kùu kàrinè Kuyie mborè.

²⁰ Kuyie mbéimmu ke pàrikè o kpéí. Kù í nàké me boti ikuú niùti tòu məu kpéí. ²¹ Kuyie mme mbéimmu Yesu túmè ikuú niùti ke pàrikè ke yī:

Mí ndi Yiè nKuyie m béimmu ke pàrikè,
n yí yóo kpatè n nùu:

A tú ikuú niùti nwe sáà.

²² Yesu weè tu metaummè pàmmè kó dikūnni, deè te kè mè kpeñni ke wenni, ke pēētè mekótímè.

²³ Ikuú niùbè tɔbè do sūmu ke yé bè kōmmè kè betɔbè cəu. ²⁴ Yesu yie me nfòumu sáà, ke yó ntú ikuú niùti sáà. ²⁵ Deè te kòo m̀ke muwērímú ke deeri benitibè, kè bè kàri Kuyie mborè bè ò tá mèè kpéí. Ò fòumu sáà ke báá nKuyie mbe kpéí.

²⁶ Yesu weè tu ikuú niùti diewè, dè dò nti mməke wè. Ò dò mpáíí nwe, wè í m̀ke meyei mmamè. Òməu báá na kóò wàti. Kuyie nhò cāñnénèmu benitiyeibe koò baá ndeməu. ²⁷ Deè te kòo í dōnnè ikuú niùbè diebè tɔbè, bèè do feu iwūš yewe yeməu,

ke níi keté káféúte be kó meyei nciémmè kpeyi, kédeè káfíé betòbè kōme kpeyi, ò duó nhomáà ndi kè bè ò kùò kuce mèmáà kè dè dèè. ²⁸ Kuyie ndo duó nyikúò Mòyiisi kòo tããtè bèè nìtibè kè bè ntú ikuó niùbè dièbè bè do tú meyei nyembè mbe ke dɔɔri meyei, Kuyie mbéi ndi nùò ke pàrikè dii pàa nyikúò kè kù tããtè ku Birè kè dè tu ikuó niùti dièwè ke dò mpáíí sáà.

8

Yesu weè tu ti kó ikuó niùti dièwè

¹ Ntenè ti náá ntii náànti yuu: Kirisi weè tu ikuó niùti dièwè, ke kari kéĩnkè dikàri dièri Kuyie mbakù youú, ² ke pĩ nKuyie nkuó tōmmú ku cīètè mièke, kù maá tè kumómmonku, oniti í maá tè.

³ Bè òò kanne ikuó niùti kòò bo nduò nyepārè nye Kuyie ke kù feu iwūō. Deè te kè ti kó ikuó niùti dò nkéféúte o kofe. ⁴ Kè Kirisi do bo ketenkè ìnkè nke, ò na bá ntú ikuó niùti. Ke yé ikuó niùbè dié nke bomèmu ke feu iwūō ikuó yēmmè. ⁵ Ikuó niùbè do pĩ mmùù tōmmú do benkú dèè dòòri dènde Kuyie nciètè kéĩnkè, Mòyiisi do yóó maá dii mōnni metaummè tou kè kùu ò nàkému ke dò: Maá di mesàà nweti weti kè di ndonnè n da benke di ditàri ìnkè. ⁶ Kirisi kó mutōmmú ðeumu, weè tàunko Kuyie nnè benitibè kè de kó metaummè ðeu ke pētè mekótímè, weè tu Kuyie nyè nkù yóó dōòmè memou kó dikūnni.

Metaummè pammè kó tináànti

⁷ Kè metaummè kótímè do nsànnè, mepammè na bá mbuoté.

⁸ Kuyie nyà mè í sànnèmè mme, ke béi nke yí:

De yiè kpaanímu

kè m bo wète kétaunnè Isidayeeriibe

nè Sudaa kòbe.

⁹ Dè ténke í yó ntú metaummè

n do dōnnèmè be yembè

m bè dète dii yiè Esibiti ke dènnè.

De kó metaummè bè mè tōtemu

kè m bè bùtinnè.

Mí ndi Yiè nKuyie mmî béi.

¹⁰ Kè ti Yiè nKuyie mbéi nke dò:

Nte de yiè n yóó dōnnè

mèè taummè Isidayeeriibe:

N yóó ànnè n kuó be mièke nke,

ké ì wàri be yèmmè mièke

ké m bè te mí nKuyie

kè bè ntú n kòbe.

¹¹ De yiè òmòu ténke

báá tié n kuó o kou,

yoo o kouu ò tié nke dò

wè n yíété mí ndi Yiè nKuyie.

Bè yóó nyi yému beməu,
ibí sámpói nè bekótíbè.

¹² N yóó bè cǐémmu be caàrimè,
n ténke báá dentení be yei nkpeí.

¹³ Kè Kuyie nnàá metaummè pàmmè kpéí kù yé meketimè
kòtému ke pēnké.

9

Kéinkè kó mubáammu nè ketenkè kōmu dè cǎá ndè

¹ Metaummè ketimè do məkemu ikuó bè bo mbáá mmèè botí Kuyie nnè metaummè tou benitibè maá dì. ² De kó ditou do məke tidieti tidéti nti, kè bè yu kuketikù ke tú ikuó dieku, kè fitírè nè tábùrì kè dè bo ku miéke, kè pēèbè bè pā bè Kuyie nkè bè daké tábùrì ìnkè. ³ Kè kuyààkù kpetí kudérìkù kó dibòrì kè bè kù tu ikuó nentì kó kufáá. ⁴ Kè dihúúntōnni mesəə nkperi, bè cósunko dii ìnkè tudaàrí kè di bo ku miéke, kè metaummè tōu bè dàri di mesəə nkè di bo, kè titápìètè tìdétì, bè wàri tì Kuyie ntannò tepítè nè disəəbuu mudii bè tu mù mánni mù ā dì, nè Anəə kó kupààti kùu do yè tifaàti kè dè bo de kó metaummè tōu miéke. ⁵ Kè beìnkèmbàribè kó tifènti còrmmú de kó ditōu ìnkè ke benkú Kuyie ndè bomè, kè si fièti kánké bè əə míété dè iwūə kó meyī nkéməə Kuyie mbe yei ncǐémmè. Tináahti kpaámu péu, ti me mbáá na ké tì nàké tima tima.

⁶ Dè do me ndò nde kó kudieku miéke, kè ikuó niùbè taà kudieku ketikù yewe yeməu, ke pī mbe tōmmú. ⁷ Ikuó niùti diewè máà weè do əə ta ikuó nentì kó kufáá nkuce mēmáà dibenni miéke, nè iwūə kó meyī nkéməə Kuyie nho yei ncǐémmè, kédeè ké kù məə benitibè yei ncǐémmè. ⁸ Nè de kó tidieti tidéti kó meborime mme Muyaánsààmù benkúmè ke dō nkè kudieku ketikù bo, kudérìkù kó kuce mu nyí kpeté. ⁹ De kó tináahti ti náá nyie nke dō nyepārè bè do pā nyè nè iwūə bè do feu ì, do í na kéwénkūnne benitibè yèmmè páíi bèè do báa nKuyie mme botí. ¹⁰ De kó mubáammu botí do tú tikōnti kó ikuó kōmu mmu, kè bè nyé bè bo nyo ndii mōnni nè bè bo nyo ndè nè bè bo nyə mmù nè bè bo nhəu mēè botí bemáà. Bè do me nhə nke baə Kuyie mbo dōd mēmmə metaummè pàmmè.

¹¹ Di mmōnni Kirisi kətenímu ke tú ikuó niùti diewè mómmuə, ke ti cǐé nti yei. Ó pī mutōmmú metaummè tou dii miéke di deumu ke wenni ke pēétè diketiri, di í tú kutenkù kuu nkperi, onitì weè í di maá. ¹² Weè ta metaummè tou kuce mēmáà kè dè sànnè, ò tannè mēè yīi nyí tú yebədakè nè yenaadakè kōme. Ó mómmuə nho kó meyī mme, kòd ti òuté ti yei nsáà. ¹³ Kè yebədakè nè yenaadakè kó meyī nnè yenaasèrè

kó mutápeí mbè do ãã míeté dè do ãã wénkúnne benitìbè. ¹⁴ Kirisi kó meyiĩ mpèētému memme mediè ke ti óu ti yei mmemou, Muyaánsààmù mmuù ò teennè, kòò duó nhomáà kè bè ò kùò ti kpéí, wenwe wèè í màke meyei mmamè, kòò ti deeté ke ti bo na képi nKuyie nkùù duó mmufòmму ku kó mutãmmú.

¹⁵ Mèè botí nku Kirisi tàunnèmè Kuyie mbenitìbè, kè de kó metaummè tu mepàmmè. Nè mèè mièke nke Kuyie ndòòmè ku do béi nti ke dè kù yóó duó mmufòmму mùù bo sáà benitìbè. Kirisi kumu ke òuté benitìbè yei mbè do dæori mè metaummè kótímè mònni.

¹⁶ Kuyie ndòò mèè taummè donnè onitì ò nyóó kú mèmme kénákè wèè yóó túóté o kperere, de yei nné ãã í ndè tùóté kòò kpaá fòù. ¹⁷ Ó béi nti ãã í ndòò ò kpaá fòù dii mònni, ò ãã kúmu kè tii dòò. ¹⁸ Metaummè kótímè do ãã í mmàke muwérímú kè bè í fèuté fèǎfè kè meyiĩ ncòú. ¹⁹ Mèè botí nku Møyiisi nàké dii mònni Kuyie nkuó benitìbè, kédeè kétúóté tipeçiti wũòti nè tifãàti, bè tu ti isópù, kèpòtè yebòdakè nè yenaadakè bè fié yè kó meyiĩ nkémíeté ikuó kó dipátiri nè benitìbè. ²⁰ Ke dò: Me nyĩ mmèè benkú Kuyie ndi taunnèmè kumáà. ²¹ Ó me nyĩ kémíeté meyiĩ metaummè tou nè ikuó nenti. ²² Ikuó mièke meyiĩ mmèè ãã wénkúnne demou. Ikuó mièke kè meyiĩ nyí còú nKuyie mbáá cǐé mbenitìbè be yei.

Kirisi kumè ke òuté benitìbè yei

²³ Ikuó mièke bè do ãã wénkúnne demou nè iwũò kó meyiĩ mme. Dè do benkú keĩnkè kperere dòmmè mme. Iwũò kó meyiĩ mbáá na kéwénkúnne keĩnkè kperere, deterè marè deè dò nkédòò dèè pèēté memme. ²⁴ Kirisi weè ta Kuyie ncǐètè mómmonte, wè í ta metaummè tou benitìbè maá di, dii tu Kuyie ncǐètè kó kufènkú mómmønku. Ó dèke keĩnkè nke ke bo Kuyie mborè, ke kù báá nti kpéí. ²⁵ Kirisi í ta Kuyie ncǐètè ke bo duó nhomáà kuce mèpéu, ikuó niùti dièwè do taànè meyiĩ mmèè botí bá dii benni metaummè tou mièke kuce memáà. ²⁶ Kè Kirisi kperere do me ndò, nè Kuyie ndòòmè kutenkù ò na nku kuce mèpéu ndi. Ó kàtení yemàrè sonye nye ke duó nhomáà kè bè ò kùò kuce memáà, kòò dèite benitìbè yei nkè dè dèè. ²⁷ Onitì ãã kú kuce mèmáà ndi, de kó difònkúò kè Kuyie nhò bekénè. ²⁸ Mèè botí nku Kirisi duómmè omáà kè bè ò kùò kuce mèmáà, kòò òuté benitìbè yei. Ó yóó dàò bèè ò bàà bèmbe kè bèè ò dòntenè.

10

¹ Møyiisi kó ikuó do benkú Kirisi yóó ti dàò mèè sàà mme. Í do í na ke bo deeté bèè ò tũ nkè deè kpéí nní nte kè bè nfeu iwũò yebie nyemou. ² Kè ò do mbè deeté páíí kè bèè wenke, bè ténke

na bá nyĩ̀èkù ke feu iwũõ. ³ De kó iwũõ kó muféù pètínke do bè dènni be yei mme yebie nyemou. ⁴ Ke yé yenaadakè nè yebodakè kó meyĩ̀ mbáá namè kèúúté onìti kó meyèi.

⁵ Dèè te Kirisi kòriní dìi m̀nni kutenkù ke náké Kuyie nke d̀:

A í d́ bè da feu ì wũõ
nè bè da pãã nyèè pãrè

a nh ãnné tikònti nti.

⁶ A í d́ be feu ì ke tuò nyewũõtòrè,
nè bè da feu ì meyèi ncíémme kpéi.

⁷ Dèè te kè n yĩ̀:

Nte mí n kòrimu
ke bo d̀ò ã́ nKuyie nha dómè,
tì wàri n kpéi

ikuó pátíri mièke ke yèmmè.

⁸ Dèè te kè Kirisi keté kébéi nke d̀: A í d́ iwũõ bè da feu ì nè bè da pãã nyi ke tuò nè bè da feu ì meyèi ncíémme kpéi bá nè bè me ndè n da pããmmè ikuó yèmmè. ⁹ Kòo yí kébéi nke d̀: Nte mí n kòrimu kè bo d̀ò a dómè. Mèmmè Kirisi pàammè ikuó kótíyì ke cèète ipànyì. ¹⁰ Kirisi d̀ò Kuyie ndómè mme ke duó nhomáà kè bè ò kùò kuce memáà kòò ti òúté ti yei.

¹¹ Ikuó niùbè do ò mpí mbe tómmú yewe yemou ndi, ke baa feu iwũõ sãã bá dè í ou be yei. ¹² Kirisi yie duó nhomáà kuce memáà ndi, kè bè ò kùò kòò òúté benitibè yei nke dèè ke kàri Kuyie mbakù you sãã. ¹³ Ke baanè Kuyie mbo ò duómmè o kprantídèntòbè kòò bè cùùti. ¹⁴ Ò duó nhomáà kè bè ò kùò kuce memáà ndi, kòò òúté benitibè yei nkè bè wenke koò naánnè sãã.

¹⁵ Muyaánsààmù tì yému, ke kònné Kuyie mbéi nti ke yĩ̀:

¹⁶ Nte n yóó bè d̀ònnè mèè taummè
de kó yewe mièke.

N yóó ãnné n kuó be mièke nke,
ké ì wàri be yèmmè mièke.

¹⁷ N ténke báá dentení be yei nnè be caàrimè kpéi. ¹⁸ Kè Kuyie ncíè mbenitibè be yei mbè ténke òò í nfeu iwũõ me kpéi.

Yesu ti kpetémè kuce pànkù

¹⁹ N kòbe Yesu ku mèè kpéi nte kè ti m̀ke kuce, ke tã ke d̀ò nti bo na kéta Kuyie ncíètè ikuó nenti kó kufáá kétuòke Kuyie mborè. ²⁰ Kirisi weè ti kpeté kuce pànkù, mufòmmu kaku, weè kètè kuyààkù kùù do ti pi, ò duómmè omáà kè bè ò kùò. ²¹ Ti m̀kemmu ikuó niùti diewè wèè ni Kuyie ncíètè mièke. ²² Ti tũ ntóónnè timáà Kuyie nnè ti yèmmè wennimè ke bá nyĩ̀èkù bá sám̀pó, ke yé bè ti wùòmè menésààmè. ²³ N kòbe ti pĩnnè weti weti ti yie nti kénkémmú ti baa dè, Kuyie mbéimmu ke

yóo dǎò kù b́eí ntì. ²⁴ N kǎbe ti ndake titǎbè kpéí kéndó titǎbè kéndǎori titǎbè mesàà. ²⁵ Ti báá yóu ti bo ntaunnèmè ti kó yetĩrè bèmabè dǎòmè, tí nyáúkùnkò titǎbè kǎntì, ti yému ke dò nhò wētini bǎmbà.

²⁶ Kè ti yǐtè timómmonti ke wète ke tǎāté meyei nke mè dǎori, Kirisi kó mukũ mbáá na ké ti deeté. ²⁷ Tí pánke nkpeutí, muhǎá ndiemù Kuyie nyóo tanné mù bèè yete ku kpeti mu kpéí. ²⁸ Onitì do ò nkòò dǎò Mǎyiisi kó ikuó ci dè, kè benitibè bédébè yoo bétǎati ò yà ke b́eí, mbè ò ò í nhò kuó mmesémmè, bè ò ò kùamu. ²⁹ Wèè bo senkèrì Kuyie mBire, késǎu nde yĩ metaummè pammè mèè ò òúté ké mmè wùò ndetetirè ke sǎá Muyaánsààmù, o kperere bo pètè memme. ³⁰ Ti yému Kuyie nkuù b́eímmè ke tú kuù yóo pèite, kè kuù f́óó. Ke yí ke b́eí nke tú kuù yóo bekénè ku nìtibè. ³¹ Kuyie nfòumu, dè bo nyòunè ku miéke bo do wè.

³² Dentenèní di yie ndì mǎnni Kirisi kè dè ndòmmè, di do fèütémè kéáké, meháarimè me nyí ndi na. ³³ Kè bè níí ndi sǎá nyemǎrè mayè benitibè ìkè ke di puotì yeteyè, kè di nkómmù bè fèũnko bè. ³⁴ Kè di wènnè káfèüté kè bè nfekù di kperere kè dè di naati di yé mèè kpéí nke dò ndi kpàtì bo kèfinkè, tì pètè memme, tì yó mbo sǎá. ³⁵ Di báá yóu kè di kǎntì yārike, dí ndǎori Kuyie ndómè, kè kù di cú. ³⁶ Di do nkénwèèrìmu ke dǎori Kuyie ndó dè kè kù di duó nkù yè nkù yóo di duó ndè. ³⁷ Ti wàrimu ke tú: Ò wētini mu bǎmbà nhò í yóo ǎte.

³⁸ Kè titetì wàri ke tú:
Wèè wetí de yie mbo nfòu
ò tá mèè kpéí.

Kè wèè yete Kuyie nkpeti
ku miéke bo nhò cú.

³⁹ Yóunè kè ti nwèèrì kè Kuyie nti duó mmufòmmu mùù bo sǎá, ti bá ntú bèè yete ku kpeti kè kù yóo bè kpetinné.

11

Bèè yie nKuyie nwetì wetì be kó tináan̄tì

¹ A bo ntámè Kuyie ntú a bo nyémè memme wetì wetì ke dò nha baa dè a yóo dè yà, a bo nyémè ke dò ndè bo, bá a í me ndè wùómmè. ² Dimǎnni kǎbe do tá mèè kpéí nKuyie ndeè do te kè kùu bè pénsirì.

³ Ti tá mèè kpéí nKuyie, ndeè te kè ti yé ke dò nkuù b́eí nkè kutenkù dǎò. Ti támu ke dò nti wúó ndè Kuyie ndè dǎò nè ti í wúó ndènde.

⁴ Abèeri do tá mèè kpéí nKuyie ndeè do te kòò kù pǎ dì pǎnni diwǎstǎnni ìnkè, kè Kuyie ndi pénsirì kèpètè Kayèè kperere, kè

²² Sosefu do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kòo nyóó kú kénáké Isidayeeribe ke dà kè bè yèti bè ntò o kũd̄ kékònnè Kannahā.

²³ M̄oyiisi yembè do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kè bèe ò peité ḱyà ò wennimè ké nhò sòri betāābè bètāāti, bá bè í yòte okpààti béi ntì.

²⁴ M̄oyiisi tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kòo kóténí ḱyete bè bo nhò tumè okpààti kóo sapàà mbire, ²⁵ ḱewēnnénè Kuyie nkòbe kè bè nf̄ēūrì, ḱyete ò bo ntúmè meyei nyiè, ḱedi kunaati dimònni sàm̄pó miēke. ²⁶ Kòo nyé ke dò nkòd̄ f̄ēūté Kirisi kpéi, Kuyie mbè náké wèè kpéi, dè wenni ke p̄ēēté ò bo ntūmmè meyei nkó kuce ke m̄ake Esibiti kó tikpàti tim̄ou. Ò do f̄ēūrì memme ke yé Kuyie nyóó bè yietímè mme dèè p̄ēēté Esibiti kó tikpàti.

²⁷ M̄oyiisi do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kòo kpààti miēke ò peike, kòo íté Esibiti, bá ò í yīèkù, ḱembo nè dik̄m̄bùd̄ ke dò nhò wùò nKuyie mbè í wúó nkù. ²⁸ Ò do tá mềè kpéi nke Kuyie ndeè do te kòo ānné diyentébanni, ke níké m̄ep̄eyī nyebòrè, kè Kuyie ntōnni dii k̄d̄ kè di báá kuò Isidayeeribe kòbe bèè tu Mpo.

²⁹ Isidayeeribe do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kè dàm̄èèrì tipèntì kouu kũ kè bèe sénté, kè Esibiti kòbe mbè tũ nkétuòkoo kè bè tekii ḱep̄onté.

³⁰ Isidayeeribe tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kè bèe fité Sedikoo ke dà kuce m̄eyiekè kòo duotíi duó. ³¹ Dahabu do tú onitipòkù wèè d̄outi d̄outinè wènwe benitidaabè ḱéntá Kuyie nkè d̄eè nte kòo c̄outé Isidayeeribe do t̄onkoo bè kè bè bo paaté dihèi, kòo bè d̄d̄ò mesàà. Kè dè nte kòo í n̄wēnnénè bèè yete Kuyie nkpeti ḱékú.

³² Kè n tú m bo náké bèè do tá nKuyie: Sedešš nè Baaraki nè Sānsšš nè Sefutee nè Dafiti nè Sammuyeri nè Kuyie mp̄ānāaṅtì nāam̄bè kpeti m báá deè. ³³ Bè do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te, kè bèe dokénè ibotí ḱé ì na, ḱend̄ōri Kuyie ndó dè, ḱyà Kuyie ndo yé nkù yóó bè duó ndè, kè yec̄iríc̄ir̄e bè yīèke mucáammù. ³⁴ Kè betòbèe bónkùnne fehāādeēnf̄e, kè betòbèe yenténè be kpantíd̄entòbè kó yese, kè betòbè ncīnni kè Kuyie mbè kpénkùnne, kè bèe kpa nkéna be kpantíd̄entòbè ḱebetì. ³⁵ Benitipòbè mabè do tá mềè kpéi nKuyie ndeè do te kè k̄u f̄oukùnne be c̄ēī kòbe.

Kè betòbèe yie nkè bè mbè f̄ēũnko ke bè k̄d̄ú bá bè í cokù bè tá mềè kpéi nke dò nKuyie mbo duó nkè bèe yánté, kè k̄u bè duó mmufòm̄mu p̄ammù mùù wenni ke p̄ēēté ti mè nfòu mù. ³⁶ Bè tá mềè kpéi nKuyie, ndeè do te kè bè mbè daú, ḱéféũ mbetòbè, ḱéboú betòbè m̄ef̄imme ḱek̄petín̄né, ³⁷ ḱébúótí betòbè yetárè ḱékuò, ḱési betòbè ḱeyarí, ḱenk̄òu betòbè nè yese ḱembeti

betòbè ke bè fěũnko, kè bèe naá nyidawaá ndieyi, kendaati tibòkònti nè tipekònti. ³⁸ Kè bè mbè bèti be cěĩ kè bè cokù ke taà yefòtè nè titādènti. Kutenkù do í wenni ke dò mbèe na kэмbo ku miеke.

³⁹ Де кó бенитибè бемоу бè do tá Kuyie nku kè kùu bè pénsiri. Nè memme kè bèe kúnè bá bè í yà Kuyie nyē nkù yóó dòò dè. ⁴⁰ Kuyie ndòò dèmarè sààrè nde timou ti kpéi, kù í dó beè máá ndè te, kù dó timou ti dè wěnnému.

12

Kuyie nti tiè nti kó mesàà nkpeí nke

¹ Ti yembè bèè do tá Kuyie mbè sūmu mediè nke í sénní. Kè dè dò memme ti dootóo dèè ti dítinko nè meyei mèè ti caati mecāā memcāā kécokù ke wěèrì ke tũ nkuce Kuyie nti benke kù. ² Yóunè kè ti nkéri ke wetí Yesu wèè ti kpeté Kuyie nkó kuce, ò yóó ti teennèmu kè tí tuòke kumànkù. Weè yie nke kú ifei kó mukũũ nkudapāātí ìnkè ò do yé ò tati memme diwèi miеke. Di mmònni ke kari Kuyie mbakù you dikpààtikàri.

³ Wénténè benitiyeibe bèè í ò dó bè ò fěũ mmèè botí, kè dèe yáúkunnè di kònti ké di duó mmuwèrimú. ⁴ Di maùnèmu meyei, di né mu nyí mà ke tùòke mukũũ. ⁵ Di báá yè nKuyie mbéi nti ke tú:

Kè kù yṹ nha to,
a miеke báá peike
kè kù da tié nha yèmmè báá caàrè.

⁶ Kuyie nhōō yṹ nkù dó wè kó ditoò ndi,
kétié nwèè tu ku bire.

⁷ Kè Kuyie ndi tiè ndí mmi. Di tú mèè kpéi nku bí dèè te kè kù di tiè. We ndó o bire ke í ndè tiè? ⁸ Kuyie ntièmmu bèè tu ku bí, kè kù í di tiè ndi tú ipocěmbí nyi. ⁹ Ti do dò nyibí kè ti yembè ti tièmmu, kè ti bè dé. Ti dò nkényiémmu Kuyie nkpeti kè dèe pēēté ti yembè kpeti. ¹⁰ Ti yembè do ti tiè mbè dó mèè botí nku dimònni sámpó miеke, Kuyie nkuu me nti tiè nti kó mesàà nkpeí nke, ke dó ti wenke kù wennimè. ¹¹ Kè bè da tiè ndè ò ndò ndè yóumu, kàa yie nha yà de kó mesàà nkàa borime nwenni kàa mmòke diwèi.

Ti bo nyémè ke báá yete Kuyie nkpeti

¹² Kpénkunnèné tũnké di baà ndèè òòte kétéĩ ndi núu nyèè bòòtè. ¹³ Nkérinè kuce kùu èri, kè yecīè ntààke dòke báá tute, ì pètinkèe séíté.

¹⁴ Yetenko kénwanti kénnaatinè benitibè бемоу, kénwenni páíí. Kè dè í dò memme, di báá na káyà Kuyie. ¹⁵ Nyénè kòò mòu di miеke báá paa nhomáà Kuyie nkó mesàà nke fekènfè

tiifee yè o mieke kè fe dōmmèe caàrè betòbè. ¹⁶ Nyénè ke bá ndautinè ditòbè, òmòu báá senkèrì Kuyie nkó kuce. Esayu do dōòmè kéceetenè dicabuu Mpo ò nte dè. ¹⁷ Ò wète ke ndè dó dii mōnni kémbáá nhò cice ke kuò ndè me nyí nyie.

¹⁸ Di í yà dekōmbòdorikpere Isidayeeriibe do yà dè Sinaii tārì ñnkè, muhǎá ndo cóu ndè kè kuyukú fí, kè dibìnni bo nè fetaafe kó kuyaakù, ¹⁹ kè siheú kuò nkè Kuyie mpéú metammè, kè be kōmbùòti duò, kè bè kù bàá nke tú kù ténke báá bè béinnè. ²⁰ Ke yé bè do í namè kétò dinùu Kuyie mbè nàké di ke tú: Kòo niti yoo fèðfè kàáké de kó ditārì bèe ò bùòtí yetárè kékua. ²¹ Dè do do Mòyiisi kōmbùòti nti kòo béi ke dò: Kufōwaá nkuu m pí nkè n kpeutí.

²² Díndi me nkòtení ditārì bè tu dindi Siyōō, Kuyie nkùu duò mmufòmmu ku èi, de kó dihèi tu keñkè kóo Sedisademmu nwe, Kuyie ntōrè tikú dè péu ke yānku ke kù sántí. ²³ Díndi wēnnénè Kuyie mbí ketiyi nyi, ì yètè wàri keñkè. Ke tōónnè Kuyie nkùu bekùnè benitibè bēmou. Ke tōónnè bèe wetí ke wenke páíí. ²⁴ Ke wēnnénè Yesu wèe tàunko Kuyie nnè benitibè, kòo yīi nti òuté ke ti cīenko. Mè í dōnnè Abèeri kōme mēè do dó képeite.

²⁵ Dòònnè meyoòmmè, kékénté wèe di náánnè. Di bá ndōnnè Isidayeeriibe, bèe do yete Kuyie nkpeti Mòyiisi bè náá nti kè kùu bè poté. Kè bè do yete ku kpeti kè kùu bè poté, kè ti yete Yesu ò múnke yóó ti potému. Ti báá na kéyenténè Kuyie nkùu bo keñkè ke ti náánnènní. ²⁶ Kù do náá nditārì Sinaii ñnkè kè ketenkè sántimu, ke ti náá nyie nke tú kù yóó yíe sántèmu ketenkè nè keñkè. ²⁷ De kó tináañti benkú ke dò nKuyie ndòò dè yóó sántèmu képēēté, dèè í sánti kè dè nkpaá.

²⁸ Kuù béi nke tú dèè kó dimàà í yóó sántè deè yó nkpaá, òmòu í yóó na kēsántè Kuyie nkó dikpààtiyuu. Ti sántimu Kuyie ndè kpéi nke kù bàá nkù dó mēè botí ke kù dé. ²⁹ Ke yé ke dò nKuyie ndōnnè muhǎá mmu ke cóu ndemou.

13

Ti bo yīmè kè Kuyie nti pénsiri

¹ Nsókénè ke dó ditòbè, ke dò nteçìètè tēmàá kòbe. ² Nyénè kéncóu bepòòbè, bèmabè do me nhò nkécouté Kuyie ntōrè bá bè í yé ke dò nKuyie ntōrè nye. ³ Nyénè tikpetínti kpéi, kéndò ndi bè wēnné ke kpetí. Ke nyé bè fēũnko bè kpéi, kéndò mbè wē nke di fēũnko.

⁴ Nyénè ke dò nKuyie nkuù ānné dipopuò, di í dò ntí ndi càari. Oniti nè o poku bè nwetí betòbè. Kuyie nyóó bekénèmu bèe dauti dautinè betòbè nè bèe dautinè be pobè í tú bè yoo be daabè í tú bè.

⁵ Di báá yie nkéduó ndi yèmmè idiítí, dè ndi naati nè di mọ́ke dè. Kuyie mbéimmu ke tú kù í yóó di yóu, kù í yóó di bántóo.

⁶ Dè te bá wè kòo bo na kébéinnè dikǎmbùò ke dò:

N Yiè nKuyie nni nkómmúmu,

n yí dé dèmarè,

onìti bo na ké n dǎò ba?

⁷ Nyénè bèè do di ni, bèè di nàké Kuyie nnáaànti kè di kù yǐtè be kpéí, nwéinè be borime do dòmmè kè bè yàa kúnè kéntá Kuyie mbè do kù tá mèè botí. ⁸ Yesu í ceeri, ò do dòmmè ò me ndò, ke yó mme ndò nsáà. ⁹ Di báá yie nkè itié nsóntíke kpeyi di fétinne, yóunè kè Kuyie ndi duó mmèè sàà ndi kpénkunne. Di báá na kékpenke di baàti mèè kpéí ndi yo ndè nè di ci dè. De kó ikuó botí í teennè bèè ì tū.

¹⁰ Ti mọ́kemu ti kó diwũótònni. Ikuó niùbè bèè pǐ metaummè tou miéke mutǎmmú bè báá na kédi dèè daké de kó diwũótònni ìnkè. ¹¹ Bè do ǎǎ fié iwũò kè ikuó niùti diwèè tannè meyi nyikuó nenti kó kufáá kémǎo Kuyie mmeysi ncǐemmè, kè bèè yènnè imaa ndihèi mànkú nku kécóu. ¹² Dè te kè Yesu ku dihèi mànkú, kòo yi nhòuté ti yei. ¹³ Ti kotenè o borè dihèi mànkú, kòò wènnénè kédi ifei ò di ì. ¹⁴ Ke yé ti í mọ́kemè ketenkè kie ndihèi dii yó mbo sáà, ti wanti dii kpaaní dindi, dii yó mbo sáà.

¹⁵ Yóunè kè Yesu ti teennè, kè yesáà nti kù sántí yè, ndònnè iwũò bè do feu ì Kuyie, kè ti nkù sántí sáà. ¹⁶ Di né báá yóu di bo ndǎorimè mesàà, di mpáà ndi kpepe bèè kpa, Kuyie ndó yeè pǎrè botí.

¹⁷ Nyiénnè bèè di ni be kpeti, kéntū mbe tié, beè dàke di wèrè kpéí, ke yóó náké Kuyie mbè pǐ mùù tǎmmú. Kè di yíé mbe kpeti bè bo mpǐ mbe tǎmmú nè kuyeñnaatí. Kè dè í dò mmemme bè bo mmù pǐ nnè meyeñcaàrimè kè di paà mucóntimu.

¹⁸ Mbáánnè Kuyie nti kpéí, ti yému ke dò nti yèmmè í ti bekùnè tìmatí ìnkè. Ti dó kèndǎori desààrè nde sáà. ¹⁹ Mbáánnè Kuyie n kpéí kè n na kékotoo bàmbà.

Mubáammu

²⁰ Kuyie nkuù te kè ti Yiè nYesu yǎnté, wèè ku kòo yi ndò metaummè mèè yó mbo sáà, wèè di cǐmmú opecēnti ǎ ncǐemmúmè o pe. ²¹ Kuyie nkuù duò ndiwèi kù di teennè kè di ndǎori mesàà nkù dó di ndǎori mè, kù di teennè kè di ndǎori dèè kù naati nè Yesu wèè deu ke yó mbo sáà o kó diyètìrì. Kè dè mme ndò.

Mudǎummu sǎmmu

²² N kǎbe n di báámmu ke tú dí mmi nkékénté n di wàri tìi náaànti, ti dàke í deu. ²³ N kǎbe n dó ké di náké ke tú bè kpeté ti kou Timántee. Kòò tùðkení mecáà nti bo nei kékotoo ke di yà.

²⁴ Di dɔunko bèè di ni, kédɔunnè Kirisi kɔbe bɛmɔu, ti kɔbe Itadii kɔbe di dɔunko. ²⁵ Kuyie nkó mesàà nní ndi bonè dimɔu!

Isaku wàri d̀̀i pátiri Di mpátiri t̀̀o t̀̀i náànti

Isaku weè wàri de kó dipátiri ke duò nKirisi k̀̀be itié mbè dò nkétũnne i ke náa nke duò mmedonnimè yewe yemou k̀̀me Kirisi kou dò nkéntũmmè.

Kè de kó medonnimè benkú ti bo ndòmmè tidawantì mièke nè tikpàti mièke. Ti bo ndòmmè mehààrimè mièke, yoo dibòò kó mesòummè mièke. Kòo b̀̀è nàké kuwedəuncə mómmənkú dò nkémbenkúmè nè ku d̀̀òrìimè mièke nke. Ti bo mbaàtìimè benitibè, fenóndeñfè kó medòmmè, de ìnkè kó mecii, yekpàrè nè tefentè, a bo kékũnnemè amàà, meminnímè, mubáammu. De kó dipátiri né d̀̀ake ìkú t̀̀i ìnkè t̀̀i tu: Ti bo mbenkúmè ti tákùmè nè ti d̀̀òrìimè mièke.

Di mpátiri náànti duò ke d̀̀ommè

1. Mudəummu 1:1
2. Metákùmè mèè ò nfiíkú mebennímè mièke, nè Kuyie nkuù duómmè mecii 1:2-8
3. Fedawanfè nè okpààti 1:9-11
4. Mebennímè nè meyáàmè 1:12-18
5. A bo keèmè kédòò t̀̀i yèmmè 1:19-27
6. Ti bo ndakemè ke bá mbaàti benitibè 2
7. Kirisi kou d̀̀ommè nkéndake o nóndeñfè kpéi 3:1-12
8. Kirisi kou dò nkéndòmmè kutenkú k̀̀be ìikè 3:13-5:6
9. Itié nsənyi 5:7-20

Mudəummu

¹ Mí nyIsaku Kuyie nnè ti Yiè nYesu Kirisi be kóo t̀̀nti, mí wàri di mpátiri, ke d̀̀ou nKuyie nk̀̀be bèè ciété ke bo tipítì timou.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke t̀̀a

² N k̀̀be kè mehààrimè di t̀̀òkeni d̀̀è ndi naati. ³ Di yèmu ke dò nke mehààrimè di s̀̀nté kè di kpáà t̀̀a Kuyie, de m̀̀nni ndi di òò m̀̀otemè meminnímè. ⁴ Yóunè kè di minnìimè p̀̀i mme t̀̀mmú k̀̀tuòke me m̀̀nkú kè dí kpenke Kuyie nkó kuce mièke kè ku kperè marè bá ndi d̀̀nni. ⁵ Kè mecii ndònté òm̀̀ou, wè mè m̀̀o Kuyie, ku ǹ̀utè yàammu kè k̀̀ pãã nnè diwèi k̀̀ bo mè nhò pã. ⁶ Ò bá mmóú ke ỳ̀èk̀̀, wè mmóúnè o yèmmè memou, kòò ỳ̀èk̀̀ ò d̀̀nnè d̀̀améèrì kó yenéfnfirè nye kuyaakú t̀̀mmú yè tipítì timou. ⁷ Wèè m̀̀ú ke ỳ̀èk̀̀ o yèmmè bá ndò nti Yiè mbo ò pã d̀̀marè. ⁸ De yiè mbotí yèmmè mèè sũ, ò í yè ò d̀̀ d̀̀.

Okpààti nè fedawanfè demàà ndi Kuyie mborè

⁹ Diwèi mbo bèè kpa be kperε, ke yé Kuyie nyóó bè déúkùnnemè. ¹⁰ Bèè mòke be kperε bè nyé ke dò mbe kpàti í tú tímàti Kuyie mborè, tí yóó pèētému mutepóó nhṣṣ yote mèè botí. ¹¹ Kuyie nhṣṣ tuṣ mmèè botí mutepóó nkè mùu móté kèyote, mèè botí nku bè yóó pèētémè kè be kpàti deè.

Meháárìmè nè mesoummè de kó tináànti

¹² Dè nnaati meháárìmè sṣ̀nké wè kòò fííkú tei tei, ke yé mè yóó pèētémè kè Kuyie nhò yietí mufòmmu mùu bo sáà, Kuyie nyε nkù yóó duó mmù bèè kù tá. ¹³ Kè mesoummè sṣ̀nké òmṣ̀u ò báá yí Kuyie nkuù te, Kuyie nyí sou nhòmṣ̀u nè meyei, kù í sou nhòmṣ̀u. ¹⁴ Onìti ṣṣ̀ yàmu káyaa nkè dèe ò tanné mesoummè miεke. ¹⁵ Meyáammè mèè ṣṣ̀ púó nképeité meyei, kè meyei mpúó nképeité mukũũ.

¹⁶ N kṣ̀be díndi n dṣ̀ bè, di bá nsoú ndimáà. ¹⁷ Kuyie mpãã nyèè pãrè tu yesààye nye ke wenni, kù í ceeri, kuù dṣ̀ kuwenniku, dibiiñnì í bo ku borè. ¹⁸ Kuù mè dṣ̀ ke duṣ mmufòmmu nè ku náànti miεke, kè ti bo ntú kù dṣ̀ dè kó beketibè, bèè yóó kù dṣ̀ontenè.

Ti bo nkemmumè Kuyie náànti ke dṣ̀ari tí yèmmè

¹⁹ Nyénè ke ní nkémú mesàà nke bá ncã tináànti, di miεke bá ncã ke péíkú. ²⁰ Wèè mòke kemieke wè í dṣ̀ari Kuyie ndómè. ²¹ Nè de kpéi nyóonè dèè kó dimáà sṣ̀nkùnko onìti nè meborime yeime, ke kékùnnε dimáà, kèmpí nTináànsààti Kuyie mbuṣ̀atí tí di yèmmè miεke, tí yóó di deéte.

²² Ndṣ̀arinè Kuyie nnáànti yèmmè. Kè di tí kemmu ke í dṣ̀ari tí yèmmè di sou ndimáà ndi. ²³ Wèè kèmmú Kuyie nnáànti ke í dṣ̀ari tí yèmmè ò dṣ̀onnè wèè wènté wènwε tewéitè ke yà ò dòmmè páíí. ²⁴ Ke ité ke yènkò dende bàmbà nhò do dòmmè. ²⁵ Wèè me nsiéké Kuyie nnáànti tewéitè kṣ̀me tí dṣ̀erí, ke í tí yé nke tí tú nweti weti, ke dṣ̀ari tí yèmmè, Kuyie mbo ò dṣ̀ mesàà nho tṣ̀mmú mumṣ̀u miεke.

²⁶ Kòò mṣ̀u yèmmè dò nhò tu Kirisi kou ke í nṣ̀ nke pṣ̀i nho nùu ò sou nhomáà ndi kòò báammu tú detetirè. ²⁷ Ti cice Kuyie ndṣ̀ wèè dàke wènwε iciribí nè bekúpobè kpéi nke dṣ̀ari Kuyie ndómè ke yóu kutenkù kó meyei mmemṣ̀u.

2

Kirisi kṣ̀be í dòmmè kèmmṣ̀ke mebatimè

¹ N kṣ̀be díndi bèè tú nti Yiè nYesu Kirisi Kuyie ndéúkùnnε wè, di bá mbaàti benitibè. ² Kè benitibè bèdébè tanní di tíkú dè, kòò mṣ̀u tu odítikpààti, ke ũ mumámáá mmùu díítí kpeñni, ke dáátí tiyaàsààti, kòò cṣ̀rì dàátí tiyaácìti. ³ Kè di benke odítikpààti dikàri sààri ke yí: Kari die ndikotikàri. Ke nàké ocṣ̀rì ke yí:

Ncómú dende. Yoo di yĩ: Karoo ketenkè. ⁴ Kè di dɔ̀ri memme di mɔ̀ke mebatimè mme di cuokè, de kó meyèmmè í wenni.

⁵ N kɔ̀be díndi n dɔ̀ bɛ̀, Kuyie ntããtè kutenkù kuu nkɔ̀be wúo mbè mbe beçĩrìbè kè bè bo nkù tã mediè kéta ku kpààtiyuu mieke kù yè nkù yóo duó ndi bɛ̀ kù dɔ̀. ⁶ Kè di baàti benitibè ke senku beçĩrìbè, di í yé ke dò mbedítìkpààtibè bɛ̀ di fẽũnko, ke di kɔ̀rinè bebeémbè boràà? ⁷ Bɛ̀ cààri Kirisi yetisààri bè yu di ke di ãnnè bàtèmmù.

⁸ Kè di dɔ̀ kɛ̀ntũ nyikuó diyè, tì wàrimu ke tú: Ndó a kou tɔ̀ a dɔ̀ mèè botí amáà. ⁹ Kè di me mbààti benitibè di dɔ̀ri meyei mme, di í tũ nyikuó. ¹⁰ Kòò mɔ̀ tũ nyikuó ke yeténè ditannù dimáà, ò yeténè ikuó imɔ̀ ndi. ¹¹ Kuyie nkù yĩ a báá duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀, kuù yĩ a báá ku onitì. Kàa í duónè wèè í tú a pokù yoo wèè í tú a dɔ̀ ke kù onitì a yeténè ikuó imɔ̀ ndi. ¹² Kè di náá ntì yoo di dɔ̀ri dè dí nyé kè Kuyie nyóó di bekénèmu. ¹³ Wèè í kuó nhotòu mesémmè, Kuyie mbáá mè nhò kuó. Wèè kuó nhotòu mesémmè, Kuyie nyóó we nkuó mmesémmè kòò yè tibeénti.

A tãmmú muù benkú a tákùmè

¹⁴ Kòò nìtì tu ò tá Kuyie nke í dɔ̀ri dèmarè dè bo dɔ̀ ba? De kó metákùmè botí bo na kòò deetáà? ¹⁵ Kè dè dò ndi tebite yoo di tã mɔ̀ kpa tiyààti yoo mudii. ¹⁶ Kè di í ò duó ndèmarè, ke né ò nàké ke tú: Kɔ̀te kè dè nnaati! Muséé nyí yóo da pĩ, a í yóo mɔ̀nté a bo di mù. Dè bo ò teennàà? ¹⁷ Mèè botí nku kòò mɔ̀ tu ò tá Kuyie nke í dɔ̀ri dèmarè o báammu tú detetirè nde.

¹⁸ Onitì bo na ke dò kàa cénke tá Kuyie nke í dɔ̀ri mesàà ndè sànnèmu, kè mí n né ò tẽnnè ke dò kàa tá Kuyie nke dɔ̀ri mesàà ndèè wenni, ke yé n dɔ̀rìmè mèè benkú n kù tã mè. ¹⁹ Kàa yé ke dò nKuyie mbo kumáà, dè wennimu, yebɔ̀kè múnke tì yému kè kufɔ̀wáá nyè bo kè yè kpeutí. ²⁰ Kuyènkù f́, a í yé ke dò nkàa tá Kuyie nkè í dɔ̀ri mesàà ndè tu detetirè ndaà? ²¹ Ti yààri Abarahamu do yiemmu Kuyie nhò nàké tì ke ndó kɛ̀féúté o birè Isaki diwũòtònni ìnkè, kè kù dò ò wenni. ²² A yàmu o tákùmè nè o dɔ̀rìmè dè do néimèmu, kòò dɔ̀rìmmè benke ò tã mè Kuyie mmediè. ²³ Memme tì wàrimè ke tú: Abarahamu do tá Kuyie nku kè kù dò ò wetí, kóò yu ke dò ku népo. ²⁴ Di yému ke dò nKuyie nhõ yĩ onitì wetí o dɔ̀rìmè kpéi nke, dè í tú ò kù tã mè máà.

²⁵ Dahabu do tú onitipòkù wèè dɔ̀uti dɔ̀utinè wènwè benitidaabè, kédòò Sifube mesàà nké bè benke kuce tekù kè bèè kò. Dèè do te kè Kuyie ndò ò wetí. ²⁶ Kòò nìtì í weí ò kúmu. Mèè botí nku kòò nìtì tá Kuyie nke í dɔ̀ri mesàà nhò báammu kumu.

3

Fenóndeñfê kó tináaanti

¹ N kɔbe di bá ndó diməu di ntú bèè tiè mbenitibè Kuyie nnáaanti. Kuyie nyóó bekénè t́nti bèè náa mbèmbɛ ku náaanti kè dè nyóú kérépéte betəbè. ² Timəu ti ɔ̄ yetému ti dɔ̀r̀imè miɛke, kòò mɔ̀u ɔ̄ nnáa nke báa yeté ò do mpáí nwe ke nɔ nke p̄i nhomáa. ³ Ti ɔ̄ táu ntimáti sisɛí nò ḱna ḱe nsì t́nni ti s̀i dónèmə mme. ⁴ Wénténè b̄at̀ò dɛu ke mamè kè ɔ̄ nkéří kè kuyaakperíkù ò t́emmù, kè bè ò p̄ir̀inè dè né m̄a s̄amp̄òrè. ⁵ Fenóndeñfê me ndò ndinùu miɛke, ke ma s̄amp̄ó ke né p̄oti fe yóó namè ke p̄i mmut̄ommú diemù.

Muh̄áá nh̄o mma s̄amp̄ó nwe kécóúté ndikp̄aa dierì. ⁶ Fenóndeñfê bo dinùu miɛke nke ke p̄i mmut̄ommú yeimu mediè, ke s̄ink̀unko onitì oməu, ke tuò nke dò mmuh̄áá nKuyie nyóó ãnné benitiyeibe mùu miɛke. ⁷ Onitì bo na ḱt̄ũntɛ dekprákpere debotí debotí nè sinəə nè debambaànnè nè menie mmiɛke kpere kè dèe yókè ḱnaá nteçf̄ètè kpere. ⁸ Òmɔ̀u me mbáa na ḱt̄ũntɛ fenóndeñfê, f̄e tu feyeife nfe, ke píkéke medommè mèè kòu. ⁹ Ti ɔ̄ fe ns̄antenè ti cice Kuyie, ḱew̄ete ḱe fe mb̄onténè kus̄ink̀u benitibè Kuyie ndòò bè ke d̄onnènè kumáa. ¹⁰ N kɔbe dè í dò ndinùu dii p̄aa mmesàa ndii w̄ete ḱemb̄ommùnè kus̄ink̀u. ¹¹ Menie nnatimè nè metiime dè bo na kényièní dinébòri dimáa miɛkaà? ¹² N kɔbe, mutie bè tu mù fikíe bo na ḱep̄eitè odifiè kó yebeà, yàa mutie bè tu mù f̄inyí mù bo na ḱep̄eitè fikíe kp̄eye? Mèè botí nku menie mèè w̄èeti mè báa namè ḱeyènní dinébòri tiiri miɛke.

Kéřnkè kó mecii ndommè

¹³ Di miɛke kòò mɔ̀u ciì, ke m̄ake meyèmmè, o borime nè o t̄ommú dè nwenni kòo náaanti nnaati, kòo nyəò. ¹⁴ Kè di me mm̄òke mepómmè ke u medommè ke ɛ̄ennè ditəbè, di nyé ke dò ndi toti t̀i di yèmmè í tú timómm̄anti, di báa benné ḱemp̄oti. ¹⁵ Dɛ kó mecii mbotí í tú Kuyie nk̄ome, kutenk̀u k̄ome mme, menitik̄ome, meb̄oək̄ome. ¹⁶ Mepómmè nè meh̄èmmè de borè, dik̄onk̄ònni nè meyei mmeməu dè de mbo. ¹⁷ Wèè m̄ake Kuyie nkó mecii nh̄o wennimu, ke m̄ake diw̄èi, kòo yèmmè ȳòò nkòo niti, ke kuò mbenitibè mesémmè, wè í baati benitibè, wè í m̄ake meyèmmè mèdémè. ¹⁸ Bèè m̄ake diw̄èi bè di buotí tidibotí t́emè mme bè kɔbe miɛke kè di yóó p̄eitè Kuyie ndómè kè bèe k̄õu.

4

Mùu te kè yekpàrè bo

¹ Dimàu nè yekpàrè dèè bo di cuokè, dè bonní de? Dè bonní di mómm̄ambɛ borè nde, ke yé di dómè dèmarè péu dèè í wenni ke kpa ns̄aa. ² Di ɔ̄ ndó dèmarè nde ke mónté kénkòu ditəbè. Ke ndó

otòù mòkè dè ke mǎnté kénkpa. Di òò mǎnté di í mǎò mèè kpéi nke Kuyie. ³ Di móú kè kù í di pǎā nke yé di móúnè mèè yèmmè í wennimè, di dó ké ndè dǎòrinè di dómè mme. ⁴ Díndi bèè tū nyice idéyì di í yé ke dò nkè di dó kutenkù di tú Kuyie ndootitòbè mbeà? ⁵ Di yèmmè dò ntì sǎnté ke wàrimu ke tú: Kuyie ndó kuù máà nte diwènnì kù ànné di onitì mièkaà? ⁶ Kù dó ké ti dǎò mesàà mme péu. Tì wàrimu ke tú: Kuyie ndòòri mesàà mbèè kékùnnè bemaà, ke yetírì sipòò yembè. ⁷ Duónnè dimáà Kuyie nkébaao dibòò kè dii coké kédété. ⁸ Tóónnè dimáà Kuyie nkè kù di tóónnè. Díndi meyei nyembè wénkùnnè dimáà, díndi meyèmmè mèdémè yembè wénkùnnè di yèmmè. ⁹ Banténè di sémmè kè di yèmmè caarè, kè di yóu mudaá nnè diwèi kénkuò. ¹⁰ Kékùnnè dimáà Kuyie nyìkè kè kù di déúkùnnè.

Kirisi kòbe í dòmmè kénnaante betòbè kpéi

¹¹ N kòbe di bá nnáante ditòbè kpéi nke wátìrì ditòbè, wèè nàá nhotòù kpéi nkoò wátìrì ò wátìrì ikuó nyi, wèè me nwátìrì ikuó wè í yeténèmu. ¹² Kuyie nkuù máà ànné ikuó, kè kuù bekù, kè kuù dèi wèè naati nè wèè sǐ. Fó nnáke a tú we ke bekùnè a kou tòù!

Ti í dòmmè kèmmòke sifei

¹³ N náánnè dímbè di mmònnì díndi bèè tu: Yíe nyoo nanke ti bo kòte di nhèi kèmmòke dibenni ke dǎòri kupotáá nke pété idíítí. ¹⁴ Di í yé tìi naa yóó di tuòkení, di dònnè mupǎā mmu mùù òò yènnì kèpèètóò bàmbà. ¹⁵ Di dò nke níi na nyí: Kè Kuyie ndó ti nfòù kédòò diè nyoo detèrè. ¹⁶ Kè di né mòke tefentè ke tá dimáà, Kuyie nyí dó de kó tefentè botí. ¹⁷ Wèè yé mesàà nhò dò nkédòò mè, ke í mè dǎò, ò dǎò meyei mme.

5

Bedítìkpààtibè bo ndakemè

¹ Díndi bedítìkpààtibè meyei mmèè yóó di tuòkení mè deumu. Nkuònnè. ² Di kpàti pǎākemu, kè ditúù càáké di yààti. ³ Yemòrè sonye nye di wammúmè mesòò nnè idíítí ke còù nkè dè càke ke naa yóó di bekénè ké di còu. ⁴ Di í yietí bèè kùútí di paa nnè bèè dèi di diitì. Kè bè kuò nkè ti Yiè nKuyie Mpakèdaa kèè be dabùò. ⁵ Díndi dǎòmu di dómè ketenkè ìnkè, ke di ke dùnnè ke baa di kó mukòù yiè. ⁶ Dìi bekénè benitisààbè ke yé mbè í naati ke bè kùò, bá bè í di bàao.

Ti bo mmimmè mehààrìmè mièke

⁷ N kòbe mmiínè ke baa ti Yiè mbo wètenímè, fetaafe òò do kòò tenkútì mmi mmèè botí ke baa diyòò bo deèmè kòò kǎù o diitì. ⁸ Mmiínè ke fiíkú tei tei, ti Yiè nhauté ke bo wètenímu.

⁹ N kɔbe di bá nnáánte ditɔbè kpéi nKuyie nyàà bo di bekénè, obeénti tùðkenímu ke cómmú dibòrì. ¹⁰ Dentenèní Kuyie pāānāaanti náam̄bè do náante ku náaanti, ke fěūri ke mi mmèè botí, dí mme ndò. ¹¹ Dè nnaati bèè do fěūri ke mi. Di kèèmu Isɔbu kó tináaanti ke yà ò do mi nkétuɔke kumàнку kè Kuyie nhò dòò dè. Ke yé Kuyie nnitimèmu ke kuò mmesém̄mè.

¹² N kɔbe di nyé ke bá mparikunè keĩnkè yoo ketenkè yoo detere marè, di kóò ɛɛ ntú ɛɛ kè di kóò áà ntú áà, kè Kuyie mbáá di bekénè.

Ti bo nyumè bewedɔunkótíbè kè bè ti báánnè Kuyie

¹³ Di miɛke kè mehárìmè s̄h̄nté òmòu wèe bántè Kuyie, kè wèè yèmmè naati wè ndiè nke kù s̄antí. ¹⁴ Kòò mòu mɔ nwèe yu bewedɔunkótíbè kè bèe ò waare mekùò nnè ti Yìè nyètìrì kébántè Kuyie. ¹⁵ Kè bè bántè Kuyie nke tá, ti Yìè nKuyie mbo miɛkùnne omuɔnti, bá kòò dòò meyi kùu mè nhò c̄íé. ¹⁶ Ndáankonè ditɔbè di yei, ke báánnè ditɔbè Kuyie nke miérì, wèè d̄ɔri Kuyie ndómè o kó mubáammu kpeñnìmu mediè. ¹⁷ Edii do tú onìti nwe ke ti dònne ke bántè Kuyie nke d̄ò fetafè báá ni, kè fè d̄ò yebie nyètāāti nè dikéè bá fè í dùóté ketenkè. ¹⁸ Kòo w̄ete ké kù bántè kè fetafèè ni kè tidiiti peité.

¹⁹ N kɔbe di miɛke kòò mòu dèténè Kuyie nkòo tòu w̄ete kòò t̄ènnéní, ²⁰ ò detému de yìè nke yó nte kè Kuyie nc̄íé mmeyi mpéu.

Pieri wàri dùi pátíri diketiri Di mpátíri tɔ tùi náaṅtì

Pieri pátíri ketiri náánnè Kirisi kɔbe mbe bèè do cìeté ké mbo Asii tenké kubakù cǎnku bíékè, Pieri do yóó bè wàri dipátíri ke bo Odommu nwe. Ò do bè wàri ke bo yáúkùnnè Kirisi kɔbe bèè bo mēfēūtímè miēke be kǎntì nti, kòo mbè náá nke tú Kirisi kumu ke yǎnté, ke ti dǎunnè dinùù ke wētini.

Di mpátíri náaṅtì dúú ke dómme

1. Mudǎummu 1:1-2
2. Pieri dēntemè Kirisi kɔbe Kuyie mbè deetémè 1:3-12
3. Ò bè tiémme ke tú bè nfoù mufòmму wennimu kè be fòmму ndéúkunko Kuyie nyètiri 1:13-2:10
4. Kirisi kou bo ndómme mēfēūtímè miēke 2:11-4:19
5. Kirisi kou dò nke kékùnnè omáà ndi, ke mpī mmutǎmmú betɔbè kpéi 5:1-11
6. Mudǎummu sǎmmu 5:12-14

Mudǎummu

¹ Mí mPieri Yesu Kirisi kó ditǎnni, mī wàri dipátíri dii nKirisi kɔbe bèè cìeté ke bo Pǎǎ nè Kadasii nè Kapadoosi nè Asii nè Bitinnii kó itempē mmieke. ² Ti cice Kuyie nkuù mè dó ke di tǎáté nè dimǎnni, kè di bo ntú ku kɔbe, kè Muyaánsààmù di cǎnné kè di bo nyié nku kpɛti kè Yesu Kirisi di òúté nè o yī.

Kuyie ndi dǎò mesàà ké di dúú ndiwèi mmèdiè!

Kuyie nyóó dúú ndè ku kɔbe de kó tináaṅtì

³ Ti sǎntímu Kuyie nti Yiè nYesu Kirisi cice, ò dǎò mēè sàà nkpéi nke dúú nkè Yesu Kirisi yǎnté, kè ti pèté mufòmму pǎmmù, koò bàanè ti yèmmè memou. ⁴ Kè diwèi ti bo Kuyie nyóó dúú ndè ku kɔbe kēfinkè de kpéi. Dè í caari, dè í sīnni, dè í ceeri. ⁵ Kuyie mbo teennè dínidi bèè kù tá kè di tuoke diyie sǎnni kè kù di dúú nkù sǎri dè.

⁶ Dè tū nní ndi naati bá kè di fēūrì ke áarì yemǎrè sǎmpó miēke. ⁷ Di yému ke dò mbè ð ndó kēwénkùnnè mesǎo ké mè pūñnému bá mè í yóó me mmǎntemè. Di tákùme pēētému mesǎo, mēfēūtímè nè mēháarimè kè dè di yáú kè bo yà di tá kè dè mǎmè. Di yóó kpenkemu kè Kuyie ndi sǎnte ké di déúkùnnè Yesu bo wētini dii yiè. ⁸ Di ò dómu bá di í me nhò wùómmè, koò tá bá di í me nhò yàmè, ke mǎke kuyènaatí diekù onitì báá na kénáké kùù mǎmè. ⁹ Ke yé weti weti ke dò ndi tá Kuyie nkè kù yóó di deeté diyie sǎnni yiè.

10-11 Kuyie mpāānāaṅti náam̀bè do nàkèmu kù yóó deetémè beǹtìbè kè Muyaánsààm̀m̀ mbè bonè ke bè benkú Yesu yóó f̀éũté m̀èè botí kè Kuyie nhò d̀éúk̀unne, kè deè nte kè b̀èe fié yepáte ke bo yà dìi m̀onni ndi nè m̀èè botí nku dè yóó d̀òòm̀è. 12 Kuyie ndo benkemu ku pāānāaṅti náam̀bè kè bè nyé ke dò mbè náà nti í yóó d̀òò kè bè kpaá f̀òu. Bè tì nàké d̀i kpeí nke, b̀èè náante Tináaṅsààti kè bè tì ndi nàké páíi nè Muyaánsààm̀m̀ kó muẁerím̀ú, kè Kuyie ntōrè dó ké tì ỳíéte.

Ti bo nwennimè páíi ke d̀onnè ti cice Kuyie

13 Nwākénè kémpí nKuyie ntōmm̀ú kénno nke p̄i ndimáà, kémbaanè di yèmmè mem̀ou Yesu yóó ẁetení ke di duó ndè. 14 Nyiénnè Kuyie nkpeti, bá ntũnne kutenkù kuu nkó meborime, di do í yé Kuyie nke d̀ommè. 15 Ndònnè páíi di borime mem̀ou mieke, Kuyie nkùu di yu kù d̀ommè. 16 Ti ẁarimu ke tú: N d̀onnè páíi mí nKuyie n d̀ommè páíi.

17 Di kù yu ke tú di cice nwe, nyénnè ke dò nkù í baati òm̀ou, kù yóó bekénè bá wè o tōmm̀ú d̀ommè mme. Ndénè ku di f̀ommu mum̀ou mieke ketenkè kie nyĩnkè. 18 Di yému ke dò ndi do tũ ndi yembè kó meborime yeime kè Kuyie ndonté di wũṣ, kù né í yè donté nè mesəə nyoo nè idiíti d̀èè p̀enké. 19 Kù yè donténè Kirisi kó mukũũ mmu. Kirisi do mpáíi nwe, ke dò ndipebii dìi kra kuyènkù ke kra tesòutè, bè ṣṣ kuṣ di. 20 Kuyie nyóó ò tāāté kòo bo di deeté ke mu nyí d̀òò kutenkù, koò duənní yem̀òrè sonye kòò bo di d̀òò mesàà. 21 Ke duó nkòo yānté, kè kù ò d̀éúk̀unne, deè te kè ti tá Kuyie ke baa kù bo ti deetémè diyìè sɔnni yìè.

22 Di yie ntimóm̀m̀anti nti kè tì di wènk̀unne, kè di bo na kéndó ditəbè. Ndónè ditəbè mediè nnè di yèmmè mem̀ou. 23 Di f̀òu mùu f̀ommu í tú di yembè kōmu, mùu yóó deè. Tináaṅsààti tii bo s̀áà ke duò mmuf̀ommu tii mù ndi duó nkè mù yó mbo s̀áà.

24 Ti ẁarimu ke tú:

Oǹtì dò ntimúti nti,

kòo ārime dò mmum̀úpóó.

Timúti ṣṣ kpeímu kè ti póo nyote.

25 Ti Yiè nKuyie nkó tináaṅti tinti me mbomu s̀áà.

Tii tu Tináaṅsààti bè di nàké tì.

2

Kirisi kəbe kó tináaṅti

1 Nkəbe yóunè mepóm̀m̀è, mecìmm̀è, meyèmm̀è mèdémè, a bo ndómè otəu kperè, nè tináanyeiiti. 2 Kuyie nnáaṅti wennimu: Ndónè ti ibíbénní dó m̀èè botí mem̀iè, kéna kénkótírí Kuyie nkó kuce mieke. 3 Di yáákèmu ke yà Kuyie nwennimè.

ke mi, dè tu Kuyie nkó mesàà mme. ²¹ Kuyie ndi yu deè kpéí. Kirisi fěũtému di kpéí nkè di dò nkétũnne o ce kěfěũté. ²² Wè í dòò meyei mmamè, ò me nyí nàké siyáàbìsì nè ò bomè. ²³ Kè bè nhò sàá, mbá wè í tén̄n̄n̄ko, koò fěũn̄ko kòò c̄fěk̄é, ke ãnné dem̄u Kuyie nkùù bekù weti weti ku nòutè mièke. ²⁴ Weè còutè ti yei nke t̄o, kè bè ò baaké kudap̄ãtí kè ti bo kú meyei mbíékè kénfòù mufòm̄mu Kuyie ndó mù. Bè we nkòute kè ti mièté. ²⁵ Bè we nkòute kè Kuyie nti deèté. Di do dò ntipièti t̄i feti t̄inti, di mmònni ke w̄ete di c̄enti wèè bàa di w̄erè o borè.

3

Benitipòbè nè be daàbè bè dò nkéndòm̄mè

¹ Díndi benitipòbè dí nyíé ndi daàbè kp̄eti deè p̄ět̄é di bo mbè náammè Kuyie nnáañti. Kè bèmabè be mièke í t̄ũ nKuyie, di borime nte kè bèe kù t̄ũnne. ² Ke yé bè yóó yàmè di borime wennimè kè di bè dé. ³ Di bá ns̄ari ke p̄ãt̄i tiyùti ke do ntiyààti idítikperí kp̄eti, yetoot̄ore idítikperí kp̄eye, ke bo benke dimáà. ⁴ Di wenniku ntú kùù bo di mièke kùù í ceeri, di yèmmè nwenni ke boo, Kuyie ndó kuù wenniku botí. ⁵ Dimònni kó benitipòbè bèè do duó be máà Kuyie nké nkù bàa bè do me ndò nke yíé mbe daàbè kp̄eti. ⁶ Saraa do me ndò ke yu o d̄uù Abarahammu ke tú o yiè. Kè di d̄ori mem̄me di bo ntú o bí kè bá nyĩèkù t̄imatì.

⁷ Díndi benitidaabè kè dí mp̄i ndi pobè mesàà nke yé di w̄erímú p̄ět̄émè be k̄omu, kè mbè dé ke yé di yóó w̄ennémè ke pétè mufòm̄mu mùù bo sàá. Kè di d̄ori mem̄me d̄emarè báá dítinné di báammu.

A bo nd̄orimè mesàà mbá kè bè da fěũn̄ko

⁸ Nw̄eín̄nè meyèmmè mèmáà, dinùù dimáà kèmm̄oke ditòbè kó mesémmè, ke dó ditòbè ke dò nteçf̄ètè tèmáà k̄obe. Kénd̄ori mesàà nke kékũnko dimáà. ⁹ Di bá nf̄oku ditòbè meyei, kè bè da sàá nha báá t̄énné, a pet̄inkee m̄o Kuyie nkó mesàà mme be kpéí. Kuyie ndó di mme nd̄ori kè kù di d̄òò mesàà. ¹⁰ Tì w̄arimu ke tú:

Wèè dó k̄embo kè dè ò naati,
wèè yóu tináanyeiti nè siyáàbìsì.

¹¹ Ke yóu meyei kénd̄ori mesàà,
kényetíróo ke dó kénnaatinè benitibè bem̄u.

¹² Ke yé Kuyie nyémè
bèè d̄òòri kù dómè be kpéí nke,
ke c̄óu be kó mubáammu,
ke búútí bèè d̄òòri meyei mbe k̄omu.

13 Kè di dɔɔri mesàà nwe mbo di dɔɔ meyei? 14 Bá kè bè di fěũnko di dɔɔri mɛ̀ kpréi mmesàà ndi bá nyĩ̀kù òmòu, kè di kòm̀bù̀tì duò. Dè ndi naati. 15 Ndénè Kirisi di Yiè, kòò mòu di beke o kó kuce kpeti dí ò nàkè diyò̀nni ke báá ò sènkèrì. 16 Ndɔ̀rinè mesàà nke bá nyĩ̀kù, kè ifeii pĩ mbèè di wátiri ke di sáá, ke yé bè í yóó yàmè di dɔ̀ mɛ̀ yei. 17 Kàa dɔ̀ri mesàà nkè Kuyie ndó a fěũté, dè wennimu ke pɛ̀tɛ́ a bo dɔ̀mè meyei nké fěũté. 18 Kirisi fěũtému ti yei nkpéi, wenwe wèè kpa meyei nke duó nhomáà kuce mèmáà kè bè ò kùò, ò me ntúmè onìtì kòò ku, ke yànté ke yé ò tumè Kuyie, ke bo ti niité Kuyie mborè. 19 Ò ku dii m̀nni kénákému Kuyie nnáànti becírìbè bèè kpetí. 20 Bèè do yete bèmbè Kuyie nkpèti, Nɔ̀wee baakù dii m̀nni bàtòò kè Kuyie mmi nke bè bàa. Benìtìbè bèni, bèè máa do ta bàtòò mièke káyenténè menie. 21 De kó menie ndo d̀nnè bàtém̀m̀m̀ nwe bè di àà wè kòò di dɛrì, bè ɔ̀ í nyóó ànné onìtì bàtém̀m̀m̀ ke bo sùtè o k̀ntì kó meýò̀, dè benkù Kuyie nhütè mèmme o yei nkòò wenke. Kuyie mbo na kè mè dɔ̀ ke yé Kirisi kumè ke yànté. 22 Di m̀nni Yesu dèke kènkè nke ke kari Kuyie mbakù yóu ke baké Kuyie ntòrè yemòu nè kènkè kó bekperìbè kè bè ò dé.

4

A bo yóumè meyei nkédò Kuyie ndómè

1 Kirisi fěũtému! Nyénè ke dò ndi múnke yóó fěũté, ke yé wèè fěũri ò yóumè meyei. 2 Dè te kè ti dò nkéndɔ̀ri Kuyie ndómè ti we yèè kpaá ye mièke káyóu timómm̀mbè ti dómè. 3 Di do í tũ ndi m̀nni Kuyie nke dɔ̀ri di dómè mme, ke dɔ̀tinè ditòbè, ke tú tinaayààtì, ke àà yedikétontébaa ke feu iwũò yebòkè dèè tu meyei ndiemè. 4 Di m̀nni ke dè yóu, nè bè di do wè nke dɔ̀ri meyei kè dè bè di, kè bè di sáá nke di senku. 5 Kuyie nkùu yóó bekénè befòubè nè becírìbè kù yóó bè yietímu be dɔ̀rìmè dómme. 6 Dè te kè Kirisi nàkè Tináànsààtì becírìbè, kè Kuyie mbo bè bekénè kè bèè pétè mufòmmu kù duò mmù.

Kuyie nti dúmmè ti tómmú ti tómmú

7 Kutenkù auté ke bo deèmu, ncìnnè, ke nyé ke báá nKuyie. 8 Dèmarè ketirè tu: Di bo ndómè ditòbè, ke yé medókumè daatimè meyei mmesũkùmè. 9 Ncòúnè Kirisi kòbe di cɛ́i nè diwèi. 10 Kuyie mpāmu bá wè dipānni, di nyè pĩ́nnè mutómmú kè dè wenni, ke teennè ditòbè. 11 Kuyie nduó nwè kòò bo nnáá nku náànti, wè nti nàá mbetòbè, kè kù duó nwè kòò bo nteennè betòbè wè mbè teennè o wèrímú mumòu Kuyie nhò duó mmù. Kè Kuyie nyètìrì dèuke Yesu Kirisi kpréi nwèè dèu ke kpehni sáá. Kè dè mme ndò.

A bo nfěũrì mè Kirisi kpéi nkè dè da naati

¹² N kɔbe n dó bè, kè di fěũrì mediè ndè báá di di, kè di yèmmè ndò ndèmarè cànnè. ¹³ Dè petinke ndi naati Kirisi fěũtémè kè di múnke fěũrì, kòò bo wētení kè di yà ò ðeumè kè diwèl di pī. ¹⁴ Kè bè di sáá ndi tú mèè kpéi nKirisi kɔbe dè ndi naati ke yé Muyaánsààmù kó muwērimú diemù di bonèmè. ¹⁵ Nyénè kè bè bá nfěũnko òmòu ke tú ò kùò onitì, yoo ò yùúké, yoo ò dòò mēyēi nyoo ò ta otòu kpeti miēke. ¹⁶ Kòò mòu fěũrì ò tu mèè kpéi nKirisi kou, ifei bá nhò bo, ò petinke sante Kuyie nhò tu mèè kpéi nKirisi kou.

¹⁷ Kuyie mbeénti tùòkemu kè kù keténè ku kɔbe. Kè Kuyie nketé ke bekùnè tinti ku kɔbe dè né bo ndòmmè bèè kù yete? ¹⁸ Bèè dòòri Kuyie ndómè kè bè fěũté ke né na ke cooté, benitiyēibe nè benitidònnibè bo yīme kécooté? ¹⁹ Bèè dòòri Kuyie ndómè ke fěũrì bè nsaké ke dɔori mesàà nke duó mbemáà Kuyie nkùu bè dòò, kù béi nti í ceeri, kù béimmu ke tú kù í yóò bè yóu.

5

Ti bo ndakemè Kuyie nkɔbe kpéi

¹ Di mmònni n náánnè dímbē bewedòunkótíbè, m múnke we ntú ke yà Kirisi fěũtémè, ke yóò ò wēnnénè o kpeti miēke. ² Ndakenè Kuyie nkɔbe kù di duó mbè kpéi nké mbè pī mmesàà nnè di yèmmè memòu, dè bá ntú nè muwērimú yoo di dó idítí, dí mpī ndi dó mèè kpéi nKuyie. ³ Di bá ndó kémbaké Kuyie ndi duó mbè, dí ntú bè yó nwúò mbèè kó meborime ke tū. ⁴ Kòò cēnti diewè tùòkení dii yìè wèè di cú ticuuti tikpeti tii yó mbo sáá.

⁵ Díndi bebémbè, nyíénè bekótíbè kpeti. Dimòu kè di nkénkùnko dimáà. Ti wàrimu ke tú: Kuyie nyetírí sifeí yembè ke dɔori mesàà mbèè kékùnko bemáà. ⁶ Kékùnne dimáà Kuyie nkperíkù ìkè, kè ku mònni tùòke kù di déúkùnne. ⁷ Duónnè ku di yentotí imòu, ke yé kù dàkemè di kpéi.

⁸ Nyénè kéndake, di kpantídèntòu dibòò firìmu dicirìcìrì kōme, ke ũntí ke wanti di bo pī nwè. ⁹ Nfiíkúnè tei tei Kuyie nkó kuce kébaao dibòò. Nyénè ke dò ndi kɔbe bèè bo tipítì timòu bè múnke fěũrì mèè botí. ¹⁰ Di yóò fěũtému yemòrè sám̀pó miēke. Kuyie nkùu dòòri mesàà nke di yu kè di bo wēnnénè Kirisi kémbo ku kpeti miēke sáà, kè kù di wénkùnne páíí, ke di kpénkùnne, ke di fií ndipũ kperì ñnkè. ¹¹ Kuù kpeñni sáà. Kè dè mè ndò.

Mucaummu

¹² Ti kou Sidifěě weè n teennè kè ti wàri di mpátíri kè m bo di náké ke tú Kuyie ndi d̀̀̀mu mesàà nweti weti ke yáúk̀̀nne di k̀̀nti kè di nfiíkú teii kù kó kuce mieke.

¹³ Kirisi k̀̀be Kuyie ntããté b̀̀ kè b̀̀ bo Odommu nè n kóo dapàà mMariki, b̀̀ di d̀̀unko. ¹⁴ Díndi Kirisi k̀̀be, ndóunnè dit̀̀b̀̀ nè diwèi.

Díndi Kirisi k̀̀be kunaatí ndi bonè dimou.

Pieri wàri dùi pátíri d́erí Di mpátíri tɔ̀ tùi náaàntì

Pieri do wàri o pátíri d́erí Kirisi kàbe βεμαυ ndi bá kè bè bo kùù píkù. Ò do bè wàri ke bo bè nàkémù kè bè ndake ḱébaao bèè tiè nyiyáàbìsítíé nkè ì cààri benitìbè ke bè tanǹnko meyi mmièke.

Pieri do dake yí kù tùi ìnkè tùi tú: Kirisi í ɔ̀tí ò bo ẃetenímè. Kè Pieri nàké de yembè ke tú, kè Kirisi ɔ̀tí ò í dómè mmè kòò m̀òu feti, ò dó tim̀u ti bantému kéceete ke yóu ti yei.

Di mpátíri náaàntì duó ke dóm̀mè

1. Mudəummu 1:1-2
2. Kirisi kou kó mufoimmu dò nkéndóm̀mè 1:3-21
3. Pieri tumè bè ndake iyáàbìsítíé nyembè kpéí 2:1-22
4. Pieri nàkémè Kirisi kó muwétimù nè Kuyie nkó diyie de kpéí 3

Mudəummu

¹ Mí nSimə Pieri m pī nYesu Kirisi kó mutəmmú mmu ke tú o kó ditənni. Mí wàri di mpátíri d́indi bèè tá Kuyie nti kù tá mèè botí. Kuyie nnè Yesu Kirisi Odɛtíwè bè wetímu deè te kè bè di duó mmetákùmè kè mè dóm̀nè ti kómè. ² Kuyie ndi teennè ké di dɔ̀d m̀sàà mmediè nké di duó ndiwèi, di kù yíťé mèè kpéí nnè ti Yiè nYesu Kirisi.

Kuyie nti tãátémè ke ti yu

³ Kuyie nnè ku ẃerímú mièke kù ti duómmu dè ti békú dèè kó dimàà kè ti bo nfoù ke kù sántí. Kuù te kè ti yíťé wèè ti yu, kè ti bo ò toténè o kó tikpeti nè o kó m̀sàà. ⁴ Nè deè mièke nke Kuyie nti dounnèmè yenò yedièyè yesààyè kè dè bo yie nkè ti pèté kù yè nkù yóó ti dɔ̀d dè kè ti na ḱeyenténè kutenkù kuù nkó meyi mmèè m̀ake medókùmè mèè kòù, kédontenè Kuyie. ⁵ Nè de kpéí nyetenko ḱeyíé meborime sààmè di tákùmè ìnkè, ḱeyíé meyíťímè di borime sààmè ìnkè, ⁶ kénno nke pī ndimàà kè dèè yíénè di yíťímè ìnkè, kè di nò nke pī ndimàà di yetoo kéməote mewéérímè, ḱeyíé Kuyie nkó disanni mewéérímè ìnkè, ⁷ ḱeyetoo kéndó Kirisi kàbe kéməote medókùmè. ⁸ Kè di m̀ake dende kó dimàà ke dè yéútí dè bo nte kè di təmmú ndéúkú kè di dake yíťé ti Yiè Yesu Kirisi. ⁹ Wèè í m̀ake dende ò tu kuyũ̀nkù nku, wè í wúó, ke í kpaá yé Kuyie nhò òútémè o yei.

¹⁰ Yetenko ḱetaunnè dimàà weti weti Kuyie nkù di tãáté ke di yu. Kè di d̀ari memme di bo na ḱetuəke kumànkù. ¹¹ Kè

Kuyie ndi kpeté dibòrì mesàà nkè di ta ti Yiè nYesu Odεεtíwè kpààtìyuu miεke, dùì yó mbo sáà.

¹² Dεε te kè n dó ké ndi denni de kó tináaanti sáà bá nè di me ndié nke tì yémè kè di dεke fíikú timóm̄m̄anti di tá tì miεke. ¹³ Kè n kpaá fòù, n dó ké ndi dennimu de kó tináaanti kè di báá yè nkéduó. ¹⁴ Ti Yiè nYesu Kirisi n nàkému ke tú m m̄nni tũðke. ¹⁵ Dεε te kè n yetíróo ke baa tì ndi náá nke bo kú kè di nkpaá ke tì yé.

Kuyie mpāānāanti náam̄bè nàké tì tumè timóm̄m̄anti

¹⁶ Ti náá ntii náaanti ke di benkú ti Yiè nYesu Kirisi wētínimè nè muwērímú í tú pètēmpè benitibè keú wè nè mecii. Ti yámu nè ti nuò nhò kpeñnimè. ¹⁷ Ti do bomu ditāsàari ñnkè kè ti cice Kuyie nhò sante kóò déúkunnε nè ku kpeti dieti miεke kóò béinnè ke dò: Yie nweè tú m birε kè nh ò dó mesàà koò tá mediè. ¹⁸ Ti do ò bonè ditāsàari ñnkè nke kékeè de kó metam̄mè.

¹⁹ Dεε te kè ti yie nke dò Kuyie mpāānāanti náam̄bè do nàké tì yóò dɔ̀. Di dò nké tì yiemmu, tii dò nfitírè dèè mí keyènkè ke wenté, kè tekūnwentéwàtè yènni ke miité di yèmmè miεke. ²⁰ Nyénè ke dò nKuyie mpāānāanti náaantò m̄u í nàké timati tii tu o kpeti. ²¹ Oniti báá na nè omáà kénáké Kuyie mpāānāanti, Muyaánsààmù muù do bè bonè kè bè nnáá nKuyie mbè duó nti kè bè bo nàké benitibè.

2

Iyāabisítíe nyembè kó tináaanti

¹ Benitibè do bomu bèè tu bemáà Kuyie mpāānāanti náam̄bè ke sou. Meè boti nku benitibè buotémè di cuokè ke náá mbenitibè tii í tú Kuyie nkpeti ke bè sou ke yete ti Yiè nwèè bè dεeté o kpeti ke feti kè Kuyie nyóó bè kùò mecāā. ² Kusúkù bo tūnne be borime kè bè ndoutinè betòbè kè dè nte kè benitibèε senkèrì Kuyie nkó kuce kùu tu timóm̄m̄anti kòku. ³ Bè yó ndi sou nke dó idíítí nyi, Kuyie mme nyóó bè kpetínnému bàmbà.

⁴ Kuyie nyi yóu ku tōrè yèè yete ku kpeti, kù yè tanné difò̀tìrì cūmpuri ndi dibiiñni miεke ke baanè tibeénti yiè. ⁵ Kuyie ndo í yóu Nōwee kó dim̄nni kòbe. Kù do cūūnni fetaafe nfe kè fēε kuò benitiyeibe, kényóu Nōwee nè o c̄fētè kòbe beyiekè. Nōwee do nàkému benitibè ke dò bèε dɔ̀ Kuyie ndóm̄. ⁶ Kuyie ndo còu nSod̄mmu nè Kom̄wò kè benitibèε kú páíí, kè dè benkú kù yóò kpetínném̄ mme benitiyeibe, ⁷ kédεeté D̄oti onitisàù wèè yèmmè do caari nè bè d̀̀̀rì mèè yei. ⁸ Ò do tú onitisàù nwe ke bo bè cuokè ke wúó mbè d̀̀̀rì mèè yei nke yo be náanyeyiti kòo yèmmè càari. ⁹ Kuyie nyému kù yóò dεeté mèè boti ku kòbe bèè f̄̀̀rì, ke yé kù yóò kpetínné mèè boti benitiyeibe ku beénti

yiè. ¹⁰ Kù dòke yóó kpetínné bèè dòòri bèmbè meyei mbe yèmmè dómè ke kù sènkù.

Iyáabisítíe nyembè, n di náá mbèè kpéi mmàke yekòmbò nye nè sifei, bè í dé keĩnkè kó bekperíbè ke bè sáá. ¹¹ Bá Kuyie ntòrè yèè kpeñni ke bè pèēté, yè í dàátí ke bo sáá nkeĩnkè kó bekperíbè Kuyie mborè ke dò bè cààrè. ¹² De kó benitibè í yé bè dòòri dè, bè dò nyiwũõ nyi ù pei kè bè pĩ nke kò. Bè sáá mbè í yé dènde kè Kuyie nyóó bè kù iwũõ tēmè. ¹³ Bè dòò mèè yei nKuyie nyóó me mbè yietí. Bè dòòri meyei mbè dómè mme kuyie ncuokè, kè ò mbo di yo ndè kè dè dò nyisíe ke di sīnkũnko, kè dè bè naatinè bè dòòri mèè yei. ¹⁴ Ke dó benitipòbè máà ke dɔari meyei nsáà ke buò mbèè í kpeñni Kuyie nkó kuce, ke duó mbe yèmmè idíítí ke yé bè òmmè ke ì péu. Kuyie nyóó bè bantému kusĩnkù. ¹⁵ Bè yóu kuce sààkù nku ke tũ mme yei nkòku. Badammu Beò birè do tũ nkù kèndɔari meyei nke dó idíítí. ¹⁶ Kè Kuyie nhò kpannè o tookperí kpéi nkè sāmmarímú ò dèke wèe béi nhonitì kōme, kòò pèitè ò dó kédòò mèè yei nkpeí.

¹⁷ De kó benitibè dò nsibií sī kũ sīnsi, ke dò nyewetè kuyiakù tɔu yè. Kuyie mbo bè kpetínné difòtìrì cūmpuri dibìnni mieke. ¹⁸ Bè náante sifei kó tináàntì nti nè tiyèinnáàntì, ke sou mbenitibè nè mufòmmu yeimu, ke yũõ mbèè bo ke yetiní bèè feti be mieke. ¹⁹ Ke bè náà nke tú bèe yè tidaatì mieke, ke né tú bémómmòmbe meyei nkó tidaatì, kè mè yóó bè kùò ke yé dèè nò nhonitì deè ò bakémè. ²⁰ Kòò nitì còutè ti Yìè nYesu Kirisi Odèetiwè ke yóu kutenkù kó meborime ke wète ke mè tũnne, o borime ò sīntemu kèpèēté ò sòò í tũ nKuyie nkè mè dòmmè. ²¹ Kòò do í yíēté kuce sààkù dè na ntõũ kèpèēté ò bo kù yíētémè kèwète kè kù yete, kèyete Kuyie ntiè nsàayì bè ò tié nyi. ²² Dikotinùù mari náà nti ke tú: Temòtè tó ke wète ke yo ntè tó dè, kè defònkùrè wùò ke wète ke muòtì mesámmè. Tii ò tùòke.

3

Ti Yìè nYesu yó nwētini kè dè ndòmmè

¹ N kòbe n dó bè, n di wàri di mpátiri dérindi ke dó keyíe di dentemu kè di ndake di kèè tì Kuyie nkó kuce mieke tì kpéi. ² Dentenèní Kuyie mpāānāàntì náāmbè do nàkè tì nè tì Yìè nYesu Kirisi Odèetiwè duó nyì tié nkòò tōrè ì ndi tūò. ³ Di nyé ke dò nyewe sonye benitibè bo buoté kèndɔari bè dómè ke di daú ke tú: ⁴ Yesu yè nhò wētini, yé we? Ti yembè do bomu ke ku, nè Kuyie ndòmmè ketenkè demou dè í cèete. ⁵ Bè í yóó yie nKuyie nkuù béimmè kè ketenkè nè keĩnkè kè dè buoté, kè kuù yíe kébéi nkè menie mbàte ke càñné nè ketenkè. ⁶ Mèè niye ndo wète kèpíe nketenkè kèkuò benitibè. ⁷ Mèè botí nku kù yóó béimmè

keĩnkè nè ketenkè kè dèe cóúté, kè kùu bekénè benitiyeibe ké bè kpetínné.

⁸ N kɔbe nyénè ke dò nti Yiè mborè yebie ntekoupiítè (1000) dò ndiyiè dimáà ndi kè diyiè dimáà dò nyebie ntekoupiítè. ⁹ Ti Yiè nyí ɔtí, ò bo dɔdómè ò béi nti, benitibè beè yèmmè mè dò, nhò í dɔ òmòu feti, ò mirĩmu ke dɔ bá wè wèe ceete ke yóu meyei.

¹⁰ Ti Yiè nyóó wètení oyúókù kōme mme. De yiè kè keĩnkèe uutè mediè nképětòo kè muhãã ncóúté siwãã nè ketenkè nè ke kperε demɔu. ¹¹ Demɔu kè dè yóó cóúté memme, di tũ ndò nkéceete di borime mme kéndɔɔri Kuyie ndómè. ¹² Mpĩnnè ku tōmmú nè di yèmmè memɔu kè de kó diyièe cārike kētuakení, kè muhãã ncóúté keĩnkè kperε kè dèe yiεte. ¹³ Ti baa keĩnkè pánkè nke nè ketenkè pánkè, Kuyie nti dɔúnnè dèè kpéi ndinùu, meyei nyí yó mbo dè bá wè ò yó ndɔɔri dè Kuyie ndómè.

¹⁴ N kɔbe n dɔ bè, yetenko kéndò mpáíi ke kra meyei, kéntaunè Kuyie, kémbaa de kó diyiè. ¹⁵ Nyénè ke dò nkè ti Yiè nyí wètení mecãã nhò mimmu ke dɔ ké di dεté. Kuyie nduómmu mecii nti tebite Pɔɔri kòò tì ndi wàri. ¹⁶ Kè tì bo o páte miεke, kè timatì yóu, bèè í banté nè bèè í kpenke, kè bè cèeri tì tu mù bè òmmè Kuyie nnáahti teti, bè ce mbemáà ndi Kuyie mbeénti.

¹⁷ N kɔbe n tì ndi nàkému, nyénè kè benitiyeibe báá di souté kè di yóu di fííkú nkùu ce miεke. ¹⁸ Nsókénè ke kótírí Kuyie nkó kuce miεke, ke dɔke yíété ti Yiè nYesu Kirisi Odεtíwè, kòo yètiri ndeu sãã. Kè dè mmè ndò.

Isāā wàri d̀̀ pátírí ketírí Di mpátírí t̀̀ t̀̀ náàntì

Isāā wèè wàri tináànsààtì kó dipátírí weè wàri dii. Ò wàri de kó dipátírí ke bo teennè Kirisi k̀̀be m̀̀be k̀̀è b̀̀è mm̀̀ak̀̀enè Kuyie m̀̀metaummè sààm̀̀è, ke m̀̀únke ntaunnè bet̀̀ab̀̀è k̀̀è d̀̀è wenni. Isāā náàntì mièke ò ìkú dii tanyuu tú a bo ndóm̀̀è a kou t̀̀ù. K̀̀è Isāā d̀̀ò k̀̀è wèè yete, ke tú Yesu í tú Kirisi Kuyie ntáãtè wè, de yiè nt̀̀t̀̀e metaummè m̀̀me nè Kuyie nke m̀̀è t̀̀t̀̀e wenwe nè beǹ̀itib̀̀è. Ti f̀̀õmmu d̀̀ò nkénwennimu k̀̀è tí ntú kuwenniku kó ibí, dibìinnì báá na k̀̀enk̀̀ak̀̀enè kuwenniku.

Di mpátírí náàntì duó ke d̀̀õmmè

1. Yesu b̀̀è yu wè ke tú Tináàntì t̀̀i duó mmufòmmu 1:1-4
2. Ti bo nfòùm̀̀è kuwenniku mièke 1:5-2:17
3. Kirisi kpantídènt̀̀ò 2:18-29
4. Meborimè m̀̀èè benkú ti túm̀̀è Kuyie mbí 3
5. Ti bo mbaatimè d̀̀èè tu meyetimè nè d̀̀èè tu timómm̀̀nti 4:1-6
6. Wèè d̀̀ó ò ò ndòmm̀̀è 4:7-21
7. Ti bo yiem̀̀è Yesu d̀̀èè bo nte k̀̀è ti na meyei 5:1-21

B̀̀è tu wè Tináàntì

¹ Meketimè m̀̀õnnì k̀̀è b̀̀è tu wè tináàntì kòò bomu, k̀̀è Kuyie nhò duònnì k̀̀è ti ò yà, ke k̀̀èè ò náamm̀̀è, koò k̀̀àák̀̀è, wèè duó mufòmmu. ² Ò k̀̀at̀̀ením̀̀u k̀̀è ti ò yà, wèè duó mmufòmmu. D̀̀èè te k̀̀è ti di náá nke tú ti yà Odeetiwè, wèè tu mufòmmu mùù bo sáà, ò do bo ti cice Kuyie mborè nde ke k̀̀at̀̀ení. ³ Ti yà d̀̀è nè ti k̀̀èè ti o borè ti m̀̀enke ti ndi náá, nkè di bo ti wènnénè k̀̀è tí ntaunè ti cice Kuyie nnè ku Birè Yesu Kirisi. ⁴ Ti di wàri de kó tináàntì k̀̀è ti wèi dii bo píe.

Kuyie ntumè kuwenniku

⁵ Ntenè tináàntì ti k̀̀èè ti Yesu borè k̀̀è ti ndi náá, Kuyie ntú kuwenniku nku dibìinnì í bo ku borè. ⁶ K̀̀è ti yè nti kù taunè ke kpáá dibìinnì mièke, ti sóú ntimáà ndi, ti í tũ ntimómm̀̀nti. ⁷ K̀̀è ti me mbo kuwenniku mièke Kuyie mbomè kuwenniku, ti kù taunèmu ke taunè tit̀̀ab̀̀è k̀̀è ku Birè Yesu ỳ̀i nhòu ti yei m̀̀mem̀̀ou. ⁸ K̀̀è ti tú ti í m̀̀ake meyei, nti sóú ntimáà ndi, ti í náá ntimómm̀̀nti. ⁹ K̀̀è ti me ndáá nti yei, nti bo na ke nyé weti weti ke d̀̀ò nkù ti cífè nke ti wénk̀̀unne ti yei m̀̀mem̀̀ou ke yé kù d̀̀òrimèmu kù béi nti. ¹⁰ K̀̀è ti tú ti í m̀̀ake meyei nti yu Kuyie nku siyáàb̀̀isí yiè, ti í yie nku náàntì.

2

Kirisi tumè wèè ti paàti

¹ M bí n di wàri ti nnáànti kè di bá ndòari meyei mme, kòò m̀òu me ndòò meyei nti m̀akemu Yesu Kirisi, wèè yóó náké ti kpéi nKuyie mborè wenwe wèè kpa meyei. ² Weè duó nhomáà kè bè ò kùò ti yei nkpréi nkè Kuyie mbo ti cífé, dè í tú timáà, benitibè bema ndi.

³ Kè ti yíé nKuyie ntannò memme ti bo bantémè ke dò nti kù yé. ⁴ Kòò m̀òu tu ò yé Kuyie nkè né í tũ nku tannò ò sóummu. ⁵ Wèè me nyíé nKuyie nkpeti, weè kù d́ó m̀ómmu, nè dende ti bo bantémè ke dò nti kù taunnè. ⁶ Wèè yí ò taunnè Kuyie, nho borime ndò Kirisi kóme do dómme.

Ikuó p̀anyi kó tináànti

⁷ N k̀òbe n d́ó bè, dè í tú ditannù p̀annì ndi n di wàrimè, di di yému nè dimònnì, bè di ndi nákému. ⁸ Kè di né tú dipànnì, ke yé Kirisi weè di nti benkemè nè o borime mieke kè ti mè tũ, ti yie ndù m̀ònnì de kó ditannù, dibìnnì ò p̀éétemu kè kuwennikuu yènní.

⁹ Wèè yèmmè dò nhò bo kuwenniku mieke, ke né níí nho kou t̀ò ò kpaà dibìnnì mieke nke. ¹⁰ Wèè d́ó o kou t̀ò, weè bo kuwenniku mieke, wè í yóó do. ¹¹ Wèè níí nho kou t̀ò ò bo dibìnnì mieke nke, kè di ò yèik̀unne bá ò í yé ò k̀òri kè.

¹² M bí, n di wàri ke yé Kuyie ndi cífèmmèmu di yei nnè Yesu Kirisi kpéi. ¹³ Díndi bekótibè n ti ndi wàri ke yé di yíétemè weti weti Kirisi wèè do bo kè Kuyie mmu nyí d̀òò kutenkù. Díndi bedapambè n di wàri di na m̀èè kpéi nke oyeyiwe.

Ti bá ndó kutenkù nè ku kperè

¹⁴ Díndi ibí n di wàri ke yé di yíétemè ti cice. Díndi bekótibè n di wàri ke yé di yíétemè weti weti wèè do bo kè Kuyie mu nyí d̀òò kutenkù. Díndi bebém̀bè n di wàri, ke yé di yiemme Kuyie nnáànti kè ti p̀i nkè ti di kpénk̀unne kè di na dibò.

¹⁵ Bá ndónè kutenkù kuu nnè ku kperè. Kòò m̀òu d́ó kutenkù ò í d́ó ti cice Kuyie. ¹⁶ Kutenkù yeiku kuu mmieke a bo ndómè kédòò meyei nkó meyèmmè m̀èè bo, kàa yà dè á ndè d́ó, kempòti a m̀akemè. Kutenkù kperè í wènné Kuyie nkperè. ¹⁷ Kutenkù p̀enkèmu nè ku kperè, benitibè wùò ndè, ke dè yàá. Wèè d̀òòri Kuyie ndómè weè yó nfòu s̀áà.

Kirisi kpatidèntòu diewè kó tináànti

¹⁸ M bí, kutenkù auté ke bo deemu, di kèèmu, bè tumè Kirisi kpatidèntòu dò nkékoteni, Kirisi kpatidèntòbè í sénní di mmònnì. Deè te kè ti banté ke dò nkutenkù auté ke bo deè. ¹⁹ De kó benitibè do bo ti cuokè nke ke ité ke yé bè do í tumè ti

kɔbɛ móm̄m̄m̄ɔmbɛ, kè bè do ntú ti kɔbɛ móm̄m̄m̄ɔmbɛ bè na nti kpaán̄emu. Bè yèmu bá wè kòò banté ke dò mbè do í tú ti kɔbɛ.

²⁰ Díndi me nyí bè dòn̄nè, Kirisi di duóm̄mu Muyaánsààmù kè di yé timóm̄m̄nti. ²¹ N yì di wàri ke yē ndi í yé timóm̄m̄nti, di ti yému ke bo na kébaté timóm̄m̄nti nè siyáábìsí.

²² Siyáábìsí yiè ntu we? Wèè yete wènwe ke yē nYesu í tú Kirisi, wèè tu Yesu kprantídèntòù, ke yé ò yetemè Kuyie nnè ku Birɛ. ²³ Wèè yete Kuyie mBirɛ ò yetemu Kuyie, kè wèè yie nKuyie mBirɛ ò yiemmu Kuyie.

²⁴ Dèè te kè n tu nyiènnè bè di tié nyì tié mmeketimè mòn̄nì. Mèmmɛ di bo ntaunnèmè Kuyie nnè ku Birɛ sáá. ²⁵ Kuyie mBirɛ ti nákému ke tú dè bo ti duó mmufòm̄mu mùù bo sáá.

²⁶ N di wàri de kó tináàn̄ti bèè di sou mbè kpéi nke. ²⁷ Kirisi di duóm̄mu Muyaánsààmù kè mù bo di miɛke, dè ténke í dò mbè di náké dèè wenni nè dèè sī, mmù di tiè nti tu timóm̄m̄nti nti, mù í sou. Nyiènnè mù di tiè nti ké mmù taunè sáá.

²⁸ M bí di ntaunnè ti Yiè, kòo nwētíní bá di í yǐkù kè ifei di bo. ²⁹ Di yému ke dò nKirisi do dǎri Kuyie ndóm̄, di dò nkényému ke dò nwèè dǎri Kuyie ndóm̄, wèè tu Kuyie mBirɛ.

3

Kuyie mbí í dóm̄mè kéndǎri meyei

¹ Wénténè ti cice Kuyie nti dó kè dè dɛu ke mamè, kè ti yu ke tú ku bí, kè ti mènke ì tu. Bèè yete Kuyie mbè yóó ti yetemu, ke yé bè í yémè Kuyie. ² N kɔbɛ n dó bè, ti tú Kuyie mbí nyi di mmòn̄nì, ti né mu nyí yé weti weti ti yó ndóm̄mè, ti né yému ke dò nhò bo wēténí d̄i yiè ti bo ò d̄ontenè, ke yé ti yóó ò yàmè ò dóm̄mè páíí. ³ Wèè bàa ke bo dontenè Kirisi, wè nwénkunko omáa páíí Kirisi dóm̄mè.

⁴ Wèè dǎri meyei, nhò yete Kuyie nkuó nyi, ke yé meyei ntúmè a bo yeténémè Kuyie nkuó. ⁵ Di yému ke dò nKirisi í m̄ake meyei nke k̄atení ke bo d̄eite benitibè yei. ⁶ Wèè ò taunnè ò ɔ̄ ì nkpaá dǎri meyei. Wèè me nkpaá dǎri meyei nhò í ò yé, ò keté ke í ò yà. ⁷ M bí, di báa yie nkòò m̄ò di souté, wèè dǎri Kuyie ndóm̄ wèè wenni ke dòn̄nè ti Yiè nYesu. ⁸ Wèè kpaá dǎri meyei nhò tu dibòò kou nwe. Ke yé dibòò dǎrimè meyei mme nè di bomè. Kè Kuyie mBirɛ k̄atení ke bo paa ndibòò kó mutóm̄m̄.

⁹ Wèè tu Kuyie mbirɛ ò ɔ̄ ì nkpaá dǎri meyei nke yé Kuyie nkó meborimɛ bomè o miɛke. ¹⁰ Nte dèè bààti Kuyie mbí nè dibòò kpɛyi. Wèè í dǎri Kuyie ndóm̄, yoo ò í dó otòù ò í tú Kuyie mbirɛ.

Ti bo ndóm̄mè titábè

¹¹ Ti kèè tì meketimè tii tu: Tí ndó titòbè. ¹² Ti bá ndònnè Kayēē, wèè do tú dibòò kou, kékúò o nantè, ke né tè kùò ba nkpréí? Tè tōmmú wenni mèè kpréí nkòò kōmu sī.

¹³ N kòbe kè kutekù kòbe bèè yete Kuyie nkè bè di níí ndè báá di di. ¹⁴ Ti yému ke dò nti yè mukūũ nkó kuce, ke ta mufòmmu kòku ti dó mèè kpréí ntitòbè. Wèè í dó otòù ò kpaá mukūũ nkó kuce mièke nke. ¹⁵ Wèè níí nho kou tòù ò tu onitikòùti nwe, di yému ke dò nhonitikòùti í yó nfòù sáá. ¹⁶ Yesu duómmè omáà kè bè ò kùò ti kpréí ndèè benkú ò ti dó mè, ti múnke dò nkéduò ntimáà ndi titòbè kpréí. ¹⁷ Kòò m̀òù m̀òke o kperè, kòò tòù kpa, kòò í dó kòò pã, ò báá na kéntú ò dó Kuyie. ¹⁸ M bí, ti bá ndó titòbè nè ti nò máá, yóunè kè ti d̀òòrimè mèè mbenkú ti dómè titòbè.

Ti bo mbáámmè Kuyie nke bá nyìkù

¹⁹ Mèmmè ti bo bantémè ke dò nti d̀òòri Kuyie ndómè ke bá nyìkù. ²⁰ Kè ti yèmmè me nti bekùnè, Kuyie mpèētèmu ti yèmmè, ke yé demou. ²¹ N kòbe n dó bè kè ti yèmmè me nyí ti bekùnè, ti m̀òkemu dikòmbùò Kuyie mborè. ²² Kù ti pã nti kù m̀óú dèè kó dimáà ti yie mmèè kpréí nke ku kpeti ke d̀òòri kù dómè. ²³ Kuyie nti nàké di tannù tu: Tí ntá ku Bire Yesu Kirisi nwe, kéndó titòbè. ²⁴ Wèè yíé nKuyie ntannò, ò kù taunèmu kè kù ò tàunè. Muyaánsààmù Kuyie nti duó mmù muù ti náá nkù ti bonèmè.

4

Ti bo mbeímè tii tu Kuyie nkpeti nè tii í ti tú

¹ N kòbe n dó bè di bá nyíé benitibè bemou kpeti, bèè tu bè náá nti bonní Kuyie mborè, di níí bè yááké, káyà kè bè náá nti bonní Muyaánsààmù borè, ke yé besũkùbè sóúmmèmu ke tú bè náá nKuyie nnáànti. ² Nte di bo yímè kébanté wèè náá Kuyie nkpeti. Wèè náá nweti weti Yesu Kirisi naámmè oniti, wèè náá nti bonní Muyaánsààmù borè. ³ Wèè me nyí ti yie nhò m̀òke Yesu kprantídèntòù kó meyèmmè mme. Bè di nàkému ò kpréí, kòò ketè o tōmmú kutekù mièke ke dèè.

⁴ M bí, Kuyie nkuu di te kè di na bèè sou nke tú bè náá nKuyie náànti, ke yé wèè di bonè ò kpeñnimè ke pèēté wèè bè bonè. ⁵ Bè tu kutekù kòbe mbe, kè be náànti tu kutekù kpeti, kè kutekù kòbe bè kèrmú. ⁶ Tinti tú Kuyie nkòbe mbe, wèè dó Kuyie nweè kèrmú ti kpeti, wèè í yie nKuyie nwe í yóò yie nti náá nti, deñde ti bo bantémè bè náá nti tumè timómmonti, Muyaánsààmù nkpeti.

Kuyie nti dómè

⁷ N kɔbe n dɔ bè, ti ndɔ titɔbè ke yé Kuyie ntúmè medókùmè yiè nwe. Wèè dɔ otɔ̀u weè tu Kuyie mbire ke yé Kuyie. ⁸ Wèè í dɔ otɔ̀u, wè í yíťé Kuyie nke yé Kuyie ntúmè kùù dɔ kùnkù benitibè. ⁹ Kuyie mbenke kù ti dómè, kù duɔnní mèmme ku Bire dèè bo demáà kutenkù mièke kè dè bo ti duɔ mmufòmmu. ¹⁰ Dèè benkú kù ti dómè, dè í tú tii kù dɔ, kuù ti dɔ ke duɔnní ku Bire kè bè dè kùò ti yei nkprí.

¹¹ N kɔbe n dɔ bè kè Kuyie nti dɔ mèmme, ti múнке dò nkéndómu titɔbè. ¹² Òmòù í yà Kuyie mbiti, kè ti dɔ titɔbè kù ti bonèmu ke te kè ti dɔ titɔbè kù ti dɔ mèè botí.

¹³ Kù ti duómму ku Yaá ndèè te kè ti yé ke dò nti kù taunè kè kù ti bonè. ¹⁴ Ti yàmu Kuyie mBire, ke náá nke tú kù dè duɔnní kè dè bo deeté kutenkù. ¹⁵ Kòò mòù náá nYesu túmè Kuyie mBire, ò kù taunèmu kè kù ò bonè. ¹⁶ Ti bantému Kuyie nti dómè, ke kù yie.

Kuyie ndómu benitibè. Wèè mòke medókùmè weè taunè Kuyie nkè kù ò bonè. ¹⁷ Nè ku ti kó mewennímè kprí nyó nte kè ti na kèmməke medókùmè mómməmmə kè bá nyíèkù. Kuyie mbeénti yiè, ke yé ti fòmmu dòmmè Yesu kómu do dòmmè. ¹⁸ Kàa dɔ otɔ̀u kufɔwáá nténke ɔ̃ í nwè nda bonè. Wèè dɔ otɔ̀u mesàà kufɔwáá nhɔ̃ yèmu, ke yé wèè yíèkù ò yíèkùmè tibeénti nti.

¹⁹ Ti dɔ Kuyie nke yé kuù ketémè ke ti dɔ. ²⁰ Kòò mòù tu ò dɔ Kuyie nke í dɔ o kou tɔ̀u, ò soúmму. Ke yé wèè í dɔ o kou ò wùò nwè ò báá na kéndó Kuyie nwè í wúó nkù. ²¹ Yesu béimmu ke tú, kè wèè dɔ Kuyie nwè ndɔ o kou tɔ̀u.

5

Ti bo yíme kèna meyi

¹ Wèè yie nYesu Kirisi tumè Kuyie mBire de yiè ntu Kuyie mBire nde. Wèè dɔ ti cice Kuyie nwe ndɔ ku bí tɛi. ² Kè ti dɔ Kuyie nke tũ nku tannò ti bo de mbanté ti túmè ku bí. ³ Kàa dɔ Kuyie ndè ɔ̃ í nda yóunè a bo ndəərimè ku tannò yèmmè. ⁴ Kuyie nkó ibí nəmmu kutenkù metákùmè mèè ɔ̃ nte kè ti na kutenkù. ⁵ We nhɔ̃ na kutenkù kuu? Wèè tá wènwe ke dò nYesu tú Kuyie mBire.

Yesu mènke túmè Kuyie mBire

⁶⁻⁷ Denennè bo dètáati ndi dèè ti náá nYesu túmè Kuyie mBire. Kuyie ntammè bè do kèè mè bè ò áã dii mɔnni bātémму, nè tii do dɔ̀ò o kũũ mmɔnni, nè Muyaánsààmù mmùù bo ti mièke mù ti náá nti. ⁸ Menie nnè o kũũ nè Muyaánsààmù dè wě́mmu dè náá nti. ⁹ Kòò niti yà dèmarè ke béi, nti ɔ̃ yiemmu. Kuyie mpěētému oniti, ti dò nkéyiemmu kù béi nti ke yí Yesu tú ku Bire. ¹⁰ Wèè yie nKuyie mBire ò yie nKuyie mbéi nti nti, wèè me nyí dè yie

nhò yu Kuyie nku siyáàbìsì yìè, ke yé ò í yiemme kù béi ntì ku Biré kpéí. ¹¹ Nte Kuyie nnàké tì ke tú nè ku Biré borè nde kù ti duómme mufòmmu mùù bo sáà. ¹² Wèè tá Kuyie mBiré wèè yó nfòù sáà, wèè í dè tá ò bá nfòù sáà.

Wèè tá Kuyie mBiré ò màkemu mufòmmu mùù bo sáà

¹³ N di wàri de kó tináàntì, kè di bo nyé di màke mèmme mufòmmu mùù bo sáà, dín di bèè tá Kuyie mBiré. ¹⁴ Nte dèè te kè ti í yíèkù, kè ti mɔɔ dèmarè Kuyie, kè dè tu ku kó mɛdókùmè kù ɔɔ ti kéntému. ¹⁵ Kè ti yé ke dò nkù ti kémú, ti nyé ke dò kù ti duómmu ti kù mɔɔ dè.

¹⁶ Kòò mɔ̀u yà otɔ̀u kòò dòòri mɛyeyi mmèè dò nKuyie mbo ò cǐé nwèè bántè Kuyie nkè kùu ò cǐé. Mɛyeyi mmamè bomu Kuyie nyí cǐenko mè n yí yé ndi mbáá Kuyie mmèè kpéí. ¹⁷ Mɛyeyi mɛmɔ̀u tú mɛyeyi mmè, kè mèmamè né bo kè Kuyie mmè cǐenko.

¹⁸ Ti yému ke dò nKuyie nte wè ɔɔ í nkpaá dɔ̀ori mɛyeyi, Kuyie nte wè tu wè, kù ɔ̀ nhò bàamu dibɔ̀d kè di báá ò kàáké.

¹⁹ Ti yému ke dò nKuyie nkuù ti te, kè dibɔ̀d te kutenkù kuu nkɔ̀be bèè yete Kuyie nkpeti.

²⁰ Ti yému ke dò nKuyie mBiré kàtení ke ti teennè kè ti yíéte Kuyie nkumómmonku, ke kù taunè ku Biré Yesu Kirisi kpéí, nweè tú Kuyie nkumómmonku, ke duò mufòmmu mùù bo sáà.

²¹ M bí mentenè dimáà yebàkè!

Isāā wàri dùi pátíri dírínnì Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Wèè wàri Isāā pátíri ketirì wèè wàri didéri, ke yu omàà ke tú: Okòtì, ke wàri o pátíri onitipòkù mǎu Kuyie ntāāté wè kòo yètìrì tu Kiriya, wenwe nè o bí. Bèmbabè yèmmè dò nde kóo nitipòkù nè o bí dè benkú Kirisi kɔbe tīnnì ndi nè di nìtibè. O pátíri mièke kòò nàà nKirisi kɔbe ke tú bè nfòu timóm̄m̄nti mièke kéndó betɔbè, kéndake iyáàbìsítíe nyembè kpéí nke bá ncóu bè duó nyii tié nyeyi.

De kó dipátíri náàntì duó ke dóm̄m̄

1. Mudummu 1-3

2. Onitì a bo ndóm̄m̄ Kuyie nnè benitibè tɔbè deè p̄ēté dem̄u 4-6

3. Isāā bè caummè iyáàbìsítíe nkpeí 7-11

4. Isāā tùmè ò bo kɔto kè bè siéké nè mudummu s̄mmu 12-13

Mudummu

¹ Mí nhokótì Isāā, m̄i da wàri f̄s nKiriya nè a bí, n di dóm̄u mesàà. Dè né í tú m máà, bèè yie ntimóm̄m̄nti bè múnke di dóm̄u. ² Ke yé timóm̄m̄nti bomè ti mièke ke yó mbo s̄àà, òm̄u í yóo na kè tì dèite.

³ Ti cice Kuyie nnè Yesu Kirisi bè ti kuó mmesém̄m̄ ke ti dǎò mesàà nke ti duó ndiwèi kè ti ndó titɔbè móm̄mu.

Ti bo ndakemè itíe nyeyi yembè kpéí

⁴ Dè n naatimu n yàmè a bí maì yiem̄m̄ timóm̄m̄nti, ke d̄ori ti cice Kuyie nyèmmè. ⁵ F̄s nKiriya n da wàri tì í tú tipàntì, ti yé t̄inti nè dim̄nnì tìi tu: Ti ndó titɔbè. ⁶ Kè ti dó Kuyie nti yie nku tannò nye, kù ti nàkèmu nè dim̄nnì ke tú ti ndó titɔbè.

⁷ Besòumbè bomu kutenkù mièke, bèè í yie nYesu Kirisi t̄uótém̄ tinitik̄ntì, besòumbè mbè, Yesu kprantid̄ntɔbè.

⁸ Yetenko kèmp̄i ndi t̄ommú kètuɔke kum̄nku ke báa paà tiyeti.

⁹ Kòò m̄u yóu Kirisi tié nke yie nyim̄aì, ò ténke í t̄u nKuyie. Wèè me nyie nke ì t̄u nweè taunè Kuyie nnè ku Bire. ¹⁰ Kòò m̄u k̄tení ke tɔ itíe ntèi, di báa ò c̄uté, di keté ke báa ò d̄u. ¹¹ Kè wèè ò d̄u mbè w̄ennèmu de kó mutóm̄m̄ yèimu.

¹² N kpaá m̄kem̄u tináàntì péu n na ndi nàké tì, n né í dó kè tì wàri. N dó kék̄toomu kè ti kari kè tì nàké kè dè nnaati.

¹³ Kirisi kɔbe Kuyie ntāāté bè bèè bo die mbè da d̄unko.

Isāā wàri dùi pátíri ditāánnì Di mpátíri tɔ tùi náàntì

Wèè wàri Isāā pátíri dérì, wèè wàri ditāánnì, ke dì wàri Kirisi kɔbe tinnì kóo niùtì mǎu, kóo yetìri tu Kayuusi, koò sántí ò teennèmè Kirisi kɔbe, ke bè caú nke tú bè nyé onìtì bè tu wè Diyotirefu o kpéí.

Di mpátíri náàntì duó ke dómme

1. Ò sántímè Kayuusi 1-8

2. Diyotirefu kó tefentè nè bè sántemè Demetiriyuusi 9-15

Bè sántemè Kayuusi

¹ Mí nhokótì Isāā, mǎi da wàri fǎ nKayuusi, n da dómu mesàà. ² N népo sàù, n dɔ a kperε demǎu nkérí séi nwe, a kǎntì nnaati a kpeñnì mèè botí Kuyie nkó kuce mieke. ³ Ti kɔbe tùðkení ke ti náké a tǔ mmèè botí Kuyie nweti weti, kàa borime wenni kè dè n narikemu mesàà. ⁴ Tìmatì òó í nni nnarike ke pǎéte m bo keèmè díndi m bí kè di tǔ nKuyie nweti weti.

Kayuusi teénnèmè Kirisi kɔbe ke benkú ò dómè Kuyie

⁵ N népo sàù, a tǔmmú wennimu Kirisi kɔbe cuokè, kàa cǔú Kirisi kɔbe bèè tu bepòòbè. ⁶ Bè ti nákému Kirisi kɔbe mieke a bè dòò mèè sàà. Teennè be Kuyie ndó mèè botí kè bèe sǔoté be cèmmu. ⁷ Bè cèntì ke náante Yesu kpeti nti, bè í dó bèè í tú Kirisi kɔbe bè mbè teénnè. ⁸ Tínti Kirisi kɔbe tǔ dò nké mbè teénnè, ke yé ti wǎmmè mutǔmmú ke pitírí Kuyie nnáàntì.

Diyotirefu yóúmè

⁹ N wàrimu tináàntì sǎmpó Kirisi kɔbe bèè bo a cie, kè Diyotirefu wèè dó ké nni kòo yete n yé mmù. ¹⁰ M bo kǎtoo dùi yiè m bo da náké ò náantemè n kpéí nke n sǎá nke í cǔú bèè náante Kuyie nnáàntì, ke wète ke paanko bèè dó ké mbè cǔú, ke betì bèè yete o kpeti Kirisi kɔbe tinnì mieke.

¹¹ N népo sàù, báá teeté bèè dǔòri meyei, ntǔ nkuce sààkù. Wèè dǔòri mesàà nweè tu Kuyie nkou, wèè dǔòri meyei nwè í yé Kuyie.

¹² Demetiriyuusi yie borime wennimu, kè benitibè bemǎu ò sántí, kè ti múнке ò sántí kàa yé ti náámmè mómmu.

Mucaummu

¹³ M mǎkemu tináàntì péu n na nda nǎké tì, nné í dó ké tì wàri. ¹⁴ N dó ké da yǎmu ye nwe mieke kè ti náké.

¹⁵ A népobè bèè bo die mbè da dǔunko.

Á dɔu nha ciε kɔbε bá wè kè di mbo kè dè naati.

Sudi wàri d̀̀ pátiri Di mpátiri t̀̀ t̀̀ náànti

Sudi wàri o pátiri Kirisi k̀̀be b̀̀m̀əu ndi, o pátiri náànti d̀̀nǹe Pieri pátiri d̀̀r̀i k̀̀peti nti, ke caú nKirisi k̀̀be ke tú b̀̀ ndak̀e itié nyeyi yemb̀e k̀̀p̀eí mb̀̀e pitírí itié nyeyi tipítì tim̀əu. K̀̀o ntié nKirisi k̀̀be ke tú b̀̀ nt̀́i Kuyie nk̀́o kuce miẽke.

Di mpátiri náànti duó ke d̀̀mm̀e

1. Mudəummu 1-2
2. Itié nyeyi yemb̀e yóó denteǹe t̀̀ 3-16
3. Kirisi k̀̀be bo nfiíkúmm̀e o k̀́o kuce miẽke 17-23
4. Ọ duómm̀e Kuyie ndisãni 24-25

Mudəummu

¹ Mí nSudi Yesu Kirisi k̀́o t̀̀nti, Isaku nant̀e, m̀́i wàri ke di d̀̀unko díndi Kuyie nti cice yu b̀̀ ke b̀̀ d̀́, k̀̀ Yesu Kirisi di baa.

² Kuyie ndi kuó mmesémm̀e, k̀̀ di duó ndiẁeí k̀̀ di d̀̀ke ndó dit̀̀b̀e.

Beγeibe p̄́ mm̀̀u t̀̀mm̀ú

³ N k̀̀be n do d̀́mu ǹe n ỳmm̀e m̀m̀əu k̀̀ di wàri Kuyie nti d̀̀er̀i m̀̀e botí, ke s̀́ nd̀e d̀̀ n di wàri ke yáúkunǹe di k̀̀nti, k̀̀ di cómm̀ú ke t̀́i nKuyie nk̀́o kuce miẽke. ⁴ Ke ỳ́ benitiyeyibe s̀̀rim̀e ke tanní di cuok̀e, ke caari Kuyie nk̀́o mesàà nnáànti ke bo na k̀̀nd̀əri b̀̀ d̀́m̀e, ke yete Yesu Kirisi. Wèe máà ti bak̀e, wèe ti te. T̀̀ wàrimu ǹe dim̀nǹi Kuyie nyóó b̀̀ k̀̀petinǹe m̀̀e botí.

⁵ N d̀́ k̀̀ di dente Kuyie ndo d̀̀et̀e m̀̀e botí nku Isidayeyibe, bá di m̀e nti ỳm̀e. K̀̀ do b̀̀ d̀̀nnemu b̀̀m̀əu Esibiti miẽke, de k̀́o dif̀nk̀úo k̀̀kuə b̀̀e yete ku k̀̀peti. ⁶ Di nỳ́ ke d̀̀ nKuyie nt̀r̀e ỳe yete Kuyie nỳe duó mm̀̀u t̀̀mm̀ú, ke it̀e ỳe do d̀̀ nk̀́mbo d̀̀, Kuyie nỳe k̀̀petinǹemu dibiinǹi miẽke ke baaǹe ku beénti yìe. ⁷ N d̀́ k̀̀yíỳe di dente Sodəmmu k̀̀be ǹe Kom̀ə k̀̀be ǹe yeh̀k̀e ỳe d̀̀ t̀̀k̀e be k̀̀p̀ere do d̀̀d̀m̀e m̀m̀e. Be borime do í wenni, k̀̀nd̀onǹe Kuyie nt̀r̀e íyie, k̀̀ benitidaab̀e d̀̀uǹe bet̀̀b̀e, k̀̀ benitipob̀e d̀̀uǹe bet̀̀b̀e, k̀̀ Kuyie mb̀̀e cóu mmuhãá. Ti d̀̀ nk̀́e nti ỳ́mu.

⁸ De k̀́o benitib̀e b̀̀e tanní di cuok̀e be k̀̀p̀ere m̀e nd̀, k̀̀ be yentotí tanninko m̀eyei miẽke k̀̀ b̀̀ s̀́nkunko be k̀̀nti, ke senku Kuyie nk̀́o muẁrim̀ú ke s̀́á nkeĩnk̀e k̀́o bek̀perib̀e. ⁹ Bá M̀ỳiisi ku dii m̀nǹi k̀̀ Mis̀eri Kuyie nt̀r̀e diỳe k̀́o dimari ndó k̀́o t̀̀ot̀e ǹe dib̀ə k̀̀ b̀̀ nkpa nho k̀̀p̀eí nh̀o í nyie ke di s̀́á, k̀̀ di nák̀e máà ke d̀̀: Kuyie nda yietí a yei. ¹⁰ De k̀́o benitib̀e í ỳ́ b̀̀ d̀̀d̀ri

dè. Iwũõ kōme bè t̄õũnèmu, bè s̄h̄nté ke s̄ãante bè í yé nè nde, ke yóo feti. ¹¹ Bè bo yà! Bè me ntũmmè Kayēē wèè do kùò o nantè o kó kuce, bè dó idíítí nyi kè ì bè tanné Badammu kó kuce. Bè yete Kuyie nkpeti nti, ke yóo kú Kodee kabe do yetemè M̄oyiisi kpeti kékú. ¹² Díndi Kirisi kabe kè di tíí nke bo di kébenke di dómè ditabè, bè nkaké di miéke ke yo nke ȳõ mbá ifei í bè bo, bè me nyí dake òmòu kpéí. Bè dò nyisake nyi di cuokè ke dònne fetaafe f̄èè kpèri ke í niù, ke dònne detie ndèè í peí, ke dònne detie mbè u dè kè dè kpéi ke ku. ¹³ Bè dònne dàméèrì kó yenéfinfirè nye yèè kpeñni, kè be t̄õmmú s̄í nke dònne dàméèrì kó kupémmúwùòkù. Bè dònne siwãã s̄ì t̄õũ s̄insi. Kuyie mbo bè tanné dif̄òt̄irì cūmpuri dibiiñni miéke kù d̄òò di be kpéí nkè bè mbo s̄ãã.

¹⁴ Bèè kpéí nke Enoki, Adammu yaabire kudapùt̄õnkù kuyiènkù kou do béimmè ke d̄ò: Nyénè kè ti Yiè nKuyie nkòrinímu ke bo nneínè Kuyie nt̄õrè sikoupi sikoupi, ¹⁵ ke bo kpetinné bèè yete Kuyie nkpeti ke d̄õri meyei nke náante tis̄intenaãnti, ke s̄ãã nKuyie nkè dèe benke bè kù càkemè. ¹⁶ De kó benitibè ã̄ ì nsannè m̄õnni marì Kuyie mbè p̄ãã ndè kè be yèmmè càari, kè bè kpa nke d̄õri bè dómè, ke náá ntipoc̄emmúnáãnti, ke kpeti benitibè ke yo mbe kperè.

P̄õri caummè Kirisi kabe ke bè naké bè dò nkéndommè

¹⁷ Díndi n kabe n dó bè dentenèní ti Yiè nYesu Kirisi t̄õrè do naké ti ke d̄ò: ¹⁸ Yem̄òrè s̄onye miéke benitibè yóo buotému, kénsenku Kuyie nke d̄õri bè dómè. ¹⁹ Bè buotému ke di yaati, ke d̄õri bè dómè, Muyaánsààmù í bè bonè. ²⁰ Díndi n kabe, di báammu kpeñni mu ke dònne dipũũ, nsakénè ke kótírì mesàà nke mbáá nKuyie nnè Muyaánsààmù kó muw̄érímú. ²¹ Di báá déténe Kuyie nkùù di dó, mbaanè mufõmmu mùù bo s̄ãã ti Yiè nYesu yóo di duó mmù, ke yé ò di kuómmè mesémmè.

²² Mesémmè ndi bonè bèè yèmmè sũ, kè di bè teennè kè bèè t̄ããté kuce sààkù. ²³ Deeténè be mecãã mbè ã̄ p̄t̄é mèè botí onitì muhãã mmieke, kékuó mmesémmè bèè d̄õri bè dómè, ke né nyé kè meyei mmèè sãũ be yàati kè mè báá di cãnté.

Ti bo nsántimè Kuyie nku kpeti kpéí

²⁴ Ti sãntí Kuyie nkùù m̄òke muw̄érímú ke di baa mudorimù mumòu, kè di bo ndò mpáíí, kéta ku kpeti miéke nè diwèì. ²⁵ Nsántínè ku, kuù t̄õnní Yesu kòò ti deeté, kuù yètirì de, kunku demòu kpàati, wèè baké demòu, wèè do te demòu, ke dè te, ke yó ndè te. Kè dè mme ndò.

Isã wàrimè Mudáammu Di mpátíri tɔ tìi náàntì

Isã wèè wàri mudáammu kó dipátíri, dii tu Kuyie nnáàntì páte kó disanni. Ò di wàri ke náá nKirisí ò benke tinti. Isã do yóó wàri Mudáammu pátíri ke sɔ mbè fěũnkoomu Kirisí kɔbe, kòo bè wàri ke bo yáúkùnnè be kòntì kè bè nfííkú Kuyie nkó kuce mièke. Isã do yà mèè benkùmè do dò ncáá ncáá nwe ke né wè mme kùnni dèè tu: Meyei nkóo kpààti dòmme ò nɔ, dè né bo nyóó dentenè Kuyie nnè ku kɔbe kè bèè na, kè Yesu Kirisí baaté.

Di mpátíri náàntì duó ke dòmme

1. Mudáammu 1:1-8
2. Mèbenkùmè ketimè Kuyie nhò benkemè nè yepáte yèyiekè ò wàri yè Kirisí kɔbe tīrè 1:9-3:22
3. Dipátipɔũ nè yecanniyè yèyiekè 4:1-8:1
4. Yètátehe yèyiekè kó tináàntì 8:2-11:19
5. Dinítiri nè desinnè dèdèrè kó tináàntì 12:1-13:18
6. Mèbenkùmè tēmè Kuyie nhò benkémè 14:1-15:8
7. Kuyie mmieke kó ibòòke 16
8. Babidanni kó mudorimù nè bè namè musimmù nè Kuyie mpáánáàntì náànbè siyáábisi yembè 17:1-20:10
9. Tibeénti sɔnti 20:11-15
10. Kéinkè pánkè nè ketenkè pánkè 21:1-22:5
11. Tináàntì kó dikòu 22:6-21

Dimònni duunnímè

¹ Yesu Kirisí dáa ntìi náàntì tìi bo di mpátíri mièke. Kuyie nkuù duó nkòò nàké o tɔmbè tìi yóó tuɔkení, kòo duó nkè Kuyie ntōnni tìi nàké o kóo tōnti Isã. ² Kè Isã tì wàri timəu. Kuyie nhò nàké tì nè Yesu ò benke tì, ò yà dè nè ò kèè tì. ³ Dè nnaati wèè kàa nti nnáàntì Kuyie ndáa tì, kénnaati bèè kèrmú ke tì yie. Kuyie ndo nàké dii mònni kpéi di duunnímu.

Isã dɔummè Kirisí kɔbe tīrè yèyiekè

⁴ Mí nyIsã mī dɔunko Kirisí kɔbe tīrè yèyiekè yèè bo Asii. Kuyie nkùu do bo, ke bo, ke yó mbo nè ku Yaá mmuyiekè mùu fité ku kpààtikàri, bè di dɔɔ mesàa ke di duó ndiwèi ⁵ nè Yesu Kirisí wèè tì nàké Kuyie nkpeti weti weti, wèè ku ke yànté meketimè, wèè baké bekpààtibè bəməu.

Wèè ti dɔ ke còu nho yī ke ti deeténè meyei, ⁶ ke ti ta o kpààtiyuu mièke ke tú ikuó niùbè, ke pī nho cice Kuyie ntōmmú. O yètiri ndeu, kòo mbaké sáa! Kè de mme ndo.

⁷ Daatenè! Ò kèrínímu yewetè miéke, kè titentì timəu kəbe nè bèè ò kùə kè bè bo ò yà kékəmmú. Dè mme ndò.

⁸ Ti Yiè nKuyie mmuwērímú muməu yiè mbéimmu ke tú kuù tu diketiri nè kumàнку. Kù do bomu, ke bo, ke yóó kətení.

Kuyie mbenke dè Isāā

⁹ Mí nyIsāā di tebite Kirisi kó metaummè miéke, kè ti wē nke fēūri ke mi nke taunè Kirisi, ke wē nho kpààtiyuu miéke. Bè n kànnè Patiməsi, dihei dii soké menie mmiéke, n nàké mèè kpéi nke Kuyie nnáànti nè Yesu m benke ti. ¹⁰ Teom̄pùtè matè yiè kè Muyaánsààmù n túóté kè n keè metammè mamè n fōnkúò kè mè kpeñni ke dò nditátəheù kōme kè mè tu: ¹¹ Wāri a wúó ndè nkéduənkó Kirisi kəbe tīrè yèyiekè: Efeesi kperi, Siminni kperi, Perikammu kperi, Tiyatiiri kperi, Sariti kperi, Fidaderifii kperi, nè Daodisee kperi.

¹² Kè n wēēte ke bo yà wèè n nàánnè, ke yà sifitíkèkèè sīyiekè mēsəə kpesi. ¹³ Kòò məù còm̄mú si cuokè ke dōnnè Onitibire ke dáátí diyaàbòri kè di cùtè ke kááké o naàcèi, kòo bou fəsəənaàkənfè o cuokè. ¹⁴ Kòo yùti péi ke dò ntikónti, kòo nuə ncəsu mmuhāá. ¹⁵ Kòo naàcèi cəsu nke dò mmebierime bè pūtíri mmè dihònni. Kòo tammè dò mmenie nhō nhuutimè kucúcuku miéke. ¹⁶ Kòo tə siwāā sīyiekè o nùtè youte, kè disiè menatimè medémè kperi yiení o nù, kòo ìkè pīnti diyie ñ ncəsummè kuyie ncuokè. ¹⁷ Kè n do o ìkè kéndò n ku, kòo nóó nho nùtè youte n yīnkè ke dò: Kufōwāá mbá da pī, mī tu diketiri nè kumàнку. ¹⁸ N fòumu! N do kumu ke yānté ke yó nfòu sāā, ke baké mukūū nke tə mu èi kpetínsi. ¹⁹ Wāri a wúó ndè nè a yóó yà dè. ²⁰ Nte siwāā sīyiekè n tə si n nùtè youte nè sisəəfitíkèkèè sīyiekè benkú mù: Siwāā sīyiekè tu Kuyie ntōrè nye yèè bo Kirisi kəbe tīrè yeyiekè miéke. Kè sikèkèè tu Kirisi kəbe tīrè yèyiekè.

2

Kuyie nnàké ti Kirisi kəbe tīnni dii bo Efeesi

¹ Wāri Kuyie ntōnni dii bo Kirisi kəbe tīnni dii bo Efeesi ke dò: Nte wèè tə siwāā sīyiekè o nùtè youte nè sisəəfitíkèkèè ò tu mù: ² N yému a pī mmùù tōnkperímù, ke fēūté ke mi nke yàáké bèè tu bəmāá Yesu tōrè ke yà bè soúmmè. ³ N yému a fēūrimè n kpéi nke mi, mbá a kònti í yārike. ⁴ Nte n yèmmè né í da naatinè ti: A ténke í n dó a do n dómè meketimè. ⁵ Dentení a do dii bōri kéceete kēpī nha do pī mmùù tōmmú meketimè mōnni, kàa í cèète n kéroomu ke bo deite a fitirè de kàri. ⁶ Nè memme a dōò dè dèè wenni dèè tú a yetemè Nikodaitibe tōmmú m mù yete mèè botí.

⁷ Wèè màke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kàbe tīrè.

Wèè bo na kētuake kumàнку m bo ò duó mmufòmmu tie mùù còrímú Kuyie nkó kupúú sààkù mu kó dibii kòo di.

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tīnni dìi bo Siminni

⁸ Wāri Kuyie ntōnni dìi bo Kirisi kàbe tīnni dìi bo Siminni ke dō:

Nte wèè tu diketírì nè kumàнку, wèè ku ke yānté, ò tu mù: ⁹ N yému a fēūrìmè, ke yé a cīnnìmè ke né tú okpààti Kuyie mborè.

¹⁰ N yému bèè tu bemaà Sifube ke í bè tu, bè di níímmè, bè tu dibòò kàbe mbe. Bá nyēkù a bo fēūtémè, dibòò yóó di bennému kéduó nkè bèè kpetínnè bèmabè, kè di fēūtè yewe tēpítè. N wēèrì kētuake kumàнку kè n da cú mufòmmu kó dipìi.

¹¹ Wèè màke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kàbe tīrè.

Wèè bo na kētuake kumàнку ò báá kú mukūũ ndérímù.

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tīnni dìi bo Perikammu

¹² Wāri Kuyie ntōnni dìi bo Kirisi kàbe tīnni dìi bo Perikammu ke dō:

Nte wèè tō disìè menatimè mèdémè kperi ò tu mù: ¹³ N yému a āmè dibòò eì. Bá nè memme ke n taunè weti weti bá a í n yete, bá nè bè me nkùomè n kóo tōnti sààwè Āntipaa a cie dibòò ā dè. ¹⁴ Kè tìmatì né bo, n yí da naatinè tì, a kàbe mabè yiemme Badammu kpeti, wèè do tié mBadaki kè bèè souté Isidayeribe, kè bèè cááké imaa mbè fié ì yebàkè, kéndounè betòbè. ¹⁵ Kàa wèete ke màke bèè tū nNikodaitibe kó itié. ¹⁶ Kàa í cèete, n kéroomu ke bo kuò de kó benitìbè nè n nùù kó disìè.

¹⁷ Wèè màke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá tì Kirisi kàbe tīrè.

Wèè bo na kētuake kumàнку, m bo ò duó mánni wèè sòri, kòò duó ditápérì bè wāri dì diyetipànni, òmòù í yé dì kè dè í tú bè dì duó nwè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kàbe tīnni dìi bo Tiyatiiri

¹⁸ Wāri nKuyie ntōnni dìi bo Kirisi kàbe tīnni dìi bo Tiyatiiri ke dō:

Nte Kuyie mBire dèè nuò ncóu mmuháá nkè de naàcèi cóu nke dò mmēbierimè bè pūtírínì mè dihònni dè tu mù: ¹⁹ N yému a dōori dè demòu nè a n dómè ke n tá ke fiíku Kuyie nkó kuce, ke duó nhamáa mutōmmú ke mi, kàa tōmmú deuke ke pēēté mù do dòmmè. ²⁰ Nte n yí da naatinè tì: A yóumè onitipòkù Sesabēdi * wèè tu omáa Kuyie mpāānāanti náantò kòo suó n kàbe, kè bè dauti dautinè betòbè ke cáá nyimaa mbè fié ì yebàkè. ²¹ Nh ò

* **2:20** Sesabēdi: De kóo nitipòkù nwe Sedoboammu do puokemè kòo ò tanné mubòofèù mieke. Wénté 1 Bekpààtibè 16:31. 19:1-2 nè 2 Bekpààtibè 9:22,30.

duómmu mēfiè nkòò bo ceete, ò me nyí yie nke bo yóu o yei.
²² Dèè te kè n yóó ò fěũ nkéfiũ mbèè ò dautinè, kè bè sàa í yóumu
 de kó meyei. ²³ M bo kuò o kòbe, kè Kirisi kòbe tīrè yemouu
 banté n yémè benitibè yentotí nè be yèmmè, ke yóó yietí bá wè
 o tōmmú dōmmè.

²⁴ Díndi Tiyatiiri kòbe bèè í tūnne de kó itié nyeyi, bèè í yǐtè
 bè tu dè dibòòsàrì kpeti. N yí yóó di yíé ditou mari. ²⁵ Mpínnè di
 kèè tì weti weti kè n yàa wētenèní. ²⁶ Wèè bo ndòori n dómè
 kētuòke kumànkú m bo duó nkòò mbaké ibotí. ²⁷ Ò bo nyi
 cēmmú nè kumátipààti, ké nyi pùò ntiyaamatì kōme. ²⁸ Kè nh
 ò duó ntekūnwentéwātè.

²⁹ Wèè mòke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàa ntì
 Kirisi kòbe tīrè.

3

Kuyie nnàké tì Kirisi kòbe tīnni dìi bo Sariti

¹ Wāri Kuyie ntōnni dìi bo Kirisi kòbe tīnni dìi bo Sariti ke
 dò: Nte wèè mòke Muyaánsààmù mùyiekè ke tò siwāā siyiekè ò
 tu mù: N yému a dōori dè, benitibè yèmmè dò nha fòumu kàa né
 ku. ² Daate kékpénkūnne bèè kpaá kè bè mu nyí ku páíí. N yému
 a borime í wennimè Kuyie nyìkè. ³ Dentení bè do da nàké itié
 mmèè botí, kéwēte ké ì tūnne kényóu meyei, kàa í dààte n kéroomu
 ke bo da dééte oyúókù kōme bá a bá nyé n tùòkoo dìi mōnni. ⁴ Bá
 nè memme bèmabè bomu Sariti mieke bèè í sãũ mbe yààti, bè bo
 nni nneinè ke dáátí tiyaàpéití ke yé be borime wennimè. ⁵ Wèè
 bo na kētuòke kumànkú ò bo dáátí tiyaàpéití, m báá ütè o yètiri
 mufòmmu pátiri mieke. M bo nàké n cice Kuyie nnè ku tōrè ò
 tumè n kou.

⁶ Wèè mòke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàa ntì
 Kirisi kòbe tīrè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kòbe tīnni dìi bo Fidaderifi

⁷ Wāri Kuyie ntōnni dìi bo Kirisi kòbe tīnni dìi bo Fidaderifi
 ke dò:

Nte wèè kpa meyei nke tú timómmōnti yìè, wèè tò okpààti
 Dafiti kó sikpetisi, ke ãã kpeté bá òmòu báa na kékpetinné, kòò
 kpetinné òmòu báa na kékpeté, ò tú mù: ⁸ N yému a tōmmú
 ke yé a cīnnimè, nè memme ke yíé n kpeti ke n taunè, kè n
 da kpeté kuce kàa pí n tōmmú, bá òmòu í yóó na ké mù pàa.
⁹ Nte a yóó dōòmè bèè tu dibòò kòbe ke sou nke tú bemáà Sifube
 ke í bè tu. N yóó duó nkè bèe nínkúmu a ìkè kébanté n da
 dómè. ¹⁰ A mè nyiemme n kpeti ke fěũrì ke mi, kè mēfěũtímè
 tùòkení dìi yìè kutenkù kumòu kè bè fěũrì, m bo nda kánké. ¹¹ N
 wētínímu bambà, mpí nha kèè tì weti weti kòò mòu báa cōuté
 a cuuti. ¹² Wèè bo na kētuòke kumànkú m bo ò dōò disāā kperi

Kuyie nǎǎtè miéke, kéwāri o ñnkè Kuyie nyètìrì nè ku èi kperi, Sedisadammu pànwè wèè cùténí kéñkè, kéwāri o ñnkè diyètìrì pànni m mǎke dì.

¹³ Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kǎbe tǐrè.

Kuyie nnàké tì Kirisi kǎbe tǐnni dùi bo Daodisee

¹⁴ Wāri Kuyie ntōnni dùi bo Kirisi kǎbe tǐnni dùi bo Daodisee ke dō:

Nte wèè yètìrì tu: Dè mme ndò, wèè dǎdri ò nàá ntì ke í sou, wèè baké Kuyie ndòò dè demou ò tu mù: ¹⁵ N yému a tǎmmú í tonnìmè, mù me nyí boo. N dó mù ntonnìmu yoo mù mboo.

¹⁶ A do ndàà dàà nwe, a í tonni, a me nyí boo, kè m bo da tǔtúo.

¹⁷ A yèmmè mèè dō nha tú okpààti ke mǎke demou, ke í kra dèmarè. A né í yé ke dō nKuyie mborè a tú osènniwè ke tú ocǐrì ke tú fèdawanfè ke tú kuyūònkù ke bo difòkperi. ¹⁸ N da tièmmu ke tú a donté m borè meso mbè wèñkúnne mè kékparikè, nè tiyaàpéiti kékáá nha fèi, nè munǎntie kéánné a nuò nkéna kéyà.

¹⁹ N tièmmu n dó bè ke bè puoti. Yóu meyei nke yáúkúnne a kǎnti.

²⁰ N cómmú dibòri ndi ke bie, kè wèè kèè n tammè ke kpeté, n taroo kè ti nwè nke yo. ²¹ Wèè bo na kètuòke kumànkù m bo ò kànnè dikpààtikàri m borè, n na mèè boti ke kàri Kuyie mborè.

²² Wèè mǎke yeto ke bo keè wèè keè Muyaánsààmù nàá ntì Kirisi kǎbe tǐrè.

4

Kuyie nkpààtikàri

¹ De kó difònkúò kè n wète kéyà kéñkè kpetémè, kékeè metammè kè mè ndònnè n sòò kèè dùi tǎteheù kǎme kè mè tu:

Dekení diè nkè n da benke dèè yóó dǎò.

² Dende bàmbà nkè Muyaánsààmù m píe kè n yà kéñkè dikpààtikàri kòò mǎu di kàri, ³ kòò ìkè dō ntinóbénti ke mièti, ke wète ke mièti ke dō nyekūò. Kè kutāmmeyāri fité de kó dikpààtikàri ke mièti ke dō mmenóonnuò. ⁴ Kè yekpààtikàrè sipísidé nè yènáà di fité, kè bekótibè sipísidé nè bènàà yè kàri ke dáátí tiyaàpéiti ke óké yesòpikè. ⁵ Kè dikpààtikàri pǐnti ke kǔnti ke péú fetaafe òò mmíi nkè dè kǔnti ke péumè, kè ifitíyì iyiekè còu nyì tu Kuyie nyaá mmùyiekè. ⁶ Kè de kó dikpààtikàri ìkè dō ndàméèrì, ke dō ndoii ke dō ntewèitè.

Kè dèmarè fòurè dènáà kàri ke di fité ke mǎke inuò nde ìkè nè de fònkúò. ⁷ Kè deketirè dō ndiciriciri, dedéré dinaadaa, kè detáánnè ìkè dō nhoniti kǎke, kè denaannè dō n fetúúfè èinte. ⁸ Bá dè, kè dè mǎke ifièti ikuò kè inuò nhā i ñnkè nè i miéke, kè dè diè nsáá ke tú:

Ti Yiè nKuyie mmuwērímú mumou yiè ndò pái, pái, pái nwe,

kù do bomu,
ke bo, ke yóó katení.

⁹ Kè de kó denennè denàà diè nke sántí wèè fòu sáà, ke kari dikpààtikàrì. ¹⁰ Kè bekótìbè sipísidé nè benàà nínkú wèè fòu sáà o ìkè kéhóóté be pikè kédòu nho ìkè ke dò:

¹¹ Ti Yiè nKuyie

fṣṣò dò nti nda sántí
ke déúkùnko a yètìrì,
a kpeñnìmu

ke yé fṣṣò dómè ke dòò demou
ke te kè dè bo.

5

Yekpetínyè yèyiekè kó tináaàntì

¹ Kè n yà wèè kàri dikpààtikàrì kòò tò o nùtè teyoute dipátíri dii wàri di ìnkè nè di mièke, ke kpèú nke dānne yecanniyè yèyiekè. ² Kè n yà Kuyie ntōnni kperì kè di pīkù ke tú: We mbo na kékééte yecanniyè yie nképīnte dipátíri?

³ Òmòu í mbo keñkè mièke nè ketenkè ìnkè, yoo ketenkè mièke, wèè bo na kēpīnte de kó dipátíri kékāa. ⁴ De mōnni kè n kuó mmedè, òmòu í bomè wèè bo na kē di pīnte kékāa. ⁵ Kè bekótìbè kòò mōu n nàké ke dò: Bá nkuò, nte Sudaa kōbe kó dicìrìcìrì, okpààti Dafiti yaabire wèè na dikpānni, ke bo na kékééte de kó yecanniyè kēpīnte de kó dipátíri.

⁶ Kè n yà dēmarè kè de dò ndipebii ke cōmmú dikpààtikàrì nè bekótìbè nè dēmarè fòurè denàà cuokè, ke dò mbè do di kùò, ke mōke yeyiè nyèyiekè nè inuò nyiyiekè, dèè tu Kuyie nYāá mmùyiekè kù duōnni mù kutenkù kumou. ⁷ Kè de kó dipebii tōōnni wèè kàri dikpààtikàrì o borè kécōuté ò tò dii pátíri o nùtè youte. ⁸ Kè denennè defòurè denàà nè bekótìbè sipísidé nè benàà nínkú di ìkè ke tò bemou tikùtiduùti nè sisōbúkúsi, kè si piéké tūdāari, dèè tu Kuyie nkōbe kó mubáammu. ⁹ Kè bè ndie nfeyempānfè ke tú:

Fṣṣò mānnè kécōuté dipátíri
kékééte di kó yecanniyè,
ke yé fṣṣò kúmè ke deetè
iwuò nyimou nè ibotí imou
nè benitìbè bemou nè yebotè yemou
ke bè duó nKuyie.

¹⁰ Ke bè tanné ku kpààtiyuu mièke
kè bè tú ikuó nìùbè,
ke pī nKuyie ntōmmú,
ke yó mbaké kutenkù.

¹¹ Kè n wēte kéwénté kékeè Kuyie ntōrè sikoupirí cēētemè dikpààtikàrì nè dèmarè fòurè denàà nè bekótìbè ke diè mmedìè nke tú:

¹² Dipebii bè kùò dì,
dii mànnè Kuyie ndi duó mmuwērímú,
nè tikpàti nè mēciì,
nè tikpeti, nè disānni,
nè didontiri nè diyetidieri!

¹³ Kè n keè Kuyie ndòò dēè kó dimàà, kēīnkè kperè nè ketenkè kperè nè ketenkè miēke kperè nè dāmèèri kperè dè dièmmè ke tú:

Wèè kàri dikpààtikàrì nè dipebii,
bèè te disānni, nè didontiri,
nè diyetidieri,
nè muwērímú mumou yēbie nyēbie.

¹⁴ Kè denennè fòurè denàà dò: Dè mme ndò. Kè bekótìbèè nínkú ké bè sānte.

6

Sisēl sìnàà kó tináànti

¹ Kè n wénté kēyà dipebii kēétémè dicanniri ketiri, kè dèmarè fòurè denàà kó dèmarèe pēe fetāafē kōme ke dò: Kōtení! ² Kè n yàni tesāmpéitè, wèè tē dēke kòò tō mutāmmù ke kōri dikpànni, ke óké menakùmè kó dipiì. Ò dié nkēnamu dikpànni ke kōri ke bo yíé kékpa nkēna.

³ Kè dipebii yíé kékéété dicanniri dērinnì kè n kèè denennè fòurè dērinnè béimmè ke tú: Kōtení! ⁴ Kè tesānwūōtēe yènni kè bèe duó nwèè tē dēke muwērímú nè disie dieri kòò bo konne benitibè kè bèe kuò betōbè kutenkù kumou.

⁵ Kè dipebii kēété dicanniri tāānni, kè denennè fòurè tāānnèe bēi nke dò: Kōtení! Kè n yàni tesānsōtē, wèè tē dēke kòò tō tēbiētē. ⁶ Kè n kèè denennè fòurè denàà kó dèmarè béimmè ke dò: Tidiiti bē tu ti bēdēē tēbiētē mēmāà nè bē tu ti ódisi tēbietē mētāāti diyie dimāà tōmmú kpéi, kēyóu mekùò nnè menāa.

⁷ Kè dipebii yíé kékéété dicanniri naanni, kè n keè dèmarè fòurè naanne béimmè ke dò: Kōtení! ⁸ Kè n yà tesāntè kè tē dō mmenōnnúò, nkè wèè tē dēke kòò yētiri tu mukūū, kè mukūū nhò tū. Kè bèe mù duó muwērímú, kè mù bo kuò ketenkè wētiri kó dikéè kōbe nè yese nè dikōnni nè mumōmmú, kè tikpasinti mbè cāà nke kōu.

⁹ Kè dipebii kēété dicanniri nummuri, kè n yà diwūōtōnni borè bèè dō náante Tináānsāàti kè bè bè kùò be wērè. ¹⁰ Kè be pīkù ke tú: Ti Yiè nwèè kpa meyei, ke náá ntimōmmōnti, a yóó bekénè òmmōnni kutenkù kōbe ké bè kpetinné ke fós mbè ti kùomè? ¹¹ Kè bèe duó mbá wè diyaàbòri péiri ké bè nàké ke dò: Di nkpaá ke mi nke kēmmú bè bo kuomè di kōbe bè dō nkékuò bè bè di kùò mèè boti, nè bè di wē mmutōmmú.

12 Kè dipebii kéété dicanniri kuónni, kè ketenkèe sántè mmediè nkè diyie soute kuyaasòkù kōme, kòo tãnkùu wũóté ké ndò mmeyĩ. 13 Kè siwãã nduóni kuyaakù òò fuutè kè fikíe kó yetebe nduóni mèè botí. 14 Kè keĩnkèe kpéú nkpéú nkumìèkù kōme kèpèētóo, kè yetārè nè ketenkè kèè soké dàméèrì kè dèe íté dè do borè. 15 Bèè baké ketenkè, bekpààtibè, behããpòmbè iwẽĩ yembè, bedítíkààtibè, bekperíbè nè benitìbè bemou, tidaati nè bèè í tú tidaati, kè bè cokù ke taà titãdènti nè tidúótì. 16 Ke dè nàá nke tú: Duónèní ti ìnkè ke ti kãá nKuyie nnè dipebii kè be mièke báá ti do. 17 Be mièke kó diyie yeiri dii tũðke kè be mièke peike. We mbo nkpaá?

7

Isidayeribe bè ìkú bè Kuyie nkó mecannimè

1 Dè kó difõnkúò kè n yà Kuyie ntõrè yènàà yèè te kuyaakù kè yè còmú itemmànke inàà, bá di kè di bàa di kó kuyaakù, kè kù báá fuute keĩnkè nè ketenkè yoo dàméèrì yoo mutie mamù. 2 Kè Kuyie ntõnni terii yènni diyie yìèní kèè bíkè, ke tó Kuyie nfòukù kó mecannimè, kèpéi nKuyie ntõrè yènàà kù duó nyè muwèrímu kè yè bo pònte ketenkè nè dàméèrì. 3 Ke dà: Di mu mbáá nampe ketenkè yoo dàméèrì yoo mutie mamù. Yóunè kè bèè ìkú Kuyie nkòbe tĩĩ mmecannimè kédeè. 4 Kè yè n náké yè ìkú Isidayeribe wuò nyimou mièke benitìbè tĩĩ mecannimè kè bè mààmè kè bè mbo tekòupíkòutè nè sikòupírisinàà nè sikòupísinàà (144000).

5-8 Sudaa kòbe tekòupípiitè nè sikòupísidé (12000),

Dubenni kòbe 12000,

Kati kòbe 12000,

Asee kòbe 12000,

Nefutadii kòbe 12000,

Manansee kòbe 12000,

Simmeòò kòbe 12000,

Defii kòbe 12000,

Isaka kòbe 12000,

Sabunoo kòbe 12000,

Sosefu kòbe 12000,

Bensamee kòbe 12000.

Iboti imou tĩnni kó tináànti

9 Dè kó difõnkúò kè n yà yeboetè yemou kòbe nè ibotí imou kòbe, nè benitìbè bemou nè iwuò nyimou kòbe kè bè tikú ditĩnni dierì ke í dò nkéna kékaa nke dáátí tiyaapéiti, ke còmú dikpààtikàrì nè dipebii de ìkè, ke pikú tipuonti. 10 Ke pĩèkù ke tú: Kuyie nkùu kàri dikpààtikàrì ìnkè nè dipebii, bèè ti deetè. 11 Kè Kuyie ntõrè yemou nè bekótìbè nè denennè fòurè denàà kè bè cèète dikpààtikàrì, ke nínkú ke sántí Kuyie 12 nke tú: Dè mme

ndò! Ti Yiè nKuyie nf̄ṣ̄ nnè mutōmmú! F̄ṣ̄ṣ̄ mànnè disānni nè diyetidièrì nè mēciì, nè didontirì nè muwērimú muməu yēbie nyēbie. Kè dè mme ndò.

¹³ Kè bekótibè kóò m̄əu m beke ke d̄ò: A yé bèè mē ndáátí tiyaàpéit̄àà, bè yènnì d̄èà? ¹⁴ Kè nh ò tḗn̄né ke d̄ò: N yiè nf̄ṣ̄ṣ̄ yé. Kòo n n̄aké ke d̄ò: Bèè f̄ēūt̄è bèmbē mediè nke òú be yaàbòrè nè dipebii yīī nkè yē peike. ¹⁵ Dēè te kè bè bo diē nKuyie nkpr̄ààtik̄arì ìikè, ke pī nku tōmmú s̄àà ku c̄ēt̄è. Wèè k̄arì dikpr̄ààtik̄arì kòo bo mbè bonè ke bè k̄ānké. ¹⁶ Dikònnì nè sinéyēī dè tḗnke báá bè pī, diyiè nè kuyiinkù dè mē mbáá bè poté. ¹⁷ Dipebii dii k̄arì dikpr̄ààtik̄arì dii yó mbè cēm̄mú ké bè niit̄è mufōmmu binte kè Kuyie mbè ūt̄è be n̄onniēti.

8

Dipebii k̄ēt̄émè dicannirì yíēnnì

¹ Dipebii k̄ēt̄é dii m̄onni dicannirì yíēnnì, kè dè d̄ò yúóò kēīnkè miēke kēm̄m̄əke tēwebiēt̄è mēfitimè sipisit̄āāti. ² Kè n ya Kuyie nt̄ōrè yēyiekè, kè k̄ūu yè duó nyet̄ātehe yēyiekè.

³ Kè Kuyie nt̄ōnnì ter̄i k̄ətení k̄écóm̄m̄ó dihúúnt̄ōnnì ìikè ke t̄ə tēsəbuute, kè bèè tē píe nt̄ud̄ààrí, kè dii wēnnénè Kuyie nk̄əbe kó mubáammu ke bo tuə ndihúúnt̄ōnnì īnkè mēsə nkpr̄eri dii bo dikpr̄ààtik̄arì ìikè. ⁴ Kè kuyukú t̄ud̄ààrí k̄əku wēnnénè Kuyie nk̄əbe kó mubáammu Kuyie nt̄ōnnì n̄ūt̄è miēke kéndekù Kuyie mborè. ⁵ Kè Kuyie nt̄ōnnì túót̄é tēsəbuute kékout̄è muh̄āā nk̄éút̄é ketenkè, kè fet̄aaf̄è mp̄éú, ke kuò, nke wéí, kè ketenkè s̄ānti mediè.

Kuyie nt̄ōrè yēyiekè eémè yet̄ātehe yēyiekè

⁶ Kè Kuyie nt̄ōrè yēyiekè yèè t̄ə yet̄ātehe kè yèè báátí ke bo eé.

⁷ Kè diketir̄i eé kè yemát̄ár̄è nè muh̄āā nkè dè nk̄əkénè meyyīī nke duónì, k̄écóút̄é ketenkè kó yewét̄iyè yēt̄āāti kó ðimari nè ðetie nnè timúsūūt̄i.

⁸ Kè Kuyie nt̄ōnnì d̄er̄i eé dit̄āteheù, kè ðemar̄è ncóú nke ðeu ke d̄ò ndit̄ar̄i dièr̄i, k̄edoroo dàméèr̄i miēke, kòo wét̄iyè yēt̄āāti kó ðimari naá mmeyīī. ⁹ Kè ðe kó diwét̄ir̄i kó siyīī kú, kè bàt̄óòbè bèè bo ðe miēke kè bèè cake.

¹⁰ Kè Kuyie nt̄ōnnì t̄āānni eé, kè tēwāt̄è diēt̄è mat̄è còú mmuh̄āā nk̄édonnì ikó nnè sibií kó yewét̄iyè yēt̄āāti kó ðimari miēke. ¹¹ Kè ðe kó tēwāt̄è yēt̄ir̄i tu mēd̄ōmmè, kè tē do dii wét̄ir̄i kó menie nnaá mmēd̄ōmmè kè benit̄ibèe yā kékú.

¹² Kè Kuyie nt̄ōnnì naann̄i eé. Diyè nè ot̄ānkù nè siw̄āā kó yewét̄iyè yēt̄āāti kó ðimari s̄oute kè kuwenniku í mbo kuyie nkó yewét̄iyè yēt̄āāti kó ðimari nè keyènkè kpeye kó ðimari.

13 Kè n yà fetúúfè mafè kè fè èinte keĩnkè, ke kuò nke tú: Díndi ketenkè kəbe di bo yà! Di bo yà! Di bo yà! Kuyie ntōrè yētāāti tēyè bo eé dii mōnni yētātehe.

9

1 Kè Kuyie ntōnni nummūrii eé ditāteheù, kè n yà tēwātè donnīmè ketenkè kè bēe tē duó ndifōtīri cūmpuri kó sikpetĩsi. 2 Kè tēe di kpeté, kè kuyukú diekú nyiēni fehāātofe kōme, kēsəukūnne diyie kè dēe biitoo. 3 Kè fecofee yēnni kuyukú mieke kēpitōo ketenkè. Kè Kuyie nfē duó mmuwērimú kè fē bo ntūōti benitibè inaá nkōme. 4 Kè Kuyie nfē nàké ke dō: Báá kááké timúti nè detie nnè tidiiti. A ntūōti n yí ikú bēe tīi mmecannimè maa. 5 A báá bē kùə, á mbè tūōti kè dē yóu ke dō nyinaá, kè bē fēū mbetāābè bènūmmù. 6 De kó betāābè mieke benitibè bo wammú mukūū kēmōnté, bē bo mmù dō nè be yēmmè meməu kè mūu coké kédété.

7 Kè de kó fecofe dō nsisēi sīi bāátī ke kəri dikpānni, kè fē yə dō nyesəpikè, kè fē iikè dō nkenitikəke. 8 Kè fe yūti òkú ke dō ntinitipokpeti, kè fe niì ndò ndiciriciri kpeye. 9 Kè fē dàátī dimátīyaābōri ke kəri dikpānni, ke puti kè dē ùuti ke dō nsikpārīnaasēi. 10 Kè fē məke iyéi kè ì dō nyinaá nkpeyi. Kuyie nfē duó mmuwērimú kè fē yó nyi ntūōtinè benitibè betāābè bènūmmù. 11 Kè difōtīri cūmpuri kóo kpāāti fē baké kōo yētīri tu: Okōūti, nè ebedee kó tināānti Abanəə, nè kerekī kpeti Apodiyōō.

12 Meyei nketimè pēētēmu kè mēdémè kpaá kérīni.

13 Kè Kuyie ntōnni kuōnni eé ditāteheù, kè n kèe metammè mamè yēnnimè disəəhúuntōnni dii bo Kuyie nyiikè di pīti. 14 Kè mēe nàké Kuyie ntōnni kuōnni ke dō: Bouté yebəokperè yenāà yèè bou kukó ndiekú Efadati borè. 15 Yè do de bo ke baa de kó dibenni ndi nè de kóo tánkú nè de kó diyie nè de kóo déēri weti weti. Kè bēe yè bouté kè yēe kuə ketenkè kó yewétiyè yētāāti kó dimari kəbe. 16 Kè bē n nàké ke dō: Behāāpōmbè bēè dēke sisēi, bē sūmu ke bo sikəupi sikəupi. 17 Kè n yà sisēi, bēè si dēke kè bē dàátī yemátīyaābōrè, kè yēmayè wūō ke dō muhāá, kè yeteyè dō ntiwetī, kè yeteyè dō mmuhāāponyuo, kè sisēi yə dō nyeciricirè kpeye. Muhāá nnè kuyukú nè muhāāpōpūo nkè dē yīēni si nə, 18 kékūə ketenkè wétiyè yētāāti kó dimari kəbe. 19 Kè si nò dōmmù ke kəu kè si yéi məke yeyə kè yè dō nyiwāake ke dōmmù ke kəu.

20 Meyei nyí kùə bē í nyie nke bo ceete kētūnne Kuyie, kénkpaá tū nyebəkè ke yè bāá nnè sisəətenkaanī, nè timátī péitī kpesi nè disəəwūō kpesi nè yetārè kpesi nè ideí kpesi. Bè dē dōdumu, dē í wúó ndè í nə nke náá, dē í nə nke centi. 21 Bè í yie nke bo yóu muyōò, munitikōū nè tinitinōnti, ke dəuti dəutinè betəbè.

10

Kuyie ntōnni tāmè tepátíte

¹ Kè n yà Kuyie ntōnni kperì mari, kè di cùténì keĩnkè yewetè mièke, ke írí kutámmeýāri, kè di ìkè pĩnti ke dò ndiyiè, kè di tààke còu mmuhāá. ² Kè di pikú tepátíte, kèna di naàcètè youte dàmeèrì kèna tecānkutè ketenkè. ³ Kè dii pèe metammè mediè ndicirìcìrì kōme, kè itapíé ìyiekè cóúté. ⁴ Kè nni ndó kēwāri di bēi ntì kè metammè mamèe béinnì keĩnkè ke dò: Báá tì wāri, ntì yé amāá.

⁵ Kè n yà Kuyie ntōnni dii do na di naàcètè dàmeèrì kè tetetè na ketenkè, kè dii youte di nòutè keĩnkè, ⁶ képarikè kényú wèè bo sáá nho yètiri wèè dòò keĩnkè nè dèè kó dimàà bo ke mièke, ketenkè nè dèè kó dimàà bo, dàmeèrì nè dèè kó dimàà bo, ke bēi nke dò: Dè ténke í yóò ɔɔte dè bo dɔðmè. ⁷ Kuyie ntōnni yiénni bo eé dii mōnni ditātēheù kè Kuyie ndòò ku sòrì kpeti kù do nàké tì ku kó betōmbè ku pāānāānti náambè.

⁸ N do kèè mèè tammè kè mèe wēte kēbéinnì keĩnkè ke dò: Kote kécɔuté tepátíte Kuyie ntōnni dii cōrímú dàmeèrì nè ketenkè di to tē.

⁹ Kè n kɔtoo ke dò: N duó ntepatíte. Kè di dò: Nto te kémaánko. Tè bo nweeti a nùu ke dò mmecékùò, kéntii a pòuti.

¹⁰ Kè n còuté tepátíte Kuyie ntōnni nòutè mièke kémaánko, kè tè mènke nweeti n nùu ke dò mmecékùò, kétaroo m pòuti kéntii.

¹¹ Kè Kuyie ntōnni dò: A dò nkéyíé nákému Kuyie mpāānāānti titenti timou kpréi, ibotí imou nè bekprààtibè kpréi.

11

Kuyie mpāānāānti náambè bedé kũũ nnāānti

¹ Kè bè n duó nkupààti kùu beúnè ke dò: Íté kēbenné Kuyie ncīètè nè diwūōtōnni, kékaa mbèè bo te mièke ke báá nKuyie.

² A me mbáá benné Kuyie ncīètè kó kudànkù, ke yé Kuyie nyóò duómmè kè yebotèe mpuò ndihèi sààrì ke dò betāābè sipísìnàà nè bèdébè *, ³ kè ní duó nkè benitibè bèdébè nnáá n kpréi nkè bèè dáátí tifòòtōnti, ké nnáá m pāānāānti ke dò yewe tekoupiítè nè sikousidé nè sipísikuò (1260) † nyètāāti ndi nè dikéè.

⁴ De kó benitibè tu odifiè kó detie ndèdérè nde nè sifitíkèkèe sidési dèè cōrímú Kuyie nkùu baké ketenkè ku ìkè. ⁵ Kòò mōu dó ké bè dòò meyei mmuhāá nyènnì be nɔ mièke kóò kùò. ⁶ Kè bè mōke muwērímú ke bo na kēwetínnè fetaafe bè nàá ndi mōnni Kuyie mpāānāānti, ke bo na kéceete meniè nkè mèe naá mmeyīi, ke bo na kédòò meyei mmemou bè dó mèè botí.

* **11:2** Betāābè sipísìnàà nè bèdébè dè bo yebie nyètāāti ndi nè dikéè. † **11:3** Yewe tekoupiítè nè sikousidé nè sipísikuò bo yebie

7 Bè dèè dii m̀nni mutōmmú Kuyie mbè duó mmù, kè musīmmùu yènni difōtiri cūmpuri, ké bè kpannè ké bè na, ké bè kùò, 8 kédóúnko dihei dieri mieke bè do baaké dè be Yiè nkudapāāti. Kè bè nduó kuce nùu. Bè yu dii ei ke donninkonè Sodammu yoo Esibiti. 9 Bè bo bè kùò, kè benitibè bemau, ibotí imau kabè, iwuo nyimau kabè, yebotè yemau kabee tíi, ké mbè wèi ke dò yewe yētāāti nè dikéè, kéyete bè bo bè kūnnémè. 10 De kó benitibè bedé kũũ mbo narike kutenkù kumau kó benitibè, kè bè mpāā mbetòbè yepārè, ke yé de kó Kuyie mpāānaantì náam̀bè do bè kóonnémè. 11 De kó yewe yētāāti nè dikéè kó difōnkúò kè Kuyie mbè fùute muyaá nkè bèe yánté, kè kufōwaá mpī mbèè do bè wùó mmediè. 12 Kè bèe keè metammè mamè kè mè pīēkù keīnkè ke tú: Dekenēni die. Kè bè ndeētòo yewetè mieke, kè be kpatídētòbè bè wùó. 13 Dende bàmbà nkè ketenkèe sántè mediè nkékuò dihei wētiri dipínni kabè sikòupisiyiekè (7000) kè kufōwaá mpī mbesambe kè bè ndéúkunko Kuyie nyētiri.

14 Meyei ndérímè pēētēmu kè metāāmmè yóò tuākení bàmbà.

Kuyie ntōnni yiénni eémè ditātcheu

15 Kè Kuyie ntōnni yiénni eé ditātcheu kè metammè mamèe ppe deīnkè ke dò: Ti Yiè nKuyie nnè Kirisi beè yó mbaké kutenkù yebie nyebie nsáà. 16 Kè bekótibè sipísidé nè bènàà bèè kàri yekpàatikàrè Kuyie nyīkè kè bèe nínkoo ké kù sante ke dò:

17 Kuyie nkperikù,

ti da sánti fō nwèè do bo,
ke bo, a benkemè a wērímú ke baaté.

18 Benitibè mieke do da péimu,
di mm̀nni kàa kòke bè peike,
kàa yóò bekénè becíribè
kéyietí a tōmbè a pāānaantì náam̀bè
nè bèè tu a kabè ke da dé,
benitidiebè nè besám̀pòbè kékuò bèè càari kutenkù.

19 Kè n yà Kuyie ncīētè kpetémè keīnkè, kè metaummè t̄ou īīkù te mieke. Kè fetaafe mii nke péú, kè yemátárè duóni mediè kè ketenkè sánti.

12

Onitipòkù péimè kè dinìtìrì còm̀m̀ú ke baa

1 Kè n yà dèmarè kè dè dò nhonitipòkù ke dáati diyie tiyàati kōme, ke na otānkù, ke óké siwāā tepítè nè sidési kó dipii. 2 Ke pùò nke dó képeité ke kuōnnè kuyonku.

3 Kè n yà dinìtìrì dieri marì kè di dò ndiwūōrì, ke m̀oke yeyo yeyiekè, yeyiè ntepítè, bá dii yuu kè di òké dipii. 4 Kè di yóú kau siwāā yewétiyè yētāāti kó dimari kpesi ke buōnni ketenkè, kè di

bàa onitipòkù bo peitémè kè ddi cááké debire. ⁵ Kòo nitipòkùu peité kè Kuyie mpànkεε túóté debirè kékònnè. Dεè bire yó mbaké benitibè ke bè cεmmú nè kumatipàati. ⁶ Kòo nitipòkùu coké kéta dikpàà kénsari kè Kuyie nhò piú ke dò yewe tekoupiíte nè sikou sidé nè sipisikuà (1260).

⁷ Kè mudoò ànné keĩnkè kè Kuyie ntònni Misεeri nè o kabe kè bèε kpannè dinìtirì nè di kabe, ⁸ ké bè na kè bè ténke í mmàke kuce ke bo mbo keĩnkè. ⁹ Kè bèε tentení de kó dinìtirì diērì nè di kabe ketenkè, fεwààfè fèè do bo nè dimònni bè tu fè dibòò yoo Satāā.

¹⁰ Kè n kèè metammè pèúmè keĩnkè ke tú: Kuyie mmònni tùòkemu kè kù deeté benitibè, ke benke ku wērímú, kè Kirisi baaté, kè bè tentení dibòò ddi do wátiri Kirisi kabe Kuyie mboré keyènkè nè kuyie.

¹¹ Dipebii kó meyiĩ nnè bè nàké mèè kpéi ntimómmonti, deε te kè bè di na, ke yie nke duó mbemàà kè bè bè kùò bá bè í yàte mukūū. ¹² Fś nkeĩnkè nè a kabe de ndi naati. Ketenkè kabe nè dàméèrì kabe di bo yà, ke yé dibòò cùténimè di boré kè di mieke cóu ndi yé mèè kpéi nke dò ndimònni kùpe.

¹³ Dinìtirì yà ddi mònni di donnimè ketenkè, kéannè onitipòkù wèè do peité denitidabire. ¹⁴ Kè Kuyie nhò ànné itúfièti kòo puu kéta dikpàà cuokè késarinè fεwààfè, kémòmke yebie nyètāāti nè dikéè, kè Kuyie nhò piú. ¹⁵ Kè fεwààfèε tś menie nkè mèè naá nkukó ndiekù ke bo pōnténè onitipòkù. ¹⁶ Kè ketenkèε deeté onitipòkù kémaánko mēè nie ndinìtirì tś mē. ¹⁷ Kè dēε yonke dinìtirì kè ddi kote kékpannè o bí sonyi. Bèè kó dimàà yie nKuyie nkuó ke tú weti weti Kirisi kabe, ¹⁸ kékote kéncómú dàméèrì také.

13

Dinìtirì yóó pī mmùù tōmmú

¹ Kè n yà musĩmmù mamù kè mù yètini dàméèrì, ke mōke yeyo yeyiekè, nè yeyiè ntepiíte, bá ddi yènni kè di òké dipii, bá ddi yuu kè di wari ke sáá nKuyie. ² Kè de kó musĩmmù dōnnè dimanni, kè mu tààke dò nkutontonkù kpēyi, kè mu nùù dò ndicirìcìrì kperi, kè dinìtirì mù duó ndi wērímú, ké mù kànnε mu kó dikpàatikari ké mù duó ntikpeti. ³ Kè mu yuu mari dò ndi kòute ke na nku ke miēté. Kè dēε di kutenkù kumou kabe kè bè mmù tū, ⁴ kénsanti dinìtirì di duó mmèε kpéi ndi wērímú musĩmmù. Ke múnke nsánti musĩmmù ke tú: We nda mannè, we mbo na ke da kpannè!

⁵ Kè dinìtirì duó mmuwērímú musĩmmù kè mù mbaké kutenkù ke dò betāābè sipísinaà nè bèdébè, ke náá ntepòtè kó

tináaṅti ke sáá nKuyie. ⁶ Ke náá ntináanyeiti, ke caari Kuyie nyètìrì, ke sáá nku ei keṅkè, nè ku kabe bèè kè bo. ⁷ Kè dinìtirì duó mmuwērímú musīmmù kè mù bo kpannè Kuyie nkabe ké bè na, kémbaké iwuo nyimou, benitibè bemou ibotí imou, yebotè yemou. ⁸ Bèè yètè í wāri mufòmmu pátiri Kuyie mpebii bè kùò dì kperi, bèè yètè í bo de miéke nè Kuyie ndòòmè kutenkù kè bè nninku ke mù bàà.

⁹ Wèè m̀̀ke yeto ke bo keè, wèe keè. ¹⁰ Dè dò mbèe kpetínnè wè bè yóó ò kpetínnèmu, dè dò mbèe kuò wè nè disiè bè yóó ò kùomu. Dèè te kè Kuyie nkabe dò nkénwéèrì ke tū nKuyie.

¹¹ Kè n yíé káyà musīmmù mamù kè mù yètiní ketenkè, ke m̀̀ke yeiè nyèdéè, kè yè dò ntepedaatè kpeye, kè mu tammè dò ndinìtirì kōme. ¹² Kè mù m̀̀ke muketimù kó muwērímú, kéduó nkè ketenkè kemou kabe mbáá mmusīmmù ketimù mùò do kòute, ke na nku ke miéte. ¹³ Kè de kó musīmmù dérīmmù ndòori tidièti ke níí b́́i nkè muhāá ncúténí keṅkè benitibè bemou ìkè. ¹⁴ Kè mù ndòori tidièti bè yè mmùu d̀̀ò tì ke fétinko benitibè kè muketimù wùò. Kè mùu duó nkè bèe d̀̀ò muketimù bè do kòutemu nè disiè kè mùu miéte mu kó tetenkaanitè ke bo mmù d̀̀úkunko. ¹⁵ Kè de kó musīmmù dérīmmù mm̀̀ke muwērímú, kéānnè mufòmmu tetenkaanitè kè tè nno nke náá nkéduó nkè bè nkòu bèè yete bè bo nínkúmè kè tè sante. ¹⁶ Kè mùu duó nkè bèe canne benitibè bemou, bediebè nè besánpòbè, bekpàatibè nè idawaá tidaatì nè bèè í tú tidaatì, bá wè be nou siyóú nè be t̄̄i. ¹⁷ Òmòu báá na kéfité yoo wèe donté kè bè í ò wāri musīmmù yètìrì yoo mu cannimè.

¹⁸ Wèè cii wèè bo banté musīmmù kó mecannimè mie mmèè tu onitì yètìrì: Sikou sikuò nè sipisikuò nè mèkuò (666).

14

Kuyie ndonté bè dièmmè feyem̀̀panfè

¹ Kè n ya dipebii kè dì còmmú ditāri Siyōō ĩnkè, kè benitibè dè bo tekoupì̀kòutè nè sikoupì̀sinàà nè sikoupì̀sinàà (144000) kè dipebii yètìrì nè di cice kperi kè dè wāri be t̄̄i. ² Kè n kèèní metammè mamè keṅkè kè mè ùuti ke dò mmènie nduò kucúcuku, ke péú fetaafè kōme, ke wète ke dò mbè bie ntikùtidùùtì. ³ Kè de kó benitibè tekoupì̀kòutè nè sikoupì̀pí sinàà nè sikoupì̀sinàà (144000) còmmú Kuyie nkpàatikàri nè denennè fòurè denàà de ìkè nè bekótibè ìkè, ke diè nfeyem̀̀panfè òmòu í yóó na kédentè fè kè dè í tú bembè Kuyie ndonté bè.

⁴ Bè í sāũ mbemáà nè benitipòbè, bè dò mpáíí nwe, ke tū ndipebii tipítì timou, Kuyie nkuu bè donté, kè bè duó mbemáà Kuyie nnè dipebii. ⁵ Bè í naké siyáabisí diyèè mari, bè í d̀̀ò meyei mmamè.

Kuyie ntōrè yètāati kó tináaṅti

² Kè n yíé káyà dàméèrì kòo dò ndoii, ke dò ntewéitè ke cóú mmuhãã, káyà bèè do na musímmù ke í níńkú ke sãnte mu tenkaanitè, bá bè í mbè wàri mu yètìrì kó mecannimè, kè bè cómmú de kóò dàméèrì ìnkè ke tò tikùtìdùùtì Kuyie mbè duó ntì.

³ Ke diè mMoyiisi Kuyie nkóo tǎntì kó feyènfè nè dipebii kafe ke tú:

Ti Yiè nKuyie,

a tǎmmú demu ke wenni,
ibotí imou kpààtì.

A dǎori dè demou wennimu
ke tú demómmǎnne.

⁴ Ti Yiè mbenitibè bemou da dému
ke déúkunko a yètìrì,

fǒǒ dò mpáíí.

Ibotí imou bo tíí
ke níńkú a ìlkè ke da sãnte,
ke yé a benkemè a wetímè.

⁵ Kè n yíé káyà Kuyie ncǐtè metaummè tou ìlkú tè kpetémè ke ìnkè. ⁶ Kè Kuyie ntǎrè yèyiekè yèè do tò meyei mmèyiekè, kè yèe yènnì te mieke ke dáátí tiyaápéitì kè tì mièti, ke bou isǎnaakũǎ nye cuokè. ⁷ Kè demarè fòurè dènàà kó demarèe yè duó nyisǎbòòke iyiekè, kè Kuyie nkùù bo yebie nyebie ku mieke píéké i mieke. ⁸ Kè Kuyie ndòò tidietì kébenke ku wèrímú, kè kuyukúu dátínné ku cǐtè, òmòu í nna kéta, kénkémmú ku tǎrè nyèyiekè tò mèè yei mbo deèmè.

16

Kuyie mmieke yóó peike kè kùu duǎnní mèè yei

¹ Kè n kèè òmòu pǐékénì Kuyie ncǐtè, ke náké ku tǎrè yeiyiekè ke dǎ: Kǎtenè kèuté mmeyei mmèè ã isǎbòòke iyiekè ketenkè, Kuyie mmieke peikemu!

² Kè Kuyie ntǎnnì ketirìi úténì di kó febòòfè kó meyei nketenkè, kè yemǎnsinyèe pǐ mbèè mǎke musímmù cannimè, ke ninku ke sãnti tetenkaanitè, kényòu mediè.

³ Kè Kuyie ntǎnnì dérìi úténì di kó febòòfè kó meyei ndàmèèrì mieke kòo naá mmeyĩ, kéndò mbè kùò onitì, dèè kó dimàà bo o mieke kè dèè kú.

⁴ Kè Kuyie ntǎnnì tǎǎnnìi úténì di kó febòòfè kó meyei nyikó mmieke nè sibií kè dèe naá mmeyĩ. ⁵ Kè n kèè Kuyie ntǎnnì dii baké menie ndi nàámmè ke tú: A beéntì wennimu fǐ nwèè dò mpáíí, ke do bo, ke bo. ⁶ Ke yé bè kùòmè a kó benitibè nè Kuyie mpǎǎnǎahtì náambè, di mmònnì kàa bè duó mmeyĩ nkè bè bo yǎ. A bè duó mbè dò nha bè duó ndènde. ⁷ Kè n yíé kékeè metammè yènnímè dihúúntǎnnì bíékè ke tú: N Yiè nKuyie nha bekù weti weti nwe, kè dè wenni.

⁸ Kè Kuyie ntõnni naannì úténi di kó febòòfè kó meyei ndiyiè, kè di ãá ntuò mbenitibè. ⁹ Kè bè ncóú mmediè nke sáá nKuyie nkùù duõnni de kó meyei. Bè me nyí nyie nke bo yóu meyei nke déúkunnè Kuyie nyètiri.

¹⁰ Kè Kuyie ntõnni nummùri úténi di kó febòòfè kó meyei musimmù kpààtikàri ìnkè, kè mu èi biitoo, kè mu nìtibè nkuõnnè kuyonku ke cáá mbe nìi. ¹¹ Kè yemuò mbè dõmmù kè dè bè yóu, kè bè sáá nKuyie nke ìnkè kòku. Bè me nyí nyie ke bo yóu meyei nkéceete.

¹² Kè Kuyie ntõnni kuõnni úténi di kó febòòfè kó meyei nkukó ndiekù Efadati kè kùu kũũ, kè diyiè yìèni kèè bíékè kó bekpààtibè bo na kèpèèté. ¹³ Kè n yà yebòkè yètàãti kè yè dò nyecedakè. Kè yè yìèni dinìtiri nùù mièke, yeteyè musimmù kpèri mièke, yeteyè wèè sou nke tú ò nàà nKuyie mpããnáãnti o nùù mièke. ¹⁴ Yebòkè nyè yèè nò nke dõari tidietì. Kè yèe kote kèyà titenti timòu kó bekpààtibè, kè bè bo wènné kékpanne Kuyie nkùù baké kè ìnkè nè ketenkè, dikpànni dièri yiè.

¹⁵ Nyénè kè n kéroomu oyúókù kõme, dè nnaati wèè dàke ke ã o yààti ke báá ce nhotetiri kè bèe yà o fei!

¹⁶ Kè de kó yebòkèe tí mbekpààtibè bèmòu dibòri mari bè yu di nè Ebedeebe kó tináãnti ke tú: Adimaketõõ.

¹⁷ Kè Kuyie ntõnni yiènni úténi di kó febòòfè kó meyei nyewetè mièkeni, kòò mòu pìékèni Kuyie ncìètè ku kpààtikàri borè ke dõ: Dè dõò ke dèèmu. ¹⁸ Kè fetaafe mii nke uuti, ke péu, kè ketenkè sãnti mediè, kè mu nyí sãntè meboti nè Kuyie ndõòmè oniti. ¹⁹ Kè diheidieè toté mètããti, kè yebotè kó yehèkè yemòu nduò. Kè Kuyie nyí nyè mBabidõnni kòbe kó meyei, kè ku mièke peike kè kùu bè nìi nku bòòfè yeife kó menaà. ²⁰ Kè bèe móntóo ketenkè kèè soké soké dà mèèri mièke nè yetàrè. ²¹ Kè fetaafe mátàrè nduòni ke cèè ke tuòkù cidóò sipísìnàà, ke buoti benitibè, kè bè nsáá nKuyie nde kó meyei nkpeí. Ke yé mè do yóumè mediè mmómòmme.

17

Bè yóó kuòmè onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè

¹ Kè Kuyie ntõrè yèè do tò meyei mmèyiekè kó ibòòke kè ye kó òimari n nàké ke dõ: Kòtení kè n da benke Kuyie nyóó bekenè mèè boti onitipòkù wèè dauti dautinè benitidaabè kè dè tonté, wèè tu: Diheidieè dii bo ikó mpéu borè. ² Kè ketenkè kó bekpààtibè bèmòu nè ketenkè kó benitibè bèmòu kè bè di duónè, ke muó mmenaà kõme.

³ Kè Muyaánsààmùu n túóté kékòtenè dikpàà cuokè, kè n yà onitipòkù mòu kòò dèke musimmù wũõmù, kè mù wàri mu kònti timòu iwãrii kè ì sáá nKuyie, kè mù màke yeγo yèyiekè nè

yeyiè ntepiítè. ⁴ Kè de kóo nitipòkù dàátí tikpààtìyààtì kè tì wũṣ, ke sàri weti weti nè mēdèi mmèè dṣṣnè mesṣo nnè yetásàayè ke tṣ febṣṣfè kè isṣke nè meyei nhò dṣṣmmè benitidaabè kè dè ā de miēke. ⁵ Kòò wàri o tīnni ke kutinne ke tú: Babidṣnni, bèè dṣuti dṣutinè betabè nè bèè dṣṣri isṣke kperè be kóo yṣ.

⁶ Kè n yà ò muṣmmè Kuyie nkṣbe kó meyiī mme nè Kirisi kṣbe bè kùò bè, bè yie mmèè kpéi nYesu.

Kè n dè yà kè dè n di. ⁷ Kè Kuyie ntṣnni m beke ke dṣ: Dè da di ba nkpeí? M bo da náké onitipòkù nè ò dèke mùù sīmmù kè mù mṣke yeyṣ yèyiekè nè yeyiè ntepiítè dè benkú mù. ⁸ A me nwúò mmùù sīmmù do bomu, kàa mù mṣntóo. Mù wṣte ke yènní difṣtiri ndi kè bè mù kùò. Kè dèe di benitibè bèè yètè í bo mufṣmmu pátiri miēke nè Kuyie ndṣṣmè kutenkù, ke yé bè do mù yàmè ke wṣte ke mù mṣntóo, ke wṣte ke mù yà.

⁹ Diē ntú mecii nkperè nde, yeyṣ yèyiekè tu yetāre yèyiekè nyē onitipòkù kàri yèè ìnkè, ke wṣte ke tú bekpààtibè bèyiekè. ¹⁰ Bènnùmmù domu, kòo kuṣnwè kpaá, oyiénwè bo tuṣkení dii mṣnni wenwe í yóó ṣṣte. ¹¹ Musīmmù mùù do bo kè bèe mù mṣntóo mù tu okpààtì niínwè, ke wṣte ke wṣnné beketibè beyiekè ke yóó kú.

¹² A yà yèè yìè ntepiítè tu bekpààtibè mbe tepíitè bèè mu nyí di tikpàti. Bè né yóó tì dimu, kénwṣnnè musīmmù ke dṣ dimṣnni sámpó. ¹³ Bēṣṣu tepíitè tente bè yóó wṣnné dinùù ndi, kéduó mmusīmmù be wṣrímú nè be kpeti. ¹⁴ Kè bèe dokénè dipebii kè dii bè na, ke yé dii bakémè bèè baké, ke tú bekpààtibè kóo kpààti. Kè di kṣbe tú Kuyie ntāāté bè ke bè yu, kè bè kù tū mmesàa.

¹⁵ Kè Kuyie ntṣnni n náké ke dṣ: A do yà mèè niē nhonitipòkù wèè dṣuti dṣutinè benitidaabè kòò kàri me ìnkè, mè tu benitibè mbe nè yetṣrè nè yebotè nè ibotí imṣu kṣbe. ¹⁶ Musīmmù yìè ntepiítè a yà yè tu bekpààtibè mbe bèè yó nní nhonitipòkù wèè dṣuti dṣutinè benitidaabè, kéfiete o kperè demṣu kóò cṣnnṣṣo difṣkperi, kóò cāáké kécṣu ndeṣṣnne muháá. ¹⁷ Kuyie nkuu yóò bè duó nde kó meyèmmè kè bèe wṣnné dinùù, ke duó mmusīmmù be wṣrímú kè mùù dṣṣ Kuyie béi ntì.

¹⁸ A yà wèè nitipòkù tu diheidiè ndi, dii baké kutenkù kó bekpààtibè bēṣṣu.

18

Babidṣnni domè

¹ De kó difṣnkúò kè n yà Kuyie ntṣnni cùténímè ke ìnkè ke mṣke muwṣrímú mediè nke miēti kè dèe wenkoo kutenkù kumṣu. ² Kè dii pṣké mediè nke dṣ: Babidṣnni diēwè domu! Ò domu! Ke naá nyebṣkè sīnyè nè tinṣtì sīntì kó diheì. ³ Titenti

timəu kəbe nē bekpààtibè, kè bè ò duónè ke muó mmenaà nkōme, kè benitibè dó idítí kperí kperè, kè de kó bepotambè kpàrikè.

⁴ Kè n yíe kékeení metammè mamè keĩnkè kè mē tu: Díndi n kəbe, yènnè de kó dihei kéyenténè meyei mmèè yóó di tùòkení.

⁵ Ke yé de kó dihei yei nsũummè, kè Kuyie ndàatení di kpéi.

⁶ Fóónnè di, di di dòò dè, ke nós nkuce mēmáà, ké di nni mmenaà mēè nkpeñni kuce mēdémè képēēté di do di duómmè.

⁷ Fēũnnè di mediè nkè dè mmannè di di tii kpàti ke yé di do fuommè ke tú, di tú onitipokpàati nwe, di í tú okúpokù ke bo nkuò. ⁸ Deè te kè Kuyie nyóó di poté tiyēiti diyie dimáà miēke: Muməmmú mùò kòò nē dikònni, ké di cóu mmuháá nkè di íkuò ndikúdabònni, ke yé ti Yiè nKuyie nkpeñnimèmu kè kuù di bekénè.

⁹ Kè kutenkù kó bekpààtibè bèè ò duónè ke kpàrikè, ke naà mbedítikpààtibè kè bèe yà di cóummè kè kuyukú yiè kénkuò,

¹⁰ kéyote de kó mefēũtímè, kéncómmú medétimè ke sáutí ke tú: Áú yoò! Áú yoò! Babidònni wèè do deu ke kpeñni, weè fēũri miē ndende bàmbànàà?

¹¹ Kè kutenkù kó bepotambèe kəmmú, ke yé òmòu ténke í dommè be potanti. ¹² Tii tu: Mesəə, timáti péiti nē yetásàayè yebotí yebotí, medei, tiyaàsàati tibotí tibotí, tidabeesàati tibotí tibotí, yepápánii nkó tinenti, disəəwũš nē timáti.

¹³ Ikũmbotí iməu, tũdààribè nē tihúúnti bè tu ti mĩri nē ànsáà nē menaà nē mekùò nē muyuo nsààmù nē bēdēè nē inààke nē ipe nē sisēĩ nē sinaàsēĩ nē tidaati bè fiiti ti.

¹⁴ Kè bepotambè nnáá nke tú: Idítíkperí kperè a do məke dè ténke í kpaá, a ténke báá dè pēté biti.

¹⁵ Kè bèè do fiiti tipotanti de kó dihei, kè bèe yote mefēũtímè kéncómmú medétimè ke kuò ndikúdabònni ke tú:

¹⁶ Áú yoò! Diheidiè dii do məke tisāti timəu idítíkperí kpeti: Tiyaàsàati idítíkperí kpeti tii mièti nē mesəə nnè medèi mmèè dòònè mesəə nnè yetásàayè yebotí yebotí.

¹⁷ De kó tisāti càke dimònni dimáà.

Bèè piú bàtóòbè nē betəbè bèè pĩ mmutəmmú de miēke, kè bè ncòrmú mekentímè.

¹⁸ Ke wúó ndi cóummè kè kuyukú fĩ ke ntú: Dihei dii ndo í mannè dimari, ¹⁹ kénkuò nke pĩ mbe yo ke tú:

Áú yoò! Diheidiè dii kó tikpàti do te kè bepotambè bèè cèntinè bàtóòbè kè bè kpàrikè dii pònte miē ndimònni dimáà?

²⁰ Dè nnaati keĩnkè kəbe nē Kuyie nkəbe nē Yesu tōrè nē ku pānāaanti náambè, Kuyie mpònte de kó dihei ke fòò ndi di dòò mēè yei mme.

²¹ De mònni kè Kuyie ntōnni kperí marii túóté ditádièri marii kè di mannè dinàà kébə ndàméèri miēke ke dò: Mèè botí nku Babidònni diewè yóó domè mecāá bá bè ténke báá ò yà.

²² Òmòu ténke í yóó keè tikùtidùùti, nē itāri nē yetātehe dè kuòmmè.

Beyántibè ténke í yó mbo, òmòu ténke í yóó keè cònni kuòmmè.

23 Muhãá nténke í yó ncóu, nhòmòu ténke í yóó keè odapàà nè osapàà mbè daúmè. A kó bepotambè bèè do baké titenti timòu ke dòori denitinònkperε, ke suó benitibè.

24 Kuyie nyóó bè bekénè Kuyie mpããnáànti náambè bè kùò bè kpéi nke nè Kuyie nkòbe bè kùò bè.

19

Dipebii tóúmè di pokù

1 Kè n keè ditínni mari dièmmè ke tú: Adeduya! Sántenè Kuyie nkùù kpeñni kè ku yètiri ndeu, kùù ti deeté. 2 Kuyie mbekù weti weti nwe kè dè wenni, kù kpetínnému onitipòkù wèè dauti dautinè benitibè ke bè càari. Ò kùò ku tómbè mbe kè kù ò kpetínné ke fòó. 3 Ke yíé ke dò: Adeduya! Sántenè Kuyie, nde kó dihei cóummu kè kuyukú dekù tiwetì yebie nyebie. 4 Kè Kuyie nni nkari ku kpààtikàri kè bekótibè sipísidè nè bènáà nè dèmarè fòurè dènáà ninkoo ku iikè ke tú: Adeduya! Dè mme ndò. Sántenè ti Yiè nKuyie.

5 Kè n keè òmòu béinnímè Kuyie nkpààtikàri borè ke tú: Díndi ku tómbè bèè ku dé, bekótibè nè besámpròbè sántenè Kuyie. 6 Kè n yíé kékeè ditínni dièri mari dièmmè kè dè ùuti ke dò mmenie nduò kucúcuku, ke péú fetaafe kóme ke tú: Adeduya! Sántenè ti Yiè nKuyie nkùù kpeñni ke tú okpààti, ke baké. 7 Dè nti naati, ke yé Kuyie mpebii yóó túótémè di pokù, ò bàátí ke dèèmu. 8 Kuyie nhò sàrimu koò dàtínné tiyaàkpeti tii wenni ke mièti, tii tu ku kòbe pí mmùù tómmú sààmù kù dó mù.

9 Kè Kuyie ntònni n náké ke dò: Wãri ke dò: Dè nnaati Kuyie nyú bè ku pebii potúòmù, Kuyie nkuù ti béi.

10 Kè n nínkú ke bo di sãnte kè di dò m báá di sãnte kè di tu Kuyie nkóo tónti nwe ke dònnè mí nnè Kirisi kòbe tóbè, kè n sãnte Kuyie nku.

Yesu náké tì, Kuyie mpããnáànti náambè do náké tì, ti ti nnáá.

Wèè dèke tesãmpéítè ò namè dikpànni

11 Kè n yà keĩnkè kpetémè, kòò mòu dèke tesãmpéítè kòò yètiri tu: Timómmònti, kòò dòori Kuyie ndómè ke bekù nè timómmònti ke kpa nnè timómmònti. 12 Kòò nuò ncóu mmuhãá nkòò òkè yekpààtipikè, kè diyètiri mari wãri ye ìnkè kè weè máá di yé. 13 Kè bè ò yu ke tú: Kuyie nnáànti. Kòò dàátí diyaàbòri kè bè di mèù mmeyĩ. 14 Kè keĩnkè kó tihããpònti ò tũ nke dáátí tiyaàsààti tikpeti tipéti ke deke sisãmpié. 15 Kòò cẽmmú bèè yete Kuyie nkpeti nè kumátipààti, kè kuseú natikù yìèni o nùù ò yóó bè kùò nè kù, ké bè benke Kuyie nkperíkù mièke bè cóumme kè be yĩ mpònté ké ndò bè ãõ naumè yetebe diyetitùò mièke. 16 Ke wãri o yaàbòri ìnkè nè o kpèri o yètiri ke tú: Bekpààtibè kóo kpààti, bekótibè kóo kótì!

¹⁷ Kè n yí káyà Kuyie ntōnni mari kè di còmú diyìè také, ke pīēkù ke yu tinàti ke tú: Tíinnènní, kè Kuyie ndi ānné dibanni dierì kè dí di. ¹⁸ Kōtēnēnī kēcō bekpààtìbè, behāāpòmbè iwēī yembè, bekperìbè, sisēī nè si dèèbè, benitìbè bemou, tidaati nè bèè í tú tidaati, bediebè nè besámǒbè.

¹⁹ Kè n yí káyà musímmù nè kutenkù kumou kó bekpààtìbè nè be kó behāāpòmbè, kè bè tíi nke bo dokénè wèè dèke tesāntè nè o āāpòmbè. ²⁰ Kè bèe kpetínné musímmù nè wèè do sou nke tú ò nàá nKuyie mpāānāaantì, wèè do mù neínè ke dōori tidieti. (Ò do dōori tìi dieti ke suó mù cànnè bè, kè bè nninku ke sántí mu tenkaanìtè.) De kó musímmù nè wèè do sou nke tú ò nàá nKuyie mpāānāaantì, kè bèe bè dootóo befòubè kuhāābinku, muhāpòpùo mmieke, ²¹ kékua betabè nè kuseú kùu yìenì wèè dèke tesāntè o nùu, kè tinàtì be cò kékpenke.

20

Kuyie nyóó kpetínnémè dibòò yebie ntekoupiítè

¹ Kè n yà Kuyie ntōnni cùténímè keínkè ke to difòtìri cūmpuri kó sikpetínsi nè mefímme diemè. ² Ke pī ndinitìri, fēwāāfē fēè do bo nè dimōnni, fēè tu Satāā kéboú kè di mboú ke dò yebie ntekoupiítè (1000). ³ Kè Kuyie ntōnni di dootóo difòtìri cūmpuri, ke kpetínné kápáá nképōnné, kè di nke bo kè yebie ntekoupiítè yàa deenè, bá di ténke í sou nhòmou. Kè bèe wēte ké di fīi ndimōnni sāmǒ.

⁴ Kè n yí káyà yekpààtikàrè, kè Kuyie nduó mbèè yè kàri muwérímú kè bè bo bekénè benitìbè. Kè n yà becírìbè bè do kua bè, bè nàké mèè kpéi nKisasi kpéi nè Kuyie nnāaantì. Bèè do í yie nke nínkú kédou mmusímmù nè mu tenkaanìtè bè í nyie kè mùu bè cànnè be tīi nyoo be nou. Kè m bè yà kè bè yānté ke wēhñè Kirisi ke yo ntikpàti yebie ntekoupiítè. ⁵ Bèè yānté bèmbè meketimè, kè besombè yóo yānté yebie ntekoupiítè bo pēētémè. ⁶ Dè nnaati Kuyie ncāñné bè, bèè keté ke yānté, bè ténke í yóo kú mukúderímù, bè yó ntú Kuyie nnè Kirisi be kó ikuó niùbè mbe, kénwēhñè Kirisi ke yo ntikpàti yebie ntekoupiítè.

Kuyie nyóó namè dibòò nè di kabè

⁷ Kè yebie ntekoupiítèe (1000) pēētè kè Kuyie nkpeté dibòò. ⁸ Kè dìi suó titentì timou kabè, ke tíi nKuyie nkprantídētōbè bè tu bè: Kōku nè Makōku *, kè bè nsū ke mānnè dāmèèri kó mubirimú. ⁹ Kè bèe íté kécēēte Kuyie nkabè dihei ku dó di. Kè Kuyie ncūñnì muhāā nkè mùu bè kua. ¹⁰ De mōnni

* **20:8** Kōku nè Makōku: Kōku tu dihei ndi kè Makōku tu de kó dihei kóo kpààti yètirì (wénté Esekieri 38:2). Ke wēte ke benkú yebotè yèè yóo íté ke bo kpānnè Kuyie nnè ku kó benitìbè yemōrè sonye.

kè bèe dootóo dibòò dii do bè sou mmuháá nnè kuhāābinku muhāpòpùo mmieke, musimmù nè wèe do sou nke tú ò nàa nKuyie mpāānāanti de borè, kè dè nfēūrì kuyie nnè keyènkè sáá yebie nyebie.

Tibeénti sōnti

¹¹ Kè nwènté kémántóo ketenkè nè keñkè, kényà dikpààtikàrì péirì dièrì, kòò mōu kàrì di ìnkè. ¹² Kè n yà beçírìbè: Bekótìbè nè besámpóbè, kè bè còrmú dikpààtikàrì ìikè, kè bè pīnte yepáte, bá wè o dōrìmè wàri dè. Kè Kuyie mbè bekénè be dōrìmè dōmmè. ¹³ Kè dà mèèrì tēnnéni beçírìbè kè kudānkù tēnnéni ku kōbe, kè bèe bekénè bá wè o dōrìmè dōmmè, ¹⁴ kēpī mmukūū nè kudānkù, kédootóo kuhāābinku mieke mùu tu mukúderímù. ¹⁵ Kè bè í yà wèe yètirì mufōmmu pátírì mieke bèe ò dootóo kuhāābinku mieke.

21

Keñkè pànkè nè ketenkè pànkè de kó tināānti

¹ Kè n yà keñkè pànkè nè ketenkè pànkè, kekótíkè nè dà mèèrì kè dè pēēté. ² Kè n yà dihei sààrì Sedisadēmmu pānwè, kòò cutinì keñkè Kuyie mborè, ke sàri ke dò nhosapàà nsàri ke kōrì o dōu. ³ Kè n kèè òmōu pīékénímè dikpààtikàrì borè ke tú: Di mmōnni Kuyie nçētè bomu benitìbè cuokè, kù yó mbè bonèmu kè bè wē nkè bè tu ku kōbe, kè kù bè te. ⁴ Kè kùu ùté be nōnnieti páíí. Mukūū mbá mbo, yekúdabùò mbá mbo, isáútìi bá mbo, mumōmmú bá mbo, dekótírè demōu yóo pēētēmu.

⁵ Wèe kàrì dikpààtikàrì ìnkè kòò béi nke dō: Di mmōnni m bo dōò demōu depānnè ke yíé dō: Wāri n yóo da náké tì, tì tu timōmmānti nti ke dò ndí tì yie.

⁶ Ke yíé kébéi nke dō: Dè dōò ke dèèmu. Míi tu oketiwè ke tú osōnwe, ke tú diketírì ke tú kumānku. Kè sinéyēi bo wè m bo ò pā mufōmmu binte nie nkòo yà kénfòu. ⁷ Bèè bo na kētuake kumānku m bo bè duó n yē n yóo bè duó ndè, ké mbè te kè bè tu m bí. ⁸ Ifōwáa nyembè, bèè í dōori bè nàá ntì, bèè dōòri isōke kperè, benitikōùbè, bèè dāunè betōbè, betediibè, bebōoféúbè nè siyāābisì yembè, m bo bè ānné kuhāābinku nè muhāpòpùo mmieke dèè tu mukūū ndérímù.

Sedisadēmmu pānwè yó ndōmmè

⁹ Kè Kuyie ntōrè yèyiekè kó òimari, dii do tō meyei nkó ibòòke sōnyi iyiekè n yu ke dō: Kōtení kè n da benke Kuyie mpebii pokù.

¹⁰ Kè Muyaānsāmù m píe nkè ku tōnni n túóté, kédekèné ditārì dièrì mari ìnkè, ké m benke dihei sààrì Sedisadēmmu wèe cutinì keñkè Kuyie mborè. ¹¹ Kè Kuyie nkó tikpetì di dàátí ke pīnti ke dò ndoii ke dò ntewéitè, ke mièti ke dò nyetāsàayè. Kè òimari dò ntinōbènti kè diterì dò ndoii ke dò ntewéitè. ¹² Kè di

duotí okù mediè nke m̀ake yebòrè tepíítè nè yèdéé, kè Kuyie ntõrè tepíítè nè yèdéé yè bàa, kè de kó yebòrè wàri ye ìnkè. Isidayeeribe wuò ntepiítè nè idéi yètè. ¹³ Kè de kó yebòrè keú tipíítì tinàà: Yètãati diyie yìè kèè bíékè, yètãati dì taà kèè bíékè, yètãati kubakù c̀anku, yètãati kuyou. ¹⁴ Kè de kó kuduotí cómmú yetãrè tepíítè nè yèdéé ìnkè. Kè yè wàri dipebii tãrè tepíítè nè yèdéé yètè.

¹⁵ Kè Kuyie ntõnni dìi n nàánnè kè dì tã kusãpàati, kè bo benné dihei nè yebòrè nè iduotí, ¹⁶ kébenné kè dè mma tipíítì timou nè mehokùmè nè mecómmè, kэмbo cidómétírìbè sikoupsisidè nè sikousidé (2200). ¹⁷ Kébenné kuduotí c̀èè nkè mè mbo métírìbè sipisikuò nè bènnumù (65). ¹⁸ Kè kuduotí maánè yetásàayè, yèè dò ntinóbénti, kè dihei maánè meso mmèè dò ndoii ke dò ntewéitè. ¹⁹⁻²⁰ Kè bè dàri yetásàayè yebotí yebotí dipũ, kè dimari dò ntinóbénti, kè diteri dò nyekũò, kè diteri dò mmeyĩ, kè diteri dò nfetònfè, kè diteri dò mmebèrimè, kè diteri dò ntedantè, kè diteri dò mmutápéi. Kè diteri dò ntiwetì, kè diteri dò mmekáçèburime. ²¹ Kè yebòrè tepíítè nè yèdéé d̀ònnè mèdèi, bá dì kè dì m̀ake mèmáà. Kè dihei kó kuce tú meso mmèè dò ndoii ke dò ntewéitè.

²² Bá n yí nyà Kuyie ncìtètè bè k̀ari kè ke báá, ti Yìè Kuyie nkùu baké ketenkè nè kèìnkè nè dipebii beè do dè bo kè bè mbe mbáá tipíítì timou. ²³ Diyie nè otànkù dè í mbo ke bo mmi dihei. Kuyie nkuu do mièti kè dè wenni, kè dipebii tú defitírè. ²⁴ Kè titenti timou k̀obe centi di wenniku mièke, kè titenti timou kó bekpààtibè k̀arinko be kpàti deborè. ²⁵ De kó dihei b̀orè yó nfeímu sáà, ke yé keyènkè í yó mbomè. ²⁶ Bè yó nde ntouo titenti timou k̀obe kpàti sàati. ²⁷ Dèmarè s̀innè í tati de kó dihei, yoo wèè d̀òri isòke k̀père yoo siyáabisí yìè. Bèè yètè wàri mufòmmu pátiri mièke dìi tu dipebii k̀peri, beè máà tati de kó dihei.

22

Menie mmèè duò mmufòmmu me kó tináaàti

¹ Kè Kuyie ntõnni m benke kukó nkùu kó menie nduò mmufòmmu, kè mè yìèní Kuyie nnè dipebii be kpàatikàri borè, ke dò ndoii ke dò n tewéitè. ² Ke pũò ndihei mièke, kè detie ndèè duò mmufòmmu kè dè cómmú yeyakè yèdé ke pei kuce tepíítè nè mèdémè dibenni, kuce mèmáà otànkù, kè mu fãàti mièkùnkò yebotè. ³ Dèmarè í yó mbo de kó dihei mièke Kuyie ncõõ dè.

Kuyie nkpàatikàri nè dipebii k̀peri yó mbo dihei mièke nke, kè Kuyie ntõmbè kù bàá. ⁴ Ke wúo nku iìkè, kè kùu wàri ku yètiri be tĩ. ⁵ Keyènkè í yó mbo, diyie nè otànkù dè me nyí yó mbo. Ti Yìè nKuyie nkuu yó mpĩnti kè dè wenni, kè bè yo nku kpàti sáà yebie nyebie.

Yesu wētínimè bàmbà

⁶ Kè Kuyie ntōnnì n náké ke dò: De kó tináaanti tu timómmoni nti ke dò ntí nti tá. Ti Yiè nKuyie nkuu píe nku Yaá nku pānāaanti náambè, ke tōnní ku tōnní kè di bè nàké dèè yóo dòò.

⁷ Kè Yesu dò: Ndakenè n wētínimu bàmbà. Dè nnaati wèè yie ndi mpátíri náaanti.

⁸ Mí nyIsāa n kèemu ke yà de kó denennè, n kèè dii mōnni ke yà kénínkóo Kuyie ntōnni dii de nni mbenke, di iikè ke bo di sante.

⁹ Kè di dò: A báa n sante, kè n tu Kuyie ntōnti nwe, ke da dōnnè nè Kirisi kabe tabè, á sante Kuyie nku.

¹⁰ Á báa yóo a bo nákémè di mpátíri kó tináaanti, ke yé de mōnni tōónimèmu kè ti yóo dòò. ¹¹ Meyei nyiè ndake sooté o yei, wèè sí nkòo dake sīnte, wèè dōōri mesāa nkòo dake mmè dōōri, wèè dō mpáíi kòo dake wénkūnne omáa.

¹² Kè Yesu dò: Ndakenè! N wētínimu bàmbà nke bo yietí bá wè o dōōrimè dō mmè. ¹³ Míi tu Oketiwè ke tú Osōnwe, ke tú diketíri nè kumānku.

¹⁴ Dè nnaati bèè òu be yaàti kè de bo yie nkè bèe di mutie mùu duò mmufōmmu mu kó yebe keta dihei kó yebòrè. ¹⁵ Bèè dōōri isake kperè, betediibè, bèè dautinè betabè, benitikòubè, bebòoféubè nè siyáabisí yembè, bembè kó dimàa yó mbo di-towaà ndi.

¹⁶ Mí nYesu míi tōnní n tōnni kè di ti nàké n kabe tīrè. Míi tu Dafiti yaábire, ke tú tekūnwentéwātè tēè pīnti.

¹⁷ Kuyie nYaá nnè Kirisi kabe bèè tu o pokù ò tāāté wè kè bè dò: Kōtení!

Bèè kèè kè bè múnke dò: Kōtení!

Kè sinéyēi bo wè wèè kōtení kényà fààrè menie mmèè duò mmufōmmu.

Bè caummè wèè bo kaa ndi mpátíri

¹⁸ Mí nyIsāa n náámmu bèè kàa ndi mpátíri ke tú: Wèè yìé timati de mieke Kuyie mbo ò yìé meyeyi mbè nàa mmèè kpéi de kó dipátíri mieke. ¹⁹ Kòò mmòu me nyàate timati, Kuyie mbo o mōnte mutie mùu duò mmufōmmu mu kó dibii, bá ò báa ta dihei sàari kù nàa ndi kpéi di mpátíri mieke.

²⁰ Mí nyIsāa n náá mómmu nwe ke tú: Ò béimmu ke tú: N wētínimu bàmbà. Dè mme ndò! Wēténí ti Yiè nYesu!

²¹ Ti Yiè nYesu kó mesāa nní ndi bonè dimòu.